

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE
EVANGELICKÁ TEOLOGICKÁ FAKULTA

DISERTAČNÍ PRÁCE

2007

Mgr. Robert Řehák

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE
EVANGELICKÁ TEOLOGICKÁ FAKULTA

SYNCHRONNÍ METODY VÝKLADU
HEBREJSKÝCH PROPRIÍ VE STARÉM
ZÁKONĚ A V RABÍNSKÉ
LITERATUŘE

DISERTAČNÍ PRÁCE

Autor:	Mgr. Robert Řehák
Katedra:	Katedra Starého zákona
Vedoucí práce:	Doc. ThDr. Martin Prudký
Studijní program:	Teologie (6141V)
Studijní obor:	Biblická teologie
Přidělovaný akademický titul:	Th.D.
Rok odevzdání:	2007

Prohlášení:

1. Prohlašuji, že jsem tuto disertační práci s názvem Synchronní metody výkladu hebrejských proprií ve Starém zákoně a v rabínské literatuře napsal samostatně a výhradně s použitím uvedených pramenů.

2. Souhlasím s tím, aby tato práce byla zpřístupněna veřejnosti pro účely výzkumu a soukromého studia.

V Tel Avivu, dne 28. května 2007

.....

Robert Řehák

Bibliografická citace:

Robert Řehák, *Synchronní metody výkladu hebrejských proprií ve Starém zákoně a v rabínské literatuře*, Praha 2007.

Anotace:

Disertační práce předložená na UK-ETF v roce 2007 se v rámci biblické onomatologie zabývá synchronními metodami výkladů hebrejských proprií ve Starém zákoně a v rabínské literatuře. Práce na citovaných příkladech odhaluje, pojmenovává a definuje 13 hlavních metod výkladů biblických hebrejských proprií, mezi něž patří tyto metody výkladů hebrejských proprií: identifikace se slovy totožných konzontan, derivace ze slovesného kořene, dekompozice, opakované užití konzontan, notarikon, gematrie, atbaš, achas bata, retrográdní čtení, metateze, záměna konzontan, transpozice všech konzontan a odvození z jiného jazyka. U každé zmíněné metody práce cituje pramen onomatologického jevu, analyzuje jej a pokouší se o aplikaci metody výkladu na další dosud nevykládaná hebrejská biblická propria. V závěru se práce pokouší o aplikaci všech potenciálních metod výkladu na jedno vybrané proprium. Po takovéto aplikaci se velmi rozrůstá počet možných výkladů. Při aplikaci na hebrejské proprium Šimeón dosáhl počet možných výkladů jednoho propria počtu 22 výkladů. Výsledná diverzita umožňuje po aplikaci všech potenciálních metod výkladů na dané proprium „vrátit se“ do jeho biblického kontextu a ověřit, zda příslušný kontext daného hebrejského propria některý z těchto výkladů umožňuje. Tím se otvírá cesta k novým výkladům mnoha textů Starého zákona.

Klíčová slova:

Starý zákon, biblická onomatologie, synchronní analýza, výklady hebrejských proprií, hermeneutika Starého zákona, rabínská hermeneutika, výklady biblických jmen, jména, derivace, dekompozice, notarikon, gematrie, atbaš, achas bata, retrográdní čtení

Bibliographical citation:

Robert Řehák: *Synchronic Methods of Interpreting of Hebrew Proper Names in the Old Testament and Rabbinic Literature*, Prague 2007.

Annotation:

This doctoral thesis submitted to the The Protestant Theological Faculty of the Charles University in Prague in 2007 studies [in the framework of biblical onomatology] synchronic methods of interpretation of Hebrew proper names in the Old Testament and in rabbinic literature. The thesis reveals, denominates, and defines, through quoting examples, thirteen main methods of interpretation of Hebrew biblical proper names, which include the following: identification with words of identical consonants, derivation from verb roots, decomposition, repeated use of the consonants, notaricon, gematry, atbash, ahas bata, retrograde reading, metathesis, replacement of consonants, transposition of all consonants and derivation from other language. For every given method, the thesis cites the source of onomatological phenomenon, analyzes it and tries to apply the interpretation method on other Hebrew biblical proper names which are not yet decoded. The thesis attempts, in its conclusion, to apply all the potential methods of interpretation on one selected proper name. Following such application, the number of possible interpretations rises. When applied to the Hebrew proper name Simon, the number of possible interpretations of one proper name reached 22 interpretations. Application of all the possible methods of interpretation for one specific proper name, results in such diversity that it enables to “return” to its biblical context and verify, if the context of the specific Hebrew proper name allows for one of these interpretations. This opens a way to new interpretations of many texts of the Old Testament.

Key words:

Old Testament, biblical onomatology, synchronic analysis, interpretation of Hebrew proper names, hermeneutics of the Old Testament, rabbinic hermeneutics, interpretation of biblical names, names, derivation, decomposition, notaricon, gematry, atbash, ahas bata, retrograde reading

Předmluva

Před deseti lety mi prof. ThDr. Jan Heller při jedné ze svých „konzultačních hodin“ začal vyprávět o krásách a tajemstvích biblických vlastních jmen. Nastínil mi svůj plán grantového onomatologického projektu a já mu nabídl svou pomoc. Plán začal získávat konkrétnější podobu a zrodila se myšlenka vytvoření publikace shrnující výklady ke všem hebr. propriím s názvem *Výkladový slovník biblických jmen*, který se nakonec podařilo v roce 2003 publikovat v rozsahu 630 stran.¹ Při práci na slovníku se začaly ukazovat určité podobnosti, které jednotlivé výklady hebr. proprií spojovaly. Nebyl však čas tyto podobnosti analyzovat. Tato disertační práce má za úkol tento dluh odčinit a pokusit se odhalit metody, kterými Starý zákon a posléze rabínská literatura hebr. propria na synchronní rovině vykládají. Jelikož znalost významu biblického propria je velmi často klíčem k porozumění celého kontextu v němž toto proprium stojí, aplikace odhalených metod výkladu na další propria mohou přinést nové perspektivy výkladu celých biblických pasáží. Při hledání nových pohledů na funkci a význam biblických jmen jsem objevil práce prof. Moshe Garsiela, který publikoval řadu literárních studií o midrašickém odvozování významu jmen. V nich jsem vděčně našel popis mnohých, mě již z práce na projektu biblické onomatologie známých způsobů toho, jak Starý zákon se jmény pracuje. Rád bych na tomto místě poděkoval prof. Janu Hellerovi za uvedení do biblické onomatologie, rabínu Michaelu Dushinskému za uvedení do rabínského myšlení, Davidu Biernotovi, Jiřímu Benešovi, mým rodičům a mé ženě za jejich laskavou podporu. Největší poděkování však patří doc. ThDr. Martinu Prudkému za vedení mého doktorandského studia a vylepšení této disertační práce četnými připomínkami.

---

¹ Jan Heller, *Výkladový slovník biblických jmen*, autor. spolupráce Robert Řehák, Praha 2003.

Obsah

Seznam užitých zkratek	11
1. Úvod	13
1.1. Vymezení tématu práce.....	13
1.2. Metoda a cíl práce.....	15
1.3. Užití prameny SZ a RL.....	17
1.4. Stručný přehled dějin bádání o tématu práce	22
1.4.1. Výklady proprií ve starověku	22
1.4.2. Výklady hebr. proprií v judaismu	22
1.4.3. Výklady hebr. proprií v křesťanské tradici	28
1.4.4. Výklady biblických proprií v české onomatologické tradici.....	33
1.5. Citace hebr. proprií	48
2. Hebrejská propria ve SZ a v RL	49
2.1. Vnímání důležitosti hebr. proprií ve SZ a v RL.....	49
2.2. Spojování významu hebr. proprií s životem jejich nositelů.....	50
2.3. Závaznost masoretské punktace hebr. proprií při jejich výkladech	57
2.4. Základní klasifikace a pravidla rabínské hermeneutiky.....	63
2.5. Vymezení metod výkladů hebr. proprií	69
3. Metody výkladů hebr. proprií ve SZ a v RL.....	71
3.1. Výklady hebr. proprií jejich identifikací se slovy totožných konzontan71	
3.1.1. Výklady hebr. proprií identifikací se slovy totožných konzontan ve SZ	72
3.1.2. Výklady hebr. proprií identifikací se slovy totožných konzontan v RL.....	73
3.1.3. Pokus o aplikaci metody na další propria	75
3.1.4. Závěr.....	79
3.2. Výklady hebr. proprií jejich derivací ze slovesných kořenů	81
3.2.1. Výklady hebr. proprií derivací ze slovesných kořenů ve SZ	81
3.2.2. Výklady hebr. proprií derivací ze slovesných kořenů v RL.....	85
3.2.3. Pokus o aplikaci metody na další propria	87
3.2.4. Závěr.....	87
3.3. Výklady hebr. proprií dekompozicí	89
3.3.1. Výklady hebr. proprií základní dekompozicí.....	90
3.3.1.1. Výklady hebr. proprií základní dekompozicí ve SZ.....	90
3.3.1.2. Výklady hebr. proprií základní dekompozicí v RL.....	92
3.3.1.3. Dílčí pokus o aplikaci metody na další propria.....	94
3.3.2. Výklady specifických skupin hebr. proprií dekompozicí.....	95
3.3.2.1. Dekompozice hebr. proprií s konzontanou ׀ na první pozici.....	96
3.3.2.1.1. Dekompozice hebr. proprií s konzontanou ׀ na první pozici ve SZ....	97
3.3.2.1.2. Dekompozice hebr. proprií s konzontanou ׀ na první pozici v RL	98
3.3.2.1.3. Dílčí pokus o aplikaci metody na další propria	100
3.3.2.2. Dekompozice hebr. proprií s konzontanou ׁ na první pozici.....	100
3.3.2.2.1. Dekompozice hebr. proprií s konzontanou ׁ na první pozici ve SZ..	101
3.3.2.2.2. Dekompozice hebr. proprií s konzontanou ׁ na první pozici v RL ...	102
3.3.2.2.3. Dílčí pokus o aplikaci metody na další propria	103
3.3.2.3. Dekompozice hebr. proprií s konzontanou ׂ na první pozici.....	104
3.3.2.3.1. Dekompozice hebr. proprií s konzontanou ׂ na první pozici ve SZ..	104

3.3.2.3.2. Dekompozice hebr. proprií s konzonantou ם na první pozici v RL ...	106
3.3.2.3.3. Dílčí pokus o aplikaci metody na další propria	107
3.3.2.4. Dekompozice hebr. proprií s konzonantou ן na první pozici	109
3.3.2.4.1. Dekompozice hebr. proprií s konzonantou ן na první pozici ve SZ...	109
3.3.2.4.2. Dekompozice hebr. proprií s konzonantou ן na první pozici v RL	111
3.3.2.4.3. Dílčí pokus o aplikaci metody na další propria	112
3.3.2.5. Dekompozice při užití sufixu ם-.....	112
3.3.2.5.1. Dekompozice při užití sufixu ם- ve SZ.....	112
3.3.2.5.2. Dekompozice při užití sufixu ם- v RL	113
3.3.2.5.1. Dílčí pokus o aplikaci metody na další propria	114
3.3.2.6. Dekompozice hebr. proprií s konzonantou ן na první pozici.....	115
3.3.2.6.1. Dekompozice hebr. proprií s konzonantou ן na první pozici ve SZ..	115
3.3.2.6.2. Dekompozice hebr. proprií s konzonantou ן na první pozici v RL ...	116
3.3.2.6.3. Dílčí pokus o aplikaci metody na další propria	117
3.3.2.7. Dekompozice hebr. proprií s konzonantou ן na první pozici.....	118
3.3.2.7.1. Dekompozice hebr. proprií s konzonantou ן na první pozici ve SZ..	118
3.3.2.7.2. Dekompozice hebr. proprií s konzonantou ן na první pozici v RL ...	119
3.3.2.7.2. Dílčí pokus o aplikaci metody na další propria	119
3.3.2.8. Dekompozice hebr. proprií s konzonantou ן na první pozici.....	120
3.3.2.8.1. Dekompozice hebr. proprií s konzonantou ן na první pozici ve SZ..	120
3.3.2.8.2. Dekompozice hebr. proprií s konzonantou ן na první pozici v RL ...	121
3.3.2.8.3. Dílčí pokus o aplikaci metody na další propria	122
3.3.2.9. Dekompozice hebr. proprií s koncovkou ן-.....	123
3.3.2.9.1. Dekompozice hebr. proprií s koncovkou ן- ve SZ.....	124
3.3.2.9.2. Dekompozice hebr. proprií s koncovkou ן- v RL	126
3.3.2.9.3. Dílčí pokus o aplikaci metody na další propria	127
3.3.2.10. Dekompozice hebr. proprií s teoforními částicemi	129
3.3.2.10.1. Dekompozice hebr. proprií s teoforními částicemi ve SZ.....	130
3.3.2.10.2. Dekompozice hebr. proprií s teoforními částicemi v RL.....	132
3.3.2.10.3. Dílčí pokus o aplikaci metody na další propria	133
3.3.3. Pokus o aplikaci metody na další propria	133
3.3.4. Závěr.....	137
3.4. Výklady hebr. proprií opakovaným užitím jejich konzonant.....	142
3.4.1. Výklady hebr. proprií opakovaným užitím jejich konzonant ve SZ.....	142
3.4.2. Výklady hebr. proprií opakovaným užitím jejich konzonant v RL	143
3.4.3. Pokus o aplikaci metody na další propria	144
3.4.4. Závěr.....	147
3.5. Výklady hebr. proprií notarikonem.....	148
3.5.1. Výklady hebr. proprií notarikonem ve SZ	149
3.5.2. Výklady hebr. proprií notarikonem v RL.....	150
3.5.3. Pokus o aplikaci metody na další propria	151
3.5.4. Závěr.....	152
3.6. Výklady hebr. proprií gematrií.....	153
3.6.1. Výklady hebr. proprií gematrií ve SZ	160
3.6.2. Výklady hebr. proprií gematrií v RL	162
3.6.2.1. Výklady hebr. proprií základní gematrií	162
3.6.2.2. Výklady hebr. proprií gematrií s druhou mocninou	166
3.6.2.3. Výklady hebr. proprií gematrií s doplněním hodnoty	166
3.6.3. Pokus o aplikaci metody na další propria	167

3.6.4. Závěr.....	170
3.7. Výklady hebr. proprií atbašem.....	172
3.7.1. Výklady hebr. proprií atbašem ve SZ	173
3.7.2. Výklady hebr. proprií atbašem v RL.....	175
3.7.3. Pokus o aplikaci metody na další propria	177
3.7.4. Závěr.....	180
3.8. Výklady hebr. proprií pomocí achas bata.....	181
3.8.1. Výklady hebr. proprií pomocí achas bata ve SZ	181
3.8.2. Výklady hebr. proprií pomocí achas bata v RL	182
3.8.3. Pokus o aplikaci metody na další propria	182
3.8.4. Závěr.....	182
3.9. Výklady hebr. proprií retrográdním čtením	184
3.9.1. Výklady hebr. proprií retrográdním čtením ve SZ.....	185
3.9.2. Výklady hebr. proprií retrográdním čtením v RL.....	187
3.9.3. Pokus o aplikaci metody na další propria	188
3.9.4. Závěr.....	191
3.10. Výklady hebr. proprií metatezí	193
3.10.1. Výklady hebr. proprií při užití metateze ve SZ.....	194
3.10.2. Výklady hebr. proprií při užití metateze v RL.....	194
3.10.3. Pokus o aplikaci metody na další propria	196
3.10.4. Závěr.....	196
3.11. Výklady hebr. proprií záměnou jednotlivých konzont.....	198
3.11.1. Výklady hebr. proprií záměnou konzont ק a כ	198
3.11.1.1. Výklady hebr. proprií záměnou konzont ק a כ ve SZ	199
3.11.1.2. Výklady hebr. proprií záměnou konzont ק a כ v RL.....	200
3.11.2. Výklady hebr. proprií záměnou konzont ס a ש	200
3.11.2.1. Výklady hebr. proprií záměnou konzont ס a ש ve SZ	200
3.11.2.2. Výklady hebr. proprií záměnou konzont ס a ש ve RL.....	200
3.11.3. Výklady hebr. proprií záměnou konzont כ a ך	201
3.11.3.1. Výklady hebr. proprií záměnou konzont כ a ך ve SZ.....	201
3.11.3.2. Výklady hebr. proprií záměnou konzont כ a ך v RL	202
3.11.4. Výklady hebr. proprií záměnou konzont ך a ך	203
3.11.4.1. Výklady hebr. proprií záměnou konzont ך a ך ve SZ	203
3.11.4.2. Výklady hebr. proprií záměnou konzont ך a ך v RL.....	204
3.11.5. Výklady hebr. proprií záměnou konzont ך a ך	205
3.11.5.1. Výklady hebr. proprií konzont ך a ך ve SZ.....	205
3.11.5.2. Výklady hebr. proprií záměnou konzont ך a ך ve RL	207
3.11.6. Výklady hebr. proprií záměnou konzont ן a ן	207
3.11.6.1. Výklady hebr. proprií záměnou konzont ן a ן ve SZ.....	208
3.11.6.2. Výklady hebr. proprií záměnou konzont ן a ן v RL.....	208
3.11.7. Výklady hebr. proprií záměnou konzont ן a ן	209
3.11.7.1. Výklady hebr. proprií záměnou konzont ן a ן ve SZ.....	209
3.11.7.2. Výklady hebr. proprií záměnou konzont ן a ן v RL	209
3.11.8. Výklady hebr. proprií záměnou konzont ן a ן	210
3.11.8.1. Výklady hebr. proprií záměnou konzont ן a ן ve SZ	210
3.11.8.2. Výklady hebr. proprií záměnou konzont ן a ן v RL.....	211
3.11.9. Výklady hebr. proprií záměnou konzont ן a ן	211
3.11.9.1. Výklady hebr. proprií záměnou konzont ן a ן ve SZ	211

3.11.9.2. Výklady hebr. proprií záměnou konzontan y a n ve RL.....	212
3.11.10. Výklady hebr. proprií záměnou konzontan t a n	212
3.11.10.1. Výklady záměnou konzontan t a n ve SZ	212
3.11.10.2. Výklady záměnou konzontan t a n v RL.....	212
3.11.11. Záměny konzontan z morálních důvodů	213
3.11.11.1. Záměny konzontan z morálních důvodů ve SZ.....	213
3.11.11.2. Záměny konzontan z morální důvodů v RL	214
3.11.12. Pokus o aplikaci metody na další propria	214
3.11.13. Závěr.....	214
3.12. Výklady hebr. proprií transpozicí všech jejich konzontan.....	216
3.12.1. Výklady hebr. proprií transpozicí všech jejich konzontan ve SZ.....	216
3.12.2. Výklady hebr. proprií transpozicí všech jejich konzontan v RL	216
3.12.3. Pokus o aplikaci metody na další propria	218
3.12.4. Závěr.....	219
3.13. Výklady hebr. proprií jejich odvozením z jiného jazyka	221
3.13.1. Výklady hebr. proprií jejich odvozením z jiného jazyka ve SZ.....	221
3.13.2. Výklady hebr. proprií jejich odvozením z jiného jazyka v RL	222
3.13.3. Pokus o aplikaci metody na další propria	225
3.13.4. Závěr.....	225
4. Další jevy doprovázející výklady hebr. proprií.....	226
4.1. Slovní hříčky, aliterace a zvukové efekty v blízkosti hebr. proprií	226
4.1.1. Slovní hříčky.....	226
4.1.2. Aliterace	227
4.1.3. Zvukové efekty v blízkosti proprií.....	228
4.1.4. Závěr.....	229
4.2. Identifikace hebr. proprií s jinými hebr. proprii.....	230
4.2.1. Identifikace hebr. proprií s jinými hebr. proprii ve SZ	230
4.2.2. Identifikace hebr. proprií s jinými hebr. proprii v RL	231
4.2.3. Závěr.....	236
4.3. Výklady nehebrejských proprií odvozením z hebrejštiny	237
4.3.1. Výklady nehebrejských proprií odvozením z hebrejštiny ve SZ.....	237
4.3.2. Výklady nehebrejských proprií odvozením z hebrejštiny v RL	238
4.3.3. Závěr.....	238
4.4. Výklady ortografie hebr. proprií plene a defective	239
4.4.1. Výklady ortografie hebr. proprií plene a defective ve SZ.....	239
4.4.2. Výklady ortografie hebr. proprií plene a defective v RL	239
4.4.3. Závěr.....	243
5. Pokus o aplikaci všech potenciálních metod na jedno hebr. proprium.....	244
6. Závěr.....	256
Rejstřík citovaných hebr. proprií	262
Apendix č. 1.....	272
Apendix č. 2.....	336
Apendix č. 3.....	396
Bibliografie.....	399

Seznam užitých zkratk

ArOr	–	<i>Archiv Orientální</i>
AJSL	–	<i>American Journal of Semitic Languages and Literatures</i>
BEATAJ	–	<i>Beiträge zur Erforschung des Alten Testaments und des Antiken Judentums</i>
BJRL	–	<i>Bulletin of the John Rylands University Library of Manchester</i>
CBQ	–	<i>Catholic Biblical Quarterly</i>
CJ	–	<i>Concordia Journal</i>
ČEP	–	<i>Český ekumenický překlad</i>
EvTh	–	<i>Evangelische Theologie</i>
HUCA	–	<i>Hebrew Union College Annual</i>
JBQ	–	<i>Jewish Bible Quarterly</i>
JJS	–	<i>Journal of Jewish Studies</i>
JPOS	–	<i>Journal of the Palestine Oriental Society</i>
JSOT	–	<i>Journal for the Study of the Old Testament</i>
JTS	–	<i>Journal of Theological Studies</i>
KB	–	Köhler, Ludwig; Baumgartner, Walter, <i>Hebräisches und aramäisches Lexikon zum Alten Testament</i>
Kral	–	<i>Bibli Kralická</i>
LXX	–	<i>Septuaginta</i>
NZ	–	Nový zákon
PMLA	–	<i>Journal of the Modern Language Association of America</i>
RL	–	rabínská literatura
SZ	–	Starý zákon
VT	–	<i>Vetus Testamentum</i>

- Vul – *Vulgata*
WZKM – *Wiener Zeitschrift für die Kunde des Morgenlandes*
ZAW – *Zeitschrift für die alttestamentliche Wissenschaft*

1. Úvod

1.1. Vymezení tématu práce

Tato práce se bude zabývat synchronními metodami výkladů hebrejských proprií ve Starém zákoně a v rabínské literatuře. Těmito metodami výkladů rozumím způsoby, kterak Starý zákon (dále jen SZ) a následně rabínská literatura (dále jen RL) s hebr. proprii pracují a jak je vykládají. V hebrejsky psaných onomatologických studiích se pro tento hermeneutický proces využívající sémantický nebo zvukový potenciál ujal termín מדרשי שמות,² který je do anglofonního světa převáděn termínem *midrashic name derivations*.³

„Synchronní“ metody pro potřeby této práce jsou definovány ve smyslu přístupu ke SZ jako k hotové literatuře, přičemž zkoumání hebr. proprií se odvíjí pouze z kanonické podoby textu s předpokladem jeho vnitřní jednoty a koherence vytvořené posledními redaktory textu ve smyslu termínu *synchronic reading* předloženého Brevardem S. Childsem.⁴ „Synchronní“ metody na rozdíl od „diachronních“ nebudou zkoumat vznik a vývoj hebr. proprií v různých časových či lingvistických vrstvách, ani se nebudou snažit spojovat jednotlivá hebr. propria s určitými lokalitami.⁵

„Hebr. proprii“ se rozumí hebrejská vlastní jména: personalia, ethnonyma a localia. Z hebr. proprií vybírám pouze ta, která nejlépe demonstrují popisované metody, neboť se v této práci nejedná o snahu vytvořit exhaustivní

---

² Původně se jednalo o termín užívaný v literatuře ל"חן židovských moudrých, později se ujal i v židovské onomatologii, viz např. Yair Zakowitsch, כפל מדרשי שם, Jerusalem 5731 (1970/1971).

³ Viz Moshe Garsiel, *Biblical Names, A Literary Study of Midrashic Derivations and Puns*, Tel Aviv 1991, str. 19.

⁴ Brevard S. Childs, *Biblical Theology of the Old and New Testaments*, London 1992. Srov. též Paul R. Nobel, „Synchronic and Diachronic Approaches to Biblical Interpretation“, in: *Literature and Theology*, 7, 1993, str. 130–148.

⁵ Srov. James Barr, „The Synchronic, the Diachronic and the Historical: A Triangular Relationship?“, in: Johannes C. De Moor (ed.), *Synchronic or Diachronic? A Debate on Method in the Old Testament.*, Leiden – New York – Köln 1995, str. 1–14.

onomasticon lexikálního typu. Aramejská propria předmětem této studie nejsou.⁶ Při práci na již zmíněném *Výkladovém slovníku biblických jmen* jsme dospěli k tomu, že ve SZ se vyskytuje 2711 hebrejských proprií a 45 aramejských proprií. Úplný seznam těchto proprií je uveden v Apendixu č. 1. Tyto číselné údaje však nejsou definitivní, což je způsobeno křehkostí hranice mezi propriem a apelativem ležící v individuální interpretaci. Proto se definitivní počty hebrejských proprií u různých badatelů mohou mírně lišit.⁷ Tato práce bude zkoumat hebr. propria ve SZ v jeho hebrejsky psaných částech. Propria z jeho aramejských částí předmětem bádání této práce nebudou. RL pojmám jako specifický celek *sui generis* zahrnující práce nejen tanaitů, amoraitů, savoraitů a geonim, ale i práce pozdější, které buď výsledky předchozích sbírají, nebo i v daném způsobu myšlení pokračují a to až po současnost. Toto široké pojetí rabínské literatury je obecně přijímáno jak mezi rabíny, tak mezi judaisty jako je Günter Stemberger, který v několika svých studiích RL asi nejlépe popsal a utřídil.⁸ Vycházím tak z přesvědčení, že základní hermeneutická a homiletická pravidla v RL od jejího vzniku až po současnost zůstala *de facto* stejná.⁹

---

⁶ Víc viz např. Walter Kornfeld, „Onomastica aramaica und das Alte Testament“, in: *Zeitschrift für die Alttestamentliche Wissenschaft*, 88, 1976, str. 105–112.

⁷ Srov. שמות פרטיים „seznam vlastních jmen“ v Šošanově šestisvazkovém slovníku: Avraham Even Šošan, *המלון השבע*, Jerusalem 1992, str. 3191–3204.

⁸ V češtině viz: Günter Stemberger, *Talmud a midraš*, Praha 1999.

⁹ U anonymních rabínských spisů, které neobsahují žádné konkrétnější údaje, se dá jen velmi těžko určit, ze které doby pocházejí. Dokonce by se mohlo stát, že práce rabína z Podkarpatské Ukrajiny by mohla být zaměněna s prací středověkého rabína např. z jižní Francie.

1.2. Metoda a cíl práce

Jak již bylo řečeno, cílem této studie je odhalit synchronní metody výkladů hebr. proprií ve Starém zákoně a v rabínské literatuře. Biblická i rabínská hermeneutika zná mnoho hermeneutických metod. Otázkou je, které z těchto metod jsou aplikovatelné na výklady hebr. proprií. Některé z těchto metod jsou již v různých publikacích popsány. Co se výkladů hebr. proprií ve SZ týče, tak se jedná především o práci Moshe Garsiel: *Biblical Names*.¹⁰ Mnohdy se však bude jednat o první pokus vůbec tyto metody pojmenovat a popsat. Co se výkladů hebr. proprií v RL týče, tak se jedná především o základní hermeneutická pravidla RL (viz dále) a doktorskou práci Yehiela Nehariho publikovanou jako článek pod názvem ¹¹ *מדרשי שמות מקראיים במדרשי חז"ל – הבחינה הלשונית* o lingvistickém aspektu midrašické onomatologie חז"ל židovských učenců v midraších.

Smyslem práce nebude hledat tzv. „pravé etymologie“ ve smyslu klasických německých badatelů 20. století, jako byl např. Martin Noth.¹² Smyslem práce bude spíše pátrání po Janem Hellerem definované „etymologizaci“ či „reetyologizaci“, která naplňuje propria významem v souladu s potřebou kontextu a to na synchronní rovině.¹³

Pro odhalení metod výkladů bude třeba provést rešerši onomatologického materiálu v celém SZ a definovat, jaké druhy metody výkladů hebr. proprií se vyskytují ve SZ. Totožný postup bude třeba zvolit i při odhalování metod v RL. Při citování pramenů ze SZ a z RL bude vždy uveden původní kontext. Velkou pomocí při nacházení výkladů hebr. proprií ve velmi rozsáhlé RL bude

---

¹⁰ Moshe Garsiel, *Biblical Names*, Tel Aviv 1991.

¹¹ Yehiel Nehari, *מדרשי שמות מקראיים במדרשי חז"ל – הבחינה הלשונית*, in: Aaron Demsky (ed.), *These Are The Names, Studies in Jewish Onomastics*, sv. 2, Ramat Gan 1999, str. 31–50.

¹² Martin Noth, *Die israelitischen Personennamen im Rahmen der gemeinsemitischen Namengebung*, Stuttgart 1928, reprint: Hildesheim – New York 1980.

¹³ Viz přístup popsáný v předmluvě ke knize: Jan Heller, *Výkladový slovník biblických jmen*, str. 14.

publikace Davida Mendela Hardufa ¹⁴ ילקוט השמות הפרטיים שבתנ"ך ומדרשיהם, která cituje mnoho midrašů k alefbeticky řazeným hebr. propriím, ačkoliv charakteristiku metod výkladů či jejich klasifikaci neposkytuje. Každý pramen bude přeložen a následně opatřen analýzou odhalující metodu výkladu, kterou autor daného rabínského textu použil při výkladu hebr. propria. Na konci každé kapitoly o určité metodě bude předložen pokus o její aplikaci další hebr. propria a zhodnocení významu metody pro další onomatologické bádání. Na závěr této práce bude připojen exemplární pokus o aplikaci všech relevantních metod na jedno vybrané hebr. proprium s cílem stanovit co nejvíce jeho možných výkladů. Po stanovení možných výkladů daného hebr. propria bude u každého výkladu ověřeno, zda může mít své ohlasy „zpět“ v textu SZ. Pro ukázkou fungování několika výkladů hebr. proprií na synchronní rovině v uzavřeném kontextu knihy Rút odkazují na svůj článek *Užití synchronní analýzy v biblické onomatologii*.¹⁵

---

¹⁴ David Mendel Harduf, ילקוט השמות הפרטיים שבתנ"ך ומדרשיהם, Tel Aviv 1964. Podobnou publikaci zveřejnil i Refael Weinberg, který však uvádí pouze midraše k hebr. propriím v Tóře: Refael Weinberg, תולדות שם, על משמעות השמות הפרטיים בתורה, Jerusalem 2003.

¹⁵ Robert Řehák, „Užití synchronní analýzy v biblické onomatologii“, in: *Religio*, 7, 1999, str. 73–76.

1.3. Užité prameny SZ a RL

1.3.1. Text Starého zákona

Při citacích hebrejského a aramejského textu Starého zákona je užito standardního vydání *Biblia Hebraica Stuttgartensia*,¹⁶ při překladu biblických citátů je použit vlastní překlad, nebo *Český ekumenický překlad*¹⁷ (dále jen ČEP). Při citacích hebr. textu je užit program *BibleWorks for Windows*,¹⁸ který vychází z Leningradského kodexu (*Codex Leningradensis*), který byl publikován v kritické edici německé biblické společnosti jako *Biblia Hebraica Stuttgartensia*.¹⁹ Text *Biblia Hebraica Stuttgartensia* byl v roce 1982 převeden pod vedením H. Van Dyka Parunaka z University of Michigan a Richarda E. Whitakera z Claremont Graduate Schools do elektronické verze zvané *The Michigan-Claremont-Westminster electronic computer text version*.²⁰ Tato elektronická verze se pak stala po četných revizích mimo jiné i ze strany izraelských biblistů z Hebrejské univerzity a z univerzity Bar Ilan součástí programu *BibleWorks for Windows*. Při překladu biblických citátů je použit vlastní překlad, nebo *Český ekumenický překlad*.²¹

1.3.2. Texty rabínské literatury

Při citacích rabínské literatury tato práce využívá CD-ROMu *הארכיון התורני*, který je pod anglickým názvem *Judaic Archives* součástí *Computerized Torah Libraries*²² a který vznikl jako badatelský projekt na univerzitě Bar Ilan v

---

¹⁶ *Biblia Hebraica Stuttgartensia*, ed. K. Elliger, W. Rudolph, 4. vyd., Stuttgart (1966, 1977, 1983) 1990.

¹⁷ *Bible, Písmo svaté Starého i Nového Zákona*, Ekumenická rada církví 1985.

¹⁸ *BibleWorks for Windows*, prog. M. S. Bushell, M. D. Tan, verze 4.0.032c, 1999.

¹⁹ *Biblia Hebraica Stuttgartensia*, ed. K. Elliger, W. Rudolph, 4. vyd., Stuttgart (1966, 1977, 1983) 1990.

²⁰ Tento text se zkracoval jako MRT – *machine readable text*, později jako BHS.

²¹ *Bible, Písmo svaté Starého i Nového Zákona*, Ekumenická rada církví 1985.

²² *הארכיון התורני*, verze 2.4, New York – Jerusalem 1996–1997.

Izraeli, a další prameny jako je již zmíněná publikace Davida Mendela Hardufa *ילקוט השמות הפרטיים שבתנ"ך ומדרשיהם*, které jsou však jednotlivě uvedeny v poznámkovém aparátu. Při citacích onomatologického materiálu v RL bylo užito následujících targumů, midrašů, mišnaických a mimomišnaických textů, talmudů, individuálních vykladačů a kabalistických textů:

Citované targumy

Targum Jonatan – termín תרגום *targum* pochází od hebr. slovesa לתרגם „přeložit“ či „vysvětlit“ a znamená ve své nejobecnější rovině „překlad“ a v RL se používá k označení překladů SZ do aramejštiny;²³ targum je připisován Jonatanovi Ben Uzielovi, známému žáku rabi Hilela v 1 stol. př. n. l., ale jeho poslední redakce proběhla zřejmě až v 7 stol. n. l. v Babylónii

Citované midraše

Termín מדרש *midraš* odvozený od hebr. slovesa דרש „pátrat“, „hledat“ označuje druh rabínské literatury používaný jak k hermeneutice, tak k homiletice; midraše mají většinou formu příběhů komentujících agadickým²⁴ nebo halachickým²⁵ způsobem jednotlivé texty SZ. Onomatologický materiál v této práci byl citován z midrašů: *Midraš Agada; Midraš Baal Turim; Midraš Bemidbar Raba; Midraš Berešit Raba; Midraš Divre HaJamim LeMoše Rabejnu; Midraš HaGadol; Midraš Chaser Vajater; Midraš Chaserot VeViterot; Midraš Jalkut Šimioni; Midraš Kohelet Raba; Midraš Lekach Tov; Midraš Mišle; Midraš Psikta DeRav Kahana; Midraš Psikta Rabati, Midraš*

---

²³ Nejznámějším targumem je targum pěti knih Mojžíšových zvaný Targum Onkelos, pojmenovaný dle prozelyty Onkela.

²⁴ Termín אגדה *agada* je odvozený od hebr. slovesa הגד „vyprávět“ a jeho význam se většinou definuje negativně jako vymezení oproti הלכה *halacha*: agada je rabínské učení, které není halacha (význam termínu הלכה *halacha* viz dále).

²⁵ Termín הלכה *halacha* od hebr. slovesa הלך „chodit“ znamená rabínské učení, které souvisí s judaistickým legalismem – ustanoveními, nařízeními a zákony.

*Rabejnu BeChajaj; Midraš Sechel Tov; Midraš Šmot Raba; Midraš Tana Debe Elijahu Raba; Midraš Tanchuma; Midraš Tanchuma Buber; Midraš Tehilim a Midraš Vajikra Raba*²⁶

Citované mišnaické a mimomišnaické texty

Mišna – termín משנה původně odvozený z kořene שנה „opakovat“ a později chápaný jako „učení“ označuje orální halachickou i agadickou tradici později písemně fixovanou, která pochází z doby do 2. stol. n. l.

Baraita – termín ברייתא nebo ברייתא je aramejský překlad hebr. slova חצונה „vnější“ a označuje halachické a agadické tradice „vně“ mišny, většinou však v těsné spojitosti s ní; datace baraity je neurčitá, neboť obsahuje jak texty předmišnaické z doby Druhého chrámu (1. stol. př. n. l. – 1. stol. n. l.), tak texty až amoraitské (3. – 6. stol. n. l.)

Citované talmudy

Babylónský Talmud – termín תלמוד znamená „učení“ a označuje mnohosvazkové dílo shrnující Mišnu (do 2. stol. n. l.) a Gemaru (do 5. stol. n. l.), které vzniklo v Babyónii a které se snaží naučit svého recipienta správnému myšlení ve skoro všech oblastech jeho náboženského i všedního života

Jeruzalémský Talmud – podobné dílo jako Babylónský Talmud, jen svým rozsahem i významem menší, které vzniklo v Erec Jisrael

Citování židovští komentátoři

Raši – nejznámější a nejcitovanější komentátor SZ a Talmudu označovaný akronymem רש"י Raši – רבי שלמה בן יצחקי Rabi Šlomo Ben Jicchaky, který žil v

---

²⁶ Více k jednotlivým midrašům viz: Günter Stemberger, *Talmud a midraš*.

letech 1040 – cca 1105 většinou v severo-francouzském Troyes, se snažil o tzv. „přímé“ výklady²⁷

Moše Ibn Ezra – židovský básník a filozof, plným jménem משה בן יעקוב אבן עזרא Moše Ben Jaakov Ibn Ezra, který žil v letech cca 1055 – cca 1135 ve Španělsku, napsal mimo jiné knihu o židovské poezii s výklady hebr. proprií²⁸

Abraham Ibn Ezra – básník, gramatik, často čítovaný komentátor SZ, filozof, astronom a lékař pocházející ze španělského Tudela, žil v letech 1089 – 1164

Radak – významný židovský gramatik a exeget označovaný akronymem רד"ק Radak – רבי דוד קמחי rabi David Kimchi, který žil kolem let 1160 – 1235 v Narbonne v Provance, zdůrazňoval filologickou analýzu a naopak umenšoval homiletické exkurzy jím hojně citované RL; na rozdíl od mnohých svých předchůdců se snažil o čistotu a srozumitelnost

Citované kabalistické texty

Zohar – jedno z nejrozsáhlejších kabalistických děl označované termínem זהר „záře“ či jménem Midraš rabi Šimenona bar Jochaje pocházející zřejmě z pera Moše de Leona ze 13. stol.²⁹

Tikune Zohar – kabalistický komentář ke Gn reflektující koncept četnosti možných výkladů známý pod pojmem „70 tváří Tóry“

Pardes Rimonim – základní kabalistické dílo rabi Moše Cordovera z 16. stol.

---

²⁷ Více o Rašiho výkladech hebr. proprií viz podkapitolu „Předrabínská a rabínská onomatologie judaismu“.

²⁸ Více o výkladech hebr. proprií Moše Ibn Ezry viz podkapitolu „Předrabínská a rabínská onomatologie judaismu“.

²⁹ Více viz Gershom Scholem, *Major Trends in Jewish Mysticism*, New York 1946.

Další texty

Sefer Šem Mišmuel – práce rabína Samuela Bornsteina (1856 – 1926) z roku 1921, která prezentuje myšlenkové bohatství polských chasidů

Mišnat Rabi Eliezer – výklad Tóry rakouského rabína Eliezer Ben Josef Jospa Trillingerera z poloviny 17. století

1.4. Stručný přehled dějin bádání o tématu práce

1.4.1. Výklady proprií ve starověku

Již ve starověku lidé vnímali zvláštní úlohu proprií a pokušeli se odhalit vztah mezi proprií a jejich nositeli. Pro starověké lidi měla propria vždy důležitou vypovídací hodnotu. V Egyptě docházelo skrze propria k identifikaci osob faraonů s bohy. Římané měli úsloví *nomen omen* „jméno je znamení“. V judaismu, jak ukáže tato studie, měla propria zásadní význam jak v době utváření biblických textů, tak v době vzniku pobiblické literatury midrašů, Talmudu, Kabaly a chasidské literatury. Hebr. propria ve SZ budila ve všech dobách pozornost jak židovských, tak později křesťanských vykladačů. Od nejstarších dob tak vyvstávala otázka: Jak jméno vykládat? Snahu stanovit metody výkladu biblických jmen je možné zaznamenat v židovské i křesťanské literatuře.³⁰

1.4.2. Výklady hebr. proprií v judaismu

Hledání významu hebr. proprií provází judaismus od jeho samého počátku až dodnes. Při jejich výkladech se odhalují jak celé dějiny židovského národa, tak výjimečná a jedinečná židovská hermeneutika.³¹ První svědectví nám o tom podávají příběhy písemně fixované v textu hebrejské Bible – םח"ג Tanachu, které byly předtím po mnoho generací předávány pouze orální tradicí – zřejmě s určitou melodií a přesně danou rytmikou usnadňující jejich zapamatování. Dalším svědectvím o pokusech vykládat hebr. propria nám poskytují nejstarší

---

³⁰ Podrobný pohled do historie biblické onomatologie, z něhož vychází i následující odstavec, podává Jan Heller ve svém článku: „Namengebung und Namendeutung“ s podtitulem „Grundzüge der alttestamentlichen Onomatologie und ihre Folgen für die biblische Hermeneutik“, in: *EvTh*, 27, 1967, str. 255–266; též in: *BEATAJ*, 10, 1988, str. 71–82.

³¹ Samuel Grünberg, *Biblische Eigennamen als Quelle jüdischer Kulturgeschichte und Bibelexegese*, Berlin 1936.

překlady SZ do řečtiny – Septuaginta a překlady do aramejštiny – targumy. Významy hebr. proprií se zabýval Filón Alexandrijský, okrajově je zmiňuje i Josephus Flavius, ale nejvíce se začínají rozvíjet teprve s nástupem rabínského judaismu po pádu Druhého chrámu v roce 70 n. l. a s rozvojem literatury midrašů³² a vznikem textů Mišny ve druhém století³³ a Gemary tvořících dohromady Talmud uzavřený v pátém století.³⁴ Ve středověku byl nejvýznamějším vykladačem Tanachu a Talmudu Raši, avšak výklady proprií se více zabýval jeho současník Moše Ibn Ezra.

1.4.2.1. Předrabínská a rabínská onomatologie judaismu

V následujícím odstavci bych rád stručně zdokumentoval předrabínskou a rabínskou onomatologii judaismu přičemž za datum zlomu považuji první století našeho letopočtu.

Septuaginta (3. stol. př. n. l.)

Překladatelé Septuaginty se ve většině případů rozhodli jména nepřekládat, ale transkribovat, zřejmě ze strachu, že by se celá Bible mohla stát jen symbolickou knihou. Vlastní jména tím v přijímacím jazyku zcela ztrácí svou sémantickou hodnotu a stávají se čistými proprii, arbitrálním označením svých nositelů.³⁵

Filón Alexandrijský (cca 20 př. n. l. – 50 n. l.)

---

³² Počínaje prvním nejucelenějším agadickým midrašem *Midraš Berešit Raba*.

³³ Zřejmě za redakce Jehudy HaNasi na počátku 3. stol. n. l.

³⁴ Podle některých badatelů redakční práce pokračovaly až do poloviny 6. stol. n. l. viz Eliezer Berkovits, „Talmud, Babylonian“, in: *Encyclopaedia Judaica*, CD-ROM Edition Version 1.0., 1997.

³⁵ Viz Gerhard Lisowsky, *Die Transkription der hebraeischen Eigennamen des Pentateuch in der Septuaginta*, disertace, Basel 1940.

Židovský filozof Filón Alexandrijský v několika svých pracech zmiňuje i výklady hebr. proprií omezené svou znalostí hebrejštiny.³⁶ V rámci svých alegorických výkladů SZ (srov. jeho *Legum allegoriarum*), vykládá alegoricky i hebr. propria.³⁷

Josephus Flavius (cca 30 př. n. l. – po roce 100 n. l.)

Židovský historik a apologeta Josephus Flavius představuje přechod mezi předrabínským a rabínským judaismem, který se za jeho života začíná formovat. Ve svých spisech Josephus zmiňuje výklady hebr. proprií jen občasně. Jedná se o výklady velmi základní jako např. výklady hebr. proprií אדם Adam, חוה Eva, קין Kain a הבל Ábel v jeho díle *Antiquitates Judaicae*:

אדם Adam

ἄνθρωπος οὗτος Ἄδαμος ἐκλήθη: σημαίνει δὲ τοῦτο κατὰ γλώτταν τὴν Ἑβραίων πυρρόν³⁸

„Ten člověk se nazýval Adamos. To označuje, podle jazyka Židů, červenost.“

Josephus vykládá hebr. propriu אדם Adam jeho identifikací s hebr. slovem totožných konzontan אדא „červený“.

חוה Eva

ὄνομα τῆς γυναικὸς Εὐα ἦν: σημαίνει δὲ τοῦτο πάντων μητέρα³⁹

„Jméno té ženy bylo Eua. To označuje matku všech živých.“

---

³⁶ Viz David Rokeah, „A new onomasticon fragment from Oxyrhynchus and Philo’s etymologies“, in: *JTS*, 19, str. 70–82.

³⁷ Lester L. Grabbe, *Etymology in Early Jewish Interpretation: The Hebrew Names in Philo*, Atlanta 1988.

³⁸ Josephus Flavius, *Válka židovská*, 1 kniha (Whistonovo dělení), 1 kap. (Whistonovo dělení), 34, in: <http://pace.cns.yorku.ca>.

³⁹ Josephus Flavius, *Válka židovská*, 1 kniha (Whistonovo dělení), 2 kap. (Whistonovo dělení), 36.

Josephus vykládá hebr. proprium הוה Eva = אַם כּל חי „matka všech živých“, přičemž pouze cituje Gn 3,20.

קַיַן Kain

προσηγορεύετο δὲ αὐτῶν ὁ μὲν πρῶτος Κάις, κτίσιν δὲ σημαίνει τοῦτο μεθερμηνευόμενον τοῦνομα⁴⁰

„První z nich se jmenoval Kais, a toto jméno, když se vykládá, znamená nabytí.“

Josephus zde vykládá hebr. קַיַן Kain derivací ze slovesa קנה „nabyt“.

הַבֵּל Ábel

Ἄβελος δὲ ὁ δεύτερος, σημαίνει δὲ οὐθὲν τοῦτο⁴¹

„A ten druhý byl Ábelos, což označuje: nikdo.“

Josephus vykládá hebr. proprium הַבֵּל Ábel identifikací se hebr. slovem totožných konzonant הבל „pomíjivost“.

Na uvedených příkladech je možné vidět, že výklady Josepha Flavia jsou velmi základního rázu. Při výkladu hebr. propria אדם Adam se dokonce dopouští nepřesnosti. Podle Gn 5,2 byl titulem אדם „člověk“ označen první pár, zatímco Josephus používá pouze singulár „ten člověk“. Jeho výklady hebr. proprií tak ukazují, že Josephus byl lepší historik, než exeget.

Raši (1040 – cca 1105)

---

⁴⁰ Josephus Flavius, *Antiquitates Judaicae*, 1 kniha (Whistonovo dělení), 2 kap. (Whistonovo dělení), 52.

⁴¹ Josephus Flavius, *Antiquitates Judaicae*, 1 kniha (Whistonovo dělení), 2 kap. (Whistonovo dělení), 52.

Raši, plným jménem רבי שלמה בן יצחקי Rabi Šlomo Ben Jicchaky, označovaný akronymem רש"י Raši, byl velikým znalcem Tanachu, literatury targumů, midrašů i Talmudu.⁴² Dodnes je nejznámějším a nejstudovanějším vykladačem Tóry. V židovských školách zvaných חדר *cheder* jej žáci studují již v raném věku.⁴³ Naprostá většina i dnešních vykladačů Tóry začíná svůj výklad tím, že nejdříve zmíní výklad Rašiho a teprve potom pokračují k jiným či svým vlastním výkladům. V rámci klasifikace rabínské hermeneutiky známé pod akronymem פרדס *pardes*⁴⁴ Raši vždy upřednostňoval פשה *pšat* „jednoduchý“ či „přímý“ výklad, pokud byl k dispozici. Pokud nebyl פשה *pšat* k dispozici, nebo s ním Raši nesouhlasil, navrhl svůj vlastní složitější výklad. Nicméně i složitější výklad דראש *draš* se snažil zjednodušit do *pšatové* roviny v těsné a neodlučitelné vazbě na biblický text. Ve svém komentáři ke Gn 3,8 se k tomu vyjadřuje:

וישמעו - יש מדרשי אגדה רבים וכבר סדרום רבותינו על מכונם בב"ר ובשאר מדרשות ואני לא

באתי אלא לפשוטו של מקרא ולאגדה המישבת דברי המקרא דבר דבור על אופניו⁴⁵

„A uslyšeli“⁴⁶ – existují mnohé agadické midraše a již je uspořádali naši rabíni v *Midraši Berešit Raba* a v dalších midraších, ale já jsem nepřišel *kvůli ničemu jinému, než kvůli přímému výkladu Písma a kvůli takové agadě, která odpovídá slovům Písma tak, že každé slovo má své místo v daných souvislostech.*⁴⁷

⁴² Více o Rašiho životě a díle viz: Esra Shereshevsky, *Rashi. The Man and His World*, New York 1982.

⁴³ Na tomto místě bych rád poděkoval svému učiteli ing. Jakubu Grünbergerovi ל"ד, který mne uvedl v chejderu Staronové synagogy dlouhým dechem své trpělivosti do bohatého a moudrého světa Rašiho výkladů Tóry, ve kterých se spojovaly vůně středověké Provance se zapomenutými melodiemi pejzatých učitelů kdesi na Podkarpatské Rusi.

⁴⁴ Podrobněji o klasifikaci rabínské hermeneutiky פרדס *pardes* viz kapitolu: „2.4. Základní klasifikace a pravidla rabínské hermeneutiky“.

⁴⁵ *Raši*, ke Gn 3,8, in: דארכיון התורה.

⁴⁶ Citát prvního tvaru z Gn 3,8: וישמעו את-קול יהוה אלהים מתהלך בגן

⁴⁷ Pavel Sládek ve svém úvodu ke komentáři knihy Rút překládá: „kvůli takové agadě, která vykládá slova Písma tak, aby bylo každé slovo v souladu se svou gramatickou podobou, kontextem a jednoduchým slovním významem.“, in: Pavel Sládek, *Rabi Šelomo Jicchaki: Komentář ke Svitku Rút*, Praha 2000, str. II.

Raši se při svých výkladech hebr. proprií většinou drží předchozích výkladů či targumů, zná a cituje rabínské metody, jako jsou gematrie⁴⁸ a atbaš.⁴⁹ Je však také schopen velmi ostře se vymezit proti jiným výkladům. U výkladu hebr. propria אזני Ozni v Nu 26,16 proto používá autoritativní prohlášení „já říkám“:

לאזני - אומר אני שזו משפחת אצבון ואיני יודע למה לא נקראת משפחתו על שמו⁵⁰
„Co se Ozniho týče: Já říkám, že to je rodina Esbóna. A nevím, proč se jeho rodina po něm nejmenuje.“

Raši oproti jiným komentátorům spojuje hebr. proprium אזני Ozni s rodinou אצבון Esbóna, přičemž se zřejmě opírá o verš v Gn 46,16.

Raši vynikajícím způsobem ovládal synchronní výklady hebr. proprií v rámci Tanachu. Pokud v rámci Tanachu nenašel žádný možný výklad, nerozpakoval se však použít ani jiného jazyka jako je aramejščina, řečtina, aramejščina a další jazyky.⁵¹

Moše Ibn Ezra (cca 1055 – cca 1135)

Židovský básník a filozof Moše Ibn Ezra, plným jménem משה בן יעקוב אבן עזרא Moše Ben Jaakov Ibn Ezra, se jako první pokusil o první velmi předběžný náznak systematické analýzy שירה עברית „židovské poezie“. Učinil tak ve své původně arabsky psané knize ספר העיונים והדיונים⁵² kde ve 4. kapitole předkládá 11 slovních hříček s hebr. proprii. Moše Ibn Ezra, známý též pod jménem Abu Charun, se narodil v Granadě, získal velmi dobré židovské i arabské vzdělání a později i velkou vážnost. Jeho úspěšný a spokojený život se ale zlomil ve velké

⁴⁸ Srov. Rašiho výklady hebr. proprií חבקוק Abakuk, משה Mojžíš a dalších pomocí metody gematrie ke Gn 6,3 v podkapitole: „Výklady hebr. proprií základní gematrií“.

⁴⁹ Srov. Rašiho výklad hebr. propria ששך Šešak pomocí metody atbaš v Jr 25,26 v kapitole: „Výklady hebr. proprií atbašem v RL“.

⁵⁰ Raši, k Nu 26,16, in: הארכיון התורני.

⁵¹ Srov. Rašiho výklady v odstavci „3.13.2. Výklady hebr. proprií jejich odvozením z jiného jazyka v RL“.

⁵² Moše Ibn Ezra, תשל"ה ספר העיונים והדיונים, על השירה העברית, překl. a ed. A. Š. Halkin, Jerusalem

utrpení kvůli obsazení Granady muslimy v roce 1090, kvůli kterému musel utéct do křesťanského Španělska. Ibn Ezra byl jedním z nejvýraznějších středověkých židovských básníků, který dokonale dokázal reprodukovat metafory a ozdobnost starozákonní hebrejštiny.

1.4.2.2. Současná onomatologická bádání v Izraeli

Moderní onomatologická bádání na synchronní rovině v Izraeli je možné datovat od některých prací profesora Hebrejské univerzity v Jeruzalémě Yaira Zakowitsche – viz např. ⁵³ כפל מדרשי שם z počátku sedmdesátých let dvacátého stol. V roce 1987 publikoval Moshe Garsiel v univerzitním tisku Univerzity Bar Ilan v Ramat Gan svou práci ⁵⁴ מדרשי שמות במקרא, kterou v roce 1991 v přepracované a rozšířené verzi vydal v anglickém jazyce pod výše zmíněným titulem *Biblical Names*. I když Garsiel svými *Biblical Names* navazoval na své předchozí onomatologické publikace, které začal uveřejňovat již od roku 1980,⁵⁵ publikací *Biblical Names* založil onomatologickou tradici na Univerzitě Bar Ilan, která má své pokračování až do dnešních dnů. Od roku 1997 začal Aaron Demsky v univerzitním tisku této univerzity vydávat sborníky studií k židovské onomatologii *These Are The Names*⁵⁶ a později pořádat kongresy k židovské onomatologii. V rámci druhého svazku vyšel i výše zmíněný článek Yehiela Nehariho מדרשי שמות מקראיים במדרשי חז"ל – הבחינה הלשונית.

1.4.3. Výklady hebr. proprií v křesťanské tradici

Nový zákon

---

⁵³ Yair Zakowitsch, כפל מדרשי שם, Jerusalem 1972.

⁵⁴ Moshe Garsiel, מדרשי שמות במקרא, Ramat Gan 1987.

⁵⁵ Viz Moshe Garsiel, עיון היסטורי ספרותי – קרב מכמש – in: A. Simun; M. Goshen-Gottstein, עיוני מקרא ופרשנות, Ramat Gan 1980.

⁵⁶ Aaron Demsky (ed.), *These Are The Names, Studies in Jewish Onomastics*, sv. 1–3, Ramat Gan 1997.

V křesťanské tradici již od jejího počátku hrála propria důležitou roli. Již v Novém zákoně (dále jen NZ) je mnoho svědectví o tom, že první křesťané ze Židů navazovali ve svých představách na vnímání proprií v duchu své dosavadní židovské tradice i když konvertované do helénistického prostředí. Velkým tématem je zde například pojmenování nově narozeného dítěte. Tak tomu je u Jana Křtitele: καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰωάννην⁵⁷ „a dáš mu jméno Jan“; tak u Ježíše, u kterého se důvod jeho pojmenování zdůvodňuje klasickým výkladem: καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦν· αὐτὸς γὰρ σώσει τὸν λαὸν αὐτοῦ ἀπὸ τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν⁵⁸ „a dáš mu jméno Ježíš, neboť on vysvobodí svůj lid z jeho hříchů“. V obou uvedených případech pojmenování nově narozeného dítěte je tak důležité, že je „zjeveno“. Anděl přichází k rodičům a oznamuje jim, jak mají dítě pojmenovat. U pojmenování Ježíše je andělovi do úst dokonce vložen výklad propria, který představuje klasický výklad hebr. propria ישי, ישׁי, ישׁי, nebo ⁵⁹ישׁי derivací ze slovesného hebr. kořene ישׁ „vysvobodit“, „spasit“.⁶⁰ NZ pokračuje i v představě, že význam proprií je spojen s příběhem svých nositelů. Dokladem tohoto jevu je několik změn proprií jako jsou změna hebr. propria ישימון Šimeón na řec. proprium Πέτρος Petr: Σίμωνα ὃν καὶ ὠνόμασεν Πέτρον⁶¹ „Šimona, kterému dal jméno Petr.“ K této změně hebr. propria ישימון Šimeón na řec. proprium Πέτρος Petr dochází z důvodu identifikace propria s řec. apelativem πέτρα „skála“: καὶ γὰρ ἐπεὶ σὺ εἶ Πέτρος, καὶ ἐπὶ ταύτῃ τῇ πέτρᾳ οἰκοδομήσω μου τὴν

⁵⁷ Lk 1,13.

⁵⁸ Mt 1,21.

⁵⁹ Původní hebr. podoba počteného propria Ἰησοῦς Ježíš je předmětem velkých dikuzí. Více viz: David Flusser, *Ježíš*, Praha 2002.

⁶⁰ Srov. též: L. Hartman, „Into the name of Jesus“, in: *Journal of New Testament Studies*, 20, 1973, str. 432–440.

⁶¹ Lk 6,14; srov. svědectví u Jana v J 1,42, kde je zmíněno i proprium Κηφᾶς: ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· σὺ εἶ Σίμων ὁ υἱὸς Ἰωάννου, σὺ κληθήσῃ Κηφᾶς, ὃ ἐρμηνεύεται Πέτρος.

ἐκκλησίαι καὶ πύλαι ἕδου οὐ κατισχύσουσιν αὐτῆς „A já ti pravím, že ty jsi Petr; A na té skále zbuduji svou církev a brány pekla jí nepřemohou.“⁶²

Církevní otcové

Křesťanští církevní Otcové jako byl Origenés (cca 185 – 254) nebo Jeroným (cca 342 – 419) význam hebr. proprií neopomíjeli, což je možné doložit na publikaci *Onomastica sacra*.⁶³ Podle Augustina (354 – 430) mají hebr. propria velmi důležitou roli a jejich významy mohou odhalovat „záhady“ Písma: „*Sic etiam multa, quae ab auctoribus eorundem librorum interpretata non sunt nomina hebraea, non est dubitandum habere non parvam vim atque adiutorium ad solvenda aenigmata Scripturarum, si quis ea possit interpretari. Quod nonnulli eiusdem linguae periti viri non sane parvum beneficium posteris contulerunt, qui separata de Scripturis eadem omnia verba interpretati sunt; et quid sit Adam, quid Eva, quid Abraham, quid Moyses; sive etiam locorum nomina, quid sit Hierusalem vel Sion vel Hiericho vel Sina vel Libanus vel Iordanis et quaecumque alia in illa lingua nobis sunt incognita nomina. Quibus apertis et interpretatis multae in Scripturis figuratae locutiones manifestantur.*“⁶⁴ Jak ukazuje R. P. C. Hanson na analýze etymologie 112 hebr.

---

⁶² Mt 16,8.

⁶³ Zdokumentováno u: Paul Anton de Legarde, *Onomastica sacra*, Hildesheim 1966.

⁶⁴ Aurelii Augustini, *De Doctrina Christiana*, in: *Liber Secundus*, 16, 23, in: www.sant-agostino.it. Kvůli velmi specifické Agustinově latině, která se velmi odlišuje od latiny klasické, nepředkládám vlastní český překlad, ale cituji standartní překlad Philipa Schaffa do angličtiny: „*And we cannot doubt that, in the same way, many Hebrew names which have not been interpreted by the writers of those books, would, if any one could interpret them, be of great value and service in solving the enigmas of Scripture. And a number of men skilled in that language have conferred no small benefit on posterity by explaining all these words without reference to their place in Scripture, and telling us what Adam means, what Eve, what Abraham, what Moses, and also the names of places, what Jerusalem signifies, or Sion, or Sinai, or Lebanon, or Jordan, and whatever other names in that language we are not acquainted with. And when these names have been investigated and explained, many figurative expressions in Scripture become clear.*“ in: Philip Schaff, *St. Augustin's City of God and Christian Doctrine*, New York 1890, in: www.ccel.org/ccel/schaff/npnf102.v.v.xvi.html.

propríí ve SZ u Origena, církevní Otcové byli dokonce více svázáni s RL, než se obecně má zato,⁶⁵ což se projevilo i ve středověku.

Křesťanská onomatologie ve středověku

Zřejmě nejvýznamějším středověkým křesťanským onomatologem byl na přelomu 6. a 7. století Isidor ze Sevilly (570 – 636), který shromáždil a utřídil materiál ze starověkých onomastik a publikoval je pod názvem *Etymologiae*.⁶⁶ Jinak scholastika jen opakovala a třídila již poznané.

Nový zájem o onomatologii v 17. a 18. století

Reformace se zabývala biblickými propríí velmi málo. Nový zájem o onomatologii u křesťanských teologů vypukl až na přelomu 17. a 18. století. Do této doby patří díla Matthaeusa Hillera (1646 – 1725): *Onomasticum sacrum*⁶⁷ a Johanna Simonise (1698 – 1768): *Onomasticum Veteris Testamenti*,⁶⁸ který se zabýval i novozákonními a apokryfními propríí.⁶⁹

Křesťanská onomatologie v 19. a 20. století

Aplikace historicko-kritické metody výkladu SZ se projevila i na výkladech hebr. propríí. Výklady hebr. propríí jsou vedeny na diachronní rovině, která většinou pomíjí souvislost významu hebr. propria s charakterem či údělem svého nositele. Hebr. propria jsou navíc často vykládána izolovaně od svého kontextu. Skrze tzv. „pravou etymologii“ se historicko-kritičtí badatelé dostávají ke kulturně dobovému prostředí, které však jen zřídka má význam pro výklad rázu

---

⁶⁵ R. P. C. Hanson, „Interpretations of Hebrew names in Origen“, in: *Vigiliae Christianiae*, 10, str. 103–123.

⁶⁶ W. M. Lindsay (ed.), *Isidor of Sevilla: Etymologiae*, Oxford 1911.

⁶⁷ Matthaeus Hiller, *Onomasticum sacrum*, Tübingen 1706.

⁶⁸ Johann Simonis, *Onomasticum Veteris Testamenti*, Halae Magdeburgicae 1741.

⁶⁹ Johann Simonis, *Novi Testamenti et librorum apogryphorum V. T.*, Hala 1962.

postavy a textu. Tento přístup reprezentuje v 19. stol. Eberhard Nestle (1851 – 1913)⁷⁰ a v polovině 20. stol. Martin Noth (1902 – 1968) svou publikací *Personennamen*.⁷¹ Hebr. propria jsou v tomto přístupu odvozována od různých semitských jazyků, jako je kananejščina či arabština. Od těchto jazyků odvozuje např. Ernst Axel Knauf (*1953) propria edómských králů v Gn 36,31–39: בלע Bela, יובב Jóbab, חשם Chušam, הדד Hadad atd. Jeho výklad se však omezuje na konstatování, že „vlastní jména seznamu jsou takřka stejným dílem kananejská a arabská.“⁷² Další následovník tohoto přístupu Scott C. Layton (*1953) ve své práci *Archaic Features of Canaanite Personal Names in the Hebrew Bible*⁷³ rozkládá hebr. propria מתושאל Metúšael a מתושלח Metúšelach na slovo מתו a druhou část propria. Slovo מתו v těchto dvou propriích považuje Layton za jediné dva biblické doklady slova מות *mut* „muž“. S tímto slovem se je možné setkat nejen ve východosemitských jazycích (v akadštině hojně užívané až do novoasyrské a novobabylónské doby), ale i v ugaritské literatuře, dokumentech z Taanachu a El Amarny. Jeho výskyt v hebrejštině pak Layton pokládá za lexikální archaismus. Hebr. proprium by pak mohlo být teoforní konstrukcí s významem „muž boží/Elův“ (proti tomuto výkladu však svědčí fakt, že v západosemitských jazycích se nevyskytují žádná jména se vztažným zájmenem *ša*), nebo „muž božstva Šael“, ale žádné takové božstvo však není známo. Naopak rabínské synchronní výklady těchto hebr. proprií vykládají propria dekompozicí z hebrejštiny: מתושאל Metúšael = שנתשו אל (od kořene נתש

---

⁷⁰ Eberhard Nestle, *Die Israelitischen Eigennamen nach ihrer Religionsgeschichtlichen Bedeutung*, Haarlem 1876. Eberhard Nestle, „Some Contributions to Hebrew Onomatology“, in: *AJSL*, 13, 1896 – 1897, str. 169–176.

⁷¹ Martin Noth, *Die israelitischen Personennamen*.

⁷² „Die Personennamen der Liste sind etwa zu gleichen Teilen eher kanaanäisch und eher arabisch, oder sie können beiden Dialektbereichen mit gleichem Recht zugeordnet werden.“ Ernst A. Knauf, „Alter und Herkunft der edomitischen Königsliste der Gen 36,31–39“, in: *ZAW*, 97, 1975, str. 248.

⁷³ Scott C. Layton, *Archaic Features of Canaanite Personal Names in the Hebrew Bible*, Harvard Semitic Monographs, 47, Atlanta 1990.

„vykořenit“) a מתושלח Metúšelach = כי שם המפורש כתוב על הסיף שלו (zřejmě od הלה „kopí“).

Na konci 20. stol. se u některých biblistů začíná projevovat zájem o biblická propria a např. James Barr (*1924) deklaruje, že většina hebrejských jmen dává smysl a „značná část hebrejských osobních jmen jsou srozumitelné věty a výpovědi.“⁷⁴ Též se (velmi sporadicky) začínají objevovat i výkladové slovníky biblických jmen, jako je slovník Alfreda Jonese publikovaný v roce 1990.⁷⁵

1.4.4. Výklady biblických proprií v české onomatologické tradici

1.4.4.1. Onomatologická práce překladatelů Biblí Kralické

Česká onomatologická práce má dlouhou tradici. Kralickým překladatelům Biblí Kralické (1579 – 1594) nešlo jen o prostý překlad Písma, ale i o jeho výklad, který připojili v poznámkách pod přeloženým biblickým textem. U formulace tohoto způsobu se zřejmě inspirovali antverpskou Polyglottou, vydanou v letech 1568 – 1572 v Antverpách ve 4 jazycích. Ve svých poznámkách kraličtí vykládají několik desítek biblických proprií k jejich lepšímu porozumění.⁷⁶ Zde uvádím několik příkladů ze samostatně vydaných pod názvem *Výklady Biblí Kralické* s uvedením strany v této publikaci:⁷⁷

Komentáře hebr. proprií v poznámkách Kral

Hebr. proprium	Komentář Kral	str.
Abraham	„otec velikého množství“	14
Abram	„otec veliký neb vysoký, vysoce vznešený“	14
Adam	„člověk“	4
Aholibah	„stánek můj v ní; neb chrám k Božím službám vzdělaný byl v Jeruzalémě“	668

⁷⁴ James Barr, „The Symbolism of Names in the OT“, in: *Bulletin of the John Rylands University Library of Manchester*, 52, 1969 – 1970, str. 11–29.

⁷⁵ Alfred Jones, *Dictionary of Old Testament Proper Names*, Grand Rapids, Michigan 1990.

⁷⁶ Více výkladu proprií je možné nalézt na internetových stránkách www.dulos.cz/cz/jb/bk/jmena.htm.

⁷⁷ Josef Kostomlatský (red.), *Výklady Biblí Kralické*, Tábor 1886 – 1888.

Achiman	„hrozný, strašný“	92
Achor	„zkormoucení“	152
Allon Bachut	„dub pláče, protože jej tu oplakali“	23
Aralot	„neobřízek; jméno místu tomu od přítomného skutku dáno, že tu obřezáni byli synové Izraelští“	150
Azazel	„Někteří praví, že jest hora nedaleko od hory Sinai, kteráž jméno své měla od toho kozla tam posílaného. Jiní ta slova vykládají: Kozel poslaný, totiž na poušť vynášející s sebou všechno zlé.“	72
Balperazim	„hospodář neb pán roztržení, protržení; neb jak vykládají v 2S 5,20: rovina protrhnutí“	212 a 256
Bethel	„dům (Boha) Silného“ ⁷⁹	20
Dágon	„byl nějaký obraz svrchu tvářnost člověčí, dole rybí mající, odkudž i jméno měl, neb Dag hebrejsky ryba slove“	181
Gersom (též Gerson)	„příchozý“	36
Ichabod	„kdeže již sláva?“	195
Jabín	„moudrý, opatrný, ostrého a hlubokého rozumu pán; a neb moudrý a prozřetelný stavitel. Takové jméno maje a sedě v hlavním městě Filistinských, a předčil-li i věkem, snadně jiných po sobě potáhl, jsa podobný Adonisedechovi v své moudrosti“	156
Paschur	„ten, jenž rozšiřuje bledost: jakoby řekl: kterýž činí to, aby se ho všickni se všech stran báti, a před ním jako blednouti museli“	610
Zamzomim	„spuntování vespolek k tyranství, loupeži a všeliké nešlechtnosti, zloboši“	113
Zebah	„mord“	174
Zofim	„strážní“	102

Na shora uvedených příkladech výkladů hebr. proprií je možné pozorovat, že výklady Kral jsou jak tradiční (viz Abraham), tak až mirašické (Dagón, Paschur) ve smyslu výkladů RL. Někdy přicházejí Kral i s velmi originálním nápadem překladu propria do češtiny (Zamzomim = „zloboši“). Z mé rešerše

⁷⁸ Kral interpretuje זכ jako „síla“.

výkladů hebr. proprií v poznámkách Kral však vyplývá, že tyto výklady byly prováděny spíše náhodně a není jich mnoho.

1.4.4.2. Výklady hebr. proprií v Českém ekumenickém překladu

Jelikož doposud nebyla publikována rozsáhlejší studie o biblické onomatologii překladatelů *Českého ekumenického překladu*, nejdůležitějšího moderního překladu do českého jazyka, považuji za nutnost reflektovat několik momentů důležitých pro tuto práci. Obsah této kapitoly se opírá o osobní konzultace s prof. Janem Hellerem, který byl spolupracovníkem nejdříve novozákonní (1961 – 1977) a posléze i starozákonní (1967 – 1984) překladatelské komise. Z kratších článků k této problematice vyšlo několik recenzí a článků Ivana Lutterera *Proper Names in the Czech Bible Translation*,⁸⁰ který v překladatelské komisi pracoval v letech 1969 – 1984 jako češtinářský poradce.

Při rešerši SZ jsem našel 88 výkladů hebr. proprií uvedených v závorce s vysvětlením překladatelů ČEP. Jedná se o prvotní výklady hebr. proprií, přičemž zopakování již jednou uvedeného výkladu hebr. propria do tohoto počtu zahrnuto není. Je zajímavé, že z celkového počtu 88 výkladů se celých 46 výkladů vyskytuje v knize Genesis, což je více než 52% všech výkladů. Že by se v knize Genesis vyskytovalo více než 52% hebr. proprií, které by stály za výklad? Nebo je to dáno tím, že jeden z ústředních členů starozákonní překladatelské komise Jan Heller se intenzivně proprii Genese zabýval?⁸¹ Myslím, že se jednalo spíše o tu druhou možnost, která však ukazuje na jistou disproporci a nesystematičnost v přístupu k otázce, která hebr. propria mají být v rámci překladu vykládána a která nikoliv. V následující tabulce uvádím výklady hebr. proprií přímo v textu v ČEP, které se mi podařilo dohledat. Propria jsou řazena za sebou tak, jak se vyskytují

---

⁸⁰ Ivan Lutterer, „Proper Names in the Czech Bible Translation“, in: Helena Pavlincová; Dalibor Papoušek (ed.), *The Bible in Cultural Context*, Brno 1994, str. 207–208.

ve SZ od knihy Genesis (sloupec vlevo) až po Micheáše (poslední proprium vpravo dole).

Tabulka výkladů hebr. proprií překladatelů ČEP přímo v textu

Eva (to je Živa)	Mojžíš (to je Vytahující)
Šét (to je Do klína vložený)	Geršom (to je Hostem-tam)
Adam (to je Člověk)	Massa a Meriba (to je Pokušení a Svár)
Noe (to je Odpočinití)	Elíezer (to je Bůh-je-pomoc)
Peleg (to je Rozčlenění)	Tabéra (to je Spáleniště)
Bábel (to je Zmatek)	Kibrót-taava (to je Hroby žádostivosti)
Izmael (to je Slyší Bůh)	Eškolský úval (to je Úval hroznů)
Sára (to je Kněžna)	Vody Meríba (to je Vody sváru)
Izák (to je Smíšek)	Chorma (to je Klatbě propadlé)
Sóar (to je Maličké)	Beér (neboli Studna)
Moáb (to je Z otce zplozený)	Gilgál (to je Odvalení)
Ben-amí (to je Syn mého příbuzného)	Emek Akór (to je Dolina zkázy)
Beer-šeba (to je Studně přísahy)	Kirjat-arba (to je Město Arbovo)
Edóm (to je Červený)	Kírjat-sefer (to je Město knihy)
Esek (to je Váda)	Bokím (to je Plačící)
Sitná (to je Sočení)	Jerubaalem (to je Odpůrce Baalův)
Rechobót (to je Prostorná)	Oréba (to je Havrana)
Šíbea (to je Přísežná)	Zéba (to je Vlka)
Jákoab (to je Úskočný)	Rámat-lechí (to je Výšina čelisti)
Bét-el (to je Dům Boží)	Noemi (to je Rozkošná)
Rúben (to je Hled'te-syn)	Mara (to je Trpká)
Šimeón (to je Vyslyš-Bůh)	Obéd (to je Ctitel Hospodinův)
Lévi (to je Přidružitel)	Samuel (to je Vyslyšel Bůh)
Juda (to je Ten, který vzdává chválu)	Eben-ezer (to je u Kamene pomoci)
Dan (to je Obhájce)	Í-kábód (to je Je-po-slávě)
Neftalí (to je Vybojovaný)	Baal-perasím (to je Pán průlomů)
Gád (to je Štěstí)	Peres-uza (to je Uzovo zbořenisko)
Ašer (to je Blahoslav)	Jedidjáš (to je Hospodinův miláček)
Isachar (to je Za-mzdu-najatý)	Gé-charaším (to je Údolí řemeslníků)
Zabulón (to je Zůstávající)	Bería (to je V neštěstí)
Josef (to je Přidej-Bůh)	Šalomoun (to je Pokojný)

⁸¹ Jan Heller, *Biblická jména*, Hořovice 1950. Jan Heller, „Kain a Abel“, in: *Český bratr*, 1950, str. 97nn.

Jegar-sahaduta (to je Násep svědectví)		Beraka (to je Dobrořečení)
Gal-ed (to je Val-svědék)		Immanuel (to je S námi Bůh)
Mispa (to je Hlídka)		Magór mi-sábíb (to je Kolkolem děs)
Machanajim (to je Tábořiště)		Hamón (to je Hlučení)
Izrael (to je Zápasí Bůh)		Lóruháma (to je Neomilostněná)
Peniel (to je Tvář Boží)		Lóami (to je Nejste-lid-můj)
Sukót (to je Přístřešky)		Jizreel (to je Bůh rozsívá)
Ben-óni (to je Syn mého zmaru)		Dolina Jóšafat (to je Hospodin bude soudit)
Ben-jamín (to je Syn zdaru)		Bét-leafra (to je v Domě prachu)
Peres (to je Trhlina)		Šafír (to je Nádhery)
Zerach (to je Rozbřesk)		Akzíb (to je Lži)
Safenat Paneach (to je po egyptsku Zachránce světa)		
Manases (to je Bůh dal zapomenutí)		
Efrajim (to je Bůh dal plodnost)		
Ábel-misrajim (to je Smutek Egypta)		

Z uvedené tabulky je zřejmé, že překlady hebr. proprií chybí u textů, kde jejich význam hraje zásadní roli. Tak je tomu např. v biblické knize Rút. Z celé této biblické knihy je přeložen pouze význam hebr. proprií נעמי Noemi a מרה Mara. Ostatní propria, která mají také zásadní význam pro výklad textu, nejsou vysvětlena, respektive přeložena. Není vyloženo hebr. proprium מחלון Machlón, קליון Kiljón, ani ערפה Orpa či עובד Obéd.

Transkripce hebr. proprií v ČEP

Problém byl v tom, že v rámci překladatelské komise ČEP nebyl určen nikdo, kdo by měl za úkol problematiku biblických proprií sledovat a kdo by dbal o uniformitu transkripce biblických proprií jak v rámci SZ tak ve vztahu SZ k NZ. Vedoucí starozákonní překladatelské komise Miloš Bič po vzoru starozákonníka Slavomila Daňka prosazoval „hebrejské rekonstrukce“, tj. snahu o návrat k transkripci, která by co nejvíce odpovídala hebr. fonetice. Novozákonní komise až do roku 1972 pod vedením Josefa B. Součka naopak trvala na existujících

zažitých formách výslovnosti biblických proprií, které se přes LXX a Vulgátu dostaly do překladů národních jazyků, mimo jiné i do staré Bible Kralické, a tak do povědomí českého národa. Nakonec se překladatelé ČEP rozhodli hebr. propria rozdělit na dvě skupiny. Více známá propria ponechali v zažité formě, méně známá propria přepsali tak, aby se při výslovnosti podobala svým hebrejským předlohám, ale zároveň z nich bylo možno rekonstruovat původní hebr. tvar. Žel toto rozhodnutí nebylo jednotně a plně aplikováno současně na SZ a na NZ a vznikly tak rozdíly v transkripci některých hebr. proprií v té či oné části, které rozbíjí vnímání Bible jako jednotného celku a návaznost NZ na SZ.

V následující tabulce uvádím příklady hebr. proprií, které se překladatelé ČEP rozhodli ponechat v zažité formě z překladu Kral. Učinili tak zřejmě z obavy, že by si čtenáři překladu na jejich novou výslovnost nezvykli:

Hebr. tvar	Fonetická transkripce	Transkripce Kral		Transkripce ČEP
חַוָּה	<i>chava</i>	Eva	=	Eva
אַבְרָהָם	<i>avraham</i>	Abraham	=	Abraham
מֹשֶׁה	<i>moše</i>	Mojžíš	=	Mojžíš
לָבָן	<i>lavan</i>	Lában	=	Lában
שְׁלֹמֹה	<i>šelomo</i>	Šalamoun	=	Šalomoun
אִיצֶבֶל	<i>izevel</i>	Jezábel	=	Jezábel
דָּמָשֶׁק	<i>damesek</i>	Damašek	=	Damašek
עֶזְרָא	<i>ezra</i>	Ezdráš	=	Ezdráš
עֲשָׂו	<i>esav</i>	Ezau	=	Ezau
שִׁמְשׁוֹן	<i>šimšon</i>	Samson	=	Samson

V následující tabulce jsou naopak příklady hebr. proprií, která překladatelé ČEP definovali jako méně známá a proto u nich uplatnili přiblížení k „fonetické“ transkripci:

Hebr. tvar	Fonetická transkripce	Transkripce Kral		Transkripce ČEP
אבשלום	<i>avšalom</i>	Absolon	≠	Abšalóm
אשדוד	<i>ašdod</i>	Azot	≠	Ašdód
הגר	<i>hagar</i>	Agar	≠	Hagar
ישרון	<i>ješurun</i>	Izrael	≠	Ješurún
כליון	<i>kiljon</i>	Chelion	≠	Kiljón
מתושלח	<i>metušelach</i>	Matuzalém	≠	Metúšelach ⁸²
עורב	<i>orev</i>	Goréb	≠	Oréb

Při porovnání transkripce ČEP s hebr. tvary hebr. proprií, je možné rekonstruovat tabulku transkripce jednotlivých hebr. konzont:

Rekonstrukce transkripce hebr. konzont biblických proprií v ČEP

Hebr. konzont	Transkripce ČEP		Hebr. konzont	Transkripce ČEP
א	dle podkladu		ל	l
ב	b (nikdy ne „v“)		מ	m
ג	g		נ	n
ד	d		ס	s
ה	h (ne na konci slova)		ע	dle podkladu
ו	v (+ dle podkladu)		פ	p, f (dle přízvuku)
ז	z		צ	s (nikdy ne c)
ח	ch		ק	k
ט	t		ר	r
י	j (pokud není podkladem)		ש	s nebo š
כ	k (nikdy ne „ch“)		ת	t

Hebr. koncovka	Transkripce ČEP
יה-	-jáš
יהו-	-jáš

⁸² Vzhledem k rozšířenému lidovému rčení „Je starý jak Metuzalém“ se zařazení tohoto propria do kategorie přepisu dle hebr. fonetiky nezdá nejšťastnější. Těžko si představit, že by při opravě přepisu propria změnilo i lidové rčení a začalo se říkat: „Je starý jak Metúšelach.“

Problém této „hebrejské rekonstrukce“ spatřuji v tom, že jednak nepodává transkripci hebr. proprií, která by se co nejvíce blížila hebr. fonetice a jednak ani neumožňuje „rekonstruovat“ původní hebr. tvar. Ve svém výsledku překladatelé ČEP opravili transkripci biblických proprií oproti Kral *de facto* pouze „napůl“. To, že tato transkripce nevede plně zpět k hebr. fonetice je možné doložit na příkladech proprií obsahujících konzony ב , צ a כ . Konzona ב se bez přízvuku vyslovuje jako „v“, při její transkripci pouze jako „b“ dochází ke změně výslovnosti oproti hebrejské. ČEP ji transkribuje pouze jako „b“. Ustálená výslovnost konzanty צ je „c“, nikoliv „s“. Českou souhláskou „s“ tak ČEP transkribuje tři konzony: ס , צ , ש . Konzona כ se bez přízvuku vyslovuje jako „ch“, ČEP ji transkribuje pouze jako „k“.

Tabulka transkripce hebr. konzony ב u biblických proprií v ČEP

Hebr. tvar	Fonetická transkripce		Transkripce ČEP
בַּת שֶׁבַע	<i>bat ševa</i>	≠	Bat-šeba
בֵּינֵי שֶׁבַע	<i>beer ševa</i>	≠	Beer-šeba
גִּבְעָא	<i>giva</i>	≠	Gibea
זֵבַב	<i>zeev</i>	≠	Zéb

Tabulka transkripce hebr. konzony צ u biblických proprií v ČEP

Hebr. tvar	Fonetická transkripce		Transkripce ČEP
מַלְכֵי צֶדֶק	<i>malki cedek</i>	≠	Malkisedek
נְבוּכַדְרֶעֶצַר	<i>nevuchadrecar</i>	≠	Nebúkadnesar

Tabulka transkripce hebr. konzony כ u biblických proprií v ČEP

Hebr. tvar	Fonetická transkripce		Transkripce ČEP
אַחִימֶלֶךְ	<i>achimelech</i>	≠	Achímelek

U tohoto příkladu je vidět, že někdy je Kral paradoxně blíže fonetickému přepisu než ČEP.

Konzonantu פּ však ČEP v přízvuku přepisuje jako „p“ a bez přízvuku jako „f“:

Tabulka transkripce hebr. konzonanty פּ u biblických proprií v ČEP

Hebr. tvar	Fonetická transkripce		Transkripce ČEP
אבִּיאֶסַף	<i>aviasaf</i>	=	Abíasaf
אֹפֶז	<i>ufaz</i>	=	Úfaz
אֲחִיתּוֹפֵל	<i>achitofel</i>	=	Achítofel
פּוּאָה	<i>pua</i>	=	Púa
פּוֹטִיפָר	<i>potifar</i>	=	Potífar
פּוֹנֵן	<i>punon</i>	≠	Funón

U posledně zmíněného hebr. propria פּוֹנֵן Funón překladatelé ČEP se z nejasných důvodů rozhodli proprium přepisovat s „f“ a nikoliv s „p“ i když v hebrejštině platí, že na počátku slova nikdy nemůže být výslovnost „f“. Proprium פּוֹנֵן Funón nepatří mezi známá propria, u kterých by bylo třeba zachovat jejich ustálenou výslovnost. Překladatele ČEP k tomu vedl zřejmě výskyt v Nu 33,42, kde se proprium nachází s neodlučitelnou přeložkou כּ a tudíž bez přízvuku ve tvaru: בּפּוֹנֵן *be-funon*. Problém je v tom, že při svém druhém výskytu o verš dále v Nu 33,43 se toto proprium vyskytuje již s přízvukem s neodlučitelnou předložkou מּ ve tvaru: מּפּוֹנֵן *mi-punon*. Lze se domnívat, že překladatelé ČEP v tomto případě zřejmě pod vlivem Kral či LXX a pod vlivem Nu 33,42 transkribovali toto proprium nedůsledně a proti svým vlastním pravidlům transkripce.

Původní konzonanty hebr. tvaru biblického propria z dané „hebrejské rekonstrukce“ však také nelze doložit, protože se při transkripci nečiní rozdíl mezi אּ a אֶ, netranskribují se podkladové konzonanty a netranskribuje se konzonanta הּ a konzonanta אּ na poslední pozici:

Hebr. tvar	Transkripce konzont		Transkripce ČEP	Problém transkripce hebr. konzont
אלון	<i>elon</i>	≠	Elón	není odlišeno א
אלה	<i>ela</i>	≠	Éla, Ela	není odlišeno א
עלי	<i>eli</i>	≠	Élí	není odlišeno ע
עמל	<i>amal</i>	≠	Ámal	není odlišeno ע
הרסה	<i>hdsh</i>	≠	Hadasa	chybí transkripce ה
המונה	<i>hmvn</i>	≠	Hamóna	chybí transkripce ו a ה

Překlad ČEP však vykazuje určitou nejednotu transkripce, což se projevuje jak v rámci SZ, tak při porovnání přepisu proprií ve SZ a NZ. U přepisu hebr. propria לוי *levi* Lévi či Lévijec je užit přepis „Lévi“, kromě knih Ezd a Neh, kde je proprium chápáno jako funkce a přepisováno jako „levita“ i když se jedná o stejný hebr. tvar לוי *levi*, případně se členem הלוי *ha-levi*:

Hebr. tvar	Výskyt	Fonetická transkripce	Transkripce ČEP
לוי	Gn 29,34	<i>levi</i>	Lévi
לוי	Nu 16,1	<i>levi</i>	Lévijec
הלוי	Nu 3,32	<i>ha-levi</i>	léviovských
הלוי	Ez 10,15	<i>ha-levi</i>	levita
לוי	Dt 18,1	<i>levi</i>	Léviův
הלוי	Ž 135,20	<i>ha-levi</i>	Léviův
הלוי	Ezd 10,15	<i>ha-levi</i>	levita
הלוי	Neh 10,40	<i>ha-levi</i>	levitští

Příklady nejednotnosti přepisu proprií v ČEP při porovnání SZ a NZ

Transkripce ČEP ve SZ	Výskyt		Transkripce ČEP v NZ	Výskyt
Bóaz	Rt 2,1	≠	Boaz	Mt 1,5
Izajáš	Iz 1,1	≠	Izaiáš	Mt 15,7
Jošiáš	1Kr 13,2	≠	Joziaš	Mt 1,11
Jišaj	1Pa 2,12	≠	Isaj	Mt 1,5
Jeremjáš	Jr 1,1	≠	Jeremiáš	Mt 2,17

z Kaldejského Uru	Gn 11,31	≠	z Chaldejské země	Sk 7,4
-------------------	----------	---	-------------------	--------

Při srovnání transkripce proprií stejných osob vyskytujících se ve SZ a NZ jsem zjistil, že tu mezi SZ a NZ panuje určitá nejednotnost. Klíčové postavy jako jsou třeba Abraham, Jákob, nebo David jsou sice transkribovány shodně, ale méně známé postavy jsou již transkribovány jinak. Řecký tvar by totiž umožňoval je transkribovat tak, jako tomu je ve SZ. Tím se vytváří napětí mezi SZ a NZ a zároveň ukazuje na určitou nejednotnost starozákonní a novozákonní překladatelské komise.

Někdy se ČEP rozhodli překládat tam, kde Kral přepisují:

Hebr. tvar	Fonetická transkripce	Transkripce Kral	Překlad ČEP
בית עדן	<i>bet eden</i>	Eden	Dům rozkoše
גיא	<i>gaj</i>	Gai	Údolí
גליליות	<i>gelilot</i>	Gelilot	Kruhy
חשם	<i>hašem</i>	Chasem	proslulý
עין שמש	<i>en šemeš</i>	Enseses	Sluneční
עקרבים	<i>akrabbim</i>	Akrabim	Svah štírů
פדן	<i>paddan</i>	Pádan	Rovina
צור ערב	<i>cur orev</i>	Goréb	Havraní
ציץ	<i>cic</i>	Ziz	květ

A někdy zase naopak ČEP přepisuje, tam kde Kral překládá:

Hebr. tvar	Fonetická transkripce	Překlad Kral	Transkripce ČEP
גיא חרשים	<i>ge charašim</i>	údolí řemeslníků	Gé-charašim
גן	<i>gan</i>	dům zahradní	Bét-hagan
חרשה	<i>chorša</i>	les	Choreš
נגב	<i>negev</i>	poledne	Negeb
נחלה	<i>nachla</i>	potok	Nachala
עיר המלח	<i>ir hammelach</i>	město	Ír-melach

Překladaelé ČEP hebr. propriím, jejich transkripci a jejich výkladu věnovali určitou pozornost. Byla tu snaha některá propria vykládat, ale z několika možných výkladů hebr. propria byl vybrán pouze jeden a to pouze tehdy, pokud se zdál se překladatelům na daném místě důležitý. Překladů hebr. proprií je možné v ČEP nalézt poměrně málo a mnohdy chybí i na místech, kde se jedná o texty vyloženě spjaté s významy proprií, jako je např. kniha Rút. Propria hrají v textech SZ tak zásadní roli, že by výklad propria měl být v překladu uveden v poznámce pod čarou u každého propria, u kterého je jeho význam odhalitelný. To by pomohlo čtenářům biblický text více chápat a vnímat jeho symbolickou rovinu.

Co se transkripce hebr. proprií v ČEP týče, je nutné konstatovat, že se překladaelé ČEP jakoby zastavili na půli cesty. Deklarovaná snaha o český tvar hebr. propria, který by co nejvíce odrážel hebrejskou fonetiku, nebyla řádně provedena. Především transkripce hebr. konzonant כ, ך a צ neodpovídá hebr. fontice. V ČEP nebyla věnována ani dostatečná pozornost jednotnému pojetí proprií ve SZ a NZ, což zvyšuje jejich diskrepanci. Co se transkripce hebr. proprií týče, navrhol bych pro další nové vznikající překlady sáhnout k transkripci čistě fonetické s počátečním velkým písmenem. Nicméně nejznámější formy české výslovnosti proprií známých biblických postav, jako jsou אברהם Abraham, משה Mojžíš či שלמה Šalamoun, navrhuji ponechat. Pro tento účel by bylo potřeba vytvořit seznam těchto proprií a zvážit všechny okolnosti jejich zařazení mezi buď a) propria přepsaná zcela foneticky, nebo b) mezi propria transkribovaná dle zažité formy v češtině. Oproti ČEP by se některá propria měla opět vrátit z první kategorie do druhé, jako je tomu u hebr. propria מתושלח, které ČEP transkribovalo jako Metúšelach, ale zažitá česká forma je Metuzalém. Při fonetickém přepisu navrhuji nepoužívat čárek nad vokály,

protože to jednak nereflektuje hebr. fonetiku a jednak to vede pouze ke zmatení a nejednotě českých forem biblických proprií. I české formy proprií se těžko pamatují, zda se transkribuje krátce Abraham, nebo dlouze Abraham.

1.4.4.3. Ostatní česká onomatologická práce

V oblasti biblických proprií se zatím česká onomatologická práce výrazným způsobem ve světovém bádání nepromítla. Výjimku tvoří několik občasně citovaných prací Stanislava Segerta jako je *Paromasia in the Samson Narrative in Judges XIII–XVI*⁸³ a Jana Hellera *Namengebung und Namendeutung. Grundzüge der alttestamentlichen Onomatologie und ihre Folgen für die biblische Hermeneutik*.⁸⁴ Přesto vyšlo několik prací, které se zabírají problematikou biblické onomatologie v českých biblích. Jsou to především články Emanuela Michálka jako *K vlastním jménům v nejstarší české bibli*,⁸⁵ články Ivana Lutterera jako je *K starozákonní antroponymii v ekumenickém překladu bible*,⁸⁶ diplomová práce Kateřiny Dejmalové *Starozákonní antroponymie v českých překladech bible*⁸⁷ a publikace Karla Komárka *Osobní jména v českých biblích*.⁸⁸ Výklady hebr. proprií jsou zahrnuty v rámci výkladů

---

⁸³ Stanislav Segert, „Paromasia in the Samson Narrative in Judges XIII–XVI“, in: *VT*, 34.4, 1984, str. 454–461. Stanislav Segert, „Assonance and Rhyme in Hebrew Poetry“, in: *Maarav*, 8, 1992, str. 171–180.

⁸⁴ Jan Heller, „Namengebung und Namendeutung. Grundzüge der alttestamentlichen Onomatologie und ihre Folgen für die biblische Hermeneutik“, in: *EvTh*, 27, 1967, str. 255–266; též in: *BEATAJ*, 10, 1988, str. 71–82; „An der Quelle des Lebens“, in: *BEATAJ*, 10, 1988, 83–103; „Der Name Eva“, in: *ArOr*, 26, 1958, str. 636–656; „Noch zu Ophra, Ephron und Ephraim“ in: *VT*, 12, 1962, str. 339–341; „Ursprung des Namens Israel“, in: *Communio Viatorum*, 7, 1964, str. 236nn; též in: *BEATAJ*, 10, 1988, 105nn.

⁸⁵ Emanuel Michálek, „K vlastním jménům v nejstarší české bibli“, in: *Acta onomastica*, XXXVI, 1995, str. 151–154.

⁸⁶ Ivan Lutterer, „K starozákonní antroponymii v ekumenickém překladu bible“, in: *Listy filologické*, 1992, suppl. II., str. 93–95.

⁸⁷ Kateřina Dejmalová, *Starozákonní antroponymie v českých překladech bible*, dipl. práce na Filosofické fak. UK, Praha 1993.

⁸⁸ Karel Komárek, *Osobní jména v českých biblích*, Olomouc 2000; „Biblická osobní jména v morfologickém systému češtiny“, in: *Propria v systému mluvnickém a slovtvorném*, Brno

proprií z ostatních jazyků v populární publikaci Miloslavy Knappové *Jak se bude vaše dítě jmenovat?*⁸⁹

1.4.4.4. Výkladový slovník biblických jmen

Relativní novum je pokus Jana Hellera, který se pokusil diachronní i synchronní výklady ke jménům posbírat a vytvořit z nich výše zmíněný *Výkladový slovník biblických jmen*.⁹⁰ Při sestavování tohoto slovníku Jan Heller vycházel z toho, že literární vrstva (zde biblický text) pracuje s významy jmen (často jsou klíčem k celému příběhu v nichž se vyskytují), dokonce si je sama velmi sofistikovaně upravuje, obměňuje, přeznačuje a promítá si do nich své pojetí, které může být zcela nezávislé na etymologii jména. Pokud je jméno upraveno, je důležité se ptát po motivech takových úprav, protože v naprosté většině případů jsou prováděny z důvodů nikoliv lingvistických, ale teologických. Změny textu i jmen v něm jsou tedy záměrné, nejsou výsledkem náhody, omylu či primitivnosti tradentů. K přeznačování a výpovědím o charakteru nositele jména užívá biblické podání různých postupů (mnohdy s velkou dávkou humoru či ironie) jako jsou reetymologizace, metateze, slovní hříčky, jindy jen ozvuky a zvukové důrazy v kontextu, které si vnímavý posluchač hebrejského originálu promítá zpět do jména. Motivem změn je často intence „tradičního procesu“ podřídit všechny látky co nejdůsledněji svědeckému úkolu a aktualizovat je do nové situace.⁹¹

1999, str. 54–58. Karel Komárek, „Studium biblických osobních jmen v české onomastice“, in: *Onomastické práce*, 4, Praha 2000, str. 232–237.

⁸⁹ Miloslava Knappová, *Jak se bude vaše dítě jmenovat?*, Praha 2001.

⁹⁰ Jan Heller, *Výkladový slovník biblických jmen*.

⁹¹ V tomto smyslu Jan Heller navázal na svého učitele Slavomila Ctibora Daňka (1885 – 1946), který tvrdil, že biblický text vznikl a byl tradován kvůli svému náboženskému obsahu. Srov. Slavomil Daněk, *Literárně-kritický úvod do Starého Zákona, přednášky na Husově evang. bohosl. fakultě 1929/30*. Více o Hellerově pojetí „tradičního procesu“ formovaném s ohledem na „kerygmatické funkci“ viz Martin Prudký, „Janu Hellerovi a čtenářům jeho textů“, in: Jan Heller, *Pozdní sklizeň*, Praha 2000.

Na vzniku *Výkladového slovníku vlastních jmen* se autorsky podílel i RNDr. Jan Moravec, který vytvořil počítačovou databázi všech hebrejských, aramejských a řeckých proprií. Tato databáze bude využita i v této práci, zvláště k vytvoření některých sloupců všech tří apendixů.

1.4.4.5. Závěr

Při analýze české onomatologické práce jsem především kriticky zhodnotil onomatologickou práci překladatelů ČEP s cílem vytvořit podklad pro nakládání s hebr. proprii v nově vznikajících biblických překladech. Problém „hebrejské rekonstrukce“ překladatelů ČEP je v tom, že nepodává ani fonetickou transkripci hebr. proprií, ani neumožňuje „rekonstruovat“ původní hebr. tvar. ČEP též vykazuje místy nedůslednosti při přepisech hebr. proprií ve SZ a NZ. Můj návrh řešení předpokládá novou revizi transkripce hebr. proprií dle jejich fonetické transkripce s revizí zažitých forem výslovnosti hebr. proprií v českém jazyce.

1.5. Citace hebr. proprií

Hebr. propria jsou v této práci uváděna pouze v české podobě v přepisu ČEP a ve svém konzonantním tvaru bez vokalizace, která svádí k výkladu proprií ve smyslu masoretářů. Při potřebě dohledání biblického výskytu určitého propria je možné využít *Výkladový slovník biblických jmen*,⁹² Mandelkernovy konkordance,⁹³ nebo dostupných počítačových programů. Seznam všech hebr. proprií, která jsou předmětem této práce, se nachází v Apendixu č. 1.

Transkripce hebrejštiny je velmi komplikovaná problematika a dodnes neexistuje ani u biblistů ani u judaistů její jednotná verze. V této práci budu používat fonetickou transkripci hebr. proprií a jednotlivých slov tam, kde si to kontext práce vynutí. Bude se jednat o zjednodušenou fonetickou transkripci, která se nikdy nevyskytuje sama o sobě, ale vždy doprovází kvadrátní podobu hebr. proprií. Tato místy možná až přespříliš zjednodušená transkripce má za úkol na daných místech informovat hlavně o samohláskách v daném slově, které jsou důležité pro pochopení vysvětlovaného jevu. V seznamech hebr. proprií uvedených v tabulkách bude použita fonetická transkripce shodná s transkripcí ve *Výkladovém slovníku biblických jmen*.

---

⁹² Jan Heller, *Výkladový slovník biblických jmen*.

⁹³ Solomon Mandelkern, *Die Neubearbeitete Hebräisch-Chaldäische Bibel-Concordanz*, Leipzig 1884.

2. Hebrejská propria ve SZ a v RL

V této kapitole bych se rád uvedl některé obecné jevy, které doprovázejí hebr. propria jako je vnímání jejich důležitosti či jejich spojování s životem jejich nositelů. Rád bych se také zamyslel nad závazností a důvodu punktace hebr. proprií masoretských redaktorů. V poslední části této kapitoly se budu věnovat rabínské hermeneutice – základní klasifikaci a pravidlům rabínské hermeneutiky, kterou jsem si zvolil jako jedno z hlavních východisek pro stanovování metod výkladů hebr. proprií.

2.1. Vnímání důležitosti hebr. proprií ve SZ a v RL

V celé Bibli hrají hebr. propria a jejich význam velmi důležitou roli. Ve SZ se vyskytuje více než 100 přímých výkladů hebr. proprií.⁹⁴ Kniha Genesis vypráví o tom, že první činnost, kterou Bůh při stvoření koná, je „dávání jména“ stvořenému (Gn 1,5). První popsanou činností, kterou dělá první člověk אדם Adam, je také „dávání jména“ zvířatům a ptákům (Gn 2,2). První žena חווה Eva je zároveň první člověk, který činí dle SZ výklad hebr. propria (Gn 4,1). O důležitosti vnímání významu jmen může svědčit i to, že z textu Lv 24,10–16 a dalších textů vyplývá, že Hospodin sám je v textu SZ označován opisem השם „to jméno“ (Lv 24,11) a braní jeho jména „nadarmo“ je výslovně zapovězeno též v desateru (Ex 20,7). U důležitých postav přichází příkaz přímo od Boha, aby někdo byl nějak pojmenován (Gn 17,19). Se změnou života či posláním biblické postavy dochází k jejímu přejmenování (Gn 17,5). Některé celé biblické pasáže SZ jsou založeny na symbolice jmen (Rút, Ozeáš).

---

⁹⁴ Samuel Grünbert, *Biblische Eigennamen als Quelle jüdischer Kulturgeschichte und Bibelexegese*, Berlin 1936, str. 3.

RL navazuje na vědomí důležitosti jmen SZ ve všech aspektech a ještě význam jmen posiluje. Dokonce svědčí o lidech, kteří se výklady jmen přímo zabývali. Svědectví o tom se nachází např. v Midraši Berešit Raba:

עשו מלחמה את ברע וגו' רבי מאיר היה דורש שמות רבי יהושע בן קרחה היה דורש שמות⁹⁵
„Vedli válku proti Bérovi“⁹⁶ atd. rabi Meir vykládal jména, rabi Jehošua Ben Karcha vykládal jména.“

Midraš svědčí o tom, že nějací dva rabíni – rabi Meir a rabi Jehošua Ben Karcha „vykládali“ jména.

2.2. Spojování významu hebr. proprií s životem jejich nositelů

Spojování významu hebr. proprií s životem či charakterem jejich nositelů byl a je stále velmi rozšířený jev v celém starověkém i současném Orientu. Proto není divu, že se téma spojování významu hebr. proprií s životem jejich nositelů táhne jako červená niť mnohými pasážemi SZ od počátečních kapitol knih Genese, přes Proroky až po Spisy. Jelikož se jedná o poměrně dobře biblisty zmapovaný jev, omezím se pouze na několik příkladů.

První příklad je z počátečních kapitol knihy Genesis, kde hebr. proprium předjímá smutný konec jeho nositele:

הבל Ábel

וַתֵּלֶד לְלֶדֶת אֶת־אָחִיו אֶת־הָבֶל וַיְהִי־הֶבֶל רֹעֵה צֹאן וְקַיִן הָיָה עֹבֵד אֲדָמָה⁹⁷
„Dále porodila jeho bratra Ábela. Ábel se stal pastýřem ovcí, ale Kain se stal zemědělcem.“

Již v tomto prvním verši, který představuje postavu Ábela, posluchači znalého hebrejštiny zazní v propriu této postavy její budoucnost. Apelativum הבל

⁹⁵ Midraš Berešit Raba, paraša 42, oddíl 5, in: הארכיון התורני.

⁹⁶ Gn 14,2 עשו מלחמה את־ברע מלך סדם וא־חִי־בְרֶשֶׁע מֶלֶךְ עֵמֶק־שֵׁנָאב מֶלֶךְ אֲדָמָה.

⁹⁷ Gn 4,2.

znamená totiž „pomíjivost“. William L. Holladay⁹⁸ jej překládá jako „breathe“; „nothingness“; „perishableness.“ Jan Heller toto slovo vykládá jako „původně ranní pára nad vodou, která se s prvními paprsky slunce rozplyne.“⁹⁹ Ve SZ se jako apelativum objevuje v souvislosti s krátkostí lidského života – viz Ž 144,4¹⁰⁰ či Jb 7,16.¹⁰¹ Vyplnění názvu na tragickou budoucnost nositele tohoto hebr. propria přichází hned o šest veršů dále:

וַיִּקָּם קַיִן אֶל-אָבִיחַי וַיַּהַרְגֵהוּ¹⁰²

„Povstal Kain proti svému bratru Ábelovi a zabil jej.“ Hebr. proprium הַבֵּל Ábel je tedy možno přeložit jako „Pomíjivý“, jehož život bude brzy ukončen a on tak pomine.

Jak nám dokazuje následující příklad, již v raném stádiu se věřilo, že změnou jména je možné změnit budoucnost svého nositele. Proto mění svému synovi na posledních chvíli:

בֶּן אוֹנִי Ben-óni → בֶּן יַמִּין Ben-jamín

וַיְהִי בְּצֵאת נַפְשָׁהּ כִּי מָתָה וַתִּקְרָא שְׁמוֹ בֶּן-אוֹנִי וְאָבִיו קָרָא-לוֹ בְּנֵי-יָמִין¹⁰³

„Ve chvíli, kdy umírala a život z ní unikal, pojmenovala ho Ben-óni, ale otec ho nazval Ben-jamín.“

Biblický text vykládá hebr. proprium בֶּן אוֹנִי Ben-óni jako: „syn“ + אוֹנִי. Hebr. slovo אוֹנִי je spojení suffixu 1. osoby a postatného jména אוֹן. V nepunktované podobě to může znamenat buď אוֹן „těžkost“, nebo אוֹן „síla“. V punktované

⁹⁸ William L. Holladay (ed.), *A Concise Hebrew and Aramaic Lexicon of the Old Testament: Based upon the Lexical Work of Ludwig Koehler and Walter Baumgartner*, Grand Rapids 1971, str. 76.

⁹⁹ Jan Heller, *Výkladový slovník biblických jmen*, str. 153.

¹⁰⁰ Ž 144,4: אָדָם לְהַבֵּל דְּמָה יָמָיו כְּצֵל עוֹבֵר „Člověk se podobá vánku, jeho dny jsou jak stín pomíjivé.“

¹⁰¹ Jb 7,16: מֵאַסְתִּי לֹא-לְעֵלִם אֶחְיֶה חֲדַל מִמֶּנִּי כִּי-הַבֵּל יָמִי „Život se mi zprotivil, nechci žít věčně, už mě nech, mé dny jsou pouhý vánek.“

¹⁰² Gn 4,8.

¹⁰³ Gn 35,18.

podobě však proprium má z oněch dvou možností blíže k té druhé: אָוֹן „těžkost“, nebo אִוָּן „síla“.¹⁰⁴ To znamená, že matka dala svému synu jméno „Syn mé síly“ ve smyslu, že jí zřejmě stál hodně sil. Otec jej však přejmenoval, aby proprium nemělo negativní konotace. Bud', aby nepřipomínalo to, že syn stál matku její „sílu“, nebo aby v nepunktované podobě nepřipomínal „hřích“ či „těžkosti“, které jeho porod způsobil.¹⁰⁵ Proto jej přejmenoval na בֶּן יִמִּין Ben-jamín = בֶּן „syn“ + יִמִּין „pravice“. Pravá strana a pravice byla v Orientu synonymem úspěchu a zdaru.¹⁰⁶

Spojení významu hebr. propria s životem jeho nositele můžeme vidět i na následujícím příkladě, který reflektuje aktuální změnu v životě nositele hebr. propria:

נְעֻמִי Noemi → מָרָא Mara

וַתֹּאמֶר אֲלֵיהֶן אֵל־תִּקְרָאנָהּ לִי נְעֻמִי קְרָאן לִי מָרָא כִּי־הָמַר שָׁדַי לִי מָאֵד¹⁰⁷

„A řekla jim: Nenazývejte mne Noemi. Nazývejte mne Mara, neboť Všemohoucí mne nechal zhořknout.“

Hebr. proprium נְעֻמִי Noemi je odvozeno od hebr. kořene נעם „být příjemný“. Po změně „příjemného“ života na „hořký“ si jej jeho nositelka nechává změnit na מָרָא Mara, které je odvozeno od hebr. přídavného jména מַר „hořký“ + koncové א.

¹⁰⁴ Srov. pozitivní význam slova v Gn 49,3: רְאוּבֵן בְּכָרִי אֶתָּה פָּתִי וְרֵאשִׁית אוֹנִי יִתֵּר שְׂאֵת וְיִתֵּר עָוֹ

¹⁰⁵ V tomto smyslu také (dle mého názoru chybně či příliš přímočaře) překládá ČEP: בֶּן אוֹנִי „Ben-óni (to je Syn mého zmaru)“.

¹⁰⁶ Na rozdíl od levice. Vše, co bylo „na levačku“ bylo špatné. Ve starověkém Izraeli se lidé neorientovali na sever, ale na východ. Západ byl místem, kde zapadá slunce a vládne smrt. Zleva, ze severu, přicházela často vojska a obyvatelům starověkého Izraele odtud hrozilo stálé nebezpečí. Pojetí levé strany jako té horší varianty se projevovalo i v propriích. Pobiblické označení zlého anděla bylo Samael (od hebr. שמאל „nalevo“). Dle mého názoru je tímto jevem možné vysvětlit i mnohým archeologům neznámý důvod chození do starověkých mikvím (např. v Chirbet Kumrán) po schodech vlevo (v mikvím byly dvojí schody, po levých se před očištěním do mikve vstupovalo a po pravých se z ní po očištění vystupovalo).

¹⁰⁷ Rt 1,20.

Spojení významu hebr. propria s životem jeho nositele se však může týkat také nějakého příběhu z jeho minulosti:

יַעֲקֹב Jákob

וַאֲחֵרִיכָן יָצָא אִחִיו וַיִּדְרֹ אֶחָזֶת בְּעֵקֶב עֵשָׂו וַיִּקְרָא שְׁמוֹ יַעֲקֹב¹⁰⁸

„Potom vyšel jeho bratr a rukou držel Ezaua za patu; ten dostal jméno Jákob.“

Biblický text zde vykládá hebr. proprium יַעֲקֹב Jákob ve spojitosti s událostí, která se stala při jeho narození. יַעֲקֹב Jákob chytil בְּעֵקֶב „za patu“ svého bratra. Text tak užívá stejné konzonanty ע, ק, א, ב k vytvoření této spojitosti a jen o dvě kapitoly dále je schopen skrze stejné konzonanty učinit spojení k jiné události:

וַיֹּאמֶר הָכִי קָרָא שְׁמוֹ יַעֲקֹב וַיַּעֲקֹבֵנִי זֶה פַעַמַיִם¹⁰⁹

„A řekl: Právem byl nazván Jákob. Odsunul mne *již* dvakrát.“

Biblický text zde vykládá hebr. proprium יַעֲקֹב Jákob ve spojitosti s událostí, která se stala při setkání s Ezauem. יַעֲקֹב Jákob Ezaua dvakrát יַעֲקֹב „vytlačil“ či „vyšplouchl“, či ἐπτέρυκεν „obelstil“ (tak LXX). Text znovu užívá konzonanty ע, ק, א, ב k vytvoření spojitosti s nositelem propria.

Jak jsme viděli na daných příkladech, významy hebr. proprií někdy reflektují minulost nositele propria (יַעֲקֹב Jákob), někdy něco z jeho současného života (מָרָא Mara) a někdy zase anticipují jeho šťastnou (בֶּן יַמִּין Ben-jamín) či tragickou (אָבֵל Ábel) budoucnost.

RL navazuje na starozákonní představy spojení propria s životem nebo charakterem svého nositele a dále je rozvíjí. Jedná se o jev, který je v judaismu

---

¹⁰⁸ Gn 25,26.

¹⁰⁹ Gn 27,36.

přítomem až dodnes.¹¹⁰ Jedno z nejdůležitějších a nejobsáhlejších vyjádření RL k tématu spojování významu hebr. proprií s životem nebo charakterem jejich nositelů se nachází v Midraši Berešit Raba:

ותהר לאה ותלד בן א"ר יוסי בר חנינא ארבע מדות נאמרו בשמות יש ששמותם נאים ומעשיהם נאים יש ששמותם כעורים ומעשיהם כעורים יש ששמותיהן כעורים ומעשיהם נאים ויש ששמותן נאים ומעשיהם כעורים שמותיהן נאים ומעשיהם כעורים עשו שמו עשו ואינו עושה ישמעאל שמו שומע ואינו שומע שמותן כעורים ומעשיהם נאים אלו בני הגולה (עזרא ב) בני בקבוק בני חקופא בני חרחור וזכו ועלו ובנו בית המקדש שמותיהן כעורים ומעשיהן כעורים אלו המרגלים סתור בן סתורים גדי גרדים ומרדין א"ר יוסי בר חנינא שמותיהן נאים ומעשיהן נאים אלו השבטים ראובן ראו בן בין הבנים שמעון שומע בקול אביו שבשמים א"ר יוסי בר חנינא אין שמותם של שבטים עכור להם אלא חפות להם¹¹¹

„A otěhotněla Lea a porodila syna...“¹¹² Řekl rabi Josi, syn Chaniny: V souvislosti se jmény byly zmíněny čtyři typy *lidí*: jsou tací, jejichž jména jsou příjemná a jejich skutky jsou příjemné; a jsou tací, jejichž jména jsou hrozná a jejich skutky jsou hrozné; a jsou tací, jejichž jména jsou hrozná, ale jejich skutky jsou příjemné; a jsou tací, jejichž jména jsou příjemná, ale jejich skutky jsou hrozné. *Co se týče těch, o kterých bylo řečeno: 'a jsou tací, jejichž jména jsou příjemná a jejichž skutky jsou hrozné' – to je Ezau, jehož jméno je 'čiňte', ale on nečiní. Ti, jejichž jména jsou krásná, ale jejich skutky jsou ošklivé jsou:*¹¹³ Ezau, jehož jméno je „dělání“, ale *dobré skutky* nedělá; Izmael, jehož jméno je „slyší“, ale *Bohu* nenaslouchá. Ti, jejichž jména jsou ošklivá, ale jejich skutky jsou krásné *jsou*: Synové exilu (Ezdráš 2) 'synové Bakkúbkovi,

¹¹⁰ V judaismu je dodnes v některých chasidských hnutích známa záměna jména u těžce nemocného, která má za úkol ošálit zlého démona a změnit úděl chorého. Nemocnému se dávají dobrá jména jako je např. חיים Chajim „Život“.

¹¹¹ Midraš Berešit Raba, paraša 71,3, in: הארכיון התורני.

¹¹² Gn 29,32.

¹¹³ Midrašické podobenství je rozplétáno pozpátku.

synové Chakúfovi, synové Charchúrovi¹¹⁴ *neboť* se jim se *podarilo* vstoupit do země izraelské a postavit chrám. Ti, jejichž jména jsou ošklivá a jejichž skutky jsou ošklivé, to jsou zvědové Setúr¹¹⁵ syn Seturim,¹¹⁶ Gadí¹¹⁷ Gradim a Meradin.¹¹⁸ Řekl rabi Josi Bar Chanina: Ti, jejichž jména jsou příjemná, ale jejichž skutky jsou příjemné, to jsou kmeny Rúben: Vizte syn mezi syny,¹¹⁹ a Šimeón: Naslouchá hlasu svého otce, který je v nebesích. Řekl rabi Josi Bar Chanina: Jména kmenů jim nejsou ošklivá, ale *naopak* je přikrývají.“

Tento midraš je ukázkovým příkladem chápání spojitosti mezi významem hebr. propria a skutky jeho nositele. V mnoha pozdějších midraších je tento midraš citován a v této problematice hraje ústřední roli:

אבשלום Abšalóm

Nositel hebr. propria אבשלום Abšalóm je ve SZ vnímán jako záporná postava a to i přes to, že význam tohoto propria je pozitivní. Midraš Tanchuma odkazuje v jedné části výše uvedeného midraše na vztah mezi proprii a jejich nositeli:

יש ששמותן נאין ומעשיהן כעורין: זה אבשלום, שנאמר: ויבא אבשלום אל פילגשי אביו¹²⁰
 „A jsou tací, jejichž jména jsou příjemná, ale jejichž skutky jsou ošklivé.“¹²¹
 To je Abšalóm, neboť je řečeno: ‘Abšalóm vešel k ženinám svého otce.’¹²²“

¹¹⁴ Ezd 2,51.

¹¹⁵ Nu 13,13: לְמֹשֶׁה אֲשֶׁר סָתַר בְּן־מִיכָאֵל.

¹¹⁶ Jedná se o slovní hříčku slov סתור a סתורים. Slovo סתורים stojí v pozici propria, ale z verše Nu 13,13, kde je uvedeno: „Setúr, syn Míkaelův“, vyplývá, že se zřejmě o proprium nejedná. V tom případě by překlad byl „syn zatajení“.

¹¹⁷ Zřejmě se jedná o Gadího z Nu 13,11.

¹¹⁸ Slovní spojení ומרדין ומרדין není jasný. Možná se jedná o slova odvozená od גרד „škrábat“ a מרד „bouřit se“.

¹¹⁹ Jedná se o známý notarikon hebr. propria ראובן Rúben, ve kterém Midraš Raba nejdříve vykládá první část propria jako ראו „vizte“ a druhou část jako בן „syn“ a dále při opakovaném užití konzonant בן jako בין „mezi“ „syny“.

¹²⁰ Midraš Tanchuma Buber, paraša Šmot, in: David Mendel Harduf, ילקוט השמות הפרטיים שבתנ"ך, ומדרשיהם, str. 11.

¹²¹ Nepřesná citace Midraše Berešit Raba, paraša 71, oddíl 3.

¹²² 2Sam 16,22.

Midraš vykládá hebr. proprium dekompozicí jako אבשלום Abšalóm = אב „otec“, „původce“ + שלום „pokoj“.

Jiný midraš – Midraš Kohelet Raba – dodává, že každému člověku byla dána dokonce tři jména:

שלשה שמות נקראו לאדם הזה אחד שקראו לו אביו ואמו ואחד שקראו לו אחרים ואחד שקרוי לו בספר תולדות ברייתו¹²³

„Tomuto člověku byla dána tři jména. Jedno, kterým jej pojmenovali jeho otec a matka, druhé, kterým ho nazývají jiní, a třetí, které má v knize rodopisů svého stvoření.“

Pokud se jedná o localium, vazba mezi hebr. propriem a jeho nositelem v RL se nevztahuje k životu či charakteru nositele, ale k událostem, které se na daném místě udály:

הנם Údolí syna Hinómova גיא בן הנם

Midraš Jalkut Šimoni vykládá hebr. proprium הנם Hinóm z víceslovného hebr. propria גיא בן הנם Údolí syna Hinómova skrze vyprávění drastického příběhu, ve kterém se vyskytuje stejně znějící sloveso, a který přibližuje praktiky obětování synů jejich vhažováním do rozpálené sochy pohanského božstva Molocha:

ובנו במות התופת אשר בגיא בן הנם... והיו מביאים תופים ומקישים בהם בקול גבוה כדי שלא יהא קולו של נער יוצא ואביו שומע ומעיו הומים עליו, ולמה נקרא שמו בן הנם שקולו של תינוק היה נוהם מכח האש. דבר אחר שהיו העומדים נוהמים ואומרים ינהג לך¹²⁴

„A postavili návrší Tófetu, který je v Údolí syna Hinómova¹²⁵... a přinášeli bubny a bubnovali na ně hlasitě, aby nebyl slyšet vycházející hlas chlapečka a

¹²³ Midraš Kohelet Raba, paraša 7, oddíl 3, in: הארכיון התורני.

¹²⁴ Jalkut Šimoni, Jeremjáš, perek 7, remez רעז, in: הארכיון התורני.

aby se jeho otci, který jej slyší, nesvíraly kvůli němu vnitřnosti. A proč jeho jméno bylo ´syna Hinómová´? Neboť hlas nemluvněte vzdychal z nitra ohně. Jiný výklad *je*: neboť vstávali, vzdychali a říkali: užij si!“

Midraš vykládá hebr. proprium הנום Hinóm skrze identifikaci s tvarem נוהם „vzdychal“ – ve větě קולו של תינוק היה נוהם „hlas nemluvněte vzdychal“. Jedná se tak o výklad localia od události, která se na tomto místě odehrávala.

2.3. Závaznost masoretské punktace hebr. proprií při jejich výkladech

Rozhodující význam pro hledání metod výkladů hebr. proprií je zodpovězení otázky, jakou váhu je možno přikládat velmi pozdní masoretské punktaci.¹²⁶ Pokud by se masoretská punktace měla brát při výkladu hebr. proprií za závaznou, počet výkladů proprií by se velmi radikálně snížil a většina proprií by se ani vykládat nedala. Pokud je to naopak tak, masoretská punktace má při výkladu hebr. proprií váhu pouze „poradní“, pak je nutno při výkladu každého jednotlivého hebr. propria zvážit všechny možné punktace jeho konzonant – a to nejen tu, která je nejbližší masoretské.

גרשום Geršom

Jako příklad záměny vokalizace v biblickém textu samé se mi jeví výklad hebr. propria גרשום Geršom uvedené v Ex 2,22 (následně i Ex 18,3):

וַתֵּלֶד בֶּן וַיִּקְרָא אֶת־שְׁמוֹ גֵרְשֹׁם כִּי אָמַר גֵּר הָיִיתִי בְּאֶרֶץ מִצְרָיִם¹²⁷

„A porodila syna a dal mu *Mojžíš* jméno Geršom, neboť řekl: ´Byl jsem cizincem v cizí zemi.´“

¹²⁵ Citát Jr 7,31: וַיִּבְנוּ בְּמִוֹת הַחֶפְתָּ אֲשֶׁר בְּנִיא בְּנֵי־הַנֶּחֱם לְשֶׁרֶף אֶת־בְּנֵיהֶם וְאֶת־בְּנֹתֵיהֶם בָּאֵשׁ.

¹²⁶ Otázka datace masoretské punktace není předmětem této studie. Nicméně je jisté, že v Babylónském Talmudu, který nebyl dokončen dříve než v první polovině 5. stol. n. l., žádná zmínka o punktaci biblických textů není.

¹²⁷ Ex 2,22.

Hebr. proprium גרשם Geršom je možné vykládat metodou dekompozice (viz dále) jako גרשם Geršom = גר „cizinec“ + שם, přičemž tato druhá část propria je v masoretském textu vokalizována jako שם *šom*. Takto vokalizované apelativum není v hebrejštině doloženo. Hebr. text po uvedení hebr. propria přidává spojku כי „neboť“, „protože“. To znamená, že druhá věta po spojce כי hebr. proprium vykládá. První část hebr. propria גר „cizinec“ je výslovně uvedeno, druhá část hebr. propria שם uvedena není. Rozloženo na jednoduchou rovnici se to dá vyjádřit jako: $AB = A + B$

Popis	Heb. tvary	Překlad
AB	גרשם	Geršom
=	כי	„neboť“
A	גר	„cizinec“
B	ארץ נכריה	„cizí země“

V této jednoduché rovnici AB odpovídá propriu Geršom; = odpovídá spojka „neboť“; A odpovídá „cizinec“ a B odpovídá „cizí země“. Hebr. slovo שם je možno vokalizovat pouze dvěma způsoby. Buď jako שם *šem* „jméno“, nebo jako שם *šam* „tam“. Vzhledem k tom, že se jedná o určení destinace „cizí země“, jediný logický způsob výkladu druhé části předmětného propria je zaměnit ארץ נכריה „cizí zem“ za příslovce שם *šam* „tam“. Z výše vedeného plyne, že se zde jedná o výklad hebr. propria, který mění masoretskou punktaci.

מֹלֵךְ Molek

Dalším příkladem možné záměny punktace hebr. propria je v odborné literatuře často diskutované hebr. proprium מֹלֵךְ Molek. Hebr. proprium מֹלֵךְ Molek (Kral: Moloch) se vyskytuje ve SZ celkem 8x,¹²⁸ přičemž se toto proprium nachází vždy ve tvaru: מֹלֵךְ, kromě Lv 20,5, kde je ve tvaru: הַמֹּלֵךְ. Otázkou je, jak této

¹²⁸ Lv 18,21; 20,2.3.4.5; 1Kr 11,7; 2Kr 23,10; Jr 32,35.

vokalizaci rozumět. Walter Kornfeld ve svém článku *Der Moloch*¹²⁹ shrnuje diskuzi o vokalizaci tohoto propria. Ta započala již na konci 19. století tezí Abrahama Geigera o tom, že původně bylo toto proprium vokalizováno מֶלֶךְ jako apelativum מֶלֶךְ *melech* „král“ a teprve pozdě masoretáři vokalizovali toto proprium vokalizací apelativa בֹּשֶׁת *bošet* „ostuda“, aby vyvořili vůči tomuto propriu averzi. Proti tomuto pojetí se postavil Otto Eissfeld.¹³⁰ Eissfeld došel k tomu, že vokalizace מֶלֶךְ je původní. K jeho názoru se připojuje i Walter Kornfeld, který se opírá o nálezy božstva Muluk v Mari a božstva Malik nebo Malkum v Babylóně.¹³¹ Dle mého názoru však Septuaginta naopak dává dostatečný důvod se domnívat, že masoretáři ustálenou vokalizaci záměrně změnili. Septuaginta totiž u všech výskytů hebr. propria מֶלֶךְ Molek v knize Leviticus toto proprium překládá termínem ἄρχων „panovník“. To znamená, že danou vokalizaci chápe jako participium מֶלֶךְ *molech* kralující od slovesa מֶלֶךְ *mlch* „kralovat“. Naopak při transkripci tohoto propria v 2Kr 23,10 a Jr 32,35 a též v Am 5,26 Septuaginta transkribuje מֶלֶךְ jako Μολοχ, přičemž v Jr 32,35 ještě dodává přídavek βασιλεῖ. Z toho vyplývá, že Septuaginta buď hebr. proprium מֶלֶךְ překládá termínem ἄρχων „panovník“, nebo transkribuje jako Μολοχ, ale nikdy neuvádí tvar מֶלֶךְ jako proprium vokalizované jako Μολεχ, což tezi Abrahama Geigera jen potvrzuje.

¹²⁹ Walter Kornfeld, „Der Moloch, Eine Untersuchung zur Theorie O. Eissfelds“, in: *WZKM*, sv. 51, 1952, str. 287–313.

¹³⁰ Otto Eissfeld, *Molk als Opferbegriff im Punischen und Hebräischen und das Ende des Gottes Moloch*, Halle – Saale 1935.

¹³¹ „Das Μολοχ der LXX ist eine genaue Wiedergabe des Muluk von Mari, der mit dem in Babylon verehrten Malik oder Malkum identisch ist, wie auch die in Mari vorkommenden Varianten I-lu-um-Mu-lu-ka-wi und I-lu-Ma-li-ka-wi aus der Zeit 1850 v. Chr. demonstrieren. – Somit könnten wir ohne weitere Schwierigkeiten mit Eissfeldt die Vokalisation מֶלֶךְ als ursprünglich ansehen.“ Walter Kornfeld, „Der Moloch, Eine Untersuchung zur Theorie O. Eissfelds“, in: *WZKM*, sv. 51, 1952, str. 287–288.

U dvojího výskytu hebr. propria לְמוֹאֵל Lemúel v Př 31. kap. se dokonce zdá, že biblický text dokonce ani není vždy jednotný při vokalizování jednoho určitého hebr. propria. V prvním verši uvádí verzi לְמוֹאֵל Lemúel vokalizovanou jako לְמוֹאֵל *lemuel* zatímco ve verši pátém uvádí verzi לְמוֹאֵל Lemóel vokalizovanou jako לְמוֹאֵל *lemoel*.

Vokalizace v Septuagintě

Při naší společné práci s prof. Janem Hellerem na *Výkladovém slovníku biblických jmen* jsme ve 453 případech zaznamenali podstatně jiný přepis starozákonních hebr. proprií v LXX oproti masoretské vokalizaci. V procentuálním vyjádření to činí 16,7%¹³² ze všech starozákonních hebr. proprií. Gerhard Lisowsky při své disertační práci, ve které zkoumal přepis LXX hebr. proprií, došel k názoru, že vokalizace hebr. proprií byla původně daleko diferencovanější.¹³³ Změny se však týkaly nejen transkripce vokalizace, ale i konzont:

Transkripce vokalizace hebr. propria Jezábel אִיזָבֵל v LXX:

Masoretský tvar propria	Fonetická transkripce	Transkripce LXX	Fonetická transkripce	Transkripce ČEP	Výskyt
אִיזָבֵל	<i>izevel</i>	Ιεζαβελ	<i>jezabel</i>	Jezábel	1Kr 18,4

Transkripce konzont hebr. proprií Abída אַבִּידָע a Jaera יַעֲרָה v LXX:

¹³² *Výkladový slovník biblických jmen* se problémem přepisu hebr. proprií LXX primárně nezabýval, proto je tento procentuální údaj jen velmi orientační.

¹³³ „Die Vokalisation lässt sich nun mit der massoretischen nicht streng vergleichen, da die LXX mehrere Jahrhunderte vor der Massora vokalisiert hat; doch lässt sich von vornherein sagen, dass die ursprüngliche hebräische Vokalgebung nach Farbe und Quantität der einzelnen Vokale wesentlich differenzierter gewesen sein muss, als das Bild des griechischen Textes vermuten lässt.“ Gerhard Lisowsky, *Die Transkription der hebraeischen Eigennamen des Pentateuch in der Septuaginta*, str. 134.

Hebr. tvar	Fon. přepis	LXX	Fon. přepis	Přepis ČEP	Výskyt
אַבִּירָע	<i>avida</i>	Αβιρα	<i>abira</i>	Abída	Gn 25,4
יַעֲרָה	<i>jara</i>	Ιαδα	<i>jada</i>	Jaera	1Pa 9,42

Transkripce se záměnou konzont hebr. proprií Peleg פלג a Ebes אבן v LXX:

Hebr. tvar	Fon. přepis	LXX	Fon. přepis	Přepis ČEP	Výskyt
פֶּלֶג	<i>peleg</i>	Φαλεκ	<i>falek</i>	Peleg	Gn 10,25
אֶבֶן	<i>avec</i>	Ρεβες	<i>rebes</i>	Ebes	Joz 19,20

LXX však také někdy hebr. proprium považuje za apelativa či slovesné tvary, jak je to možné vidět na příkladu hebr. propria Jaasaj יַעֲשֹׂה:

Hebr. tvar	Fon. přepis	LXX	Fon. přepis	Přepis ČEP	Výskyt
יַעֲשֹׂה	<i>jaso</i>	ἐποίησαν	<i>epojesan</i>	Jaasaj	Ez 10,37

Jak ukazuje Lisowsky na příkladu hebr. propria סכּוֹת Sukót, LXX je v transkripci či překladu hebr. proprií inkonsekventní. Několik hebr. proprií jednou transkribuje, jindy překládá.¹³⁴

Z uvedených příkladů hebr. proprií גֶּרְשֹׁם Geršom, מֹלֶךְ Molek, לֵמוּאֵל Lemúel a z příkladů transkribce hebr. proprií v LXX vyplývá, že odpověď na otázku, jakou

¹³⁴ „Es lassen sich doch erhebliche Spuren von Inkonsequenz nachweisen. Da ist etwa auf die Gräzisierung zu verweisen, die nur gelegentlich auftauchen. Dann ist an Namen zu erinnern, die hier transkribiert, dort übersetzt werden, wie סכּוֹת.“ Gerhard Lisowsky, *Die Transkription der hebraeischen Eigennamen des Pentateuch in der Septuaginta*, str. 134.

váhu má masoretská punktace pro výklad hebr. proprií zní: „velmi malou“. Ve většině případech při výkladu hebr. proprií je třeba naopak od masoretké punktace hebr. proprií odhlížet. Hebr. propria je nutno nahlížet v konzonantním tvaru a při synchronním výkladu vždy zvažovat všechny možné způsoby punktace. Otázkou zůstává, proč masora nepunktovala hebr. propria dle jejich nejpřímější možnosti – jako např. hebr. proprium גרשם *geršom* Geršom jako גרשם *geršam*. Možná to bylo z důvodu jasného odlišení hebr. propria od apelativ. Na posluchači či později čtenáři pak je, aby si hebr. proprium zpětně vyložil za pomoci metod, které se snaží odhalit tato práce.

2.4. Základní klasifikace a pravidla rabínské hermeneutiky

V této kapitole bych rád jen ve stručnosti uvedl základní klasifikaci a pravidla rabínské hermeneutiky, které mají vztah k výkladům hebr. proprií v kapitole „3. Metody výkladů hebr. proprií ve SZ a RL“.

Klasifikace rabínské hermeneutiky פרדס *pardes*

Jednou z nejznámějších klasifikací rabínské hermeneutiky je tzv. פרדס *pardes*, což je středověkými židovskými komentátory často citovaný¹³⁵ termín mnemotechnického charakteru označující zároveň běžné hebr. apelativum פרדס ve významu „ráj“ a zároveň akronym 4 slov charakterizujících různé druhy rabínské hermeneutiky. Každá konzonanta označuje jeden druh výkladu: konzonanta פ reprezentuje slovo פשט *pšat* „jednoduchý výklad“ či „přímý výklad“, konzonanta ר reprezentuje slovo רמז *remez* „náznak“, konzonanta ד reprezentuje slovo דרש *draš* „složitější výklad“ a konzonanta ס reprezentuje slovo סוד *sod* „tajemství“. Při výkladu hebr. proprií je možné narazit na všechny tyto čtyři kategorie. V literatuře midrašů je to nejvíce פשט *pšat* a דרש *draš*, v literatuře židovské mystiky רמז *remez* a סוד *sod*.

Pravidla rabínské hermeneutiky – מדות *midot*

Před zkoumáním aplikace rabínské hermeneutiky na hebr. propriích je třeba se alespoň ve zkratce zmínit o jejích nejdůležitějších pravidlech מדות *midot*, z nichž některá se užívají i při výkladu proprií. V RL se můžeme setkat s několika verzemi takových pravidel. Nejznámější jsou tři verze: 7 pravidel rabi Hilela, 13 pravidel rabi Jišmaela a 32 pravidel rabi Eliezera, na které se

---

¹³⁵ Srov. kapitolu „1.4.2.1. Předrabínská a rabínská onomatologie judaismu“.

odkazuje také jako na 32 hermeneutických pravidel Baraity. Tato pravidla se používají v agadické interpretaci Tanachu.¹³⁶

Sedm hermeneutických pravidel rabi Hilela

Sedm hermeneutických pravidel rabi Hilela můžeme nalézt např. v מדרש ספרא Midraši Sifra, který je halachickým midrašem ke knize Leviticus.¹³⁷

1. קל וחומר „od lehčího k těžšímu“
2. גזרה שווה „stejný, rovný přepis“¹³⁸
3. בנין אב מכתוב אחד „stavba rodiny z jednoho biblického místa“
4. בנין אב משני כתובים „stavba rodiny ze dvou biblických míst“
5. כלל ופרט ופרט וכלל „obecné a zvláštní, zvláštní a obecné“
6. כיוצא בו ממקום אחר „tomu se podobá jiné místo“
7. דבר הלמד מעניינו „úsudek z kontextu“

Třináct hermeneutických pravidel rabi Jišmaela

Tyto midot jsou v podstatě jen jinak rozdělené midot rabi Hilela, šestá je vypuštěna a naopak poslední (13.) je nová:¹³⁹

13. „a tak dva „a tak dva וכך שני כתובים המכחישים זה את זה עד שיבוא הכתוב השלישי ויכריע ביניהם. 13. a tak dva verše si navzájem protřečají, dokud nepřijde třetí verš a nerozhodne mezi nimi“

¹³⁶ Podrobný popis rabínských hermeneutických pravidel viz Günter Stemberger, *Talmud a Midraš*, Praha 1999, str. 37–52.

¹³⁷ Srov. též výskyt v agadické práci *Avot De-Rabbi Natan*, 37.

¹³⁸ Termín se většinou nepřekládá a užívá se: *gzera šava*.

¹³⁹ Rozdíly pravidel rabi Jišmaela oproti pravidlům Hilela jsou méně podstatnějšího rázu:

(א) מקל וחומר; (ב) ומגזרה שווה; (ג) מבנין אב מכתוב אחד ומבנין אב משני כתובים; (ד) מכלל ופרט; (ה) ומפרט וכלל; (ו) כלל ופרט וכלל - אי אתה דן אלא כעין הפרט; (ז) מכלל שהוא צריך לפרט ומפרט שהוא צריך לכלל; (ח) כל דבר שהיה בכלל ויצא מן הכלל ללמד - לא ללמד על עצמו יצא, אלא ללמד על הכלל כולו יצא; (ט) כל דבר שהיה בכלל ויצא לטעון טוען אחר שהוא כעניינו - יצא להקל ולא להחמיר; (י) כל דבר שהיה בכלל ויצא לטעון טוען אחר שלא כעניינו - יצא להקל ולהחמיר; (יא) כל דבר שהיה בכלל ויצא לידון בדבר החדש - אי אתה יכול להחזירו לכללו עד שיחזירו הכתוב לכללו בפירוש; (יב) דבר הלמד מעניינו ודבר הלמד מסופו; (יג) וכן שני כתובים המכחישים זה את זה עד שיבוא הכתוב השלישי ויכריע ביניהם

Třicet dva hermeneutických pravidel rabi Eliezera

Rabi Eliezer byl syn rabiho Josi Galilejského a v tanaitské době (2 stol. n. l.) jeden ze sedmi posledních žáků slavného rabi Akiby (cca 50 – 135 n. l.). Jeho třicet dva pravidel je jedním z největších pokusů sumarizace rabínské hermeneutiky. Jeho pravidla jsou zmíněna již v Baraitě a později u dalších židovských komentátorů, jako byl Raši.¹⁴⁰ Jejich kompletní výčet¹⁴¹ a výklady¹⁴² se však vyskytují jen zřídka:

1. רבוי „zmnožení“
2. מיעוט „uměnění“
3. רבוי אחר רבוי „dvojnásobné zmnožení“
4. מיעוט אחר מיעוט „dvojnásobné uměnění“
5. קל וחומר מפורש „od lehčího k těžšímu – výslovně“
6. קל וחומר סתום „od lehčího k těžšímu – náznakem“
7. גזרה שווה „identický postup“¹⁴³
8. בנין אב מכתוב אחד „stavba rodiny z jednoho biblického místa“
9. דרך קצרה „zkrácená cesta“
10. דבר שהוא שנוי „opakování v textu se odrazí ve výkladu“
11. מחבור שנחלק „to, co k sobě patří, ale je rozděleno“
12. מדבר שבא ללמד ונמצא למד „ve věci, která přichází učit, se nachází vyučované“
13. מכלל שאחריו מעשה והוא פרטו של ראשון „z obecné věci, po které přichází příběh, a ten příběh není nic jiného, než součástí oné první obecné věci“

¹⁴⁰ Viz jeho komentář k 1S 5,11: שלשים ושנים מדות דרבי אליעזר בנו של רבי יוסי „Třicet dva pravidel rabi Eliezera, syna rabiho Josi“, in: *הארכיון התורני*.

¹⁴¹ Srov. úvod k Midraši Hagadol v edici Salomona Schechtera: Salomon Schechter (ed.), *Midraš Hagadol*, Cambridge 1902.

¹⁴² H. G. Enelow, „The Midrash of Thirty-Two Rules of Interpretation“, in: *The Jewish Quarterly Review*, sv. 23, č. 4, 1993, str. 357–367. Výklad jednotlivých pravidel na příkladech podává Jakob Reifmann (1818 – 1894) ve své knize *משיב דבר* – viz: Jakob Reifmann, *משיב דבר*, Vídeň 1866.

¹⁴³ Srov. kapitolu „3.1. Výklady hebr. proprií jejich identifikací se slovy totožných konzonant.“

14. מדבר גדול שנתלה בקטן הימנו אלא להשמיע האזן בדרך שהיא שומעת. „velká věc, která je závislá na věci malé, je k naslouchání ucha, aby jí mohlo být slyšet“ (významnější je přirovnáno k nepatrnému)
15. משני כתובים המכחישים זה את זה עד שיבוא הכתוב השלישי ויכריע ביניהם. „dva verše si navzájem protičečí, dokud nepřijde třetí verš a nerozhodne mezi nimi“
16. מדבר שהוא מיוחד במקומו. „výraz, který je na svém místě výjimečný“
17. מדבר שאינו מתפרש במקומו ומתפרש במקום אחר. „okolnost, která na hlavním místě není dost zřetelně vyslovena, je zmíněna jinde“
18. מדבר שנאמר במקצת והוא נוהג בכל. „jmenován je jednotlivý případ, ačkoli míněna je celá kategorie“
19. מדבר שנאמר בזה והוא הדין בחברו. „výpověď je pronesena v souvislosti s určitým předmětem, platí ale i v souvislosti s jiným“
20. מדבר שנאמר בזה ואינו עניין לו אבל הוא עניין לחברו. „výpověď je pronesena v souvislosti s určitým předmětem, věcně se k němu ale nehodí a je třeba ji vztáhnout k něčemu jinému“
21. מדבר שהוקש לשתי מידות ואתה נותן לו כוח היפה שבינותיהם. „něco je srovnáváno se dvěma věcmi a ty tomu přičteš jen dobré vlastnosti těch věcí, s nimiž je to srovnáváno“
22. מדבר שחברו מוכיח עליו. „věc, o níž *jiná* blízká věc svědčí“ (doplnění z paralelní věty)
23. מדבר שהוא מוכיח על חברו. „věc, která svědčí o *jiné* blízké věci“ (doplnění na paralelismus)
24. מדבר שהיה בכלל ויצא מן הכלל ללמד על עצמו. „něco je obsaženo v obecném pravidle; poté je to z něj vyňato aby (toto něco) promluvilo samo o sobě“
25. מדבר שהיה בכלל ויצא מן הכלל ללמד על חברו. „něco je obsaženo v obecném pravidle; poté je z něj vyňato, aby promluvilo o obecném pravidle“
26. משל. „podobenství“ (alegorický výklad)

27. מלשון נופל על לשון „z jazyka se odkazuje na jazyk“ (úměra)
28. מנגד „oproti“ (hra s homonymními kořeny)
29. גמטריא „gematrie“
30. נטריון „notarikon“
31. מוקדם שהוא מאוחר בעניין „dřívější, které je relevantní později“ (předcházející se objeví na závěr)
32. ערוב פרשיות מוקדם שהוא מאוחר בפרשיות „dřívější prolnutí biblických oddílů, které je *i* pozdější v biblických oddílech“

V těchto 32 pravidle rabi Eliezera nejsou zmíněny אתב"ש *atbaš*,¹⁴⁴ který se někdy přiřazuje ke gematrii,¹⁴⁵ pravidla אה"ס בט"ע *achas bata*,¹⁴⁶ תשר"ק *tašrak*,¹⁴⁷ אבג"ד *avgad*¹⁴⁸ a další pravidla souhrně označovaná jako תמורה *temura*¹⁴⁹ provádějící transpozici konzont podle určitého systému.¹⁵⁰

Najít nějaký „systém“ či „pravidla“ rabínské hermeneutiky je velmi obtížné. Uvedené příklady pokusů o systematizování či sumarizování hermeneutických pravidel RL zvaných מדות *midot* rabínů Hilela, Jišmaela a Eliezera jsou spíše výjimkou. Klasifikace rabínské hermeneutiky označovaná akronymem פרדס *pardes* je sice citována poměrně často, ale hranice mezi výklady typu פרוש *peruš* a דראש *draš* na straně jedné a רמז *remez* a סוד *sod* na straně druhé není v RL fixně definována a u jednotlivých vykladačů velmi variuje.

¹⁴⁴ Více viz „3.6. Výklady hebr. proprií atbašem“.

¹⁴⁵ Srov. Rašiho výklad hebr. propria ששך Šešak.

¹⁴⁶ Více viz „3.7. Výklady hebr. proprií pomochí achas bata“.

¹⁴⁷ Více viz „3.8. Výklady hebr. proprií retrográdním čtením“.

¹⁴⁸ Způsob výkladu hebr. slov jejich čtením tak, jako by jejich konzonty byly posunuty o jednu konzontu doředu dle hebr. abety (místo א se čte ב, místo ב se čte ג atd.).

¹⁴⁹ Srov. Gershom Scholem, *Major Trends in Jewish Mysticism*, str. 100.

¹⁵⁰ Pro přehled transpozic konzont se nachází také v úvodu ke knize *Sefer Or Zarua* rabi Izáka Ben Moše z Vídně (cca 1180 – 1250), in: Izák Ben Moše z Vídně, ספר אור זרוע, Zhitomir 1862.

Z výše uvedených formulovaných hermeneutických pravidel vyplývá, že RL chápe תנ"ך Tanach jako jednotný text s vnitřní koherencí, ve kterém je možné vykládat jedno problematické slovo či verš jiným slovem či veršem, který se nachází de facto kdekoliv v jeho rámci – viz: „dva verše si navzájem protirečí, dokud nepřijde třetí a nerozhodne mezi nimi“. Zároveň pravidla dokládají vysokou autoritu textu vycházející s vnímáním jeho božského původu – srov. koncept משה קבל תורה מסיני „Mojžíš obdržel Tóru ze Sinaje“.¹⁵¹

---

¹⁵¹ *Babylónský Talmud*, traktát Avot, oddíl 1, mišna 1, in: הארכיון התורני.

2.5. Vymezení metod výkladů hebr. proprií

Jak jsem naznačil v předchozí kapitole, pokusy o systematizování hermeneutických pravidel RL jsou velmi ojedinělé a tyto pravidla fungují spíše jako pravidla „nepsaná“, ve kterých hraje velkou roli autorita toho či kterého rabína. Přesto výše zmíněná hermeneutická pravidla a její klasifikace jsou tím nejdůležitějším, o co se při hledání metod výkladů hebr. proprií na synchronní rovině lze opřít.

V následujících kapitolách se na základě rešerše onomatologického materiálu vymezeného v odstavci „1.3. Užití prameny SZ a RL“ pokusím ukázat, která ze zmíněných hermeneutických pravidel jsou využívána k výkladu hebr. proprií a která naopak využívána nejsou. Rozhodujícím bude, zda bude možné dohledat nějaké výklady hebr. proprií výše zmíněným pravidlem a to buď ve SZ nebo v RL. Pokud nebude možné žádný výklad hebr. proprií tímto pravidlem dohledat, zůstane toto pravidlo pouze obecným hermeneutickým pravidlem. Pokud naopak bude možné při rešerši onomatologického materiálu nějaký výklad hebr. propria dohledat, stane se toto obecné pravidlo rabínské hermeneutiky pro potřeby této práce jednou z „metod výkladů hebr. proprií“.

„Metodou výkladu hebr. proprií“ rozumím způsob výkladu hebr. propria odhalující jeho sémantický potenciál. Metody výkladu se budu snažit odlišit od dalších jevů jako jsou slovní hříčky se jmény, aliterace, zvukové efekty v blízkosti hebr. proprií, identifikace hebr. proprií s jinými hebr. proprii a podobné jevy.

Problém nastane tam, kde budou objeveny výklady hebr. proprií ve SZ nebo v RL, které nejdou přiřadit k žádnému z výše uvedených hermeneutických pravidel. V takovém případě se pokusím danou metodu popsat pomocí terminologie známé z obecné lingvistiky. Pokud ani terminologie obecné lingvistiky nebude

dostatečná pro výstižné popsání dané metody výkladu, pokusím se metodu nově pojmenovat.

Po dostatečném popsání a doložení existence každé jednotlivé metody výkladu hebr. proprií na výše vymezeném onomatologickém materiálu SZ a RL se pokusím danou metodu aplikovat na další hebr. propria a ověřit, zda nějaký z mnou navržených výkladů může mít své ohlasy „zpátky“ v textu SZ. Pokud se mi takový ohlas podaří nalézt, uvedu jej v závěru odstavce obsahujícího pokusy o aplikaci dané metody výkladu na další propria.

Řazení jednotlivých metod výkladu hebr. proprií může být zásadně dvojí. Buď dle pravidel מידות *midot* RL uvedených v předchozí kapitole (bylo by možné použít např. řazení dle třiceti dvou pravidel rabi Eliezera), nebo dle jiného řazení reflektujícího charakter jednotlivých metod výkladu. Rozhodl jsem se pro druhou možnost a jednotlivé metody budu řadit pokud možno co nejlogičtějším způsobem přičemž budu zohledňovat jejich vnitřní koherenci.

Další výše zmíněné jevy doprovázející výklady hebr. proprií, jako jsou slovní hříčky se jmény, aliterace a další, budou předmětem samostatné kapitoly, která bude po této kapitole následovat. I zde se však může stát, že např. jistá slovní hříčka byla vytvořena právě jako výklad dotyčného hebr. propria. V tom případě, i když se bude jednat o slovní hříčku (či jiný ze zmíněných jevů), bude zařazena do metod výkladů hebr. proprií. Jsem si však vědom toho, že se vyskytne mnoho sporných případů, které by někteří badatelé určili jako „metodu výkladu“ a jiní jako „další jev“.

3. Metody výkladů hebr. proprií ve SZ a v RL

V kapitole nazvané „Metody výkladů hebr. proprií ve SZ a RL“, která je stěžejní kapitolou této práce, se pokusím odhalit metody kterak SZ a následně RL vykládají biblická hebr. propria dle kritérií uvedených v odstavci 2.5. této práce.

3.1. Výklady hebr. proprií jejich identifikací se slovy totožných konzontan

Ve třiceti dvou hermeneutických pravidlech rabi Eliezera je 7. pravidlo označováno jako גזרה שווה *gzera šava* „identický postup“. Slovo גזרה znamenalo původně např. v Da 4,4 „zákon“ od kořene גזר „utnout“, „rozhodnout“, שווה pak doslovně znamená „identický“. Celý termín by se tedy dal přeložit jako „identické rozhodnutí“ ovšem ve významu „postup“, který reflektuje původní užití tohoto pravidla pro odvozování halachy z jednoho místa pro druhé dle podobných slov napsaných na dvou různých místech.¹⁵² Termín גזרה שווה *gzera šava* se vyskytuje v trochu proměnlivé ortografii (plene – defective) již v Mišně¹⁵³ u Rašiho¹⁵⁴ a dalších vykladačů. V následující kapitole se pokusím ověřit, zda tuto metodu lze užít také pro výklad hebr. proprií. Kvůli terminologické čistotě však nebudu používat pro tuto metodu termínu גזרה שווה, který je spojen spíše s ustanovováním halachy, ale budu užívat jasněho a srozumitelného označení „identifikace se slovy totožných konzontan“ s tím, že se bude jednat pouze o identifikace se zcela shodnými tvary (maximálně se lišícími sg. a pl.), nikoliv jen slovy obsahujícími stejné konzontanty v jiném pořadí.

---

¹⁵² Srov. heslo „Hermeneutics“, in: *Encyclopaedia Judaica*.

¹⁵³ *Mišna*, traktát Bejca, oddíl 1, in: *הארכיון התורני*.

¹⁵⁴ *Raši*, k traktátu Joma, list 81b, in: *הארכיון התורני*.

3.1.1. Výklady hebr. proprií identifikací se slovy totožných konzonant ve SZ

Ve SZ se nachází mnoho hebr. proprií, která zřejmě původně vznikla z apelativ a proto při jejich výkladu je možné tato propria opět jako apelativa vykládat. To je příklad i hebr. propria מחנים Machanajim, které biblický text vykládá příběhem a které tak identifikuje se slovem totožných konzonant:

מחנים Machanajim

וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב כַּאֲשֶׁר רָאָם מַחֲנֵה אֱלֹהִים זֶה וַיִּקְרָא שְׁמֵהֶם מַחֲנֵה¹⁵⁵

„A řekl Jákob, když je spatřil: ‘To je tábor Boží’, a to místo pojmenoval Machanajim.“

Verš vykládá vznik hebr. propria מחנים Machanajim z hebr. slova מחנה „tábor“. Jedná se o identické slovo uvedené pouze v plurálu.

סכות Sukót

Stejný příklad je možné nalézt u výkladu hebr. propria סכת Sukót, které také pojmenoval יעקב Jákob podle přechozí události:

וַיַּעֲקֹב נָסַע סִכְתָּה וַיִּבֶן לּוֹ בַּיִת וּלְמִקְנֵהוּ עָשָׂה סִכְתַּת עַל־כֵּן קָרָא שְׁמֵהֶם סִכּוֹת¹⁵⁶

„Jákob vytáhl do Sukótu a vystavěl si dům a pro svůj dobytek udělal stánky. Proto pojmenoval to místo Sukót.“

Zde již biblický text ani nemusí hebr. proprium סכות Sukót převádět do plurálu, protože v události, od které proprium odvozuje, se nachází apelativum סכת „stánky“ také v plurálu.

---

¹⁵⁵ Gn 32,3.

¹⁵⁶ Gn 33,17.

3.1.2. Výklady hebr. proprií identifikací se slovy totožných konzonant v

RL

Výklady jednoslovných hebr. proprií jejich identifikací s apelativem v RL jsou poměrně časté. RL tak navazuje na schéma SZ:

הדמה Adma

Midraš Sechel Tov uvádí výklad hebr. propria הדמה Adma, které v Dt 29,22 označuje jedno ze čtyř měst (spolu se Sodomou a Gomorou) vyvrácených hněvem Hospodinovým:

שנהפך כמו אדמה¹⁵⁷

„Neboť *to město* bylo obráceno jako hlína.“

Midraš zde naráží na vyvrácení města a vykládá hebr. proprium הדמה Adma ztotožněním s apelativem stejné ortografie אדמה „hlína“. Výklad „obráceno jako hlína“ je obraz města, které bylo obráceno vzhůru nohama, jako se obrací hlína při orání. O vyvrácení města svědčí Dt 29,22.

און Ón

Midraš Tanchuma vykládá hebr. proprium און Ón z Nu 16,1 identifikací s apelativem totožných konzonant:

שכל ימיו ישב באינות¹⁵⁸

„Neboť po všechny své dny spočíval v trápení.“

Midraš spojuje výklad hebr. propria און Ón s životem svého nositele a vykládá skrze identifikaci s apelativem און „trápení“. Pro srozumitelnost používá tvar

---

¹⁵⁷ Midraš Sechel Tov, ke Gn 29, in: David Mendel Harduf, ילקוט השמות הפרטיים שבתנ"ך ומדרשיהם, str. 13.

¹⁵⁸ Midraš Tanchuma, paraša Korach, in: David Mendel Harduf, ילקוט השמות הפרטיים שבתנ"ך ומדרשיהם, str. 14.

pl. אננות s neodlučitelnou předložkou ב- „v“.¹⁵⁹ RL zde vytváří midraš, který rozšiřuje informaci o nositeli tohoto hebr. propria. O nositeli hebr. propria און Ón máme v Nu 16,1 jen informaci o tom, že byl někým někam „přibrán“ a že byl něčí „syn“.

אונם Ónam

Midraš Sechel Tov vykládá hebr. proprium אונם Ónam z Gn 36,23 jiným biblickým veršem skrze identifikaci se stejně znějícím apelvativem:

מלשון: וישב עליהם את אונם וברעתם יצמיתם¹⁶⁰

„Z jazyka: Obrátí proti nim jejich ničemnosti, umlčí je jejich vlastní zlobou.“

RL si všímá, že v Ž 94,23 (וַיִּשָׁב עֲלֵיהֶם אֶת-אֹנָם וּבְרָעָתָם יִצְמִיתָם) „Obrátí proti nim jejich ničemnosti, umlčí je jejich vlastní zlobou“ se vyskytuje apelvativum se stejnými konzonantami jako má hebr. proprium אונם Ónam a proto tento verš použije k jeho výkladu: אונם Ónam = אונם „jejich ničemnosti“.

איה Aj a צבעון Sibeón

Midraš Sechel Tov vykládá hebr. propria איה Aj a צבעון Sibeón identifikací s apelvativy:

צבעון הוא צבוע ובנו איה עוף טמא¹⁶¹

„Sibeón je hyena a jeho syn Aj je nečistý pták.“

Midraš vykládá hebr. proprium איה identifikací s nečistým ptákem a hebr. proprium צבעון Siebón identifikací s צבוע „hyena“. U tohoto druhého propria

---

¹⁵⁹ Midraš Tanchuma Buber vykládá proprium stejným způsobem jen v trochu odlišné verzi: „Neboť spal ve svých trápeních po všechny své dny“, *Midraš Tanchuma Buber*, paraša Korach, in: David Mendel Harduf, *ילקוט השמות הפרטיים שבתנ"ך ומדרשיהם*, str. 14.

¹⁶⁰ *Midraš Sechel Tov*, in: David Mendel Harduf, *ילקוט השמות הפרטיים שבתנ"ך ומדרשיהם*, str. 14.

¹⁶¹ *Midraš Sechel Tov*, in: David Mendel Harduf, *ילקוט השמות הפרטיים שבתנ"ך ומדרשיהם*, str. 17.

provádí jeho dekompozici (viz dále) na צבע + propria formující sufix ין-. KB vykládá proprium צבעון Sibeón stejně jako midraš „malá hyena“.¹⁶²

אנוש Enóš

Midraš Agada vykládá hebr. proprium אנוש Enóš z Gn 4,26 jeho identifikací s adjektivem:

על שם ומכתי אנושה¹⁶³

„Podle: 'Má těžká rána'¹⁶⁴“

Midraš vykládá hebr. proprium אנוש Enóš jeho identifikací s adjektivem ve tvaru feminina אנושה od אנוש „nevyléčitelný“, „těžce zraněný“, které se nachází v Jr 15,18. Midraš využívá synchronní metodu výkladu za pomoci jiného slova v rámci SZ a nevdá mu, že jinak shodné adjektivum: אנוש Enóš = אנוש „těžce raněný“ je ve tvaru feminina s fem. koncovkou ה-.

3.1.3. Pokus o aplikaci metody na další propria

Při pokusu o aplikaci metody výkladů hebr. proprií jejich identifikací se slovy totožných konzonant předkládám tabulku, kde je uveden: konzonantní tvar propria; vokalizovaný tvar propria; transkripce propria v ČEP pro možnost snadného dohledání propria ve SZ; hebr. tvar slova totožných konzonant, jako jsou konzonanty daného propria; vokalizovaný tvar slova pro možnost jeho snadného dohledání ve SZ; překlad hebr. slova totožných konzonant a návrh překladu daného propria do českého jazyka. Překlad do češtiny je přizpůsoben obvyklému tvaru českých proprií, většinou tvaru českých příjmení.¹⁶⁵ Jeden z

¹⁶² KB, str. 937.

¹⁶³ Midraš Agada, David Mendel Harduf, ילקוט השמות הפרטיים שבתנ"ך ומדרשיהם, str. 22.

¹⁶⁴ Citát Jr 15,18: לְמַה הָיָה כְּאֵבִי נֹצַח וּמִכְתִּי אֲנוּשָׁה מֵאַנְהָה הִרְפָּא הָיָה תְהִיָּה לִי כְמוֹ אֶכְזָב מִיָּמַי לֹא נִאֲמְנֹו.

¹⁶⁵ Srov. nejčastější tvary českých příjmení, jako jsou: s koncovkou „-ák“: Novák; nebo s koncovkou „-ý“: Prudký, Pokorný, Slabý; nebo koncovkou „-ík“: Halík, Karfík, Smolík; nebo

aspektů bibl. proprií je i možnost zobecnění dané postavy na určité typy či charaktery lidí. Jsou lidé, kteří vstupují do role Kaina, jsou lidé, kteří vstupují do role Davida bojujícího s Goliášem. U localií se pokusím navrhnout překlad propria do tvaru připomínajícího česká localia.¹⁶⁶ V následující tabulce budu uvádět jak zcela nové významy hebr. proprií, jako je překlad propria אסתר Ester, tak překlady hebr. proprií vzniklých z původních apelativ, protože u mnohých takových proprií je možno referenci o tomto vzniku ve SZ přehlédnout (reference bývají i skryté) a u mnohých se reference ve SZ ani nenacházejí a je třeba je rekonstruovat.

Pokus o aplikaci výkladů hebr. personálií jejich identifikací se slovy totožných konzonant

Konzonant. tvar personalia	Vokal. personalium	Transkripce ČEP		Vokal. tvar slova	Překlad hebr. tvaru totožných konzonant		Pokus o překlad personalia
אהל	אָהֶל	Óhel	=	אָהֶל	„stan“	→	Stanař
אסתר	אַסְתֵּר	Ester	=	אַסְתֵּר	„skrývám se“	→	Zastřená
ברק	בְּרָק	Bárak	=	בְּרָק	„blesk“	→	Blesk
דבורה	דְּבוּרָה	Debóra	=	דְּבוּרָה	„včela“	→	Včela
הבל	הַבֵּל	Ábel	=	הַבֵּל	„pomíjivost“ ¹⁶⁷	→	Pomíjivý
חמור	חֲמוֹר	Chamór	=	חֲמוֹר	„osel“	→	Osel
טבח	טָבַח	Tabech	=	טָבַח	„porážka“ / „vaření“	→	Řezníček

tvary feminina s koncovkou „-á“: Malá, Tichá, Smutná; nebo tvary zdobnělin s koncovkou „-ček“ : Řezníček, Šťovíček, Zahradníček apod.

¹⁶⁶ Srov. nejčastější tvary českých localií, jako jsou femina: Praha, Ostrava, Opava; nebo localia s koncovkou „-ice“: Pardubice, Budějovice, Strakonice; nebo s koncovkou „-ec“: Hradec, Liberec, Žatec; nebo s koncovkou „-ov“: Turnov, Chomutov, Sokolov; nebo s koncovkou „-any“: Sedlčany, Rokycany, Vodňany.

¹⁶⁷ Srov. výklad propria v kapitole „Spojování významu hebr. propria s životem nebo charakterem jeho nositele ve SZ“.

יונה	יוֹנָה	Jonáš	=	יוֹנָה	„holubice“	→	Holub
ירח	יָרַח	Jerach	=	יָרַח	„měsíc“	→	Měsíc
כלב	כָּלֵב	Káleb	=	כָּלֵב / כָּלֵב	„pes“ / „jako srdce“ ¹⁶⁸	→	Pes / Srdečný
כליון	כָּלְיוֹן	Kiljón	=	כָּלְיוֹן	„pohasínání“	→	Pohaslík
מחיר	מַחִיר	Mechír	=	מַחִיר	„cena“	→	Cenný
מחלה	מַחְלָה	Machla	=	מַחְלָה	„nemoc“	→	Nemocňák
מרד	מֶרֶד	Mered	=	מֶרֶד	„vzpouza“	→	Bouřlivák
נחש	נָחָשׁ	Náchaš	=	נָחָשׁ / נָחָשׁ	„had“ / „odhadl“ ¹⁶⁹	→	Had
צפון	צָפוֹן	Sefón	=	צָפוֹן	„sever“	→	Severák
קרח	קָרַח	Kórach	=	קָרַח	„lysina“	→	Plešoun
קרח	קָרַח	Káreach	=	קָרַח	„lysina“	→	Plešoun
ראש	רֹאשׁ	Róš	=	רֹאשׁ	„hlava“	→	Hlavoun
שפן	שָׁפָן	Šafan	=	שָׁפָן	„daman“	→	Králíček
תמר	תְּמָר	Támar	=	תְּמָר	„palma“	→	Palma
תפוח	תְּפוּחַ	Tapúach	=	תְּפוּחַ	„jablko“	→	Jablko
תקוה	תִּקְוָה	Tikva	=	תִּקְוָה	„naděje“	→	Nadějný

Pokus o aplikaci výkladů hebr. localií jejich identifikací se slovy totožných konzontant

Při pokusu o překlad jsem se pokusil aplikovat české podoby localií.

Konzonant. tvar localia	Fonetická transkripce	Transkripce ČEP		Překlad hebr. tvaru totožných konzontant		Pokus o překlad localia
אבל	<i>avel</i>	Ábel	=	„smutek“ ¹⁷⁰	→	Smutnice
באר	<i>beer</i>	Beér	=	„studna“	→	Studénka*

¹⁶⁸ Možné hanlivé ohlasy první možnosti překladu „pes“ viz 1Sam 25,3; možné pozitivní vnímání této postavy při druhém výkladu dekompozicí כ „jako“ + לב „srdce“ – srov. pozitivní roli nositele tohoto jména v Dt 1,36.

¹⁶⁹ Tvar 3. osoba masculina perfecta od נחש „uhodnout“, „věštit“, srov. Gn 44,5.

¹⁷⁰ Jedná se o část propria Ábel-misrajim. V kontextu výskytu v Gn 50,11 se hovoří o smutku.

בטח	<i>betach</i>	Betach	=	„jistota“	→	Jistotov
בטן	<i>beten</i>	Beten	=	„břicho“	→	Břichov
בעלת	<i>baalat</i>	Baalat	=	„paní“	→	Panice
גבעה	<i>giva</i>	Gibea	=	„pahorek“	→	Vysočina*
גת	<i>gat</i>	Gat	=	„lis“	→	Lisá ¹⁷¹
כנתר	<i>kineret</i>	Kinarót	=	„harfa“	→	Harfa*
מרה	<i>more</i>	Móre	=	„učitel“	→	Kantorov
עין	<i>ajin</i>	Ajin	=	„oko“ / „pramen“	→	Zřídlo
עצם	<i>ecem</i>	Esem	=	„kost“	→	Kost*
פרה	<i>para</i>	Para	=	„kráva“	→	Kravčice
צור	<i>cur</i>	Šúr	=	„skála“	→	Skála* ¹⁷²
שבע	<i>ševa</i>	Šíbea	=	„sedm“ / „přísaha“ / „hojnost“	→	Hojná
שועל	<i>šual</i>	Šúal	=	„liška“	→	Liškov
שן	<i>šen</i>	Šén	=	„zub“	→	Zubice

* Mě známá v Čechách doložená localia.

Z výše uvedené tabulky jsem se pokusil ověřit možné konotace výkladu hebr. propria כליון Kiljón.

כליון Kiljón

וַיָּמוּתוּ גַם־שְׁנֵיהֶם מַחֲלוֹן וְכִלְיוֹן¹⁷³

„A zemřeli také oni dva, Machlón a Kiljón.“

Hebr. proprium כליון Kiljón bibličtí badatelé vykládají jako: כליון Kiljón = כליון („pohasínání“¹⁷⁴ tak již Martin Noth.¹⁷⁵ Přehled dalších výkladů hebr. propria כליון Kiljón předkládá Scott C. Layton, který mimo jiné předkládá možnost překladu tohoto propria jako „small jewel“. To znamená, že proprium

¹⁷¹ Srov. české localium Lysá nad Labem.

¹⁷² Srov. české localium Malá Skála.

¹⁷³ Rt 1,5.

¹⁷⁴ Srov. „a pohasínání očí“ עֵינַיִם וְכִלְיוֹן v Dt 28,65.

chápe jako apelativum כלי ve smyslu „drahokam“ (většinou je však ve smysl „nádobí“) + koncovku ן-, kterou chápe jako deminutiv.¹⁷⁶ Přikláním se k názoru, že hebr. proprium כלין Kiljón je možné vykládat hebr. apelativem כלין „pohasínání“. Výklad užití termínu וימותרו „a zemřeli“ je možné chápat jako jasné spojení mezi propriem a apelativem.¹⁷⁷ Biblický text tedy chápe hebr. proprium ve smyslu „Pohaslík“, i když jej tak explicitně nevykládá. Identifikace se slovem totožných konzontan je nepřímá. Apelativum totožných konzontan v textu není zmíněno a spojení mezi ním a daným propriem si musí provést posluchač textu sám skrze smysl biblického kontextu.

3.1.4. Závěr

V této kapitole jsem se pokusil odhalit, pojmenovat a popsat metodu výkladu hebr. proprií, která hebr. propria identifikuje se slovy totožných konzontan. Pro účely této studie jsem kvůli halachickým konotacím nepoužil k označení této metody v RL známé גזרה שווה *gzera šava*, ale navrhl jsem označení „Výklady hebr. proprií jejich identifikací se slovy totožných konzontan“. Tato metoda výkladu hebr. proprií je velmi jednoduchá a proto jsem ji zařadil na samý začátek všech dalších metod výkladu. Při rešerši onomatologického materiálu jsem zjistil, metody výkladu hebr. proprií jejich identifikací se slovy totožných konzontan zná jak SZ, tak RL. Na příkladu výkladu hebr. propria מהניח Machanajim bylo možné pozorovat, že SZ vytváří výklad tohoto propria vyprávěním příběhu, kde se vyskytuje apelativum stejných konzontan (jen v sg.). Stejný případ byl i výkladu propria סכות Sukót.

---

¹⁷⁵ Martin Noth, *Die israelitischen Personennamen*, str. 11.

¹⁷⁶ Scott C. Layton, „Leaves from an Onomastician’s Notebook“, in: *ZAW*, 108, 4, 1996, str. 608–620.

¹⁷⁷ Srov. výklad tohoto propria v kontextu ostatních proprií knihy Rút, in: Robert Řehák, „Užití synchronní analýzy v biblické onomatologii“, str. 73–76.

RL navazuje v těchto výkladech na SZ a též vytváří výklady hebr. proprií jejich identifikací se slovy totožných konzont za pomoci příběhů. Na příkladu výkladu hebr. propria אדמה Adma je vidět, že tyto příběhy mohou být události popisované ve SZ. U výkladu dalších proprií, jako je např. výklad hebr. propria און Ón, však RL vytváří příběhy – מדרש midraše, které mají za úkol říci něco o nositeli hebr. propria, co se ze SZ vyčíst nedá. Pokud RL nalezne biblický verš obsahující slovo totožných konzont jako jsou konzonty hebr. propria, může tento verš použít k výkladu tohoto propria. Ve svém pojetí synchronního vnímání textu SZ tento verš může být kdekoliv v rámci SZ. Pro výklad propria v Gn může použít verše v Žalmech (אונם Ónam) či v Jermjášovi (אנוש Enóš).

V pokusu o aplikaci této metody výkladu na další propria jsem navrhl 23 výkladů hebr. personálií a 16 výkladů hebr. localií u kterých jsem se navíc pokusil vytvořit český tvar, který by odpovídal formě českého personálie nebo localia. Při pokusu o ověření možných ohlasů významů jednoho z výše uvedených 23 výkladů hebr. personálií jsem si vybral hebr. proprium כליון Kiljón a ukázal jsem jeho možný výklad identifikací s apelativem totožných konzont כליון „pohasínání“ skrze smysl kontextu propria.

Na základě výše doložených výkladů doporučuji tuto metodu užívat při další onomatologické práci.

3.2. Výklady hebr. proprií jejich derivací ze slovesných kořenů

Žádné z třiceti dvou pravidel rabi Eliezera výslovně neuvádí práci se slovesnými kořeny. Jako své první pravidlo uvádí pouze velmi obecné pravidlo רבוי „rozmnožení“. Při rešerši onomatologického materiálu jsem se setkal s mnohými výklady hebr. proprií, které právě ze sloves vycházejí. Proto formuluji novou metodu výkladu hebr. proprií jako „výklady hebr. proprií jejich derivací ze slovesných kořenů“. Vzhledem k zaměření a rozsahu této práce ponechávám stranou diskuzi hebraistů o tom, zda původ verbálních kořenů je v apelativech, nebo jsou hebr. apelativa odvozována od verbálních tvarů. Zároveň se nebudu věnovat problematice možného vzniku některých trojkonzonantních kořenů z kořenů původně dvojkonzonantních. V této kapitole se budu věnovat „derivacím“ hebr. proprií z hebr. slovesných kořenů dle modelu derivace např. apelativa עבודה „práce“ od hebr. kořene עבד „pracovat“¹⁷⁸ v slovesném kmeni qal či derivace apelativa מקום „místo“ z hebr. kořene mediae vav: קום „povstat“ v slovesném kmeni qal či v dalších derivacích ze slovesných tvarů v dalších slovesných kmenech.

3.2.1. Výklady hebr. proprií derivací ze slovesných kořenů ve SZ

Výklady hebr. proprií derivací ze slovesných kořenů jsou jedny z nejčastějších výkladů hebr. proprií ve SZ. Tyto derivace mohou následovat po uvedení hebr. propria, jako je tomu u výkladů proprií קין Kain a פלג Peleg:

קין Kain

וַתֵּהָרַת וַתֵּלֶד אֶת־קַיִן וַתֹּאמֶר קָנִיתִי אִישׁ אֶת־יְהוָה¹⁷⁹

„A otěhotněla a porodila Kaina. Tu řekla: ‘Získala jsem muže, a tím Hospodina.’“

---

¹⁷⁸ Srov. výskyt obou tvarů v Ex 1,14: וּבְכָל־עֲבֹדָה בַּשָּׂדֶה אַתְּ כָל־עֲבָדְהֶם אֲשֶׁר־עֹבְדוּ בָהֶם.

קניתי Kain derivací od slovesného tvaru קנה „získala jsem“ od slovesa קנה „získat“.

פלג Peleg

וּלְעֵבֶר יָלְדוּ שְׁנֵי בָנִים שֵׁם הָאֶחָד פֶּלֶג כִּי בְיָמָיו נִפְלְגָה הָאָרֶץ¹⁸⁰

„Heberovi se narodili dva synové. Jméno jednoho: Peleg, neboť za jeho dnů byla rozčleněna země.“

Biblický text zpětně vysvětluje proprium פלג *peleg* Peleg jako derivaci od slovesného kořene פלג „rozčlenit“ v nifalu – neboť za jeho dnů byla rozčleněna נפלגה *niflega* země.

Derivace hebr. proprií z hebr. slovesných kořenů však mohou také uvedení hebr. propria předcházet, jako je tomu u propria דן Dan:

דן Dan

וַתֹּאמֶר רָחֵל דָּנְנִי אֱלֹהִים וְגַם שָׁמַע בְּקוֹלִי וַיִּתֶּן-לִּי בֶן עַל-כֵּן קָרָאתָ שְׁמוֹ דָּן¹⁸¹

„Tu řekla Ráchel: ‘Bůh mě obhájil, také můj hlas uslyšel a dal mi syna.’ Proto ho pojmenovala Dan.“

Biblický text zde vykládá hebr. proprium דן Dan derivací z tvaru דנני, který je 3. os. sg. masculina qalu kořene דין „soudit“.

Na příkladu výkladu hebr. propria דן Dan jsme viděli derivaci se slovesného tvaru v qalu. Výklady hebr. proprií však mohou být vytvářeny i derivací se slovesných tvarů v slovesném kmeni piel, jako je tomu u výkladu hebr. proprií מנשה Manases:

מנשה Manases

---

¹⁷⁹ Gn 4,1.

¹⁸⁰ Gn 10,25.

¹⁸¹ Gn 30,6.

וַיִּקְרָא יוֹסֵף אֶת־שֵׁם הַבְּכוֹר מְנַשֶּׁה כִּי־נִשְׂנֵי אֱלֹהִים אֶת־כָּל־עַמְלֵי¹⁸²

„A pojmenoval Josef prvorozeného Manases, neboť řekl: Dal mi zapomenout Bůh na všechno mé trápení.“

Biblický text zde vykládá hebr. proprium מְנַשֶּׁה Manases jako derivaci od tvaru נִשְׂנֵי, který je 3. os. sg. masculina pielu od slovesného kořene נָשָׂה „zapomenout“.

Další doloženou možností je derivace hebr. propria o slovesného tvaru v jusivu:

מִצְפָּה Mispa

וְהַמִּצְפָּה אֲשֶׁר אָמַר יִצְחָק יְהוָה בֵּינִי וּבֵינְךָ כִּי נִסְתַּר אִישׁ מִרְעֵהוּ¹⁸³

„A Mispa, neboť řekl: Hospodin ať je na hlídce mezi mnou a tebou, že už spolu nebudeme nic mít.“

Biblický text zde vykládá hebr. proprium מִצְפָּה Mispa jako derivaci od tvaru יִצְחָק, který je 3. os. sg. masculina jusivu od slovesného kořene צָפָה „vyhlížet“.

Dokonce u výkladu hebr. propria עֵשֶׂק Esek nacházíme jeho odvození od slovesného kořene hitpael:

עֵשֶׂק Esek

רָעִי נָרַר עַם־רַעִי יִצְחָק לֵאמֹר לָנוּ הַמַּיִם וַיִּקְרָא שֵׁם־הַבְּאֵר עֵשֶׂק כִּי הִתְעַשְׂקוּ עַמּוֹ¹⁸⁴
וַיַּרְיבוּ

„Ale gerarští pastýři se s pastýři Izákovými přeli: ‘Ta voda patří nám!’ Proto tu studni pojmenoval Esek, že se s ním vadili.“

---

¹⁸² Gn 41,51.

¹⁸³ Gn 31,49.

¹⁸⁴ Gn 26,20.

Biblický text tu odvozuje hebr. proprium עשק Esek od tvaru התעשקו, který je 3. os. pl. od kořene עשק „mít spor“ vyskytujícího se jen v hitpaelu a jen v tomto bilickém verši.

V textu SZ nalezneme i propria složená ze dvou částí, přičemž derivací je odvozena jen pouze jedna část daného propria. Tento jev můžeme pozorovat např. u hebr. propria אבן העזר Eben-ezer:

אבן העזר Eben-ezer

וַיִּקְרָא שְׁמוֹ אֶל אֶבֶן אֲחַת וַיִּשֶׂם בֵּין-הַמִּצְפֶּה וּבֵין הַשָּׁן
וַיִּקְרָא אֶת-שְׁמָהּ אֶבֶן הָעֶזֶר וַיֹּאמֶר עַד-הֵנָּה עֲזָרְנוּ יְהוָה¹⁸⁵

„A nazval jej Eben-ezer a řekl: Až potud nám Hospodin pomáhal.“

Biblický text tu vykládá hebr. proprium אבן העזר Eben-ezer jako proprium složené ze dvou částí. První část je odvozena od apelativa אבן „kámen“ a druhá část je derivována z tvaru עזרנו, který je 3. os. sg. masculina perfecta od slovesného kořene עזר „pomáhat“ v qalu. Druhá část propria získává určitý člen ה, protože vstupuje do statu constructu: אבן העזר „kámen té pomoci“.

Biblický text však často při výkladu hebr. propria derivací z určitého slovesného kořene derivuje výklad hebr. propria ze slovesného kořene, který se se základními konzonantami hebr. propria zcela neshoduje. Tak je tomu např. u výkladu hebr. proprií נח Noe a בבל Babel. U hebr. propria נח Noe biblický text odvozuje dvojkonzonantní hebr. proprium z trojkonzonantního kořene:

נח Noe

אֶת-שְׁמוֹ נֹחַ לֵאמֹר זֶה יִנְחַמְנוּ מִמַּעֲשֵׂנוּ וּמִעֲצָבוֹן יְדִינֵנוּ מִן-הָאָדָמָה אֲשֶׁר אָרְרָהּ יְהוָה¹⁸⁶
וַיִּקְרָא

---

¹⁸⁵ 1Sam 7,12.

¹⁸⁶ Gn 5,29.

„Dal mu jméno Noe. Řekl: Ten nám dá potěšení a odpočínutí od naší práce a od námahy našich rukou, kterou nám přináší země prokletá Hospodinem.“

Biblický text zde vykládá hebr. proprium נח Noe jako derivaci od tvaru נחמנו, který je 3. os. pl. masculina imperfecta od kořene נחמ „odpočívát“ v pielu. Při této derivaci biblický text opomíjí třetí konzonantu trojkonzonantního kořene, konzonantu מ.

U velmi často citovaného a diskutovaného výkladu hebr. propria בבל Babel biblický text derivuje toto proprium také ze slovesného kořene jehož konzonanty zcela neodpovídají konzonantám hebr. propria:

בבל Babel / Babilón

על־כֵּן קָרָא שְׁמָהּ בְּבֶל כִּי־שָׁם בָּלַל יְהוָה שְׁפַת כָּל־הָאָרֶץ¹⁸⁷

„Proto se jeho jméno nazývá Babel, že tam Hospodin zmátl řeč veškeré země.“

Biblický text vykládá hebr. proprium בבל Babel (jindy přepisovaného jako Babilón) jeho derivací z tvaru בלל, který je 3. os. sg. masculina perfecta od kořene בלל „zmást“. Dle Jana Hellera se jedná o závažné přeznačení původního propria (doloženého v akadštině jako *bab-ilu*, v sumerštině jako *ka-dingir* i v novobabylónštině jako *bab-ilani* ve významu *bab-ilu* „brána boha“ či „brána bohů“) pomocí slovesa בלל, které má za úkol určit význam tohoto propria jako „Blábolov“.¹⁸⁸

3.2.2. Výklady hebr. proprií derivací ze slovesných kořenů v RL

RL při výkladech hebr. proprií derivací ze slovesných kořenů navazuje na model, který jsme měli možnost sledovat při derivacích ve SZ.

---

¹⁸⁷ Gn 11,9.

¹⁸⁸ Jan Heller, *Výkladový slovník biblických jmen*, str. 96.

U výkladu hebr. propria אביתר Ebjátar v Midraši Lekach Tov se nachází výklad tohoto propria derivací ze slovesného kořene v pielu:

אביתר Ebjátar

שביתר את העגל¹⁸⁹

„Neboť rozbil tele.“

Midraš vykládá hebr. proprium אביתר Ebjátar derivací z tvaru ביתר, který je 3. os. sg. masculina od slovesného kořene בטר „rozbít“ (většinou se používá ve smyslu „rozbít na kusy“) v pielu.¹⁹⁰ Proprium je tak chápáno jako אביתר = בטר + א. Počáteční א se nevykládá a chápe se jako prefix.¹⁹¹

Na příkladu výkladu hebr. propria אבירם Abíram v Babylónském Talmudu a midraších můžeme pozorovat, že oproti SZ RL uvádí i výklady, které vykládají jedno hebr. proprium derivací z několika různých slovesných kmenů:

אבירם Abíram

שאיבר עצמו מעשות תשובה¹⁹²

„Neboť se zatvrdil učinit obrácení.“

Babylónský Talmud zde vykládá hebr. proprium אבירם Abíram jeho derivací ze slovesného tvaru איבר, který je 3. os. sg. perfecta od kořene אבר „zatvrdit“ v pielu.

Naopak midraše Jalkut Šimoni a Lekach Tov vykládají toto proprium v hiflu:

שהאביר¹⁹³

„Neboť nechal zatvrdit.“

¹⁸⁹ Midraš Lekach Tov, k Lv, str. 2, in: David Mendel Harduf, ילקוט השמות הפרטיים שבתנ"ך ומדרשיהם, str. 9.

¹⁹⁰ Z kontextu výskytu slovesa בטר v Gn 15,10 vyplývá, že se jedná o rozbítí na dvě půlky.

¹⁹¹ Ex 32,19-20 připisuje tento čin Mojžíšovi. Z toho vyplývá, že midraš ztotožňuje toto hebr. proprium s משה Mojžíšem.

¹⁹² Babylónský Talmud, traktát Sanhedrin, 109b, in: הארכיון התורני.

¹⁹³ Midraš Jalkut Šimoni, parašat Korach, 750 (tisk Tesaloniky), in: David Mendel Harduf, ילקוט השמות הפרטיים שבתנ"ך ומדרשיהם, str. 9.

Midraš vykládá hebr. proprium אבירם Abíram jeho derivací z tvaru האביר, který je 3. os. sg. perfecta od kořene אבר „zatvrdit“ v hifílu.

שהאביר לבו שלא לעשות תשובה¹⁹⁴

„Neboť nechal zatvrdit své srdce, aby neučinilo obrácení.“

Midraš též vykládá hebr. proprium אבירם Abíram jeho derivací z tvaru האביר, který je 3. os. sg. perfecta od kořene אבר „zatvrdit“ v hifílu.

3.2.3. Pokus o aplikaci metody na další propria

V následujícím odstavci se pokusím aplikovat metodu výkladu hebr. proprií derivací ze slovesných kořenů na příkladu výkladu hebr. propria חושי הרכי Chúšaj Arkijský vyskytujícího hlavně v příbězích popisovaných v 2Sam 15 – 17:

חושי הרכי Chúšaj Arkijský

Hebr. proprium חושי הרכי Chúšaj Arkijský by bylo, na rozdíl od všech biblických i rabínských výkladů, možné derivovat z kořene ארך „být dlouhý“, „stát se dlouhým“. Tento význam by plně odpovídal kontextu, kde je Chúšaj popsán jako ten, který prodloužil svou radou Abšalomovi čas pro Davidův útěk a tak ho zachránil před smrtí – „prodloužil“ tak jeho dny. Termín „prodloužit něčí dny“ se s kořenem ארך vyskytuje také v těsné blízkosti Davidova jména:

ואם תלך בדרךי לשמר חקי ומצותי כאשר הלך דויד אביך והארכתי את ימיך¹⁹⁵

„Budeš-li chodit po mých cestách a zachovávat má nařízení a přikázání, tak jako chodil David, tvůj otec, prodloužím tvé dny.“

3.2.4. Závěr

Při rešerši onomatologického materiálu jsem určil další metodu výkladu hebr. proprií a to metodu „výkladů hebr. proprií derivací ze slovesných kořenů.“ Jak

---

¹⁹⁴ Midraš *Lekach Tov* k Nu 16,1, in: הארכיון התורני.

jsem ukázal na citovaných příkladech, SZ tyto derivace provádí jak po uvedení hebr. propria (פלג Peleg), tak před uvedením propria (דן Dan). Výklady hebr. proprií mohou být prováděny derivací z různých slovesných kmenů. Jak ze sloves uvedených v slovesném kmeni qal (דן Dan), tak v kmeni piel (מנשה Manases), tak dokonce v kmeni hitpael (עשק Esek). Derivace se mohou týkat i jen jedné části propria složeného z více tvarů (אבן העזר Eben-ezer). Odhalování výkladů hebr. proprií derivací ze slovesných kořenů může být komplikováno na místech, kde biblický text vykládá hebr. proprium derivací ze slovesného kořene, který se svými konzonantami s konzonantami hebr. propria zcela neshoduje a nějakou konzonantu například opomíjí (נח Noe), nebo záměrně upravuje (בבל Babel). RL na tento model zcela plynule navazuje, ale navíc je schopna vytvořit výklady hebr. proprií derivací ze slovesných kořenů ve více slovesných kmenech (אבירם Abíram).

Na závěr kapitoly jsem se pokusil aplikovat tuto metodu na hebr. proprium חושי הארצי Chúšaj Arkijský u kterého jsem na kontextu ukázal možné odvození od slovesného kořene ארך „být dlouhý“.

Na základě citovaného materiálu doporučuji tuto metodu zohledňovat při dalším onomatologickém bádání.

---

¹⁹⁵ 1Kr 3,14.

3.3. Výklady hebr. proprií dekompozicí

Jedním z nejrozšířenějších způsobů tvorby hebr. proprií je vytvoření propria z věty, složeniny dvou apelativ či dvou větných členů.¹⁹⁶ Jejich výklady jsou v biblické onomatologické literatuře velmi časté, přesto se však tato literatura popisováním metod výkladu hebr. proprií sestávajících z věty či složených z vícero apelativ zabývá asi nejméně. Proto se v následující kapitole budu snažit tuto metodu výkladu odhalit, pojmenovat a co nejlépe popsat. Jako nejpříhodnější se mi jeví označit tuto metodu termínem „dekompozice“. Termín dekompozice pochází z latinského *compositio* „složení“, „sestavení“¹⁹⁷ + předpona *de* „z“, „ze“ a česky je možné jej přeložit jako „rozložení“ či „rozklad“. U dekompozice se jedná o rozklad slova (odvozeného nebo složeného) v jeho složky.¹⁹⁸ Na rozdíl od notarikonu dekompozice v pojetí této práce předpokládá v hebr. propriích přítomnost úplných větných členů nebo apelativ a nikoliv jen jejich reziduí, která mají na větné členy či apelativa odkazovat.¹⁹⁹ Tuto metodu budu aplikovat v intenci této práce pouze na synchronní rovině biblické hebrejštiny, i když mnozí badatelé užívají i na rovině diachronní. Tak například Walter Kornfeld ve svém článku *Beiträge zur alttestamentlichen Namensforschung* vykládá 30 alefbeticky řazených hebr. proprií přičemž je často rozkládá na několik slov, která odvozuje částečně z hebrejštiny a částečně z dalších semitských jazyků, jako je arabština či aramejštiny.²⁰⁰

---

¹⁹⁶ V českém jazyce máme též řadu takových proprií jako jsou křestní jména Bohumila, Dobromila, Jarmila, Blahoslav, Jaroslav, Pravoslav, Věnceslav apod.

¹⁹⁷ Josef M. Pražák, *Latinsko-český slovník*, Praha 1937, str. 254.

¹⁹⁸ V češtině např. děli-tel; bledě-zelený.

¹⁹⁹ Některá rezidua, jako jsou např. teoforní koncovky ה־ či ו־ však budou přesto pojednány v této kapitole.

²⁰⁰ Walter Kornfeld „Beiträge zur alttestamentlichen Namensforschung“, in: *Mélanges bibliques et orientaux en l'honneur de M. Henri Cazelles*, in: *Alter Orient und Altes Testament*, sv. 212, Neukirchen – Vluyn 1981, str. 213–218.

Ve SZ i v RL je dekompozicí vykládáno velké množství hebr. proprií. Proto se budu snažit rozdělit tyto výklady do určitých skupin od základní dekompozice na dvě slova po dekompozice složitější oddělující např. pouze proklitickou předložku či teoforní člen. Výklady jednotlivých konzonant obsažených v hebr. propriích budu řadit dle alefabetického pořádku.

3.3.1. Výklady hebr. proprií základní dekompozicí

Základní dekompozici definuji jako dekompozici hebr. propria na dvě či více slov, které spolu stojí v adnominální vazbě, nebo společně tvoří verbální nebo nonverbální větu.

3.3.1.1. Výklady hebr. proprií základní dekompozicí ve SZ

Výklady hebr. proprií metodou dekompozice ve SZ mají mnoho podob. Základní dekompozice hebr. proprií může zahrnovat různé slovní druhy.

Jedním z nejlepších příkladů výkladu hebr. propria dekompozicí na dvě podstatná jména je výklad teoforního hebr. propria פניאל Peniel:

פניאל Peniel

וַיִּקְרָא יַעֲקֹב שֵׁם הַמָּקוֹם פְּנִיאֵל כִּי־רָאִיתִי אֱלֹהִים פָּנִים אֶל־פָּנִים וַתִּנָּצַל נַפְשִׁי²⁰¹

„I pojmenoval Jákob to místo Peniel, neboť řekl: Viděl jsem Boha tváří v tvář a byl mi zachován život.“

Jákob vykládá hebr. proprium metodou dekompozice jako פניאל Peniel = פנים „tvář“ + אל „Bůh“, přičemž slovo פנים „tvář“ je ve statu constructu a místo slova אל „Bůh“ je použito jeho synonymum אל „Bůh“.

---

²⁰¹ Gn 32,31.

SZ uvádí velkou řadu hebr. proprií, která vykládá metodou dekompozice jako spojení slovesného tvaru a podstatného jména. Jeden z takových příkladů je výklad hebr. propria ישמעאל Izmael v Gn 16,1:

ישמעאל Izmael

וַיֹּאמֶר לָהּ מִלֵּאדָּה יְהוָה הִנֵּה הָרָה וְיִלְדֶת בֵּן וְקָרָאת שְׁמוֹ יִשְׁמַעְאֵל כִּי־שָׁמַע יְהוָה
אֶל־עֲנִידָה²⁰²

„A řekl jí posel Hospodinův: Hle, jsi těhotná a porodíš syna a dáš mu jméno Izmael, neboť naslouchal Hospodin tvému pokoření.“

Biblický text tu vykládá hebr. proprium dekompozicí na: ישמעאל Izmael = שמע + אל. Přičemž tvaru שמע, který je sám o sobě 3. os. sg. imperfecta, ve svém výkladu přiřazuje 3. os. sg. perfecta od slovesa שמע „slyšet“ v qalu a tvaru אל, které samo o sobě znamená „Bůh“, přiřazuje označení Boha tetragramem יהוה Hospodin.

U výkladu hebr. propria גרשם Geršom se nachází výklad hebr. propria dekompozicí na podstatné jméno a příslovečné určení místa:

גרשם Geršom

וַתֵּלֶד בֵּן וַיִּקְרָא אֶת־שְׁמוֹ גֵרְשָׁם כִּי אָמַר גֵּר הָיִיתִי בְּאֶרֶץ נֹכְרִיָּה²⁰³

„Ta porodila syna a dal mu jméno Geršom, neboť řekl: Byl jsem cizincem v cizí zemi.“

Biblický text vykládá hebr. proprium za pomoci dekompozice jako גרשם Geršom = גר „cizinec“ + שם „tam“,²⁰⁴ přičemž tomuto příslovečnému určení místa přiřazuje spojení slov בארץ נכריה „v cizí zemi“.

---

²⁰² Gn 16,1.

²⁰³ Ex 2,22.

²⁰⁴ Další možné výklady hebr. propria גרשם Geršom viz kapitolu „2.3. Závaznost masoretské tradice“.

U výkladu hebr. propria אליעזר Elíezer je možné nalézt výklad dekompozicí, který proprium vykládá jako větu, která může být vykládána jako nonverbální, nebo verbální:

אליעזר Elíezer

Biblický text v Ex 18,4 vykládá hebr. proprium אליעזר Elíezer za pomoci základní dekompozice:

וְשֵׁם הָאֶחָד אֱלִיעֶזֶר כִּי־אֱלֹהֵי אָבִי בְּעֶזְרִי וַיַּצֵּלֵנִי מִחֶרֶב פְּרַעֲהַ

„A jméno toho jednoho bylo Elíezer, neboť Bůh mého otce *je* mi pomocí a zachrání mne od meče faraóna.“

Text vykládá hebr. proprium אליעזר Elíezer základní dekompozicí jako אלי „můj Bůh“ + עזר „pomoc“ a vytváří tak nonverbální větu אליעזר Elíezer = „Můj Bůh *je* pomoc“. Za pomoci spojky כי „neboť“ pak přiřazuje ve svém výkladu tvaru אלי „můj Bůh“ = אלהי „můj Bůh“ a tvaru עזר „pomoc“ = בעזרי „v mi pomocí“. Proprium však může být také chápáno jako verbální věta אליעזר Elíezer = אלי „můj Bůh“ עזר „pomohl“.

3.3.1.2. Výklady hebr. proprií základní dekompozicí v RL

I RL zná výklady hebr. proprií základní dekompozicí, která je také prováděna na všechny slovní druhy i věty:

אביאסף Abíasaf

Midraš Sechel Tov vykládá proprium אביאסף Abíasaf v Ex 6,24 jako výrok synů Kórachových:

אמרו אבינו שבשים אסף את חרפתינו²⁰⁵

„Řekli:²⁰⁶ náš otec v nebesích shromáždil naši hanbu.“

²⁰⁵ Midraš Sechel Tov, k Ex 6,24, in: הארכיון התורני.

²⁰⁶ Tj. Synové Kórachovy.

Midraš vykládá dekompozicí proprium jako: אביאסף Abíasaf = אב „otec“ + י sufix 1. os. sg. + אסף „shromáždil“. Suffix 1. os. sg. י- midraš vykládá jako sufix 1. os. pl. Midraš zde vykládá hebr. proprium verbální větou.

אביהווא Abíhú

Midraš Sechel Tov vykládá hebr. proprium אביהווא Abíhú v Ex 6,23 jako pohrdavou výpověď syna o svém otci:

שאמר על אהרן אביו הוא לתולדה ולא למועצה²⁰⁷

„Neboť řekl o svém otci Áronovi: on je k dělání dětí a ne k radě.“

Midraš používá k výkladu dekompozici: אביהווא Abíhú = אבי „otec“ + י „můj“ + הוא „on“. Midraš tak vytváří apelativem אב „otec“ a zájmenem הוא „on“ nonverbální větu.

אבצן Ibsán

אבצן - אב לכל הצנונים שהרי אשה בחורה שכבה אצלו ונצטנן ולא נגע בה²⁰⁸

„Otec všech cudných, neboť mladá dívka u něj ležela, ale on se ostýchal a nedotkl se jí.“

Raši vykládá hebr. proprium אבצן Ibsán pomocí dekompozice jako אבצן Ibsán = אב „otec“ + צן od kořene צנן, který znamená „nachladit se“. Z kontextu však vyplývá, že Raši míní hebr. kořen צנע „být cudný“ a vykládá hebr. proprium אבצן Ibsán jako אב כל הצנועים „otec všech cudných“. Tento výklad zároveň vykládá hebr. proprium אבצן Ibsán ztotožněním s hebr. propriem בועז Bóaz, neboť Bóaz byl právě ten, u jehož nohou dle Rt 3,3–15 přespala dívka a on se jí ani nedotkl. Raši tak vykládá toto hebr. proprium jako vazbu dvou podstatných jmen.

²⁰⁷ Midraš Sechel Tov, k Ex 6,23, in: הארכיון התורני.

²⁰⁸ Raši, k 1Pa 2,11, in: הארכיון התורני.

מתושאל Metúšáel

Midraš Tanchuma Buber vykládá hebr. proprium מתושאל Metúšáel metodou dekompozice jako slovesný tvar a postatné jméno:

שנתשו אל²⁰⁹

„Neboť jeho vykořenění *byl* Bůh.“

Midraš tak vykládá hebr. proprium hebr. proprium metodou dekompozice jako מתושאל Metúšáel = נחש „vykořenění“ + ו suffix 3. os. sg. m. + אל „Bůh“. Druhou možností překladu midraše by bylo chápat jej také jako 3. os. pl. od slovesa נחשו – נחשו „vykořenili“ + אל „Bůh“.

מתושלח Metúšelach

Midraš Agada vykládá hebr. proprium מתושלח Metúšelach jako:

כי שם המפורש כתוב על הסיף שלו²¹⁰

„Neboť Hospodinovo jméno bylo napsáno na jeho kordu.“

Midraš vykládá hebr. proprium metodou dekompozice jako מתושלח Metúšelach = מתו + שלח. שלח odpovídá slovu הסיף „kord“, což je překlad potvrzený i biblickými badateli. Např. Emil G. Kraeling ukazuje ve svém článku *Metušelach*, termín שלח *šelach* se běžně překládá jako „kopí“.²¹¹ První část hebr. propria מתו se vztahuje k zde necitované části midraše: והמית כמה שדים „a zabil několik démonů“. מתו je tak odvozováno od slovesa מות „zabít“. Jedná se tak o výklad hebr. propria jako slovesného tvaru a podstatného jména.

3.3.1.3. Dílčí pokus o aplikaci metody na další propria

Jelikož se jedná o jednu z nejprůhlednějších metod výkladu, tak je jen velmi těžké uvést nějaká hebr. propria, která touto metodou ještě nebyla vykládána. V

²⁰⁹ *Midraš Tanchuma Buber*, Gn 40, in: David Mendel Harduf, ילקוט השמות הפרטיים שבתנ"ך, ומדרשיהם, str. 110.

²¹⁰ *Midraš Agada*, in: David Mendel Harduf, ילקוט השמות הפרטיים שבתנ"ך ומדרשיהם, str. 110.

následující tabulce uvádím jen na ukázkou několik příkladů z výkladů publikovaných ve *Výkladovém slovníku biblických jmen*:

Hebr. tvar	Transkripce ČEP	Základní dekompozice	Pokus o překlad
אבגתא	Abagta	אב „otec“, „původce“ + תג „lis“ + aramejský člen א?	„Původce toho lisu“ ²¹²
אביאל	Abíel	אבי „můj otec“ + אל „Bůh“	„Můj otec je Bůh“
אביגיל	Abígajil	אב „původce“ + י gen. + גיל „radost“	„Původce radosti“
		אבי „můj otec“ + גיל „radost“	„Můj otec je radost“
אבשלום	Abšalóm	אב „otec“ / „původce“ + שלום „pokoj“	„Původce pokoje“

3.3.2. Výklady specifických skupin hebr. proprií dekompozicí

V předchozí kapitole jsem se pokusil popsat metodu výkladu hebr. proprií dekompozicí celkově. V této kapitole se pokusím v rámci této metody výkladu hebr. proprií stanovit určité skupiny proprií se společnými znaky jako je např. stejná počáteční či koncová konzonanta. Vybírání těchto společných znaků nebude náhodné, ale bude v souladu jak s hebr. gramatikou, tak s možností aplikace metody dekompozice. To znamená, že za společnou skupinu proprií budu považovat např. propria s konzonantou ל na první pozici, protože konzonanta ל na první pozici může odpovídat proklitické předložce -ל ve významu dativu či ve významu „k“, „ke“. Naopak za společnou skupinu proprií nebudu považovat např. propria s konzonantou ד na první pozici, protože tato konzonanta sama o sobě žádný význam nemá a není ji možno metodou dekompozice oddělit tak, aby vzniklo více logických jednotek. Pokud uvádím v nadpisech „na první pozici“, nemusí se nutně jednat o první pozici u hebr. propria samotného, ale též se může jednat o první pozici jedné části propria po

²¹¹ Emil G. Kraeling, „Metušelach“, in: ZAW, 40, 1922, str. 154–155.

²¹² Z kontextu Est 1,10 se tento význam jeví jako nepravděpodobný.

dekompozici, jako je tomu v případě hebr. propria מִיכָאֵל Míkael, kde proklitická předložka -כּ „jako“ je na první pozici druhé části hebr. propria po aplikování výkladu dekompozicí.

Při hledání skupin hebr. proprií budu postupovat od proprií se stejnou konzonantou na první pozici, přičemž jak již bylo zmíněno výše konzonanty budou řazeny v abecedickém pořádku, po té budu hledat skupiny hebr. proprií se stejnou konzonantou na poslední pozici. V úvodu každé podkapitoly bude statistický údaj výskytu daného jevu vzhledem k celkovému počtu hebr. proprií ve SZ. Tento statistický údaj umožní stanovit, zda se určité konzonanty vyskytují v hebr. propriích častěji.

Cílem této kapitoly však nebude vyjmenovat všechny konzonanty, předložky, prefixy a sufixy, které je možno metodou dekompozice oddělit při výkladu hebr. proprií, ale uvést několik příkladů, na nichž čtenář této práce může pochopit logiku dané problematiky.

Cílem bádání v této kapitole bude: a) definovat několik skupin hebr. proprií se společnými znaky, na něž je možné aplikovat metodu dekompozice; b) popsat možnosti výkladu těchto skupin proprií za použití metody dekompozice; c) zdokumentovat výklady těchto skupin proprií jak ve SZ, tak v RL; d) pokusit se o aplikaci této metody v dané skupině na další dosud tímto způsobem nevykládaná propria.

3.3.2.1. Dekompozice hebr. proprií s konzonantou ם na první pozici

Starý zákon obsahuje 381 proprií s konzonantou ם na první pozici.²¹³ Z celkového počtu cca 2711 hebr. proprií se jedná o 14,05%. Konzonanta ם na první pozici může obecně v hebrejštině znamenat: zápornku ם „ne“; tázací

---

²¹³ Číselný údaj vychází z práce na *Výkladovém slovníku biblických jmen* a je třeba jej brát jako přibližný kvůli křehkosti hranice mezi propriem a apelativem ležící v individuální interpretaci.

částici אַ ve významu „kde“²¹⁴ nebo ve významu „jak“;²¹⁵ velmi řídce citoslovce אַ „běda“;²¹⁶ nebo zůstatek původně verbálního preformativu אַ, např. imperfecta 1. os. sg. Tvar v Kaz 4,10 וְאֵילֹוֹ „a běda tomu“ je spojením tří slov: וְ „a“ + אַ „běda“ + לֹוֹ dativ + וְ sufix 3. os. sg. a ukazuje, že se tato slova mohou vázat s dalšími slovy a stávat se obdobou proklitických předložek, jako jsou např. -לֹ „k“, „ke“, nebo -בֹ „v“, „ve“.

3.3.2.1.1. Dekompozice hebr. proprií s konzonantou אַ na první pozici ve SZ

U následujícího výkladu víceslovného hebr. propria ve SZ můžeme doložit výklad za pomoci dekompozice, který určuje konzonantu אַ:

אי־כבוד Í-kábód

SZ vykládá hebr. proprium אי־כבוד Í-kábód uvedené v 1Sam 4,21 za použití dekompozice jako proprium, kde se vyskytuje zápornka אַ:

וַתִּקְרָא לְנֶעֱר אֵי־כְבוֹד לְאֹמֶר נָלָה כְבוֹד מִיִּשְׂרָאֵל²¹⁷

„I nazvala chlapečka Í-kábód, řka: Odvalila se sláva od Izraele.“

Hebr. proprium je vykládáno metodou dekompozice jako אי־כבוד = אי „není“ + כבוד „sláva“. Při této dekompozici vychází překlad propria „Ne-Sláva“, při počestění „Ne-Slávek“. Přičemž první část propria je samostatně stojící zápornka אַ a druhá část je běžné apelativum. V nepunktovaném textu by však první část propria mohla být vykládána také jako tázací částice אַ „kde“. Pak by překlad propria zněl „Kde je sláva?“. Nicméně pro jednoznačný výklad první části propria jako zápornky אַ svědčí druhá vysvětlující část verše: מִיִּשְׂרָאֵל וַתִּקְרָא לְנֶעֱר אֵי־כְבוֹד לְאֹמֶר נָלָה כְבוֹד „řka: Odvalila se sláva od Izraele.“ Naproti částici אַ stojí

²¹⁴ Výskyt srov. Gn 4,9; Gn 16,8; Dt 32,37 a další.

²¹⁵ Srov. Jr 5,7.

²¹⁶ Srov. Kaz 4,10 a 10,16.

²¹⁷ 1Sam 4,21: וַתִּקְרָא לְנֶעֱר אֵי־כְבוֹד לְאֹמֶר נָלָה כְבוֹד מִיִּשְׂרָאֵל אֵלֶּה־לְקַח אֲרוֹן הָאֱלֹהִים וְאֶל־חַמִּיהָ וְאִשָּׁהּ.

sloveso גלה „odvalit se“. Zvláštní je, že v následujícím verši 1Sam 4,22 přichází ještě jedno upřesnění. Nejdříve se opakuje věta z daného verše 1Sam 4,21 a po té přichází další zdůvodnění pomocí spojky כי:

וַתֹּאמֶר גָּלָה כְבוֹד מִיִּשְׂרָאֵל כִּי נִלְקַח אַרְוֹן הָאֱלֹהִים²¹⁸

„A řekla: Odvalila se sláva od Izraele, neboť byla vzata schrána Boží.“

Další zdůvodnění pomocí spojky כי říká, že byla ארון האלהים „vzata schrána Boží“. Znamená to, že „byla vzata“ a tím „už není“?

3.3.2.1.2. Dekompozice hebr. proprií s konzonantou א na první pozici v RL

V RL nacházíme mnoho midrašů, které vykládají hebr. propria metodou dekompozice přičemž identifikují konzonantu א na první pozici se zápornkou אי „ne-“:

אביתר Ebjátar

Midraš Lekach Tov vykládá hebr. proprium אביתר Ebjátar větou:

שביתר את העגל²¹⁹

„Neboť rozbil tele.“

Midraš používá k výkladu derivaci od slovesného kořene בטר „rozbít“.²²⁰

Proprium je tak chápáno jako אביתר = בטר + א. Počáteční א se nevykládá a zřejmě se chápe jako prefix, nebo jako notarikon slova את (nota acusativi) nebo jako notarikon apelativa עגל „tele“ při záměně א za ע.²²¹

²¹⁸ 1Sam 4,22.

²¹⁹ Midraš Lekach Tov, k Nu, str. 2, in: David Mendel Harduf, ילקוט השמות הפרטיים שבתנ"ך ומדרשיהם, str. 9.

²²⁰ Z kontextu výskytu slovesa בטר v Gn 15,10 vyplývá, že se jedná o rozbití na dvě půlky.

²²¹ Ex 32,19–20 připisuje tento čin Mojžíšovi. Z toho vyplývá, že midraš ztotožňuje toto hebr. proprium s משה Mojžíšem. Více viz kapitola o identifikaci hebr. proprií s jinými hebr. proprii. Doklad záměny konzonant ע a א u výkladu hebr. proprií viz odstavec „3.3.2.1. Dekompozice hebr. proprií s konzonantou א na první pozici“.

אהד Óhad

Midraš Sechel Tov vykládá hebr. proprium אהד Óhad, kterým je označen jeden ze synů Šimeónových v Gn 46,10 metodou dekompozice, přičemž vykládá i konzonantu א na první pozici jako zápornku:

איני הוד²²²

„Není vznešenost.“

Midraš vykládá hebr. proprium אהד Óhad dekompozicí jako: אהד = א + הד. Přičemž konzonantu א na první pozici vykládá jako איני „není“ a konzonanty הד jako apelativum הוד „vznešenost“ psané defective bez podkladového ו.

אהרן Áron

Midraš Divre HaJamim LeMoše Rabejnu vykládá hebr. proprium אהרן Áron metodou dekompozice, přičemž odděluje konzonantu א na první pozici, ale nevykládá ji:

כי בימי ההריון החל פרעה לשפוך דמי זכריהם ארצה²²³

„Neboť ve dnech těhotenství začal faraón prolévat krev jejich chlapců na zem.“

Midraš vykládá hebr. proprium אהרן Áron metodou dekompozice jako אהרן Áron = א (nevykládá) + הרן, kterému přiřazuje hebr. apelativum הריון „těhotenství“. Midraš přitom reflektuje faraónův příkaz k vraždění hebrejských novorozenců popsaným v Ex 1,22.

אהלי Achlaj

ולא היה לששן בנים כי אם בנות - ומה שאמר למעלה ובני ששן אחלי, חולה שפל היה ומת בלא

בנים²²⁴

---

²²² Midraš Sechel Tov, k Gn 46,10, in: David Mendel Harduf, ילקוט השמות הפרטיים שבתנ"ך, ומדרשיהם, str. 13.

„A Šešan neměl syny, ale jen dcery – a to, co je řečeno výše ´a synové Šešanovi byl Achlaj´ *znamená, že* byl nemocný a slabý a zemřel bez synů.“

Raši vykládá hebr. porpium אכלי Achlaj dekompozicí jako א (nevykládá) + חלי od חלה „být nemocný“. Výkladem Raši zároveň spojuje význam propria s životem jeho nositele.

3.3.2.1.3. Dílčí pokus o aplikaci metody na další propria

Při pokusu o aplikaci této metody na další, dosud touto metodou nevykládaná propria, předkládám v následující tabulce 6 překladů hebr. proprií u nichž interpretuji jejich počáteční konzonantu א jako záporku „ne“:

Hebr. tvar	Fonetická transkripce	Transkripce ČEP	Návrh dekompozice	Překlad dekompozice
אזנות	<i>aznot</i>	Aznót	א + זנות	„ne-prostitut“
אגלים	<i>egljim</i>	Eglajim	א + גלים	„ne-vlny“
אחיהו	<i>achijahu</i>	Achijáš	א + חיהו	„ne-živý je on“
אימים	<i>emim</i>	Emejec	א + ימים אי + מים	„ne-dny“ / „ne vody“
אכשאף	<i>achšaf</i>	Akšáf	א + כשאף	„ne-čaroděj“ ²²⁵
אשראל	<i>asarel</i>	Asarel	א + שראל	„ne-izraelský“

3.3.2.2. Dekompozice hebr. proprií s konzonantou ב na první pozici

Starý zákon obsahuje 211 proprií s konzonantou ב na první pozici.²²⁶ Z celkového počtu cca 2711 hebr. proprií se jedná o 7,78%. V tomto údaji jsou zahrnuta i víceslovná propria začínající apelvativem באר „studna“, בארת „studny“, בור „jáma“, בית „dům“, במות „návrší“, בן „syn“, בני „synové“, בעל

²²³ *Midraš Divre Ha-Jamim Le-Mošé Rabejnu*, in: David Mendel Harduf, ילקוט השמות הפרטיים, שבתנ"ך ומדרשיהם, str. 13.

²²⁴ *Raši*, k 1Pa 2,34, in: הארכיון התורני.

²²⁵ Srov. užití slovesa כשאף v 2Pa 33,6.

²²⁶ Číselný údaj vychází z práce na *Výkladovém slovníku biblických jmen*.

„pán“, בעלי „pánů“, בעלת „paní“, בקעת „pláň“, בת „dcera“ a víceslovné proprium Beródak-baladán. Tato víceslovná propria do hledání možnosti výkladu hebr. proprií ztotožněním konzonanty כ na první pozici s neodlučitelnou předložkou כ nezahrnuji. Po jejich eliminaci zbývá 121 hebr. proprií, což je 4,46% všech hebr. proprií ve SZ. Při zkoumání výkladů hebr. proprií jsem došel k tomu, že se jak ve SZ tak v RL nacházejí výklady, které vykládají hebr. propria metodou dekompozice při určení konzonanty כ na první pozici jako proklitické předložky כ- „v“.

3.3.2.2.1. Dekompozice hebr. proprií s konzonantou כ na první pozici ve SZ

Ve SZ se nachází několik hebr. proprií, která mohou být vykládána metodou dekompozice za současného ztotožnění konzonanty כ na první pozici s neodlučitelnou předložkou כ „v“. Exemplární příklad takovéto dekompozice je hebr. proprium בריעה Bería:

בריעה Bería

וַיְבֹא אֶל-אִשְׁתּוֹ וַתַּהַר וַתֵּלֶד בֶּן וַיִּקְרָא אֶת-שְׁמוֹ בְּרִיעָה כִּי בְרָעָה הָיְתָה בְּבֵיתוֹ²²⁷
„Pak vešel ke své ženě, ta otěhotněla a porodila syna. Dal mu jméno Bería, neboť byla v jeho domě ve zlu.“

Efraim dle biblického textu dává svému synu jméno, které vzápětí za pomoci částice כִּי „neboť“ vykládá jako: בריעה Bería = ברעה „ve zlu“, což je proklitická předložka כ- „v“ + רעה „zlo“ = „ve zlu“. Biblický text tak zcela ignoruje třetí konzonantu hebr. propria (konzonantu י) a hebr. proprium vykládá jako by se jednalo o hebr. proprium ברעה Bería uvedené v 1Pa 8,13.

---

²²⁷ 1Pa 7,23.

3.3.2.2.2. Dekompozice hebr. proprií s konzonantou ך na první pozici

v RL

RL navazuje na výklady SZ a též vykládá hebr. propria dekompozicí při určení konzonanty ך na první pozici jako proklitické předložky -ב „v“:

בצלאל Besaleel

Midraš Šemot Raba, Midraš Tanchuma a další midraše²²⁸ předkládají výklad hebr. propria בצלאל Besaleel dekompozicí při určení konzonanty ך na první pozici jako proklitické předložky -ב:

ולמה נקרא שמו בצלאל שעשה צל לאל שנא' (תהלים צא) יושב בסתר עליון בצל שדי יתלונן²²⁹
„A proč se jeho jméno nazývá Besaleel? Protože učinil stín Bohu. Jak je řečeno: (Žalm 91) ׳ Kdo v úkrytu Nejvyššího bydlí, přečká noc ve stínu Všemocného.²³⁰“

Citovaný midraš vychází z úkolu, který měl dle SZ בצלאל Besaleel („zhotovil schránu“²³¹ Hospodinu) a předkládá dekompozici hebr. propria: בצלאל Besaleel = proklitická předložka -ב „v“ + צל „stín“ + אל „Bůh“. Přičemž jako doklad midraš používá Žalm 91, ve kterém nachází slovní spojení: בצל שדי „ve stínu Všemocného“. Jelikož שדי je titul pro Boha, midraš činí paralelu mezi בצל שדי „ve stínu Všemocného“ a slovním spojením בצל אל „ve stínu Boha“, které se při výkladu metodou dekompozice nachází v propriu בצלאל Besaleel.

בריעה Bería

Midraš Sechel Tov vykládá hebr. proprium בריעה Bería vyskytující se v genealogii אשר Ašera v Gn 46,17 jako dekompozici při určení konzonanty ך na

²²⁸ Srov.: *Midraš Bemidbar Raba*, paraša 12, oddíl 3; *Jalkut Šimoni*, k Ž 91; midraš se opakuje i v Kabale, viz: *Zohar*, část B, list 152a, in: *הארכיון התורני*.

²²⁹ *Midraš Tanchuma*, Vajikahel, oddíl 3, in: *הארכיון התורני*.

²³⁰ Ž 91,3: *ישב בסתר עליון בצל שדי יתלונן*.

²³¹ Srov. Ex 37,1.

první pozici jako proklitické předložky -ב. Na rozdíl od výkladu hebr. propria בריעה Bería ve SZ uvedeného v předchozí kapitole je tento výklad pozitivní:

שנוהג בריעות ובשלום עם אחיו²³²

„Nebot’ měl ve zvyku být v přátelství a v pokoji se svými bratry.“

Midraš odpovídá na nevyslovenou otázku: Proč se jmenoval בריעה Bería? A odpovídá výkladem ve kterém vykládá hebr. proprium בריעה Bería = proklitická předložka -ב + tvar ריעה ve významu „přítel“²³³ od kořene רעה „být někomu přítelem“.

בשלם Bišlám

Raši ve svém komentáři k Ez 4,7 vykládá hebr. proprium metodou dekompozice při určení konzony ב na první pozici jako proklitické předložky -ב:

כתב בשלם - כתב מכתבו בדברים של שלום²³⁴

„Psal Bišlám²³⁵ – psal svůj dopis slovy pokoje.“

Raši vykládá hebr. proprium metodou dekompozice jako בשלם Bišlám = proklitická předložka -ב „v“ + שלם „pokoj“. Raši svým výkladem tak přidává vysvětlení kontextu, ve kterém se jedná o psaní dopisu perskému králi Artaxerxovi.

3.3.2.2.3. Dílčí pokus o aplikaci metody na další propria

Hebr. tvar	Fonetická transkripce	Transkripce ČEP	Návrh dekompozice	Překlad dekompozice
בלשן	<i>bilšan</i>	Bilšán	ב + לשן	„v jazyku“

²³² Midraš *Sechel Tov*, in: David Mendel Harduf, ומדרשיהם, ילקוט השמות הפרטיים שבתנ"ך ומדרשיהם, str. 36.

²³³ Srov. tvar ריעכם „váš přítel“ v Jb 6,27.

²³⁴ Raši, k Ez 4,7, in: הארכיון התורני.

²³⁵ Ez 4,7a.

במות	<i>bamot</i>	Bamót	ב + מות	„ve smrti“
בסודיה	<i>besodja</i>	Besódjáš	ב + סוד + יה	„v tajemství Hospodinově“ ²³⁶
בריה	<i>bariach</i>	Baríach	ב + ריה	„ve vůni“
בשן	<i>bašan</i>	Bášan	ב + שן	„v zubu“

3.3.2.3. Dekompozice hebr. proprií s konzonantou ה na první pozici

Ve SZ se vyskytuje pouze 45 hebr. proprií začínajících na konzonantu ה. Z celkového počtu 2711 hebr. proprií ve SZ se tak jedná o 1,66% všech hebr. proprií. Konzonanta ה na první pozici může obecně v hebrejštině znamenat buď určitý člen -ה, formativ slovesných kmenů hiflu či hofalu, nebo proklitickou tázací částici -ה „zda“. V kombinaci s konzonantou ו může znamenat notarikon tetragramu, jako je tomu u hebr. proprií הוּשַׁע Hóšea „Hospodin spasil“ a הוּשַׁמַּע Hóšama „Hospodin slyšel“ atd. O těchto propriích však bude řeč dále.²³⁷

V následujícím odstavci se pokusím zjistit, které z výše uvedených možností významu konzonanty ה na první pozici se nacházejí při výkladu hebr. proprií ve SZ a v RL.

3.3.2.3.1. Dekompozice hebr. proprií s konzonantou ה na první pozici ve SZ

Kromě již výše zmíněného²³⁸ hebr. propria אבן העזר Eben-ezer můžeme ve SZ nalézt ještě další hebr. propria, která biblický text vykládá dekompozicí při oddělení určitého členu ה. Jedním z takových příkladů je třetí část následujícího víceslovného propria, které se dotýká levirátního manželství:

בית חלוץ הנעל Dům vyzutého

²³⁶ Tak i Martin Noth, *Die israelitischen Personennamen*, str. 152.

²³⁷ Viz v odstavci „3.3.2.10. Dekompozice hebr. proprií s teoforními částicemi“.

²³⁸ Srov. odstavec „3.2.1. Výklady hebr. proprií derivací ze slovesných kořenů ve SZ“.

וַנִּגְשָׁה יְבִמְתּוֹ אֵלָיו לְעֵינֵי הַזְקֵנִים
וַחֲלָצָה נַעַל מֵעַל הַגֹּלִי
וַיִּרְקַהּ בְּפָנָיו
וַעֲנָתָהּ וְאָמְרָה כָּכָה יַעֲשֶׂה לְאִישׁ אֲשֶׁר לֹא־יִבְנֶה אֶת־בֵּית אָחִיו
וַיִּנְקְרָא שְׁמוֹ בְּיִשְׂרָאֵל בֵּית
חֲלוּץ הַנַּעַל²³⁹

„A přistoupí k němu před staršími jeho švagrová, zuje mu střevíc z nohy, plivne mu do tváře, odpoví a řekne: Tak necht' se stane muži, který nepostaví svému bratru dům. I bude mít v Izraeli přezdívku: Dům vyzutého.“

Biblický text vykládá hebr. propria בית חלוץ הנעל Dům vyzutého příběhem, ve kterém zmiňuje výslovně třetí část tohoto víceslovného propria bez určitého členu ה: נעלו „i zuje mu střevíc“. Apelativum נעל tu stojí bez členu, protože je již samo určeno sufixem 3. os. sg. Na konci verše se pak vyskytuje tato třetí část hebr. propria již se členem ה: הנעל „toho střevíce“. Výklad tak provádí dekompozici této třetí části víceslovného hebr. propria jako ה = הנעל = člen určitý + נעל „střevíc“.

Ačkoliv jsem při rešerši onomatologického materiálu nenašel ve SZ žádný výklad jednoslovného hebr. propria dekompozicí, který by určoval konzonantu ה na první pozici jako určitý člen ה, přesto na příkladech hebr. proprii אבן העזר Eben-ezer a בית חלוץ הנעל Dům vyzutého je možné doložit, že ve SZ některá hebr. propria s konzonantou ה na první pozici vykládá dekompozicí jako propria obsahující člen určitý ה. Zároveň je třeba dodat, že ačkoliv jsou mezi hebr. proprii propria mající na první a druhé pozici konzonantu ה a ו a tvořící tak možnou zkratku tetragramu הו (de jure se jedná o 9 hebr. proprii uvedených v Apendixu č. 1, de facto se jedná jen o 3 hebr. popria: הושמע Hóšama, הושע

²³⁹ Dt 25,9–10.

Hóšea / Ozeáš, הוֹשֵׁעַיָּה Hóšajáš), nenašel jsem ve SZ žádné explicitní výklady dokládající výklad dekompozicí při určení těchto dvou konzontan.

3.3.2.3.2. Dekompozice hebr. proprií s konzontanou ה na první pozici v RL

RL zřejmě v návaznosti na vnímání možného významu konzonty ה na první pozici zná několik výkladů hebr. proprií dekompozicí při určení samostatného významu konzonty ה:

הגר Hagar

Midraš Ha-Gadol a následně další midraše (viz citace) vykládají hebr. proprium הגר Hagar jako zájmeno „to“:

נקראה הגר הא אגריך, כלומר הגר שכר על צניעותיך²⁴⁰

„Byla nazvána Hagar, což znamená: to je tvůj plat, jinak řečeno: Hagar to znamená plat za tvou cudnost.“

Midraš vykládá hebr. proprium jako הגר Hagar = ה – notarikon aram. zájmena הא „to“ + גר „odplata“ či „plat“ v aram. Z midraše není jasné, zda se termín גר „odplata“ vztahuje k Hagar samotné, nebo k někomu jinému. Pokud se jedná o Hagar, tak midraš zřejmě reflektuje přiznání se Boha k Hagar popsané např. v Gn 21,17.

הרום Harum

Midraš Šmot Raba vykládá hebr. proprium הרום Harum v 1Pa 4,8 za pomoci notarikonu jako člen ה:

ומשפחת אחרחל בן הרום אחרחל זו מרים...

זכתה שיצא ממנה דוד שרימם הקב"ה מלכותו כד"א (שמואל א ב) ויתן עוז למלכו וגו'²⁴¹

²⁴⁰ Midraš Rabejnu Be-Chajaj, k Gn 16,1, in: הארכיון התורני. Stejně i Midraš Ha-Gadol a Midraš Lekach Tov.

²⁴¹ Midraš Šmot Raba, k Ex 1,17, in: הארכיון התורני.

„a čeledi Acharchela, syna Harumova²⁴² – to je Mirijam... která si zasloužila, že z ní vyšel David, jehož království pozvedl Svatý budiž požehnán On, jak je psáno (v 1Sam 2): ‘Udělí moc svému králi²⁴³ atd.“

Midraš používá klasickou midrašickou techniku při které se využívá několik biblických veršů pospojovaných na základě synchronní metody přes stejná slova. Midraš tak ve svém komentáři k Ex 1,17 spojuje 1Pa 4,8 s 1Sam 2,10 a vykládá hebr. proprium הרום Harum jako notarikon: שרימים „který pozvedl“ od kořene רוּם „pozvednout“ + určitý člen ה, který midraš vykládá jako notarikon zkráceného slovního spojení הקב"ה = הקדוש ברוך הוא „Svatý budiž požehnán On“. Spojení k Davidovi (jenž je prototypem mesiášského krále) je přes druhou část verše, která v midraši není zmíněna: קרן משיחו „roh svého pomazaného“.

Z uvedených příkladů výkladů hebr. proprií הגר Hagar a הרום Harum však vyplývá, že RL (stejně jako před tím SZ) vykládá hebr. propria s konzonantou ה na první pozici v daných případech pouze jako určitý člen ה.

3.3.2.3.3. Dílčí pokus o aplikaci metody na další propria

V následující tabulce se pokusím o aplikaci metody výkladu dekompozicí při určení samostatné role konzonanty ה na první pozici na další propria při výkladu konzonanty ה na první pozici jako určitého členu -ה. Další možnosti, jako je např. výklady konzonanty ה na první pozici jako tázací částice, vynechávám, protože jsem nenašel jejich užití ani ve SZ ani v RL.

Hebr. tvar	Fonetická transkripce	Transkripce ČEP	Návrh dekompozice	Překlad dekompozice
הגי	<i>hegaj</i>	Hegaj	ה + גי	„To údolí“
הגר	<i>hagar</i>	Hagar	ה + גר	„Ten cizinec“
הדד	<i>hadad</i>	Hadad	ה + דד	„Ten milý“

²⁴² Citát druhé části 1Pa 4,8: וְקוֹץ הַיּוֹלֵד אֶת־עֵנֹב וְאֶת־הַצִּבְיָה וּמִשְׁפַּחֹת אֶחָרָהל בְּיַהֲרוֹם.

²⁴³ Citát 1Sam 2,10b: וַיִּתְּנֵהוּ לְמַלְכוֹ וְגַם קָרַן מִשִּׁיחוֹ.

הדדעזר	<i>hadadezer</i>	Hadad-ezer	ה + דד + עזר	„Ten milý“ pomohl“
הדר	<i>hadar</i>	Hadar	ה + דר	„To pokolení“
הדרם	<i>hadoram</i>	Hadorám	ה + דרם	„Ten jih“
הימן	<i>heman</i>	Héman	ה + ימן	„Ten zdárný“ ²⁴⁴
המונה	<i>hamona</i>	Hamóna	ה + מונה	„Ten počítající“
הנע	<i>hena</i>	Hena	ה + נע	„Ten putující“
הפצץ	<i>happiccec</i>	Pises	ה + פצץ	„Ten rozlamující“
הצללפוני	<i>hacleponi</i>	Hasleponí	ה + צל + לפוני ← ה + צלל + פלוני	„Ten stín pro někoho“ / „Ten někdo potápějící se“ ²⁴⁵
הקוץ	<i>hakkoc</i>	Kós	ה + קוץ	„To trní“ ²⁴⁶
הרא	<i>hara</i>	Hára	ה + רא	„Ten vidící“ ²⁴⁷
הרום	<i>harum</i>	Harum	ה + רוּם	„To vyvýšení“ ²⁴⁸
הרם	<i>horam</i>	Horám	ה + רם	„Ten vyvýšený“ ²⁴⁹
הרמון	<i>harmon</i>	Harmón	ה + רמון	„To granátové jablko“ ²⁵⁰
הרן	<i>haran</i>	Háran	ה + רן	„Ten zvučný pláč“
השם	<i>hašem</i>	proslulý	ה + שם	„To jméno“ ²⁵¹

²⁴⁴ Srov. Jan Heller, *Výkladový slovník biblických jmen*, str. 157.

²⁴⁵ Vysvětlení viz níže v tomto odstavci.

²⁴⁶ Srov. Jan Heller, *Výkladový slovník biblických jmen*, str. 159.

²⁴⁷ Překlad předpokládá dekompozici na člen ה + reziduum kořene ראה „vidět“.

²⁴⁸ Srov. Jan Heller, *Výkladový slovník biblických jmen*, str. 160.

²⁴⁹ Srov. Jan Heller, *Výkladový slovník biblických jmen*, str. 161.

²⁵⁰ Zcela nový výklad velmi obtížného hebr. propria, se kterým si komentátoři neví rady. Srov. KB, str. 246.

²⁵¹ V judaismu velmi rozšířené označení pro Boha, které je opisem tetragramu. V 1Pa 11,34 ČEP nechápe jako proprium, Kral transkribuje Chasem.

התך	<i>hatach</i>	Haták	ה + תך	„Ten podvod“
-----	---------------	-------	--------	--------------

3.3.2.4. Dekompozice hebr. proprií s konzonantou ך na první pozici

VE SZ se vyskytuje pouze 7 hebr. proprií s konzonantou ך na první pozici. Jedná se tak o 0,26% všech hebr. proprií. Konzonanta ך na první pozici může znamenat spojku -ו ve významu „a“, „nebo“. Jedná se o následující propria: דן Dan, וָהֵב Vahéb, וַיִּזְחַא Vajzata, וַיִּנְיָשׁ Vanjáš, וּפְסִי Vofsí, וַשְּׁנִי Vašní, וַשְּׁתִי Vašti.

3.3.2.4.1. Dekompozice hebr. proprií s konzonantou ך na první pozici ve SZ

Ve SZ se nevyskytuje žádný přímý výklad hebr. propria s konzonantou ך na první pozici. U několika hebr. proprií se však vykytují jisté náznaky v syntaxi a jedna slovní hříčka, které by tento umožňovaly vykládat daná propria dekompozicí.

דן Dan

Hebr. tvar דן stojí ve velmi zvláštní syntaxi:

דָּן וַיָּוֶן מֵאַוּזָל בְּעִזְבוֹנֶיךָ²⁵²

„též Dan i Javan chodíce na jarmarky tvé.“²⁵³

Kvůli této sporné syntaxi část překladů²⁵⁴ považuje hebr. tvar דן za dvě slova: ך „a“ + hebr. proprium דן Dan a část překladů²⁵⁵ považuje tento tvar za hebr.

²⁵² Ez 27,19.

²⁵³ Kral překládají počáteční ך jako „též“ a odvozují tvar מאוזל od kořene אזל „jít pryč“. Překlad ČEP počáteční ך ignoruje.

²⁵⁴ Srov. Vul, Kral (1613), Luther Bibel (revize z 1912), King James (1611), ČEP (1985).

²⁵⁵ Naopak za hebr. proprium דן Vedan považuje tento tvar např. překlad American Standart Version (1901), francouzský Darbyho překlad (1885), nebo nerevidovaný německý Elberfelder (1905).

proprium ודן Vedan. Nicméně opakované užití počátečního ו se objevuje i u dalšího hebr. propria, u kterého takovéto rozpory nepanují:

ישני Vašni

U hebr. propria ישני Vašni se též vyskytuje opakované užití konzony ו na první pozici:

וּבְנֵי שְׁמוּאֵל הַבְּכֹר וְשְׁנֵי וְאַבְיָה²⁵⁶

„a synové Samuelovi: prvorozený Vašni a Abijáš“

I zde by bylo možné vykládat hebr. tvar ישני buď jako hebr. proprium ישני Vašni, nebo jako tvar ו „a“ + שני „druhý“.

ישתי Vašti

Při výskytu hebr. propria ישתי Vašti se vyskytuje slovní hříčka, která de facto též metodou dekompozice odděluje počáteční ו:

גַּם וְשֵׁתִי הַמְּלֶכֶה עֲשָׂתָה מִשְׁתָּה נָשִׁים²⁵⁷

„také královna Vašti uspořádala koktejl²⁵⁸ pro ženy“

Jak si všímá Moshe Garsiel,²⁵⁹ v tomto verši se vyskytuje slovní hříčka mezi propriem ישתי Vašti a slovem משתה „koktejl“. Dochází zde k opakování konzony ש. Při této slovní hříčce, se tak odvozuje midrašickým způsobem hebr. proprium ישתי Vašti od hebr. kořene שתה „pít“ a počáteční ו se vnímá odděleně.

²⁵⁶ 1Pa 6,13.

²⁵⁷ Est 1,9: גַּם וְשֵׁתִי הַמְּלֶכֶה עֲשָׂתָה מִשְׁתָּה נָשִׁים בֵּית הַמַּלְכוּת אֲשֶׁר לַמֶּלֶךְ אַחַשְׁוֵרֹשׁ.

²⁵⁸ Jelikož se jedná o překlad hebr. tvaru משתה, který souvisí s pitím, zdá se mi vhodnější překládat „koktejl“, místo Kral „hody“ či ČEP „hostina“.

²⁵⁹ Moshe Garsiel, *Biblical Names*, str. 44.

3.3.2.4.2. Dekompozice hebr. proprií s konzonantou ן na první pozici

v RL

RL neuvádí mnoho výkladů hebr. proprií s konzonantou ן na první pozici. V Talmudu se však jeden takový výklad vyskytuje, ve kterém se počáteční ן vykládá jako spojka ן „a“:

ןפסן ןחבן + ןחבן ןפסן

Babylónský Talmud a některé midraše vykládají hebr. proprium ןפסן ןחבן Vofsí uvedené v Nu 13,14 jako komentář předcházejícího hebr. propria ןחבן Nachbí:

ןחבן בן ןפסן ןחבן שׁהחבןיא דברןיו של הקדוש ברוך הוא ןפסן
שפןסע על מדותןיו של הקדוש ברוך הוא²⁶⁰

„Nachbí, syn Vofsíův²⁶¹ – Nachbí *se jmenuje*, protože schovával slova Svatého Bud' Požehnán On a Vofsí, protože překročil míry Svatého Bud' Požehnán On.“

Talmud zde nejdříve vykládá hebr. proprium ןחבן Nachbí derivací ze slovesného kořene חבא „schovávat“ a po té vykládá hebr. proprium ןפסן Vofsí jako částečný notarikon derivací ze slovesného kořene פסע „překročit“, přičemž dekompozicí odděluje počáteční ן, kterému se sice explicitně nevěnuje, ale z kontextu vyplývá, že jej chápe jako spojku ן „a“.

Midraš Tanchuma provádí modifikaci výše zmíněného výkladu, při které však spoku ן „a“ již explicitně zmiňuje:

ןחבן בן ןפסן החבןיא האמת ופסה האמונה מפןיו כמו פסו אמונים מבני אדם²⁶²

„Nachbí, syn Vofsíův,²⁶³ schovával pravdu a nechával mizet víru ze svých úst, jako ´mizejí věrní mezi lidmi²⁶⁴“.

²⁶⁰ *Babylónský Talmud*, traktát Sota, list 34b, in: *הארכןון התורני*.

²⁶¹ Citát Nu 13,14: ןחבן בן ןפסן „Nachbí, syn Vofsíův“.

²⁶² *Midraš Tanchuma*, Heezinu, perek 7.

²⁶³ Citát Nu 13,14: ןחבן בן ןפסן „Nachbí, syn Vofsíův“.

²⁶⁴ Citát Ž 12,2: כןפסו אמונים מבני אדם.

Midraš vykládá nejdříve hebr. proprium נחבי Nachbí derivací ze slovesného kořene חבא „schovávat“ a po té vykládá hebr. proprium ופסי Vofsí dekompozicí jako: ו „a“ + פסה „nechával mizet“.²⁶⁵

3.3.2.4.3. Dílčí pokus o aplikaci metody na další propria

Hebrej- ský tvar	Fonetická transkri- pce	Transkripce ČEP	Možná dekompozice	Návrh překladu
ודן	<i>vedan</i>	Dan	ן + ו	„A soudil.“
והב	<i>vahev</i>	Vahéb	ב + ו	„A dej!“ ²⁶⁶
ופסי	<i>vofsi</i>	Vofsí	סי + ו	„A mizí Hospodin“ ²⁶⁷ / „A zmiz!“ ²⁶⁸
ושני	<i>vašni</i>	Vašní	ני + ו	„a dva“
ושתי	<i>vašti</i>	Vašti	תי + ו	„a dvě“

3.3.2.5. Dekompozice při užití sufixu י-

Užití sufixu י- při výkladu hebr. proprií dekompozicí je velmi časté. Před rešerší onomatologického materiálu se lze domnívat, že sufix י- může vyjadřovat sufix 1. os. sg., ohlášení adnominální vazby, označení příslušníka rodu, plural majestaticus, nebo zkratku tetragramu.

3.3.2.5.1. Dekompozice při užití sufixu י- ve SZ

ישרי Sáráj

²⁶⁵ Je sporné, zda je tvar perfecta plurálu פסו v Ž 12,2 odvozen od kořene פסס II „mizet“ či פסה, jak udává midraš.

²⁶⁶ Výklad předpokládá dekompozici na ו „a“ + הב – imperativ od kořene יהב „dávati“ doložený v Př 30,15: לְעֹלֵי קֶדֶם שְׂתֵי בְנוֹת הַבַּיִת.

²⁶⁷ Výklad předpokládá dekompozici na ו „a“ + פס od פסס II „mizet“ + י – notarikon tetragramu.

²⁶⁸ Výklad předpokládá imperativ feminina od kořene פסס II „mizet“.

Biblický text popisuje situaci, ve které bylo שרי Sáráj změněno jméno na שרה Sára:

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים אֶל־אַבְרָהָם שְׂרֵי אֲשַׁתְּךָ לֹא־תִקְרָא אֶת־שְׁמָהּ שְׂרֵי כִּי שָׂרָה שְׁמָהּ²⁶⁹
„A řekl Bůh Abrahamovi: Sárú, svou ženu, nebudeš jí už nazývat Sáráj, neboť její jméno bude Sára.“

Biblický text mění hebr. proprium שרי Sáráj na שרה Sára. Důvod změny je jasný. Jedná se o stejný důvod, jaký vedl ke změně hebr. propria אברם Abram na אברהם Abraham v Gn 17,5: „neboť jsem tě určil za otce mnoha pronárodů“. Zdůvodnění změny שרי Sáráj na שרה Sára přichází v Gn 17,16:

וְהָיְתָה לְגוֹיִם מְלָכִי עַמִּים מִמִּנְהָ יִהְיוּ
„A bude pro národy, králové národů z ní vyjdou.“

Z toho vyplývá, že po změně שרה Sára má univerzálnější význam. Kvůli tomu došlo ke změně jejího jména. Před změnou tudíž muselo mít její jméno privátnější význam. Hebr. proprium שרי Sáráj je možné vykládat dekompozicí jako שר „kníže“ (kněžna) + י suffix 1. os. sg. = „Má kněžna“.²⁷⁰

3.3.2.5.2. Dekompozice při užití sufixu י- v RL

שרי Sáráj

Raši vykládá hebr. proprium שרי Sáráj za pomoci dekompozice při určení koncové konzonanty י:

לֹא תִקְרָא אֶת שְׁמָהּ שְׂרֵי - דְּמִשְׁמַע שְׂרֵי לִי וְלֹא לְאַחֵרִים כִּי שְׁרָה סַתֵּם שְׁמָהּ שְׁתֵּהּ אֶת שְׁרָה עַל כָּל²⁷¹
„A nebudeš už jí nazývat Sáráj²⁷² – význam *jména* Sáráj *je*: pro mne a ne pro jiné, neboť *jméno* Sára je proto její jméno, že bude kněžnou nade vším.“

²⁶⁹ Gn 17,15.

²⁷⁰ Tak Jan Heller, *Výkladový slovník biblických jmen*, str. 435.

²⁷¹ Raši, k Gn 17,15, in: *הארכיון התורני*.

Raši tak vykládá hebr. proprium שרי Sáráj v intencích výše zmíněného biblického zdůvodnění změny jména z שרי Sáráj na שרה Sára dekompozicí jako: שר „kníže“ + י suffix 1. os. sg. „mi“. Z výkladu je zřejmé, že větu „pro mne a ne pro jiné“ prohlašuje Abram o své ženě.

3.3.2.5.1. Dílčí pokus o aplikaci metody na další propria

Při pokusu o aplikaci metody výkladu hebr. proprií dekompozicí při užití suffixu י- jsem vybral hebr. proprium אבי העזרי Abíezerský, které se vyskytuje v Sd 6,11.24 a 8,32:

אבי העזרי Abíezerský

Návrh dekompozice	Možné výklady	Označení
אב	otec	A1
	původce	A2
	nepřekládané proprium Ab	A3
י	suffix י- jako zájmeno 1. os. sg.	B1
	suffix י- jako ohlášení adnominální vazby	B2
	suffix י- jako označení rodu	B3
vazba dvou slov	nonverbální věta	C1
	adnominální vazba	C2
העזרי	ezerec	D

	Postup výkladu	Možné významy hebr. propria
1	A1 + B1 + C1 + D	„Můj otec je ezerec“
2	A1 + B1 + C2 + D	„Můj otec ezerce“
3	A2 + B1 + C1 + D	„Můj původce je ezerec“
4	A2 + B1 + C2 + D	„Můj původce ezerce“
5	A1 + B2 + D	„Otec ezerce“

²⁷² Citát Gn 17,15: וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים אֶל־אַבְרָהָם שְׂרֵי אֲשַׁקֶּד לֹא־תִקְרָא אֶת־שְׁמָה שְׂרֵי כִי שְׁהָה שְׁמָה:.

6	A2 + B2 + D	„Původce ezerce“
7	A3 + B3 + C1 + D	„Abíovec je ezerec“
8	A3 + B3 + C2 + D	„Abíovec ezerský“
9	A3 + C2 + D	„Abíezerský“

Při pokusu o aplikaci dané metody výkladu na hebr. proprium אבי העזרי Abíezerský navrhuji 9 možných způsobů chápání tohoto propria.

3.3.2.6. Dekompozice hebr. proprií s konzonantou כ na první pozici

Z Apendixu č. 1 vyplývá, že ve SZ celkem 65 hebr. proprií má na první pozici konzonantu כ. Z celkového počtu 2711 proprií to činí cca 2,40%. Konzonanta כ na první pozici může být proklitická předložka -כ „jako“.

3.3.2.6.1. Dekompozice hebr. proprií s konzonantou כ na první pozici ve SZ

Při rešerši onomatologického materiálu ve SZ jsem nenašel přímý výklad hebr. propria s konzonantou כ na první pozici, který by ji chápal jako proklitickou předložku -כ „jako“. Nachází se zde však několik proprií, které při porovnání jejich stavby podávají svědectví o tom, že jsou vykládána jako propria obsahující proklitickou předložku -כ „jako“.

מיכאל Míkael

Zřejmě nejznámější hebr. proprium, které tuto částici obsahuje je hebr. proprium מיכאל Míkael, které se vyskytuje i v češtině ve formě Michael. Proprium se vyskytuje i v NZ v řecké transkripci jako Μιχαήλ.²⁷³ Hebr. proprium מיכאל Míkael je možno vykládat jednoznačně dekompozicí jako

²⁷³ Ju 1,9 a Zj 12,7.

nonverbální větu tázací מיכאל Michael = מי „kdo“ + je + כ „jako“ + אל „Bůh“ = „Kdo je jako Bůh?“ s nevyslovenou odpovědí: „Nikdo“. Důkazem toho, že SZ takto toto hebr. proprium vykládá, jsou obdoby tohoto propria ve SZ, u kterých se liší jen jejich třetí část. Tento jev můžeme pozorovat např. u hebr. propria מיכיהו Míkajáš, kde třetí část יהו – zkratka tetragramu „Hospodin“ – je paralelní k třetí části předchozího propria אל „Bůh“ = „Kdo je jako Hospodin?“ Stejně je tomu u proprií מיכה Míka = „Kdo je jako?“ a מיכיהו Míkajáš „Kdo je jako Hospodin?“.

3.3.2.6.2. Dekompozice hebr. proprií s konzonantou כ na první pozici v RL

כלבו Kálebovec ← נבל Nábal

Radak vykládá hebr. proprium כלבו Kálebovec v 1Sam 25,3 (jedná se o כתיב *ktiv*, s קרא *kre*: כלבי *kalbi*) s konzonantou כ na první pozici jako proprium obsahující proklitickou předložku כ-:

מעשיו רעים כמו שהיה לבו רע²⁷⁴

„Jeho skutky byly zlé, jakož bylo zlé i jeho srdce.“

Radak po té, co objasňuje *kre* – *ktiv* daného verše a doplňuje, že se má číst כלבי, neboť se jedná o příslušnost k rodině, činí s velkým exegetickým talentem výklad hebr. propria כלבו Kálebovec dekompozicí jako: כ „jako“ + לב „srdce“ + ו suffix 3. os. sg. = „Jako jeho srdce“ a dává hebr. proprium do souvislosti s předchozím kontextem, kde se mluví o tom, že נבל Nábal byl מעללים רע קשה „a ten muž byl zatvrzelý, v jednáních zlý“.

כלאב Kileab

²⁷⁴ Radak, k 1Sam 25,3, in: הארכיון התורני.

Raši vykládá hebr. proprium כלאב Kileab v 2Sam 3,3 s konzonantou כ na první pozici jako proprium s neodlučitelnou předponou כ-:

כלאב שהיה דומה כולו לאב²⁷⁵

„Kileab, neboť byl celý podobný otci.“

Raši vykládá hebr. proprium כלאב Kileab označující Davidova syna z Abígajil dekompozicí jako proklitickou předložku כ- „jako“ + ל „k“, „ke“ + אב „otec“ = „jako otci“. Radakův výklad by bylo možno chápat také jako výklad notarikonem, kdy כ = כולו „celý“ + ל = ל „k“, „ke“ + אב „otec“. Kvůli přítomnosti slova דומה „podobný“, které je synonymem významu proklitické předložky כ- „jako“ však je pravděpodobnější první výklad, nebo obě možnosti zároveň.

3.3.2.6.3. Dílčí pokus o aplikaci metody na další propria

Hebrejský tvar	Fonetická transkripce	Transkripce ČEP	Možná dekompozice	Návrh překladu
כבול	<i>kavul</i>	Kabúl	כ + בול	„jako pastvina“ ²⁷⁶
כבר	<i>kevar</i>	Kebar	כ + בר	„jako obilí“ / „jako studnice“ / „jako syn“ ²⁷⁷
כיון	<i>kijjun</i>	Kijún	כ + יון	„jako Jávan“ / „jako Rek“
כלב	<i>kalev</i>	Káleb	כ + לב	„jako srdce“ ²⁷⁸
כלבי	<i>kalibbi</i>	Kálebovec	כ + לבי	„jako mé srdce“
כלמד	<i>kilmad</i>	Kilmad	כ + למד	„jako učení“
כרוב	<i>keruv</i>	Kerúb-adán	כ + רוב	„jako většina“
כרמי	<i>karmi</i>	Karmí	כ + רמי	„jako mé vyvýšení“

²⁷⁵ Raši, k 1Pa 3,1, in: הארכיון התורני.

²⁷⁶ Srov. výklad propria כבול Kabúl v odstavci „3.3.3. Pokus o aplikaci metody na další propria“.

²⁷⁷ Aramejismus přítomný i v hebrejštině. Srov. Ž 2,12.

²⁷⁸ Srov. pozn. pod čarou k propriu כלב Káleb v odstavci „3.1.3. Pokus o aplikaci metody na další propria“.

כֶּרֶן	<i>keran</i>	Keran	כ + רן	„jako radost“
כֶּשֶׁד	<i>kesed</i>	Kesed	כ + שד	„jako démon“
כַּשְׁדִּים	<i>kasdim</i>	Kaldejec	כ + שדים	„jako démoni“

3.3.2.7. Dekompozice hebr. proprií s konzonantou ל na první pozici

Ze seznamu hebr. proprií uvedeného v Apendixu č. 1 vyplývá, že ve SZ celkem 43 hebr. proprií má na první pozici konzonantu ל. Po odečtení 4 víceslovných proprií začínajících slovem ל, jedná se o 39 proprií. Z celkového počtu 2711 proprií to činí cca 1,44% všech hebr. proprií. Konzonanta ל na první pozici může být proklitická předložka ל- „k“.

3.3.2.7.1. Dekompozice hebr. proprií s konzonantou ל na první pozici ve SZ

Ve SZ se nachází několik hebr. proprií, jejichž výklad ukazuje na to, že je text SZ vykládá jako proklitickou předložku ל ve významu „k“ + druhou část. Tak je tomu i u hebr. propria בית לעפרה Bét-leafra:

בית לעפרה Bét-leafra

בְּנֵת אֱלֹהֵינוּ בָּכּוּ אֶל־תִּבְכּוּ בְּבֵית לְעִפְרָה עֶפֶר (הַתְּפִלָּה) [הַתְּפִלָּה]

„V Gatu to neoznamujte. Pláčem neplačte. V Bét-leafře se válej²⁸⁰ v prachu.“

Biblický text tu vykládá hebr. proprium בית לעפרה Bét-leafra dekompozicí jako ל „k“ + עפרה od hebr. apelativa עפר „prach“, které se vyskytuje hned za uvedením propria samotného.

²⁷⁹ Mi 1,10.

²⁸⁰ Dvojí verze *kre – ktiv*. Ktiv je perfectum 1. os. sg. od פלש v hitpaelu „truchlit“.

3.3.2.7.2. Dekompozice hebr. proprií s konzonantou ל na první pozici

v RL

I v RL se vyskytuje několik výkladů hebr. proprií, při kterých se vykládá konzonanta ל na první pozici jako proklitická předložka ל. Tak je tomu i u výkladu hebr. propria למואל Lemúel, který dělá Raši:

למואל Lemúel

דברי למואל מלך - דברי שלמה המלך שאמר למו הקב"ה כלומר בשביל שהעוה כנגד הקב"ה,
למואל לאל כמו (איוב מ) למו פי²⁸¹

„Slova krále Lemúela²⁸² – slova krále Šalamouna, které řekl Svatému Buď Požehnán On, totiž kvůli tomu, že se vysmíval Svatému Buď Požehnán On. ‘Lemúela’ znamená Bohu, jako (Jb 40) ‘k ústům’.²⁸³“

Raši vykládá hebr. proprium למואל Lemúel dekompozicí jako למו + אל „Bůh“. Vysvětluje, že למו znamená „proti“, což dokládá citátem z Joba. Ve druhé části svého výkladu však výklad zjednodušuje a činí dekompozici למואל Lemúel = לאל = proklitická předložka ל „k“ + אל „Bůh“.

3.3.2.7.2. Dílčí pokus o aplikaci metody na další propria

Hebrejský tvar	Fonetická transkripce	Transkripce ČEP	Možná dekompozice	Návrh překladu
לבן	lavan	Lában	ל + בן	„k synu“
לבני	livni	Libní	ל + בני	„k synům“ / „k mému synu“
לחי	lechi	Lechí	ל + חי	„k živému“
לחמס	lachmas	Lachmas	ל + חמס	„k násilí“ ²⁸⁴
לערן	ladan	Laedán	ל + ערן	„k ráji“
לקום	lakkum	Lakúm	ל + קום	„k povstání“

²⁸¹ Raši, k Př 31,1, in: דארכיון התורני.

²⁸² Citát Př 31,1.

²⁸³ Citát Jb 40,4.

²⁸⁴ Srov. výskyt termínu totožných konzonant לחמס „k násilí“ v Abk 1,9.

לקחי	<i>likchi</i>	Likchí	ל + קחי	„k“ + tvar slovesa „vzít“
לשם	<i>lešem</i>	Lešem	ל + שם	„ke jménu“
לשע	<i>leša</i>	Leša	ל + שע	„ke spáse“ ²⁸⁵

3.3.2.8. Dekompozice hebr. proprií s konzonantou מ na první pozici

Ze seznamu hebr. proprií uvedeného v Apendixu č. 1 vyplývá, že ve SZ celkem 223 hebr. proprií má na první pozici konzonantu מ. Z celkového počtu 2711 proprií to činí 8,26% všech hebr. proprií. Konzonanta מ na první pozici může mít význam proklitické předložky -מ „z“.

3.3.2.8.1. Dekompozice hebr. proprií s konzonantou מ na první pozici ve SZ

SZ uvádí několik hebr. proprií, které vykládá za pomoci dekompozice jako proklitickou předložku -מ a druhou část propria. Tak je tomu i u výkladu hebr. propria מואב Moáb:

מואב Moáb

וּתְהַרְיֶין שְׁתֵּי בְנוֹת־לוֹט מֵאֲבִיהֶן

וּתְלִד הַבְּכִירָה בֵּן וּתְקַרָּא שְׁמוֹ מוֹאָב²⁸⁶

„Tak obě Lotovy dcery otěhotněly se svým otcem. I porodila prvorozená syna a nazvala ho Moáb.“

Biblický text vykládá hebr. proprium מואב Moáb příběhem, který předchází uvedení propria scénu a to větou, že dvě dcery otěhotněly doslova „z jejich otce“. Přičemž tento výklad obsahuje proklitickou předložku -מ „z“ + אב „otce“ + הן „jejich“. Hebr. proprium je tedy vykládáno dekompozicí jako מואב

²⁸⁵ Předpokládá se neúplný tvar slova ישע „spása“.

Moáb = מ- „z“ + אב „otce“. Problém je v tom, že hebr. text opomíjí vyložit konzonantu ו na druhé pozici. To vedlo k tomu, že mnozí bibličtí vykladači toto proprium vykládali od jiných slov.²⁸⁷

3.3.2.8.2. Dekompozice hebr. proprií s konzonantou מ na první pozici v RL

Raši navazuje na předchozí výklad hebr. propria מואב Moáb a dává jeho zdůvodnění:

מואב Moáb

מואב. זו שלא היתה צנועה פירסמה שמאביה הוא אבל צעירה קראתו בלשון נקיה וקבלה שכר בימי משה שנאמר בבני עמון (דברים ב) אל תתגר במ כלל ובמואב לא הזהיר אלא שלא ילחם במ²⁸⁸

„Moáb.“²⁸⁹ Ta, co nebyla cudná zveřejnila, že její syn je z jejího otce. Ale ta mladší jej nazvala vhodným jménem²⁹⁰ a proto se jí dostalo odměny ve dnech Mojžíšových, jak je řečeno o synech Amónových (Dt 5): ´vůbec je nedráždí²⁹¹, ale u Moábu není psáno nic o tom, aby se vyvaroval, ale aby s nimi neválčil.²⁹²“

Raši vykládá hebr. proprium מואב Moáb ve smyslu SZ dekompozicí při určení první konzonanty מ jako proklitické předložky מ- „z“. Moáb = מ „z“ + אב „otce“. Navíc ale dodává, že toto proprium bylo výrazem necudnosti dcery, která pojmenováním svého syna ještě hlásala onu ostudu do světa. Její sestra na rozdíl od ní však svého syna pojmenovala בני עמי Ben-amí = „syn mého lidu“,

---

²⁸⁶ Gn 19,36–37.

²⁸⁷ Srov. *aqua patris* „voda otce“, in: Alfred Jones, *Dictionary of Old Testament Proper Names*, str. 256.

²⁸⁸ Raši, k Gn 19,37, in: הארכיון התורני.

²⁸⁹ Citát Gn 19,37 po kterém následuje vysvětlení.

²⁹⁰ Doslova „čistým jazykem“.

²⁹¹ Citát Dt 2,19.

²⁹² Srov. Dt 2,9.

čímž událost trochu kryla. Na rozdílech veršů Dt 2,19 a Dt 2,9 pak Raši dokládá, že mladší dceři se za to dostalo odměny v podobě nařízení o lepším zacházení s Amónovci.

3.3.2.8.3. Dílčí pokus o aplikaci metody na další propria

Hebrejský tvar	Fonetická transkripce	Transkripce ČEP	Možná dekompozice	Návrh překladu
מקהלת	<i>makhelot</i>	Makhelót	מ + קהלת	„ze shromáždění“ /„od kazatele“
מקץ	<i>makac</i>	Mákas	מ + קץ	„od konce“
מגדול	<i>migdol</i>	Migdól	מ + גדול	„od velkého“
מעשיה	<i>maaseja</i>	Maasejáš	מ + עשיה	„z činění“
מדן	<i>medan</i>	Medán	מ + דן	„z Danu“
משאל	<i>mišal</i>	Mišál	מ + שאל	„z dotazování“
מגוג	<i>magog</i>	Mágóg	מ + גוג	„z Gógu“
מקלות	<i>miklot</i>	Miklót	מ + קלות	„z hlasů“
ממרא	<i>mamre</i>	Mamre	מ + מרא	„z hořkosti“
מספר	<i>mispar</i>	Mispar	מ + ספר	„z knihy“
מגרון	<i>migron</i>	Migrón	מ + גרון	„z krku“
מדיני	<i>midjani</i>	Mídjánc	מ + דיני	„z mého soudu“
מרב	<i>merav</i>	Mérab	מ + רב	„z mnohých“
מעון	<i>maon</i>	Maón	מ + עון	„z nepravosti“
מחול	<i>machol</i>	Machól	מ + חול	„z písku“
משלם	<i>mešullam</i>	Mešulám (17), Mešulam (8)	מ + שלם	„z pokoje“
מימין	<i>mijjamin</i>	Mijamín	מ + ימין	„z pravice“
מעשיהו	<i>maasejahu</i>	Maasejáš	מ + עשיהו	„z přičinění Hospodinova“

מצרים	<i>micrajim</i>	Egypt	מ + צרים	„z těžkostí“
מזה	<i>mizza</i>	Miza	מ + זה	„z toho“
מנחם	<i>menachem</i>	Menachém	מ + נחם	„z utišení“
מבחר	<i>mivchar</i>	Mibchár	מ + בחר	„z volby“
מרום	<i>merom</i>	Meróm	מ + רום	„z výšiny“
מצור	<i>macor</i>	Egypt	מ + צור	„ze skály“
משמע	<i>mišma</i>	Mišma	מ + שמע	„ze slyšení“
מישע	<i>meša</i>	Méša	מ + ישע	„ze spásy“
מריב בעל	<i>meriv baal</i>	Meríb-baal	מ + ריב	„ze sporu“
מעץ	<i>maac</i>	Maas	מ + עץ	„ze stromu“
מבני	<i>mevunnaj</i>	Mebúnaj	מ + בני	„ze synů“

3.3.2.9. Dekompozice hebr. proprií s koncovkou ן-

Ve SZ 294 proprií z celkového počtu 2711 proprií uvedených v Apendixu č. 1 končí na ן- *nun sofit*, což je 10,84%. V tomto čísle jsou zahrnuty jak ן- původu suffixového, tak poslední konzonanta kořene. Z toho 126 proprií končí na ן-, což je 4,64% z celkového počtu všech hebr. proprií ve SZ. Tento údaj zahrnuje i víceslovná propria v nichž alespoň jedno slovo končí na danou koncovku. Jak je vidět např. na Gn 36,27,²⁹³ konzonanta ן má jasně hebr. propria formující funkci a vyžadovala by podrobnější studii. V této podkapitole se však budu věnovat pouze koncovce ן-. V Apendixu č. 3 uvedu hebr. propria s koncovkou ן- na první pozici v abecedním řazení dle jejich transkripce v ČEP. Na rozdíl od ukávek dekompozice hebr. proprií s určitou konzonantou na první pozici uvádím v tomto úvodu všechna předmětná propria, protože nemohou být

²⁹³ Srov. četnost výskytu koncové konzonanty ן v Gn 36,27 (a následujících dvou verších): וְעָקָן וְזַבְדָּן וְזַבְדָּן אֵלֶּה בְּנֵי-אֶזְרָא בְלִהָן וְזַבְדָּן „Toto jsou synové Eserovi: Bilhán, Zaavan a Akan“.

součástí Apendixu č. 1, kde jsou biblická hebr. propria řazena dle abedy svých prvních konzontan.

V diachronní onomatologii koncovka ך- je vykládána buď jako deminutiv, hypokoristikon, nebo locativ. V biblickém textu se může jednat i o jistý druh stupňování, jako tomu zřejmě je u nejasného termínu שַבַּת שַבְּתוֹן „sobota sobot“ v Lv 23,32 a na dalších místech. Škála možných výkladů se projevuje u výkladů hebr. propria שמשון Samson, které Jan Heller vykládá skrze deminutiv jako „Sluníčko“, Alfred Jones jako stupňování *splendid sun i. e. great joy and felicity* „zářící slunce, tj. velká radost a štěstí“, taktéž Johannes Simon jako *sol eximius* „skvělé slunce“.²⁹⁴ V synchronní onomatologii jsem však žádné explicitní výklady koncovky ך- nenašel. Ve SZ i v RL se nacházejí pouze výklady, které koncovku ך- oddělují.

3.3.2.9.1. Dekompozice hebr. proprií s koncovkou ך- ve SZ

Při rešerši onomatologického materiálu ve SZ jsem nenašel žádné přímé výklady, které by určovaly roli koncovky ך-. Nicméně se zde vyskytuje několik proprií, u kterých lze doložit, že biblický text tuto koncovku chápe samostatně a při výkladech ji odděluje:

שמעון Šimeón

Hebr. proprium שמעון Šimeón je biblickým textem vykládáno s jasným oddělením koncovky ך-:

וַתֵּהָר עוֹד וַתֵּלֶד בֵּן וַתֹּאמֶר כִּי־שָׁמַע יְהוָה כִּי־שָׁנְאָהּ

אֲנִכִּי וַיִּתֵּן־לִי גַם־אֶת־זֵה שְׁמוֹ שְׁמֵעוֹן²⁹⁵

„Otěhotněla znovu, porodila syna a řekla: ‘Protože Hospodin uslyšel, protože jsem nenáviděná, dal mi také tohoto.’ Pojmenovala ho tedy Šimeón.“

²⁹⁴ Viz heslo שמשון in: Jan Heller, *Výkladový slovník biblických jmen*, str. 461.

Verš vykládá hebr. proprium שמעון Šimeón dvěma zdůvodněními (podrobný rozbor viz v kapitole o výkladech hebr. proprií gematrií²⁹⁶): první je:

כִּי־שָׁמַע יְהוָה „protože Hospodin uslyšel“ – část hebr. propria שמע „slyšet“; druhé zdůvodnění je: כִּי־שָׂנֵאתָ אֹנֶכִי „protože jsem nenáviděná“. Z toho vyplývá, že biblický text chápe hebr. proprium שמעון Šimeón jako: שמע „slyšet“ + koncovka ון- (konzonanty ו a ן se objevují ve tvaru שְׂנוּאָה „nenáviděná“).

עקרונ Ekrón

Biblický text v Sof 2,4 činí slovní hříčku s hebr. propriem עקרונ Ekrón, ve které odděluje koncovku ון-:

כִּי עֵזָה עֲזוּבָה תְהִיָּה וְאַשְׁקֵלוֹן לְשִׁמְמָה אֲשֶׁדֹדֵר בְּצַחְרֹים יִנְרָשׁוּהָ וְעֵקְרוֹן תֵּעָקֵר²⁹⁷
„Neboť Gáza bude opuštěná a Akšalón se stane zpustošeným místem, Ašdód bude vyhnán za poledne a Ekrón bude vykořeněn.“

Verš je založený na slovních hříčkách. Podle Yaira Zakowitsche²⁹⁸ jsou tu pouze dvě – u prvního a posledního hebr. propria. I když je možné, že jsou tu podle Moshe Garsiel²⁹⁹ i další slovní hříčky, právě tyto dvě z nich jsou velmi průhledné: první mezi hebr. propriem עזה Gáza, která bude עזובה „opuštěná“ – hra s konzonantami ע a ז, a druhá mezi hebr. propriem עקרונ Ekrón, který bude תעקר „vykořeněn“ – opětovné užití kořene עקר „vykořenit“. Při této slovní hříčce biblický text odděluje koncovku ון-, ale dále ji nevykládá.

זבלון Zabalón

Další slovní hříčku v podobném smyslu je možné nalézt u hebr. propria זבלון Zabalón:

---

²⁹⁵ Gn 29,33.

²⁹⁶ Viz kapitolu „3.5.3. Pokus o aplikaci na další propria“.

²⁹⁷ Sof 2,4.

²⁹⁸ Yair Zakowitsch, כפל מדרשי שם, str. 26.

²⁹⁹ Srov. Moshe Garsiel, *Biblical Names*, str. 68.

וְתֹאמֶר לְאָה זָבְרָנִי אֱלֹהִים אֲתִי זָבַד טוֹב הַפַּעַם יִזְבְּלֵנִי אִישִׁי כִּי־לָדְתִי לוֹ שְׁשָׁה
בָּנִים וְתִקְרָא אֶת־שְׁמוֹ זָבְלוֹן³⁰⁰

„A řekla Lea: Obdaroval mne Bůh pěkným darem. Tentokrát už bude můj muž zůstávat se mnou, neboť jsem mu porodila šest synů! A dala mu jméno Zabulón.“

Biblický text zde staví naproti sobě hebr. proprium זבולון Zabulón a hebr. tvar יזבלני, který je 3. os. sg. perfecta od kořene זבל „vyvyšovat“.³⁰¹ Biblický text v této slovní hříčce vykládá hebr. proprium זבולון Zabulón dekompozicí jako זבל + koncovku ון.³⁰²

3.3.2.9.2. Dekompozice hebr. proprií s koncovkou ון v RL

Ani v RL jsem nenašel žádné přímé výklady, které by určovaly roli koncovky ון. Nicméně se zde vyskytuje několik proprií, u kterých lze doložit, že RL tuto koncovku chápe samostatně a při výkladech ji odděluje:

שמעון Šimeón

V úvodu této práce již zmíněný Midraš Berešit Raba vykládá hebr. proprium שמעון Šimeón dekompozicí s oddělením koncovky ון:-

שמעון שומע בקול אביו שבשמים³⁰³

„Šimeón: Naslouchá hlasu svého otce, který je v nebesích.“

Midraš za pomoci dekompozice a částečně i notarikonu vykládá hebr. proprium שמעון Šimeon jako: שומע přiřazuje שמע „naslouchá“ + koncovka ון-, kterou však nevykládá. Otázkou je, zda koncovka ון- je přiřazena části שבשמים „otce, který je v nebesích“. Pokud ano, pak je otázkou, zda skrze společnou

³⁰⁰ Gn 30,20.

³⁰¹ Překlad dle *Theological Wordbook of the Old Testament*, Kral překládá „bydliti“, ČEP „zůstávat“.

³⁰² KB vykládá koncovku ון- jako hypokoristicon, nebo locativum, viz KB, str. 251.

³⁰³ *Midraš Berešit Raba*, paraša 71,3, in: הארכיון התורני.

konzonantu ן v obou tvarech, nebo skrze nějaké další slovo – např. apelativum מעון „příbytek“, které se v daném hebr. propriu může nalézt při vykladu opakovaným užitím konzonant³⁰⁴ a které je v RL identifikováno s apelativem שמים „nebesa“.

שמשון Samson

Midraš Jalkut Šimoni vykládá hebr. proprium שמשון Samson při oddělení koncovky ן-:

ואמר ר' יוחנן שמשון על שמו של הקב"ה נקרא שנאמר שמש ומגן ה' אלהים³⁰⁵
 „A řekl rabi Jochanan: Samson se jmenuje podle Svatého Bud' Požehán On, jak je řečeno: ך' slunce a štít je Hospodin Bůh ך'.³⁰⁶“

Tento midraš vykládá hebr. proprium dekompozicí a možná notarikonem jako: שמשון Samson = שמש „slunce“ + koncovka ן-, které midraš možná přiřazuje notarikonem slovo מגן „štít“, ve kterém se také vyskytuje konzonanta ן.

3.3.2.9.3. Dílčí pokus o aplikaci metody na další propria

V následující tabulce se pokusím ukázat několik příkladů návrhů překladů hebr. proprií končících na koncovku ן- po aplikování metody dekompozice při oddělení koncovky ן-.

Transkripce ČEP	Hebr. tvar	Fonetická transkripce	Možná dekompozice	Návrh překladu
---	מראון	<i>meron</i>	מרא + ן	Hořice
Abdón	עבדון	<i>avdon</i>	עבד + ן	„služebník“
Almón	עלמון	<i>almon</i>	עלם + ן	„tajnůstkář“
Alón	אלון	<i>allon</i>	אל + ן	„silák“
Amnón	אמנון	<i>amnon</i>	אמן + ן	„důvěrník“

³⁰⁴ Viz kapitolu „3.4. Výklady hebr. proprií opakovaným užitím jejich konzonant“.

³⁰⁵ *Midraš Jalkut Šimoni*, k Sd 13, remez 69, in: *הארכיון התורני*.

³⁰⁶ Citát první části Ž 84,12, který mluví o תמים „bezáhonných“.

Asmón	עצמון	<i>acmon</i>	עצם + ון	„kostlivec“
Bitrón	בתרון	<i>bitron</i>	בתר + ון	„porcovač“
Dágon	דגון	<i>dagon</i>	דג + ון	„rybář“
Efrón	עפרון	<i>efron</i>	עפר + ון	„prachař“
Eglón	עגלון	<i>eglon</i>	עגל + ון	„teletník“
Elón	אלון	<i>elon</i>	אל + ון	„silá“
Geršón	גרשון	<i>geršon</i>	גרש + ון	„vyhnanec“
Gibeón	גבעון	<i>givon</i>	גבע + ון	„kopečný“
Chamón	חמון	<i>chammon</i>	חם + ון	„teplý“
Chanún	חנון	<i>chanun</i>	חן + ון	„milostivý“
Chebrón	חברון	<i>chevron</i>	חבר + ון	„přítelov“
chelbónský	חלבון	<i>chelbon</i>	חלב + ון	Mléko(jedy)
Chermón	חרמון	<i>chermon</i>	חרם + ון	„klatý“
Chesrón	חצרון	<i>checron</i>	חצר + ון	„dvořan“
Chešbón	חשבון	<i>chešbon</i>	חשב + ון	„plánovač“
Cholón	חולון	<i>cholon</i>	חול + ון	Písek
Jadón	ידון	<i>jadon</i>	יד + ון	„zručný“
Jarkón	ירקון	<i>jarkon</i>	ירק + ון	„zelenka“
Ješurún	ישרון	<i>ješurun</i>	ישר + ון	„přímý“
Kidrónský	קדרון	<i>kidron</i>	קדר + ון	„temnice“
Libanón	לבנון	<i>levanon</i>	לבן + ון	Bělišť
Machlón	מחלון	<i>machlon</i>	מחל + ון	„nemocný“
Nachšón	נחשון	<i>nachšon</i>	נחש + ון	„hadí“
Rezón	רזון	<i>rezon</i>	רז + ון	„tajnůstkář“
Salmón	צלמון	<i>calmon</i>	צלם + ון	„podobný“
Salmón	שלמון	<i>salmon</i>	שלם + ון	„pokojný“
Samaří	שמרון	<i>šomron</i>	שמר + ון	Stráž
Šikerón	שכרון	<i>šikkaron</i>	שכר + ון	Lháře
Šimrón	שמרון	<i>šimron</i>	שמר + ון	hlídač

3.3.2.10. Dekompozice hebr. proprií s teoforními částicemi

Některé konzonanty mají v judaismu zvláštní postavení. Hlavně se to týká konzonant, které jsou obsaženy v tetragramu. Tyto konzonanty se při vyjádření číselných hodnot nepoužívají dohromady ve tvarech, které by mohly být chápány jako část tetragramu. Číslovka 14 se vyjadřuje konzonantami י 10 + ד 4 = די" 14, ale číslovka 15 se nevyjadřuje jako י 10 + ה 5 = הי" 15, protože těmito konzonantami začíná tetragram. Pro vyjádření číslovky 15 se vyjadřuje opis ט 9 + ו 6 = וט" 15. Stejně tak u číslovky 16, která se opisuje jako ט 9 + ז 7 = זט" 16. Tento jev se projevuje i při výkladu hebr. proprií. Nicméně na následujících příkladech bych rád analyzoval, jak se RL vypořádává s různými ortografickými podobami jednoho stejného hebr. propria v rámci SZ.

Ve SZ se nachází mnoho proprií s teoforními koncovkami, jako jsou: יה-, יהו-, -אל, בעל-, a teoforními předponami, jako jsou יו-, הו- a další. V onomatologických publikacích bylo hebr. propriím s teoforními koncovkami věnováno mnoho studií včetně rozsáhlé monografie Jeaneane D. Fowler: *Theophoric Personal Names in Ancient Hebrew. A Comparative Study*³⁰⁷ a monografie Davida R. Hunsbergera: *Theophoric Names in the Old Testament and Their Theological Significance*³⁰⁸ a dalších studií.³⁰⁹ Z toho důvodu má tato podkapitola za úkol zmínit několik příkladů výkladu hebr. proprií na synchronní rovině, které na daný jev výskytu teoforních částic upozorní.

Koncové konzonanty יה- a יהו- u hebr. proprií mohou být zkratkou tetragramu יהוה (při překladatelé ČEP zvolili přepis -jáš³¹⁰). Koncová teoforická částice אל-

³⁰⁷ Jeaneane D. Fowler, *Theophoric Personal Names in Ancient Hebrew. A Comparative Study*, in: *JSOT*, 49, Sheffield 1988.

³⁰⁸ David R. Hunsberger, *Theophoric Names in the Old Testament and Their Theological Significance*, disertace na Temple University, Michigan 1969.

³⁰⁹ Dana Marston Pike, *Israelite Theophoric Personal Names in the Bible and Their Implications for Religious History*, Pennsylvania 1990.

³¹⁰ Ke změně došlo vzhledem k vžití výslovnosti některých proprií v české jazykové oblasti, jako jsou Izaiáš, Jeremiáš a další. Tato jména byla překladateli ČEP pravopisně dále upravena

mnohých hebr. proprií ve SZ pochází od hebr. slova אל, které je možné nalézt v raných úrovních všech důležitých semitských jazyků buď ve významu „moc“, „síla“,³¹¹ nebo ve významu „bůh“, „božstvo“.³¹² Ve SZ se však u hebr. proprií tato koncovka vyskytuje takřka jen ve významu „Bůh“. Ve SZ jsou koncovou částicí אל- tvořena jak personalia jako jsou ישראל Izrael (Gn 35,9) a יואל Jóel (1Sam 8,2), tak localia jako je יזרעאל dolina Jizreel (Jz 17,16). Koncová teoforická částice בעל- u hebr. proprií pochází z hebr. slova בעל,³¹³ které se dá přeložit buď jako „pán“, „vlastník“, „manžel“, nebo jako kenaanské vegetační maskulinní božstvo „Baal“, rozšířené v syrsko-palestinském geografickém prostoru. Ve SZ se vyskytují s touto částicí jak personalia jako jsou ירובעל Jerubaal (Sd 6,32), či אשבעל Ešbaal (1Pa 8,33), tak localia jako jsou dvojslovná במות בעל Bamót-baal (Jz 13,17), גור בעל Gúr-baal (2Pa 26,7), nebo קרית בעל Kirjat-baal (Joz 15, 60).³¹⁴ Někteří badatelé přiřazují k teoforním částicím také koncovou částicí מלך-. Ta u hebr. proprií ve SZ pochází z hebr. kořene מלך „vládnout“, „být králem“ a u hebr. proprií může znamenat buď hebr. slovo מלך „král“, nebo teoforickou částicí označující božstvo Molech.³¹⁵ Při synchronní analýze však tato částice nemůže být prokazatelně vnímána jako teoforní.

3.3.2.10.1. Dekompozice hebr. proprií s teoforními částicemi ve SZ

Jedním z nejvýraznějších proprií vykládaných SZ s teoforní koncovkou je výklad hebr. propria ידידא Jedidjáš:

---

na Izajáš, Jeremjáš apod., aby koncovka -jáš navodila představu Božího jména a odlišila je tak od jmen končících podobně, ale tuto částici neobsahujících, jako např. Malachjáš, Micheáš.

³¹¹ Srov. Reuben Alcalay, *The Complete Hebrew – English Dictionary*, Jerusalem 1970, str. 94.

³¹² Teoforická částice *el* v propriích familiérních ochranných božstev je doložena už v Eble ve 3. tis. př. n.l. Hlavní božstvo kenaanejského panteonu se jmenovalo také El.

³¹³ Původně povšechně semitské slovo *balu*.

³¹⁴ Častý výskyt těchto jmen dokládá velkou rozšířenost Baalova kultu na izraelském území.

³¹⁵ Někteří vykladači vidí ve změně vokalizace masoretskou úpravu, která doplnila souhláskám מלך samohlásky z dehonestujícího hebr. slova ברשת *bošet* „ostuda“. Božstvu Molech byly

ידידיה Jedidjáš

וַיִּשְׁלַח בְּיַד נָתָן הַנָּבִיא וַיִּקְרָא אֶת־שְׁמוֹ יְדִידְיָהּ בְּעִבּוֹר יְהוָה³¹⁶

„A poslal skrze proroka Nátana, že ho mají pojmenovat Jedidjáš kvůli Hospodinu.“

Biblický text vykládá hebr. proprium dekompozicí a notarikonem jako: ידידיה Jedidjáš = ידיד „milý“, „miláček“ + teoforní koncovka יה, která je zkratkou tetragramu, který verš vzápětí zmiňuje: בעבור יהוה „kvůli Hospodinu“. Výklad tohoto hebr. propria se nachází v předcházejícím verši 2Sam 12,24, kde se uvádí, že ויהוה אהבו „jej Hospodin miloval“. V tomto výkladu je proprium vykládáno odzadu – nejdříve teoforní koncovka יה a po té ידיד „milý“, „miláček“, kterému je přiřazen tvar slovesa אהב „mít rád“.

ישראל Izrael

Biblický text tu vykládá změnu hebr. propria יעקב Jákob na ישראל Izrael s použitím teoforní částice אל-:

וַיֹּאמֶר לֹא יִעֲקֹב וַאֲמַר עוֹד שְׁמִי כִּי אִם־יִשְׂרָאֵל כִּי־שָׁרִיתָ
עַם־אֱלֹהִים וְעַם־אֲנָשִׁים וַתּוֹכַל³¹⁷

„A řekl: ‘Nebude se ti již říkat Jákob, nýbrž Izrael, neboť jsi zápasil s Bohem i s lidmi a obstáls.’“

V tomto verši se vykládá hebr. proprium ישראל Izrael dekompozicí jako ישר, kterému se přiřazuje tvar שרית „zápasil jsi“ + teoforní částice אל-, které se ve verši přiřazuje slovo אלהים „Bůh“.

ירבעל Jerubaal

---

přinášeny lidské oběti (Lv 18, 21), což je proti Hospodinově vůli (Lv 20,2-5) vyjádřené i ústy proroků (Jer 32,35).

³¹⁶ 2Sam 12,25.

³¹⁷ Gn 32,29.

Biblický text podává výklad hebr. propria ירבעל Jerubaal jako proprium obsahující teoforní částici בעל Baal:

וַיִּקְרָא־לוֹ בַּיּוֹם־הַהוּא יְרֻבְעֵל לְאָמֹר יָרֵב בּוֹ הַבַּעַל כִּי נִתַּן אֶת־מִזְבְּחוֹ³¹⁸

„A pojmenoval jej v ten den Jerubaal, řka: Ať si vede spor proti němu Baal, neboť jeho oltář rozbořil.“

Verš tu vykládá hebr. proprium ירבעל Jerubaal dekompozicí při opakovaném výkladu konzony ב³¹⁹ jako: ירב „vede spor“ + teoforní částice בעל Baal.

3.3.2.10.2. Dekompozice hebr. proprií s teoforními částicemi v RL

Jedním z nejlepších textů demonstrujících vypořádávání se RL s teoforní koncovkou -בעל je Rašiho shrnující komentář k 1Pa 9,39, ze kterého jsem vybral komentář hebr. propria אשבעל Ešbaal a ירבעל Jerubaal:

אשבעל Ešbaal

Raši vykládá hebr. proprium אשבעל Ešbaal obsahující teoforní částici בעל-:

אשבעל - הוא איש בושח ולכך כינהו בושח לפי שבעל לשון אדני הוא וכינהו בושח לשון גנאי³²⁰
„Ešbaal³²¹ – to je muž hanby. A proč je přezdíván hanba? Protože slovo baal znamená ‘panovník’ a při jeho přezdívání je tak použit zahanbující jazyk.“

Raši vykládá hebr. proprium אשבעל Ešbaal dekompozicí jako: אש, kterému přiřazuje hebr. slovo איש „muž“ + בעל, kterému je přiřazeno אדוני „panovník“ (používá se i k označení Hospodina). Nicméně zaměňuje בעל za בשח „ostuda“ ve zřejmém kontextu s následujícím výkladem:

ירבעל ← ירבעש Jerubešet

³¹⁸ Sd 6,32.

³¹⁹ Srov. výklad hebr. propria ירבעל Jerubaal v kapitole „Výklady hebr. proprií opakovaným užitím jejich konzony ve SZ“.

³²⁰ Raši, k 1Pa 9,39, in: הארכיון התורני.

³²¹ Citát posledního slova z verše 1Pa 9,39.

ונקרא ירובשת וירובעל, כי בעל ובשת אחד הוא

בן ירובשת - הוא גדעון, שעשה מריבה עם הבושת, הוא הבעל³²²

„A byl nazván Jerúbošet a Jerubaal, neboť Baal a ostuda jsou jedno *a totéž*.
 ‘Syn Jerúbešetův’ – to je Gideon, který učinil spor s Ostudou, která je Baal.“

Raši vykládá výskyt dvou podobných hebr. proprií: ירבעל Jerubaal a ירבשת Jerúbešet jako dvě varianty stejného propria, kvůli snaze o degradaci božstva בעל Baal, která zaměňuje teoforní částici slovem בשת „ostuda“.

3.3.2.10.3. Dílčí pokus o aplikaci metody na další propria

Dílčí pokus o aplikaci metody na další propria při výkladu konzonanty ה na první pozici v kombinaci s konzonantou ו jako notarikonu tetragramu:

Hebr. tvar	Fonetická transkripce	Transkripce ČEP	Návrh dekompozice	Překlad dekompozice
הושמע	<i>hošama</i>	Hóšama	הו + שמע	„Hospodin slyšel“
הושע	<i>hošea</i>	Hóšea / Ozeáš	הו + שע	„Hospodin spasil“
הותיר	<i>hotir</i>	Hótir	הו + תיר	„Hospodin ponechal“

Hebr. proprium הושעיה Hóšajáš kvůli teofornímu sufixu jako proprium mající teoforní prefix י na počátku nevykládám. Tvar הו + שע + יה „Hospodin spasil, Hospodin“ nedává smysl.

3.3.3. Pokus o aplikaci metody na další propria

V tomto odstavci bych se chtěl pokusit aplikovat metodu výkladu hebr. proprií dekompozicí na několik touto metodou dosud nevykládaných hebr. proprií a zároveň podniknout zpětné ověření těchto výkladu v biblickém kontextu těchto

³²² Raši, k 1Pa 9,39, in: הארכיון התורני.

propiří. Bude se jednat o výklady hebr. proprií כבול Kabúl, Achláb, הצלפוני Haslelponí a אחיהו Achijáš.

כבול Kabúl

וַיֹּאמֶר מָה הָעָרִים הָאֵלֶּה אֲשֶׁר־נָתַתָּה לִּי אָחִי וַיִּקְרָא לָהֶם אֶרֶץ כְּבוֹל עַד הַיּוֹם הַזֶּה³²³
„A řekl: Cos mi to dal za města, můj bratře?! A nazval je zemí Kabúl. Tak se nazývá až dodnes.“

Po té, co se obdarovaný Chíram ptá po kvalitě הערים „těch měst“, nazývá je ארץ כבול „zemí Kabúl“. Co znamená hebr. proprium כבול Kabúl? KB je odvozuje z akademického a arabského slova „vázat“.³²⁴ Avšak spojitost s „vázáním“ není v kontextu přesvědčivá. Jan Heller navazuje na KB a překládá s otazníkem jako „Pouto?“.³²⁵ C. H. Gordon navrhuje vykládat toto hebr. proprium atbašem.³²⁶ Z mého pohledu by zde bylo možné aplikovat metodu výkladu dekompozicí hebr. proprií s konzonantou כ na první pozici jako כבול Kabúl = כ „jako“ + בול. Dle Jb 40,20 se zdá, že toto slovo může znamenat „pastvu“:

כִּי־בוֹל הָרִים יִשְׂאוּ־לוֹ וְכָל־חַיַּת הַשָּׂדֶה יִשְׁחָקוּ־שָׁם³²⁷

„Neboť pastvu mu poskytují hory a všeliká zvěř polní si tam bude hrát.“

Hebr. apelativum בול stojí v paralelismu k שדה „pole“ a navíc stojí v těsné blízkosti s konzonantou כ, což vytváří grafickou i fonetickou podobnost obou tvarů: כבול *kavul* ≈ כי־בול *ki-vul*. שדה „pole“ (Jb 40,20) je v paralele k ארץ „zemi“ (1Kr 9,19). Navíc je tu grafická i fonetická podobnost slov הערים „města“ (Jb 40,20) a הרים „hory“ (1Kr 9,19): הערים *hearim* ≈ הרים *harim*. Další pozoruhodnou věcí je, že Chíram nazývá הערים „města“ ארץ „zemí“. Na základě výše uvedeného se odvažuji tvrdit, že verš 1Kr 9,19 v sobě skrývá

³²³ 1Kr 9,13.

³²⁴ KB, str. 437.

³²⁵ Jan Heller, *Výkladový slovník biblických jmen*, str. 254.

³²⁶ Viz dále v odstavci: „3.6.1. Výklady hebr. proprií atbašem ve SZ“.

³²⁷ Jb 40,20.

vtipný výklad hebr. propria כבול Kabúl = „jako pastvina“. Chíram podle tohoto výkladu po té, co uviděl města o nich prohlašuje, že jsou ta města „jako pastevecká země“.

Jako příklad užití metody výkladu základní dekompozicí by mohl sloužit následující výklad hebr. propria אכלב Achláb, které doposud většinou badatelů bylo vykládáno diachronní metodou z akkadštiny:

אכלב Achláb

אֲשֶׁר לֹא הוֹרִישׁ אֶת־יֹשְׁבֵי עֵכוֹ וְאֶת־יֹשְׁבֵי צִידוֹן וְאֶת־אֲחֻלָּב³²⁸

„Ašer nebyl s to si získat obyvatele Aka ani obyvatele Sidónu, Achlábu“

Hebr. proprium אכלב Achláb je tradičně odvozováno od חלב „mléko“, nebo z akkadského *chalbu* „les“.³²⁹ Na diachronní rovině je možné toto proprium takto vykládat, ale na synchronní rovině nám tento výklad více informací nepodává. Pokud se podíváme na kontext, ve kterém toto proprium stojí, tak zjistíme, že se tu mluví o הוריש „získání si“ (ירש v hif'lu) několika měst, z nichž jedno je אכלב Achláb. Na synchronní rovině je však toto proprium možné vykládat také jako אכלב Achláb = אה + לב. První část אה může být překládána standatně jako אה „bratr“, ale také jako povzdech אה „ach“ (srov. Ez 6,11). Druhá část לב odpovídá běžnému apelativu לב „srdce“. V kontextu tohoto propria, který hovoří o tom, že někdo „nebyl s to si získat“ tato města, je možné se domnívat, že posluchačům při poslechu propria zaznělo apelativum לב „srdce“ a evokovalo myšlenku na to, že Ašer si nemohl získat, „ouvej“, ani „srdce“.

Při pokusu o aplikaci dané metody na další propria se chci pokusit ověřit můj návrh výkladu hebr. prop. הצללפוני Haslelponí ve výše uvedené tabulce

---

³²⁸ Sd 1,31.

³²⁹ Srov. KB, str. 33. K tomuto výkladu se připojuje i Heller viz Jan Heller, *Výkladový slovník biblických jmen*, str. 53.

dokumentující pokusy o aplikaci metody výkladu hebr. proprií dekompozicí při určení první konzony *propria ה* jako určitého členu:

הצללפוני Haslelponí

וְאֵלֶּה אֲבֵי עֵיטָם וְזָרְעָאֵל וְיִשְׁמָא וְיִדְבָּשׁ וְשֵׁם אַחֲזָתָם הַצִּלְפֹּנִי³³⁰

„Z otce Étama jsou tito: Jizreel, Jišma a Jidbáš; jejich sestra se jmenovala Haslelponí.“

Většina badatelů vykládá toto proprium od hebr. kořene צלל „zastínit“ a apelativa פנים „tváře“ – jako „Ať (Bůh) zastíní mou tvář“.³³¹ Avšak při kombinaci několika výkladových metod popsaných v této práci je možný ještě jiný výklad a to: הצללפוני Haslelponí = -ה člen určitý + צלל „topit se“ + פלוגי „někdo“³³² – tento výklad předpokládá metatezi konzony ל a פ a výklad za opakovaného užití konzony ל. Jedinou informaci o nositeli tohoto *propria* máme, že „byla sestrou“ třech bratrů. Možná, že posluchači tohoto textu v jejím jméně může zazní to, že těch bratrů bylo na ni trochu moc.

U hebr. *propria* אחיהו Achijáš se pokusím zjistit, zda by jeho výklad dekompozicí při určení jeho první konzony א jako záporky „ne“ mohl mít svůj ohlas v textu SZ:

אחיהו Achijáš

וַתַּעַשׂ בֵּן אִשָּׁת יָרֵבֶעַם וַתִּקַּם וַתִּלְדֵּךְ שְׁלֵה

וַתָּבֵא בֵּית אַחִיָּהּ וַאֲחִיָּהּ לֹא־יָכֹל לִרְאוֹת בִּי קְמוּ עֵינָיו מִשִּׁיבוֹ³³³

„A učinila tak žena Jarobeámová. A vydala se do Šíla. A vstoupila do Achijášova domu. Achijáš už nemohl vidět, neboť jeho oči byly zastřeny stáří.“

³³⁰ 1Pa 4,3.

³³¹ Srov. Jan Heller, *Výkladový slovník biblických jmen*, str. 159.

³³² Srov. užití termínu פלוגי „někdo“ v Rt 4,1.

³³³ 1Kr 14,4.

Hebr. proprium אַחִיָּהוּ Achijáš je běžně vykládáno jako „Bratr je Hospodin“, nebo „Bratrem je Hospodin“.³³⁴ To znamená, že je vykládáno dekompozicí jako אַחִיָּהוּ Achijáš = אַ „bratr“ + יהו zkratka tetragramu. Toto proprium však lze vykládat dekompozicí při určení funkce konzonanty א na první pozici jako: אַחִיָּהוּ Achijáš = א „ne“ + חַי „živý“ + יהו zkratka z יהוה „on“. Tedy někdo, kdo už není moc živý. Domnívám se, že posluchači výše uvedeného textu 1Kr 14,4 mohli též slyšet, protože se v tomto textu mluví o Achijášovi, který „nemohl vidět“ kvůli „svému stáří“.

3.3.4. Závěr

V této kapitole jsem se zabýval výklady hebr. proprií metodou, kterou jsem nazval „dekompozice“. Tento termín se doposud v onomatologické terminologii neužíval, ale zdá se mi pro deskripci daného jevu nejvhodnější. Při rešerši onomatologického materiálu jsem zjistil, že výklady hebr. proprií touto metodou jsou velmi časté a různorodé. Proto jsem se pokusil tyto výklady dekompozicí rozdělit do určitých skupin a navrhl jsem rozdělit tuto metodu nejdříve na dva celky: „výklady hebr. proprií základní dekompozicí“ a „výklady skupin hebr. proprií dekompozicí“. Po tomto prvotním rozdělení jsem se snažil dále více specifikovat jednotlivé dekompozice hebr. proprií v SZ a v RL.

U výkladů hebr. proprií základní dekompozicí jsem došel k závěru, že základní dekompozice vykládá hebr. propria na de facto všechny slovní druhy a verbální a nonverbální věty. Činí tak výklady jak ve SZ, tak v RL. Ve SZ jsem doložil výklady provádějící dekompozici na dvě podstatná jména (פְּנִיֵּאל Peniel), na sloveso a podstatné jméno (יִשְׁמַעֵאל Izmael), na podstatné jméno a příslovečné určení místa (גֵּרְשֹׁם Geršom) a na verbální či nonverbální větu (אֵלִיעֶזֶר Eliezer).

---

³³⁴ Srov. KB, str. 32. Jan Heller, *Výkladový slovník biblických jmen*, str. 49.

V RL jsem doložil výklady provádějící dekompozici též dvě podstatná jména (אבצן Ibsán), na vazbu podstatného jména a zájmena (אביהוא Abíhú), vazbu podstatného jména a slovesného tvaru (מתושאל Metúšael) a dekompozici na verbální větu (אביאסף Abíasaf).

U výkladů specifických skupin hebr. proprií dekompozicí jsem došel k závěru, že existuje mnoho skupin, které by bylo možno při dekompozici blíže specifikovat. Jako ukázkou jsem vymezil 10 skupin proprií, které jsem seřadil (pokud to bylo možné) dle hebr. abecedy. Množství těchto skupin by sice šlo ještě dále zvětšovat, ale pro pochopení daného jevu se mi zdá tento počet dostačující.

První z těchto skupin byla skupina hebr. proprií, které mají na první pozici konzonantu א. Tato konzonanta může znamenat při výkladu hebr. proprií dekompozicí záporku a to jak v SZ (אי כבוד Í-kábód), tak v RL (אהד Óhad). RL však navíc počáteční konzonantu א u některých proprií explicitně nevykládá (אביתר Ebjátar, אהרן Áron, אהלי Achlaj). V pokusu o aplikaci této metody výkladu jsem navrhl u 5 hebr. proprií jejich výklad dekompozicí při výkladu počáteční konzonanty א jako záporky „ne“.

Druhou skupinu jsem definoval jako výklady dekompozicí hebr. proprií s konzonantou ב na první pozici, která vyjadřuje proklitickou předložku -ב „v“.

Tento jev jsem doložil jak ve SZ (בריעה Bería), tak v RL (בצלאל Besaleel, בריעה Bería, בשלם Bišlám).

Za další skupinu jsem určil výklady dekompozicí hebr. proprií s konzonantou ה na první pozici. Při procházení onomatologického materiálu se ukázalo, že konzonanta ה může být při výkladech proprií ve SZ vysvětlena jen jako člen určitý (בית חלוץ הנעל Dům vyzutého), nikoliv jako např. tázací částice -ה. V RL také (הרום Harum), ale navíc může být notarikonem aram. zájmena „to“ (הגר Hagar). V pokusu o aplikaci metody na další propria jsem předložil návrhy

výkladů 19 hebr. proprií s konzonantou ה na první pozici ve významu určitého členu -ה.

Jako jednu ze skupin proprií, která lze vykládat dekompozicí, jsem stanovil propria, která mají na první pozici konzonantu ו. Tato konzonanta může na první pozici znamenat spojku „a“. Při rešerši velmi omezeného onomatologického materiálu k této skupině proprií jsem nenašel žádný přímý výklad ve SZ, v RL jsem našel výklad jednoho propria touto metodou (ופסִי Vofsi). U 5 ze 7 hebr. proprií s konzonantou ו na první pozici jsem navrhl jejich alternativní překlad.

U výkladů skupiny hebr. proprií se sufixem י jsem doložil výklady ve SZ (שרִי Sáráj) i v RL (שרִי Sáráj), které chápou tento sufix jako sufix 1. os. sg. Nicméně jsem se pokusil aplikovat některé další možnosti výkladu konzonanty י na poslední pozici na jedno hebr. proprium a uvedl jsem 9 možných způsobů chápání tohoto propria.

Jak se ukázalo, explicitní výklady hebr. proprií s konzonantou כ na první pozici, která může být proklitickou předložkou s významem „jako“, se ve SZ zřejmě nenacházejí. Přesto je tato konzonanta ve smyslu předložky jistě obsahem proprií jako je מיכאל Míkael. RL již takové výklady přináší (כלב Káleb, כלאב Kileab). Na závěr tohoto odstavce jsem se pokusil předložit 11 překladů hebr. proprií vykládaných metodou dekompozice při určení konzonanty כ na první pozici jako proklitické předložky „jako“.

Při rešerši onomatologického materiálu se mi podařilo nalézt výklady hebr. proprií dekompozicí s konzonantou ל na první pozici. Tuto konzonantu výklady interpretují jako proklitickou předložku „k“ -ל, a to jak výklady SZ (בית לעפרה Bét-leafra), tak výklady RL (למואל Lemúel). Při pokusu o aplikaci této metody na další propria jsem navrhl 9 překladů hebr. proprií při chápání jejich první konzonanty jako proklitické předložky -ל.

Dle dalšího výše uvedeného odstavce konzonanta מ na první pozici může být při výkladu hebr. proprií chápána jako proklitická předložka -מ „z“ a to jak ve SZ, tak v RL (מִיאָב Moáb). Při pokusu o aplikaci této metody na další propria jsem navrhl 29 překladů hebr. proprií při chápání jejich první konzonanty jako proklitické předložky -מ.

Kromě skupin hebr. proprií vykládaných dekompozicí při určení jejich první konzonanty jako předložky by bylo možné určit ještě několik skupin hebr. proprií, které jsou definovány společnými koncovkami. Jako příklad jsem vybral v onomatologii často vykládanou koncovku -ן. Výklady hebr. proprií oddělující tuto koncovku lze nalézt jak ve SZ (שִׁמְעוֹן Šimeón, עֵקְרוֹן Ekrón, זַבּוּלוֹן Zabalón), tak v RL (שִׁמְעוֹן Šimeón, שַׁמְשׁוֹן Samson) i když ani SZ ani RL přesně neurčují, v jakém smyslu by tato koncovka mohla být chápána. V závěru tohoto odstavce jsem se pokusil navrhnout 34 výkladů hebr. proprií dekompozicí při oddělení koncovky -ן.

Posledním odstavcem v rozsáhlé kapitole o metodě výkladu hebr. proprií dekompozicí v této práci tvoří jen velmi stručný odstavec o dekompozici hebr. proprií s teoforními částicemi. Tyto výklady se vyskytují jak v SZ (יְדִידְיָאשׁ Jedidjáš, יִשְׂרָאֵל Izrael, יְרֻבְעֵל Jerubaal), tak v RL (אֵשְׁבָעֵל Ešbaal, יְרֻבְעֵל Jerubaal). Jak ve SZ, tak v RL jsem doložil, že propria s teoforními částicemi jsou velmi „citlivým“ materiálem, který se zároveň dá použít k dehonestaci určitého božstva (změna יְרֻבְעֵל Jerubaal na יְרֻבֶּשֶׁת Jerúbešet). V závěru tohoto odstavce jsem se pokusil navrhnout aplikaci této metody na 3 propria obsahující na své první a druhé pozici konzonanty ה a ו.

V závěrečném odstavci jsem se pokusil o aplikaci metody výkladu hebr. proprií dekompozicí na další hebr. propria. Navrhl jsem 4 výklady hebr. proprií: כַּבּוּל Kabúl, אַחְלָב Achláb a הַצִּלְפוּנִי Haslelponí a אַחִיָּאשׁ Achijáš a tyto možné výklady

jsem ověřil v biblickém kontextu těchto proprií. Za nejdůležitější považuji možný výklad hebr. propria כבול Kabúl ve smyslu „jako pastviny“.

Překvapením pro mne bylo, že při rešerši hebr. proprií s konzonantou ϖ na první pozici ve SZ a v RL jsem nenašel žádná hebr. propria, která jsou vykládána dekompozicí při určení konzonanty ϖ na první pozici jako vztažného zájmena - ϖ „který“, i když výklady touto metodou jsou teoreticky minimálně v RL možné.

Na základě předloženého materiálu doporučuji tuto metodu užívat při další onomagologické práci jako jednu z metod výkladů hebr. proprií.

3.4. Výklady hebr. proprií opakovaným užitím jejich konzontan

Výklady hebr. proprií opakovaným užitím jedné nebo více z jejich konzontan jsou v RL poměrně častým jevem. Přesto jako metoda výkladu hebr. proprií tento jev není doposud popsán ani v biblistice ani v RL. Při potřebě vytváření nových hebr. apelativ a proprií v moderní hebrejštině se k tomuto jevu opět sáhlo. Např. označení „mořský orel“ vzniklo spojením עיט „orel“ + ים „moře“ = ³³⁵עֵיט יָם přičemž se opakovaně použila konzonta י a to i přes to, že není na poslední pozici. Pro potřeby této práce tedy formuluji novou metodu výkladu: „Výklady hebr. proprií opakovaným užitím jejich konzontan“ a v následující kapitole se pokusím tuto metodu výkladu doložit a aplikovat na další hebr. propria.

3.4.1. Výklady hebr. proprií opakovaným užitím jejich konzontan ve SZ

Při rešerši onomatologického materiálu ve SZ jsem narazil na jedno hebr. proprium, které je explicitně vykládáno při opakovaném užití jeho jedné konzonty. Kniha soudců podává výklad hebr. propria ירובעל Jerubaal přičemž vykládá toto proprium při opakovaném užití konzonty ב:

ירובעל Jerubaal

³³⁶וַיִּקְרָא לוֹ בַּיּוֹם הַהוּא יְרֻבְעַל לְאָמֹר יָרֵב בּוֹ הַבַּעַל כִּי נִתַּן אֶת־מִזְבְּחוֹ

„A nazval jej v ten den Jerubaalem, řka: Ať si Baal s ním vede spor, neboť rozbořil jeho oltář!“

Hebr. proprium ירובעל Jerubaal je vykládáno dekompozicí za opakovaného výkladu konzonty ב jako ירובעל Jerubaal = ירוב od slovesa ריב „vést spor“ + בו „s ním“ + בעל Baal. Zdůvodnění se nachází po částici לאמר „řka“, kdy se první části propria ירב přiřazuje ירב „vede spor“ a druhé části propria בעל se

---

³³⁵ Hebr. proprium totožných konzontan עיטם Étam (Sd 15,8.11; 1Pa 4,3.32 atd.) je známo i ze SZ, ale je pravděpodobně jiného původu.

³³⁶ Sd 6,32.

přirazuje teoforní částici בעל „Baal“ se členem ה³³⁷ a mezi druhou a třetí část je vloženo בו „s ním“. To znamená, že konzonanta ב z hebr. propria ירבעל Jerubaal je vykládána celkem 3x: 1. jako ירב, 2. jako בו a po 3. jako בעל.

3.4.2. Výklady hebr. proprií opakovaným užitím jejich konzonant v RL

RL navazuje na jev opakovaného užití konzonant při jeho výkladu v duchu SZ:

בלשן Bilšán

Babylónský Talmud při výkladu hebr. propria בלשן Bilšán uvedeného v Ezd 2,2 opakovaně užívá konzonanty ל tohoto propria při vyprávění o tom, že členové Sanhedrinu³³⁸ museli znát 70 jazyků, aby při soudu nemuseli používat překladatele:

שלא תהא סנהדרין שומעת מפי התורגמן אלא דהוה בייל לישני ודריש והיינו דכתיב במרדכי
בלשן³³⁹

„Aby neslyšel Sanhedrin z úst překladatele, ale aby mísil jazyky a vykládal je.

A tak je psáno ׳Mordokaj Bilšán׳³⁴⁰.“

Talmud zde vykládá hebr. proprium בלשן Bilšán jako: בייל „mísil“ – tvar hifflu od hebr. slovesa ביל, které dle Jastrowa pochází původně od biblického slovesa בלל „mísit“³⁴¹ + לישני – plurál od לשון „jazyk“. Při výkladu zde dochází k opakovanému výkladu konzonanty ל.

בדן Bedán

Radak vykládá hebr. proprium בדן Bedán opakovaným užitím konzonanty ן:

³³⁷ Srov. výklad hebr. propria ירבעל Jerubaal v kapitole „Dekompozice hebr. proprií s teoforními koncovkami ve SZ“.

³³⁸ Sanhedrin byla nejvyšší politická, náboženská a právní instituce v Palestině v době římské správy před i po zboření Druhého chrámu v roce 70.

³³⁹ *Babylónský Talmud*, traktát Menuhot, list 65a, in: *הארכיון התורני*.

³⁴⁰ Ezd 2,2.

³⁴¹ Marcus Jastrow, *A Dictionary of the Targum, the Talmud Babli and Yerushalmi, and the Midrashic Literature*, Philadelphia 1903¹, Brooklyn 1967, str. 161.

ואת בִּדְן - הוא שמשון וכת"י ופירוש בִּדְן בן דן כי מן משפחת הדני היה³⁴²
„a Bedána³⁴³ – to je Samson a tak jako uvádí Targum Jonantan. A výklad
jména Bedán je: Danův syn, tj. že byl z danovské rodiny.“

Radak navazujíc na Rašiho výklad hebr. propria בִּדְן Bedán = שמשבט דן „který je
z kmene Dan“,³⁴⁴ snaží se výklad učinit srozumitelnějším a vykládá hebr.
proprium dekompozicí při opakovaném užití konzony ך jako: בִּדְן Bedán = בן
„syn“ + דן „Dan“. Zároveň vykládá hebr. proprium בִּדְן Bedán jeho identifikací s
hebr. propriem שמשון Samson.

3.4.3. Pokus o aplikaci metody na další propria

Při pokusu o aplikaci této metody na další dosud touto metodou nevykládaná
propria podniknu rozbor výkladu velmi známého a v onomatologické literatuře
diskutovaného hebr. propria משה Mojžíš.

משה Mojžíš

וַיִּגְדַּל הַיֶּלֶד וַתִּבְאֶהּוּ לְבַת־פַּרְעֹה וַיְהִי־לָהּ לְבֵן
וַתִּקְרָא שְׁמוֹ מֹשֶׁה וַתֹּאמֶר כִּי מִן־הַמַּיִם מִשִּׁיתָהוּ³⁴⁵

„A dítě vyrostlo a přivedla je k faraónově dceři. A ona je přijala za syna.
Pojmenovala ho Mojžíš. A řekla: Vždyť jsem ho vytáhla z vody.“

Dle biblického textu pojmenovává faraónova dcera dítě משה Mojžíš a proprium
vykládá derivací z hebr. slovesného kořene משה „táhnout“ při užití spojky כִּי
„neboť“: מִן־הַמַּיִם מִשִּׁיתָהוּ „z vody jsem ho vytáhla“. V této kapitole se nebudu
věnovat ani diachronní analýze tohoto propria, ani jeho výklad za pomoci
hebrejštiny, protože těmito výklady se budu zabývat dále.³⁴⁶ To, na co bych

³⁴² Radak, k 1Sam 12,11, in: הארכיון התורני.

³⁴³ Citát 1Sam 12,11.

³⁴⁴ בִּדְן - זה שמשון, שמשבט דן „Bedán – to je Samson, který je z kmene Dan“, viz Raši, k 1Sam 12,11, in: הארכיון התורני.

³⁴⁵ Ex 2,10.

³⁴⁶ Výklady hebr. propria משה Mojžíš z diachronní a synchronní perspektivy viz v odstavci: „4.3.1. Výklady nehebrejských proprií odvozením z hebrejštiny ve SZ“.

chtěl upozornit v tomto rozboru je, že ve zde zmíněném verši Ex 2,10 je egyptské princezně do úst vložen výklad který počáteční konzonantu propria משה Mojžíš de facto vykládá 3x: מן המים משתיהו „z vody jsem jej vytáhla“ – 1. מן „z“, 2. מים „voda“, 3. tvar משתיהו z slovesa משה „vytáhnout“. Všechna tato tři slova jsou součástí výkladu propria משה Mojžíš a všechna tato tři slova budou hrát po celou další dobu velou roli v životě nositele tohoto propria. Abych doložil tento jev, postupně velmi stručně analyzuji jednotlivá spojení s těmito třemi částmi a propriem משה Mojžíš:

1. מן „z“

Na řadě míst se vyskytuje spojení mezi משה Mojžíš a předložkou מן „z“. Nejčastější toto spojení je mezi propriem משה Mojžíš a מצרים „Egypt“, kde se předložkou מן „z“ provádí vazba – משה Mojžíš je ten, který „vyvést“ židovský lid מן „z“ מצרים Egypta. Nejvýrazněji je to ve verši Ex 3,11:

וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל־הָאֱלֹהִים מִי אֲנִכִּי כִּי אֵלֶיךָ אֶל־פָּרַעְהוּ וְכִי אוֹצִיא אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
מִמִּצְרַיִם³⁴⁷

„A řekl Mojžíš Bohu namítal: Kdo jsem já, abych šel k faraónovi a vyvedl syny Izraele z Egypta?“

Ve verši se vyskytuje jasná vazba mezi משה Mojžíš a מצרים Egypt skrze předložku מן „z“. Toto se opakuje v celé řadě dalších veršů – Ex 6,27; 12,35; 14,11; 17,13; 1Sam 12,8. RL na tuto vazbu navazuje a vytváří již výše zmíněnou vazbu משה קבל תורה מסיני „Mojžíš obdržel Tóru ze Sinaje“,³⁴⁸ ve které je také vazba mezi propriem משה Mojžíš a předložkou מן „z“.

2. מים „voda“

Na řadě míst se vyskytuje spojení mezi משה Mojžíš a apelativem מים „voda“. Mojžíšův život je s vodou přímo spojený. Z vody byl vytažen (Ex 2) a skrze vodu Rudého (Rákosového) moře prochází se svým lidem (Ex 14):

---

³⁴⁷ Ex 3,11.

וַיָּשָׂם אֶת־יָדוֹ עַל־הַיָּם וַיּוֹלֶךְ יְהוָה אֶת־הַיָּם בְּרוּחַ קְדוּמִים עָזָה כָּל־הַלַּיְלָה
וַיִּשְׂם אֶת־הַיָּם לְחֶרֶבָה וַיִּבְקְעוּ הַמַּיִם³⁴⁹

„Mojžíš vztáhl ruku nad moře a Hospodin hnal moře silným východním větrem, který vál po celou noc, až proměnil moře v souš. Vody byly rozpolceny.“

V tomto verši je nejen spojeno proprium משה Mojžíš s apelativy ים „moře“ a מים „voda“, přičemž „moře“ je v přímém paralelismu k apelativu „voda“. Tento přímý paralelismus je doložen i v písni zachycené v Ex 15, kde Mojžíš se syny Izraele zpívá:

נִשְׁפַת בְּרוּחַךְ כִּסְמוֹ יָם צָלְלוּ כַּעֲפֹרֶת בַּמַּיִם אֲדִירִים³⁵⁰

„Dýchl jsi svým dechem, moře je zakrylo, potopili se jak olovo ve vodách nesmírných.“

Žel voda je spojena i se smutným koncem Mojžíše, který kvůli svému nejasnému hříchu v Massa a Meriba nebyl uveden do země zaslíbené:

וַיַּעַשׂ כֵּן מֹשֶׁה לְעֵינֵי זִקְנֵי יִשְׂרָאֵל: וְהִכִּיתָ בַּצּוּר וַיִּצְאֹוּ מִמֶּנּוּ מַיִם וְשָׁתָה הָעָם³⁵¹

„Udeříš do skály a vyjde z ní voda, aby lid mohl pít.“ Mojžíš to udělal před očima izraelských starších.“

I v tomto verši je jasná spojitost mezi propriem משה Mojžíš a apelativem מים „voda“.

3. tvar משתיהו z slovesa משה „vytáhnout“

I třetí část výkladu propria משה Mojžíš: tvar משתיהו z slovesa משה „vytáhnout“ tvoří nedílnou součást Mojžíšova života. Mojžíš je „vytažen“ z vody (viz již zmíněný verš Ex 2,10) a posléze má יצא v hifílu „vyvádí“ židovský lid z Egypta

³⁴⁸ *Babylónský Talmud*, traktát Avot, oddíl 1, mišna 1, in: *הארכיון התורני*.

³⁴⁹ Ex 14,21.

³⁵⁰ Ex 15,10.

³⁵¹ Ex 17,16.

(viz již zmíněný verš Ex 3,11). Slovo יצא v hifilu „vyvést“ je synonymem slovesa משה „vytáhnout“.

Z toho tedy vyplývá, že výklad propria משה Mojžíš ve verši Ex 2,10 počítá s výkladem počáteční konzonanty tohoto propria opakovaně a to celkem 3x a výklad tohoto propria je zároveň jakým si „programem“ jeho nositele.

3.4.4. Závěr

V této kapitole jsem pojmenoval a charakterizoval novou metodu výkladu hebr. proprií a to opakovaným užitím jejich konzonant. Na příkladu výkladu hebr. propria ירובעל Jerubaal jsem ukázal, že tato metoda se vyskytuje ve SZ. Na příkladu výkladu hebr. proprií בלשן Bilšán a בדן Bedán jsem doložil, že RL používá tuto metodu stejným způsobem jako SZ. V pokusu o aplikaci této metody na další dosud touto metodou nevykládaná propria jsem předložil domněnku, že výklad propria משה Mojžíš v Ex 2,10: „כי מן המים משתיהו“ „neboť jsem jej z vody vytáhla“ je výklad v této kapitole pojmenovanou metodou při opakovaném užití první konzonanty tohoto propria a to celkem 3x. V následující analýze tohoto výkladu jsem navíc ukázal, že se v tomto výkladu nejedná pouze o referenci minulého skutku vedoucího k udělení propria, ale o životní „program“ jeho nositele.

3.5. Výklady hebr. proprií notarikonem

Termín notarikon, řecky νοταρικόν, latinsky *notaricum* je odvozen od latinského *notarius* „těsnopisec“ a běžně se užívá pro označení částečného či úplného zkrácení slov až do té míry, že každé písmeno označuje jedno slovo. Notarikon se užívá především u proprií. Podle Alexandra Kohuta termín pochází od *notarii* – stenografických zapisovačů při římských soudních dvorech.³⁵² V hebrejských pramenech se přepisuje jako נוטריקון. Notarikon se vyskytuje jako 30. pravidlo v 32 rabínských hermeneutických metodách pro interpretaci Tóry uvedených v Baraitě.³⁵³ V hebrejském přepisu jako נוטריקון se vyskytuje poprvé v Mišně ze 2. stol. n. l.:³⁵⁴ נוטריקון. Talmud notarikon k halachickým výkladům nepoužívá – pouze k agadickým výkladům a v esmachtách, které slouží na podporu halachy. Nicméně tvrdí, že původ notarikonu je již v Tóře: נוטריקון מן התורה „notarikon je z Tóry“.³⁵⁵ Své široké uplatnění našel notarikon také v kabalistické literatuře. Jinak jsou notarikony v RL velmi populární až do dnešních dnů, zvláště k vytváření jmen.³⁵⁶

Pro představu její rozšířenosti v porovnání s dalšími známými metodami výkladů v judaismu jako jsou gematrie, atbaš, achas bata a retrográdní čtení, jsem v databázi pramenů RL³⁵⁷ הזרכיון התורני zadal vyhledání termínu נוטריקון a databáze našla 78 výskytů.

³⁵² Srov. Alexander Kohut, *aruch*, 5, 1926, str. 336.

³⁵³ Viz kapitola „2.4. Základní klasifikace a pravidla rabínské hermeneutiky“.

³⁵⁴ *Mišna*, traktát Šabat, 12,5, in: הזרכיון התורני.

³⁵⁵ *Babylónský Talmud*, traktát Šabat, list 105a, in: הזרכיון התורני.

³⁵⁶ Jako ukázka toho jevu může sloužit pojmenování knihy *Sefer Or Zarua* rabi Izáka Ben Moše z Vídně (viz výše), který tuto knihu pojmenovává dle Ž 97,11, kde poslední písmena každého slova vytváří notarikon עקובה ר' rabi Akiba: שמהה או, זרע לצדיק וקישור לב שמהה, in: Izák Ben Moše z Vídně, ספר אור זרוע, Zhitomir 1862.

³⁵⁷ הזרכיון התורני.

3.5.1. Výklady hebr. proprií notarikonem ve SZ

Ve SZ se nachází několik zřetelných notarikonů. Nikdy se však nejedná o klasický notarikon, ve kterém každé písmeno je vykládáno jako jedno slovo. Často je i nějaká část jména zcela opomenuta, jako je to při výkladu jména Abraham:

אברהם Abraham

וְלֹא־יִקְרָא עוֹד אֶת־שְׁמֹךְ אַבְרָם וְהָיָה שְׁמֹךְ אַבְרָהָם כִּי אֲבִי־הַמּוֹן גּוֹיִם נִתְחַיֶּךְ³⁵⁸

„Nebudeš se už nazývat Abram, ale tvé jméno bude Abraham, neboť jsem tě určil za otce hlučícího davu pronárodů.“

Biblický text vysvětluje jméno Abraham, jako notarikon: אברהם = אב „otec“ + ר – není vysvětleno + המון „množství“ – konzonynty ה a מ, נ chybí a je dodáno notarikonem.

ראובן Rúben

וַתֵּהֵר לֵאָה וַתֵּלֶד בֶּן

וַתִּקְרָא שְׁמוֹ רְאוּבֵן כִּי אָמְרָה כִּי־רָאָה וְהָיָה בְּעֵנָי כִּי עָתָה יֵאָהֲבֵנִי אִישִׁי³⁵⁹

„Lea otěhotněla a porodila syna a pojmenovala ho Rúben, neboť řekla: Neboť Hospodin viděl mé pokoření, proto nyní už mě bude můj muž milovat.“

Lea vykládá jméno Rúben jako notarikon: ראובן = ראה „viděl“ + בעניי „mé pokoření“ – užití konzonynt a ו a ב a zároveň יאהבני „bude mne milovat“ – opět užití konzonynt ב a ו.

---

³⁵⁸ Gn 17,5.

³⁵⁹ Gn 29,32.

3.5.2. Výklady hebr. proprií notarikonem v RL

V RL je notarikonem vykládána celá řada hebr. proprií. Jeden z takových výkladů vysvětluje existenci konzony ר u hebr. *propria* אברהם Abraham, kterou biblický text při svém výkladu opomíjí:

אברהם Abraham

Raši vykládá hebr. *proprium* אברהם Abraham jako notarikon, který výslovně zmiňuje:

כי אב המון גוים - לשון נוטריקון של שמו ורי"ש שהיתה בו בתחלה שלא היה אב אלא לארם שהוא מקומו ועכשיו אב לכל העולם ואפילו רי"ש שהיתה בו מתחלה לא זזה ממקומה³⁶⁰
„*Věta* 'Neboť za otce mnoha pronárodů'³⁶¹ – je notarikon jeho jména. *Proč mu zůstalo* řeš? Protože jej měl od počátku – byl totiž otcem pouze Aramu, jež je jeho místo. A nyní je otcem celému světu. A *proto* se ani řeš, které měl od počátku, nepohnulo ze svého místa.“

Výklad Rašiho zmiňuje a představuje výklad hebr. *propria* jako notarikon ארם ארם³⁶² + הם první dvě konzony slova המון množství.

דמשק אליעזר damašský Elíezer

Midraš Ha-Gadol i Babylónský Talmud vykládají hebr. *proprium* דמשק אליעזר damašský Elíezer za pomoci notarikonu:

שדולה ומשקה מתורתו רבו לאחרים³⁶³

„Který čerpá a napájí z Tóry svého učitele jiné.“

אמר רבי אלעזר שדולה ומשקה מתורתו של רבו לאחרים אמר רב קיים אברהם אבינו כל התורה כולה³⁶⁴

³⁶⁰ Raši k Gn 17,5 in: הארכיון התורני.

³⁶¹ Gn 17,5b: כי אב־המון גוים נִתְחַדַּד „neboť za otce mnoha pronárodů jsem tě určil“.

³⁶² Raši tak odkazuje na Dt 26,5a: „Můj otec byl Aramejec bloudící bez domova“.

³⁶³ Midraš Ha-Gadol, parašat Chaje Sara, in: David Mendel Harduf, ילקוט השמות הפרטיים שבתנ"ך, ומדרשיהם, str. 21.

„Řekl rabi Elazar: Neboť čerpá a napájí Tórou svého učitele ostatní. Řekl Rav: Abraham činil celou Tóru.“

Midraš i Talmud tak vykládají první část hebr. propria אליעזר דמשק damašský Elíezer za pomoci notarikonu: דמשק damašský = ד, které je notarikonem tvaru דולה „čerpá“ + משק, které je notarikonem tvaru משקה „napájí“. Z citace Talmudu je jasné, že se jedná o תורה „učení“, které Elíezer slyšel u svého učitele Abrahama a dával je dále.

אסנת Asenat

Midraš Agada vykládá původně jistě nehebrejské proprium אסנת Asenat označující manželku Josefa v Gn 41,45 notarikonem:

א' אן כשם הגדול שגדל בו, ס' סתירה היתה בשביל יפיה, נ' נוהמת וצועק שיצילנה מיד פוטיפרע, ת' תמה במעשיה³⁶⁵

„Alef – *to je jako město* On, jako velké jméno, ve kterém vyrostl,³⁶⁶ samech – *neboť* byla schovaná kvůli své kráse, nun – *neboť* vzdychala a křičela, aby jí zachránil z ruky Potífery, tav – *neboť* byla bezúhonná ve svých skutcích.“

Midraš vykládá proprium אסנת Asenat klasickým notarikonem (co písmeno, to slovo): א = אן On; ס = סתירה „schovaná“; נ = נוהמת „vzdychala“; ת = תמה „bezúhonná“, kterým doříkává něco z příběhu Josefa a Asenat.

3.5.3. Pokus o aplikaci metody na další propria

Metodu výkladu hebr. proprií notarikonem se mi nepodařilo aplikovat na další propria, i když je tato aplikace zásadně možná.

---

³⁶⁴ *Babylónský Talmud*, traktát Joma, list 28b, in: הארכיון התורני.

³⁶⁵ *Midraš Agada*, in: David Mendel Harduf, ילקוט השמות הפרטיים שבתנ"ך ומדרשיהם, str. 23.

³⁶⁶ Slovo „vyrostl“ se vztahuje k vzestupu Josefa v tomto městě, srov. biblický text: „vzešel nad egyptskou zemí“.

3.5.4. Závěr

V práci jsem ukázal, že metoda výkladu hebr. proprií notarikonem se nachází jak ve SZ, tak v RL. Z příkladů výkladů hebr. proprií אברהם Abraham a ראובן Rúben vyplývá, že ve SZ se nachází pouze notarikon částečný, ve kterém je vykládána pouze nějaká část propria, přičemž jiná jeho část může být i opominuta (viz konzonanta ר v propriu אברהם Abraham). RL rozvinula metodu výkladu hebr. proprií notarikonem do úplné dokonalosti od částečných notarikonů ve stylu SZ (דמשק אליעזר damašský Elézer), až ke klasickým notarikonům, ve kterých každé písmeno hebr. propria je vykládáno jedním slovem, ve kterém se toto písmeno objevuje (viz výklad propria אסנת Asenat). Důvodem výkladů hebr. proprií za pomoci notarikonu ve SZ bylo v obou uvedených příkladech oznámení o budoucnosti nositelů daného propria. Důvodem výkladů hebr. proprií za pomoci notarikonu v RL byla ve všech uvedených příkladech snaha říci něco víc o nositeli daného propria, než co se nachází ve SZ. RL užívá notarikonu jako jednu z forem pro vytváření midrašů k nositelům proprií vykládaných touto metodou. Materiál dokládající užití této metody výkladu ve SZ a RL je dle mého názoru natolik pravděpodobný, že by tato metoda výkladu měla být zohledňována v další onomatologické práci.

3.6. Výklady hebr. proprií gematrií

Gematrií se rozumí výklad pomocí počítání číselné hodnoty písmen obsažených v příslušném slově či celku. Termín gematrie označuje výklad slova (nebo skupiny slov) dle numerické hodnoty písmen v něm obsažených, nebo označuje substituci písmen slova či slov dle hebrejského alefbetu. Etymologie slova gematrie je nejasná. Badatelé ji odvozují buď od slova γραμματεία „místo židovských znalců písma“, nebo do γραμματεύς „židovský znalec Písma“, „písmař“, či přímo od γράμμα „písmeno“. Günter Stemberger³⁶⁷ registruje i další pokusy vidět původ termínu v γεωμετρία „geometrie“.³⁶⁸ Do hebrejštiny se přepisuje zpravidla jako: גימטריא *gimatria*.

Užívání písmen pro vyjadřování číselné hodnoty znali již Babylóňané a Řekové. První užití gematrie se nachází v nápisu Sargona II. (727 – 707 př. n. l.), který popisuje královu stavbu zdi Chorsabádu v délce 16.283 loktů, aby vyjadřovala numerickou hodnotu jeho jména.³⁶⁹ V helenistickém světě používali gematrii mágové a vykladači snů. Gnostikové stavěli na roveň dvě svatá jména Abraxas – Αβράξας a Mithras – Μίθρας na základě stejné numerické hodnoty jejich písmen, která odpovídá číslu 365, které se shoduje s počtem dní v roce. V Izraeli je užívání gematrie doloženo od dob Druhého chrámu a dokonce v chrámu samém, kde se čísla vyjadřovala též řeckými písmeny.³⁷⁰

Gematrie se vyskytuje jako 29. pravidlo v 32 rabínských hermeneutických metodách pro interpretaci Tóry uvedených v Baraitě.³⁷¹ Její první výskyt se nachází u tanaity rabi Natana HaBavili (2. stol. n. l.), který vykládá pomocí

³⁶⁷ Günter Stemberger, *Talmud a midraš*, Praha 1999, str. 50.

³⁶⁸ Více o původu termínu „gematrie“ viz článek Shmuela Samburského: Shmuel Sambursky, „On the Origin and Significance of the Term Gematria“, in: *JJS*, 29, 1978, str. 35–38.

³⁶⁹ Gershom Scholem, „Gematria – In Kabbalah“, in: *Encyclopaedia Judaica*, Jerusalem 1972 a dále.

³⁷⁰ Srov. *Babylónský Talmud*, traktát Škalim, 3,2 in: דארכיון התורה.

³⁷¹ Viz kapitola „2.4. Základní klasifikace a pravidla rabínské hermeneutiky“.

gematrie frázi אלה הדברים „Toto jsou ta slova“³⁷² z Ex 35,1 jako odkaz na 39 zakázaných prací o šabat. Pro amoraitské učitele a rabíny (3. – 6. stol.) gematrie hrála malou roli. Další velký rozvoj gematrie přišel až u středověkých komentátorů jako byli Abraham Ibn Ezra (1089 – 1164), Raši (1140 – 1105) a později i pražský rabi Jehuda Loew (cca 1525 – 1609) ve své knize *Gur Arje*.³⁷³ Největší rozvoje užívání gematrie však nastal až v židovské mystice označované též termínem קבלה *kabala*.³⁷⁴

Počátek užívání גימטריא gematrie pro výklad proprií v kabale je těžké stanovit. Dle Gershoma Scholema její první užití v judaismu se nejvíce rozvinulo u aškenázských chasidů a v kruzích jim blízkých ve 12. a 13. stol. i když tomu předcházely gematrické výklady různých jmen Boha a andělů.³⁷⁵ Gematrie se používala většinou jako *esmachta*³⁷⁶ určitého významu, kromě gematrie jmen Boha, která jsou sama o sobě nepochopitelná, nebo jmen andělů, jejichž zvláštní význam němečtí chasidé určovali za pomoci gematrie. Známa je také kabalistická identifikace slov משיח „mesíáš“ a נחש „had“ skrze totožnou gematrickou hodnotu. Často גימטריא gematrie sloužila také jako mnemotechnická pomůcka. Klasické práce v tomto stylu nalezneme u Eleazara z Wormsu (cca 1165 – cca 1230),³⁷⁷ který skze gematrii objevil mystické meditace, ke kterým dochází skrze repeticy slov. Na druhou stranu v raných

---

³⁷² Nejedná se však o klasickou gematrii, ale o složitější konstrukt. Slova אלה הדברים z Ex 35,1 vykládá rabi Natan jako: plurál דברים „slova“ jsou 2 slova + 1 člen ה + 36 jako gematrie slova אלה „tato“ = dohromady 39. V následujícím verši Ex 35,2 je výzva k zachování šabatu. אלה הדברים – cit. *Babylónský Talmud*, traktát Šabat, 70a in: *הארכיון התורני*.

³⁷³ Kniha *Gur Arje* rabi Jehudy Loewa Ben Bezalela je komentář Rašiho, SZ, některých targumů a midrašů vydaný v Praze v roce 1578.

³⁷⁴ Více o kabale s ukázkami textů v češtině viz: Robert Řehák, Ladislav Puršl, „Kabala, mystika Židů“, in: *Dingir*, 1, 2001, str. 14–16.

³⁷⁵ Gershom Scholem, „Gematria – In Kabbalah“, in: *Encyclopaedia Judaica*.

³⁷⁶ V rabínské exegezi *esmachta* označuje užití určitého biblického verše či textu na „podporu“ halachy.

³⁷⁷ Eleazar Ben Juda z Wormsu byl přední židovský učenec v oblasti halachy a exegeze ve středověkém Německu.

stádiích sefardské kabaly měla gematrie velmi malý význam a až pod vlivem aškenázských chasidů se do ní v druhé polovině 13. stol. dostala především v pracích Ben Jákoba Ha-Kohena³⁷⁸ a Abrahama Abulafii³⁷⁹ a jejich žáků. Poté, co u Moše Cordovera³⁸⁰ gematrie byla skoro opominuta, dostává se jí nového oživení v luriánské kabale i když spíše u druhotných autorů, než u hlavních představitelů luriánské kabaly: Izáka Lurii³⁸¹ a Chajima Vitala.³⁸² Klasickou prací rabínské literatury se stala až práce *Megale Amukot* polského kabalisty Natana Spiro³⁸³ v 17. stol., která vykládala za pomoci gematrie jeden biblický verš 252 různými způsoby a která sloužila jako model pro vznik mnoha publikací, především v Polsku. V 18. a 19. století byla gematrie již v kabalistické literatuře rozšířena velmi hojně a s postupem času se stala poměrně komplikovanou. Mnoho rabínů (včetně Nachmanida³⁸⁴) vyjadřovalo a stále vyjadřuje zdrženlivost při užívání gematrie a přehnané zdůrazňování jejího významu. Přesto je to dnes velmi běžná metoda rabínských homilií jak u aškenázských, tak sefardských Židů.³⁸⁵

Gematrie je metoda výkladu v judaismu poměrně velmi známá. Pro představu její rozšířenosti v porovnání s dalšími známými metodami výkladů v judaismu jako jsou notarikon, atbaš, achas bata a retrográdní čtení, jsem v databázi

³⁷⁸ Španělský kabalista poloviny 13. stol.

³⁷⁹ Abraham Ben Samuel Ablafia (1240 – po 1291).

³⁸⁰ Moše Ben Jakov Cordovero (1522 – 1570) byl vynikající kabalista v Safedu před Izákem Luriou.

³⁸¹ Izák Ben Šlomo Luria (1534 – 1572) zkracovaný také jako "האר"י *ha-ari* – רבי יצחק האלוהי „Božský rabi Izák“.

³⁸² Plným jménem Chajim Ben Josef Vital (1542 – 1620).

³⁸³ Natan Nata Ben Šlomo Spiro (cca 1585 – 1633).

³⁸⁴ Moše Ben Nachman zvaný RaMBan (1194–1270).

³⁸⁵ Srov. gematrie rabi Josefa Chajima Sonnenfelda (1849 – 1932), který přiřazuje na základě gematrické hodnoty smysl celým veršům. Tak spojuje význam verše Ž 119,91 = v zákl. gematrii 861 s židovským novým rokem ראש השנה = v zákl. gematrii také 861.

pramenů RL *הארכיון התורני*³⁸⁶ zadal vyhledání termínu גימטריא a databáze našla 2307 výskytů.

Nad klasický model numerické hodnoty slov se rozvinuly další metody, které dosahovaly až několik desítek (zmínka je i o 75 různých gematriích). Zmíněný Moše Cordovero ve své publikaci *Pardes Rimonim* uvádí 9 základních způsobů gematrií. RL užívá k výkladu hebr. proprií nejen jeden nejrozšířenější typ gematrie, ale typů několik z oněch 9 základních popsaných Moše Cordovero.

V následujících odstavcích se pokusím pracovním způsobem definovat základní typy gematrie a v přehledné tabulce rekonstruovat číselnou hodnotu každé z hebr. konzont u každého jednotlivého typu gematrie dle hesla Gershoma Scholema *Gematria*.³⁸⁷ Po rešerši onomatologického materiálu doložím u kterého z těchto typů se nachází výklady hebr. proprií buď ve SZ nebo v RL.

Základní gematrie (Gematrie A)

Nejrozšířenější forma gematrie, kterou pro potřeby této kapitoly pracovním způsobem označuji jako „Gematrie A“, znamená počítání číselné hodnoty písmen hebr. abedy – co konzont to číslo od prvního do posledního od א = 1 do י = 10 a po té po desítkách a stovkách, viz následující tabulka:

---

³⁸⁶ *הארכיון התורני*.

³⁸⁷ Gershom Scholem, „Gematria – In Kabbalah“, in: *Encyclopaedia Judaica*.

Konzonanta	Gematrie A		Konzonanta	Gematrie A
א	1		ל	30
ב	2		מ	40
ג	3		נ	50
ד	4		ס	60
ה	5		ע	70
ו	6		פ	80
ז	7		צ	90
ח	8		ק	100
ט	9		ר	200
י	10		ש	300
כ	20		ת	400

Někdy se za samostatný typ gematrie považuje i přiřazení hodnoty koncovým tvarům konzonant. Tento typ gematrie, který řadím k základní gematrii (Gematrie A) se shoduje s Gematrií A pouze s tím rozdílem, že určuje navíc numerickou hodnotu i koncovým tvarům konzonant. Je doloženo dopočítávání $\aleph = 500, \beth = 600$ atd. (častější případ) ale také $\beth = 500, \beth = 600, \beth = 700, \beth = 800$ a $\beth = 900$. V tabulce je uvedena jen první verze:

ך	500
ם	600
ן	700
ף	800
ץ	900

Zjednodušená gematrie (Gematrie B)

Druhá, ne tolik rozšířená gematrie, kterou pracovně označuji jako „zjednodušenou gematrii“ – „Gematrie B“, počítá numerickou hodnotu písmen

ve slově podle písmen hebrejského alefbetu od א = 1 až do ת = 22 – viz následující tabulka:³⁸⁸

Konzonanta	Gematric B		Konzonanta	Gematric B
א	1		ל	12
ב	2		מ	13
ג	3		נ	14
ד	4		ס	15
ה	5		ע	16
ו	6		פ	17
ז	7		צ	18
ח	8		ק	19
ט	9		ר	20
י	10		ש	21
כ	11		ת	22

Gematric s druhou mocninou (Gematric C)

Třetí typ gematric, kterou pracovně označuji jako „gematric s druhou mocninou“ – „Gematric C“, počítá s druhou mocninou číselné hodnoty písmen – viz následující tabulka:³⁸⁹

Konzonanta	Gematric C		Konzonanta	Gematric C
א	1		ל	900
ב	4		מ	1600
ג	9		נ	2500
ד	16		ס	3600
ה	25		ע	4900
ו	36		פ	6400
ז	49		צ	8100
ח	56		ק	10000
ט	81		ר	40000
י	100		ש	90000

³⁸⁸ Rekonstrukce tabulky provedena dle: Gershom Scholem, „Gematria – In Kabbalah“, in: *Encyclopaedia Judaica*.

³⁸⁹ Rekonstrukce tabulky provedena dle: Gershom Scholem, „Gematria – In Kabbalah“, in: *Encyclopaedia Judaica*.

כ	400	ה	160000
---	-----	---	--------

Gematrie aritmetickou řadou (Gematrie D)

Čtvrtý typ gematrie, kterou pracovně označuji jako „gematrie aritmetickou řadou“ – „Gematrie D“, počítá numerickou hodnotu písmen ve slově a přičítá k nim další hodnotu aritmetickou řadou dle vzoru: konzonzanta ה je $= 1 + 2 + 3 + 4 = 10$. Zde předkládám tabulku všech ostatních konzonzant.³⁹⁰

Konzonzanta	Gematrie D	Konzonzanta	Gematrie D
א	1	ל	105
ב	3	מ	145
ג	6	נ	195
ד	10	ס	255
ה	15	ע	325
ו	21	פ	405
ז	28	צ	495
ח	36	ק	595
ט	45	ר	795
י	55	ש	1095
כ	75	ת	1495

Gematrie s doplněním hodnoty (Gematrie E)

U pátého typu gematrie, kterou pracovně označuji jako „gematrie s doplněním hodnoty“ – „Gematrie E“, se provádí takzvané „doplnění“ מילואי. Při tomto typu gematrie se nepočítá numerická hodnota každé konzonzanty, ale počítá se numerická hodnota slov označující danou konzonzantu: např. konzonzanta ב bet se přepisuje jako בי"ת – $ב 2 + י 10 + ת 400 = 412$. Problém je v tom, že není zcela jednota v ortografii jednotlivých konzonzant a to především ה a ו. Tyto dvě konzonzanty mohou být přepsány buď s א (הא, וא) nebo s ה (הה, וה) nebo s י (הי, וי). Existuje také druhotné „doplňování“, které však je velmi ojedinělé.

V následující tabulce je uvedena pouze první nejrozšířenější ortografie s doplněním א – viz následující tabulka.³⁹¹

Konzonanta		Gematrie E		Konzonanta		Gematrie E
א	אלף	111		ל	למד	74
ב	בית	412		מ	מם	80
ג	גימל	83		נ	נון	106
ד	דלת	434		ס	סמך	120
ה	הא	6		ע	עין	140
ו	ואו	13		פ	פא	81
ז	זין	67		צ	צדיק	204
ח	חית	418		ק	קוף	186
ט	טית	419		ר	ריש	710
י	יוד	20		ש	שין	360
כ	כף	100		ת	תיו	416

3.6.1. Výklady hebr. proprií gematrií ve SZ

Užití gematrie při výkladu hebr. proprií ve SZ není jednoznačně prokázáno i když dle mého názoru jsou minimálně dvě hebrejská propria, která výklad na základě gematrie v rámci SZ velmi nabízejí.

דמשיק אליעזר damašského Elíezer

První takové (v této souvislosti velmi známé) místo se pojí s hebr. propriem דמשיק אליעזר damašský Elíezer ve verši Gn 14,14, který umožňuje gematrický výklad:

³⁹⁰ Rekonstrukce tabulky provedena dle: Gershom Scholem, „Gematria – In Kabbalah“, in: *Encyclopaedia Judaica*.

³⁹¹ Rekonstrukce tabulky provedena dle: Gershom Scholem, „Gematria – In Kabbalah“, in: *Encyclopaedia Judaica*.

כִּי נִשְׁבְּהָ אָחִיו וַיִּרְקֶה אֶת־חֲנִיכָיו יְלִידֵי בֵּיתוֹ שְׁמֹנֶה עָשָׂר וּשְׁלֹשׁ מֵאוֹת וַיִּרְדֹּף עַד־דָּן
וַיִּשְׁמַע אַבְרָם³⁹²

„Když Abram uslyšel, že jeho bratr byl zajat, vytrhl se svými třemi sty osmnácti zasvěcenci, zrozenými v jeho domě, a sledoval útočníky až k Danu.“
Proč je uvedeno tak přesné číslo 318? Odpověď naprosté většiny biblických exegetů³⁹³ je, že se jedná o skrytý výklad odkazující ke jménu Abramova služebníka a původního dědice דַּמְשָׁק אֱלִיעֶזֶר damašského Elézera.³⁹⁴ Proprium אליעזר Elézer má totiž stejnou gematrickou hodnotu א 1 + ל 30 + י 10 + ע 70 + ז 7 + ר 200 = 318 v základní gematrii (Gematrie A), jako je počet zmíněných „zasvěcenců“.

עפרון Efrón → עפרן Efrón

Druhé místo, kde se možná vyskytuje gematrie v souvislosti s propriem, je verš Gn 23,16. Ten uvádí výpověď o hebr. propriu עפרן Efrón a 400 šelekech:

וַיִּשְׁמַע אַבְרָהָם אֶל־עֶפְרוֹן וַיִּשְׁקַל אַבְרָהָם לְעֶפְרוֹן אֶת־הַכֶּסֶף אֲשֶׁר דִּבֶּר בְּאָזְנֵי
בְּנֵי־חַת אַרְבַּע מֵאוֹת שְׁקָל כֶּסֶף עֵבֶר לְסֹחֵר³⁹⁵

„A uposlechl Abraham Efróna a odvážil Abraham Efrónovi stříbro, o kterém mluvil v přítomnosti Chetejců, čtyři sta šekelů stříbra, běžných mezi obchodníky.“

Na počátku tohoto verše se mluví o עפרון Efrónovi, který je zde přepisován plene – s koncovým ן. Jen o několik slov dále, v rámci stejného verše, dochází ke změně ortografie tohoto hebr. propria na defective z עפרון Efrón na עפרן Efrón. Proč dochází k tak nápadné změně po několika slovech? Několik židovských midrašů vykládá, že jej Písmo potrestalo za to, že kradl peníze.

³⁹² Gn 14,14.

³⁹³ Tento výklad se nachází již v *Baraitě* a také v mnohých dalších pramenech, jako je např. Midraš Berešit Raba, Kli Ha-Jakar či u Rašiho – viz dále.

³⁹⁴ Srov. Gn 15,2.

³⁹⁵ Gn 23,16.

Pokud však dáme stranou tyto midraše a budeme hledat jiné vysvětlení, mohla by přijít ku pomoci gematrie. Gematrická hodnota hebr. propria עפרון Efrón je v základní gematrii (Gematrie A): $\text{ע } 70 + \text{פ } 80 + \text{ר } 200 + \text{ו } 6 + \text{נ } 50 = 406$. Pokud však dojde ke změně ortografie na עפרן Efrón, pak gematrická hodnota tohoto hebr. propria je: עפרן Efrón je: $\text{ע } 70 + \text{פ } 80 + \text{ר } 200 + \text{נ } 50 = 400$. Právě tato hodnota je množství šekelů, které Abraham odvážil עפרן Efrónovi: „čtyři sta šekelů stříbra“. I když si tohoto jevu všímá už Raši,³⁹⁶ pokládám za velmi pravděpodobné, že se jedná o výklad textu SZ samého.

3.6.2. Výklady hebr. proprií gematrií v RL

Výklady hebr. proprií gematrií v RL nejsou dosud uceleně popsány. Yehiel Nehari se sice tématu okrajově věnuje ve svém článku o výkladech bibl. proprií ל"ז židovskými moudrymi. Prokazuje však nedostatečnou znalost věci, když uvádí: „v midraši vlastních jmen se používá gematrie pouze při výkladu jména Elíezer.“³⁹⁷ Jak ukáží v následujících odstavcích, nejedná se „pouze“ o hebr. proprium אליעזר Elíezer, ale o několik dalších.

3.6.2.1. Výklady hebr. proprií základní gematrií

אליעזר Elíezer

Baraita, Midraš Berešit Raba, Raši a několik dalších rabínských pramenů vykládají hebr. proprium אליעזר Elíezer gematrickou (Gematrie A) hodnotou $318: \text{א } 1 + \text{ל } 30 + \text{י } 10 + \text{ע } 70 + \text{ז } 7 + \text{ר } 200 = 318$.³⁹⁸

³⁹⁶ Raši, k 1Pa 16,11, in: הארכיון התורני.

³⁹⁷ מדרשי שמות – Yehiel Nehari, במדרש של השמות הפרטיים בא השימוש בגימטריה רק במדרש השם אליעזר in: אהרן דמסקי (ed.), *These Are The Names, Studies in Jewish Onomastics*, sv. 2, Ramat Gan 1999, str. 45.

³⁹⁸ Midraš Berešit Raba 43,2; výklad se vyskytuje též v Baraitě či komentáři Kli Ha-Jakar ke Gn 14,14: רש"י פי' אליעזר לבדו היה שם כי שלש מאות ושמונה עשר הוא מנין שם אליעזר, který tak vysvětluje výklad Rašiho k tomuto verši, který říká: זה אליעזר „Je to Elíezer“.

אברם Abram a אברהם Abraham

Babylónský Talmud používá gematrii (Gematrie A) k výkladu hebr. proprií

v Gn 17,5, kde je jméno אברם Abram změněno na אברהם Abraham:

בתחלה המליכו הקדוש ברוך הוא על מאתים וארבעים ושלושה אברים ולבסוף המליכו על מאתים וארבעים ושמונה אברים אלו הן שתי עינים ושתי אזנים וראש הגוייה³⁹⁹

„Na počátku jej Svatý Bud' Požehnán On učinil králem nad 243 údy *svého těla*. A na konci jej učinil králem nad 248 údy, což jsou dvě oči, dvě uši a hlava *jeho těla*.⁴⁰⁰“

Talmudický výklad chápe hebr. proprium אברם Abram jako: א 1 + ב 2 + ר 200 + מ 40 = 243 a proprium אברהם Abraham jako: א 1 + ב 2 + ר 200 + ה 5 + מ 40 = 248.⁴⁰¹

אברהם Abraham

Midraš Tanchuma vykládá gematrií hebr. proprium אברהם Abraham ve verši Gn 17,5 s odkazem na Gn 17,1:

והיה שמך אברהם הוסיף לו ה' חמשה מנין רמ"ה אברים לפיכך והיה תמים⁴⁰²
„A bude tvé jméno Abraham⁴⁰³ – přidal mu hej, což je 5, celkový počet je tedy 248 údů. Proto *mu řekl*: 'a bud' bezúhonný!⁴⁰⁴“

Výklad chápe hebr. proprium אברם Abram jako: א 1 + ב 2 + ר 200 + מ 40 = 243 + dodatečně dodané ה 5 = 248. ה je notarikon prvního slova slovního spojení „a bud' bezúhonný“ z Gn 17,1.

³⁹⁹ *Babylónský Talmud*, traktát Nedarim, str. 32b, in: *הארכיון התורני*.

⁴⁰⁰ Termín גוייה Jastrow překládá jako „inner body, creature“. Marcus Jastrow, *A Dictionary of the Targum, the Talmud Babli and Yerushalmi, and the Midrashic Literature*, str. 220.

⁴⁰¹ Číslo 248 v judaismu symbolizuje pozitivně formulovanou část 613 přikázání. Ta jsou rozdělena na ty, která se mají činit tzv. עשה *ase* (248) a na ta, která se nemají činit tzv. לא תעשה *lo taase* (365).

⁴⁰² *Midraš Tanchuma*, parašat Lech Lecha, perek 16, in: *הארכיון התורני*.

⁴⁰³ Citát Gn 17,5.

⁴⁰⁴ Citát Gn 17,1.

גוג ומגוג Góg a Magóg

Midraš Tanchuma vykládá apokalyptickou dvojici hebr. proprií גוג ומגוג Góg a Magóg gematrií:

גוג ומגוג בגימטריא שבעים שהם שבעים אומות⁴⁰⁵

„Góg a Magóg jsou v gematrii sedmdesát, což je sedmdesát národů.“

Midraš vykládá hebr. propria za pomoci gematrie, kterou výslovně zmiňuje: גוג

Góg a Magóg = ג 3 + ו 6 + ג 3 = 12 a ו 6 + מ 40 + ג 3 + ו 6 + ג 3 = 58.

Součet obou proprií: 12 + 58 = 70. Midraš potvrzuje symboliku čísla 70 jako

čísla označující národy, či „pronárody“ a přes gematrii určuje, že גוג ומגוג Góg a

Magóg jsou právě tyto národy. Z Ez 38 a 39 vyplývá, že גוג ומגוג Góg a Magóg

jsou ztělesněním zla a nepřítel, proti kterému bude Hospodin bojovat na konci

dní.

חבקוק Abakuk

Raši vykládá biblický verš: „I zvolal jako lev“ v Iz 21,8 hebr. propriem חבקוק

Abakuk za pomoci gematrie, jejíž užití výslovně zmiňuje. Přičemž určuje:

ויקרא אריה - הוא חבקוק, אריה בגי' כמניין חבקוק⁴⁰⁶

„A zvolal jako lev“ - to je Abakuk, slovo 'lev' má totiž v gematrii stejnou

hodnotu jako Abakuk.“

V biblickém textu není uveda proklitická předložka כ- „jako“, proto je možné

první část verše překládat jako: „A byl nazván lev“. Možná právě o tento detail

se opírá Raši, když spojuje význam hebr. apelativa אריה „lev“ s hebr. propriem

חבקוק Abakuk skrze gematrii. Apelativum אריה „lev“ = א 1 + ר 200 + י 10 + ה 5

= 216. Proprium חבקוק Abakuk = ח 8 + ב 2 + ק 100 + ו 6 + ק 100 = 216.

חברון Chebrón

⁴⁰⁵ Midraš Tanchuma, Karach, oddíl 12, in: הארכיון התורני.

⁴⁰⁶ Raši, k Iz 21,8, in: הארכיון התורני.

Midraš Chaser vykládá za pomoci gematrie ortografii hebr. propria **חברון** Chebrón v 2Sam 2,1:

כל חברונה מלא בר מן אחד אנה אעלה ויומר חברנה חסר וי"ו ללמדך שעשו ישראל ה' שנים מלך
ובששית נתחברו כל ישראל ויהודה והמליכו לדוד⁴⁰⁷

„Každý výskyt jména Chebrón se píše plně s vav, kromě jednoho místa: 'Kam mám vstoupit? On řekl: Do Chebrónu.,⁴⁰⁸ kde chybí vav, což tě má poučit, že si Izraelci dělali pět let jiného krále, ale v šestém roce se spojil celý Izrael a Juda a ustanovili si za krále Davida.“

Hebr. proprium **חברון** Chebrón se ve SZ vyskytuje v ortografické podobě plene s ו. V 2Sam 2,1 se však přepisuje midraš ortografii defective bez ו. Midraš vysvětluje tuto absenci ו za pomoci gematrie (Gematrie A), ve které má konzonanty ו hodnotu čísla šest. Vykládá tak **חברון** = **התחברו** „spojili se“ od kořene **חבר** + suffix **-ון**, který obsahuje konzonantu ו s gematrickou hodnotou 6 a odkazuje na šest let kralování krále Davida.

משה Mojžíš

Raši vykládá za pomoci gematrie hebr. proprium **משה** Mojžíš a jeho spojením s biblickým veršem v Gn 6,3:

בשגם הוא - בשגם בגימטריא כמו משה וכתוב שם והיו ימיו מאה ועשרים שנה וכך היו ימי חי
משה⁴⁰⁹

„Vždyť je jen⁴¹⁰ – termín 'vždyť jen' má v gematrii stejnou hodnotu jako Mojžíš. A je tam napsáno 'a budou jeho dny činit sto dvacet let'⁴¹¹ a tolik dnů života bylo Mojžíšovi.“

⁴⁰⁷ Midraš Chaser Vajater, in: Ocar Hamidrašim, str. 198, citováno u: David Mendel Harduf, ילקוט השמות הפרטיים שבתנ"ך ומדרשיהם, str. 57.

⁴⁰⁸ 2Sam 2,1b. אנה אעלה ויאמר חברנה

⁴⁰⁹ Raši, k talmudickému traktátu Chulin, list 139b, in: הארכיון התורני.

⁴¹⁰ Citát části Gn 6,3: ויאמר יהוה לא־ידון רוחי באדם לעלם בשגם הוא בשר והיו ימיו מאה ועשרים שנה

⁴¹¹ Druhá část stejného verše.

Raši vykládá za pomoci gematrie hebr. poprium משה Mojžíš = 345. Pomocí synchronního výkladu nachází v biblickém textu těžko přeložitelné slovo v Gn 6,3 בשגם „vždyť je jen“, které má stejnou gematrii = 345. Přiřazuje 345 = 345 a z druhou část verše, kde se mluví o 120 letech života člověka, přiřazuje Mojžíšovi a tvrdí, že se také Mojžíš dožil sto dvaceti let.

3.6.2.2. Výklady hebr. proprií gematrií s druhou mocninou

יהוה Hospodin

Je doloženo užití Gematrie C při výkladu jména יהוה Hospodin = $\aleph 10^2 + ה 5^2 + ו 6^2 + ה 5^2 = 186$. V Gematrii A této hodnotě odpovídá slovo מקום „místo“ = $מ 40 + ק 100 + ו 6 + ם 40 = 186$. V porovnání obou hodnot se tak nachází jedno ze zdůvodnění toho, proč se v RL používá opisu מקום „místo“ pro vyjádření Božího jména.⁴¹²

3.6.2.3. Výklady hebr. proprií gematrií s doplněním hodnoty

יהוה Hospodin, אדם Adam

Pátý typ gematrie, pracovně označený jako Gematrie E, se vyskytuje pouze v kabalistické literatuře, kde se touto gematrií vykládá tetragram překládaný jako יהוה Hospodin: $\aleph 20 + ה 6 + ו 13 + ה 6 = 45$. Dle Gematrie A má proprium אדם Adam: $א 1 + ד 4 + ם 40 = 45$. Výklad tak říká, že v propriu אדם Adam je obsažena gematrická hodnota יהוה tetragramu.⁴¹³

שדי Všemocný

Následovníci pseudomesiáše Šabataje Zvi (1626 – 1676) vykládali Gematrií E na základě „doplnění“ označení pro Boha שדי Všemocný jako $ש 360 + ד 434 + י$

---

⁴¹² Citováno dle Gershom Scholem, „Gematria – In Kabbalah“, in: *Encyclopaedia Judaica*.

⁴¹³ Také tam.

20 = 814. Jejich odpůrci se však bránili Gematrií A slovního spojení „Lživý duch“ רוח שקר = 814.⁴¹⁴

3.6.3. Pokus o aplikaci metody na další propria

Jak je vidět v Apendixu č. 2, pokusil jsem se uspořádat všechna propria sestupně dle jejich gematrické hodnoty v základní gematrii (Gematrie A). Přitom se ukázalo, že vůbec nejmenší gematrickou hodnotu má hebr. proprium אגא Ageus = 5. Naopak největší gematrickou hodnotu ve SZ má víceslovné hebr. proprium עשהרה קרנים Aštarót-karnajim = 1770. Dle mého názoru stojí za povšimnutí, že mnohá hebr. propria mají stejnou gematrii. Například v následující tabulce jsou propria, která mají stejnou gematrii jako יהוה Hospodin:

Některá hebr. propria mají stejnou gematrii:

Hebr. tvar	Přepis	Transkripce ČEP	Gematrie
אחזי	<i>achazaj</i>	Achzaj	26
חגייה	<i>chaggijja</i>	Chagijáš	26
חדיד	<i>chadid</i>	Chadid	26
יטבה	<i>jotva</i>	Jateba	26

Existuje možná vazba mezi proprii, která mají stejnou gematrii? Existuje vazba mezi proprii, která mají gematrickou hodnotu jako je číslo považované ve SZ za symbolické (7, 12, 40 atd.)? Pro nedostatek prostoru v této práci ponechávám tyto otázky otevřeny pro další bádání. Na následujících řádcích bych se chtěl pokusit ověřit možnost, zda výklad hebr. proprií může mít své ohlasy v textu SZ na výkladu propria אהוה Ahava:

אהוה Ahava

---

⁴¹⁴ Také tam.

Proprium אהוּא Ahava se vyskytuje ve SZ celkem 3x a to pouze v Ezd 8. kapitole 15., 21. a 31. verši. Jedná se o proprium s velmi zvláštní ortografií s jehož překladem si ani židovští ani křesťanští badatelé neví rady. LXX přepisuje jako Αουε, Vul jako *Ahavva*. KB nevykládá. Alfred Jones odvozuje z arabského *hoj* „prudce sestoupit“.⁴¹⁵ Wilhelm Gesenius dokonce toto proprium odvozuje z latinského *aqua* „voda“.⁴¹⁶ Zajímavou poznámku však činí Jan Heller: „Jako stálý přítok Tigridu jej uvádí již řím. spisovatel Marcellius.“⁴¹⁷ Jak se tedy zdá, skutečně existovala řeka označovaná původně zřejmě nehebrejským jménem a to buď semitského, nebo později latinského původu (latinské označení mohlo spadat do doby některé z redakcí SZ). Ani návrhy odvození tohoto propria z arabštiny či latiny však nevysvětlují jeho zvláštní ortografii, která se navíc neshoduje s verzí Αουε uvedenou v LXX. Dle mého názoru tuto ortografii je možno chápat jako výklad daného propria gematrií. Gematrie propria אהוּא Ahava = א 1 + ה 5 + ו 6 + א 1 = 13. Číslo 13 je však zároveň gematrií apelativa אהבה „láska“ = א 1 + ה 5 + ב 2 + ה 5 = 13. O co víc, fonetický přepis obou slov je taktéž identický: אהוּא *ahava* Ahava = אהבה *ahava* „láska“. Dle mého názoru je zvláštní ortografie zřejmě původně nehebrejského propria upravena autorem či redaktorem textu tak, aby při výkladu tohoto propria gematrií vzniklo apelativum „láska“. Tento výklad je možno opřít jak o identickou fonetiku obou slov, tak o kontext výskytu propria:

וְאֶקְרָא שֵׁם צוּם עַל־הַנָּהָר אַהוּא לְהַתְעִנוֹת לְפָנַי אֱלֹהֵינוּ לְבַקֵּשׁ מִמֶּנּוּ הַרְדּוּ יִשְׂרָאֵל לָנוּ
וּלְטַפְּנוּ וּלְכָל־רִכּוּשֵׁנוּ⁴¹⁸

⁴¹⁵ Alfred Jones, *Dictionary of Old Testament Proper Names*, str. 16.

⁴¹⁶ Viz heslo אהוּא, in: Wilhelm Gesenius, *Hebräisches und Aramäisches Handwörterbuch*, 17. vyd., Berlin – Göttingen – Heidelberg 1962.

⁴¹⁷ Jan Heller, *Výkladový slovník biblických jmen*, str. 39.

⁴¹⁸ Ezd 8,12.

„A vyhlásil jsem púst tam na řece Ahavě, aby bychom se před svým Bohem pokořili a vyprosili si u něho pro sebe, pro své děti a i pro všechn svůj majetek přímou cestu.“

V tomto verši je možné najít proprium אהוא Ahava v kontextu slovesa v imperfectu: „vyhlásit púst“ a infinitivů „postit se“ před Bohem אבך ממנו דרך „žádat od něho cestu“. Právě tento poslední obrat má svou paralelu ve verši Jr 2,33: „Proč zlepšuješ svou cestu, abys žádala lásku?“ Zde se vyskytuje i infinitiv לבקש „žádat“ i apelativum דרך „cesta“.

O pár veršů dále se proprium vyskytuje znovu s informací o vyslyšení žádostí a pústů:

וּנְסָעָה מִנְהַר אֲהָוָא בְּשָׁנִים עֶשֶׂר לַחֲדָשׁ הָרִאשׁוֹן לְלֶכֶת יְרוּשָׁלַם יְיָ-אֱלֹהֵינוּ הַיְתָה
עָלֵינוּ וַיִּצִילֵנוּ מִכַּף אוֹיֵב וְאוֹרֵב עַל-הַדֶּרֶךְ⁴¹⁹

„Dvanáctý den prvního měsíce jsme se vydali od řeky Ahavy na cestu do Jeruzaléma a ruka našeho Boha byla na nás. Vysvobožovala nás z rukou nepřátel a těch, kteří nám, na cestě strojili úklady.“

Zde se vyskytuje proprium אהוא Ahava opět, ale již v kontextu naplnění zmíněných žádostí: יד אלהינו היתה עלינו „ruka Boží byla nad námi“ a „zachraňoval nás“ z rukou nepřítele. Proto je možné interpretovat tyto verše jako projev Boží „lásky“,⁴²⁰ které se Ezdrášovi a jeho lidu dostalo tam u řeky אהוא Ahavy.

---

⁴¹⁹ Ezd 8,31.

⁴²⁰ Možná, že i skrze předložku על „na“ ve frázích: „na řece Ahavě“ (v. 15, a 21) a „jako dobrotivá ruka našeho Boha na nás“ (v. 18 a 22) je tvořena mezi nimi vazba.

3.6.4. Závěr

Jak jsem uvedl v úvodu k této kapitole, gematrie je jednou z nejstarších, nejnámějších, ale také jedna z nejproblematictějších⁴²¹ metod výkladu. Při rešerši onomatologického materiálu jsem se snažil zjistit, zda se gematrie využívá také jako metoda výkladu hebr. proprií. Dospěl jsem k názoru, že z nejrůznějších druhů gematrie se nejvíce k výkladu hebr. proprií používá základní gematrie a to zřejmě již ve SZ (אליעזר Elíezer, עפרון Efrón) a určitě v RL. V RL u celé řady hebr. proprií (אליעזר Elíezer, אברהם Abraham, גוג ומגוג Góg a Magóg, הבקוק Abakuk, חברון Chebrón, משה Mojžíš). Doklady o výkladech hebr. proprií ostatními typy gematrií jsem ve SZ nedohledal. RL používá jen některé z nich, ale pouze v kabale: výklady gematrií s druhou mocninou (יהוה Hospodin) a gematrií s doplněním hodnoty (יהוה Hospodin, אדם Adam, שדי Všemocný), ostatní výklady hebr. proprií gematrií s aritmetickou řadou, ani zjednodušenou gematrií zřejmě nepoužívá. Dle mého názoru by se tyto se tyto gematrie měly vyřadit z dalšího onomatologického bádání a i u předchozích dvou mít na vědomí, že se vyskytují pouze v kabalistických výkladech.⁴²² Naopak základní gematrie by měla být opět zohledňována při výkladech hebr. proprií a jsem si jist, že na tomto poli bude učiněno ještě mnoho pozoruhodných výkladů. O jeden takový jsem se pokusil při výkladu zvláštní orografie propria אהוה Ahava, které skrze gematrii, totožnou fonetiku i kontext může být vykládáno jako אהבה „láska“.

Pro další onomatologickou práci jsem sestavil seznam všech hebr. proprií seřazených v základní gematrii od toho s nejmenší gematrickou hodnotou po to s

---

⁴²¹ Mezi biblisty panuje vůči gematrii zdravá skepse, která by však neměla vést k úplnému vyřazení gematrie jako hermeneutického nástroje pro odhalování dalších rovin textu.

⁴²² V tomto smyslu by bylo třeba i zrevidovat *Výkladový slovník biblických jmen*, kde se vyskytuje vedle hodnoty propria v základní gematrii také hodnota propria v zjednodušené gematrii.

nejvyšší gematrickou hodnotou a tento seznam jsem dal k dispozici do Apendixu
č. 2.

3.7. Výklady hebr. proprií atbašem

Termín אַתב"ש *atbaš* vznikl složením konzontan hebr. alefbetu v pořadí, které odpovídá metodě jeho výkladu. Atbaš spočívá v tom, že slova chápe jako šifry, které jdou rozluštit záměnou konzontan v pořadí dle hebr. alefbetu: první za poslední, druhou za předposlední atd. Celý alefbet vypadá potom následovně:

ת	↔	א
ש	↔	ב
ך	↔	ג
ק	↔	ד
צ	↔	ה
פ	↔	ו
ע	↔	ז
ס	↔	ח
נ	↔	ט
מ	↔	י
ל	↔	כ

O metodě výkladu atbašem možná svědčí některé verše v Jer a LXX (viz dále) a možná ji využívá také NZ v evangeliu Jana.⁴²³ Určitě je ale doložen v Babylónském Talmudu⁴²⁴ a v Midraši Bemidbar Raba,⁴²⁵ který vykládá slovo קַטְרֶה „kadidlo“ v Nu 7,20 za pomoci atbaše a termín אַתב"ש *atbaš* přímo zmiňuje. Metoda výkladu atbaš je výslovně zmíněna též u Rašiho,⁴²⁶ v kabalistické literatuře v knize Zohar⁴²⁷ či Tikune Zohar.⁴²⁸ Někteří bibličtí vykladači si myslí,

⁴²³ Neil J. McEleney si klade otázku, proč v J 21,11 je uvedeno tak přesné číslo: „Šimon Petr šel a vytáhl na břeh síť plnou velkých ryb, bylo jich sto padesát tři“. Jeho odpověď zní, že se jedná o doklad gematrického atbaše v NZ. Srov. Neil J. McEleney, „153 Great Fishes (John 21,11) – Gematriacal Atbash“, in: *Bib*, 58, 1977, str. 411–417.

⁴²⁴ *Babylónský Talmud*, traktát Šabat, 104a, in: *הארכיון התורני*.

⁴²⁵ *Midraš Bemidbar Raba*, paraša 13, oddíl 15, in: *הארכיון התורני*.

⁴²⁶ *Raši*, k Nu 7,20 a k Megila 6,1, in: *הארכיון התורני*.

⁴²⁷ *Zohar*, díl B, list 132a i 132b, in: *הארכיון התורני*.

že se jedná o možná nejdříveji doloženou metodu výkladu ve SZ.⁴²⁹ Nicméně Scott B. Noegel přítomnost atbaše dokládá ve svém článku *Atbash in Jeremiah and Its Literary Significance* na celé řadě míst v knize Jeremjáš.⁴³⁰

Atbaš je metoda výkladu v judaismu poměrně velmi známá. Pro představu její rozšířenosti v porovnání s dalšími známými metodami výkladů v judaismu jako jsou notarikon, gematrie, achas bata a retrográdní čtení, jsem v databázi pramenů RL *הארכיון התורני*⁴³¹ zadal vyhledání termínu ש"תב"א a databáze našla 14 výskytů.

3.7.1. Výklady hebr. proprii atbašem ve SZ

Při rešerši onomatologického materiálu ve SZ jsem za pomoci židovských vykladačů (viz dále) našel tři známá místa v Jeremjášovi, u kterých se přikláním k názoru, že je možno tato místa vykládat metodou výkladu ש"תב"א atbaš. Jedná se o hebr. propria v následujících verších: Jr 25,26, Jr 51,1 a Jr 51,41. V tomto posledním verši se nachází paralelismus mezi hebr. proprii ששך Šěšach a בבל Babylón:

ששך Šěšach a בבל Babylón

איך נלכדה ששך ותתפש תהלת כל־הארץ איך היתה לשמה בבל בגוים⁴³²

„Jak je lapen Šěšach a zajata radost celé země! Jak je zpusťošen Babylón mezi pronárody!“

Ve verši se vyskytuje hebr. proprium ששך Šěšach v paralelismu s hebr. propriem בבל Babylón. S výkladem propria ששך Šěšach si bibličtí badatelé většinou neví

---

⁴²⁸ *Tikune Zohar*, list 73a, in: *הארכיון התורני*.

⁴²⁹ Jack Sasson, „Word Play in the Old Testament“, in: *Interpreter's Dictionary of the Bible*, Abingdon 1976, str. 969.

⁴³⁰ Ve verších Jr 18,2–4 סיג = חמר, Jr. 20,8 יקם = מדי a celé řadě dalších míst. Viz Scott B. Noegel, „Atbash in Jeremiah and Its Literary Significance: Part 1“, in: *JBQ*, 24/2, 1996, str. 82–89; „Atbash in Jeremiah and Its Literary Significance: Part 2“, in: *JBQ*, 24/3, 1996, str. 160–166; „Atbash in Jeremiah and Its Literary Significance: Part 3“, in: *JBQ*, 24/4, 1996, str. 247–250.

⁴³¹ *הארכיון התורני*.

radý. Jan Heller uvádí, že se možná jednalo o „názvuk na jm. faraóna שישק, které mohlo maskovat politický hrot skrytý za jm.“⁴³³ Avšak při porovnání s tabulkou uvedenou výše je zřejmé, že konzonanta ש odpovídá konzonantě ב, a konzonanta כ konzonantě ל. Hebr. proprium je tedy možné vykládat atbašem jako שךש Šěšak = ש ↔ ב + ש ↔ ב + ך ↔ ל = בבל „Babylón“.

כשדים Chaldejci

Dalším místem je zmíněný verš Jr 51,1, kde se zřejmě také jedná o výklad dvou slov, ze kterých po jejich výkladu atbašem vznikne hebr. proprium:

⁴³⁴ כה אומר יהוה הנני מעיר על-בבל ואל-ישובי לב קמי רוח מִשְׁחִית

„Toto praví Hospodin: Hle vzbudím proti Babylónu a proti obyvatelům uprostřed mých protivníků zkázonosný vítr.“

V tomto verši se vyskytuje dost zvláštní výraz לב קמי, se kterým si překladatelé neví moc rady. ČEP jej překládá jako „srdce mých protivníků“, Kral jako „uprostřed mých protivníků“. Avšak Septuaginta překládá jako Χαλδαίους – Chaldejci! Jak k tomuto překladu dospěla? Možná odpověď zní: skrze výklad tohoto termínu לב קמי skrze atbaš, ve kterém se zaměňují ל ↔ כ, ב ↔ ש, ק ↔ ד, מ ↔ ך, י ↔ ם. Při této záměně atbašem vznikne hebr. proprium כשדים Kaldejci. Zastřené proroctví o jejich příchodu se naplňuje o pár veršů dále:

⁴³⁵ שברו כשדים וישאו את-כל-נחשתם בבלה

„Kaldejci rozbili a všechn bronz z nich odvezli do Babylóna.“

V tomto verši stojí כשדים Kaldejci s בבל Babylónem v těsném kontextu a tento verš i obsahově koresponduje s výše zmíněným.

---

⁴³² Jr 51,41.

⁴³³ Jan Heller, *Výkladový slovník biblických jmen*, str. 469.

⁴³⁴ Jr 51,1.

⁴³⁵ Jr 52,17.

Je transkripce LXX svědectvím o výkladu atbašem? Dle mého názoru ano a tato tradice se nese dále až k středověkým vykladačům, jako byl Raši či Radak.⁴³⁶

Již ne tolik známý a již LXX nedoložitelný výklad již jednou v této práci vykládaného⁴³⁷ hebr. propria כבול Kabúl předkládá C. H. Gordon:

כבול Kabúl

וַיֹּאמֶר מָה הָעָרִים הָאֵלֶּה אֲשֶׁר־נָתַתָּה לִּי אָחִי וַיִּקְרָא לָהֶם אֶרֶץ כְּבוֹל עַד הַיּוֹם הַזֶּה⁴³⁸

„A řekl: Cos mi to dal za města, můj bratře?! A nazval je zemí Kabúl. Tak se nazývá až dodnes.“

C. H. Gordon chápe verš jako výčitku a však navrhuje vykládat toto hebr. proprium atbašem.⁴³⁹ V atbaši se konzony propria כבול Kabúl změni na: כ ↔ ל, ש ↔ ב, ו ↔ פ, ל ↔ כ a vznikne slovo לשפוך, které ve spojení s ארץ לשפוך znamená „zemi na nic“.

3.7.2. Výklady hebr. proprií atbašem v RL

Nejnámějším příkladem užití atbaše při výkladu hebr. proprií v RL je výše zmíněný výklad hebr. propria ששך Šéšak v Jr 25,26:

ששך Šéšak

Již Targum Jonatan a následně i Raši, Baale Ha-Tosafot, Radak, Mecudat David i Malbim, vykládají hebr. proprium ששך Šéšak za pomci atbaše:

⁴³⁶ Srov. jejich komentáře k Jr 51,1.

⁴³⁷ Viz v odstavci „3.3.2.6.3. Pokus o aplikaci metody na další propria“.

⁴³⁸ 1Kr 9,13.

⁴³⁹ C. H. Gordon pronesl tento výklad před Společností pro biblickou literaturu v roce 1973, zmíněno u Scott B. Noegel, „Atbash in Jeremiah and Its Literary Significance: Part 1“, in: *JBQ*, 24/2, 1996, str. 85.

ששך - הוא בבל בא"ת ב"ש⁴⁴⁰

„Šěšak – to je Babylón v atbaši.“

Raši vykládá hebr. proprium na základě atbaše, který výslovně zmiňuje. Ve svém komentáři k Jr 51,41 svůj výklad propria opakuje s tím, že atbaš zařazuje do gematrie:

ששך - בבל בגי' דא"ת ב"ש⁴⁴¹

„Šěšak – Babylón v gematrii, která je atbaš.“

Při porovnání s tabulkou uvedenou výše je zřejmé, že konzonanta ש odpovídá konzonantě ב, a konzonanta כ konzonantě ל. Hebr. proprium je tak vykládáno jako ששך Šěšak = ש ↔ ב + ש ↔ ב + ך ↔ ל = בבל „Babylón“.

תחזו Tochú

Midraš Psikta Rabati vykládá hebr. proprium תחזו Tochú za pomoci atbaše, který výslovně zmiňuje:

ושמו אלקנה בן ירוחם בן אליהו בן תוחזו אמר רבי יוחנן לישון גימטריקון הוא תחזו הוא אסף א"ת
ב"ש ת"א ח"ס ו"ף⁴⁴²

„A jeho jméno bylo Elkána. Byl to syn Jeróchama, syna Elíhúa, syna Tochúa.⁴⁴³ Řekl rabi Jochanan: v jazyce gematrie Tochú je Asaf – v atbaši *nahrazuje*: tav alef, chet samech a vav pe.“

Midraš identifikuje hebr. proprium תחזו Tochú s hebr. priem אסף Asaf za pomoci atbaše: תחזו Tochú = ת ↔ א, ח ↔ ס, ו ↔ פ = אסף Asaf.

⁴⁴⁰ Raši, k Jr 25,26, in: *הארכיון התורני*.

⁴⁴¹ Raši, k Jr 51,41, in: *הארכיון התורני*.

⁴⁴² *Midraš Psikta Rabati*, paraša 43, in: *הארכיון התורני*.

⁴⁴³ 1Sam 1,1 ושמו אלקנה בן ירוחם בן אליהו בן תחזו.

3.7.3. Pokus o aplikaci metody na další propria

V Appendixu č. 1 jsem se pokusil aplikovat metodu výkladu hebr. proprií atbašem na všechna biblická propria. V naprosté většině případů se jedná o slova, která nedávají v hebrejštině smysl. Jsou však ještě další hebr. propria kromě propria ששך Šěšak, která při vyložení atbašem stojí za opětné prozkoumání v biblickém textu, zda by u nich výklad atbašem nebyl možný.

Zde je několik příkladů, ve kterých uvádím vždy jen jeden hebr. tvar a jeden jeho přepis (i když od jednoho hebr. tvaru se někdy odvozuje více proprií):

Hebr. tvar	Fonetická transkripce	Transkripce ČEP	Atbaš hebr. tvaru	Překlad atbaše
תבץ	<i>tevec</i>	Tebes	אשה	„žena“
שת	<i>šet</i>	Šét, Šétovec	בא	„přicházející“
שמא	<i>šamma</i>	Šama	בית	„dům“
שם	<i>šem</i>	Šém	בי	„ve mě“
שלכת	<i>šallechet</i>	---	בכלא	„ve vězení“
שכם	<i>šechem</i>	Šekem	בלי	„bez“
שוע	<i>šoa</i>	Šóa	בפז	„ve zlatě“
שוני	<i>šuni</i>	Šúni	בפחם	„v žhnoucím uhlí“
שוחמי	<i>šuchami</i>	šúchamský	בפנים	„ve tváři“
שוחם	<i>šucham</i>	Šúcham	בפני	„ve tváři“
שוחי	<i>šuchi</i>	Šúchský	בפנם	„v jejich tváři“

Pro demonstraci možného fungování atbaše u hebr. proprií „zpět“ v kontextu SZ jsem si z této tabulky vybral jedno hebr. proprium, u kterého jsem se rozhodl ověřit, zda je možný jeho výklad atbašem ve SZ. Vybral jsem si hned první hebr. proprium תבץ Tebes:

תְּבֵס Tebes

Hebr. proprium תְּבֵס Tebes je localium, které se ve SZ vyskytuje pouze ve spojení s příběhem Abímeleka v Sd 9,50 a při reflexi tohoto příběhu v 2Sa 11,21. Nikde jinde o tomto hebr. localiu neslyšíme. Vykladači si s možným významem tohoto propria neví rady. KB jej nevykládá. Alfred Jones vykládá toto proprium z arabštiny jako „jas“. *Výkladový slovník biblických jmen* uvádí zcela nesouvisející význam „bahniště“ s otazníkem.⁴⁴⁴ Je možný v rámci SZ výklad tohoto propria atbašem? Zkusme se podívat na kontext propria:

וַיֵּלֶךְ אַבִּימֶלֶךְ אֶל־תְּבֵס וַיִּחַן בְּתֵבֵס וַיִּלְכְּדָהּ⁴⁴⁵

„Potom táhl Abímelek do Tebesu, oblehl jej a dobyl.“

Z prvního verše vyplývá souvislost mezi אַבִּימֶלֶךְ Abímelekem a localiem תְּבֵס Tebes. V dalším verši se vypráví o „mužích“ a „ženách“, kteří utekli na střechu:

וּמִגְדָּל־עִזֵּי הָיָה בְּתוֹךְ־הָעִיר וַיִּגְסוּ שָׁמָּה כָּל־הָאֲנָשִׁים וְהַנְּשִׂיִם וְכָל בְּעָלֵי הָעִיר
וַיִּסְגְּרוּ בַּעֲרָם וַיַּעֲלוּ עַל־גַּג הַמִּגְדָּל⁴⁴⁶

„Uprostřed města byla pevná věž, kam utekli všichni mužové a ženy i všichni občané města. Zavřeli za sebou a vystoupili na střechu věže.“

Proč se ve verši 51 tak nápadně mluví o všech האנשים „mužích“ a הנשים „ženách“? Dle mého názoru odpověď zní: tato velmi nápadná zmínka ohlašuje verš 53:

וַתִּשְׁלֹךְ אִשָּׁה אַחַת פֶּלֶחַ הַכֶּבֶב עַל־רֹאשׁ אַבִּימֶלֶךְ וַתִּרֶץ אֶת־גְּלִגְלָתוֹ⁴⁴⁷

„V tom hodila nějaká žena Abímelekovi na hlavu mlýnský kámen a prorazila mu lebku.“

⁴⁴⁴ Srov. Jan Heller, *Výkladový slovník biblických jmen*, str. 472.

⁴⁴⁵ Sd 9,50.

⁴⁴⁶ Sd 9,51.

⁴⁴⁷ Sd 9,53.

Jedna z oněch הנשים „žen“ – zde uvedená jako אשה „žena“ – vrhá Abímelekoví na hlavu mlýnský kámen a תרץ „proráží“ (zřejmě též názvuk na proprium תבץ Tebes) mu lebku. Slovo אשה „žena“ tak je spojnicí mezi אבימלך Abímelekiem a localiem תבץ Tebes.

Velmi pravděpodobné spojení mezi localiem a apelativem „žena“ potvrzuje i druhá zmínka příběhu o neveselém konci אבימלך Abímeleka v 2Sam 11,21:

מִי־הָבִיחַ אֶת־אֲבִימֶלֶךְ בֶּן־יִרְבֵּשֶׁת
הַלֹּוא־אִשָּׁה הַשְּׁלִיכָה עָלָיו פֶּלֶחַ רֶכֶב מֵעַל הַחֹמָה
וַיָּמָת בְּתֵבֶץ⁴⁴⁸

„Kdo zabil Abímeleka, syna Jerúbešetova? Nebyla to **žena**, která na něho svrhla ze zdi mlýnský kámen? A umřel v **Tebesu**.“

Verš začíná otázkou: „kdo zabil Abímeleka“? A po židovském způsobu odpovídá další otázkou: „nebyla to žena?“ Vytváří tak vztah mezi Abímelekiem a אשה „ženou“ a uzavírá samostatně stojící jednotkou: וימת בתבץ „a umřel v Tebesu“, i když tento fakt by verš dodávat již nemusel. Dle mého názoru jej i tento verš dodává právě proto, že existuje spojení mezi localiem תבץ Tebes a apelativem אשה „žena“. Toto spojení existuje skrze výklad hebr. localia תבץ Tebes atbašem:

א	↔	ת
ש	↔	ב
ה	↔	צ

Z této tabulky vyplývá, že pokud vykládáme hebr. proprium תבץ Tebes atbašem, dostaneme apelativum אשה „žena“. Stejně apelativum, jaké se vyskytuje v Sd 9,53 i v 2Sam 11,21 a které představuje klíčovou osobu příběhu. Z toho vyplývá, že záhadné hebr. proprium תבץ Tebes, se kterým si vykladači neví rady, je šifrou klíčové postavy příběhu. Toto proprium má podtrhnout svým významem důležitou postavu příběhu a má posluchačům a

čtenářům textu připomínat, kdo byl za smrtí Abímelecha na místě takto pojmenovaném.

3.7.4. Závěr

V této kapitole jsem se zabýval metodou výkladu **ש"תב"ש** atbaš. Jak jsem doložil v úvodu, jako metoda výkladu byla výslovně uvedena při písemné fixaci orálních tradic do Midraše Bemibar Raba (cca 5. stol.). Mezi biblisty až na výjimky (Scott B. Noegel) je tato metoda výkladu jako legitimní metoda výkladu SZ zcela opomíjena. Při rešerši onomatologického materiálu jsem zjistil, že **ש"תב"ש** atbaš může být i jednou z metod výkladu hebr. proprií. Z příkladu výkladu hebr. propria **שש** Šěšak a slovního spojení **לכ קמי** vyplývá, že tato metoda zřejmě má spojitost s výklady hebr. proprií ve SZ. Jednoznačně je však doložena v RL na výkladu hebr. proprií **שש** Šěšak a **תחור** Tochú. Po definici a deskripci metody výkladu hebr. proprií **ש"תב"ש** atbašem jsem se pokusil aplikovat tuto metodu na další dosud touto metodou nevykládané hebr. proprium **תבש** Tebes. Při tomto pokusu o návrat „zpět“ do textu SZ jsem zjistil, že hebr. localium **תבש** Tebes může být vykládáno v rámci svého kontextu metodou výkladu **ש"תב"ש** atbaš jako **אשה** „žena“.

Materiál svědčící o užívání této metody při výkladech hebr. proprií je dle mého názoru natolik pravděpodobný, že by tato metoda výkladu měla být zohledňována při další onomatologické práci, k čemuž může sloužit i výklad všech biblických hebr. proprií atbašem uvedený v Apendixu č. 1.

---

⁴⁴⁸ 2Sam 11,21.

3.8. Výklady hebr. proprií pomocí achas bata

Termín אה"ס בט"ע *achas bata* je akronym utvořený z prvních šesti konzont alefbetu seřazeného dle stejnojmenného výkladu. Jedná se o čtení slov, které předpokládá, že čtená slova jsou šifry zaměněných konzont: první za osmou, druhá za devátou atd. Celý alefbet vypadá potom následovně:

ס	ח	א
ע	ט	ב
פ	י	ג
צ	כ	ד
ק	ל	ה
ך	מ	ו
ש	נ	ז
ת	ס	ח

Výklady za pomoci אה"ס בט"ע *achas bata* se vyskytují jak v Babylónském Talmudu,⁴⁴⁹ u Rašiho u výkladu Talmudu⁴⁵⁰ a v kabalistické literatuře, jako je kniha *Pardes Rimonim*.⁴⁵¹

Achas bata je metoda výkladu v judaismu poměrně velmi známá. Pro představu její rozšířenosti v porovnání s dalšími známými metodami výkladů v judaismu jako jsou notarikon, gematrie, atbaš a retrográdní čtení, jsem v databázi pramenů RL⁴⁵² הארכיון התורני zadal vyhledání termínu אה"ס בט"ע a databáze našla 14 výskytů, stejně jako u termínu אתב"ש atbaš.

3.8.1. Výklady hebr. proprií pomocí achas bata ve SZ

Při rešerši onomatologického materiálu ve SZ jsme nenašel žádná hebr. propria, která by byla vykládána metodou achas bata.

⁴⁴⁹ *Babylónský Talmud*, traktát Šabat, list 104a, in: הארכיון התורני.

⁴⁵⁰ Raši, k: *Babylónský Talmud*, traktát Šabat, list 104a, in: הארכיון התורני.

⁴⁵¹ *Pardes Rimonim*, brána 30, oddíl 6, in: הארכיון התורני.

3.8.2. Výklady hebr. proprií pomocí achas bata v RL

Jediný výklad hebr. proprií metodou אה"ס בט"ע achas bata jsem našel ve velmi pozdní knize *Sefer Šem MiŠmuel* z roku 1921 rabína Samuela Bornsteina (1856 – 1926), který ve své knize prezentuje myšlenkové bohatství polských chasidů:

סדום Sodoma → אדום Edóm

וכבר הגדנו שאותיות סדום הוא אותיות אדום ובלבד שתחליף האלף בס' בחילוף האותיות של אה"ס בט"ע, וכמו שמלכות הרביעית דהיא אדום שקולה כשלשתן כן סדום כלולה מכולן.⁴⁵³

„A již jsme řekli, že písmena *jména* Sodoma jsou písmeny *jména* Edóm. *A to tak*, že se vymění alef za samech záměnou písmen *dle* achas bata.“

Tento chasidský výklad identifikuje hebr. proprium סדום Sodoma s hebr. propriem אדום Edóm, zřejmě aby naznačil, že tato dvě negativně vnímaná propria mají spojitost. Metodou אה"ס בט"ע se však vykládá pouze jedna konzonanta: konzonanta א z hebr. propria אדום Edóm se zaměňuje za konzonantu ס z hebr. propria סדום Sodoma.

3.8.3. Pokus o aplikaci metody na další propria

Z důvodů uvedených v odstavci „3.7.4. Závěr“ se nebudu pokoušet o aplikaci této metody na další propria.

3.8.4. Závěr

Při rešerši onomatologického materiálu jsem zjistil, že se v RL vyskytuje minimálně jeden výklad hebr. propria metodou אה"ס בט"ע achas bata, která je jinak doložena již v Talmudu. Tento výklad je však velmi pozdní a navíc nepostihuje celé proprium, ale pouze jeho první konzonantu. Proto metodu אה"ס

---

⁴⁵² הארכיון התורני.

⁴⁵³ *Sefer Šem MiŠmuel*, k paraše Lech Lecha, in: הארכיון התורני.

ע"ב achas bata považuji při výkladu hebr. proprií za naprosto marginální a navrhuji ji nezohledňovat při další onomatologické práci.

3.9. Výklady hebr. proprií retrográdním čtením

Další metodou výkladu hebr. proprií označuji jako „výklady retrográdním čtením“. Termínem „retrográdní čtení“ se rozumí čtení slova nebo textu pozpátku. Tento termín jsem zvolil pro jeho rozšířenost v obecné lingvistice.⁴⁵⁴

Ačkoliv je tato technika využívána jak ve SZ, tak v RL, zřídka kdy je definována. RL ji občas označuje termínem תשר"ק *tašrak*, který vyjadřuje čtyři poslední písmena hebr. abecedy napsaná do zkratky pozpátku. Někteří badatelé používají pro označení retrográdního čtení termín „palindrom“.⁴⁵⁵ Obecně se však termínem „palindrom“ definuje spíše „slovo, věta nebo verš, jejichž znění se při čtení od konce nemění, nebo alespoň zůstává smysluplné.“⁴⁵⁶ Pro potřeby této práce budu zahrnovat palindromy do této kapitoly o retrográdním čtení. Ani pro palindrom však nemá RL jednotný termín. U některých autorů se vyjadřuje jako אותיות המתהפכות „převrácená písmena“.⁴⁵⁷

Co se palindromů týče, stojí za krátkou zmínku palindrom vytvořený Abrahamem Ibn Ezrou:

פרשנו רעבתן שבדבש נתבער ונשרף⁴⁵⁸

„Vysvětlili jsme nenasytovi, že v medu se spálí a shoří.“

Ibn Ezra touto větou odkazuje k halachické otázce, zda když spadne moucha do medu, tento med přestane být košer. Z následující tabulky je možné postřehnout, že tento palindrom je možné číst nejen zleva doprava a zprava doleva, ale také zezhora dolů a zezdola nahoru:

⁴⁵⁴ Srov. termín „retrográdní slovník“.

⁴⁵⁵ Srov. výklad Yehudy Radday hebr. propria נבל Nabal jako „palindrome“ hebr. propria לבן Lában (viz v této kapitole dále). Yehuda Radday, „Humor in names“, in: Yehuda Radday & Athalya Brenner, *On Humour and the Comic in the Hebrew Bible*, Sheffield 1990, str. 59–97.

⁴⁵⁶ Srov. *Akademický slovník cizích slov*, kolektiv autorů, Praha 1995, str. 559.

⁴⁵⁷ Tak židovský básník a překladatel ze Španělska Rabi Yehuda Al-Charizi (1170 – 1235) ve své knize מכתבות אימיאל (dokončeno před 1280).

⁴⁵⁸ Srov. heslo פליגדרום in: <http://he.wikipedia.org>.

ו	נ	ש	ר	פ
נ	ת	ב	ע	ר
ש	ב	ד	ב	ש
ר	ע	ב	ת	נ
פ	ר	ש	נ	ו

Text je možné: → zleva doprava, zprava doleva ←, odshora dolů ↓, i odspoda nahoru ↑.

Retrográdní techniky se užívaly od nepaměti v magii, kde se skrze odříkávání slov nebo písmen dosahovalo depotencování síly osoby, jejíž jméno se odříkávalo pozpátku.⁴⁵⁹ Retrográdní čtení je v judaismu velmi známá metoda výkladu. Pokusil jsem se pro představu její rozšířenosti v porovnání s dalšími známými metodami výkladů v judaismu jako jsou notarikon, gematrie, atbaš a achas bata zadat v databázi pramenů RL ⁴⁶⁰הארכיון התורני vyhledání termínu ק"תשר"ק a databáze našla 239 výskytů.

3.9.1. Výklady hebr. proprií retrográdním čtením ve SZ

Biblický text využívá retrográdního čtení při slovní hříčce u hebr. propria נח Noe:

נח Noe

⁴⁵⁹ Tato metoda se v podobné formě přes židovskou mystiku dostala až do legendy o pražském Golemovi. V ní se praví, že když rabi Loew viděl potenciální nebezpečnost Golemovi, pozval Golema i své dva žáky na půdu Staronové synagogy a přikázal Golemovi si lehnout. Po té začal odříkavat צרופים „kombinace“ možné výslovnosti Božího jména (tetragramu) a spolu se svými dvěma žáky obcházel Golema pozpátku – v opačném směru, než jej obcházeli při jeho stvoření. Po sedmi obejitích se Golem znovu proměnil v hlínu.

⁴⁶⁰ הארכיון התורני.

וְנָח מִצָּא חֵן בְּעֵינֵי יְהוָה⁴⁶¹

„Ale Noe našel u Hospodina milost.“

Dle této slovní hříčky tak lze hebr. proprium נח Noe vykládat za pomoci retrográdního čtení jako apelativum חן „milost“: נח = נח Noe → חן „milost“.

ער Er

וַיְהִי עֵר בְּכוֹר יְהוּדָה רַע בְּעֵינֵי יְהוָה וַיִּמְחָהוּ יְהוָה⁴⁶²

„Judův prvorozený Er však byl v očích Hospodinových zlý, a proto jej Hospodin usmrtil.“

Dle této slovní hříčky tak lze hebr. proprium ער Er vykládat za pomoci retrográdního čtení jako adjektivum רע „zlý“: ער = ער → רע.

דדנים Dedánci

Biblický text nepřímou vykládá retrográdním čtením hebr. proprium דדנים Dedánci ve verších následujících po uvedení tohoto propria:

מִשָּׂא בְעָרְבַּ בַּיַּעַר בְּעָרְבַּ תְּלִינוּ אֶרְחוֹת דְּדָנִים
לְקִרְאָת צָמָא הִתְיוּ מִיּוֹם יִשְׁבִּי אֶרֶץ תִּימָא בְּלַחְמוֹ קִדְמוֹ נָדַד
כִּי־מִפְּנֵי חֲרָבוֹת נָדְדוּ⁴⁶³

„Výnos proti Arábii: Budete nocovat v arabské divočině, karavany Dedánců. Vstříc žíznivému! Neste vodu! Obyvatelé země Témy, vyjděte s chlebem naproti utíkajícímu! Vždyť utekli před meči.“

Text nejdříve zmiňuje hebr. proprium דדנים Dedánci a hned v zápětí 2x uvádí tvary נדד „utíkající“ a נדדו „utekli“, které jsou retrográdním čtením sg. דדן

---

⁴⁶¹ Gn 6,8.

⁴⁶² Gn 38,7.

⁴⁶³ Iz 21,13–14.

Dedánc. Dle Moshe Garsiel se ve slově מפני „před“ při retrográdním čtení skrývá dokonce koncovka plurálu ים- z propria דדנים Dedánci.⁴⁶⁴

Jako jediný doklad retrográdního čtení, které je zároveň palindromem, jsem ve SZ našel v Př 30,1. Zde se vyskytuje hebr. proprium איתאל Itiel, které je možné číst retrográdním čtením a díky proklitické předložce ל zůstává čtení hebr. propria stejné:

ל איתאל Itiel

דְּבַר אָגוּר בֶּן־יִקְהָה הַמְּשָׂא נָאֵם הַגֵּבֶר לְאִיתִיאל לְאִיתִיאל וְאָכַל⁴⁶⁵

„Slova Agúra, syna Jákeova. Výnos. Výrok toho muže k Itielovi, k Itielovi a Ukalovi.“

Biblický text nápadně uvádí 2x hebr. proprium איתאל Itiel a to ještě navíc s proklitickou předložkou ל. Důvodem může být akustické zdůraznění propria. Má zopakování hebr. propria s nápadným přidáním předložky ל také svůj sémantický důvod?

3.9.2. Výklady hebr. proprií retrográdním čtením v RL

נבל Nábal → לבן Lában

Midraš Tehilim vykládá hebr. proprium לבן Lában retrográdním čtením:

א"ר סימון, הוא נבל הוא לבן, הן הן האותיות. מה לבן היה רמאי, כך נבל היה רמאי.⁴⁶⁶

„Řekl rabi Simon, Nabal to je Lában, mají stejná písmena. Tak, jako byl Lában podvodník, tak byl Nabal podvodník.“

Midraš vykládá hebr. proprium לבן Lában retrográdním čtením jako hebr. proprium נבל Nabal a dodává vysvětlení, že oba byli podvodníci, přičemž

⁴⁶⁴ Moshe Garsiel, *Biblical Names*, str. 88.

⁴⁶⁵ Př 30,1.

⁴⁶⁶ *Midraš Tehilim*, 53, in: *הארכיון התורני*.

naráží na Lábanův podvod vůči Jákobovi v Gn 29 a Nabalovo odmítnutí Davidových služebníků v 1Sam 25. Postřeh midraše podporuje Yehuda Radday ve svém článku *Humor in names* předkládá názor, že hebr. proprium נבל Nabal je „palindrome“ – palindrom původního propria לבן Lában.⁴⁶⁷

3.9.3. Pokus o aplikaci metody na další propria

V pokusu o aplikaci metody retrográdního čtení jsem vybral několik příkladů smysluplných čtení hebr. proprií retrográdním čtením:

Hebr. tvar	Foneti-cká transkripce	Transkrip. ČEP		Retrográdní čtení	Pokus o překlad
הם	ham	Hám	←	מה	„Co?“
בדן	bedan	Bedán	←	נדב	„dar“
חור	chur	Chúr	←	רוח	„duch“
לד	lod	Lód	←	דל	„chudý“
נפג	nefeg	Nefeg	←	גפן	„vinná réva“
ארם	aram	Aram	←	מרא	„hořká“ / Mara
יבל	javal	Jábal	←	לבי	„mé srdce“
משה	moše	Mojžíš	←	השם	„to jméno“ / Jméno
לבן	lavan	Lában	←	נבל	Nábal
אצם	ocem	Osem	←	מצא	„našel“
איה	ajja	Aj	←	היא	„ona“
לשם	lešem	Lešem	←	משל	„vláda“
חשם	chašum	Chašum	←	משה	„pomazal“
דדן	dedan	Dedán	←	נדד	„putující“
גד	gad	Gád	←	דג	„ryba“
בל	bel	Bél	←	לב	„srdce“
ארב	arav	Arab	←	ברא	„stvořil“
מחלה	machla	Machla	←	הלחם	„ten chléb“

⁴⁶⁷ Yehuda Radday, „Humor in names“, str. 59–97.

דליה	<i>delaja</i>	Delajáš	←	הילד	„to dítě“
ברע	<i>bera</i>	Béra	←	ערב	„večer“
אבין	<i>evec</i>	Ebes	←	צבא	„vojsko“
חצור	<i>chacor</i>	Chasór	←	רוצח	„vrah“
לכה	<i>lecha</i>	Léka	←	הכל	„všechno“
בכר	<i>becher</i>	Beker	←	רכב	„vůz“
אלה	<i>ela</i>	Éla	←	הלא	„zda ne?“
רבע	<i>reva</i>	Reba	←	עבר	„prošel“
שרף	<i>saraf</i>	Sáraf	←	פרש	„bodál“
שבי	<i>šovi</i>	Šóbi	←	ישב	„seděl“

I retrográdní čtení hebr. proprií je však třeba brát s rezervou, protože mohou vyjít i velmi **humorná slovní spojení**:

Hebr. tvar	Fonetická transkripce	Transkripce ČEP	Retrográdní čtení	Pokus o překlad
חצר גדה	<i>chacar gadda</i>	Chasar-gada	הדג רצה	„ta ryba zabila“
חצר סוסה	<i>chacar susa</i>	Chasar-súsa	הסוס רצה	„ten kůň zabil“

Hebr. propria umožňující palindrom:

Hebr. tvar	Fonetická transkrip.	Transkrip. ČEP		Retrográdní čtení
אנא	<i>age</i>	Ageus	↔	אגא
ארא	<i>ara</i>	Ara	↔	ארא
גוג	<i>gog</i>	Góg	↔	גוג
דוד	<i>david</i>	David	↔	דוד
ידי	<i>jaddaj</i>	Jadaj	↔	ידי
ישי	<i>jišaj</i>	Jišaj	↔	ישי
נתן	<i>natan</i>	Nátan	↔	נתן
שרש	<i>šereš</i>	Šereš	↔	שרש
שלש	<i>šeleš</i>	Šéleš	↔	שלש

Je zajímavé, že Jišaj byl otcem Davida a Nátan byl jeden z Davidových synů (2Sam 5,13.14) a palindrom se tak v hebr. propriích dědil po tři generace.

Pro pokus o ověření této metody výkladu na dosud touto metodou nevykládané proprium jsem prošel výskyty všech hebr. proprií ve výše uvedené tabulce. Jen u třech z těchto proprií jsem našel, že by mohly mít jisté ohlasy ve SZ. První z nich je hebr. proprium חצור Chasór, které se často vyskytuje ve velmi drastickém kontextu „vraždění“:

חצור Chasór

וַיִּלְכֹּד אֶת־חֲצוֹר וְאֶת־מֶלֶכָּהּ הָפָה בְּחֶרֶב⁴⁶⁸

„A dobyl Chasór a jeho krále zabil mečem.“

V tomto verši biblický text, nejen že uvádí hebr. proprium חצור Chasór ve „vražedných“ souvislostech, ale uvádí i sloveso הכה „bít“, „tlouci“.⁴⁶⁹ Hebr. apellativum רוצח „vrah“, nebo participium „vraždící“ se vyskytuje jen o pár kapitol dále ve spojitosti se stejným slovesem:

רוּצַח מִכֹּה־נֶפֶשׁ בְּשִׁנְנָה⁴⁷⁰

„Vrah, pokud zabil neúmyslně.“

V této souvislosti by se dalo hebr. proprium חצור Chasór vykládat retrográdním čtením jako רוצח „vraždící“ – v paralele k českému localiu jako: Dejvice.

Dalším z proprií z dosud retrográdním čtením nevykládaným je hebr. proprium משה Mojžíš, které je při retrográdním čtení možno vykládat jako השם „to jméno“, což je zároveň používaný opis pro Boha:

משה Mojžíš

וַיֵּצֵא בְּיָדָאָהּ יִשְׂרָאֵלִית וְהוּא בְּיָדָאִישׁ מִצְרִי בְּתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
וַיִּנְצְוּ בַּמַּחְנֶה בֶּן הַיִּשְׂרָאֵלִית וְאִישׁ הַיִּשְׂרָאֵלִי

⁴⁶⁸ Jz 11,10. Srov. „a Chasór spálil oněm“ v Jz 11,11. Podobně verš 13.

⁴⁶⁹ Jz 11,11. Podobně Jz 11,13.

⁴⁷⁰ Jz 20,3.

וַיִּקַּב בְּיַד אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אֶת־הַשֵּׁם
 וַיִּקְלַל
 וַיִּבְיֵאוּ אֹתוֹ אֶל־מֹשֶׁה
 וְשֵׁם אָמוֹ שְׁלֹמִית בְּתוּדָבְרִי לְמַטֵּה־דָן
 וַיִּנְיֻחֶהוּ בַּמִּשְׁמֶר לְפָרֵשׁ לָהֶם עַל־פִּי יְהוָה
 וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר
 הוֹצֵא אֶת־הַמִּקְלָל אֶל־מַחֲוֵץ לְמַחֲנֶה וְסִמְכוּ כָּל־הַשְּׂמָעִים אֶת־יְרֵיכָם עַל־רֹאשׁוֹ
 וְרָגְמוּ אֹתוֹ כָּל־הָעֵדָה
 וְאֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל תְּדַבֵּר לֵאמֹר אִישׁ אִישׁ כִּי־יִקְלַל אֱלֹהֵי
 וְנָשָׂא חָטְאִי
 וַיִּקַּב שֵׁם־יְהוָה מוֹת יוֹמָת
 וְרָגְמוּ־בּוֹ כָּל־הָעֵדָה כַּגֵּר כְּאֹזֶרַח בְּקִבּוֹ־שֵׁם יוֹמָת⁴⁷¹

V uzavřeném kontextu Lv 24,10–16 se 10x vyskytují pohromadě či velmi blízko sebe konzonanty מ a ש eventuelně מ a ש. Tato místa jsou vyznačena větším a zdůrazněným fontem. Dle mého názoru text vytváří spojnici mezi hebr. propriem משה Mojžíš a opisem pro Boha: הַשֵּׁם „to jméno“.

3.9.4. Závěr

V této kapitole jsem na základě rešerše onomatologického materiálu stanovil další metodu výkladu hebr. proprií a to: „výklady hebr. proprií retrográdním čtením“. Výklady touto metodou se vyskytují jak ve SZ (Noe, ער Er, דדנים Dedánci), tak v RL (נבל Nabal). Zvláštní podkapitolou retrográdního čtení jsou v hebrejštině palindromy. Na kontextu hebr. propria איחיאל Itiel jsem ukázal, že se palindrom vyskytuje v souvislosti s proprií již ve SZ. V pokusu o aplikaci této metody na další propria jsem představil 28 příkladů smysluplných překladů hebr. proprií retrográdním čtením a 9 proprií, které jsou zároveň palindromy. U hebr. propria הצור Chasór jsem ukázal, že jeho retrográdní čtení může mít své ohlasy v jeho kontextu. Stejně tak jsem upozornil na možnou souvislost propria משה Mojžíš a jeho retrográdního čtení, které je zároveň označením pro Boha (השם Jméno). Na základě výše uvedeného stanovuji, že tato metoda by měla být

⁴⁷¹ Lv 24,10–16.

zohledňována při dalších výkladech hebr. proprií. K tomuto účelu jsem v Apendixu č. 1 předložil výklad retrográdním čtením všech hebr. proprií k dalšímu bádání.

3.10. Výklady hebr. proprií metatezí

Termín metateze (metathese) pochází z řeckého slovesa μετατίθημι⁴⁷² „přesunout“, „změnit“, česky „přesmyknutí“, a v lingvistickém smyslu znamená změnu polohy hlásek (v hebrejštině konzontan) ve slově.⁴⁷³ Podle Jana Hellera, který se metodě věnoval podrobněji, „substantivum μετάθεσις znamená podobně jako sloveso nejdříve konkrétní ‘přemístění’, pak v metaforickém smyslu ‘proměnu’ až i ‘změnu mínění’“.⁴⁷⁴ Nejčastějším případem metateze je změna dvou přilehlých fonémů. Metateze je běžným jevem řady jazyků, mimo jiné i hebrejštiny. K zcela pravidelné metatezi dochází např. u hebr. slovesného kmene לפעל hitpael, když je první konzonta slovesného kořene frikativní. V biblické hebrejštině nacházíme tento jev např. u tvaru הפעל – hitapelu od slovesného kořene עפע „být pošpiněný“, „být nevidomý“,⁴⁷⁵ kdy dochází z metatezi פ ↔ ש. Pro lepší a jasnější odlišení jednotlivých metod výkladů hebr. proprií budu jako metodu výkladu „metateze“ definovat pouze záměnu kontaktních hlásek (bezprostředně souvisejících hebr. konzontan). Pokud se bude jednat o záměnu hlásek vzdálených (přes dvě či více slabik), budu to definovat jako metodu výkladu „transpozice“ – viz dále, i když by dle některých lingvistických pravidel bylo i tyto případy možné definovat jako metatezi. V RL není pevný termín označující tuto metodu výkladu, někdy je však možné setkat se s termínem שיכול אותיות „transpozice písmen“.

⁴⁷² Sloveso se skládá z předložky μετά „s“, „se“ a substantiva θέσις „přestavění“, „přenesení“, „změna“, „možnost změny“, odvozeného od běžného slovesa τίθημι „kladu“ viz Václav Prach, *Řecko-český slovník*, Praha 1942, str. 338.

⁴⁷³ V češtině např. mlha z mhla apod.

⁴⁷⁴ Jan Heller, „Metathesis (Oz 13,14- 1K 15,55)“, in: *EPI TO AYTO - Sborník k pětadesátinám Petra Pokorného*, Praha 1998, str. 62–76; viz též Jan Heller, *Pozdní sklizeň*, Praha 2000, str. 44–57.

⁴⁷⁵ Iz 29,9.

3.10.1. Výklady hebr. proprií při užití metateze ve SZ

Ve SZ je několik proprií, která jsou vykládána při užití metateze. Jako příklad uvádím hebr. proprium יעבץ Jaebes u kterého dochází k metatezi konzonant צ a ב:

יעבץ Jaebes

וַיְהִי יַעֲבֹץ נִכְבָּד מֵאֶחָיו וְאִמּוֹ קָרָאָהּ שְׁמוֹ יַעֲבֹץ לֵאמֹר כִּי יוֹלְדֹתַי בְּעַצְבִּי⁴⁷⁶

„Jaebes byl váženější než jeho bratři; jeho matka ho pojmenovala Jaebes se slovy: Porodila jsem ho s trápením.“

Biblický text vykládá hebr. proprium יעבץ Jaebes za použití metateze konzonant ב ↔ צ slovem בעצב „v trápení“.

3.10.2. Výklady hebr. proprií při užití metateze v RL

V RL byla metateze při výkladu proprií užívána od nejstarších dob. Na příkladu proprií שריון Sirjón a יושב חסד Júšab-chesed je možné doložit, že tato tradice byla známa i v „předrabínské“ době, kdy vznikala Septuaginta:

שריון Sirjón

LXX při přepisu hebr. propria שריון Sirjón činí metatezi na: Σανιωρ⁴⁷⁷

יושב חסד Júšab-chesed

Hebr. proprium יושב חסד Júšab-chesed je transkribováno Septuagintou jako Ασοβαεσδ:

וַחֲשָׁבָה וְאֶהֱל וּבְרֵכְיָא וְחַסְדֵּיָהּ יוֹשֵׁב חֶסֶד חַמֹּשׁ⁴⁷⁸

καὶ Ασουβε καὶ Οολ καὶ Βαραχια καὶ Ασαδια καὶ Ασοβαεσδ πέντε

„Dále Chašúba, Óhel, Berekjáš, Chasadjáš, Júšab-chesed, těchto pět.“

---

⁴⁷⁶ 1Pa 4,9.

⁴⁷⁷ Dt 3,9.

⁴⁷⁸ 1Pa 3,20.

Pořadí písmen 1. σ a 2. $\omicron$ svědčí o užití metateze konzonant hebr. propria: $\nu \leftrightarrow \psi$ přičemž se proprium חַסַד יִשׁוּב mění na חַסַד יְשׁוּב a význam propria se mění na: „milosrdenství se vrací“.

V RL se pak nachází výkladů hebr. proprií již celá řada:

בִּלְהָא Bilha

Midraš Agada vykládá hebr. proprium בִּלְהָא Bilha za pomoci metateze a odpovídá na nevyslovenou otázku, proč toto proprium obsahuje dvě konzonanty ה :

$\text{כַּעֲיִן בְּהִלָּה שֶׁהִיְתָה מִתְּבַהֲלָת בְּשַׁעַת לִידְחָהּ וְלֹא יָדְעָה לְהַנִּיק}$

„Neboť byla udivena v hodině svého rození a neuměla kojit.“⁴⁷⁹ Metatezí dochází k záměně pořadí konzonant ה $\leftrightarrow$ ל . Proprium בִּלְהָא Bilha se vykládá za pomoci kořene בָּהַל „být udiven“.

אִיּוֹב Jób

Babylónský Talmud činí metatezi, kterou komentuje hebr. proprium אִיּוֹב Jób a dává jej do souvislosti s podobným apelativem:

$\text{בֵּין גּוּמָא לְגּוּמָא לֹא נִתְחַלְף לִי בֵּין אִיּוֹב לְאִיּוֹב נִתְחַלְף לִי}$ ⁴⁸⁰

„Rákos s rákosem se mi neplete, ale Jób s nepřítelem se mi plete.“

Talmud staví rovnítko mezi hebr. proprium אִיּוֹב Jób a apelativum אִיּוֹב „nepřítel“. Talmud tak činí metatezi konzonant ו $\leftrightarrow$ י a ו $\leftrightarrow$ י . Midraš tak glosuje biblický text knihy Jób, který vypráví o tom, že אִיּוֹב Jób byl pro Hospodina jako nepřítel. Na Jóba dopadaly stejné rány, jako byly ty, které dopadaly na Hospodinovy nepřátele. Midraš tak mimo jiné potvrzuje výsledky závěry KB, který odvozuje toto proprium od kořene אִיב „být nepřátelský“.⁴⁸¹

⁴⁷⁹ *Midraš Agada*, k Gn 30,3 in: *הארכיון התורני*.

⁴⁸⁰ *Babylónský Talmud*, traktát Baba Batra, list 16a, in: *הארכיון התורני*.

⁴⁸¹ *KB*, str. 38.

3.10.3. Pokus o aplikaci metody na další propria

V následující tabulce jsem se pokusil aplikovat metodu metateze na několik dalších propria:

Hebr. tvar	Přepis	Transkripce ČEP		Metateze	Pokus o překlad
אָרַם	<i>aram</i>	Aramejec	×	אָמַר	„řekl“
בַּעַל	<i>baal</i>	Baal	×	בָּלַע	„spokl“
בִּלְעָ	<i>bela</i>	Bela	×	בַּעַל	Baal
בָּרַק	<i>barak</i>	Bárak	×	בָּקַר	„skot“
בָּאָר	<i>beer</i>	Beér	×	בָּרָא	„stvořil“
רֵבַע	<i>reva</i>	Reba	×	בָּרַע	„ve zlu“ / Béra
חִשְׁמִים	<i>chušim</i>	Chuším	×	חָמַשׁ	„pět“
חָרַף	<i>charef</i>	Cháref	×	חָפַר	„hloubil“
יֵשֶׁר	<i>ješer</i>	Ješer	×	יָרַשׁ	„zdedil“
מֹלֵךְ	<i>molech</i>	Molek	×	לָמַךְ	Lemech
לָמֵךְ	<i>lemech</i>	Lámech	×	מֶלֶךְ	„král“
מִשְׁעָם	<i>mišam</i>	Mišeám	×	מִשְׁמַע	Mišma
מִשְׁמַע	<i>mišma</i>	Mišma	×	מִשְׁעָם	Mišeám
נִפַח	<i>nofach</i>	Nófach	×	נִפַח	„foukal“
סֵרֵד	<i>sered</i>	Sered	×	סָדַר	„pořádek“
נֹף	<i>nof</i>	Memfis	×	פָּן	„aby ne“
שָׂרַף	<i>saraf</i>	Sáraf	×	פָּרַשׁ	„propíchl“
לֶשֶׁם	<i>lešem</i>	Lešem	×	שָׁלַם	„pokoj“

3.10.4. Závěr

V této kapitole jsem se věnoval výkladům hebr. propria metatezí. Metateze je v lingvistice dobře popsáný jev a proto i výklady hebr. propria jsou i mezi biblisty

časté a hodně takových výkladů ve SZ je zdokumentováno. Ve SZ je jasným výkladem hebr. propria kontext propria יעבץ Jaebes. Tato metoda se používala v předrabínské literatuře (שרייון Sirjón, יושב חסר Júšab-chesed) a vyskytuje se i v RL (בלהה Bilha, איוב Jób). Při pokusu o aplikaci této metody jsem předložil 18 možných metatezí hebr. proprií.

3.11. Výklady hebr. proprií záměnou jednotlivých konzontan

Žádné z třiceti dvou hermeneutických pravidel rabi Eliezera sice nemluví o záměně jednotlivých konzontan při výkladech textu, ale záměny konzontan jsou v hebrejštině běžné. V textu SZ se setkáváme s celou řadou záměny jednotlivých konzontan z ortografických a akustických důvodů. Ortografické změny mohou být gramatického charakteru, či prosté chyby opisovačů při přepisu vzhledově podobných konzontan jako jsou ט a ך, nebo ך a ן a další. O změně konzontan z akustických důvodů dvojí lokální výslovnosti jednoho slova svědčí ve SZ text Sd 12,6, kde se rozlišovalo dle výslovnosti slova שבלה *šibolet* či סבלה *sibolet* ve významu „klas“ (viz dále). K záměnám konzontan může vést i různá tradice jednotlivých textů, jako je tomu zřejmě u rozdílu slov תשמרני v 2Sam 22,44 a תשימני v Ž 18,44 v jinak zcela identických verších. Změny konzontan se však v různých rukopisech textu SZ kvůli práci redaktorů mohou lišit.⁴⁸² Ke změnám konzontan dochází i při výkladu hebr. proprií. Proto jsem další z výkladových metod nazval „Výklady hebr. proprií záměnou jednotlivých konzontan“ a v této kapitole se tuto metodu výkladu budu snažit doložit jak ve SZ, tak v RL a co nejlépe charakterizovat.

3.11.1. Výklady hebr. proprií záměnou konzontan ק a כ

V následující podkapitole se pokusím představit výklady hebr. proprií záměnou konzontan ק a כ v nich obsažených. Tato záměna je vyvolána podobnou či shodnou výslovností těchto konzontan.

---

⁴⁸² Pro porovnání viz: Emanuel Tov, *Electronic Resources Relevant to the Textual Criticism of Hebrew Scripture*, in: <http://rosetta.reltech.org/TC/vol08/Tov2003.html>.

3.11.1.1. Výklady hebr. proprií záměnou konzonant ק a כ ve SZ

Ve SZ jsem při rešerši onomatologického materiálu jsem našel jediný výklad hebr. propria záměnou konzonant ק a כ. Jedná se o výklad hebr. propria יקתאל Jokteel v 2Kr 14,7, který je umožněn stejnou výslovností obou konzonant:

יקתאל Jokteel

הוֹאִי־הִבָּה אֶת־אֲדוֹם בְּנֵיא־הַמְּלַח (הַמְּלַח) נֵיא־[מְלַח] עֲשֶׂר־ת אלפים וְחַפְּשׁ אֶת־הַסֶּלַע בְּמַלְחָמָה
וַיִּקְרָא אֶת־שְׁמָהּ יִקְתָּאֵל עַד הַיּוֹם הַזֶּה⁴⁸³

„On pobil Edómce v Solném údolí, deset tisíc mužů, a v bitvě se zmocnil Sely a přejmenoval ji na Jokteel, jak je tomu dodnes.“

Proprium Jokteel יקתאל se z hebrejštiny dá jen těžko vysvětlit. Druhá část propria je jasná: אל „Bůh“. S první částí si však vykladači nevědí rady. Kořeny יקת, קתה, יקה ani nejsou v bibl. hebr. doloženy. KB pouze odkazuje na יקותיאל,⁴⁸⁴ Alfred Jones se pokouší odvozovat z arab. kořene.⁴⁸⁵ Verš však sám ve své první části uvádí větu הוא הכה *hu hika* „on pobil“ a po tomto oznámení přichází pojmenování místa יקתאל *joktel*, jakoby mělo jít o odvození od ve verši zmíněného kořene נכה „pobít“ případně v kontextu očekávatelného kořene כתת „rozbít na kusy.“⁴⁸⁶ Dle mého názoru bibl. verš zde pro pochopení významu hebr. propria předpokládá akustickou shodu s jedním ze zmíněných kořenů, ale v ortografii záměrně traduje ק. Důvodem k tomu může být snaha o „zahlušení“ explicitní „krvelačnosti“ teoforního propria. U teoforního propria se „nesluší“, aby bylo krvelačné. Tento důvod by mohl vést i k zařazení výkladu tohoto propria do odstavce o záměnách konzonant z morálních důvodů.⁴⁸⁷

⁴⁸³ 2Kr 14,7.

⁴⁸⁴ Srov. KB, str. 413.

⁴⁸⁵ Alfred Jones, *Dictionary of Old Testament Proper Names*, str. 204.

⁴⁸⁶ Srov. Iz 24,12.

⁴⁸⁷ Viz „3.11.1.1. Záměny konzonant z morálních důvodů ve SZ“.

3.11.1.2. Výklady hebr. proprií záměnou konzontan $\aleph$ a $\beth$ v RL

Při rešerši onomatologického materiálu jsem nenašel v RL žádné výklady hebr. proprií záměnou konzontan $\aleph$ a $\beth$.

3.11.2. Výklady hebr. proprií záměnou konzontan $\aleph$ a ε

V následující podkapitole se pokusím představit výklady hebr. proprií záměnou konzontan $\aleph$ a ε v nich obsažených. Tato záměna je vyvolána podobnou či shodnou výslovností těchto konzontan, které se řadí mezi larygály.

3.11.2.1. Výklady hebr. proprií záměnou konzontan $\aleph$ a ε ve SZ

Při rešerši onomatologického materiálu jsem nenašel ve SZ žádné výklady hebr. proprií záměnou konzontan $\aleph$ a ε .

3.11.2.2. Výklady hebr. proprií záměnou konzontan $\aleph$ a ε ve RL

Midraš Jalkut Šimoni vysvětluje hebr. proprium אבירם Abíram záměnou $\aleph$ a ε :

אבירם Abíram

488 שהעביר

„Neboť nechal převést.“

Midraš tak zaměňuje na základě akustické shody konzontan $\aleph$ a ε . Konzontan kořene אבירם *abiram* derivuje od slovesného kořene עבר *avar* „převést“, „přejít“. Koncové $\beth$ hebr. propria nevysvětluje, protože jej zřejmě chápe jako sufix 3. os. pl.

Midraš Sechel Tov vykládá hebr. proprium ארודי Aródi označující syna גד Gádova v Gn 46,16 pomocí záměny $\aleph$ a ε :

---

⁴⁸⁸ Midraš Jalkut Šimoni, paraša Korach, 750 (tisk Varša), in: David Mendel Harduf, ילקוט השמות הפרטיים שבתנ"ך ומדרשיהם, str. 9.

יִרְוּדִי Aródi

מתאכזר על צרו כערוד⁴⁸⁹

„Násilně bojuje proti svému nepříteli jako divoký osel.“

Midraš vykládá hebr. proprium jako: יִרְוּדִי Aródi = ערוד „divoký osel“⁴⁹⁰ přičemž pro potřeby výkladu zaměňuje akusticky totožné konzonanty א a ע.

Midraš Bemidbar Raba vykládá hebr. proprium אַרַם Aram vyskytující se v Nu 23,7: „Z Aramu přivedl mě Balák“ záměnou א a ע:

אַרַם Aram

ד"א מן ארם עם רם⁴⁹¹

„Jindy: 'Z Aramu' znamená vyvýšený lid.“

Midraš vykládá hebr. proprium dekompozicí jako אַרַם Aram = רם „lid“ + עם „vyvýšený“. Zaměňuje přitom akusticky totožné konzonanty א a ע. Poslední konzonantu přitom vykládá 2x.

3.11.3. Výklady hebr. proprií záměnou konzonant א a ו

V následující podkapitole se pokusím představit výklady hebr. proprií záměnou konzonant א a ו v nich obsažených. Tato záměna je vyvolána podobnou či shodnou výslovností těchto konzonant.

3.11.3.1. Výklady hebr. proprií záměnou konzonant א a ו ve SZ

Při rešerši onomatologického materiálu jsem nenašel ve SZ žádné výklady hebr. proprií záměnou konzonant א a ו.

⁴⁸⁹ Midraš *Sechel Tov*, in: David Mendel Harduf, ומדרשיהם, str. 25.

⁴⁹⁰ Srov. hapax legomenon v Jb 39,5.

⁴⁹¹ Midraš *Bemidbar Raba*, paraša 20, oddíl 19, in: הארכיון התורני.

3.11.3.2. Výklady hebr. proprií záměnou konzontan ב a ו v RL

Midraš VaJikra Raba vykládá hebr. proprium אביתר Ebjátar záměnou akusticky shodných konzontan ב a ו jako „zdržení se“ Hospodinovo od trestu, který měl přijít po hříchu s teletem:⁴⁹²

אביתר Ebjátar

בן אביתר שויתר הקב"ה על ידיו מעשה העגל⁴⁹³

„Neboť Svatý budiž požehnan On se díky němu vzdal *potrestání* skutku s teletem.“

Výklad zaměřuje akusticky shodné konsonanty ב a ו. Hebr. proprium אביתר Ebjátar *evjatar* odvozuje od slovesného tvaru ויתר *viter* „se vzdal“. Z kontextu je jasné, že tímto výkladem midraš identifikuje nositele tohoto hebr. propria s Mojžíšem.

Midraše Ba-Midbar Raba i Jalkut Šimoni vykládají hebr. proprium אבת Obót záměnou akusticky shodných konzontan ב a ו v kontextu příběhu v Nu 21,10:

אבת Obót

ויסעו בני ישראל ויהנו באובות שנעשו אויבים למקום⁴⁹⁴

„Izraelci táhli dál a utábořili se v Obótu⁴⁹⁵, neboť se stali nepřáteli Místu.“⁴⁹⁶

Midraše vykládají hebr. proprium אבת Obót *ovot* = אויבים *ojvim* „nepřátelé“. Dochází zde tedy k záměně akusticky shodných konzontan ב a ו.

---

⁴⁹² Srov. Ex 32,4.

⁴⁹³ *Midraš VaJikra Raba*, paraša 1, oddíl 3; též *Midraš Jalkut Šimoni*, paraša *VaJikra*, 428, in: *הארכיון התורני*.

⁴⁹⁴ *Midraš BaMidbar Raba*, paraša 19, oddíl 24; též: *Midraš Jalkut Šimoni*, k Nu 21, remez 764; též *Midraš Rabenu BeChajaj*, Nu 21,10; vše in: *הארכיון התורני*.

⁴⁹⁵ Nu 21,10, v midraších je hebr. proprium אבת Ovót psáno plene: אובות.

⁴⁹⁶ Hebr. מקום „místo“ může v midraších vyjadřovat buď apelativum „místo“, nebo označení pro Hospodina.

3.11.4. Výklady hebr. proprií záměnou konzontanant ד a ר

V následující podkapitole se pokusím představit výklady hebr. proprií záměnou konzontanant ד a ר v nich obsažených. Tato záměna je vyvolána podobným grafickým vzhledem těchto konzontanant.

3.11.4.1. Výklady hebr. proprií záměnou konzontanant ד a ר ve SZ

Ve SZ jsem výklady záměnou konzontanant ד a ר nenašel, i když se tato záměna u hebr. proprií vyskytuje. Tento jev je možné vidět při porovnání identického verše v Gn 10,3 a 1Pa 1,6, kde je jednou uvedeno hebr. proprium ריפת Rífat a podruhé hebr. proprium דיפת Dífat:

ריפת Rífat ↔ דיפת Dífat

וּבְנֵי גֹמֶר אֲשֶׁכְנַז וְרִיפַת וְתוֹגַרְמָה⁴⁹⁷

„Synové Gomerovi: Aškenaz a Rífat a Togarma.“

וּבְנֵי גֹמֶר אֲשֶׁכְנַז וְדִיפַת וְתוֹגַרְמָה⁴⁹⁸

„Synové Gomerovi: Aškenaz, Dífat a Togarma.“

Dalším příkladem může být hebr. proprium דעואל Deúel a jeho záměna za hebr. proprium רעואל Reúel v knize Nu:

דעואל Deúel ↔ רעואל Reúel

אֶלְיָסָף בֶּן־דְּעוּאֵל⁴⁹⁹

„Eljásaf, syn Deúelův“

אֶלְיָסָף בֶּן־רְעוּאֵל⁵⁰⁰

„Eljasáf, syn Reúelův“

---

⁴⁹⁷ Gn 10,3.

⁴⁹⁸ 1Pa 1,6.

⁴⁹⁹ Nu 1,14; 7,42.47; 10,20.

⁵⁰⁰ Nu 2,14.

U dvou výše uvedených příkladů se s největší pravděpodobností jedná pouze o chybu opisovače, ne o výklad. U jiných hebr. proprií by se však mohlo jednat o skrytý výklad, kdy se záměnou konzonanty posouvá význam hebr. propria.

3.11.4.2. Výklady hebr. proprií záměnou konzonant $\daleth$ a $\daleth$ v RL

Midraš Berešit Raba vykládá hebr. proprium גרר Gerar za pomoci záměny vzhledem podobných konzonant $\daleth$ a $\daleth$, které se vyskytuje v Gn 26,26:

גרר Gerar

ואבימלך הלך אליו מגרר... מגורר מלמד שעלו בו צמחים כמד"א (איוב ג) להתגרד בו⁵⁰¹
„A Abímelek šel k němu z Geraru⁵⁰² – ‘z Geraru’ učí, že na něm vyrostli boláky,⁵⁰³ jak je psáno (Jób 3):⁵⁰⁴ ‘aby se škrábal’⁵⁰⁵.“

Midraš vykládá hebr. proprium jako גרר Gerar = להתגרד בו „aby se škrábal“. Midraš tedy vykládá proprium pomocí synchronní metody identifikace s ortograficky podobným slovem nacházejícím se v jiné části SZ a za pomoci záměny vzhledem podobných konzonant $\daleth$ a $\daleth$. Výklad je odvozen místo od גרר „vléci“, „táhnout“ od kořene גרד „škrábat se“, který se jako hapax legomenon vyskytuje v hitpaelu v Jb 2,8.

⁵⁰¹ Midraš Berešit Raba, paraša 64, oddíl 9, in: הארכיון התורני.

⁵⁰² Citát první části Gn 26,26: וַאֲבִימֶלֶךְ הָלַךְ אֵלָיו מִגְרָר וְאַחֲזָח מִרְעֵהוּ וּפִיכֹל שֶׁר־צָבָאוּ.

⁵⁰³ Doslova „rostliny“, „výrůstky“, přeloženo dle Midraše Rabejnu BeChaje al Berešit, kde se píše צמחים כלומר פצעים „výrůstky, to znamená rány“, viz: Midraš Rabejnu BeChaje al Berešit, oddíl 26, verš 26, in: הארכיון התורני.

⁵⁰⁴ Jedná se o chybu pramenu. Midraš neodkazuje k Jb 3, ale k Jb 2,8: בו והוא ישב בחוד-האפר: וַיִּקְחֵהוּ חֶרֶשׁ לְהִתְגַּרְדּוֹ.

⁵⁰⁵ Jb 2,8.

3.11.5. Výklady hebr. proprií záměnou konzontan נ a ר

V následující podkapitole se pokusím představit výklady hebr. proprií záměnou konzontan נ a ר v nich obsažených. Tato záměna je vyvolána grafickou podobou těchto konzontan.

3.11.5.1. Výklady hebr. proprií konzontan נ a ר ve SZ

Při rešerši onomatologického materiálu jsem ve SZ žádné výklady hebr. proprií záměnou konzontan נ a ר nenašel. Nicméně jsem našel případy hebr. proprií u kterých se tato záměna vyskytuje ve dvojí ortografii. To je možné vidět při porovnání dvojí ortografické podoby hebr. propria נבוכדנאצר Nebúkadnesar:

נבוכדנאצר Nebúkadnesar ↔ נבוכדראצר Nebúkadnesar (přepis ČEP je identický)

⁵⁰⁶ נבוכדנאצר מלך-בבל
„Nebúkadnesar, král babylónský“

⁵⁰⁷ נבוכדראצר מלך-בבל
„Nebúkadnesar, král babylónský“

Hebr. proprium נבוכדנאצר Nebúkadnesar se vyskytuje často v obou ortografických podobách: נבוכדנאצר Nebúkadnesar ↔ נבוכדראצר Nebúkadnesar (při přepisu ČEP uniká rozdíl, ve fonetickém přepise zaznívá „r“: *nevuchadrecar*). Z porovnání výskytů uvedených u citací veršů mi však nevyplývá, že se jedná o záměrné používání jednou propria s נ a jindy s ר a tudíž, že by se jednalo o výklad propria.

U dalšího příkladu této změny biblický text předkládá u jedné osoby dvě ortografické podoby jejího jména. Zaměňuje přitom konzonty נ a ר a tím proprium vykládá:

⁵⁰⁶ 2Kr 24,11; 25,22; 2Pa 36,6.7.10.13; Est 2,6; Jr 27,6.8.20; 28,3; 29,1.3 a další.

⁵⁰⁷ Jr 21,2.7; 22,25; 24,1; 25,9; 29,21; 32,28; Ez 26,7; 29,18; 30,1 0 a další.

עכן Akán → עכר Akár

וַיִּקַּח עֶכָן בֶּן־פְּרָמִי בֶן־זַבְדִּי בֶן־זַרְחָה לְמִשְׁהָ יְהוּדָה מִן־הַחֲרָם⁵⁰⁸

„A vzal Akán, syn Karmího, syna Zabdího, syna Zerachova z pokolení Judova, *něco* z proklatého.“

V tomto textu se vyskytuje hebr. proprium אכן Akán, které označuje člověka, který „vzal z proklatého“. Z další části verše vyplývá, že kvůli tomu dopadl na Izraelce Hospodinův hněv. V jiném verši se však setkáváme s tou samou osobou, ale s ortografií jejího propria jako אכר Akár:

וּבְנֵי פְרָמִי עֶכָר עוֹכֵר יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר מָעַל בַּחֲרָם⁵⁰⁹

„A synové Karmího *jsou* Akár, který přivedl na Izraele zkázu, že se dopustil zpronevěry na proklatém.“

Z kontextu je zcela zřejmé, že se jedná o stejnou osobu. Jednak je to syn כרמי Karmího a jednak se zde jedná o skutek s חרם „proklatým“. Při druhém výskytu však biblický text proprium upravuje a zaměňuje jeho poslední konzonantu z א na ר. Tím proprium vykládá jako proprium odvozené od hebr. kořene עכר „přivést do zkázy“ a tím odkazuje zpět na událost, kterou tím nositel tohoto propria způsobil:

עַל־כֵּן קָרָא שֵׁם הַמְּקוֹם הַהוּא עֵמֶק עֶכָוֹר עַד הַיּוֹם הַזֶּה⁵¹⁰

„Proto se to místo jmenuje Emek Akór až dodnes.“

Localium עמק עכור Emek Akór je ve shodě s ČEP možné přeložit jako „Dolina zkázy“. Text v 1Pa 2,7 tak vykládá hebr. proprium עכן Akán změnou jeho konzonanty na עכר Akár ve významu „Zkázonos“.

---

⁵⁰⁸ Jz 7,1.

⁵⁰⁹ 1Pa 2,7.

⁵¹⁰ Jz 7,26.

3.11.5.2. Výklady hebr. proprií záměnou konzontan **א** a **ר** ve RL

Na Rašiho komentáři výše zmíněho výkladu hebr. propria עכן Akán na עכר Akár potvrzuje chápání tohoto textu jako výkladu propria:

עכן Akán → עכר Akár

ובני כרמי עכר - ולמה אני קוריהו עכר והלא עכן שמו (ומפורש) לפי שהוא עכר את ישראל
שעבר על ההרם⁵¹¹

„A synové Karmího *jsou* Akár⁵¹² – A proč jej nazývám Akár? A zda není jeho jméno Akán? (A je vykládáno,) protože přivedl zkázu na Izrael tím, že přestoupil proklaté.“

Raši potvrzuje to, že biblický text hebr. proprium vykládá, když mění jeho konzontanu א (עכן Akán) za konzontanu ר (עכר Akár). Jako důvod této změny potvrzuje vztah k příběhu.

3.11.6. Výklady hebr. proprií záměnou konzontan **ש** a **שׁ**

V následující podkapitole se pokusím představit výklady hebr. proprií záměnou konzontan שׁ a ש v nich obsažených. Tato záměna je vyvolána tím, že se jedná de facto o jednu různě punktovanou konzontanu, přičemž v nepunktovaném textu se tyto konzontanty transkribují jednou konzontanou ש. Punktovaný text je v judaismu výjimkou. Výslovnost שׁ nebo ש je tradice, která se nejen různí, ale je často i předmětem sporu. Podobně jako v jiných jazycích, může být výslovnost sykavek v hebrejštině znakem nářečových variant:

וַיֹּאמְרוּ לוֹ אֲמָרְנָא שְׁבֹלֶת וַיֹּאמֶר סְבֹלֶת וְלֹא יָכִין לְדַבֵּר כֵּן⁵¹³

„Vyzvali ho: ‘Tak řekni šibbolet!’ On však řekl: ‘Sibbolet’ a nedokázal to přesně vyslovit.“

⁵¹¹ Raši, k 1Pa 2,7, in: הארכיון התורני.

⁵¹² Citát 1Pa 2,7.

⁵¹³ Sd 12,6.

Verš svědčí o dvojí výslovnosti jednoho slova pro „klas“: שבלת *šiboleť*, nebo סבלת *siboleť*. Důvodem k této změně může být tedy jak stejná grafická podoba de facto jedné konzonanty, tak její proměnlivá výslovnost.

3.11.6.1. Výklady hebr. proprií záměnou konzonant ש a שׁ ve SZ

Při rešerši onomatologického materiálu jsem nenašel ve SZ žádné explicitní výklady hebr. proprií záměnou konzonant ש *sin* a שׁ *šin*.

3.11.6.2. Výklady hebr. proprií záměnou konzonant ש a שׁ v RL

Výklady hebr. proprií záměnou vzhledově podobných konzonant ש a שׁ jsou v RL poměrně častou záležitostí. Jako příklad bych chtěl uvést jeden výklad hebr. propria עזו *Ezau* a dva výklady hebr. propria ישראל *Izrael*:

Midraš Berešit Raba vykládá hebr. proprium ישראל *Izrael* záměnou ש a שׁ :

ישראל *Izrael*

כי שרית עם אלהים את הוא שאיקונין שלך חקוקה למעלה⁵¹⁴

„Neboť jsi zápasil s Bohem,⁵¹⁵ ty jsi on, neboť tvá ikona je vyryta *tam* nahoře.“

První čtení midraše vypadá jako výklad hebr. propria ישראל *Izrael* derivací od kořene שרה *srh* „zápasit“, „mít sílu“, ale Simcha Kogut⁵¹⁶ vykládá toto poněkud nejasné vyjádření midraše, jako „neutralization of ś-š“ – výklad hebr. propria ישראל *Izrael* kompenzací ש a שׁ přičemž tvrdí, že midraš čte ישראל *jisrael* jako ישראל *jišrael* a sloveso שרית *sarita* jako שרית *šarita* od kořene שרת „věnovat se něčemu“, nebo od kořene שׁור „hledět“.

⁵¹⁴ Midraš Berešit Raba, paraša 78, oddíl 3, in: הארכיון התורני.

⁵¹⁵ Gn 32,29.

⁵¹⁶ Simcha Kogut, „Midrashic Derivations regarding the Transformation of the Names Jacob and Israel according to Traditional Jewish Exegesis: Sematic and Syntactic Aspects“, in:

Další midraš, který vykládá hebr. proprium ישראל Izrael záměnou ו a ש, je Midraš Tana Debe Elijahu Raba:

ישראל Izrael

ישראל אל תקרי ישראל אלא שראה אל⁵¹⁷

„Izrael nečti Izrael, ale ´že viděl Boha´.“

Midraš vykládá hebr. proprium ישראל Izrael jako částečný notarikon אלא שראה „viděl Boha“, přičemž záměna ו a ש může být nevyslovený předpoklad slova איש „muž“, které uvádí i „předrabínský“ Filón Alexandrijský.⁵¹⁸

3.11.7. Výklady hebr. proprií záměnou konzontan ל a נ

V následující podkapitole se pokusím představit výklady hebr. proprií záměnou konzontan ל a נ v nich obsažených. Důvod k této změně je zřejmě grafická podoba obou konzontan.

3.11.7.1. Výklady hebr. proprií záměnou konzontan ל a נ ve SZ

Při rešerši onomatologického materiálu jsem nenašel ve SZ žádné výklady hebr. proprií záměnou konzontan ל a נ.

3.11.7.2. Výklady hebr. proprií záměnou konzontan ל a נ v RL

Targum Jonatan a následně Raši vysvětlují hebr. proprium אבל הגדולה Veliké truchlení na základě záměny konzontan ל a נ. Targum Jonatan překládá toto proprium v 1Sam 6,18 jako:

Mordechai Cogan; Barry L. Eichler, Jeffrey H. Tigay (ed.), *Tehillah le-moshe: Biblical and Judaic Studies in Honor of Moshe Greenberg*, Eisenbrauns 1997, str. 324–325.

⁵¹⁷ Midraš Tana Debe Elijahu Raba, oddíl 27, in: הארכיון התורני.

⁵¹⁸ Simcha Kogut ve výše uvedeném článku zmiňuje i výklad Philóna Alexandrijského, který je ve stejném smyslu, jako Midraš Tana Debe Elijahu Raba: איש שראה אל = ישראל „muž, který viděl Boha“.

„Velký kámen“.

Znamená to tedy, že nahrazuje konzonantu ל konzonantou ן. Pozdější Raši, kterému byl targum k dispozici v tradici tohoto výkladu, pokračuje, ale dále jej vysvětluje:

אבל הגדולה - היא האבן הגדולה האמורה למעלה, שהלמ"ד באה במקום נו"ן, וכן 'נשכה' במקום 'לשכה', בספר נחמיה (יג ז), ומפני שאירע להם אבלות בדבר, קראה אבל⁵²⁰

„Veliké truchlení – to je velký kámen, o kterém se mluví výše. *Proč* lamed přichází místo nun? Protože *slovo* komora (*niška*) bylo místo *slova* komora (*liška*) v knize Nehemjáš (13,7). A protože jim způsobil v té věci truchlení, byl nazván truchlení.“

Neh 13,7 uvádí velmi málo se vyskytující⁵²¹ apellativum נִשְׁכָּה *niška* „komora“, které většina badatelů odvozuje od běžného apellativa לִשְׁכָּה *liška* „komora“.⁵²²

3.11.8. Výklady hebr. proprií záměnou konzonant ן a ה

V následujícím odstavci se pokusím představit výklady hebr. proprií záměnou konzonant ן a ה v nich obsažených. Důvodem k záměnám těchto konzonant je třeba hledat ve fonetice. Obě tyto konzonanty patří do laryngál.

3.11.8.1. Výklady hebr. proprií záměnou konzonant ן a ה ve SZ

Při rešerši onomatologického materiálu jsem nenašel ve SZ žádné výklady hebr. proprií záměnou konzonant ן a ה.

⁵¹⁹ Targum Jonatan k 1Sam 6,18, in: הארכיון התורני.

⁵²⁰ Raši k 1Sam 6,18, in: הארכיון התורני.

⁵²¹ Jen Neh 3,30 a 13,3.

⁵²² Srov. Avraham Even Shoshan, המילון העברי המרכז, Jerusalem 1993, str. 472; též: *Theological Wordbook of the Old Testament*, in: *BibleWorks for Windows*, verze 4.0.032c, 1999.

3.11.8.2. Výklady hebr. proprií záměnou konzontanט ו א ה v RL

Midraš Berešit Raba vykládá hebr. proprium עזאו Ezau v Gn 25,25 za pomoci záměny konzontanט ו א ה:

עזאו Ezau

וּיקראו שמו עזאו הוא שוא שבראתי בעולמי,⁵²³

„A pojmenovali jej Ezau⁵²⁴ znamená: Oh,⁵²⁵ jaká marnost, že jsem jej stvořil do mého světa.“

Midraš vykládá hebr. proprium za pomoci dekompozice jako: עזאו Ezau = אה „oh“ + שוא „marnost“. Midraš přitom využívá akustickou podobnost tvaru אה *he* a první konzonty propria ו *e*. Druhou část propria vykládá záměnou vzhledově podobných konzontanט ו a שׁ, kdy k druhé části propria שׁ z přiřazuje apelativum שוא „marnost“. Význam midraše není zcela jasný, ale chápu jej jako povzdech Hospodina po narození Ezaua nad tím, že jej stvořil.

3.11.9. Výklady hebr. proprií záměnou konzontanט ו א ה

V následující podkapitole se pokusím představit výklady hebr. proprií záměnou konzontanט ו א ה v nich obsažených. Tyto změny jsou dány jazykovou blízkostí laryngál. Důvody jsou tedy fonetické.

3.11.9.1. Výklady hebr. proprií záměnou konzontanט ו א ה ve SZ

Při rešerši onomatologického materiálu jsem nenašel ve SZ žádné výklady hebr. proprií záměnou konzontanט ו א ה.

⁵²³ Midraš Berešit Raba, paraša 63, oddíl 8, in: הארכיון התורני.

⁵²⁴ Citát Gn 25,25: וַיִּצְאָה הָרְאוּלָה בְּעוֹלָם שָׂרָה וַיִּקְרָא שְׁמוֹ עֲזָאוּ.

⁵²⁵ Překlad částice אה dle Marcus Jastrow, *A Dictionary of the Targum, the Talmud Babli and Yerushalmi, and the Midrashic Literature*, str. 328.

3.11.9.2. Výklady hebr. proprií záměnou konzonant ע a ה ve RL

Midraš Vajikra Raba vykládá za pomoci záměny konzonant ע a ה hebr. proprium חבר Cheber v 1Pa 4,18:

חבר Cheber

חבר שהעביר הפורעניות מלבא בעולם⁵²⁶

„Cheber, neboť odvrátil chudobu od toho, aby přišla na svět.“

Midraš vykládá hebr. proprium חבר Cheber hifílem העביר od slovesa עבר „převést“, „přesunout“. Jedná se tedy o záměnu konzonant ע a ה. חבר Cheber = עבר ← חבר.

3.11.10. Výklady hebr. proprií záměnou konzonant ד a ת

V následující podkapitole se pokusím představit výklady hebr. proprií záměnou konzonant ד a ת v nich obsažených. I zde jsou důvody fonetické, protože se jedná o dentální konzonanty. Zvláště při jejich výslovnosti na konci slov může docházet k jejich záměnám.⁵²⁷

3.11.10.1. Výklady záměnou konzonant ד a ת ve SZ

Při rešerši onomatologického materiálu jsem nenašel ve SZ žádné výklady hebr. proprií záměnou konzonant ד a ת.

3.11.10.2. Výklady záměnou konzonant ד a ת v RL

Výše popsaná záměna konzonant ד a ת na konci slov se projevuje i ve výkladu dochovaném v Midraši Jalkut Šimoni:

פרת Euftrat

פרת שהוא מפריד⁵²⁸

---

⁵²⁶ Midraš Vajikra Raba, paraša 1, oddíl 3, in: הארכיון התורני.

⁵²⁷ Tento jev se projevuje i v češtině u výslovnosti „d“ a „t“.

⁵²⁸ Midraš Jalkut Šimoni, ke Gn 2, remez 22, in: הארכיון התורני.

„Eufkrat“,⁵²⁹ neboť rozděluje.“

Midraš Jalkut Šimoni si pokládá nevyslovenou otázku, proč se řeka uvedná v Gn 2,14 jmenuje פרת Eufkrat. Na tuto otázku vzápětí odpovídá výkladem tohoto hebr. propria: שהוא מפריד „neboť ta řeka rozděluje“. Užívá přitom kořene פרד „rozdělovat“ přičemž zaměňuje koncovou konzonantu ה propria פרת Eufkrat za koncovou konzonantu ך hebr. kořene פרד „rozdělit“.

3.11.11. Záměny konzonant z morálních důvodů

V tomto odstavci bych se chtěl zabývat tím, zda SZ a RL zná záměny konzonant u hebr. proprií z morálních důvodů.

3.11.11.1. Záměny konzonant z morálních důvodů ve SZ

Text Sd 18,30 vypráví o postavení sochy – modly. Tento velmi choulostivý text přináší hebr. proprium מנשה Manases, které však je však na tomto místě velmi podezřelé:

מנשה Manases ↔ משה Mojžíš?

וַיִּקְיִמוּ לָהֶם בְּנֵי־דָן אֶת־הַפֶּסֶל וַיְהוּנָתָן בֶּן־גֵּרְשֹׁם בֶּן־מְנַשֶּׁה
הוּא וּבָנָיו הָיוּ כַּהֲנִים לְשֹׁבְטֵי דָן עַד־יּוֹם גְּלוֹת הָאָרֶץ⁵³⁰

„A postavili jim synové Dana sochu a Jónatan, syn Geršóma, syna Manasesa.

On a jeho synové byli kněží kmene Dan až do vysílení ze země.“

V tomto verši se praví, že יהונתן Jónatan byl synem גרשם Geršoma a ten byl synem מנשה Manasesa. Problém je v tom, že podle textu Ex 2,22 byl גרשם Geršom synem nikoliv מנשה Manasesa, ale משה Mojžíše! LXX sice na tomto místě přepisuje proprium jako υἱὸς Μανασση „syn Manasesa“, ale již Vul přepisuje jako *filiu Mosi* „syn Mojžíšův“ (ČEP ji následuje). Byl Geršom synem Manasesa nebo Mojžíše? Dle SZ samého Mojžíše. Co bylo tedy důvodem

⁵²⁹ Citát posledního slova v Gn 2,14.

změny konzonant tohoto propria? Spolu s Rašim (viz dále) je možné se domnívat, že důvod změny byla snaha zakrýt vazbu problematického Jónatana ke svému dědečkovi Mojžíšovi.

3.11.11.2. Záměny konzonant z morální důvodů v RL

מנשה Manases ↔ משה Mojžíš

בן מנשה - מפני כבודו של משה כתוב נ"ן לשנות את השם⁵³¹

„Syn Manasesa – kvůli vážnosti Možíšovy je napsáno nun, aby změnilo *jeho* jméno.“

To, o čem můžeme na úrovni SZ pouze spekulovat, Raši vykládá jako hotovou věc: jedná se o záměrnou záměnu konzonant z morálních důvodů. Sice se ve verši vyskytuje hebr. proprium מנשה Manases, ale jedná se o hebr. proprium משה Mojžíš kvůli tomu, aby nebyla narušena jeho vážnost tím, že jeho vnuk byl problematický heretik.

3.11.12. Pokus o aplikaci metody na další propria

U metody výkladu hebr. proprií záměnou konzonant se vzhledem k její specifičnosti a variabilitě neopokouším o aplikaci na další propria, i když její aplikace na další propria je v zásadě možná.

3.11.13. Závěr

Na základě rešerše onomatologického materiálu jsem stanovil jako metodu výkladu hebr. proprií „výklady hebr. proprií záměnou jednotlivých konzonant“.

Důvody těchto záměn jsou v zásadě dvojí: ortografické a akustické.

Ve SZ jsem našel pouze tři prokazatelné výklady hebr. proprií záměnou jejich jedné konzonanty. Jeden výklad zaměňuje stejně znějící konzonanty ק a כ

---

⁵³⁰ Sd 18,30.

(יקתאל Jokteel), druhý výklad zřejmě zaměňuje konzonantu מ na konzonanty מנ z morálních důvodů (משה Mojžíš na מנשה Manases?) a třetí výklad zaměňuje graficky podobné konzonanty נ a ר, aby označil nositele propria za „Zkázonose“ (עכן Akán → עכר Akár).

V RL jsem našel výkladů hebr. proprií změnou jejich konzonanty celou řadu. Jedná se o záměnu laryngál א a ע (אבירם Abíram, ארודי Aródi, ארם Aram), laryngál ע a ה (עשו Ezau) a laryngál ע a ח (חבר Cheber), dále za záměnu dentál (פרת Euftrat) a záměnu stejně znějících konzonant ב a ו (אביתר Ebjátar, אבת Obót). Grafická podoba konzonant vedla ke změně konzonant ד a ר (גרר Gerar), konzonant נ a ר (עכן Akán) a konzonant ל a נ (אבל הגדולה Veliké truchlení). V RL se nachází také záměny de facto jedné konzonanty ש *sin* a שׁ *šin* (ישראל Izrael) a záměny konzonant z morálních důvodů (משה Mojžíš na מנשה Manases).

Na základě předloženého materiálu doporučuji tuto metodu zohledňovat při dalším onomatologickém bádání.

---

⁵³¹ Raši, k Sd 18,30, in: הארכיון התורני.

3.12. Výklady hebr. proprií transpozicí všech jejich konzontan

Výklady hebr. proprií transpozicí všech jejich konzontan nejsou velmi častým jevem ani ve SZ, ani v RL. SZ sice tento jev zná, ale je sporné, zda se jedná o výklady proprií, nebo jen o slovní hříčky s nimi. RL občas tohoto jevu využívá.

3.12.1. Výklady hebr. proprií transpozicí všech jejich konzontan ve SZ

Při rešerši onomatologického materiálu jsem nenašel ve SZ žádný výklad hebr. propria, který prováděl transpozici všech konzontan vykládaného propria. Ve SZ se však vyskytují slovní hříčky, které tento jev znají. Jedním z takových příkladů je kontext hebr. propria רבקה Rebeka:

רבקה Rebeka

וַתַּהַר רִבְקָה אִשְׁתּוֹ

וַיִּתְרַצְצוּ הַבָּנִים בְּקִרְבָּה⁵³²

„A otěhotněla Rebeka, jeho žena. A strkali se synové v jejím nitru.“

Biblický verš vytváří vazbu mezi hebr. propriem רבקה Rebeka a tvarem בקרבה „v jejím těle“, čímž se vytváří vazba mezi nositelkou propria a jejím příběhem. Tato vazba užívá všech konzontan hebr. propria: ר, ב, ק a ה, jen provádí jejich transpozici na ק, ר, ב, a ה. Tvar apelativa má navíc pouze proklitickou předložku -ב „v“. Jak si všímá Moshe Garsiel, u obou slov zůstává i stejná vokalizace a stavba slov: *rivka – kirva*.⁵³³ To danou vazbu ještě posiluje a dokládá, že transpozice byla záměrná. Zřejmě se nejedná o výklad daného propria, ale jev transpozice všech konzontan propria je dle mého názoru velmi pravděpodobný.

3.12.2. Výklady hebr. proprií transpozicí všech jejich konzontan v RL

אברהם Abraham

---

⁵³² Gn 25,21b–22a.

Midraš Berešit Raba dává do souvislosti hebr. proprium אברהם Abraham a tvar od slovesa ברא „stvořil“ transpozicí všech konzont obsažených v předmětném propriu:

אמר רבי יהושע בן קרחה בהבראם באברהם בזכותו של אברהם⁵³⁴
„Řekl rabi Jehošua Ben Karcha: ´v jejich stvoření⁵³⁵ znamená v Abrahamovi –
zásluhou Abrahama.“ Tato transpozice všech konzont v hebr. propriu spojuje
hebr. proprium אברהם Abraham s tvarem בהבראם „v jejich stvoření“ z Gn 2,4:
אֱלֹהֵי תוֹלְדוֹת הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ בְּהִבְרָאָם „Toto jsou rodopisy nebe a země v jejich
stvoření.“ Kromě konzonty ב „v“ jsou použity všechny konzonty propria:
אברהם Abraham = מ ה ר א = א ה ב ר א = א ה ב ר א (+).

אשבל Ašbel

Midraš Jalkut Šimoni vykládá hebr. proprium אשבל Ašbel v 1Pa 8,1 transpozicí
všech jeho konzont:

אשבל ששבאו אל⁵³⁶

„Ašbel, neboť byl zajat Bohem.“

Midraš vykládá hebr. proprium jako: אשבל Ašbel = ששבאו אל „neboť byl zajat
Bohem“, to znamená, že při výkladu využívá transpozici všech konzont
propria: nejdříve vykládá dvě prostřední konzonty שב jako notarikon slovesa
שבא „vzít do zajetí“⁵³⁷ a po té spojuje první konzontu א a s poslední
konzontou propria ל a vytváří slovo אל „Bůh“.

---

⁵³³ Moshe Garsiel, *Biblical Names*, str. 91.

⁵³⁴ *Midraš Berešit Raba*, paraša 12, oddíl 9, in: הארכיון התורני.

⁵³⁵ Gn 2,4.

⁵³⁶ *Midraš Jalkut Šimoni*, Berešit, perek 39, רמז קמו, in: הארכיון התורני.

⁵³⁷ V biblické hebr. většinou שבה „vzít do zajetí“, v midrašické i שבא „vzít do zajetí“ – srov. Marcus Jastrow, *A Dictionary of the Targum, the Talmud Babli and Yerushalmi, and the Midrashic Literature*, str. 1509.

3.12.3. Pokus o aplikaci metody na další propria

V následující tabulce se pokusím navrhnout výklad několika hebr. proprií při transpozici všech jejich konzontan:

Hebr. tvar	Foneti-cká trans-kripce	Trans-kripce ČEP		Návrh transpozice všech konzontan	Překlad
בערא	<i>baara</i>	Baara	נה	ארבע	„čtyři“
ראש	<i>roš</i>	Róš	נה	אשר	„blahoslavný“
הושע	<i>hošea</i>	Ozeáš	נה	עושה	„činí“
חשים	<i>chušim</i>	Chuším	נה	משיח	„pomazaný“
כבר	<i>kevar</i>	Kebar	נה	רכב	„vůz“
רבע	<i>reva</i>	Reba	נה	ברע	„ve zlu“ / Béra
שלם	<i>šalem</i>	Šálem	נה	משל	„podoben-ství“

U jednoho z výkladů uvedených v této tabulce se pokusím o ověření možnosti takového výkladu v rámci kontextu daného propria. K tomuto ověření jsem si vybral hebr. proprium כבר Kebar, které se vyskytuje v dost nesrozumitelném textu Ez 1. kap.:

כבר Kebar

עַל־נְהַר־כְּבָר נִפְתְּחוּ הַשָּׁמַיִם⁵³⁸

„U průplavu Kebaru se otevřela se nebesa.“

Většina badatelů odvozuje hebr. proprium כבר Kebar od akkadského *kabaru* „být velký“:⁵³⁹ LXX přepisuje jako Χοβαρ, Vul jako *Chobar*. Při retrográdním čtení tohoto propria však vzniká smysluplné slovo: כבר Kebar = apelativum רכב

⁵³⁸ Ez 1,1.

„vůz“. Existuje v textu nějaká konotace, která by posluchačům mohla spojit proprium כֶּבֶר Kebar s apelvativem רֶכֶב „vůz“? Dle mého názoru by tu spojitost mohla být. V 9. a 15. verši se totiž používá terminologie, která je s רֶכֶב „vozem“ přímo spojena: ⁵⁴⁰אֶל-עֶבֶר פָּנָיו יִלְכֹּךְ „se pohybovala přímo vpřed“; ⁵⁴¹וַיִּבְתְּחֵם מִלְּאֵת עֵינֵיהֶם סָבִיב לְאַרְבַּעַתָּן „a hle, po jednom kole“; ⁵⁴²וְהָיָה אִוְפָן אֶחָד „ta čtyři kola měla loukotě kolem dokola plné očí“.⁵⁴³ Terminologie mluvící o pohybu a o zřejmě „čtyřech“ kolech, je blízko slovu רֶכֶב „vůz“, které tu však vysloveno explicitně není, i když v knize Ez se na jiném místě vyskytuje (Ez 23,24). Odpověď na zmíněnou otázku tedy dle mého názoru je: ano, posluchači tohoto textu mohli vnímat souvislost mezi výkladem hebr. propria כֶּבֶר Kebar transpozicí všech jeho konzont a jeho citovaným kontextem, ale výklad tohoto propria transpozicí všech jeho konzont jednoznačně doložen není.

3.12.4. Závěr

Na základě rešerše onomatologického materiálu ve SZ a následně v RL jsem stanovil metodu výkladů hebr. proprií transpozicí všech jejich konzont. SZ transpozici všech konzont ve spojitosti s proprií zná (רבקה Rebeqa), ale zřejmě tento jev nepoužívá k výkladu hebr. proprií. Z kontextu citovaného propria vyplývá, že důvodem k transpozici byla snaha o vytvoření vazby mezi propriem a příběhem popisovaným apelvativem totožných konzont. RL transpozici všech konzont jako výklad hebr. proprií občas užívá (אברהם Abraham) a může jej dokonce kombinovat s dalšími metodami, jako je např. notarikon (אשבל Ašbel). V závěru této kapitoly jsem předložil 7 hebr. proprií a jejich možný výklad transpozicí všech jejich konzont. V kontextu jednoho z

---

⁵³⁹ Srov. Jan Heller, *Výkladový slovník biblických jmen*, str. 254.

⁵⁴⁰ Ez 1,9.

⁵⁴¹ Ez 1,15.

⁵⁴² Ez 1,18.

⁵⁴³ Překlad ČEP.

těchto proprií (כּבַּר Kebar) jsem poukázal na možné ohlasy výkladu úplnou transpozicí všech jeho konzontan.

3.13. Výklady hebr. proprií jejich odvozením z jiného jazyka

Výklady hebr. proprií jejich odvozením z jiného jazyka je se vyskytují jak ve SZ, tak v RL poměrně často. V následující kapitole bych chtěl prozkoumat, zda se jiných jazyků používá i k výkladu hebr. proprií. Je však nutno podotknout, že v této práci hledám „synchronní“ metody výkladů hebr. proprií, které nevstupují do jazyků „za textem“ SZ. To znamená do starších jazyků, které se ve SZ již nevyskytují, ale které mohou být v pozadí některých hebr. tvarů. Výklady hebr. proprií jejich odvozením z jiného jazyka jsou v diachronních metodách výkladu jedny z nejrozšířenějších. Typickým příkladem toho je výklad Samuela T. Lachse, který nachází spojení mezi hebr. propriem הַדַּסָּה Hadasa a perským propriem אֶסְתֵּר Ester skrze spojení přes božstvo Afroditu či Venus, v jejímž kontextu se proprium אֶסְתֵּר Ester často vyskytuje a které je zároveň asociováno s myrtou, hebrejsky הַדַּסָּה *hadas* „myrta“.⁵⁴⁴

Častým citovaným jazykem badatelů pracujících diachronní metodou je také arabština, která je považována za jazyk uchovávající výrazy starých semitských jazyků. Pokud zkoumaným polem pro výklady hebr. proprií považují SZ a ten je psán v hebrejštině a aramejštině, pak do synchronních metod výkladů budou patřit především výklady odvozené z aramejštiny. Lze se však domnívat, že ve SZ se nacházejí slova i z dalších jazyků, jako je perština (v knize Est), řečtina (v knize Da) a z dalších jazyků. Pokud tomu tak je, tak bude možné na synchronní rovině v omezené míře zohledňovat i tyto jazyky.

3.13.1. Výklady hebr. proprií jejich odvozením z jiného jazyka ve SZ

Následující příklad se však bude týkat případu, kdy text SZ vykládá hebr. proprium za pomoci aramejštiny:

גלעד Gal-ed

V Gn 31 je popisován příběh o navršení kamenů na Jákobův příkaz. Jákob nazývá tento val גלעד Gal-ed „Val svědectví“. Ještě před Jákobem však tento „val“ pojmenovává Lában, který užívá k pojmenování aramejštinu:

וַיִּקְרָא-לוֹ לָבָן יַגֵּר שְׁהָדוּתָא וַיַּעֲקֹב קָרָא לוֹ גַלְעָד

וַיֵּאמֶר לָבָן הַגַּל הַזֶּה עַד בֵּינִי וּבֵינְךָ הַיּוֹם עַל-כֵּן קָרָא-שְׁמוֹ גַלְעָד⁵⁴⁵

„Lában jej nazval Jegar-sahaduta a Jákob jej nazval Gal-ed. A Lában řekl: Tento val je ode dneška svědkem mezi mnou a tebou. – Proto se jmenuje Gal-ed.“

Tím, že Lában užívá dvě aramejská apelativa: יַגֵּר „val“ + שְׁהָדוּתָא „svědectví“ pro překlad jednoslovného hebr. propria גלעד Gal-ed, toto hebr. proprium vykládá za použití aramejštiny metodou dekompozice. Je zajímavé, že Lábanův výklad hebr. propria גלעד Gal-ed za pomoci aramejštiny uvedení hebr. propria na scénu předchází (viz verš 47), nicméně z kontextu verše 46: וַיַּעֲשׂוּ-גַל⁵⁴⁶ „udělali val“ vyplývá, že hebr. proprium je již v předjímce přítomno.⁵⁴⁶

3.13.2. Výklady hebr. proprií jejich odvozením z jiného jazyka v RL

V RL se nacházejí výklady hebr. proprií jejich odvozením z aramejštiny, řečtiny, kenaanejštiny a dalších jazyků (včetně arabštiny).⁵⁴⁷

Typickým příkladem takového odvození z řečtiny je výklad hebr. propria אלון Posvátný dub pláče:

אלון בכוח Posvátný dub pláče

⁵⁴⁴ Samuel T. Lachs, „Hadassah that is Esther“, in: *Journal for the Study of Judaism*, sv. X, 2, str. 219–220.

⁵⁴⁵ Gn 31,47–48.

⁵⁴⁶ Verš je však možno také nahlížet jako Jákobovu tvorbu propria ze dvou aramejských apelativ.

⁵⁴⁷ Srov. Rašiho výklad k Ex 28,28: ולשון ערבי הוא „a je to arabština“, in: *הארכיון התורני*.

Raši ve svém výkladu hebr. propria אלון בכות Posvátný⁵⁴⁸ dub pláče v Gn 35,8 toto proprium odvozuje z řeckého jazyka, který přímo cituje jako לשון יוני *lašon javani*:

⁵⁴⁹ [אחר] (אבל) יוני בלשון יוני (ב"ר). אלון בלשון יוני יוני (אבל) [אחר]
„A agada říká: Tam dostal⁵⁵⁰ zprávu o dalším⁵⁵¹ smutku, protože mu byla oznámena smrt jeho matky.⁵⁵² Alon znamená v řeckém jazyce: [jiný] (smutek).“

Raši ve svém výkladu tak hebr. proprium odvozené z apelativa אלון „dub“ odvozuje od řeckého slova ἄλλος „jiný“, ve tvaru ἄλλον. Původ tohoto Rašihovo výkladu je možné nalézt v Targumu Jonatan, který konec verše překládá:

⁵⁵³ וקרא שמיא אוחרן בכיותא

„A nazval jeho místo jiný pláč.“

Oproti LXX, která překládá doslova: ὑπὸ τῆν βάλανον καὶ ἐκάλεσεν Ιακωβ τὸ ὄνομα αὐτῆς Βάλανος πένθους „pod dubem a nazval Jákob jeho jméno Dub nářku“.

Midraš Mišnat Rabi Eliezer vykládá hebr. proprium אגור Agúr z Př 30,1 odvozením z aramejštiny:

אגור Agúr

⁵⁵⁴ שכל דברי נבואתו אינו אלא על אגר הצדיקים

⁵⁴⁸ Doslova pouze: „dub pláče“, „posvátný“ je přídavek autorů ČEP.

⁵⁴⁹ Raši, k Gn 35,8, in: הארכיון התורני.

⁵⁵⁰ Z kontextu vyplývá, že midraš mluví Jákoba.

⁵⁵¹ Doslov. druhém.

⁵⁵² Totiž Rebeky.

⁵⁵³ Targum Jonatan, k Gn 35,8 in: הארכיון התורני.

⁵⁵⁴ Mišnat Rabi Eliezer, 4, in: David Mendel Harduf, ומדרשיהם, ילקוט השמות הפרטיים שבתנ"ך ומדרשיהם, str. 11.

„Že všechna jeho prorocká slova nejsou k ničemu jinému, než pro odplatu spravedlivým.“

Midraš vykládá hebr. proprium אגור Agúr za pomoci jeho odvozením z aramejštiny, ve které znamená אגר „plat“.

Raši vykládá hebr. proprium האבן האזל Kámen Ezel v 1Sam 20,19 také odvozením z aramejštiny:

האבן האזל Kámen Ezel

⁵⁵⁵ האבן האזל - אבן שהיתה אות להולכי דרכים. האזל - הולכי הדרך, וכן תרגם יונתן אבן אתא, אבן האות

„Kámen Ezel *to je* kámen, který byl znamením pro chodící cestami. ha-azel *znamená* chodící cestou, ale Targum Jonatan *vykládá* jako *even ata*, Kámen *znamení*.“

Aniž by Raši aramejštinu zmínil, dává rovnítko mezi významem aramejského אזל a hebrejského הלך, a tím proprium vykládá i přes to, že je mu znám Targum Jonatan, který toto proprium překládá jako אבן אתא „Kámen *znamení*“.

Na závěr tohoto odstavce bych jen rád poznamenal, že též RL někdy překračuje synchronní přístup a jde tak daleko, že např. Raši používá k výkladům hebr. proprií i němčinu a možná i češtinu:

שניר Senír

⁵⁵⁶ שניר - הוא שלג בלשון אשכנז ובלשון כנען

„Senír⁵⁵⁷ – *to je* sníh v jazyce aškenázském a kenaanském.“

Raši vykládá hebr. proprium שניר Senír jako „sníh“ s odkazem na aškenázský a kenaanský jazyk. Aškenázský jazyk je v Rašiho slovníku němčina⁵⁵⁸ a

---

⁵⁵⁵ Raši, k 1Sam 20,19, in: הארכיון התורני.

⁵⁵⁶ Raši, k Dt 3,9, in: הארכיון התורני.

⁵⁵⁷ Citát Dt 3,9.

kenaanejšťina byla v středověkem hebrejském názvosloví dle některých badatelů všeobecně slovanština,⁵⁵⁹ dle jiných přímo čeština⁵⁶⁰ (každopádně byl לשון כנען *lašon kenaan* češtině velmi podobný).⁵⁶¹ Raši tak vykládá hebr. proprium שניר *Senír* německým *Schnee* a českým *sníh* (či slovanským *snieg*). Ve všech těchto třech slovech se opakují konzony *š* respektive *s* a *n* respektive *n*. V Rašiho výkladu by se hora שניר *Senír* dala přeložit jako „Sněžka“, což může tuto horu charakterizovat.⁵⁶² Tato metoda byla zmíněna jen na okraj kvůli své české konotaci. Do synchronních metod výkladů nepatří.

3.13.3. Pokus o aplikaci metody na další propria

Metodu výkladu hebr. proprií jejich odvozením z jiného jazyka se mi nepodařilo aplikovat na další propria, i když je tato aplikace zásadně možná.

3.13.4. Závěr

V této kapitole jsem formuloval metodu výkladu hebr. proprií jejich odvozením z jiného jazyka. Jak se ukázalo při rešerši onomatologického materiálu, nejčastějším jazykem, ze kterého se význam hebr. proprií odvozuje je aramejšťina a to jak ve SZ (גלעד Gal-ed), tak v RL (אגור Agúr, האבן האזל Kámen Ezel). RL navíc přidává výklady za pomoci dalších jazyků, jako je řečtina (אלון בכוח Posvátný dub pláče).

---

⁵⁵⁸ Srov. Tomáš Pěkný, *Historie Židů v Čechách a na Moravě*, Praha 1993, str. 154.

⁵⁵⁹ Tak Rabbi A. M. Silbermann, *Chumash with Targum Onkelos, Haphtaroth and Rashi's Commentary*, Devarim, Jerusalem 1934, str. 19.

⁵⁶⁰ Tak Tomáš Pěkný, *Historie Židů v Čechách a na Moravě*, str. 345.

⁵⁶¹ Tak i v knize *Sefer Or Zarua* rabi Izáka Ben Moše z Vídně.

⁵⁶² Z verše Dt 3,9 vyplývá, že se jedná o horu Chermón. Z vlastní zkušenosti vím, že tato hora je zhruba dvě třetiny roku pokryta sněhem. Sníh je na jejím impozantním vrcholku vidět z několika desítek kilometrů.

4. Další jevy doprovázející výklady hebr. proprií

V následující kapitole se pokusím jen velmi stručně popsat některé další jevy doprovázející výklady hebr. proprií jako slovní hříčky se jmény, aliterace, zvukové efekty v blízkosti hebr. proprií a identifikace hebr. proprií s jinými hebr. proprii.

4.1. Slovní hříčky, aliterace a zvukové efekty v blízkosti hebr. proprií

Hebr. propria jsou provázena slovními hříčkami a nejrůznějšími zvukovými efekty. Tyto jevy nejsou přímo předmětem této práce, nicméně někdy jsou slovní hříčky spojeny s výkladem hebr. proprií tak těsně, že je sporné, zda se jedná o pouhou slovní hříčku, nebo má slovní hříčka za úkol odhalit sémantický potenciál v daném propriu. Slovní hříčky, aliterace a zvukové efekty se nacházejí ve SZ, v RL⁵⁶³ i v Kumránských textech.⁵⁶⁴ Proto bych se rád pokusil na několika příkladech ukázat, jak slovní hříčky⁵⁶⁵ a zvukové efekty fungují v souvislosti s hebr. proprii.⁵⁶⁶

4.1.1. Slovní hříčky

Slovní hříčky jsou velmi dobře popsáným jevem.⁵⁶⁷ V současnosti se jimi všeobecně zabývá především Scott B. Noegel.⁵⁶⁸ Ve spojení s biblickou

---

⁵⁶³ R. Brown, *The Enjoyment of Midrash: The Use of the Pun in Genesis Rabba*, disertace, Hebrew Union College 1980.

⁵⁶⁴ Srov. kapitolu „Wordplay in Peshet Nahum“, in: Gregory L. Doudna, *4Q Peshet Nahum: A Critical Edition*, Sheffield 2001, str. 253–265.

⁵⁶⁵ Immanuel Moses Casanowicz, „Paronomasia in the Old Testament“, in: *JBL*, 12, 1893, str. 105–167. Immanuel Moses Casanowicz, *Paronomasia in the Old Testament*, Boston 1894. Russel Thomas Cherry, *Paronomasia and Proper Names in the Old Testament: Rhetorical Function and Literary Effect*, disertace, Southern Baptist Theological Seminary 1988. J. J. Glück, „Paronomasia in Biblical Literature“, in: *Semitics*, 1, 1970, str. 50–78.

⁵⁶⁶ Více literatury k slovním hříčkám, aliteracím a dalším jevům viz webovou stránku prof. Scott B. Noegela: <http://faculty.washington.edu/snoegel/wordplay.html>.

⁵⁶⁷ F. de Liagre Bohler, „Wortspiele im Alten Testament“, in: *JPOS*, 6, 1926, str. 196–212. J. Brown, „Eight Types of Puns“, in: *PMLA*, 71, 1956, str. 14–26.

onomatologií se slovními hříčkami zabýval nejvíce Moshe Garsiel⁵⁶⁹ a několik dalších badatelů.⁵⁷⁰

Kvůli velmi dobře zdokumentovanému jevu slovních hříček ve SZ předkládám pouze jednu ukázkou slovní hříčky s hebr. propriem אליעזר Elíezer:

דמאשק אליעזר דמשק damašský Elíezer

וַיֹּאמֶר אַבְרָם

אַרְנִי יְהוּה מִה־תִּתֶּן־לִי וְאֶנְכִי הוֹלֵךְ עֲרִירִי וּבְנ־מִשְׁק בֵּיתִי הוּא דְמִשְׁק אֱלִיעֶזֶר⁵⁷¹

„Abram řekl: Panovníku Hospodine, co mi chceš dát? Chodím bezdětný. A nárok na můj dům bude mít damašský Elíezer.“

Biblický verš vytváří slovní hříčku mezi slovy משק „nabytí“ a דמאשק damašský. Slovní hříčka tak vytváří sémantickou spojitost mezi majetkem, o kterém se v textu mluví (בית „dům“), a damašským Elíezerem.

4.1.2. Aliterace

Aliterace jsou používány k zdůraznění významu určitého slova či věty a jejich užití ve SZ je též dobře zdokumentováno.⁵⁷² Jako příklad užití u hebr. proprií uvádím aliteraci spojenou s hebr. propriem שמשון Samson:

---

⁵⁶⁸ Scott B. Noegel, ed., *Puns and Pundits: Wordplay in the Hebrew Bible and Ancient Near Eastern Literature*, Bethesda 2000.

⁵⁶⁹ Moshe Garsiel, *Biblical Names: A Literary Study of Midrashic Name Derivations and Puns*, Ramat Gan 1991; „Implicit Puns Upon Names as Subtle Colophons in the Bible“, in: Joshua J. Adler (ed.), *Haim M.L. Gevaryahu Memorial Volume*, Jerusalem 1990, str. 1–8. Moshe Garsiel, „Wordplays, Puns and Puns Upon Names as a Literary Rhetorical Device in the Book of Samuel“, in: *BM*, 42, 1998, str. 1–14. Moshe Garsiel, „Puns upon Names as a Literary Device in 1 Kings 1–2“, in: *Bib*, 72:3, 1991, str. 379–386. Moshe Garsiel, „Puns upon Proper Names and Place Names in the Book of Samuel“ (hebrejsky), in: *Studies in Bible and Exegesis*, III, Moshe Goshen-Gottstein – In Memoriam, Ramat Gan 1993, str. 105–120. Moshe Garsiel, „Puns upon Names: Subtle Colophons in the Bible“, in: *JBQ*, 23, 1995, str. 182–187; „Word Play and Puns as a Rhetorical Device in the Book of Samuel“, in: Scott B. Noegel (ed.), *Puns and Pundits: Wordplay in the Hebrew Bible and Ancient Near Eastern Literature*, Bethesda 2000, str. 181–204.

⁵⁷⁰ E. S. McCartney, „Puns and Plays on Proper Names“, in: *CJ*, 14, 1919, str. 343–358. S. Gevirtz, „Of Patriarchs and Puns: Joseph at the Fountain, Jacob at the Ford“, in: *HUCA*, 46, 1975, str. 33–54.

שמשון Samson

Biblický text vytváří s hebr. propriem שמשון Samson aliteraci:

ויעש שם שמשון משקה⁵⁷³

Fonetická transkripce: *vajaas šam šmišon mište*

„Samson tam uspořádal pitku.“

Ve verši dochází k aliteraci konzontant ש *š* a מ *m*, které dávají vyniknout hebr. propriu שמשון *šimšon* Samson. Jak uvádí Moshe Garsiel, tento verš je často vykládán jako kritika Samsona, který měl dodržovat nazírský slib a ne organizovat „pitky“.⁵⁷⁴

4.1.3. Zvukové efekty v blízkosti proprií

Zvukové efekty mohou být nejrůznějšího rázu. Od vnitřních rytmů uvnitř veršů přes zvukové zdůraznění kolem propria jako je tomu u hebr. propria משה Méša:

משה Méša

ויהי מושבם ממשא באכה ספרה הר הקדם
אלה בנישם למשפחתם לשנתם בארצתם לגויהם⁵⁷⁵

Fonetická transkripce: *vajhi mošavam mimeša boecha har hakedem,*

ele bne šem lmišpchotam lilšonotam barcotam lgojehem

„Jejich sídliště bylo od Méši směrem k Sefáru, hoře na východě. To jsou synové Šémovi různých čeledí a různých jazyků, různé pronárody v různých zemích.“

⁵⁷¹ Gn 15,2.

⁵⁷² L. Boadt, „Intentional Alliteration in Second Isaiah“, in: *CBQ*, 45, 1983, str. 353–363. V. P. Hugger, „Die Alliteration im Psalter“, in: Josef Schrenier (ed.), *Wort, Lied, und Gottesspruch: Beiträge zu Psalmen und Propheten. Festschrift für Joseph Ziegler*, Würzburg 1972, str. 81–90. O. S. Rankin, „Alliteration in Hebrew Poetry“, in: *JTS*, 31, 1930, str. 285–291.

⁵⁷³ Sd 14,10.

⁵⁷⁴ Moshe Garsiel, *Biblical Names*, str. 82.

⁵⁷⁵ Gn 10,30–31.

Na uvedeném příkladě je možné sledovat, jak biblický text vytváří zvukový efekt v blízkosti hebr. propria מֶשָׁא za pomoci aliterace konzonant מ a ש. Podle Moshe Garsiel má toto opakování *mš, mš* na proprium upozornit a tak jej zdůraznit.⁵⁷⁶

4.1.4. Závěr

V této kapitole jsem krátce zmínil jevy, které doprovázejí výklady hebr. proprií jako jsou slovní hříčky, aliterace a zvukové efekty v blízkosti hebr. proprií. Tyto jevy mají za úkol vytvořit určitou vazbu mezi hebr. propriem a nějakým jiným alepativem ve verši. Často tak slovní hříčky upozorňují na vztah nositele propria k nějakému příběhu (אליעזר Eliezer, שמשון Samson), nebo se pouze snaží zdůraznit hebr. proprium v jeho kontextu (מֶשָׁא). Jelikož se jedná o dobře zdokumentovaný a v současné době populární jev, odkazují na četnou literaturu.

---

⁵⁷⁶ Moshe Garsiel, *Biblical Names, A Literary Study of Midrashic Derivations and Puns*, Tel Aviv 1991, str. 79.

4.2. Identifikace hebr. proprií s jinými hebr. proprii

V následující kapitole se pokusím zjistit, zda se ve SZ a následně v RL vyskytují identifikace hebr. proprií s jinými proprii. Pokud k takovým identifikacím dochází, budu hledat důvod výkladů a argumentaci, kterou k tomu SZ a RL používají.

4.2.1. Identifikace hebr. proprií s jinými hebr. proprii ve SZ

Ve SZ jsem našel zcela zřejmou identifikaci hebr. proprií אהלה Ohola a אהליבה Oholíba v Ez 23,4:

אהלה Ohola a אהליבה Oholíba = שמרון Samaří a ירושלים Jeruzalém

וּשְׁמוֹתָן אֶהְלָה הַגְּדוּלָה וְאֶהְלִיבָה אֲחֻתָּהּ וַתְּהַיֵּינָה לִי וַתִּלְדֶּנָּה בָּנִים וּבָנוֹת
וּשְׁמוֹתָן שְׁמֵרוֹן אֶהְלָה וִירוּשָׁלַם אֶהְלִיבָה⁵⁷⁷

„Starší se jmenovala Ohola a její sestra Oholíba. Byly mé a rodily syny a dcery. A jejich jména: Ohola je Samaří, Oholíba je Jeruzalém.“

Biblický text staví rovnítko mezi hebr. proprii: אהלה Ohola = שמרון Samaří a אהליבה Oholíba = ירושלים Jeruzalém. Důvodem k této identifikaci je výklad symboliky příběhu, který tomuto verši předcházela. V tomto příběhu se velmi erotickým, ale zároveň velmi dehonestujícím způsobem popisují dvě dcery jedné matky: „Smilnily v Egyptě, smilnily od svého mládí. Tam byla mačkána jejich ňadra a ohmatávány jejich panenské bradavky.“⁵⁷⁸ Náhlá identifikace hebr. proprií z vyprávěného příběhu s proprii blízkými posluchači zesiluje u něj efekt oslovení, který si nejdříve příběh vyslechne a po té je zasažen informací, o kom vlastně příběh byl. Ještě větší účinek se dostavuje, pokud hlavní postavou příběhu je posluchač sám, jako se to stalo králi Davidovi, když k němu přišel prorok Nátan: אַתָּה הָאִישׁ „Ten muž jsi ty!“⁵⁷⁹

⁵⁷⁷ Ez 23,4.

⁵⁷⁸ Ez 23,3: וַתְּהַיֵּינָה בַּמַּצָּרִים בְּנִשְׁוֹרֵיהֶן וְנָו שָׂמָה מִזְכּוֹ שְׂרִייהֶן וְשָׁם עָשׂוּ דְבַי בְּחֻלִּיהֶן.

⁵⁷⁹ 2Sam 12,7.

4.2.2. Identifikace hebr. proprií s jinými hebr. proprii v RL

Identifikace hebr. proprií s jinými hebr. proprii se nacházejí velmi často také v RL. Potvrzuje se tak skutečnost, že RL chápe propria často jen jako tituly, přezdívky či výroky o svém nositeli. V RL jsou známy identifikace s jedním jiným hebr. propriem i identifikace s vícero jinými proprii, jako je tomu u hebr. poprií אמרפל Amráfel nebo משה Mojžíš.⁵⁸⁰

אבסן Ibsán = בעז Bóaz

אמר רב אבסן זה בעז⁵⁸¹

„Řekl Rav: Ibsán, to je Bóaz.“

זה בעז⁵⁸²

„To je Bóaz.“

Babylónský talmud a následně i Raši identifikují hebr. proprium אבסן Ibsán s hebr. propriem בעז Bóaz. Tato stará rabínská tradice tak mimo jiné datuje události příběhu knihy Rút do doby soudců. Důvody ztotožnění mohou být různé. Jedním z nich může být to, že soudce אבסן Ibsán pocházel dle Sd 12,8 z Betléma,⁵⁸³ kam se lokalizuje i příběh knihy Rút. Jiné zdůvodnění ztotožnění těchto dvou hebr. proprií podává Raši ve svém komentáři k 1Pa 2,11, kde

⁵⁸⁰ Četnost různých jmen u jedné osoby přetrvala v judaismu přes středověk, novověk až dodnes. Ve středověku to bylo způsobeno migrací Židů do různých jazykových prostředí, kde se snažili zadaptovat. Změna jména byla též projevem emancipace, která vyvrcholila v 18. a 19. stol. Mnohdy změna jména či přijetí příjmení byla vyžadována panovníky – viz reforma Josefa II. I dnes většina Židů žijících v diaspoře má jedno jméno „civilní“ a jedno hebrejské. V Izraeli je běžné, že si lidé mění jednou, dvakrát i třikrát za život jméno. A to nejen z důvodů imigrace do země a opuštění starého „diasporního“ jména. Mění se nejen příjmení, ale i jména. Souvisí to zřejmě s rozšířenou tradicí: משנה שם משנה מזל „změní si jméno, změní si úděl“.

⁵⁸¹ *Babylónský talmud*, traktát Baba Batra, list 91a, in: הארכיון התורני.

⁵⁸² *Raši*, k Sd 12,8, in: הארכיון התורני.

⁵⁸³ Sd 12,8: „Po něm soudil Izraele Ibsán z Bét-lechemu.“

vykládá toto proprium jako אב כל הצנונים „otec všech cudných“ v připomínce toho, že se Bóaz na humně nedotkl Rúť.⁵⁸⁴

איתן האזרחי Étan Ezrachejský = אברהם Abraham

Midraš Psikta De-Rav Kahana i Raši (a další) identifikují hebr. proprium איתן Midraš Psikta De-Rav Kahana i Raši (a další) identifikují hebr. proprium אברהם Étan Ezrachejský v Ž 89,1 s hebr. propriem s hebr. propriem Abrahamem:

זה אברהם דכתיב משכיל לאיתן האזרחי⁵⁸⁵
„To je Abraham, neboť je psáno: Poučující, pro Étana Ezrachejského.“⁵⁸⁶

איתן האזרחי, זה אברהם⁵⁸⁷

„Étan Ezrachejský, to je Abraham.“

Oba tyto midraše sice identifikují hebr. proprium איתן האזרחי Étan Ezrachejský s propriem אברהם Abraham, ale neříkají proč. Odpověď snad může dát Midraš Mišle:

דכתיב מי העיר ממזרח צדק⁵⁸⁸

„Nebot' je psáno: Kdo vzbudil od východu spravedlnost?“⁵⁸⁹

Midraš tak dává výklad toho, proč hebr. proprium איתן האזרחי Étan Ezrachejský je identifikováno s hebr. propriem אברהם Abraham. Je to proto, uvádí midraš, že to byl právě אברהם Abraham, kdo „vzbudil spravedlnost od východu“. האזרחי Ezrachejský by se dalo přeložit jako „východňár“, „člověk z východu“ a אברהם Abraham dle Gn 11,32 se nacházel v חרן Cháranu, který je na východě, a dle Gn 12,4 se odtud וילך „vydává na cestu“ do země zaslíbené. Typické pro

⁵⁸⁴ Více viz u výkladu hebr. propria אבצן Ibsán v kapitole „Výklady hebr. proprií základní dekompozicí v RL“ a *Babylónský talmud*, traktát *Baba Batra*, 91a.

⁵⁸⁵ *Midraš Psikta De-Rav Kahana*, paraša Para, in: David Mendel Harduf, *ילקוט השמות הפרטיים*, שבתג"ך ומדרשיהם, str. 18.

⁵⁸⁶ Citát Ž 89,1: משכיל לאיתן האזרחי.

⁵⁸⁷ *Raši*, k 1Kr 5,11, in: *הארכיון התורני*.

⁵⁸⁸ *Midraš Mišle*, 1, in: David Mendel Harduf, *ילקוט השמות הפרטיים שבתג"ך ומדרשיהם*, str. 18.

hermeneutiku RL je také to, že cituje pouze začátek biblického verše a počítá s tím, že posluchač bude druhou část verše znát. Stejně je tomu i v tomto případě. Zmíněný biblický verš Iz 41,2 totiž pokračuje:

צָרַק וַיִּקְרָאֵהוּ לְהַגִּילוֹ יִתֵּן לְפָנָיו גּוֹיִם וּמַלְכִּים יַרְדֵּי יִתֵּן כְּעָפָר חָרְבוּ כְּקֶשׁ נִהְיָ קִשְׁתּוֹ
מִי הָעִיר מִמְּזוּחָח

„Kdo vzbudil od východu spravedlnost? Kdo ho zavolal, aby kráčel? Kdo před něj předkládá pronárody, podmaňuje krále? Vydává je jako prach meči jeho, jako slámu rozptýlenou lukem jeho.“⁵⁹⁰

V citátu se 2x opakuje slovo יתן „dává“ („předkládá“ a „vydává“), které je obsaženo v hebr. propriu איתן Étan. Po dekompozici totiž vznikne איתן Étan = אי „kde“ + תן tvar od slovesa נתן „dát“. Přičemž slovu אי odpovídá tázací částici מי a tvar slovesa נתן odpovídá tvaru slovesa יתן. Zároveň se ve verši mluví o גוים „pronárodech“, což odkazuje k verši v Gn 17,5:

וְהָיָה שְׁמִי אֲבִרְהָם בְּי אֲבִרְהָמוֹן גּוֹיִם נִתְתִּיד

„A bude tvé jméno Abraham, neboť jsem tě určil za otce mnoha pronárodů.“

V tomto verši, který vykládá hebr. proprium אברהם Abraham, se tak vyskytuje jak slovo גוים „pronárody“, tak opět sloveso נתן „dát“.

Dalším důvodem midrašů pro výklad hebr. propria איתן האזרחי Étan Ezrachejský jeho identifikací s hebr. propriem אברהם Abraham by mohlo být to, že v několika záhlavích žalmů se v knize Žalmů vyskytují jména velkých biblických postav, jako je David, Šalamoun či Mojžíš, ale jméno Abrahama tam chybí. Možná se midraš snaží tímto výkladem Abrahama dostat mezi výše zmíněné.

בוֹעַז Bóaz = אִבְצָן Ibsán

---

⁵⁸⁹ Citát Iz 41,2: צָרַק מִי הָעִיר מִמְּזוּחָח צָרַק ČEP překládá přímo „muže“: „Kdo vzbudil od východu muže“.

בוּעַז - אמרו רבותינו ז"ל שהוא אבצן שהיה שופט את ישראל⁵⁹¹

„Bóaz – řekli naši rabíni, buď požehnána jejich památka, že to je Ibsán, který soudil Izrael.“

Ibn Ezra identifikuje hebr. proprium בוּעַז Bóaz s hebr. propriem אבצן Ibsán. Navazuje tak na tradice zmíněné u výkladu propria אבצן Ibsán v této kapitole.

אמרפל Amráfel = נמרוד Nimrod

Midraš Tanchuma identifikuje hebr. proprium אמרפל Amráfel s jiným hebr. propriem a svůj výklad podporuje midrašickým příběhem:

הה"ד ויהי בימי אמרפל ומי היה זה נמרוד ולמה נקרא שמו אמרפל על שאמר לאברהם פול לתוך כבשן האש⁵⁹²

„A zda není psáno: ´A stalo se ve dnech Amráfela...⁵⁹³ A kdo to byl? Nimrod! A proč byl nazýván Amrafel? Protože řekl Abrahamovi: Padni do pece ohnivě!“

Midraš staví rovnítko mezi אמרפל Amráfel = נמרוד Nimrod skrze výklad hebr. proprium אמרפל Amráfel za pomoci dekompozice jako אמרפל Amráfel = אמר „řekl“ + imperativ m. 2. os. sg.: פל „padni!“ od slovesa נפל „padnout“. Midraš ve svém vysvětlení o peci ohnivě naráží na jiný midraš, který je ohlasem příběhu v Da 3,6n⁵⁹⁴ ve spojení s Abrahamem.

Jak jsem již uvedl na začátku, identifikace hebr. proprií mohou být i s více jinými hebr. proprii. Takovým příkladem je i následující identifikace:

אמרפל Amráfel = נמרוד Nimrod = כוש Kúš

⁵⁹⁰ Překlad verše je problematický, ani ČEP si s ním neví rady. Možná předmětem věty je צדק „spravedlnost“. Kvůli kontextu midraše je zde přeloženo v maskulinu.

⁵⁹¹ *Ibn Ezra*, k Rt 2,4, in: הארכיון התורני.

⁵⁹² *Midraš Tanchuma*, paraša Lech Lecha, perek 6, in: הארכיון התורני.

⁵⁹³ Gn 14,1: ויהי בימי אמרפל מלך-שנער אריוך מלך אלסר פדרלעמר מלך שילם ותדעל מלך גוים.

⁵⁹⁴ Text v Da 3,6nn též používá slovesa נפל ויקרמא לנורא-אחון נורא ויקרמא: נפל ויקרמא.

Midraš Berešit Raba identifikuje hebr. proprium אמרפל Amráfel se dvěma dalšími postavami:

ויהי בימי אמרפל ג' שמות נקראו לו כוש ונמרוד ואמרפל כוש שהיה כושי ודאי נמרוד שהעמיד מרד בעולם אמרפל שהיתה אמירתו אפילה⁵⁹⁵

„A stalo se ve dnech Amráfela...⁵⁹⁶ Třemi jmény jej nazývali! Kúš, Nimrod a Amráfel. Kúš proto, že byl snědý; Nimrod, protože učinil ve světě vzpouru; Amráfel, protože učinil výrok o padnutí.“⁵⁹⁷

Midraš svou identifikací činí rovnítko mezi třemi postavami: אמרפל Amráfel = Nimrod כוש = Kúš.

משה Mojžíš = 9 různých hebr. proprií

Sefardský Machzor ke svátku Sukót sumarizuje několik midrašů a vypočítává s kolika jinými hebr. proprii bylo identifikováno hebr. proprium משה Mojžíš:

מִשֶׁה עָלָה לְמָרוֹם, נְתַנְאֵל, שְׁמַעְיָה, אָבִי סוֹכוֹ, אָבִי זְנוּחַ, חֶבֶר, יְקוּתִיאֵל, טוֹבְיָה, יֶרֶד, אַבְיָגְדוֹר, עָלָה לְמָרוֹם, וְהוֹרִיד עַז מִבְּטָחָה⁵⁹⁸

„Mojžíš vystoupil na nebesa, *ten, který byl nazván*:⁵⁹⁹ Netaneel, Šemajáš, Abí Soko,⁶⁰⁰ Abí Zanoach, Cheber, Jekutiél, Tobiáš, Jered, Abí Gedór,⁶⁰¹ vystoupil na nebesa, a snesl *odtud* sílu ochraňující.“

⁵⁹⁵ Midraš Berešit Raba, paraša 42, oddíl 4, in: in: הארכיון התורני.

⁵⁹⁶ Gn 14,1: ויהי בימי אמרפל מלך-שנער אריוך מלך אלסר כרלעמר מלך עילם ותדעל מלך גוים.

⁵⁹⁷ Midraš pokračuje zmínkou o výroku Nimroda směrem k Abrahamovi, aby sestoupil do pece ohnivě.

⁵⁹⁸ Machzor Sfarad Le-Chag Sukot, Seder Hazkarat Nešamot Le-Šmini Aceret, in: הארכיון התורני.

⁵⁹⁹ Vloženo dle překladu Seliga Bambergera: „*Moshe stieg zum Himmel empor, der auch genannt wird Nethanel, Schemaja, Abi-Socho, Abi-Sanoach, Cheber, Jekutiel, Tobia, Jered, Abi-Geor, er stieg zm Himel empor und brachte die schützende Macht herab.*“ in: W. Heidenheim (ed.), *Gebetbuch für das Schluss- und Freudenfest*, překl. S. Bamberger, Basel 1982, str. 157.

⁶⁰⁰ Jedná se o chybu v pramenu. Hebr. proprium אבי סוכו Abí Soko se v této podobě ve SZ nevyskytuje. Dle 1Pa 4,18 je zřejmé, že správná ortografie měla být אבי שוכו otce Soka. O chybě svědčí i transkripce W. Heidenheima in: W. Heidenheim (ed.), *Gebetbuch für das Schluss- und Freudenfest*, str. 157.

⁶⁰¹ Jedná se o chybu v pramenu. Hebr. proprium אביגדור Abígedór se v této podobě ve SZ nevyskytuje. Dle 1Pa 4,18 je zřejmé, že správná ortografie měla být אבי גדור otce Gedóra. O

Machzor identifikuje hebr. proprium משה Mojžíš s 9 jinými hebr. proprii uvedenými částečně v 1Pa 4,18:

וְאִשְׁתּוֹ הַיְהוּדִיָּה יָלְדָה אֶת־גִּדְוֹר אָבִי גִדְוֹר וְאֶת־חֶבֶר אָבִי שׂוֹכֹ וְאֶת־יְקוּתִיאֵל
אָבִי זְנוּחַ וְאֵלֶּה בְּנֵי בְתוּלָה בְּתוּלָה בְּתוּלָה אֲשֶׁר לָקַח מִרְדִּי

„Jeho manželka Jehúdija porodila Jereda, otce Gedóru, a Chebera, otce Sóka, a Jekutiela, otce Zanoáchu. To jsou synové Bitji, dcery faraónovy, kterou pojal Mered.“

4.2.3. Závěr

Z předloženého onomatologického materiálu vyplývá, že SZ i RL provádějí identifikaci hebr. proprií s jinými hebr. proprii. SZ tuto identifikaci provádí s jedním příslušným hebr. propriem. RL používá identifikaci jednoho hebr. propria i s několika jinými hebr. proprii. Na příkladu hebr. propria משה Mojžíš je vidět, že to může být až s 9 různými jinými hebr. proprii. Ve SZ je k tomu důvodem zesílení efektu oslovení posluchače textu. V RL tyto výklady mají za úkol dovést jejich posluchače a čtenáře k dalším midrašickým příběhům.

---

chybě svědčí i transkripce W. Heidenheima in: W. Heidenheim (ed.), *Gebetbuch für das Schluss- und Freudenfest*, str. 157.

4.3. Výklady nehebrejských proprií odvozením z hebrejštiny

V následující kapitole bych rád prozkoumal, jak SZ a následně RL pracují s evidentně nehebrejskými proprii ve SZ. Bude SZ či RL referovat o tom, že se jedná o propria z cizích jazyků, jako se tomu děje v diachronní onomatologii? Nebo se bude text SZ i RL tvářit, jako by i tato propria byla hebrejská?

4.3.1. Výklady nehebrejských proprií odvozením z hebrejštiny ve SZ

משה Mojžíš

וַיִּגְדַּל הַיָּלֶד וַתִּבְאֶהוּ לְבַת־פַּרְעֹה

וַיְהִי־לָהּ לְבֵן וַתִּקְרָא שְׁמוֹ מֹשֶׁה וַתֹּאמֶר כִּי מִן־הַמַּיִם מִשִּׁיתָהּ⁶⁰²

„A dítě vyrostlo a přivedla je k faraónově dceři. A ona je přijala za syna. Pojmenovala ho Mojžíš. A řekla: Vždyť jsem ho vytáhla z vody.“

Jak bylo již zmíněno,⁶⁰³ dle biblického textu pojmenovává faraónova dcera dítě משה Mojžíš a proprium vykládá derivací z hebr. slovesného kořene משה „táhnout“ při užití spojky כִּי „nebot“: מִן־הַמַּיִם מִשִּׁיתָהּ: „z vody jsem ho vytáhla“. I když většina biblických badatelů při diachronní analýze tvrdí, že původní tvar propria משה Mojžíš bylo egyptské slovo *mesu* „dítě“, „syn“,⁶⁰⁴ biblický text se na synchronní rovině nerozpakuje vložit egyptské princezně do úst čistě hebrejskou derivací, která se vztahuje k předchozí události. Přitom se nelze domnívat, že by egyptská princezna znala a používala hebrejštinu, jazyk svých otroků. Jedná se tedy o odvození původně nehebrejského propria pomocí hebrejštiny. Tvar hebr. propria by dle jejích vlastních slov však měl znít: מֹשֶׁה Máša – v perfectum od slovesa משה „táhnout“, které by se vztahovalo k perfectu משתיהו. Tvar hebr. propria משה Mojžíš ve tvaru מֹשֶׁה anticipuje roli

⁶⁰² Ex 2,10.

⁶⁰³ Viz odstavec „3.10.3. Pokus o apliaci metody na další propria“.

⁶⁰⁴ Další výklady jako jsou Rankeho „zkratka z *Har-mose* Hórus se zrodil“ viz in: Jan Heller, *Výkladový slovník biblických jmen*, str. 302.

nositele tohoto propria, který bude „Vytahující“ lid ze מצרים Egypta – „Země dvojího sevření“.⁶⁰⁵

4.3.2. Výklady nehebrejských proprií odvozením z hebrejštiny v RL

Jako příklad výkladu RL jasně nehebrejských proprií může sloužit výklad propria אסתר Ester, které je perské provenience:

אסתר Ester

Midraš Jalkut Šimoni vykládá perské proprium אסתר Ester z hebr. kořene:

אסתר שמסתרת את דבריה⁶⁰⁶

„Ester, neboť skrývá své záležitosti.“

Midraš vykládá perské proprium אסתר Ester, jako by se jednalo o proprium hebrejské, derivací z hebr. kořene סתר „skrývat“: אסתר Ester = -ש „neboť“ + מסתרת participium ve tvaru feminina slovesa סתר „skrývat“. Midraš zřejmě naráží na verš, kde se uvádí: „nevyprávěla Ester *nic* o svém lidu a o svém původu.“⁶⁰⁷

4.3.3. Závěr

Po rešerši onomatologického materiálu jsem dospěl k tomu, že SZ i RL aplikuje metody výkladu i na zřetelně nehebrejská propria. I nehebrejská propria transkribovaná ve SZ hebrejskými znaky SZ i RL vykládají, jako by byla původně hebrejská (משה Mojžíš). Tento výklad je jeden z nejzřetelnějších dokladů toho, že nejen RL, ale i sám biblický text SZ vykládá hebr. propria „synchronním“ způsobem.

⁶⁰⁵ Srov. Jan Heller, *Výkladový slovník biblických jmen*, str. 302.

⁶⁰⁶ *Midraš Jalkut Šimoni*, Ester, oddíl 2, remez תתנג, 599–600, in: הארכיון התורני.

⁶⁰⁷ Est 2,10 לאִיהֶגִידָה אֶסְתֵּר אֶת־עַמָּהּ וְאֶת־מוֹלְדֹתָהּ.

4.4. Výklady ortografie hebr. proprií plene a defective

Hebrejščina zná dvojí ortografii: jednu plene a druhou defective. Plene je s konzonantami, které slouží jako podklad vokálům, defective tyto podkladové konzonanty vynechává. V následující kapitole se pokusím zjistit, zda se tato dvojí ortografie vyskytuje také u hebr. proprií a zda ji SZ nebo RL reflektují a nějakým způsobem odůvodňují.

4.4.1. Výklady ortografie hebr. proprií plene a defective ve SZ

Při rešerši onomatologického materiálu jsem ve SZ nenašel žádné explicitní výklady ortografie hebr. proprií plene a defective. I když se ve SZ vyskytuje mnoho hebr. proprií s dvojí ortografií – jako plene, tak defective. Jako příklad mohou sloužit propria uvedená ve výkladech RL.

4.4.2. Výklady ortografie hebr. proprií plene a defective v RL

אביגיל Abigajil

Talmud vykládá výskyt hebr. propria אביגיל Abigajil psaného v 1Sam 25,31 jako אביגל Abigal – bez ם i když se jedná o stejnou osobu. Ve všech ostatních výskytech se jméno Abigajil píše vždy s ם.

וזכרת את אמתך מלמד שפקרה עצמה וכיון שפקרה עצמה פגמה הכתוב
בכל קרייא את קרי אביגיל בר מהדין פסוקא⁶⁰⁸

„verš: ´vzpomeň na svou otrokyni⁶⁰⁹ učí, že *Abigajil* se mu *Davidovi* dala. A protože se mu dala, Písmo ji postihlo. V každém verši čteš Abigajil *s jud* kromě tohoto verše.” Chybějící ם je tedy vykládáno jako trest za špatný skutek Abigajil. Odebráním ם dochází též k porušení druhé části jména – slova גיל „radost“ na גל.

⁶⁰⁸ *Jeruzalémský Talmud*, traktát Sanhedrin, in: *הארכיון התורני*.

אבשלום Abšalóm

Spojení významu hebr. propria s životem nebo charakterem jeho nositele může probíhat v RL i za pomoci gematrie. Jako příklad je možno doložit Midraš Baal Turim, který komentuje biblický verš v Dt 21,20:

וְאָמְרוּ אֶל־זִקְנֵי עִירוֹ בְּנֵי זֶה סוֹרֵר וּמְרֵה אֵינָנוּ שְׁמֵעַ בְּקִלְנוּ זוּלָּל וְסָבֵא⁶¹⁰

„A řeknou starším jeho města: ‘Tento náš syn je nepoddajný a vzpurný, neposlouchá nás, je to modlářský žrout a pijan.’ Midraš určuje totožnost syna, jehož identita nebyla zmíněna:

סורר - בגימטריא זה אבשלום בן דויד. בננו. חסר י', כאלו עבר על י' הדברות⁶¹¹

„‘Vzpurný’ - v gematrii to je Abšalóm, syn Davidův. *Ve slově ‘náš syn’* chybí jud. To je proto, že překračoval desatero.“

Gematrie přídavného jména סורר „vzpurný“ = ס 60 + ו 6 + ר 200 + ר 200 = 466.

Hebr. proprium אבשלום Abšalóm = א 1 + ב 2 + ש 300 + ל 30 + ו 6 + מ 40 = 379

a בן דויד = ב 2 + נ 50 + ד 4 + ו 6 + י 10 + ד 4 = 76. Součet všech tří slov

„Abšalóm syn Davidův“ v gematrii představuje hodnotu: 379 + 76 = 455. Do

gematrické hodnoty slova סורר „vzpurný“ 466 zbývá 11. Midraš tvrdí, že chybí

10 a dodává, že to je proto, že Abšalóm překračoval desatero Božích

příkázání.⁶¹²

אֶהָרֹן Áron

Midraš Chaserot Ve-Viterot se ptá, proč je hebr. proprium אֶהָרֹן Áron psáno defective a ne plene:

---

⁶⁰⁹ 1Sam 25,31.

⁶¹⁰ Dt 21,20.

⁶¹¹ Midraš Baal Turim, k Dt 21,20, in: הארכיון התורני.

⁶¹² Jediná možnost by byla, že ך *nun sofit* je započítáno jako gematrická hodnota 51. Potom by součet souhlasil: 379 + 77 = 456 + desatero Božích příkázání = 466 jako přídavné jméno סורר "vzpurný", které má gematrickou hodnotu také 466. Zůstala by zde však otázka, proč stejným způsobem nebylo započteno ם *mem sofit*.

ואהרן למה חסר וי"ו? אלא אינו דין שיהא משה חסר ואהרן מלא⁶¹³

„A proč Áronovi chybí vav? Protože by to nebylo spravedlivé, kdyby Mojžíš se psal defective a Áron plene.“

Midraš se ptá, proč se hebr. proprium אהרן Áron nepíše jako אהרון Áron s ו. Bylo by to logické, protože by se tak toto proprium zařadilo do skupiny proprií s koncovkou ון-. Midraš odpovídá: Protože by to nebylo spravedlivé. Je tu tedy morální aspekt. Hebr. proprium משה Mojžíš se také píše místo plene מושה Mojžíš, defective – bez ו.

אחאב Achab → אהב Achab

בתחלה היו קורין אותו אחאב כיון שעשה מעשים רעים מנעו ממנו אות אחת ונקרא אהב⁶¹⁴

„Na začátku jej nazývali Achab (*se dvěma alef*). Protože však činil špatné skutky, vzali mu jedno písmeno a nazývali ho Achab (*s jedním alef*).“

Midraš vykládá dvojí ortografii hebr. propria אחאב Achab se dvěma א a אהב Achab s jedním א v souvislosti se skutky svého nositele. Midraš říká, že „činil zlé skutky“, a proto mu bylo jedno א z jeho jména odebráno. Jedná se tedy o trest za skutky, které „daleko přesahovaly všechno, čeho se dopouštěli všichni předchozí izraelští panovníci“.⁶¹⁵

אישׁי Jišaj

Hebr. proprium se běžně vyskytuje ve SZ ve formě ישי Jišaj. Tak např. 1Sam 16,1. V 1Pa 2,13 se však vyskytuje ve formě s konzonantou א na první pozici jako plene אישי Jišaj. Raši tuto dvojí ortografii vysvětluje:

---

⁶¹³ Midraš Chaserot Ve-Viterot, in: Ocar Midrašim, str. 201, in: David Mendel Harduf, ילקוט השמות הפרטיים שבתנ"ך ומדרשיהם, str. 15.

⁶¹⁴ Midraš Ha-Gadol, paraša Jitro, in: David Mendel Harduf, ילקוט השמות הפרטיים שבתנ"ך ומדרשיהם, str. 15.

⁶¹⁵ 1Kr 16,33.

ואישי הוליד את בכרו - מלא אל"ף כלומר איש גבור חיל⁶¹⁶

„A Jišaj zplodil svého prvorozeného⁶¹⁷ – *píše se plene s alef*. To znamená „udatný muž“.“

Raši vykládá náhlou přítomnost konzony $\aleph$ na první pozici v 1Pa 2,13 jako něco pozitivního. $\aleph$ podle Rašiho zde vyjadřuje to, že byl „udatný muž“. Jinými slovy, má něco navíc. Zároveň toto proprium vykládá jako notarikon, přičemž proprium אישי Jišaj vykládá jako איש „muž“ + י, kterému přiřazuje apelativum חיל „udatnost“. Za pomoci dekompozice s opakováním více konzony by bylo možné proprium vykládat též: první tři počáteční konzony nejdříve jako איש „muž“ a poté opět jako proprium ישי Jišaj.

בנימין Benjamin

Dvojitá ortografická podoba hebr. propria בנימין Benjamin x בנימן Benjamin nemohla uniknout pozornosti midrašů. Midraš Sechel Tov přítomnost י při psaní plene vysvětluje spojením s budoucností nositele hebr. propria בנימין Benjamin:

מלא יו"ד שהיו לו י בנים⁶¹⁸

„*Píše se plene s jud*, neboť měl deset synů.“

Gematrii konzony י – 10 midraš využívá k tomu, aby řekl, že právě tolik měl nositel tohoto jména synů. Midraš Be-Midbar Raba naopak vysvětluje ortografii tohoto propria בנימן Benjamin bez י: „Jmenuje se Benjamin, neboť se narodil, když jeho otci bylo sto let“⁶¹⁹ Hebr. proprium je tu vysvětleno jako בן „syn“ + ימן, které má gematrickou hodnotu: י 10 + מ 40 + נ 50 = 100. Midraš na základě gematrie podává informaci o Benjaminově otci Jákobovi.

דוד David

⁶¹⁶ Raši, k 1Pa 2,13, in: *הארכיון התורני*.

⁶¹⁷ Zkrácený citát prvních slov z 1Pa 2,13.

⁶¹⁸ *Midraš Sechel Tov*, paraša Berešit 46, in: *הארכיון התורני*.

Ortografie hebr. propria דויד David je ve SZ buď plene jako דויד David – ve více než v 1/3 výskytů, nebo defective דוד David – v necelých 2/3 výskytů. Raši komentuje výskyt hebr. propria דויד David ve formě plene v 1Pa 2,15 jako určité plus:

דויד השבעי - מלא יו"ד מפני כבודו של דוד⁶²⁰

„David, ten sedmý⁶²¹ – psáno plene s jud, kvůli slávě Davidově.“

Raši sice vykládá ortografii hebr. propria דויד David s י slovy „kvůli slávě Davidově“, neříká však proč a nevysvětluje výskyt bez י. Je možné, že tu hraje svou roli to, že י je první konzonanta tetragramu. Každopádně Raši hodnotí dodatečné י pozitivně.

4.4.3. Závěr

Z provedené rešerše SZ a pramenů RL vyplývá, že v RL se vyskytuje následující jev: pokud se ve SZ vyskytuje dvojí ortografie nějakého hebr. propria – jedna jako plene a druhá jako defective, pak tvary s ortografií defective jsou vykládány většinou jako trest za nějaký skutek. Naopak pokud RL vykládá tvary plene, pak přidaná konzonanta vyjadřuje nějakou pozitivní vlastnost.

---

⁶¹⁹ *Midraš Bemidbar Raba*, paraša Naso, in: *הארכיון התורני*.

⁶²⁰ *Raši*, k 1Pa 2,15, in: *הארכיון התורני*.

⁶²¹ Citát druhé části 1Pa 2,15: *אצם הששי הויד השבעי*.

5. Pokus o aplikaci všech potenciálních metod na jedno hebr. proprium

Jak jsem uvedl v úvodu, na závěr práce bych se chtěl pokusit aplikovat všechny touto prací definované metody výkladu hebr. proprií na jedno hebr. proprium a na biblickém kontextu tohoto propria ověřit, zda některý z těchto výkladů může mít své ohlasy v textu SZ. K tomuto účelu jsem si vybral hebr. proprium שמעון Šimeón, které je tradičně vykládáno pouze jako tvar slovesa שמע „slyšet“ + koncovka ן- (viz dále). Může být toto hebr. proprium vykládáno ještě jiným způsobem? V následující tabulce se pokusím aplikovat postupně všech 13 metod výkladu na toto hebr. proprium. V tabulce uvedu metodu výkladu, její bližší specifikaci, naznačím postup výkladu a navrhnou jeho překlad. Sloupec zcela vpravo bude číslovat překlady relevantní, případně křížkem označovat překlady irelevantní.

שמעון Šimeón

Metoda výkladu	Bližší specifikace metody	Postup výkladu	Překlad výkladu	Číslo výkl.
Výklady hebr. proprií jejich identifikací se slovy totožných konzontant	X	X	X	X
Výklady hebr. proprií jejich derivací ze slovesného kořene	X	שמעו – imperativ pl. od od kořene שמע „slyšet“ + ן energeticum	„Slyšte!“	1
		שמעו – imperfectum pl. od od kořene שמע „slyšet“ + ן energeticum	„Slyšeli přece!“	2
Výklady hebr. proprií	Výklady hebr.	adnominální vazba apelativa שמע „jméno“ + apelativa עון „nepravosti“	„Jméno nepravosti“	3

dekompozicí	propríí základní dekompo zicí	„nepravost“		
		nonverbální věta apelativa שׁ „jméno“ + apelativa עון „nepravost“	„Jméno je nepravost“	4
		nonverbální věta přísllovečného určení místa שׁ „tam“ + apelativa עון „nepravost“	„Tam je nepravost“	5
	Dekompo zice hebr. propríí s koncovko u ן-	tvar od slovesa שמע „slyšet“ + deminutivní koncovka ן-	„Vyslyšánek“	6
	Dekom- pozice při opakova- ném výkladu jedné nebo více konzo- nant	participium masculina slovesa שמע „slyšet“ + apelativum עון „nepravost“	„Slyší nepravost“	7
		perfectum slovesa שמע „slyšet“ + apelativum עון „nepravost“	„Slyšel nepravost“	8
		imperativ 2. os. sg. od slovesa שמע „slyšet“ + apelativum עון „nepravost“	„Slyš nepravost!“	9
		nonverbální věta přísllovečného určení místa שׁ „tam“ + apelativum מעון „příbytek“	„Tam je příbytek“	10
		nonverbální věta apelativa שׁ „jméno“ + apelativa מעון „příbytek“	„Jméno je příbytek“	11
		participium sg. m. slovesa שמע „slyšet“ + apelativum מעון „příbytek“	„Slyší příbytek“	12
		perfectum 3. os. sg. m. slovesa שמע „slyšet“ + apelativum מעון „příbytek“	„Slyšel příbytek“	13
		מעון = שמע = שמעון „slyší“ + „příbytek“ = záměna = שמים „nebesa“	„Slyší nebesa“	14
		מעון = שמע = שמעון „slyší“ + „příbytek“ = záměna = שמים „nebesa“	„Slyšel nebesa“	15

	Dekompozice hebr. proprií s konzontanou ϖ na první pozici	nonverbální věta složená ze vztažného zájmena - ϖ „který“ + apelativa מעון „příbytek“	„Ten, který je příbytek“. ⁶²²	X
		nonverbální věta složená ze vztažného zájmena - ϖ „který“ + - μ „z“ + apelativa עון „nepravost“	„Ten, který je z nepravosti“	X
Výklady hebr. proprií notarikonem		X	X	X
Výklady hebr. proprií gematrií	Výklady hebr. proprií základní gematrií	v základní gematrii שמעון = 466	466	16
	Výklady hebr. proprií zjednodušenou gematrií	ve zjednodušené gematrii שמעון = 70 – symbolické číslo pro národy	nedoporučuji vykládat tímto způsobem ⁶²³	X
Výklady hebr. proprií atbašem		שמעון v atbaši = ביזפה, výsledný tvar nedává smysl	X	X
Výklady hebr. proprií pomocí achas bata		X	X	X
Výklady hebr. proprií retrográdním čtením		שמעון je v retrográdním čtení וועמש, které je však bez významu	X	X
Výklady hebr. proprií při užití metateze		při záměně posledních dvou konzontan שמעון vzniká tvar שמענו „slyšeli jsme“	„Slyšeli jsme“	17
Výklady hebr. proprií akustickou shodou konzontan	Výklady záměnou konzontan τ a ϵ	שמעון při záměně τ a ϵ = שמאון; následná dekompozice na nonverbální větu שמאון = שם „tam“ + און „trápení“	„Tam je trápení“	18
		שמעון při záměně τ a ϵ = שמאון; následná dekompozice na nonverbální větu שמאון =	„Jméno je trápení“	19

⁶²² Tento a následující výklad je nad rámec metod výkladů SZ i RL, jelikož výklady hebr. proprií s konzontanou ϖ na první pozici, které by tuto konzontanu určovaly jako zájmeno „který“, nebyly prokázány.

⁶²³ Důvody viz v odstavci „3.6.4. Závěr“.

		שם „jméno“ + און „trápení“		
Výklady hebr. proprií transpozicí všech jejich konzontan		שמעון při transpozici všech jeho konzontan např. שנעמו; následná dekompozice שן „zub“, „útes“, „slonovina“ + עם „lid“ + ו suffix 3. os. sg. m.	„Útes svého lidu“	20
		שמעון při transpozici všech jeho konzontan např. שנעמו; následná dekompozice שן od apelativa שאן „klid“ ⁶²⁴ + עם „lid“ + ו suffix 3. os. sg. m.	„Klid svého lidu“	21
		שמעון při transpozici všech jeho konzontan např. שנעמו; následná dekompozice שן od apelativa שאן „klid“ + עם „s“ + ו suffix 3. os. sg. m.	„Klid s ním“	22
Výklady hebr. proprií záměnou vzhledově podobných konzontan		X	X	X
Výklady hebr. proprií záměnou ostatních konzontan		X	X	X
Výklady hebr. proprií jejich odvozením z jiného jazyka		X	X	X
Ztotožnění hebr. propria s jiným hebr. propriem		שמעון má v základní gematrii hodnotu 466, stejně jako קישון Kíšon a קישון Kíšjón; שמעון má v zjednodušené gematrii hodnotu 70, stejně jako קישון Kíšon a קישון Kíšjón; všechna tři propria končí na koncovkou ון-	Souvisí שמעון Šimeón s proprii קישון Kíšon a קישון Kíšjón?	X

⁶²⁴ Pro výklad slova שן od שאן „klid“ u biblických proprií srov. heslo בית שן a בית שאן v: Jan Heller, *Výkladový slovník biblických jmen*, str. 106–107.

Na následujících řádcích se pokusím ověřit, zda by nějaký z výše uvedených výkladů mohl mít ohlasy v biblickém kontextu daného propria.

Výklady č. 1 a 2

שמעו – imperativ pl. od od kořene שמע „slyšet“ + ן energeticum	„Slyšte!“	1
שמעו – imperfectum pl. od od kořene שמע „slyšet“ + ן energeticum	„Slyšeli přece!“	2

V kontextu hebr. propria שמעון Šimeón se vyskytuje výzva jeho bratra Josefa: שמעוֹנָא „Slyšte přece!“ (Gn 37,6), která uvozuje a ohlašuje příběh 37. kap., ve kterém se bratři proviní na Josefovi.

Výklady č. 3, 4, 5, 7, 8, 9

adnominální vazba apelativa שמ „jméno“ + apelativa עון „nepravost“	„Jméno nepravostí“	3
nonverbální věta apelativa שמ „jméno“ + apelativa עון „nepravost“	„Jméno je nepravost“	4
nonverbální věta příslovečného určení místa שמ „tam“ + apelativa עון „nepravost“	„Tam je nepravost“	5
participium masculina slovesa שמע „slyšet“ + apelativum עון „nepravost“	„Slyší nepravost“	7
perfectum slovesa שמע „slyšet“ + apelativum עון „nepravost“	„Slyšel nepravost“	8
imperativ 2. os. sg. od slovesa שמע „slyšet“ + apelativum עון „nepravost“	„Slyš nepravost!“	9

V kontextu hebr. propria שמעון Šimeón se vyskytuje věta jeho bratra Judy: הַאֱלֹהִים מְצָא אֶת־עוֹן עַבְדֶּיךָ „Bůh nachází provinění tvých otroků“ (Gn 44,16), což může být narážka na hříchy všech synů včetně Šimeóna. Z kontextu přímá spojitost s Šimeónem nevyplývá. Avšak velká spojitost Šimeóna s עון „nepravostí“ vyplývá z jeho činu povraždění Chamóra a jeho kolegů (Gn 34,25). Kvůli tomuto činu, který by jistě mohl být označen termínem עון

„nepravost“, jeho otec Jákob ve svém posledním projevu před smrtí Šimeóna velmi silným způsobem odsuzuje (Gn 49,5–6). Mohlo posluchačům Jákobových slov zaznít při zmínce propria שמעון Šimeón apelativum עון „nepravost“?

Výklad č. 6

tvar od slovesa שמע „slyšet“ + deminutivní koncovka ן-	„Vyslyšánek“	6
--	--------------	---

Hebr. proprium שמעון Šimeón vykládají dekompozicí jako tvar od slovesa שמע „slyšet“ + koncovka ן- v deminutivním smyslu mnozí badatelé, jako je Martin Noth,⁶²⁵ nebo Jan Heller.⁶²⁶ Deminutivní charakter koncovky však z biblického kontextu nevyplývá.

Výklady č. 10 – 15

nonverbální věta příslovečného určení místa שם „tam“ + apelativum מעון „příbytek“	„Tam je příbytek“	10
nonverbální věta apelativa שם „jméno“ + apelativa מעון „příbytek“	„Jméno je příbytek“	11
participium sg. m. slovesa שמע „slyšet“ + apelativum מעון „příbytek“	„Slyší příbytek“	12
perfectum 3. os. sg. m. slovesa שמע „slyšet“ + apelativum מעון „příbytek“	„Slyšel příbytek“	13
שמעון = שמע „slyší“ + מעון „příbytek“ = záměna = שמים „nebesa“	„Slyší nebesa“	14
שמעון = שמע „slyší“ + מעון „příbytek“ = záměna = שמים „nebesa“	„Slyšel nebesa“	15

Midraš Berešit Raba vykládá hebr. proprium שמעון Šimeón jako „Naslouchá hlasu svého otce, který je v nebesích“.⁶²⁷ Jak jsem uvedl výše⁶²⁸ může se jednat o opakovaný výklad konzontan propria a identifikaci apelativ מעון „příbytek“ a

⁶²⁵ Martin Noth, „Gemeinsemitische Erscheinungen in der israelitischen Namengebung“, in: *Zeitschrift des deutschen morgenländischen Gesellschaft* 81, 1927, str. 38.

⁶²⁶ Jan Heller, *Výkladový slovník biblických jmen*, str. 458.

⁶²⁷ *Midraš Berešit Raba*, paraša 71,3, in: הארזיך התורה.

שמ״ם „nebesa“. Avšak z kontextu nevyplývá, že by tato věta měla spojitost s hebr. propriem či byla jeho výkladem. Spíše vidím za touto interpretací RL snahu o očištění nositele tohoto propria, nebo ironickou výpověď’.

Výklad č. 16

Výklady hebr. proprií základní gematrií	v základní gematrii שמעון = 466	466	16
---	---------------------------------	-----	----

Hebr. proprium שמעון Šimeón ani ve SZ ani v RL gematrií vykládáno není. Číselná hodnota tohoto propria v základní gematrii (Gematrie A) je: ω 300 + μ 40 + ν 70 + ι 6 + ν 50 = 466. Dle mého názoru by mohla být gematrií zdůvodněna zvláštní věta jeho matky, když mu dávala jméno:

וַתֵּהָר עוֹד וַתֵּלֶד בֵּן וַתֹּאמֶר כִּי־שָׁמַע יְהוָה כִּי־שָׁנְאוּהָ
אֲנֹכִי וַיִּתֶּן־לִי גַם־אֶת־זֶה שְׁמוֹ שְׁמֵעוֹן⁶²⁹

„Otěhotněla znovu, porodila syna a řekla: ‘Protože Hospodin uslyšel, protože jsem nenáviděná, dal mi také tohoto.’ Pojmenovala ho tedy Šimeón.“

Při grafickém znázornění tohoto verše vidíme, že verš postupuje při předávání informace imperfectem s konsektivním vav a při zdůvodňování jména používá 2x spojku כי „protože“:

וַתֵּהָר עוֹד
וַתֵּלֶד בֵּן
וַתֹּאמֶר כִּי־שָׁמַע יְהוָה
כִּי־שָׁנְאוּהָ אֲנֹכִי
וַיִּתֶּן־לִי גַם־אֶת־זֶה
שְׁמוֹ שְׁמֵעוֹן

⁶²⁸ Srov. odstavec „3.3.2.9.2. Dekompozice hebr. proprií s koncovkou ון- v RL“.

⁶²⁹ Gn 29,33.

Věta כִּי־שָׁמַע יְהוָה „neboť Hospodin slyšel“ stojí samostatně jako celek, který má zdůvodnit spolu s větou כִּי־שָׁנוּאָה אֲנֹכִי „protože nejsem milována“ důvod pojmenování chlapce. Pokud bychom se řídili základními pravidly tvorby hebr. proprií, tak při zdůvodnění כִּי־שָׁמַע יְהוָה „neboť Hospodin slyšel“ by proprium mělo být např. שמעיה Šemajáš, což je známé biblické proprium doložené v 1Pa 3,22, nebo שמעיהו apod. Otázka tedy zůstává, proč po zdůvodnění větou כִּי־שָׁמַע יְהוָה „neboť Hospodin slyšel“ chlapec nedostává jméno שמעיה Šemajáš, ale שמעון Šimeón. Pokud aplikujeme na výklad tohoto hebr. propria metodu dekompozice, pak nejpřímější výklad tohoto propria bude שמעון Šimeón = שמע „slyšel“ + ן- deminutivní koncovka⁶³⁰ = „Vyslyšánek“⁶³¹. Deminutivní koncovka ן- neposkytuje žádné spojení k tetragramu, který je předmětem věty כִּי־שָׁמַע יְהוָה „neboť Hospodin slyšel“. Při dopočítání gematrické hodnoty této věty כִּי־שָׁמַע יְהוָה „neboť Hospodin slyšel“ v základní gematrii (Gematrie A), dostáváme následující číselnou hodnotu:

Gematrie slov		Číselná hodnota
כ 20 + י 10	=	30
ש 300 + מ 40 + ע 70	=	410
י 10 + ה 5 + ו 6 + ה 5	=	26
<i>celkem</i>		466

Při tomto pokusu o aplikaci gematrie bych tedy navrhol si všimnout, že věta כִּי־שָׁמַע יְהוָה „neboť Hospodin vyslyšel“ má gematrickou hodnotu 466, stejně jako hebr. proprium שמעון Šimeón má gematrickou hodnotu 466. Spojení k tetragramu proprium vysvětlující věty כִּי־שָׁמַע יְהוָה „neboť Hospodin vyslyšel“ by se tedy dalo najít přes gematrii.

⁶³⁰ Srov. např. hebr. proprium שמשון Samson – „Sluníčko“.

⁶³¹ Jan Heller, *Výkladový slovník biblických jmen*, str. 458.

Při tomto vysvětlení čtenáře napadne otázka, jak je to s druhou vysvětlující větou z biblického verše כִּי־שָׁנוּאָה אָנֹכִי „protože jsem nenáviděná“. Při dopočítání gematrické hodnoty této věty v základní gematrii (Gematrie A) vyjde číslo 473, což je opět číslo 466 jen navýšené o číslo 7, které symbolizuje ve SZ plnost: $466 + 7 = 473$.

Bylo by též zajímavé porovnat hebr. propria שמעון Šimeón a ישמעאל Izmael. Jedná se totiž o dvě propria de facto stejného významu. O co víc, u zdůvodnění hebr. propria ישמעאל Izmael používá biblický text zcela totožnou větu, jakou používá v Gn 16,11 u zdůvodnění hebr. propria שמעון Šimeón:

הַנָּדָה הָרָה
וַיִּלְדֶת בֵּן
וַקְרָאתָ שְׁמוֹ יִשְׁמָעֵאל
כִּי־שָׁמַע יְהוָה
אֶל־עֲנִידָךְ⁶³²

„Hle, jsi těhotná, porodíš syna a dáš mu jméno Izmael, neboť Hospodin tě ve tvém pokoření slyšel.“

Při srovnání obou míst vidíme, že se v obou verších vyskytují kořeny slov „otěhotnět“ a „porodit syna“ – i když v trochu jiných tvarech, ale věta: יְהוָה כִּי־שָׁמַע „neboť vyslyšel Hospodin“ je naprosto stejná. To budí pozornost. Zvláště, když se v Písmu tato fráze vyskytuje pouze na těchto dvou místech a ještě 2x v žalmech.⁶³³ Gematrická hodnota hebr. propria ישמעאל Izmael je: י 10 + ש 300 + מ 40 + ע 70 + א 1 + ל 30 = 451. Rozdíl oproti hebr. propriu שמעון Šimeón (466) je: $466 - 451 = 15$. V hebrejštině by se mělo zapsat číslo 15 jako יה, ale nezapisuje se tak, protože jsou to dvě počáteční písmena tetragramu.⁶³⁴

⁶³² Gn 16,11: וַיִּאמֶר לָהּ פֶלֶאֶד יְהוָה הַנָּדָה הָרָה וַיִּלְדֶת בֵּן וַקְרָאתָ שְׁמוֹ יִשְׁמָעֵאל כִּי־שָׁמַע יְהוָה אֶל־עֲנִידָךְ.

⁶³³ Srov. Gn 16,11; Gn 29,33; Ž 6,9; 28,6.

⁶³⁴ Podrobnější vysvětlení viz kapitolu „Výklady hebr. proprií při deklaraci morální hodnoty některých konzonant“.

Z porovnání gematrické hodnoty obou proprií tedy vyplývá, že rozdíl gematrické hodnoty hebr. propria שמעון Šimeón a hebr. propria ישמעאל Izmael je 15, což je číslo v judaismu spjaté s prvními dvěmi konzonantami tetragramu. Jedná se v biblickém textu o skrytou degradaci hebr. propria ישמעאל Izmael skrze gematrii? Že by se jednalo o narážku na roli Izmaela v biblickém textu Gn 25,18: **עַל־פְּנֵי כָל־אָדָמִי נָפַל** „položil se proti všem svým bratřím“?

Výklad č. 17

při záměně posledních dvou konzonant שמעון vzniká tvar שמענו „slyšeli jsme“	„Slyšeli jsme“	17
---	----------------	----

Při záměně dvou posledních konzonant hebr. propria שמעון Šimeón vzniká tvar שמענו „slyšeli jsme“. Ve verši Gn 42,21 Juda vyčítavě říká: **וְלֹא שָׁמַעְנוּ** „nevyslyšeli jsme“ totiž Josefa, když je – své bratry, prosil o pomoc. Hned v následujícím verši 22 přichází opět sloveso שמע „slyšet“ **וְלֹא שָׁמַעְתֶּם** „neposlechli jste“ a v dalším verši 23 opět **כִּי שָׁמַע יוֹסֵף** „že Josef poslouchá“ a přichází verš 24 a věta obsahující dané proprium: **וַיִּקַּח מֵאֵתָם אֶת־שִׁמְעוֹן** „a vzal od nich Šimeóna“. Dle mého názoru verše Gn 42,21–24 jsou názvukem na hebr. proprium שמעון Šimeón, které mezi řádky možná říkají, že שמעון Šimeón byl hlavním aktérem vhození Josefa do studny a jeho následného prodání ישמעאלים Izmaelcům popsáním v 37. kap. I zde se totiž nápadně často vyskytuje kořen שמע: ve verších 17.21.37 + v propriu ישמעאלים Izmaelci ve verších 25.27.28 a i zde by výskyt slovesa שמע mohl ukazovat na שמעון Šimeóna. Jeho hlavní podíl na zločinu spáchaném na Josefovi by mohl vyplývat i z toho, že 1.) podle Gn 29,33 byl synem nemilované matky, 2.) dle Gn 34 člověk špatného charakteru, 3.) událost zločinu na Josefovi je uvedena localiem שכם Šekem (Gn 37,12), který se pojí s Šimeonovým hříchem a 4.) Josef si vybírá ke spoutání ze všech bratrů právě Šimeóna (42,24). Měla to být pomsta?

Výklady č. 18 a 19

שמעון při záměně א a ע = שמאון; následná dekompozice na nonverbální větu שמאון = שמ „tam“ + און „trápení“	„Tam je trápení“	18
שמעון při záměně א a ע = שמאון; následná dekompozice na nonverbální větu שמאון = שמ „jméno“ + און „trápení“	„Jméno je trápení“	19

Výklady hebr. propria שמעון Šimeón záměnou konzony א na konzontu ע jsou sice teoreticky možné, ale žádný doklad této záměny se v kontextu tohoto propria nenachází. V Gn 42,21 před zatčením Šimeóna se mluví pouze o צרה „tísni“.

Výklady č. 20 – 22

שמעון při transpozici všech jeho konzont např. שנעמו; následná dekompozice שן „zub“, „útes“, „slonovina“ + עם „lid“ + ו suffix 3. os. sg. m.	„Útes svého lidu“	20
שמעון při transpozici všech jeho konzont např. שנעמו; následná dekompozice שן od apelativa שאן „klid“ + עם „lid“ + ו suffix 3. os. sg. m.	„Klid svého lidu“	21
שמעון při transpozici všech jeho konzont např. שנעמו; následná dekompozice שן od apelativa שאן „klid“ + עם „s“ + ו suffix 3. os. sg. m.	„Klid s ním“	22

Výklady hebr. propria שמעון Šimeón transpozicí všech jeho konzont jsou sice teoreticky možné, ale žádný doklad této záměny se v kontextu tohoto propria nenachází.

Po té, co jsem se pokusil aplikovat všech 13 metod výkladu hebr. proprií definovaných v této práci, na jedno vybrané hebr. proprium, dosáhl počet výkladů tohoto propria počtu 22 výkladů. V druhé části aplikace všech metod výkladu na hebr. proprium שמעון Šimeón jsem se pokusil vrátit „zpět“ do jeho biblického kontextu a ověřit, zda nějaký z těchto 22 výkladů může mít své ohlasy v kontextu, ve kterém se toto proprium nachází. Přitom jsem ukázal, že

posluchači kontextu hebr. propria שמעון Šimeón mohli slyšet v propriu několik takových ohlasů.

Díky aplikaci metod výkladů hebr. proprií stanovených touto prací bylo poukázáno na to, že v hebr. propriu שמעון Šimeón mohli posluchači slyšet apelativum עון „nepravost“, které by mohlo poukazovat na příběh popsáný v Gn 34. kap. a na klíčovou roli nositele tohoto propria při vhození Josefa do studny a jeho následném prodání Izmaelcům.

Na druhou stranu však při výkladech tohoto propria bylo poukázáno na pevnou vazbu mezi hebr. propriem שמעון Šimeón a jeho biblickým výkladem popsáným v Gn 29,33: כי שמע יהוה „neboť Hospodin slyšel“ skrze totožnou gematrii.

Toto proprium tak vykazuje bipolární chápání. Na jedné straně je to proprium obsahující zmínku o nepravosti a na druhé straně je to proprium těsně svázané s tetragramem. Tato bipolarita může být vysvětlena tím, že i když Šimeón představuje pachatele nepravosti, stále zůstává praotcem jednoho z kmenů Izraele. Druhou možností je, že posluchači jsou ponechány otevřené obě možnosti výkladu tohoto propria, aby jeho nositel nebyl „předurčen“ pouze k negativnímu chápání. Vina bratrů (a tím i Šimeóna) se v Písmu umenšuje Josefovým výrokem o tom, že jeho poslání do Egypta byla vůle Boží (srov. Gn 45,5–8).

6. Závěr

Mou velkou nadějí je, že čtenář této práce po jejím přečtení alespoň trochu změnil svůj pohled na hebr. propria. Nejen, že pochopil často klíčovou roli významu proprií pro pochopení jejich kontextu, ve kterém stojí, ale díky této práci se naučil používat metody výkladu stanovených touto prací jako „nástroje“ pro jejich interpretaci.

V průběhu této disertační práci jsem se pokusil postupně „vyrobit“ několik takových „nástrojů“ – několik metod výkladů biblických hebr. proprií na synchronní rovině ve SZ a v RL.

Na základě rešerše kontextu velké části z celkového počtu 2711 hebr. proprií ve SZ a v RL jsem odhalil, pojmenoval a definoval 13 hlavních metod výkladů hebr. proprií, které jsem doložil na citovaném onomatologickém materiálu. Následně jsem se pokusil většinu těchto metod aplikovat na další hebr. propria. Při této aplikaci jsem navrhl mnoho nových výkladů hebr. proprií, z nichž jsem několik ověřil „zpět“ v jejich biblickém kontextu.

V závěru práce jsem provedl exemplární aplikaci všech 13 metod výkladů na jedno hebr. proprium שמעון Šimeón, přičemž se rozrostl počet výkladů tohoto propria na 22 výkladů. I tyto možné výklady jednoho hebr. propria jsem se pokusil ověřit „zpět“ v biblickém kontextu daného hebr. propria a vyhodnotit jejich pravděpodobnost. Tato aplikace na jedno hebr. proprium měla za úkol poukázat na možnost aplikace všech 13 metod výkladů hebr. proprií stanovených touto prací na další hebr. propria. Stejnou aplikací všech 13 metod výkladu hebr. proprií stanovených touto prací na další hebr. propria se totiž může otevřít prostor pro nové výklady mnoha textů SZ.

V následující tabulce shrnuji synchronní metody výkladu hebr. proprií odhalené touto disertační prací:

1. Výklady hebr. proprií jejich identifikací se slovy totožných konzont
2. Výklady hebr. proprií jejich derivací ze slovesných kořenů
3. Výklady hebr. proprií dekompozicí
4. Výklady hebr. proprií opakovaným užitím jejich konzont
5. Výklady hebr. proprií notarikonem
6. Výklady hebr. proprií gematrií
7. Výklady hebr. proprií atbašem
8. Výklady hebr. proprií pomocí achas bata
9. Výklady hebr. proprií retrográdním čtením
10. Výklady hebr. proprií metatezí
11. Výklady hebr. proprií záměnou jednotlivých konzont
12. Výklady hebr. proprií transpozicí všech jejich konzont
13. Výklady hebr. proprií jejich odvozením z jiného jazyka

Některé z metod výkladů hebr. proprií se ztotožňovaly s obecnými pravidly rabínské hermeneutiky. Tak tomu bylo např. u metody výkladu notarikonem, gematrií, atbašem, metodou achas bata. Jiné se ztotožňovaly s jevy známými z obecné lingvistiky. To byl případ např. metateze. Ostatní metody jsem musel pro potřeby této práce nově definovat. Jednalo se o výklady hebr. proprií jejich identifikací se slovy totožných konzont, jejich derivací ze slovesného kořene, výklady hebr. proprií dekompozicí, opakovaným užitím jejich konzont, záměnou konzont, transpozicí všech jejich konzont a odvozením z jiného jazyka.

Při práci s metodami výkladu hebr. proprií jsem si musel položit otázku, zda je možné tyto metody hledat již ve SZ samém, či zda tyto metody jsou pozdější rabínské provenience a jejich aplikace na SZ je anachronismus. Některé z

těchto metod, jako jsou např. výklady hebr. proprií jejich identifikací se slovy totožných konzont, jejich derivací ze slovesného kořene, výklady hebr. proprií dekompozicí, opakovaným užitím jejich konzont, záměnou konzont atd., jsou dle mého názoru dobře ve SZ doložitelné a kvůli svým výskytům i v neonomatologických souvislostech nebudí pochybnosti. Jak je to ale s „klasickými“ rabínskými metodami, jako jsou notarikon, gematrie, atbaš či achas bata? Achas bata jsem jako metodu výkladu hebr. proprií nedoporučil k dalšímu onomatologickému bádání. Zbývají tedy notarikon, gematrie a atbaš. Jak jsem uvedl v úvodu k těmto metodám, notarikon je znám jako terminus technicus z Mišny ve 2. stol. n. l., gematrie se používala již v 8. stol. př. n. l. a jako termín RL je doložena ve 2. stol. n. l., atbaš je jako termín doložen v Babylónském Talmudu ukončeném kolem 5. stol. n. l., možná je však znám již Septuagintě (3. stol. př. n. l.). Mohou se tyto metody nacházet již ve SZ samotném?

Co se notarikonu ve SZ týče, výklad propria ראובן Rúben v Gn 29,32 je zřetelný notarikon, proto tedy i když SZ termín „notarikon“ nezná, tuto metodu používá. Jako možný výskyt gematrie ve SZ jsem uvedl dle mého názoru přesvědčivou vazbu skrze totožnou gematrii mezi hebr. propriem אהוה Ahava a apelatívem אהבה „láska“ a vazbu mezi hebr. propriem שמעון Šimeón a jeho výkladem כי שמע יהוה „neboť Hospodin slyšel“, též skrze totožnou gematrii. Navíc se tradičně považuje za gematrii údaj o 318 zasvěcencích, který má evokovat hebr. proprium אליעזר Elíezer.

Několik výkladů atbašem lze zřejmě nalézt v knize Jeremjáš. Je to tradičně vykládané hebr. proprium ששך Šésach jako בבל Babilón, výraz לב קמי „srdce mých protivníků“ jako כשדים Kaldejci a několik dalších slov, které publikoval Scott B. Noegel. V této disertační práci jsem předložil dle mého názoru velmi

pravděpodobný výklad hebr. propria תבשׂ Tebes atbašem jako apelativum אשה „žena“, které hraje klíčovou roli v kontextu výskytu tohoto localia.

Na základě výše uvedeného odpovídám: ano. Dle mého názoru všech 12 metod výkladů hebr. proprií (po vyloučení metody achas bata) lze nalézt již ve SZ samotném. A to včetně metod známých z rabínské hermeneutiky jako jsou notarikon, gematrie a atbaš. Jak je tento jev možné vysvětlit? Dle mého názoru dvojím způsobem. Buď jsou tyto metody výkladů velmi staré, starší než se doposud obecně předpokládalo (sem by spadaly výroky typu: „notarikon je z Tóry“⁶³⁵), nebo se do textu SZ dostaly s pozdější redakcí textu. Ta by však musela spadat až do persko-helénistické periody, kdy je možné nalézt již zárodky judaismu a jeho hermeneutických pravidel, které se ale definitivně zformovaly až v době po pádu Druhého chrámu v roce 70 v rámci utváření rabínského judaismu.⁶³⁶

Při práci s metodami výkladu hebr. proprií jsem si kladl ještě další otázky. Jednou z nich byla, jaký je vztah metod výkladů hebr. proprií v RL k metodám výkladů hebr. proprií ve SZ? U všech 13 metod výkladů hebr. proprií platilo, že pokud se nějaká hlavní metoda výkladu vyskytuje ve SZ, nalezneme ji také v RL. Nejen, že ji nalezneme v RL, ale RL tuto metodu rozvíjí a obohacuje o další aspekty. Na základě doložených metod výkladů je možné říci, že RL kontinuálně navazuje na metody výkladu hebr. proprií ve SZ. Není tedy zřejmě možné sdílet stále částečně přetrvávající paradigma některých německých biblistů pracujících převážně diachronními metodami,⁶³⁷ kteří se snaží striktně oddělovat různé historické etapy vývoje jakéhosi „hebraismu“ doby pádu Prvního chrámu od pozdějšího „judaismu“, který se formoval do judaismu „rabínského“. Naopak. Na porovnání metod výkladů hebr. proprií užívaných ve

---

⁶³⁵ *Babylónský Talmud*, traktát Šabat, list 105a, in: תבשׂ תבשׂ.

⁶³⁶ Více k této diskuzi viz Michael Fishbane, *Biblical Interpretation in Ancient Israel*, Oxford 1989.

SZ a v RL je možné sledovat nepřetrženou kontinuitu tradice výkladů hebr. proprií.

Práce mimo jiné také potvrdila správnost rozhodnutí sledovat metody výkladu hebr. proprií na synchronní rovině. Na mnoha příkladech bylo ukázáno to, že SZ sám při výkladu hebr. proprií používá synchronní metody – a to dokonce na původně evidentně nehebrejská propria.

Výklady hebr. proprií ve SZ spojují hebr. propria nejen s událostmi v minulosti, nejen s daným „přítomným“ kontextem, ale často poukazují na životní „program“ jejich nositele. Za výklady hebr. proprií v RL byla vidět snaha vytvořit nějaký další příběh „za textem“ SZ, nebo říci něco o nositeli propria, co SZ sice indikuje, ale výslovně neříká. Tyto výklady ve SZ a v RL mnohdy nejsou přímočaré, ale posluchač si je na základě touto prací odhalených metod výkladu musí vytvořit sám.

Mým skromným přáním by bylo, aby tato studie vzbudila další zájem o biblickou onomatologii a dala vzniknout profesorem Janem Hellerem kdysi navrhovanému a jeho studii *de facto* již založenému *Pražskému kabinetu biblické onomatologie*, který by dosáhl alesoň částečné slávy předválečného *Pražského lingvistického kroužku*.

V Apendixu č. 1 přikládám alefabeticky seřazený seznam všech hebr. biblických proprií, která jsou předmětem této práce. K tomuto seznamu v Apendixu č. 1 přikládám k dalšímu bádání výklad všech hebr. proprií atbašem, jako příloha kapitoly o výkladech atbašem,⁶³⁸ a výklad všech hebr. proprií retrográdním čtením, jako příloha kapitoly o výkladech retrográdním čtením.⁶³⁹

---

⁶³⁷ Srov. práce již Wilhelma Martina Leberechta de Wetteho (1780 – 1849) a dalších po něm.

⁶³⁸ Kapitola „3.7. Výklady hebr. proprií atbašem“.

⁶³⁹ Kapitola „3.9. Výklady hebr. proprií retrográdním čtením“.

V Apendixu č. 2 přikládám k dalšímu bádání všechna hebr. propria seřazená podle jejich základní gematrie, jako přílohu ke kapitole o gematrii.⁶⁴⁰

V Apendixu č. 3 přikládám seznam hebr. proprií končících koncovkou ׀- jako přílohu odstavce o dekompozici těchto proprií.⁶⁴¹

---

⁶⁴⁰ Kapitola „3.6. Výklady hebr. proprií gematrií“.

⁶⁴¹ Viz odstavec „3.3.2.9. Dekompozice hebr. proprií s koncovkou ׀-“.

Rejstřík citovaných hebr. proprií

- Abakuk, 164
Ábel, 25, 50, 53, 76, 77
Ábel-misrajim, 38
Abíasaf, 92
Abízerský, 114
Abigajil, 239
Abíhú, 93
Abímelekem, 178
Abíram, 86, 200
Abraham, 149, 150, 163, 216, 232
Abram, 163
Abšalóm, 55, 240
Adam, 24, 49, 166
Adma, 73
Ageus, 167
Agúr, 223
Ahava, 167
Achab, 241
Achláb, 135
Achlaj, 99
Aj, 74
Ajin, 78
Akán, 206, 207
Akár, 206, 207
Akzíb, 38
Amráfel, 234
Aram, 201
Aródi, 201
Áron, 99, 240
Asenat, 151
Ašbel, 217
Ašer, 37
Aštarót-karnajim, 167
Baalat, 78
Baal-perasím, 37
Bábel, 85
Babylón, 85, 173
Bakbúk, 54
Báarak, 76
Bedán, 143
Beér, 77
Bela, 32
Ben-amí, 121
Benjamin, 242
Ben-jamín, 38, 51
Ben-óni, 38, 51
Beraka, 38
Bería, 37, 101, 102
Besaleel, 102
Betach, 78
Beten, 78
Bét-leafra, 38, 118
Bilha, 195
Bilšán, 143
Bišlám, 103
Bóaz, 231, 233
damašský Elíezer, 150, 160, 227
Dan, 37, 82, 109, 112
David, 242
Debóra, 76
Dedánci, 186
Deúel, 203
Dífat, 203
Dolina Jóšafat, 38
Dům vyzutého, 105
Eben-ezer, 37, 104
Ebjátar, 86, 98, 202
Edóm, 182
Efrajim, 38
Efrón, 161
Ekrón, 125
Elíezer, 92, 162
Enóš, 75
Er, 186
Esbón, 27
Esek, 83

Esem, 78
 Ester, 76, 238
 Étan Ezrachejský, 232
 Eufrat, 212
 Eva, 24, 49
 Ezau, 54
 Funón, 42
 Gád, 37
 Gadí, 55
 Gal-ed, 38, 222
 Gat, 78
 Gáza, 125
 Gé-charaším, 37
 Gerar, 204
 Geršom, 57, 58, 91, 213
 Gibeá, 78
 Góg, 164
 Hadad, 32, 107
 Hadad-ezer, 108
 Hadar, 108
 Hadorám, 108
 Hagar, 106, 107
 Hamón, 38
 Hamóna, 108
 Hára, 108
 Háran, 108
 Harmón, 108
 Harum, 106, 108
 Haslelponí, 108, 136
 Haták, 109
 Hegaj, 107
 Héman, 108
 Hena, 108
 Hinóm, 56, 57
 Horám, 108
 Hospodín, 166
 Hóšama, 133
 Hóšea, 133
 Hótir, 133
 Chakúf, 55
 Chamór, 76
 Charchúr, 55
 Chasar-gada, 189
 Chasar-súsa, 189
 Chasór, 190
 Cheber, 212
 Chebrón, 164
 Chúšaj Arkijský, 87
 Chušam, 32
 Ibsán, 93, 231, 233
 Í-kábód, 37, 97
 Immanuel, 38
 Isachar, 37
 Itíel, 187
 Izmael, 54, 91
 Izrael, 38, 131, 208, 209
 Jaebes, 194
 Jákob, 53
 Jedidjáš, 37, 131
 Jegar-sahaduta, 38
 Jerach, 77
 Jerubaal, 131, 142
 Jeruzalém, 230
 Jišaj, 241
 Jizreel, 38
 Jób, 195
 Jóbab, 32
 Jokteel, 199
 Jónatan, 213
 Josef, 38
 Juda, 37
 Júšab-chesed, 194
 Kabúl, 134, 175
 Kain, 25, 49, 81
 Káleb, 77
 Kálebovec, 116
 Kámen Ezel, 224
 Káreach, 77
 Karmí, 206
 Kebar, 218
 Kileab, 116
 Kiljón, 77, 78

Kinarót, 78
Kórach, 77
Kós, 108
Kúš, 234
Lemúel, 60, 119
Lévi, 37, 43
Lóami, 38
Lórucháma, 38
Magóg, 164
Magór mi-sábíb, 38
Machanajim, 38, 72
Machla, 77
Manases, 38, 82, 213, 214
Mara, 52
Mechír, 77
Mered, 77
Méša, 228
Metúšáel, 32, 94
Metúšelach, 32, 94
Míkael, 96, 115
Mispa, 38, 83
Moáb, 120, 121
Mojžíš, 144, 165, 190, 213, 214,
235, 237
Molek, 58, 59
Móre, 78
Nábal, 116, 187
Náchaš, 77
Nachbí, 111
Nebúkadnesar, 205
Neftalí, 37
Nimrod, 234
Noe, 84, 185
Noemi, 52
Obéd, 37
Obót, 202
Óhad, 99
Óhel, 76
Ohola, 230
Oholíba, 230
Ón, 73
Ónam, 74
Ozeáš, 133
Ozní, 27
Para, 78
Peleg, 82
Peniel, 38, 90
Peres, 38
Peres-uza, 37
Pises, 108
Posvátný dub pláče, 223
proslulý, 108
Rebeka, 216
Reúel, 203
Rífat, 203
Róš, 77
Rúben, 55, 149
Safenat Paneach, 38
Samaří, 230
Samson, 124, 127, 228
Samuel, 37
Sáraj, 112, 113
Sefón, 77
Senír, 224
Seturim, 55
Sibeón, 74
Sodoma, 182
Sukót, 38, 72
Šáfán, 77
Šafír, 38
Šalomoun, 38
Šama, 177
Šekem, 177
Šém, 177
Šén, 78
Šéšak, 173, 175
Šét, 177
Šibea, 78
Šimeón, 37, 55, 124, 126, 244
Šóa, 177
Šúal, 78
Šúcham, 177

šúchamský, 177
Šúchský, 177
Šúni, 177
Šúr, 78
Tabech, 76
Támar, 77
Tapúach, 77
Tebes, 177
Tikva, 77
Tófet, 56
Tochú, 152, 171, 176, 180

Údolí syna Hinómova, 56
Vahéb, 112
Vašní, 110, 112
Vašti, 110, 112
Veliké truchlení, 210
Vofsí, 112
Všemocný, 166
Zabulón, 37, 125
Zerach, 38

אביאסף, 92
אביגל, 239
אביהוא, 93
אבימלך, 178
אבירם, 200, 86
אביתר, 202, 98, 86
אבל, 77
אבל הגדולה, 210
אבן העזר, 104, 84
אבצן, 233, 231, 93
אברהם, 232, 216, 163, 150, 149
אברם, 163
אבשלום, 240, 55
אבת, 202
אגא, 167
אגור, 223
אדום, 182
אדם, 166, 49, 24
אדמה, 73
אהד, 99
אהוא, 167
אהל, 76
אהלה, 230
אהליבה, 230
אהרן, 240, 99
און, 73
אונם, 74
אזני, 27
אחאב, 241

אחב, 241
אחיהו, 136
אחלב, 135
אחלי, 99
אי־כבוד, 97
איה, 74
איוב, 195
אישי, 241
איתאל, 187
איתן האזרחי, 232
אלון בכות, 223, 225
אליעזר, 92, 162
אליעזר דמשק, 150, 227
אמרפל, 234
אנוש, 75
אסנת, 151
אסתר, 76, 238
אצבון, 27
ארודי, 201
ארם, 201
אשבל, 217
באר, 77
בבל, 85, 173
בדן, 143
בועז, 233
בטח, 78
בטן, 78
בית חלוץ הנעל, 104
בית לעפרה, 118
בלהה, 195
בלע, 32
בלשן, 143
בן אוני, 51
בן ימין, 51, 53
בן עמי, 121
בנימין, 242
בעז, 231
בעלת, 78
בצלאל, 102
בקבוק, 54
בריעה, 101, 102

ברעה, 101
ברק, 76
בשלם, 103
גבעה, 78
גדי, 54
גוג ומגוג, 164
גיא בן הנם, 56
גלעד, 222
גרר, 204
גרשם, 213, 91, 58, 57
גת, 78
דבורה, 76
דדנים, 186
דויד, 242
דיפת, 203
דמשק אליעזר, 160
דן, 82
דעואל, 203
האבן האזל, 224
הבל, 76, 53, 50, 25
הגי, 107
הגר, 107, 106
הדד, 107, 32
הדדעזר, 108
הדר, 108
הדרם, 108
הושמע, 133
הושע, 133
הותיר, 133
הימן, 108
המונה, 108
הנם, 57, 56
הנע, 108
העזרי אבי, 114
הפצץ, 108
הצללפוני, 136, 108
הקוץ, 108
הרא, 108
הרום, 108, 106
הרם, 108
הרמון, 108

הרן, 108
השם, 108
התך, 109
ודן, 109, 112
והב, 112
ופסי, 112
ושני, 110, 112
ושתי, 110, 112
זבלון, 125
חבקוק, 164
חבר, 212
חברון, 164
חזה, 24, 49
חושי הארכי, 87
חמור, 76
חצור, 190
חצר גדה, 189
חצר סוסה, 189
חקופא, 54
חרחור, 54
חשם, 32
טבח, 76
ידידיה, 131
יהוה, 166
יהונתן, 213
יובב, 32
יושב חסד, 194
יעבץ, 194
יעקב, 53
יקתאל, 199
ירבעל, 131
ירובעל, 142
ירושלים, 230
ירח, 77
ישמעאל, 54, 91
ישראל, 131, 208, 209
כבול, 134, 175
כבר, 218
כוש, 234
כלאב, 116
כלב, 77

116, כלבו,
78, 77, כליון,
78, כנתר,
206, כרמי,
174, כשדים,
187, לבן,
43, לוי,
119, 60, למואל,
121, 120, מואב,
77, מחיר,
77, מחלה,
79, 72, מחנים,
115, 96, מיכאל,
59, 58, מלך,
214, 213, 82, מנשה,
83, מצפה,
52, מרא,
77, מרד,
78, מרה,
228, משא,
237, 235, 214, 213, 190, 165, 144, משה,
94, 32, מתושאל,
94, 32, מתושלח,
205, נבוכדנאצר,
205, נבוכדראצר,
187, 116, נבל,
185, 84, נח,
111, נחבי,
77, נחש,
234, נמרוד,
52, נעמי,
182, סדם,
72, סכות,
54, סתורים,
125, עזה,
78, עין,
207, 206, עכן,
207, 206, עכר,
161, עפרון,
161, עפרן,
78, עצם,

עקרון, 125
ער, 186
עשו, 54, 211
עשק, 83
עשתרת קרנים, 167
פונן, 42
פלג, 82
פניאל, 90
פרה, 78
פרת, 212
צבעון, 74
צור, 78
צפון, 77
קין, 25, 49, 81
קרח, 77
ראובן, 54, 149
ראש, 77
רבקה, 216
ריפת, 203
רעואל, 203
שבע, 78
שדי, 166
שוחי, 177
שוחם, 177
שוחמי, 177
שוני, 177
שוע, 177
שועל, 78
שכם, 177
שלכת, 177
שם, 177
שמא, 177
שמעון, 54, 124, 126, 244
שמרון, 230
שמשון, 124, 127, 228
שן, 78
שניר, 224
שפן, 77
שרי, 112, 113
ששך, 173, 175, 180
שת, 177

תבז, 177, 178

תחו, 176, 180

תמר, 77

תפוח, 77

תקוה, 77

Apendix č. 1

Hebrejský tvar, fonetická transkripce a transkripce ČEP odpovídají tvarům uvedeným ve *Výkladovém slovníku biblických jmen*. Číselné údaje v závorkách ve sloupci uvádějícím transkripci ČEP označují u různých transkripcích jednoho hebr. tvaru propria jejich četnost.

Hebrejský tvar	Fonetická transkripce	Transkripce hebr. propria v ČEP	Atbaš hebr. propria	Retrogradní čtení hebr. propria
אבנתא	avagta	Abagta	תשראח	אתגבא
אבי	avi	Abí (1), Abija (1)	חשם	יבא
אבי העזרי	avi haezri	Abiezerský	חשם צזענם	יבא ירזעה
אבי עלבון	avi alvon	Abí-albón	חשם זכשפח	יבא נובלע
אביאל	aviel	Abíel	חשמחך	לאיבא
אביאסאף	aviasaf	Abíasaf	חשמחסו	פסאיבא
אביגיל	avigajil	Abígajil (16), Abígal (1)	חשמרמך	ליגיבא
אבידן	avidan	Abídan	חשמקח	נדיבא
אבידע	avida	Abída	חשמקז	עדיבא
אביה	avija	Abijáš (23), Abíja (1)	חשמזן	היבא
אביהוא	avihu	Abíhú (11), Abíhúa (1)	חשמצפת	אוהיבא
אביהוד	avihud	Abíhúd	חשמצפק	דוהיבא
אביהיל	avihajil	Abíchajil (1), Abíhajil (1)	חשמצמך	ליהיבא
אביחיל	avichajil	Abíchajil	חשמנמך	ליחיבא
אביטוב	avituv	Abítúb	חשמטפש	בוטיבא
אביטל	avital	Abítal	חשמטך	לטיבא
אבים	avijam	Abijám	חשמי	מיבא
אבימאל	avimael	Abímael	חשמיתך	לאמיבא
אבימלך	avimelech	Abímelek	חשמיכל	כלמיבא
אבינדב	avinadav	Abínádab (12), Amínadab (1)	חשמחקש	בדניבא
אבינעם	avinoam	Abínoam	חשמחזי	מעניבא
אביסאף	evjasaf	Ebjásaf	חשמסו	פסיבא
אביעד	aviad	Otec věčnosti	חשמזק	דעיבא
אביעזר	aviezer	Abíezer (5), Abíezerovec (2)	חשמזענ	רזעיבא
אבירם	aviram	Abíram	חשמני	מריבא
אבישאן	avišag	Abíšag	חשמבר	גשיבא
אבישוע	avišua	Abíšúa (4), Abíšua (1)	חשמבפז	עושיבא
אבישור	avišur	Abíšur	חשמבפנ	רושיבא
אבישי	avišaj	Abíšaj (20), Abšaj (5)	חשמבם	ישיבא
אבישלום	avišalom	Abíšalóm	חשמבכפי	מולשיבא
אביתר	evjatar	Ebjátar	חשמאנ	רתיבא
אבל	avel	Abel	חשך	לבא
אבל בית המעכה	avel bet hamaacha	Abel-bét-maaka	שמא ציזלץ חשך	לבא תיב הכעמה
אבל בית מעכה	avel bet	Ábel-bét-maaka	שמא יזלץ	לבא תיב הכעם

Hebrejský tvar	Fonetická transkripce	Transkripce hebr. propria v ČEP	Atbaš hebr. propria	Retrográdní čtení hebr. propria
	<i>maacha</i>		תשך	
אבל השטים	<i>avel haššittim</i>	Ábel-šítím	תשך צבטמי	לבא מיטשה
אבל כרמים	<i>avel keranim</i>	Ábel-keramím	תשך לנימי	לבא מימרך
אבל מחולה	<i>avel mechola</i>	Ábel-mechóla	תשך ינפכץ	לבא הלוחם
אבל מים	<i>avel majim</i>	Ábel-majim	תשך ימי	לבא מים
אבל מצרים	<i>avel micrajim</i>	Abel-misrajim	תשך יהגמי	לבא מירצם
אבן	<i>even</i>	Eben-ezer	תשח	נבא
בהן בן ראובן אבן	<i>even bohan ben reuven</i>	Bohan (2), Rúben (1), Rúbenovec (1)	שח גתפשה תשח שצח	נבא נהב נב נבואר
אבן האזל	<i>even haezel</i>	Ezel	תשח צתעך	נבא לזאה
אבן העזר	<i>even haezer</i>	Eben-ezer	תשח צזעג	נבא רזעה
אבנר	<i>avner</i>	Abnér (59), Abínér (1)	תשחג	רנבא
אבץ	<i>avec</i>	Ebes	תשה	צבא
אבצן	<i>ivcan</i>	Ibsán	תשהח	נצבא
אברהם	<i>avraham</i>	Abraham	תשנצי	מהרבא
אברם	<i>avram</i>	Abram	תשני	מרבא
אבשלום	<i>avšalom</i>	Abšalóm	תשבכפי	מולשבא
אבת	<i>ovot</i>	Obót	תשא	תבא
אגא	<i>age</i>	Ageus	תרת	אגא
אגג	<i>agag</i>	Agag	תטר	גגא
אגגי	<i>agagi</i>	Agagovec	תטרם	יגגא
אגור	<i>agur</i>	Agúr	תרפנ	רוגא
אגלים	<i>eglajim</i>	Eglajim	תרכמי	מילגא
אדבאל	<i>adbeel</i>	Adbeel (1), Abdeel (1)	תקשתך	לאבדא
אדד	<i>adad</i>	Hadad	תקק	דדא
אדו	<i>iddo</i>	Ido	תקף	ודא
אדום	<i>edom</i>	Edóm (54), Edómec (14), Edómské (4), Edómsko (1)	תקפי	מודא
אדומי	<i>adomi</i>	Edómec (2), Edómka (1)	תקפים	ימודא
אדון	<i>addon</i>	---	תקפח	נודא
אדורים	<i>adorajim</i>	Adórajim	תקפנמי	מירודא
אדליא	<i>adalja</i>	Adalja	תקכמה	אילדא
אדם	<i>adam</i>	Adam	תקי	מדא
אדמה	<i>adma</i>	Adma	תקיץ	המדא
אדמה	<i>adama</i>	Adama	תקיץ	המדא
אדמי	<i>adomi</i>	Edómský (4), Edómec (3)	תקים	ימדא
אדמי הנקב	<i>adami hanekev</i>	Adamí-nekeb	תקים צחדש	ימדא בקנה
אדמים	<i>adummim</i>	Adumímský	תקימי	מימדא
אדמתא	<i>admata</i>	Admata	תקיאת	אתמדא
אדן	<i>addan</i>	---	תקה	נדא
אדני	<i>adonaj</i>	Hospodin	תקהם	ינדא
אדני בזק	<i>adoni bezek</i>	Adoní-bezek	תקהם שער	ינדא קזב
אדני בזק	<i>adoni vezek</i>	Adoní-bezek	תקהם שער	ינדא קזב
אדני צדק	<i>adoni cedek</i>	Adonísedek	תקהם הקד	ינדא קדץ
אדניהו	<i>adonijahu</i>	Adonijáš (23), Adonijáš (2), Adonijáš (1)	תקהמצף	והינדא

Hebrejský tvar	Fonetická transkripce	Transkripce hebr. propria v ČEP	Atbaš hebr. propria	Retrográdní čtení hebr. propria
אדניקם	<i>adonikam</i>	Adoníkam	תקחמדי	מקינדא
אדנירם	<i>adoniram</i>	Adóníram	תקחמגי	מרינדא
אדר	<i>addar</i>	Adár	תקנ	רדא
אדר	<i>adar</i>	---	תקנ	רדא
אדרם	<i>adoram</i>	Adorám	תקני	מרדא
אדרמלך	<i>adrammelech</i>	Adramelek	תקניכל	כלמרדא
אדרעי	<i>edrei</i>	Edreí	תקנזם	יערדא
אהד	<i>ohad</i>	Óhad (1), Ohad (1)	תצק	דהא
אהוא	<i>ahava</i>	Ahava	תצפת	אוהא
אהוד	<i>ehud</i>	Ehúd	תצפק	דוהא
אהל	<i>ohel</i>	Óhel	תצך	להא
אהל	<i>oholah</i>	Ohola	תצך	להא
אהליאב	<i>oholiav</i>	Oholífab	תצכמתש	באילהא
אהליבה	<i>oholiva</i>	Oholíba	תצכמשן	הבילהא
אהליבמה	<i>oholivama</i>	Oholíbama	תצכמשיין	המבילהא
אהרון	<i>aharon</i>	Áron (322), Áronovec (23)	תצנח	נרהא
איאל	<i>uel</i>	Úel	תפתך	לאוא
איביל	<i>ovil</i>	Obíl	תפשמדך	ליבוא
אוזי	<i>uzaj</i>	Úzaj	תפעם	יזוא
אוזל	<i>uzal</i>	Úzal	תפעך	לזוא
אוזל	<i>uzzal</i>	Úzal	תפעך	לזוא
אוי	<i>evi</i>	Eví	תפם	יזא
אוייל מרדך	<i>evil merodach</i>	Evíl-merodak	תפמדך ינקל	ליוזא כדרם
אולי	<i>ulaj</i>	Úlaj	תפכם	ילוא
אולם	<i>ulam</i>	Úlam	תפכי	מלוא
אימר	<i>omar</i>	Ómar	תפיג	רמוא
אין	<i>on</i>	Ón (3), Áven (1)	תפח	נוא
אינו	<i>ono</i>	Óno (2), Ón (1)	תפתך	ונוא
אינם	<i>onam</i>	Ónam	תפחי	מנוא
אינן	<i>onan</i>	Ónan	תפחח	ננוא
איפז	<i>ufaz</i>	Úfaz	תפוע	זפוא
איפיר	<i>ofir</i>	Ofír	תפומנ	ריפוא
אור	<i>ur</i>	Ur (3), Úr (1), Ur-kasdím (1)	תפנ	רוא
אורי	<i>uri</i>	Urí (7), Úri (1)	תפנם	ירוא
אוריאל	<i>uriel</i>	Uríel	תפנמתך	לאירווא
אוריה	<i>urijja</i>	Urijáš (32), Úrijáš (4)	תפנמין	הירווא
אוריהו	<i>urijjahu</i>	Úrijáš	תפנמצף	והירווא
איבי	<i>ezbaj</i>	Ezbaj	תעשם	יבזא
אזן שארה	<i>uzzen šeera</i>	Uzen-šeera	תעה בתנין	נזא הראש
אינות תבור	<i>aznot tavor</i>	Aznót (1), Tábor (1)	אשפנ תעחפא	תונזא רובת
איני	<i>ozni</i>	Ozní	תעחם	ינזא
איניה	<i>azanja</i>	Azanjáš	תעחמין	הינזא
אזרחי	<i>ezrachi</i>	Ezrachejský	תעננם	יחרזא
אחאב	<i>achav</i>	Achab	תנתש	באחא

Hebrejský tvar	Fonetická transkripce	Transkripce hebr. propria v ČEP	Atbaš hebr. propria	Retrográdní čtení hebr. propria
אחב	<i>echav</i>	Achab	חנש	בחא
אחבן	<i>achban</i>	Achbán	חנשה	נבחא
אחוד	<i>echud</i>	Echúd	חנפק	דוחא
אחואח	<i>achoaach</i>	Achóach	חנפן	חוחא
אחוחי	<i>achochi</i>	Achóchejský (2), Achóchijský (2), Achóchí (1)	חנפנס	יחוחא
אחומי	<i>achumaj</i>	Achúmaj	חנפים	ימוחא
אחז	<i>achaz</i>	Achaz	חנע	זחא
אחזי	<i>achazaj</i>	Achazaj	חנעם	יזחא
אחזיהו	<i>achazjahu</i>	Achazjáš	חנעמצף	והיזחא
אחזם	<i>achuzzam</i>	Achuzam	חנעי	מזחא
אחזת	<i>achuzzat</i>	Achuzat	חנעא	תזחא
אחי	<i>echi</i>	Échi	חנם	יחא
אחי	<i>achi</i>	Achí	חנם	יחא
אחיאם	<i>achiam</i>	Achíam	חנמתי	מאיחא
אחיה	<i>achijja</i>	Achijáš	חנמיץ	היחא
אחיהו	<i>achijjahu</i>	Achijáš	חנמיצף	והיחא
אחיהוד	<i>achihud</i>	Achíhúd	חנמצפק	דוהיחא
אחיו	<i>achjo</i>	Achjó	חנמף	ויחא
אחיהד	<i>achichud</i>	Achíchud	חנמנק	דחיהא
אחיטוב	<i>achituv</i>	Achítúb	חנמטפש	בוטיחא
אחילוד	<i>achilud</i>	Achílúd	חנמכפק	דוליהא
אחימות	<i>achimot</i>	Achímót	חנמיפא	תומיחא
אחימלך	<i>achimelech</i>	Achímelek	חנמיכל	כלמיחא
אחימן	<i>achiman</i>	Achíman	חנמיה	נמיחא
אחימן	<i>achiman</i>	Achíman	חנמיה	נמיחא
אחימעץ	<i>achimaac</i>	Achímaas	חנמיזה	צעמיחא
אחין	<i>achjan</i>	Achján	חנמח	גיחא
אחינדב	<i>achinadav</i>	Achínádab	חנמחקש	בדניחא
אחינעם	<i>achinoam</i>	Achínoam (6), Achínóam (1)	חנמחזי	מעניחא
אחיסמך	<i>achisamach</i>	Achísamak	חנמסיל	כמסיחא
אחיעזר	<i>achiezer</i>	Achíezer	חנמזעג	רזעיהא
אחיקם	<i>achikam</i>	Achíkam	חנמדי	מקיהא
אחירם	<i>achiram</i>	Achíram	חנמגי	מריחא
אחירמי	<i>achirami</i>	achíramský	חנמגים	ימריחא
אחירע	<i>achira</i>	Achíra	חנמגי	עריחא
אחישחר	<i>achišachar</i>	Achíšachar	חנמבנג	רזשיחא
אחישר	<i>achišar</i>	Achíšar	חנמבג	רשיחא
אחיתפל	<i>achitofel</i>	Achítofel	חנמאוף	לפתיחא
אחלב	<i>achlav</i>	Achláb	חנכש	בלחא
אחלי	<i>achalaj</i>	---	חנכם	ילחא
אחלי	<i>achlaj</i>	Achlaj (1), Achláj (1)	חנכם	ילחא
אחסבי	<i>achasbaj</i>	Achasbaj	חנסשם	יבסחא
אחר	<i>acher</i>	Achér	חנג	רחא
אחרח	<i>achrach</i>	Achrach	חנגן	חרחא

Hebrejský tvar	Fonetická transkripce	Transkripce hebr. propria v ČEP	Atbaš hebr. propria	Retrográdní čtení hebr. propria
אחרחל	<i>acharchel</i>	Acharchel	חנגנך	לחרחא
אחשוורוש	<i>achašveroš</i>	Achašveroš (30), Xerxes (1)	חנבפנפב	שוורושהא
אחשתרי	<i>achaštari</i>	Achaštari	חנבאנם	ירתשהא
אטד	<i>atad</i>	Goren-atád	חטק	דטא
אטר	<i>ater</i>	Ater	חטג	רטא
איה	<i>ajja</i>	Aj (4), Aja (2)	חמוץ	היא
איוב	<i>ijov</i>	Jób	חמפש	בויא
איזבל	<i>izevel</i>	Jezábel	חמעשך	לבזיא
איכבוד	<i>ichavod</i>	Í-kábód (1), Íkábód (1)	חמלשפק	דובכיא
איל פארן	<i>el paran</i>	El-páran	חמדך וחגה	ליא נראף
אילון	<i>ajjalon</i>	Ajalón	חמכפה	נוליא
אילון	<i>elon</i>	Elón	חמכפה	נוליא
אילון בית חנן	<i>elon bet chanan</i>	Elón (1), Bét-chánan (1)	שמא נחח חמכפה	נוליא תיב נגח
אילות	<i>elot</i>	Élat	חמכפא	תוליא
אילם	<i>elim</i>	Élim	חמכוי	מליא
אילת	<i>elat</i>	Elót (3), Élat (2)	חמכא	תליא
אימים	<i>emim</i>	Emejec	חמיומי	מימיא
איעזר	<i>iezer</i>	Íezer	חמזענ	רזעיא
איעזרי	<i>iezri</i>	íezerský	חמזענם	ירזעיא
איש בשת	<i>iš bošet</i>	Íš-bóšet	חמב שבא	שיא תשב
אישהוד	<i>išhod</i>	Íšhód	חמבצפק	דוהשיא
איתאל	<i>itiel</i>	Itíel (2), Ítiel (1)	חמאמתך	לאיתיא
איתמר	<i>itamar</i>	Ítamar	חמאיג	רמתיא
איתן	<i>etan</i>	Étan	חמאח	נתיא
אכד	<i>akkad</i>	Akad	חלק	דכא
אכזיב	<i>achziv</i>	Akzíb	חלעמש	ביזכא
אכיש	<i>achiš</i>	Akíš	חלמב	שיכא
אכשף	<i>achšaf</i>	Akšáf	חלבו	פשכא
אל ברית	<i>el berit</i>	bůh smlouvy	חך שגמא	לא תירב
אלא	<i>ela</i>	Éla	חכת	אלא
אלדד	<i>eldad</i>	Eldad	חכקק	דדלא
אלדעה	<i>eldaa</i>	Eldáa	חכקזין	העדלא
אלה	<i>ela</i>	Éla (11), Ela (2)	חכין	הלא
אלול	<i>elul</i>	elúl	חכפך	לולא
אלון	<i>allon</i>	Alón	חכפה	נולא
אלון	<i>elon</i>	Elón	חכפה	נולא
אלוני ממרא	<i>elone mamre</i>	Mamre	חכפהם ייגת	ינוליא ארמם
אלוניא ממרא	<i>elone mamre</i>	Mamre	ייגת חכפהמת	אינולא ארמם
אלוש	<i>aluš</i>	Alúš	חכפב	שולא
אלזבד	<i>elzavad</i>	Elzabad (1), Elzábad (1)	חכעשק	דבולא
אלחנן	<i>elchanaan</i>	Elchánan	חכנחח	נגחלא
אליאב	<i>eliav</i>	Elíab (19), Eliáb (2)	חכמתש	באילא
אליאל	<i>eliel</i>	Elíel (7), Eliela (3)	חכמתך	לאילא

Hebrejský tvar	Fonetická transkripce	Transkripce hebr. propria v ČEP	Atbaš hebr. propria	Retrográdní čtení hebr. propria
אליאתה	<i>eliata</i>	Elíata (1), Elíjata (1)	תכמתאץ	התאילא
אלידד	<i>elidad</i>	Elídad	תכמקק	דדילא
אלידע	<i>elijada</i>	Eljáda	תכמקז	עדילא
אליהו	<i>elijahu</i>	Elijáš	תכמצף	והילא
אליהוא	<i>elihu</i>	Elíhú (10), Elíhu (1)	תכמצפת	אוהילא
אליהועיני	<i>eljehoenaj</i>	Eljóenaj	תכמצפזמחם	יניעוהילא
אליועיני	<i>eljoenaj</i>	Eljóenaj	תכמפזמחם	יניעוילא
אליחבא	<i>eljachba</i>	Eljachba	תכמנשת	אבחילא
אליחרף	<i>elichoref</i>	Elíchoref	תכמנגו	פרחילא
אלימלך	<i>elimelech</i>	Elímelek	תכמיכל	כלמילא
אליסף	<i>eljasaf</i>	Eljásaf (5), Eljasáf (1)	תכמסו	פסילא
אליעזר	<i>eliezer</i>	Elíezer	תכמזעג	רזעילא
אליעם	<i>eliam</i>	Elíam	תכמזי	מעילא
אליעני	<i>elienaj</i>	Elíenaj	תכמזחם	ינעילא
אליפז	<i>elifaz</i>	Elífaz	תכמוע	זפילא
אליפל	<i>elifal</i>	Elífal	תכמוך	לפילא
אליפלהו	<i>eliflehu</i>	Elíflehú	תכמוכצף	והלפילא
אליפלט	<i>elifelet</i>	Elífelet (6), Elípelet (2)	תכמוכט	טלפילא
אליצור	<i>elicur</i>	Elísúr (4), Elísur (1)	תכמוהפג	רוצילא
אליצפן	<i>elicafan</i>	Elísáfanovec (2), Elísáfán (1), Elísafán (1)	תכמהוח	נפצילא
אליקא	<i>elika</i>	Elíka	תכמדת	אקילא
אליקים	<i>eljakim</i>	Eljakím	תכמדמי	מיקילא
אלישבע	<i>eliševa</i>	Elíšeba	תכמבשז	עבשילא
אלישה	<i>eliša</i>	Elíša	תכמבץ	השילא
אלישוע	<i>elišua</i>	Elíšúa (1), Elíšua (1)	תכמבפז	עושילא
אלישיב	<i>eljašiv</i>	Eljašív	תכמבמש	בישילא
אלישמע	<i>elišama</i>	Elíšama (13), Elíšáma (4)	תכמביז	עמשילא
אלישע	<i>eliša</i>	Elíša	תכמבז	עשילא
אלישפט	<i>elišafat</i>	Elíšafat	תכמבוט	טפשילא
אלמודד	<i>almodad</i>	Almódad	תכיפקק	דדומלא
אלמלך	<i>alammelech</i>	Alamelek	תכיכל	כלמלא
אלני	<i>eloni</i>	elónský	תכחם	ינלא
אלנעם	<i>elnaam</i>	Elnaam	תכחזי	מענלא
אלנתן	<i>elnatan</i>	Elnátan (4), Elnatan (3)	תכחאה	נתנלא
אלסר	<i>ellasar</i>	elasarský	תכסג	רסלא
אלעד	<i>elad</i>	Elead	תכזק	דעלא
אלעדה	<i>elada</i>	Eleada	תכזקץ	הדעלא
אלעזי	<i>eluzaj</i>	Eleúzaj	תכזפעם	יזועלא
אלעזר	<i>elazar</i>	Eleazar (41), Eleasa (31)	תכזעג	רזעלא
אלעלה	<i>elale</i>	Eleále	תכזכץ	הלעלא
אלעשה	<i>elasa</i>	Eleása (4), Eleasa (2)	תכזובץ	השעלא
אלפלט	<i>elpelet</i>	Elpelet	תכוכט	טלפלא
אלפעל	<i>elpaal</i>	Elpaal	תכווך	לעפלא
אלצפן	<i>elcafán</i>	Elsáfán	תכהוח	נפצלא

Hebrejský tvar	Fonetická transkripce	Transkripce hebr. propria v ČEP	Atbaš hebr. propria	Retrográdní čtení hebr. propria
אלקנה	<i>elkana</i>	Elkána	תכדחץ	הנקלא
אלקשי	<i>elkoši</i>	Elkóšský	תכרבם	ישקלא
אלתולד	<i>eltolad</i>	Eltólad	תכאפכק	דלותלא
אלתקה	<i>elteke</i>	Elteke	תכארץ	הקתלא
אלתקן	<i>eltekón</i>	Eltekón	תכארה	נקתלא
אמה	<i>amma</i>	Ama	תיץ	המא
אמון	<i>amon</i>	Amón (17), Ámon (1)	תיפח	נומא
אמוץ	<i>amoc</i>	Amós	תיפה	צומא
אמי	<i>ami</i>	Amí	תים	ימא
אמם	<i>amam</i>	Amám	תיי	ממא
אמנה	<i>amana</i>	Abána (1), Amána (1)	תיחץ	הנמא
אמנון	<i>amnon</i>	Amnón	תיחפח	נונמא
אמצוי	<i>amci</i>	Amsí	תיהם	יצמא
אמציהו	<i>amacjahu</i>	Amasjáš	תיהמצף	והיצמא
אמר	<i>immer</i>	Ímer (8), Imér (2)	תינ	רמא
אמרי	<i>imri</i>	Imrí	תינם	ירמא
אמרי	<i>emori</i>	Emorejec (57), Emorejské (2)	תינם	ירמא
אמריה	<i>amarja</i>	Amarjáš	תינמץ	הירמא
אמריהו	<i>amarjahu</i>	Amarjáš	תינמצף	והירמא
אמרפל	<i>amrafel</i>	Amráfel	תינרץ	לפרמא
אמתי	<i>amittaj</i>	Amítaj	תיאם	יתמא
אנוש	<i>enoš</i>	Enóš	תחפב	שונא
אנחרת	<i>anacharat</i>	Anacharat	תחננא	תרחנא
אניעם	<i>aniam</i>	Aníam	תחמוזי	מענינא
אסא	<i>asa</i>	Ása	תסת	אסא
אסיר	<i>assir</i>	Asír	תסמג	ריסא
אסנה	<i>asna</i>	Asna	תסחץ	הנסא
אסנת	<i>osnat</i>	Asenat	תסחא	תנסא
אסף	<i>asaf</i>	Asaf (44), Asafovec (2)	תסו	פסא
אספתא	<i>aspata</i>	Aspata	תסואת	אתפסא
אסר חדן	<i>esar chaddon</i>	Esarchadón (2), Esar-chadón (1)	תסנ נקח	רסא נדה
אסתר	<i>ester</i>	Ester	תסאנ	רתסא
אפד	<i>efod</i>	Efód	תוק	דפא
אפיח	<i>afiach</i>	Afiach	תומן	חיפא
אפים	<i>appajim</i>	Apajim	תומי	מיפא
אפלל	<i>eflal</i>	Eflál	תוכך	ללפא
אפס דמים	<i>efes dammim</i>	Efes-damím	תוס קימי	ספא מימד
אפק	<i>afek</i>	Afek (7), Afík (1)	תוד	קפא
אפקה	<i>afeka</i>	Afeka	תודין	הקפא
אפרים	<i>efrajim</i>	Efrajim (114), Efrajimské (34), Efrajimovec (17), Efrajimec (3), Efrajimský (1), Efrajimsko (1)	תונמי	מירפא
אפרתה	<i>efrata</i>	Efrata	תונאץ	התרפא
אפרתי	<i>efrati</i>	Efratejec	תונאם	יתרפא

Hebrejský tvar	Fonetická transkripce	Transkripce hebr. propria v ČEP	Atbaš hebr. propria	Retrográdní čtení hebr. propria
אצבון	<i>ecbon</i>	Esbón	תהשפח	נובצא
אצל	<i>acel</i>	Ásel (6), Asal (1)	תהך	לצא
אצליהו	<i>acaljahu</i>	Asaljáš	תהכמצף	והילצא
אצם	<i>ocen</i>	Osem (1), Osen (1)	תהי	מצא
אצר	<i>ecer</i>	Eser	תהג	רצא
ארא	<i>ara</i>	Ara	תנת	ארא
אראלי	<i>areli</i>	Aréli	תנתכם	ילארא
ארב	<i>arav</i>	Arab	תנש	ברא
ארבות	<i>arubbot</i>	Arubót	תנשפא	תוברא
ארבי	<i>arbi</i>	Arbejský	תנשם	יברא
ארנב	<i>argov</i>	Argób (3), Argóba (1)	תגרש	בגרא
ארד	<i>arde</i>	Ard	תנק	זרא
ארדון	<i>ardon</i>	Ardón	תנקפח	נודרא
ארדי	<i>ardi</i>	---	תנקם	יזרא
ארדי	<i>aridaj</i>	Aridaj	תנקם	יזרא
ארוד	<i>arvad</i>	Arvad	תנפק	זורא
ארוד	<i>arod</i>	Aród	תנפק	זורא
ארודי	<i>arvadi</i>	Arvád'an	תנפקם	יזורא
ארודי	<i>arodi</i>	Aródi	תנפקם	יזורא
ארומה	<i>aruma</i>	Aruma	תנפיץ	המורא
ארונה	<i>aravna</i>	Aravna	תנפחץ	הנורא
ארח	<i>arach</i>	Arach (3), Árach (1)	תנן	חרא
אריאל	<i>ariel</i>	Aríel	תנמתך	לאירא
ארידתא	<i>aridata</i>	Aridata	תנמקאת	אתדירא
אריה	<i>arje</i>	Arjé	תנמין	הירא
אריוך	<i>arjoch</i>	Arjók	תנמפל	כורא
אריסי	<i>arisaj</i>	Arísaj	תנמסם	יסירא
ארך	<i>erech</i>	Erek	תנל	כרא
ארכי	<i>arki</i>	Arkijský (4), Arkejec (1), Arkíjský (1)	תנלם	יכרא
ארם	<i>aram</i>	Aramejec (43), Aram (26), Aramejský (6), Arám (1), Aramské (1)	תני	מרא
ארם בית רחוב	<i>aram bet rechov</i>	Aramejec (1), Bét-rechób (1)	שמא ננפש תני	מרא תיב בוחר
ארם דמשק	<i>aram dammesek</i>	Aramejec (1), Damašek (1), Aram (1)	תני קיבר	מרא קשמד
ארם דרמשק	<i>aram darmesek</i>	Aramejec (1), Damašek (1), Aram (1)	תני קניבר	מרא קשמרד
ארם מעכה	<i>aram maacha</i>	Aramejec (1), Maaka (1)	תני יזליץ	מרא הכעם
ארם נהרים	<i>aram naharajim</i>	Dvojřící (5), Aramejec (2), Aramské (1)	תני חצנמי	מרא מירהן
ארם צובא	<i>aram cova</i>	Aramejec (3), Sóba (3)	תני הפשת	מרא אבוץ
ארמי	<i>arammi</i>	Aramejec	תנים	ימרא
ארמית	<i>aramit</i>	aramesky (3), aramejský (1)	תנימא	תימרא
ארמני	<i>armoni</i>	Armón	תניחם	ינמרא
ארן	<i>oren</i>	Oren	תנח	נרא

Hebrejský tvar	Fonetická transkripce	Transkripce hebr. propria v ČEP	Atbaš hebr. propria	Retrográdní čtení hebr. propria
ארן	aran	Aran	תנח	נרא
ארנון	arnon	Arnón	תנחפח	נונרא
ארנן	arnan	Arnán	תנחח	ננרא
ארנן	ornan	Ornán	תנחח	ננרא
ארפד	arpad	Arpád	תנוק	דפרא
ארפכשד	arpachšad	Arpakšád	תגולבק	דשכפרא
ארצא	arca	Arsa	תנהת	אצרא
אררט	ararat	Ararat	תננט	טררא
ארתחשסתא	artachšasta	Artaxerxes	תנאנבסאת	אתסשחותרא
ארתחשסתא	artachšast	Artaxerxes	תנאנבסאת	אתסשחותרא
ארתחששתא	artachšast	Artaxerxes	תנאנבבאת	אתששחותרא
אשראל	asarel	Asarel	תבנתך	לארשא
אשראלה	asarela	Asaréla	תבנתכץ	הלארשא
אשראלי	asrieli	asrielský	תבנתכס	ילארשא
אשריאל	asriel	Asríel (2), Asríelovec (1)	תבנמתך	לאירשא
אשבל	ašbel	Ašbel	תבשך	לבשא
אשבלי	ašbeli	ašbelský	תבשכס	ילבשא
אשבן	ešban	Ešbán	תבשח	נבשא
אשבע	ašbea	Bét-ašbéja	תבשז	עבשא
אשבעל	ešbaal	Ešbaal (1), Eš-baal (1)	תבשזך	לעבשא
אשדוד	ašdod	Ašdód	תבקפק	דודשא
אשדודי	ašdodi	Ašdód'an (3), Ašdódské (1)	תבקפקס	ידודשא
אשדודית	ašdodit	ašdódsky	תבקפקמא	תידודשא
אשור	aššur	Asýrie (29), Ašúr (16), Asyrský (8), Asyřan (4)	תבפנ	רושא
אשורי	ašuri	Ašúrec	תבפנס	ירושא
אשורים	aššurim	Ašúrejec	תבפני	מרושא
אשחור	ašchur	Ašchúr	תבנפנ	רוחשא
אשימא	ašima	Ašíma	תבמית	אמישא
אשכל	eškol	Eškól (4), Eškol (1), Eškolský (1)	תבלך	לכשא
אשכנז	aškanaz	Aškenaz	תבלחע	זנכשא
אשנה	ašna	Ašna	תבחץ	הנשא
אשען	ešan	Ešeán	תבזח	נעשא
אשפנז	ašpenaz	Ašpenaz	תבווע	זנפשא
אשקלון	aškelon	Aškalón	תברכפח	נולקשא
אשקלוני	eškeloni	Aškalónské	תברכפחס	ינולקשא
אשר	ašer	Ašer (32), Ašerovec (9), Ašér (1)	תבנ	רשא
אשרי	ašeri	Ašerovec	תבנס	ירשא
אשתאול	eštaol	Eštaól	תבאחפך	לואתשא
אשתאלי	eštauli	Eštaólec	תבאחכס	ילאתשא
אשתון	ešton	Eštón	תבאפח	נותשא
אשתמה	eštemoh	Eštemo	תבאיץ	המתשא
אשתמע	eštemoa	Eštemóa (3), Eštemoa (1)	תבאיז	עמתשא
אתבעל	etbaal	Etbaal	תאשזך	לעבתא

Hebrejský tvar	Fonetická transkripce	Transkripce hebr. propria v ČEP	Atbaš hebr. propria	Retrográdní čtení hebr. propria
אתי	<i>ittaj</i>	Itaj (7), Ítaj (2)	תאם	יתא
אתם	<i>etam</i>	Étam	תאי	מתא
אתני	<i>etni</i>	Etní	תאחם	ינתא
אתנן	<i>etnan</i>	Etnán	תאחח	ננתא
אתרים	<i>atarim</i>	Atárím	תאנמי	מירתא
באר	<i>beer</i>	Beér (3), Studna (1)	שחג	ראב
באר אילים	<i>beer elim</i>	Beer-élim	שחג תמכמו	ראב מיליא
באר לחי ראי	<i>beer lachaj roi</i>	Studnice Živého, který mě vidí	כנס גחם שחג	ראב יחל יאר
באר שבע	<i>beer ševa</i>	Beer-šeba (32), Beeršebská (1)	שחג בשז	ראב עבש
באר שבע	<i>beer ševa</i>	Beer-šeba (32), Beeršebská (1)	שחג בשז	ראב עבש
בארא	<i>beera</i>	Beéra	שחנת	אראב
בארה	<i>beera</i>	Beer	שחנן	הראב
בארות	<i>beerot</i>	Beerót	שחנפא	תוראב
בארי	<i>beeri</i>	Beer (1), Beérí (1)	שחנם	יראב
בארת בני יעקן	<i>beerot bene jaakan</i>	Beerót (1), Jaakanovec (1)	שחם מזרח שחנא	תראב ינב נקעי
בארתי	<i>beeroti</i>	Beerótský (4), Beeróťan (1), Berótský (1)	שחנאם	יתראב
בבי	<i>bevaj</i>	Bebaj (4), Bébaj (2)	ששם	יבב
בבל	<i>bavel</i>	Babylón (115), Bábel (2)	ששך	לבב
בבוי	<i>bigvaj</i>	Bigvaj	שרפם	יוגב
בנתא	<i>bigta</i>	Bigta	שראח	אתגב
בנתן	<i>bigtan</i>	Bigtan (1), Bigtana = Bigtan (1)	שראח	נתגב
בדר	<i>bedad</i>	Bedad	שקק	דדב
בדיה	<i>bedja</i>	Bedjáš	שקמוץ	היזב
בדן	<i>bedan</i>	Bedán	שקח	גדב
בדקר	<i>bidkar</i>	Bidkar	שקרנ	רקדב
בוז	<i>buz</i>	Búz	שפע	זוב
בוזי	<i>buzi</i>	Búzsý (2), Buzí (1)	שפעם	יזוב
בוי	<i>bavvaj</i>	Bavaj	שפם	יוב
בול	<i>bul</i>	búl	שפך	לוב
בונה	<i>buna</i>	Búna	שפחץ	הנוב
בוצץ	<i>bocec</i>	Bóses	שפהה	צצוב
בור הסרה	<i>bor hassira</i>	Sira	שפג צסנן	רוב הרסה
בור עשן	<i>bor ašan</i>	Bór-ašan	שפג זבח	רוב נשע
בזיזיה	<i>bizjotja</i>	Bizjótja	שעמפאמן	היתויזב
בזק	<i>bezek</i>	Bezek	שער	קזב
בזחא	<i>bizzeta</i>	Bizet	שעאח	אתזב
בחורים	<i>bachurim</i>	Bachurím	שנפנמי	מירוחב
בחרומי	<i>bacharumi</i>	Bacharúmý	שננפים	ימורחב
בטח	<i>betach</i>	Betach	שטן	חטב
בטן	<i>beten</i>	Beten	שטח	נטב
בטנים	<i>betonim</i>	Betoním	שטחמי	מינטב

Hebrejský tvar	Fonetická transkripce	Transkripce hebr. propria v ČEP	Atbaš hebr. propria	Retrográdní čtení hebr. propria
בית און	<i>bet aven</i>	Bét-áven (5), Bétávenská (1)	ש מא תפח	תיב גוא
בית אל	<i>bet el</i>	Bét-el (65), Bételské (1), Bételský (1)	ש מא תך	תיב לא
בית ארבאל	<i>bet arvel</i>	Bét-arbél	ש מא תנשתך	תיב לאברא
בית בעל מעון	<i>bet baal meon</i>	Bét-baal-meón	ש מא שוך יזפה	תיב לעב נועם
בית בראי	<i>bet biri</i>	Bét-birí	ש מא שנחם	תיב יארב
בית ברה	<i>bet bara</i>	Bét-bara	ש מא שניץ	תיב הרב
בית גדר	<i>bet gader</i>	Bét-gáder	ש מא רקג	תיב רדג
בית גמול	<i>bet gamul</i>	Bét-gamúl	ש מא ריפך	תיב לומג
בית דבלתאים	<i>bet divlatajim</i>	Bét-diblatajim	ש מא קשכאמי	תיב מיתלבד
בית דגון	<i>bet dagon</i>	Bét-dágon	ש מא קרפח	תיב נוגד
בית דגן	<i>bet dagon</i>	Bét-dágon	ש מא קרח	תיב נגד
בית האלי	<i>bet haeli</i>	Bételský	ש מא צתכם	תיב ילאה
בית האצל	<i>bet haecel</i>	Bét-esel	ש מא צתהך	תיב לצאה
בית השימות	<i>bet hajšimot</i>	Bét-ješimót	ש מא צמביפא	תיב תומישיה
בית השימות	<i>bet hajšimot</i>	Bét-ješimót	ש מא צמביפא	תיב תומשיה
בית הכרם	<i>bet hakkerem</i>	Bét-kerem	ש מא צלני	תיב מרכה
בית הלחמי	<i>bet hallachmi</i>	Betlémský	ש מא צכנים	תיב ימחלה
בית המרכבות	<i>bet hammarkavot</i>	Bét-markabót	ש מא ציגלשפא	תיב תובכרמה
בית הערבה	<i>bet haarava</i>	Bét-araba	ש מא צזנשץ	תיב הברעה
בית הרם	<i>bet haram</i>	Bét-rám	ש מא צני	תיב מרה
בית הרן	<i>bet haran</i>	Bét-háran	ש מא צנח	תיב נרה
בית השטה	<i>bet haššitta</i>	Bét-šita	ש מא צבטיץ	תיב השטה
בית השמשי	<i>bet haššimši</i>	Bétšemešský	ש מא צביבם	תיב ישמשה
בית חגלה	<i>bet chogla</i>	Bét-chogla	ש מא נרכץ	תיב הלגח
בית חגלה	<i>bet chogla</i>	Bét-chogla	ש מא נרכץ	תיב הלגח
בית חורון	<i>bet choron</i>	Bét-chorón	ש מא נפנפח	תיב גורוח
בית כר	<i>bet kar</i>	Bét-kar	ש מא לג	תיב רך
בית לבאות	<i>bet levaot</i>	Bét-lebaót	ש מא כשחפא	תיב תואבל
בית לחם	<i>bet lechem</i>	Betlém (30), Bét-lechem (3), Betlémský (1), Betléman (1)	ש מא כני	תיב מחל
בית לעפרה	<i>bet leafra</i>	Bét-leafra	ש מא כזוגיץ	תיב הרפעל
בית מלוא	<i>bet millo</i>	Miló	ש מא יכפת	תיב אולם
בית מעון	<i>bet meon</i>	Bét-meón	ש מא יזפה	תיב נועם
בית מעכה	<i>bet maacha</i>	Bét-maaka	ש מא יזליץ	תיב הכעם
בית מרכבות	<i>bet markavot</i>	Bét-markabót	ש מא יגלשפא	תיב תובכרם
בית נמרה	<i>bet nimra</i>	Bét-nimra	ש מא חייגץ	תיב הרמן
בית עדן	<i>bet eden</i>	Dům rozkoše	ש מא זקח	תיב נדע
בית עזמות	<i>bet azmavet</i>	bétazmávetský	ש מא זעיפא	תיב תומזע

Hebrejský tvar	Fonetická transkripce	Transkripce hebr. propria v ČEP	Atbaš hebr. propria	Retrográdní čtení hebr. propria
בית ענות	<i>bet anot</i>	Bét-anót	ש מא זחפא	תיב תונע
בית ענת	<i>bet anat</i>	Bét-anat	ש מא זחא	תיב תנע
בית ענת	<i>bet anat</i>	Bét-anat	ש מא זחא	תיב תנע
בית עקר	<i>bet eked</i>	Bét-eked	ש מא זרק	תיב דקע
בית עקר הרעים	<i>bet eked haroim</i>	Bét-eked	זרק צנומי ש מא	תיב דקע מיערה
בית פלט	<i>bet pelet</i>	Bét-pelet	ש מא וכט	תיב טלף
בית פעור	<i>bet peor</i>	Bét-peór	ש מא וזפנ	תיב רועף
בית פצץ	<i>bet paccac</i>	Bét-pases	ש מא והה	תיב צצף
בית צור	<i>bet cur</i>	Bét-súr (1), Bét-sur (1)	ש מא הפנ	תיב רוץ
בית רחוב	<i>bet rechov</i>	Bét-rechób	ש מא ננפש	תיב בוחר
בית שאן	<i>bet šean</i>	Bét-šeán	ש מא בתח	תיב נאש
בית שאן	<i>bet šean</i>	Bét-šeán	ש מא בתח	תיב נאש
בית שמש	<i>bet šemeš</i>	Bét-šemeš (18), Bétšemešan (1)	ש מא ביב	תיב שמש
בית שן	<i>bet šan</i>	Bét-šan	ש מא בח	תיב נש
בית תפוח	<i>bet tappuach</i>	Bét-tapúach	ש מא אופן	תיב חופת
בכורת	<i>bechorat</i>	Bekórat	שלפנא	תרוכב
בכים	<i>bochim</i>	Bokím	שלמוי	מיכב
בכר	<i>becher</i>	Beker	שלג	רכב
בכרו	<i>bochru</i>	Bokrú	שליגף	ורכב
בכרי	<i>bachri</i>	---	שליגם	ירכב
בכרי	<i>bichri</i>	Bichrí	שליגם	ירכב
בל	<i>bel</i>	Bél	שך	לב
בלאדן	<i>baladan</i>	Baladán	שכתקה	נדאלב
בלאשאר	<i>belšaccar</i>	Belšasar	שכתבהג	רצשאלב
בלגה	<i>bilga</i>	Bilga	שכרץ	הגלב
בלגי	<i>bilgaj</i>	Bilgaj	שכרם	יגלב
בלדר	<i>bildad</i>	Bildad	שכקק	דדלב
בלה	<i>bala</i>	Bála	שכץ	הלב
בלהה	<i>bilha</i>	Bilha	שכצץ	ההלב
בלהן	<i>bilhan</i>	Bilhán	שכצח	נהלב
בלטשאר	<i>beltšaccar</i>	Beltšasar	שכטבהג	רצאשטלב
בליעל	<i>belijaal</i>	---	שכמוזך	לעילב
בלע	<i>bela</i>	Bela (12), Belovec (1)	שכו	עלב
בלעי	<i>bali</i>	belský	שכום	יעלב
בלעם	<i>bilam</i>	Bileám	שכוי	מעלב
בלק	<i>balak</i>	Balák	שכד	קלב
בלשן	<i>bilšan</i>	Bilšán	שכבה	נשלב
במהל	<i>bimhal</i>	Bimhál	שיצך	להמב
במות	<i>bamot</i>	Bamót	שיפא	תומב
במות בעל	<i>bamot baal</i>	Baal (1), Bamót-baal (1)	שיפא שוך	תומב לעב
בן	<i>ben</i>	Ben	שח	נב
בן אוני	<i>ben oni</i>	Ben-óni	שח תפחם	נב ינוא
בן הדר	<i>ben hadad</i>	Ben-hadad	שח צקק	נב דדה

Hebrejský tvar	Fonetická transkripce	Transkripce hebr. propria v ČEP	Atbaš hebr. propria	Retrográdní čtení hebr. propria
בן זוּחַת	<i>ben zochet</i>	Ben-zóchet	שח עפנא	נב תחוז
בן חַיִל	<i>ben chajil</i>	Ben-chajil	שח נמך	נב ליה
בן חַנַּן	<i>ben chanan</i>	Ben-chanan	שח נחח	נב ננח
בן עַמִּי	<i>ben ammi</i>	Ben-amí	שח זים	נב ימע
בְּנוֹי	<i>binnuj</i>	Binúj	שחפם	יונב
בְּנֵי	<i>bani</i>	Baní (13), Bání (2)	שחם	ינב
בְּנֵי	<i>bumi</i>	Buní (2), Búní (1)	שחם	ינב
בְּנֵי בְּרַק	<i>bene verak</i>	Bené-berak	שחם שגד	ינב קרב
בְּנֵי יַעֲקֹב	<i>bene jaakan</i>	Bené-jaakán	שחם מזרח	ינב נקעי
בְּנֵיהוּ	<i>benajahu</i>	Benajáš	שחמצף	והינב
בְּנֵימִינִי	<i>binjemini</i>	Benjamínec	שחמימחם	ינימינב
בְּנֵימֹן	<i>binjamin</i>	Benjamín (104), Benjamínovec (30), Benjamínec (12), Binjamín (4), Benjamínská (4), Ben- jamín (1), Benjamínsko (1)	שחמיח	נמינב
בְּנֵינוּ	<i>beninu</i>	Benínu	שחמהף	ונינב
בְּנֵעָא	<i>bina</i>	Binea	שחזח	אענב
בְּסוּדְיָה	<i>besodja</i>	Besódjáš	שספקמץ	הידוסב
בְּסִי	<i>besaj</i>	Besaj	שסם	יסב
בְּעוֹר	<i>beor</i>	Beór	שזפג	רועב
בְּעוֹז	<i>boaz</i>	Bóaz	שזע	זעב
בְּעַל	<i>baal</i>	Baal	שזך	לעב
בְּעַל בְּרִית	<i>baal berit</i>	Baal	שזך שגמא	לעב תירב
בְּעַל גַּד	<i>baal gad</i>	Baal-gád	שזך רק	לעב דג
בְּעַל הַמּוֹן	<i>baal hamon</i>	Baal-hamón	שזך ציפח	לעב נומה
בְּעַל זְבוּב	<i>baal zevuv</i>	Baal-zebúb	שזך עשפש	לעב בובז
בְּעַל חַנַּן	<i>baal chanan</i>	Baal-chanan	שזך נחח	לעב ננח
בְּעַל חַצוֹר	<i>baal chacor</i>	Baal-chasór	שזך נהפג	לעב רוצח
בְּעַל חֶרְמוֹן	<i>baal chermon</i>	Baal-chermón	שזך נגיפח	לעב נומרח
בְּעַל מַעוֹן	<i>baal meon</i>	Baal-meón	שזך יזפח	לעב נועם
בְּעַל פַּעוֹר	<i>baal peor</i>	Baal-peór	שזך וזפג	לעב רועף
בְּעַל פְּרָצִים	<i>baal peracim</i>	Baal-perasím	שזך וגהמי	לעב מיצרף
בְּעַל צַפֵּן	<i>baal cefon</i>	Baal-sefón	שזך הוח	לעב נפץ
בְּעַל שְׁלֵשָׁה	<i>baal šališa</i>	Baal-šališa	שזך בכבץ	לעב השלש
בְּעַל תַּמָּר	<i>baal tamar</i>	Baal-támar	שזך אינ	לעב רמת
בְּעַלָּה	<i>baala</i>	Baala (4), Baalská (1)	שזכץ	הלעב
בְּעַלּוֹת	<i>bealot</i>	Bealót (1), Alót (1)	שזכפא	תולעב
בְּעַלֵי יְהוּדָה	<i>baale jehuda</i>	Baalím (1), Juda (1)	מצפקץ שזכם	ילעב הדוהי
בְּעַלְדַּע	<i>beeljada</i>	Beeljáda	שזכמקז	עדילעב
בְּעַלְיָה	<i>bealja</i>	Baaljáš	שזכמץ	הילעב
בְּעַלִּים	<i>bealim</i>	baal	שזכמי	מילעב
בְּעַלִּיס	<i>baalis</i>	Baalís	שזכמס	סילעב
בְּעַלָּת	<i>baalat</i>	Baalat	שזכא	תלעב
בְּעַלָּת בְּאֵר	<i>baalat beer</i>	Baalat-beer	שזכא שחג	תלעב ראב

Hebrejský tvar	Fonetická transkripce	Transkripce hebr. propria v ČEP	Atbaš hebr. propria	Retrográdní čtení hebr. propria
בען	<i>beon</i>	Beón	זח	נעב
בענה	<i>baana</i>	Baana (11), Baaná (1)	זחין	הנעב
בערא	<i>baara</i>	Baara	זזנת	ארעב
בעשה	<i>baaseja</i>	Baasejáš	זזבמין	הישעב
בעשא	<i>baša</i>	Baeša	זזבת	אשעב
בעשתרה	<i>beeštera</i>	Beeštera	זזבאנין	הרתשעב
בצי	<i>becaj</i>	Besaj	שהם	יצב
בצלאל	<i>becalel</i>	Besaleel (8), Besalel (1)	שהכתך	לאלצב
בצלוח	<i>baclut</i>	Baslút	שהכפא	תולצב
בצלית	<i>baclit</i>	Baslít	שהכמא	תילצב
בצקת	<i>bockat</i>	Boskat	שהרא	תקצב
בצר	<i>becer</i>	Beser	שהג	רצב
בצרה	<i>bocra</i>	Bosra	שהגיין	הרצב
בקבוק	<i>bakbuk</i>	Bakbúk	שדשפד	קובקב
בקבוקה	<i>bakbukja</i>	Bakbukjáš	שדשדמין	היקבוקב
בקבוקך	<i>bakbakkar</i>	Bakbakar	שדשדג	רקבוקב
בקן	<i>bukki</i>	Bukí	שדום	יקב
בקיהו	<i>bukkijahu</i>	Bukijáš	שדומצף	והיקב
בקעת און	<i>bikat aven</i>	Pláň kouzel	שדוא תפח	תעקב נוא
בראה	<i>beraja</i>	Berajáš	שנתמין	היארב
ברד	<i>bered</i>	Beredem (1), Bered (1)	שנק	דרב
ברדך בלאדן	<i>berodach baladan</i>	Beródak-baladán	שכתקה שנקל	כדרב נדאלב
ברוך	<i>baruch</i>	Báruk (24), Barúk (2)	שנפל	כורב
ברותה	<i>berota</i>	Beróta	שנפאין	התורב
ברזית	<i>birzajit</i>	Birzavit	שנעמא	תירב
ברזלי	<i>barzillaj</i>	Barzilaj	שנעכום	ילורב
ברחמי	<i>barchumi</i>	Barchúmšký	שננים	ימחרב
ברי	<i>beri</i>	Berí	שנם	ירב
בריה	<i>bariach</i>	Baríach	שנמן	חירב
ברים	<i>berim</i>	Bérejec	שנמי	מירב
בריעה	<i>beria</i>	Bería (10), Beríovec (1)	שנמוזין	העירב
בריעי	<i>berii</i>	beríjský	שנמוזום	יעירב
ברכאל	<i>barachel</i>	Berakeel	שגלחך	לאכרב
ברכה	<i>beracha</i>	Beraka	שגליין	הכרב
ברכיה	<i>berechja</i>	Berekjáš	שגלמין	היכרב
ברע	<i>bera</i>	Béra	שנז	ערב
ברק	<i>barak</i>	Báruk	שנד	קרב
ברקום	<i>barkos</i>	Barkós	שנדפס	סוקרב
ברשע	<i>birša</i>	Birša	שנבז	עשרב
ברתי	<i>berotaj</i>	Berótaj	שנאום	יתרב
בשור	<i>besor</i>	Besóršký	שבפנ	רושב
בשמת	<i>bosmat</i>	Basemat	שביא	תמשב
בשלם	<i>bišlam</i>	Bišlám	שבכי	מלשב
בשן	<i>bašan</i>	Bášan (36), Bášanský (1)	שבח	נשב

Hebrejský tvar	Fonetická transkripce	Transkripce hebr. propria v ČEP	Atbaš hebr. propria	Retrográdní čtení hebr. propria
בת אשרים	<i>bat ašurim</i>	---	שא תבנמי	תב מירשא
בת הערבה	<i>bet haarava</i>	Bét-araba	שא צזנשן	תב הברעה
בת רבים	<i>bat rabbim</i>	Batrabímská	שא נשמי	תב מיבר
בת שבע	<i>bat ševa</i>	Bat-šeba	שא בשז	תב עבש
בת שוע	<i>bat šua</i>	Šúa (1), Bat-šúa (1)	שא בז	תב עוש
בתואל	<i>betuel</i>	Betúel (9), Bétúel (1)	שאפתך	לאותב
בתול	<i>betul</i>	Betúl	שאפך	לותב
בתיה	<i>bitja</i>	Bitja	שאמין	היתב
בחר	<i>beter</i>	Béterské	שאג	רתב
בחרון	<i>bitron</i>	Bitrón	שאנפח	נורתב
נאואל	<i>geuel</i>	Geúel	רתפתך	לאואג
נבי	<i>gab baj</i>	Gabaj-salaj	רשם	יבג
נבים	<i>gevim</i>	gebímský	רשמי	מיבג
נבל	<i>geval</i>	Gebal	רשך	לבג
נבל	<i>geval</i>	Gebal	רשך	לבג
נבלי	<i>givli</i>	Gebalec	רשכם	ילבג
נבע	<i>geva</i>	Geba (14), Gíbea (2), Gíbejská (1)	רשז	עבג
נבעא	<i>giva</i>	Gíbea	רשזח	אעבג
נבעה	<i>giva</i>	Gíbea (37), Gíbeat (1), Gíbejský (1)	רשזין	העבג
נבעון	<i>givon</i>	Gíbeón (32), Gíbeónská (2), Gíbeónský (1)	רשזפח	נועבג
נבעוני	<i>givoni</i>	Gíbeónan (6), Gíbeónský (2)	רשזפחם	ינועבג
נבעת שאיל	<i>givat šaul</i>	Gíbea (1), Saul (1)	רשזא בחפך	תעבג לואש
נבעתי	<i>givati</i>	Gíbeatský	רשזאם	יתעבג
נבר	<i>gibbar</i>	Gibar	רשג	רבג
נבר	<i>gever</i>	Geber	רשג	רבג
נבריאל	<i>gavriel</i>	Gabriel	רשגמתך	לאירבג
נבתון	<i>gibbeton</i>	Gibetón	רשאפח	נותבג
נד	<i>gad</i>	Gádovec (30), Gád (29), Gádova (9), Gádské (1)	רק	דג
נדגדה	<i>gudgoda</i>	Gudgóda	רקרקין	הדגדג
נדולה	<i>gedola</i>	---	רקפכין	הלודג
נדולים	<i>gedolim</i>	---	רקפכמי	מילודג
נדור	<i>gedor</i>	Gedór	רקפג	רודג
נדי	<i>gaddi</i>	Gadí	רקם	ידג
נדי	<i>gadi</i>	Gádovec (12), Gadí (2), Gád (2), Gádský (1)	רקם	ידג
נדיאל	<i>gaddiel</i>	Gadíel	רקמתך	לאידג
נדל	<i>giddel</i>	Gidél	רקך	לדג
נדליהו	<i>gedaljahu</i>	Gedaljáš	רקכמצף	והילדג
נדלתי	<i>giddalti</i>	Gidaltí	רקכאם	יתלדג
נדעון	<i>gidon</i>	Gedeón	רקזפח	נועדג
נדעוני	<i>gidoni</i>	Gideóní	רקזפחם	ינועדג
נדעם	<i>gidom</i>	Gideóm	רקזי	מעדג
נדעני	<i>gidoni</i>	Gideóní	רקזחם	ינעדג

Hebrejský tvar	Fonetická transkripce	Transkripce hebr. propria v ČEP	Atbaš hebr. propria	Retrográdní čtení hebr. propria
גדר	<i>geder</i>	gederský	רקג	רדג
גדרה	<i>gedera</i>	Gedera	רקגן	הרדג
גדרות	<i>gederot</i>	Gederót	רקנפא	תורדג
גדרי	<i>gederi</i>	Gederský	רקנם	ירדג
גדרתי	<i>gederati</i>	Gederatský	רקנאם	יתרדג
גדרתים	<i>gederotajim</i>	Gederótajim	רקנאמי	מיתרדג
גוב	<i>gov</i>	Gób	רפש	בוג
גוג	<i>gog</i>	Góg	רפר	גוג
גוזן	<i>gozan</i>	Gózan	רפעח	גוזג
גולן	<i>golan</i>	Gólan	רפכח	גלוג
גוני	<i>guni</i>	Gúní	רפחם	יגוג
גור	<i>gur</i>	Gúr	רפג	רוג
גור בעל	<i>gur baal</i>	Gúr-baal	רפג שזך	רוג לעב
גזוני	<i>gizoni</i>	Gizónský	רעפחם	יגוזג
גזז	<i>gazez</i>	Gázez	רעע	זוג
גזם	<i>gazzam</i>	Gazam	רעי	מזג
גזר	<i>gezer</i>	Gezer	רעג	רזג
גזרי	<i>gizri</i>	Girzejec	רעגם	ירוג
גחם	<i>gacham</i>	Gacham	רני	מחג
גחר	<i>gachar</i>	Gachar	רנג	רחג
גיא	<i>gaj</i>	Údolí (4), Údolní (3)	רמת	איג
גיא	<i>ge</i>	---	רמת	איג
גיא בן הנם	<i>ge ven hinnom</i>	Údolí (14), Hinóm (10)	שח צחי רמת	איג נב מנה
גיא החרשים	<i>ge hacharašim</i>	údolí řemeslníkū	רמת צננבמי	איג מישרחה
גיא המון גוג	<i>ge hamon gog</i>	Údolí (2), Góg (2)	ציפח רפר רמת	איג נומה גוג
גיא המלח	<i>ge hammelach</i>	Solné údolí	רמת ציכן	איג חלמה
גיא הנם	<i>ge hinnom</i>	Hinómské	רמת צחי	איג מנה
גיא הצבעים	<i>ge hacvoim</i>	Seboímské	צהשזמי רמת	איג מיעבצה
גיא חרשים	<i>ge charašim</i>	Gé-charašim	רמת ננבמי	איג מישרח
גיא יפתח אל	<i>ge jiftach el</i>	Jiftach-el	מואן תך רמת	איג חתפי לא
גיא מלח	<i>ge melach</i>	Solné údolí	רמת יכן	איג חלם
גיא צפתה	<i>ge cejata</i>	Sefata	רמת הואץ	איג התפץ
גיח	<i>giach</i>	Gíach	רמן	חיג
גיחון	<i>gichon</i>	Gichón (5), Gíchón (1)	רמנפח	גוהיג
גיחזי	<i>gechazi</i>	Géchazí	רמנעם	יזחיג
גילני	<i>giloni</i>	Gíloský	רמכחם	יגליג
גינת	<i>ginat</i>	Gínat	רמחא	תניג
גישן	<i>gešan</i>	Géšan	רמבח	נשיג
גלבע	<i>gilboa</i>	Gilbóa (7), Gilbóe (1)	רכשז	עבלג
גלגל	<i>gilgal</i>	Gilgál (38), Bét-gilgál (1)	רכרך	לגלג
גלה	<i>giloh</i>	Gílo	רכץ	הלג

Hebrejský tvar	Fonetická transkripce	Transkripce hebr. propria v ČEP	Atbaš hebr. propria	Retrográdní čtení hebr. propria
גליל	galil	Galilea	רכמך	לילג
גלילות	gelilot	Kruhy	רכמכפא	תולילג
גלים	gallim	Galím	רכמי	מילג
גלית	goljat	Goliáš	רכמא	תילג
גלל	galal	Gálal (2), Galal (1)	רכך	ללג
גללוי	gilalaj	Gilalaj	רככם	יללג
גלעד	galed	Gal-ed	רכזק	דעלג
גלעד	gilad	Gileád (66), Gileádské (2), Gileádovec (1), Gileád'an (1)	רכזק	דעלג
גלעדי	giladi	Gileádský (9), Gileádovec (1)	רכזקם	ידעלג
גמדים	gammadim	Gamáď'an	ריקמי	מידמג
גמול	gamul	Gamúl	ריפך	לומג
גמזו	gimzo	Gimzo	ריעף	וזמג
גמלי	gemalli	Gemalí	ריכם	ילמג
גמליאל	gamliel	Gamliel	ריכמתך	לאילמג
גמר	gomer	Gomer (5), Gómer (1)	ריג	רמג
גמררה	gemarja	Gemarjáš	רינמין	הירמג
גמררהו	gemarjahu	Gemarjáš	רינמצף	והירמג
גן	gan	Bét-hagan	רח	נג
גנבת	genuvat	Genubat	רחשא	תבנג
גנתוי	ginnetoj	Ginetoj	רחאפם	יותנג
גנתון	ginneton	Gintón (1), Ginetón (1)	רחאפח	נותנג
געה	goa	Goa	רוין	העג
געל	gaal	Gaal	רוך	לעג
געש	gaaš	Gaaš (2), Gaašský (2)	רזב	שעג
געתם	gatam	Gátam	רזאי	מתעג
גרא	gera	Géra	רנת	ארג
גרב	garev	Gáreb (2), Garéb (1)	רנש	ברג
גרנשי	girgaši	Girgašejec	רנרבים	ישגרג
גרזי	girzi	---	רנעם	יזרג
גרזים	gerizim	Gerizím	רנעמי	מזרג
גרמי	garmi	Hagarmí	רנים	ימרג
גרון כידון	goren kidon	Kídon	רנח למקח	נרג נדיך
גרון נכון	goren nachon	Nákon	רנח חלפח	נרג נוכן
גרר	gerar	Gerar (7), Gerarský (1)	רנג	ררג
גרשום	geršom	Geršóm (9), Geršómovec (3), Geršom (2)	רנבפי	מושרג
גרשון	geršon	Geršónovec (10), Geršón (7)	רנבפח	נושרג
גרשני	geršummi	Geršónovec (4), Geršónský (2), Geršónská (1), Geršón (1)	רנבחם	ינשרג
גשור	gešur	Gešúr	רבפג	רושג
גשורי	gešuri	Gešúrejec	רבפגם	ירושג
גשם	gešem	Gešem	רבי	משג
גשמו	gašmu	Gašmu	רביף	ומשג
גשן	gošen	Gošen	רבח	נשג
גשפא	gišpa	Gišpa	רבוח	אפשג

Hebrejský tvar	Fonetická transkripce	Transkripce hebr. propria v ČEP	Atbaš hebr. propria	Retrográdní čtení hebr. propria
גת	<i>gat</i>	Gat	רא	תג
גת החפר	<i>gat hachefer</i>	Gat-chéfer	רא צנוג	תג רפחה
גת חפר	<i>gat chefer</i>	Gat-chefer	רא נוג	תג רפח
גת רמון	<i>gat rimmon</i>	Gat-rimón	רא ניפח	תג נומר
גתי	<i>gitti</i>	Gatský (8), Gatské (1), Ga'an (1)	ראם	יתג
גחים	<i>gittajim</i>	Gitajim	ראמי	מיתג
גחים	<i>gittajim</i>	Gitajim	ראמי	מיתג
גתר	<i>geter</i>	Geter	ראג	רתג
דבורה	<i>devora</i>	Debóra (9), Debora (1)	קשפניץ	הרובד
דבלה	<i>divla</i>	Diblatská	קשכין	הלבד
דבלים	<i>divlajim</i>	diblajimský	קשכמי	מילבד
דבר	<i>devir</i>	Debír (11), Lidbir (1)	קשג	רבד
דברי	<i>divri</i>	Dibrí	קשגם	ירבד
דברת	<i>dovrat</i>	Daberat	קשגא	תרבד
דבשת	<i>dabbešet</i>	Dabešet	קשבא	תשבד
דגון	<i>daġon</i>	Dáġon	קרפח	נוגד
דרוהו	<i>dodavahu</i>	Dódavah	קקפצף	והודד
דרן	<i>dedan</i>	Dedán	קקח	נדד
דרני	<i>dedani</i>	Dedánc	קקחם	ינדד
דרנים	<i>dodanim</i>	Dódanec	קקחמי	מינדד
דיאג	<i>doeg</i>	Dóeg	קפתר	גאוד
דוד	<i>david</i>	David (1055), Davidovec (1)	קפק	דוד
דודו	<i>dodo</i>	Dód (5), Dódaj (1)	קפקף	ודוד
דויד	<i>david</i>	David	קפמק	דויד
דומה	<i>duma</i>	Dúma (2), Dúmĕ (1)	קפיץ	המוד
דור	<i>dor</i>	Dór (3), Dórská (2)	קפג	רוד
די זהב	<i>di zahav</i>	Dí-zahab	קם עצש	יד בהו
דיבון	<i>divon</i>	Dívbón (5), Dibón-gád (2), Dibónu (1), Dibón (1), Díbon (1)	קמשפח	נוביד
דימון	<i>dimon</i>	Dimóna (1), Dímón (1)	קמיפח	נומיד
דינה	<i>dina</i>	Dína	קמחץ	הניד
דיפת	<i>difat</i>	Dífat	קמוא	תפיד
דישון	<i>dišon</i>	Dišón (6), Díšan (1)	קמבפח	נושיד
דישן	<i>dišan</i>	Díšan	קמבח	נשיד
דליה	<i>delaja</i>	Delajáš	קכמוץ	הילד
דליהו	<i>delajahu</i>	Delajáš	קכמוצף	והילד
דלילה	<i>delila</i>	Delíla	קכמכין	הלילד
דלען	<i>dilan</i>	Dilean	קכזח	נעלד
דלפון	<i>dalfon</i>	Dalfón	קכופח	נופלד
דמנה	<i>dimna</i>	Dimna	קיחץ	הנמד
דמשק	<i>dammesek</i>	Damašek	קיבר	קשמד
דן	<i>dan</i>	Dan (48), Danovec (16), Dana (1)	קח	נד
דן יען	<i>dan jaan</i>	Dan-jaan	קח מזח	נד נעי

Hebrejský tvar	Fonetická transkripce	Transkripce hebr. propria v ČEP	Atbaš hebr. propria	Retrográdní čtení hebr. propria
דנה	<i>danna</i>	Dana	קחץ	הנד
דנהבה	<i>dinhava</i>	Dinhaba	קחצשץ	הבהנד
דני	<i>dani</i>	Danovec (3), Dana (1)	קחם	ינד
דניאל	<i>daniijel</i>	Daniel (26), Daníel (2), Daníjel (1)	קחמתך	לאינד
דעואל	<i>deuel</i>	Deúel	קזפתך	לאועד
דפקה	<i>dofka</i>	Dofka	קודץ	הקפד
דקלה	<i>dikla</i>	Dikla	קדכץ	הלקד
דקר	<i>deker</i>	Deker	קדיג	רקד
דרדע	<i>darda</i>	Darda	קנקז	עדרד
דריוש	<i>dorjaveš</i>	Dareios (8), Darjaveš (2)	קנמפב	שוירד
דרע	<i>dara</i>	Dára	קנז	ערד
דרקון	<i>darkon</i>	Darkón	קנדפח	נוקרד
דתן	<i>datan</i>	Dátan	קאח	נתד
דתן	<i>dotan</i>	Dótan	קאח	נתד
הבל	<i>hevel</i>	Ábel	צשך	לבה
הגי	<i>hegaj</i>	Hegaj	צרם	יגה
הגר	<i>hagar</i>	Hagar	צרג	רגה
הגרי	<i>hagri</i>	Hagrejec (4), Hagrí (1), Hagrejský (1)	צרגם	ירגה
הדר	<i>hadad</i>	Hadad	צקק	דדה
הדר רמון	<i>hadad rimmon</i>	Hadad-rimón	צקק ניפח	דדה נומר
הדרעזר	<i>hadadezer</i>	Hadad-ezer	צקקזענ	רזעדדה
הדו	<i>hoddu</i>	Indie	צקף	ודה
הדורם	<i>hadoram</i>	Hadóram	צקפני	מרודה
הדי	<i>hiddaj</i>	Hidaj	צקם	ידה
הרסה	<i>hadassa</i>	Hadasa	צקסץ	הסדה
הדר	<i>hadar</i>	Hadar	צקנ	רדה
הדרם	<i>hadoram</i>	Hadorám	צקני	מרדה
הוד	<i>hod</i>	Hód	צפק	דוה
הודויה	<i>hodavja</i>	Hódavjáš (4), Hódva (1)	צפקפמץ	היודוה
הודיה	<i>hodijja</i>	Hódijáš	צפקמץ	היודוה
הודהם	<i>hoham</i>	Hóham	צפצי	מהוה
הומם	<i>homam</i>	Hémam (1), Hómam (1)	צפיי	ממוה
הושמע	<i>hošama</i>	Hóšama	צפביז	עמשוה
הושע	<i>hošea</i>	Hóšea (13), Ozeáš (3)	צפבז	עשוה
הושעיה	<i>hošaja</i>	Hóšajáš	צפבזמץ	היעשוה
הותיר	<i>hotir</i>	Hótir	צפאמג	ריתוה
הימן	<i>heman</i>	Héman (16), Hémanovec (1)	צמיוח	נמיה
הלל	<i>hillel</i>	Hilél	צכך	ללה
הלם	<i>helem</i>	Helem	צכי	מלה
הם	<i>ham</i>	Hám	ציי	מה
המדחא	<i>ammedata</i>	Hamedat	ציקאח	אתדמה
המונה	<i>hamona</i>	Hamóna	ציפחץ	הנומה
המן	<i>haman</i>	Haman	צייח	נמה
הנע	<i>hena</i>	Hena	צחו	ענה

Hebrejský tvar	Fonetická transkripce	Transkripce hebr. propria v ČEP	Atbaš hebr. propria	Retrográdní čtení hebr. propria
הפצץ	<i>happicec</i>	Pises	צוהה	צצפה
הצללפוני	<i>haclelponi</i>	Haslelponí	צהככופחם	ינופללצה
הקקן	<i>hakkoc</i>	Kós	צדפה	צוקה
הר	<i>hor</i>	Hór	צנ	רה
הר חרמון	<i>har chermon</i>	Chermónské	צנ נניפח	רה נומרח
הר חרס	<i>har cheres</i>	Har-cheres	צנ ננס	רה סרח
הרא	<i>hara</i>	Hára	צנת	ארה
הרום	<i>harum</i>	Harum	צנפי	מורה
הרורי	<i>harori</i>	Harórský	צנפנס	ירורה
הרם	<i>horam</i>	Horám	צני	מרה
הרמון	<i>harmon</i>	Harmón	צניפח	נומרה
הרן	<i>haran</i>	Háran	צנת	נרה
הררי	<i>harari</i>	Hararský (4), Árarský (1)	צננס	יררה
השם	<i>hašem</i>	proslulý	צבי	משה
התך	<i>hatach</i>	Haták	צאל	כתה
ורן	<i>vedan</i>	Dan	פקח	נדו
והב	<i>vahev</i>	Vahéb	פצש	בהו
ויותא	<i>vojzata</i>	Vajzata	פמעאת	אתזיו
וניה	<i>vanja</i>	Vanjáš	פחמין	הינו
ופסי	<i>vofsi</i>	Vofsí	פוסם	יספו
ושני	<i>vašni</i>	Vašní	פבחם	ינשו
ושתי	<i>vašti</i>	Vašti	פבאם	יתשו
זאב	<i>zeev</i>	Zéb	עתש	באז
זבד	<i>zavad</i>	Zábad (5), Zabad (3)	עשק	זבו
זבדי	<i>zavdi</i>	Zabdí	עשקם	ידבו
זבדיאל	<i>zavdiel</i>	Zabdíel	עשקמתך	לאידבו
זבדיה	<i>zavadja</i>	Zebadjáš	עשקמין	הידבו
זבדיהו	<i>zavadjahu</i>	Zebadjáš	עשקמצף	והידבו
זבוד	<i>zavud</i>	Zabúd	עשפק	דובו
זבודה	<i>zevudda</i>	Zebúda	עשפקין	הדובו
זבול	<i>zevul</i>	Zebúl	עשפך	לובו
זבולון	<i>zevulun</i>	Zabulón	עשפכפח	נולובו
זבולני	<i>zevuloni</i>	Zabulónský	עשפכחם	ינלובו
זבח	<i>zevach</i>	Zebach	עשן	חבו
זבי	<i>zabbaj</i>	Zabaj	עשם	יבו
זבינא	<i>zevina</i>	Zebína	עשמחת	אניבו
זהם	<i>zaham</i>	Zaham	עצי	מהז
זו	<i>zív</i>	zív	עף	וז
זוזים	<i>zuzim</i>	Zuzejec	עפעמי	מיזוז
זוחת	<i>zochet</i>	Zóchet	עפנא	תחוז
זוא	<i>zaza</i>	Záza	ענת	אזז
זחלת	<i>zochelet</i>	Zóchelet	ענכא	תלחז
זיזא	<i>ziza</i>	Zíza	עמעח	אזיז
זיזה	<i>ziza</i>	Zína	עמעין	הזיז
זינא	<i>zina</i>	Zína	עמחת	אניז

Hebrejský tvar	Fonetická transkripce	Transkripce hebr. propria v ČEP	Atbaš hebr. propria	Retrográdní čtení hebr. propria
זיע	zia	Zía	עמוז	עיז
זיף	zif	Zíf	עמו	פיז
זיפה	zifa	Zífa	עמוץ	הפיו
זיפים	zifim	Zífejec	עמומי	מיפיו
זיתן	zetan	Zétan	עמאח	נתיו
זכור	zakkur	Zakúr (6), Zákur (3)	עלפג	רוכז
זכי	zakkaj	Zakaj	עלם	יכז
זכר	zecher	Zeker	עלג	רכז
זכרו	zichri	Zikrí	עלגם	ירכז
זכריה	zecharja	Zekarjáš (21), Zacharjáš (4)	עלגמוץ	הירכז
זכריהו	zecharjahu	Zekarjáš (15), Zakarjáš (1)	עלגמצף	והירכז
זלפה	zilpa	Zilpa	עכוץ	הפלז
זמה	zimma	Zima	עיץ	המז
זמזמים	zamzumim	Zamzumeć	עיעימי	מימזמו
זמירה	zemira	Zemíra	עימניץ	הרימז
זמרי	zimri	Zimrí	עינם	ירמז
זמרן	zimran	Zimrán	עינח	נרמז
זנוח	zanoach	Zanóach	עחפן	חונז
זעון	zaavan	Zaavan	עזפח	נועז
זפרון	zifron	Zifrón	עונפח	נורפז
זרבבל	zerubavel	Zerubábel	ענששך	לברז
זרד	zered	Zered	ענק	דרז
זרח	zerach	Zerach	ענן	חרז
זרחי	zarchi	Zerachejec	עננם	יחרז
זרחיה	zerachja	Zerachjáš	עננמוץ	היחרז
זרש	zereš	Zereš	ענב	שרז
זתוא	zattu	Zatú	עאפח	אותז
זתם	zetam	Zétam	עאי	מתז
זתר	zetar	Zetar	עאג	רתז
חבב	chovav	Chóbab	נשש	בבח
חבה	chubba	---	נשץ	הבח
חבור	chavor	Chabór	נשפג	רובח
חביה	chovajja	Chobajáš	נשמץ	היבח
חבצניה	chavaccinja	Chabasinjáš	נשהחמוץ	הינצבח
חבקוק	chavakkuk	Abakuk	נשדפד	קוקבח
חבר	chever	Cheber	נשג	רבח
חברון	chevron	Chebrón (64), Chebrónoveć (1)	נשנפח	נורבח
חברוני	chevroni	Chebrónec	נשנפחם	ינורבח
חברי	chevri	cheberský	נשגם	ירבח
חגב	chagav	Chágab	נרש	בגח
חגבה	chagava	Chagába	נרשץ	הבגח
חגי	chaggaj	Ageus	נרם	יגח
חגי	chaggi	Chagí	נרם	יגח
חגיה	chaggijja	Chagijáš	נרמוץ	היגח

Hebrejský tvar	Fonetická transkripce	Transkripce hebr. propria v ČEP	Atbaš hebr. propria	Retrográdní čtení hebr. propria
חגית	<i>chaggit</i>	Chagíta	נרמא	תיגח
חגלה	<i>chogla</i>	Chogla	נרכץ	הלגח
חדד	<i>chadad</i>	Chadad	נקק	דדח
חדיד	<i>chadid</i>	Chadíd	נקמק	דידח
חדל	<i>chadlaj</i>	Chadlaj	נקכס	ילדח
חדקל	<i>chiddekel</i>	Chidekel	נקרך	לקדח
חדרך	<i>chadrach</i>	Chadrák	נקגל	כרדח
חדש	<i>chodeš</i>	Chodeš	נקב	שדח
חדשה	<i>chadaša</i>	Chadaša	נקבץ	השדח
חובה	<i>chova</i>	Chóba	נפשץ	הבוה
חווה	<i>chavva</i>	Eva	נפץ	הוה
חוזי	<i>chozaj</i>	Chózaj	נפעס	יווח
חוי	<i>chivvi</i>	Chivejec	נפס	יוח
חווילה	<i>chavila</i>	Chavíla	נפמכץ	הליוח
חול	<i>chul</i>	Chúl	נפך	לוח
חולון	<i>cholon</i>	Cholón	נפכפח	נולוח
חופס	<i>chufam</i>	Chúfam	נפוי	מפוח
חופמי	<i>chufami</i>	chúfamský	נפויס	ימפוח
חוקק	<i>chukok</i>	Chúkok	נפרד	קקוח
חור	<i>chur</i>	Chúr	נפנ	רוח
חורונים	<i>choronajim</i>	Chóronajim	נפנפחמי	מינורוח
חורי	<i>churaj</i>	Chúraj	נפנס	ירוח
חורי	<i>churi</i>	Chúrí	נפנס	ירוח
חורי	<i>chori</i>	Chóri	נפנס	ירוח
חורמ אבי	<i>churam avi</i>	Chúram	נפני תשם	מרוח יבא
חורן	<i>chavran</i>	Chavrán	נפנח	נרוח
חורנים	<i>choronajim</i>	Chóronajim	נפנחמי	מינרוח
חושא	<i>chuša</i>	Chuša	נפבץ	השוח
חושאי	<i>chušaj</i>	Chúšaj	נפכס	ישוח
חושים	<i>chušim</i>	Chúšima	נפכמי	מישווח
חושם	<i>chušam</i>	Chušam	נפבי	משוח
חותם	<i>chotam</i>	Chótam	נפאי	מתוח
חזאל	<i>chazael</i>	Chazael	נעתך	לאזח
חזה	<i>choze</i>	Kol-choze	נעץ	הזח
חזו	<i>chazo</i>	Chazó	נעף	וזח
חזיאל	<i>chaziel</i>	Chazíel	נעמתך	לאיזח
חזיה	<i>chazaja</i>	Chazajáš	נעמץ	היזח
חזיון	<i>chezjon</i>	Chezjón	נעמפח	ניזח
חזיר	<i>chezir</i>	Chezír	נעמנ	ריזח
חזקי	<i>chizki</i>	Chizkí	נעדס	יקזח
חזקיהו	<i>chizkijahu</i>	Chizkijáš (121), Jechizkijáš (1)	נעדמצף	והיקזח
חטוש	<i>chattuš</i>	Chatúš	נטפב	שוטח
חטיטא	<i>chatita</i>	Chatíl	נטמטת	אטיטח
חטיל	<i>chattil</i>	Chatíl	נטמך	ליטח

Hebrejský tvar	Fonetická transkripce	Transkripce hebr. propria v ČEP	Atbaš hebr. propria	Retrográdní čtení hebr. propria
חטיףא	<i>chatífa</i>	Chatífa	נשמות	אפיטה
חילא	<i>chiel</i>	Chiel	נמתך	לאיה
חילז	<i>chílez</i>	Chílez	נמכע	זליח
חילך	<i>chelech</i>	vojskem	נמכל	כליח
חילם	<i>chelam</i>	Chélam	נמכי	מליח
חירה	<i>chira</i>	Chíra	נמגיץ	הריח
חירום	<i>chirom</i>	Chíram	נמנפי	מוריה
חירם	<i>chiram</i>	Chíram (20), Chúram (10)	נמני	מריח
חירת	<i>chirot</i>	Pené-chírót	נמנא	תריח
חכילה	<i>chachila</i>	Chakíla	נלמכץ	הליכח
חכליה	<i>chachalja</i>	Chakaljáš	נלכמץ	הילכח
חכמוני	<i>chachmoni</i>	Chachmóní (1), Chakmóní (1)	נליפחם	ינומכח
חלאה	<i>chela</i>	Chelea	נכתץ	האלח
חלב	<i>chelev</i>	Cheleb	נכש	בלח
חלבה	<i>chelba</i>	Chelba	נכשץ	הבלח
חלבון	<i>chelbon</i>	chelbónský	נכשפח	נובלח
חלד	<i>cheled</i>	Cheled	נכק	דלח
חלדה	<i>chulda</i>	Chulda	נכקץ	הדלח
חלדי	<i>cheldaj</i>	Cheldaj	נכקם	ידלח
חלח	<i>chalach</i>	Chalach	נכנ	חלח
חלחול	<i>chalchul</i>	Chalchúl	נכנפך	לוחלח
חלי	<i>chali</i>	Chalí	נכס	ילח
חלם	<i>chelem</i>	Chelem	נכי	מלח
חלן	<i>chelon</i>	Chelón	נכח	נלח
חלן	<i>cholon</i>	Cholón	נכח	נלח
חלף	<i>chelef</i>	Chelef	נכו	פלח
חלץ	<i>chelec</i>	Cheles	נכה	צלח
חלק	<i>chelek</i>	Chelek (1), Chelekovec (1)	נכד	קלח
חלקי	<i>chelkaj</i>	Chelkaj	נכרם	יקלח
חלקן	<i>chelki</i>	---	נכרם	יקלח
חלקיהו	<i>chilkijahu</i>	Chilkijáš	נכרמצף	והיקלח
חלקת	<i>chelkat</i>	Chelkat	נכרא	תקלח
חלקת הצרים	<i>chelkat haccurim</i>	Chelkat-súrím	נכרא צהנמי	תקלח מירצה
חם	<i>cham</i>	Chám	ני	מח
חמדן	<i>chemdan</i>	Chemdán	ניקח	נדמח
חמואל	<i>chammuel</i>	Chamúel	ניפתך	לאומח
חמוטל	<i>chamutal</i>	Chamútal	ניפטך	לטומח
חמול	<i>chamul</i>	Chámul (2), Chamúl (1)	ניפך	לומח
חמולי	<i>chamuli</i>	chamúlský	ניפכם	ילומח
חמון	<i>chammon</i>	Chamón	ניפח	נומח
חמור	<i>chamor</i>	Chamór	ניפג	רומח
חמשה	<i>chumta</i>	Chumta	ניטיץ	הטמח
חמרן	<i>chamran</i>	Chamrán	ניגח	נרמח
חמת	<i>chammat</i>	Chamát (1), Chamat (1)	ניא	תמח

Hebrejský tvar	Fonetická transkripce	Transkripce hebr. propria v ČEP	Atbaš hebr. propria	Retrográdní čtení hebr. propria
חמת	<i>chamat</i>	Chamát	ניא	תמח
חמת דאר	<i>chamot dor</i>	Chamót-dór	ניא קתג	תמח ראד
חמת צובה	<i>chamat cova</i>	Chamát-sóba	ניא הפשן	תמח הבוץ
חמתי	<i>chamati</i>	Chamáť'an	ניאם	יתמח
חן	<i>chen</i>	Chén	נח	נח
חנוד	<i>chenadad</i>	Chenadad (3), Chénadad (1)	נחקק	דדגח
חנה	<i>channa</i>	Chana	נחץ	הנח
חנוך	<i>chanoch</i>	Henoch (7), Chanók (6), Enoch (3)	נחפל	כונה
חנון	<i>chanun</i>	Chanún	נחפח	נונה
חניאל	<i>chaniel</i>	Chaníel	נחמתך	לאינח
חנכי	<i>chanochi</i>	chanócký	נחלם	יכנח
חנמאל	<i>chanamel</i>	Chanameel	נחיתך	לאמנח
חנן	<i>chanan</i>	Chanan (7), Chánan (5)	נחח	ננח
חננאל	<i>chananel</i>	Chananeel	נחחתיך	לאננח
חנני	<i>chanani</i>	Chananí	נחחם	יננח
חנניה	<i>chananja</i>	Chananjáš	נחחמצ	היננח
חנניהו	<i>chananjahu</i>	Chananjáš	נחחמצף	והיננח
חנס	<i>chanes</i>	Chánes	נחס	סנח
חנתן	<i>channaton</i>	Chanatón	נחאח	נתנח
חסד	<i>chesed</i>	Chesed	נסק	דסח
חסדיה	<i>chasadja</i>	Chasadjáš	נסקמץ	הידסח
חסה	<i>chosa</i>	Chósa (2), Chosa (1), Chósu (1), Chósy (1)	נסץ	הסח
חסרה	<i>chasra</i>	Chasra	נסנץ	הרסח
חפה	<i>chuppa</i>	Chupa	נוץ	הפח
חפים	<i>chuppim</i>	Chupím	נומי	מיפח
חפני	<i>hofni</i>	Chofní	נוחם	ינפח
חפצי בה	<i>chefci va</i>	Chefsíbah	נוהם שץ	יצפח הב
חפר	<i>chefer</i>	Chefer (6), Cheferovec (1)	נוג	רפח
חפרי	<i>chefri</i>	cheferský	נוגם	ירפח
חפרים	<i>chafarajim</i>	Chafarajim	נוגמי	מירפח
חפרע	<i>chofra</i>	Chofra	נונז	ערפח
חצור	<i>chacor</i>	Chasór	נהפג	רוצח
חצור חרתה	<i>chacor chadatta</i>	Chasór-chadata	נהפג נקאץ	רוצח התדח
חצרון תמר	<i>chaccon tamar</i>	Chasesón-támar	נהפח איג	נוצח רמת
חצר אדר	<i>chacar addar</i>	Chasar-adár	נהג תקג	רצח רדא
חצר גדה	<i>chacar gadda</i>	Chasar-gada	נהג רקן	רצח הדג
חצר התיכון	<i>chacer hattichon</i>	Chasér-tíkón	צאמלפח נהג	רצח נוכיתה
חצר סוסה	<i>chacar susa</i>	Chasar-súsa (1), Chasar-súsím (1)	נהג ספסץ	רצח הסוס
חצר עינן	<i>chacar enan</i>	Chasar-énan (3), Chasar-énón (1)	נהג זמחח	רצח נייע
חצר שועל	<i>chacar šual</i>	Chasar-šúal (3), Chasal-šúal (1)	נהג כפזך	רצח לעוש
חצרו	<i>checro</i>	Chesrav (1), Chesró (1)	נהגף	ורצח

Hebrejský tvar	Fonetická transkripce	Transkripce hebr. propria v ČEP	Atbaš hebr. propria	Retrográdní čtení hebr. propria
חצרון	<i>checron</i>	Chesrón	נהנפח	נורצח
חצרוני	<i>checroni</i>	chesrónský	נהנפחם	ינורצח
חצרות	<i>chacerot</i>	Chaserót	נהנפא	תורצח
חצרות	<i>chacarmavet</i>	Chasarmávet	נהניפא	תומרצח
חקופא	<i>chakufa</i>	Chakúfa	נרפות	אפוקה
חר הגדגד	<i>chor haggidgad</i>	Chór-gidgád	ננ צרקרק	רח דגדגה
חרב	<i>chorev</i>	Choreb	ננש	ברח
חרבונא	<i>charvona</i>	Charbóna	ננשפחת	אנוברח
חרדה	<i>charada</i>	Charadě (1), Charada (1)	ננקץ	הדרח
חרדי	<i>charodi</i>	Charódský	ננקם	יזרח
חרהיה	<i>charhaja</i>	Charhajáš	ננצמץ	היהרח
חרומף	<i>charumaf</i>	Charúmáf	ננפיו	פמורח
חרופי	<i>charufi</i>	---	ננפום	יפורח
חרון	<i>charuc</i>	Charús	ננפה	צורח
חרחור	<i>charchur</i>	Charchúr	ננפנ	רוחרח
חרחס	<i>charchas</i>	Charchas	נננס	סחרח
חרי	<i>chori</i>	Chorejec (4), Chorí (2)	ננמ	ירח
חריף	<i>charif</i>	Charíf	ננמו	פירח
חריפי	<i>charifi</i>	Charífský	ננמום	יפירח
חרם	<i>charim</i>	Charim (10), Chárim (1)	נני	מרח
חרם	<i>chorem</i>	Chorem	נני	מרח
חרמה	<i>chorma</i>	Chorma	נניץ	המרח
חרמון	<i>chermon</i>	Chermón (6), Chermónské (5)	נניפח	נמרח
חרן	<i>charan</i>	Cháranu (7), Cháran (5)	ננח	נרח
חרוני	<i>choroni</i>	Chorónský	ננחם	ינרח
חרנפר	<i>charnefer</i>	Charnefer	ננחונ	רפנרח
חרס	<i>cheres</i>	Sluneční	ננס	סרח
חרף	<i>charef</i>	Cháref	ננו	פרח
חרש	<i>chereš</i>	Chereš	ננב	שרח
חרשא	<i>charša</i>	Charša	ננבת	אשרח
חרשה	<i>chorša</i>	Choreš	ננבץ	השרח
חרשת הגוים	<i>charošet haggójim</i>	Charošet	ננבא צרפמי	תשרח מיוגה
חרת	<i>cheret</i>	Cheret	ננא	תרח
חשופא	<i>chasufa</i>	Chasúf	ננפוח	אפושח
חשבדנה	<i>chašbaddana</i>	Chašbadána	ננבשחץ	הנדבשח
חשבה	<i>chašuva</i>	Chašúba	ננבשץ	הבשח
חשבון	<i>chešbon</i>	Chešbón	ננבשפח	נובשח
חשביה	<i>chašavja</i>	Chašabjáš	ננבשמץ	היבשח
חשביו	<i>chašavjahu</i>	Chašabjáš	ננבשמצף	והיבשח
חשבנה	<i>chašavna</i>	Chašabna	ננבשחץ	הנבשח
חשבניה	<i>chašavneja</i>	Chašabnejáš	ננבשמחץ	הינבשח
חשוב	<i>chaššuv</i>	Chašúb	ננבפש	בושח
חשים	<i>chušim</i>	Chuším (1), Chúšima (1)	ננבמי	מישח
חשם	<i>chašum</i>	Chašum (4), Chašúm (1)	ננבי	משח

Hebrejský tvar	Fonetická transkripce	Transkripce hebr. propria v ČEP	Atbaš hebr. propria	Retrográdní čtení hebr. propria
חשם	<i>chušim</i>	Chuším	נבי	משה
חשמון	<i>chešmon</i>	Chešmón	נביפח	נומשה
חשמנה	<i>chašmona</i>	Chašmóna	נביחץ	הנמשה
חשתי	<i>chušati</i>	Chúšatský	נבאם	יתשה
חת	<i>chet</i>	Chetejec (10), Chét (2)	נא	תח
חתי	<i>chitti</i>	Chetejec (37), Chetejský (2), Chetejka (1)	נאם	יתח
חתיית	<i>chittit</i>	Chetejka	נאמא	תיתח
חתלן	<i>chetlon</i>	Chetlón	נאכח	גלתח
חתת	<i>chata</i>	Chatat	נאא	תחת
טבאל	<i>toval</i>	Tabeal	משתך	לאבט
טבאל	<i>tovel</i>	Tabel	משתך	לאבט
טבח	<i>tevach</i>	Tabech	משן	חבט
טבחח	<i>tivchat</i>	Tibchat	משנא	תחבט
טבליהו	<i>tevaljahu</i>	Tebaljáš	משכמצף	והילבט
טבעות	<i>tabbaot</i>	Tabaót	משזפא	תועבט
טברמן	<i>tavrimmon</i>	Tabrimón	משניה	נמרבט
טבת	<i>tabbat</i>	Tabat	משא	תבט
טבת	<i>tevet</i>	---	משא	תבט
טיב	<i>tov</i>	Tób	מפש	בוט
טיב אדוניה	<i>tov adonija</i>	Tób-adónijáš	תקפחמין מפש	בוט הינודא
טוביה	<i>tovija</i>	Tóbijáš	מפשמין	היבוט
טוביהו	<i>tovijahu</i>	Tobijáš	מפשמצף	והיבוט
טלאים	<i>telaim</i>	Telaím	מכתמי	מיאלט
טלם	<i>telem</i>	Telem	טכי	מלט
טלמון	<i>talmon</i>	Talmón	מכיפח	נומלט
טפת	<i>tafat</i>	Táfat	טוא	תפט
יאר	<i>jeor</i>	Nil	מתפנ	רואי
יאזניה	<i>jaazanja</i>	Jaazanjáš (4), Jezanjáš (1), Jizanjáš (1)	מתעחמין	היזואי
יאר	<i>jair</i>	Jaír	מתמג	ריאי
יארן	<i>jairi</i>	Jaírský	מתחנם	יראי
יאשיה	<i>jošija</i>	Jóšijáš	מתחמין	הישאי
יאשיהו	<i>jošijahu</i>	Jóšijáš	מתחמצף	והישאי
יאתרי	<i>jeotraj</i>	Jeotraj	מתאנם	ירתאי
יבוס	<i>jevus</i>	Jebús	משפס	סובי
יבוסי	<i>jevusi</i>	Jebúsejec (30), Jebúsejský (6), Jebusejec (1)	משפסם	יסובי
יבחר	<i>jivchar</i>	Jibchár	משנג	רחבי
יבין	<i>javin</i>	Jabín	משמח	ניבי
יביש	<i>javeš</i>	Jábeš (8), Jábešský (2)	משמב	שיבי
יביש גלעד	<i>javeš gilad</i>	Jábeš (11), Gileád (10), Gileádský (1)	משמב רכזק	שיבי דעלג
יבל	<i>javal</i>	Jábal	משך	לבי
יבלעם	<i>jivleam</i>	Jibleám	משכזי	מעלבי
יבנאל	<i>javneel</i>	Jabneel	משחתך	לאנבי

Hebrejský tvar	Fonetická transkripce	Transkripce hebr. propria v ČEP	Atbaš hebr. propria	Retrográdní čtení hebr. propria
יבנה	<i>javne</i>	Jabne	משחין	הנבי
יבניה	<i>jivnijja</i>	Jibnijáš	משחמין	הינבי
יבניה	<i>jivneja</i>	Jibnejáš	משחמין	הינבי
יבק	<i>jabbok</i>	Jabok	משד	קבי
יברכיהו	<i>jeverechjahu</i>	Jeberekjáš	משגל מצף	והיכרבי
יבשם	<i>jivsám</i>	Jíbsám	משבי	משבי
יגאל	<i>jigal</i>	Jigál	מרתך	לאגי
יגבהה	<i>jogbeha</i>	Jogbeha (1), Jogboha (1)	מרשצין	ההבגי
יגדליהו	<i>jigdaljahu</i>	Jigdaljáš	מורקמציף	והילדגי
יגור	<i>jagur</i>	Jagúr	מורפג	רוגי
יגלי	<i>jogli</i>	Joglí	מורכס	ילגי
יגר שהדותא	<i>jegar sahaduta</i>	Jegar-sahaduta	בצקפאת מורג	רגי אתודהש
ידאלה	<i>jidala</i>	Jidala	מקתכין	הלאדי
ירבש	<i>jidbaš</i>	Jidbáš	מקשב	שבדי
ידו	<i>jiddo</i>	Jidó	מקף	ודי
ידון	<i>jadon</i>	Jadón	מקפח	נודי
ירוע	<i>jaddua</i>	Jadúa	מקפז	עודי
ידותין	<i>jedutun</i>	Jedútún (14), Jedútúnovec (2), Jedítún (1)	מקפאפח	נותודי
ירי	<i>jaddaj</i>	Jadaj	מקס	ידי
ידידה	<i>jedida</i>	Jedída	מקמקין	הדידי
ידידיה	<i>jedidja</i>	Jedidjáš	מקמקמין	הידידי
ידיה	<i>jedaja</i>	Jedajáš	מקמין	הידי
ידיעאל	<i>jediael</i>	Jedíael	מקמזתך	לאעידי
ידלף	<i>jidlaf</i>	Jidláf	מקכו	פלדי
ידע	<i>jada</i>	Jáda	מקז	עדי
ידעיה	<i>jedaja</i>	Jedajáš	מקמין	היעדי
יה	<i>jah</i>	Hospodin	מין	הי
יהר	<i>jehud</i>	Jehúd	מצק	דהי
יהרי	<i>johdaj</i>	Johdaj	מצקס	יהי
יהוא	<i>jehu</i>	Jehú	מצפח	אוהי
יהואחז	<i>jehoachaz</i>	Jóachaz	מצפחנע	זחאוהי
יהואש	<i>jehoaš</i>	Jóaš	מצפחב	שאוהי
יהודה	<i>jehuda</i>	Juda (277), Judsko (75), Judovec (30), Judejec (24), Júda (2), Judská (2), Judské (1), Judský (1)	מצפקין	הדוהי
יהודי	<i>jehudi</i>	Judejec (20), Žid (4), Jehúdí (3), Jehúdíja (1)	מצפקס	ידוהי
יהודים	<i>jehudim</i>	žid	מצפקמי	מידוהי
יהודית	<i>jehudit</i>	Jehúdit	מצפקמא	תידוהי
יהוה	<i>jvh</i>	Hospodin	מצפין	הוהי
יהוזבד	<i>jehozavad</i>	Józabad	מצפעשק	דבוהי
יהוחנן	<i>jehochanan</i>	Jóchanan	מצפנחח	ננחוהי
יהודע	<i>jehojada</i>	Jójada	מצפקמק	עדיהי
יהויכין	<i>jehojachin</i>	Jójakín (11), Konjáš (3)	מצפקמל מח	ניכיוהי

Hebrejský tvar	Fonetická transkripce	Transkripce hebr. propria v ČEP	Atbaš hebr. propria	Retrográdní čtení hebr. propria
יהויקים	jehojakim	Jójakím	מצפמרמי	מיקויה
יהויריב	jehojariv	Jójaríb	מצפמגמש	ביריהי
יהובל	jehuchal	Jehúkal (1), Júkal (1)	מצפלך	לכוהי
יהונדב	jehonadav	Jónadab	מצפחקש	בדגוהי
יהונתן	jehonatan	Jónatan	מצפחאח	נתגוהי
יהועדה	jehoadda	Jóada	מצפזקץ	הדעוהי
יהועדין	jehoaddin	Jóadan	מצפזקמח	נידעוהי
יהועדן	jehoaddan	Jóadan	מצפזקח	נדעוהי
יהוצדק	jehocadak	Jósadak	מצפהקד	קדצוהי
יהורם	jehoram	Jóram	מצפני	מרוהי
יהושבע	jehoševa	Jóšabat (2), Jóšeba (1)	מצפבשז	עבשוהי
יהושע	jehošua	Jozue (201), Jéšua (27), Jóšua (14), Ješúa (1)	מצפבז	עשוהי
יהושפט	jehošafat	Jóšafat	מצפבט	טפשוהי
יהללאל	jehallelel	Jehalelé (1), Jehalelel (1)	מצככתך	לאלהי
יהץ	jahac	Jahsa (6), Jahas (3)	מצה	צהי
יואב	joav	Jóab (143), Joáb (1)	מפתש	באוי
יואח	joach	Jóach	מפתן	חאוי
יואל	joel	Jóel	מפתך	לאוי
יוב	jov	Jób	מפש	בוי
יובב	jovav	Jóbab	מפשש	בבוי
יובל	juval	Júbal	מפשך	לבו
יוחא	jocha	Jócha	מפנת	אחוי
יוכבד	jocheved	Jókebed	מפלשק	דבכוי
יון	javan	Jávan (8), Řek (1)	מפח	נו
יונה	jona	Jonáš	מפחץ	הנו
יוני	jevani	Jávanec	מפחם	ינו
יוסף	josef	Josef (181), Josefovec (11), Józef (1)	מפסו	פסוי
יוסףיה	josifja	Jósifjáš	מפסומץ	היפסוי
יועאלה	joela	Jóel	מפזתכץ	הלאעוי
יועד	joed	Jóed	מפזק	דעוי
יועזר	joezer	Jóezer	מפזענ	רעווי
יועש	joaš	Jóaš	מפזב	שעוי
יוקימ	jokim	Jokím	מפדמי	מיקוי
יורה	jora	Jóra	מפניץ	הרוי
יורה	jore	---	מפניץ	הרוי
יורי	joraj	Jóraj	מפנם	ירו
יורם	joram	Jóram	מפני	מרוי
יושב חסד	jušav chesed	Júšab-chesed	מפבש נסק	בשוו דסח
יושביה	jošivja	Jóšibjáš	מפבשמץ	היבשו
יושה	joša	Jóša	מפבץ	השו
יושויה	jošavja	Jóšavjáš	מפבפמץ	היושו
יותם	jotam	Jótam	מפאי	מתוי
יזאל	jeziel	Jezíel	מעמתך	לאיזי
יזיה	jizijja	Jizijáš	מעמץ	היזי

Hebrejský tvar	Fonetická transkripce	Transkripce hebr. propria v ČEP	Atbaš hebr. propria	Retrográdní čtení hebr. propria
יזיז	<i>jazíz</i>	Jazíz	זעזעז	זיזי
יזליאה	<i>jizlía</i>	Jizlía	זעזמתז	האילזי
יזרח	<i>jizrach</i>	Jizrašký	זעזנז	חזיזי
יזרחיה	<i>jizrachja</i>	Jizrachjáš	זעזנזמז	היזחזי
יזרעאל	<i>jizreel</i>	Jizreel	זעזנזחז	לאעזוי
יזרעאלי	<i>jizreeli</i>	Jizreelský	זעזנזחזכז	ילאעזוי
יחבה	<i>jachba</i>	Jechuba	זנזשז	הבחי
יחדו	<i>jachdo</i>	Jachdó	זנזקז	ודחי
יחדאל	<i>jachdiel</i>	Jachdíel	זנזקמתז	לאידחי
יחדיהו	<i>jachdejahu</i>	Jechdejáš	זנזקמצז	והידחי
יחזיאל	<i>jachaziel</i>	Jachazíel (5), Jachzíel (1)	זנזעמתז	לאיזחי
יחזיה	<i>jachzeja</i>	Jachzejáš	זנזעמז	היזחי
יחזקאל	<i>jechezkel</i>	Ezechiel (2), Jechezkél (1)	זנזערתז	לאקזחי
יחזקיהו	<i>jechizkijahu</i>	Chizkijáš (4), Jechizkijáš (2)	זנזעדמזצז	והיקזחי
יחזרה	<i>jachzera</i>	Jachzéra	זנזענז	הרוזחי
יחיאל	<i>jechiel</i>	Jechíel	זנזמתז	לאיחי
יחיאלי	<i>jechieli</i>	Jechíelí	זנזמתכז	ילאיחי
יחיה	<i>jehijja</i>	Jechijáš	זנזמז	היחי
יחלאל	<i>jachleel</i>	Jachleel	זנזכתז	לאלחי
יחלאלי	<i>jachleeli</i>	jachleelský	זנזכתכז	ילאלחי
יחמי	<i>jachmaj</i>	Jachmaj	זנזמז	ימחי
יחצאל	<i>jachceel</i>	Jachseel (2), Jachasíel (1)	זנזהחז	לאצחי
יחצאלי	<i>jachceeli</i>	jachseelský	זנזהחכז	ילאצחי
יחת	<i>jachat</i>	Jachat (5), Jáchat (3)	זנזא	תחי
יטבה	<i>jotva</i>	Jotba	זנזשז	הבטי
יטבתה	<i>jotvata</i>	Jotbata (2), Jotba (1)	זנזשאז	התבטי
יטה	<i>jutta</i>	Júta (1), Juta (1)	זנזשז	הטי
יטור	<i>jetur</i>	Jetúr	זנזשפז	רוטי
יכוליה	<i>jechilja</i>	Jekolja	זנזמזכמז	היליכי
יכון	<i>jachin</i>	Jakín (5), Jákin (3)	זנזמזח	ניכי
יכיני	<i>jachini</i>	jákinský	זנזמזחז	יניכי
יכליהו	<i>jecholjahu</i>	Jekolja	זנזמזכמצז	והילכי
יכניה	<i>jechonja</i>	Jekonjáš	זנזחמז	הינכי
ילון	<i>jalon</i>	Jalón	זנזכפז	נולי
ימואל	<i>jemuel</i>	Jemúel	זנזפתז	לאומי
ימימה	<i>jemima</i>	Jemíma	זנזמיז	המימי
ימוז	<i>jamin</i>	Jámin (3), Jamín (3)	זנזמזח	נימי
ימיני	<i>jamini</i>	---	זנזמזחז	ינימי
ימיני	<i>jemini</i>	Benjamínec (7), Benjamínovec (2), Jemínec (1), Jemíní (1)	זנזמזחז	ינימי
ימלא	<i>jimla</i>	Jimla	זנזיכת	אלמי
ימדך	<i>jamlech</i>	Jamlék	זנזיכל	כלמי
ימנה	<i>jimna</i>	Jimna	זנזיחז	הנמי
ימנע	<i>jimna</i>	Jimna	זנזיחז	ענמי
ימרה	<i>jimra</i>	Jimra	זנזינז	הרמי

Hebrejský tvar	Fonetická transkripce	Transkripce hebr. propria v ČEP	Atbaš hebr. propria	Retrográdní čtení hebr. propria
ינוח	<i>janoach</i>	Janóach	מזחפן	חוני
ינום	<i>janum</i>	Janím	מזחפי	מוני
יסכה	<i>jiska</i>	Jiska	מסל'ץ	הכסי
יסמכיהו	<i>jismachjahu</i>	Jismakjáš	מסילמצף	והיכמסי
יעבץ	<i>jabec</i>	Jaebes	מזשה	צבעי
יעדו	<i>jedo</i>	Jeedo	מזקף	ודעי
יעואל	<i>jeuel</i>	Jeúel	מזפתך	לאועי
יעוץ	<i>jeuc</i>	Jeús	מזפה	צועי
יעוש	<i>jeuš</i>	Jeúš	מזפב	שועי
יעזאל	<i>jaaziel</i>	Jaaziel	מזעמתך	לאיזעי
יעזיהו	<i>jaazijahu</i>	Jaazijáš	מזעמצף	והיזעי
יעזר	<i>jazer</i>	Jaazer (11), Jaazer (1)	מזעג	רזעי
יעיאל	<i>jeiel</i>	Jeíel	מזמתך	לאיעי
יעיר	<i>jair</i>	Jaír	מזמג	ריעי
יעכן	<i>jakan</i>	Jaekán	מזלח	נכעי
יעל	<i>jael</i>	Jáel (6), Kozorožčí (1)	מזך	לעי
יעלא	<i>jala</i>	Jaela (1), Jaala (1)	מזכת	אלעי
יעלם	<i>jalam</i>	Jaelam	מזכי	מלעי
יעני	<i>janaj</i>	Jaenaj	מזחם	ינעי
יעקב	<i>jaakov</i>	Jákov	מזדש	בקעי
יעקבה	<i>jaakova</i>	Jaakoba	מזדשיץ	הבקעי
יעקן	<i>jaakan</i>	Akan (1), Jaakan (1)	מזדח	נקעי
יער	<i>jaar</i>	Jaarské	מזג	רעי
יערה	<i>jara</i>	Jaera	מזגין	הרעי
יערי ארנים	<i>jare orgim</i>	Jaare (1), Oregím (1)	מזגם תגרמי	ירעי מיגרא
יערים	<i>jearim</i>	Lesní hora	מזגמי	מירעי
יערשיה	<i>jaarešja</i>	Jaarešjáš	מזגבמין	הישרעי
יעשו	<i>jaaso</i>	Jaasaj	מזבף	ושעי
יעשי	<i>jaasaj</i>	---	מזבם	ישעי
יעשיאל	<i>jaasiel</i>	Jaasiel	מזבמתך	לאישעי
יעפדיה	<i>jifdeja</i>	Jifdejáš	מוקמין	הידיפי
יעפו	<i>jafo</i>	Jafa	מוף	ופי
יעפיע	<i>jafia</i>	Jafia (4), Jáfija (1)	מומוז	עיפי
יעפלט	<i>jaflet</i>	Jaflet	מוכט	טלפי
יעפלטי	<i>jafleti</i>	Jaflétejec	מוכטם	יטלפי
יעפנה	<i>jefunne</i>	Jefune	מוחין	הנפי
יעפת	<i>jefet</i>	Jefet	מוא	תפי
יעפתח	<i>jiftach</i>	Jiftách (26), Jiftach (1)	מואן	חתפי
יעהר	<i>jichar</i>	Jishár	מהצג	רהצי
יעהרי	<i>jichari</i>	Jishárec (2), Jishár (1)	מהצגם	ירהצי
יעחק	<i>jicchak</i>	Izák	מהגנר	קחצי
יעחר	<i>jicchar</i>	Jesochar	מהנג	רחצי
יער	<i>jecer</i>	Jeser	מהג	רצי
יערי	<i>jicri</i>	Serí (1), Jisrí (1)	מהגם	ירצי
יעקב זאב	<i>jekev zeev</i>	Vlčí	מדיש עתש	בקי באז

Hebrejský tvar	Fonetická transkripce	Transkripce hebr. propria v ČEP	Atbaš hebr. propria	Retrográdní čtení hebr. propria
יִקְבָּעַל	<i>jekkavceel</i>	Jekabseel	מִדְּשֵׁה־תֵּךְ	לֹא־צִבְקִי
יִקְדַּעַם	<i>jokdeam</i>	Jokdeám	מִדְּקִזִּי	מִעֲדֻקִי
יָקָה	<i>jake</i>	Jáke	מִדְּרִיזִי	הִקִּי
יִקְוִיֵּאל	<i>jekutiel</i>	Jekutiél	מִדְּפֹאֲמֵתֵךְ	לֹא־יִתְוָקִי
יִקְטָן	<i>joktan</i>	Joktán	מִדְּרַח	נִטְקִי
יָקִים	<i>jakim</i>	Jakím (1), Jákim (1)	מִדְּמִי	מִיִּקִּי
יִקְמִיָּה	<i>jekamja</i>	Jekamjáš	מִדְּיִמִּי	הִיִּמְקִי
יִקְמַעַם	<i>jokmeam</i>	Jokmoám (1), Jokmeám (1)	מִדְּיִזִּי	מִעֲמַמְקִי
יִקְמַעַם	<i>jekamam</i>	Jekameám	מִדְּיִזִּי	מִעֲמַמְקִי
יִקְנַעַם	<i>jokneam</i>	Jokneám	מִדְּחִזִּי	מִעֲנַקִּי
יִקְשָׁן	<i>jokšan</i>	Jokšán	מִדְּבַח	נִשְׁקִי
יִקְתַּעַל	<i>jokteel</i>	Jokteel	מִדְּאֲתֵךְ	לֹא־תִקִּי
יִרְאוֹן	<i>jiron</i>	Jirón	מִגְּתַפַּח	נִוָּאִי
יִרְיִיָּה	<i>jirijja</i>	Jirijáš	מִגְּתַמְמִי	הִיִּיאִרִי
יִרְבֵּ	<i>jarev</i>	---	מִגֶּשׁ	בְּרִי
יִרְבַּעַל	<i>jerubbaal</i>	Jerubaal (10), Jerubaalovec (3), Jerubaal-Gedeón (1)	מִגְּשִׁיז	לְעִבְרִי
יִרְבַּעַם	<i>jarovam</i>	Jarobeám (102), Jarobéam (1)	מִגְּשִׁזִּי	מִעֲבִרִי
יִרְבַּשֵׁת	<i>jerubbešet</i>	Jerúbešet	מִגְּשִׁבָּא	תִּשְׁבְּרִי
יִרְדֵּ	<i>jered</i>	Jered	מִגְּקֵ	דְּרִי
יִרְדָּן	<i>jarden</i>	Jordán (144), Zajordání (24)	מִגְּקַח	נְדָרִי
יִרְוֵאל	<i>jeruel</i>	Jerúel	מִגְּפַתֵּךְ	לֹא־וִרִי
יִרוּחַ	<i>jaroach</i>	Jaróach	מִגְּפָן	חֹרִי
יִרוּשָׁא	<i>jeruša</i>	Jerúša	מִגְּפַבֵּת	אֲשֹׁרִי
יִרוּשָׁלַיִם	<i>jerušalaím</i>	Jeruzalém	מִגְּפַכִּי	מִלְשֹׁרִי
יִרַח	<i>jerach</i>	Jerach	מִגֶּן	חֲרִי
יִרְחוֹ	<i>jerecho</i>	Jericho	מִגְּנַף	וְחִירִי
יִרְחָם	<i>jerocham</i>	Jerochám (5), Jerócham (4), Jerocham (1)	מִגְּנִי	מַחְרִי
יִרְחַמֵּאל	<i>jerachmeel</i>	Jerachmeel	מִגְּנִיתֵךְ	לֹא־מַחְרִי
יִרְחַמֵּאֵלִי	<i>jerachmeeli</i>	Jerachmeelec (1), Jerachmeelovec (1)	מִגְּנִיתְכֶם	יִלְאֲמַחְרִי
יִרְחַע	<i>jarcha</i>	Jarcha	מִגְּנִזִּי	עַחְרִי
יִרְיֵאל	<i>jeriel</i>	Jeríel	מִגְּמַתֵּךְ	לֹא־יִרִי
יִרְיָב	<i>jariv</i>	Jaríb	מִגְּמֶשׁ	בִּירִי
יִרְיָבִי	<i>jerivaj</i>	Jeríbaj	מִגְּמֶשֶׁם	יִבִּירִי
יִרְיָהוּ	<i>jerijahu</i>	Jerijáš	מִגְּמֶצֶף	וְהִירִי
יִרְיָחוֹ	<i>jericho</i>	Jericho (43), Jerišská (6), Jerišský (1), Jerišské (1)	מִגְּמֶנֶף	וְחִירִי
יִרְיָמוֹת	<i>jerimot</i>	Jerímót (5), Jerimót (2)	מִגְּמִיפָא	תּוֹמִירִי
יִרְיָעוֹת	<i>jeriot</i>	Jeríót	מִגְּמִזְפָּא	תּוֹעִירִי
יִרְמוֹת	<i>jarmut</i>	Jarmút	מִגְּיפָא	תּוֹמִירִי
יִרְמוֹת	<i>jeremot</i>	Jeremót (6), Jeramót (1)	מִגְּיפָא	תּוֹמִירִי
יִרְמִי	<i>jeremaj</i>	Jeremaj	מִגְּיָם	יִמִּירִי
יִרְמִיָּהוּ	<i>jirmejahu</i>	Jeremjáš (135), Jirmejáš (11)	מִגְּיִמְצֶף	וְהִיִּמְרִי
יִרְפָּעַל	<i>jirpeel</i>	Jirpeel	מִגְּוֹתֵךְ	לֹא־פִרִי
יִרְקֹן	<i>jarkon</i>	Jarkón	מִגְּדַפַּח	נִקְרִי

Hebrejský tvar	Fonetická transkripce	Transkripce hebr. propria v ČEP	Atbaš hebr. propria	Retrográdní čtení hebr. propria
ירקעם	<i>jorkoam</i>	Jorkoam	מגדזי	מעקרי
ישימאל	<i>jesimiel</i>	Jesímíel	מבמתך	לאמישי
ישראל	<i>jisrael</i>	Izrael (1315), Izraelec (520)	מבנתך	לארשי
ישראלה	<i>jesarela</i>	Jesaréla	מבנתכך	הלארשי
ישראל	<i>jisreeli</i>	Izraelka (1), Izraelec (1), Izraelský (1)	מבנתכם	ילארשי
יששכר	<i>jissaschar</i>	Isachar (33), Isacharovec (8), Isacharský (1), Jisakar (1)	מבבלג	רכששי
ישב בשבת	<i>jošev baševet</i>	Jóšeb (1), Bašebet (1)	מבש שבשא	בשי תשב
ישבב	<i>ješevav</i>	Ješebáb	מבשחש	באבשי
ישבח	<i>jišbach</i>	Jišbach	מבשן	חבשי
ישיבי	<i>jišbi</i>	---	מבשם	יבשי
ישיבי בנב	<i>jišbi benov</i>	Jišbí (1), Benób (1)	מבשם שחש	יבשי בנב
ישיבי לחם	<i>jašuvi lechem</i>	Jašúbí-lechem	מבשם כני	יבשי מחל
ישבעם	<i>jašovam</i>	Jášobeám	מבשו	מעבשי
ישבק	<i>jišbak</i>	Jišbák	מבשר	קבשי
ישבקשה	<i>jošbekaša</i>	Jošbekáša	מבשרבין	השקבשי
ישוב	<i>jašuv</i>	Jašúb	מבפש	בושי
ישובי	<i>jašuvi</i>	jašúbský	מבפשמ	יבושי
ישוה	<i>jišva</i>	Jišva	מבפיץ	הושי
ישוחיה	<i>ješochaja</i>	Ješóchajáš	מבפנמן	היחושי
ישוי	<i>jišvi</i>	Jišví	מבפם	ירשי
ישי	<i>jišaj</i>	Jišaj	מבם	ישי
ישיה	<i>jištijja</i>	Jišijáš	מבמן	הישי
ישיהו	<i>jištijjahu</i>	Jišijáš	מבמנף	והישי
ישימות	<i>ješimot</i>	---	מבמפא	תומישי
ישישי	<i>ješišaj</i>	Ješišaj	מבמבם	ישישי
ישמא	<i>jišma</i>	Jišma	מבית	אמשי
ישמעאל	<i>jišmael</i>	Jišmael (25), Izmael (20), Jišmáel (3)	מביותך	לאעמשי
ישמעאלי	<i>jišmeeli</i>	Izmaelec (6), Izmaelský (2)	מביותכם	ילאעמשי
ישמעיה	<i>jišmaja</i>	Jišmajáš	מביומן	היעמשי
ישמעיהו	<i>jišmajahu</i>	Jišmajáš	מביומנף	והיעמשי
ישמרי	<i>jišmeraj</i>	Jišmeraj	מבנים	ירמשי
ישן	<i>jašen</i>	Jášen	מבח	נשי
ישנה	<i>ješana</i>	Ješána	מבחין	הנשי
ישעי	<i>jiši</i>	Jiší (3), Jišeí (2)	מבזם	יעשי
ישעיה	<i>ješaja</i>	Ješajáš	מבזמן	היעשי
ישעיהו	<i>ješajahu</i>	Izajáš (32), Ješajáš (3)	מבזמנף	והיעשי
ישפה	<i>jišpa</i>	Jišpa	מבוין	הפשי
ישפן	<i>jišpan</i>	Jišpán	מבווח	נפשי
ישר	<i>ješer</i>	Ješer	מבג	רשי
ישרון	<i>ješurun</i>	Ješurún	מבנפח	נורשי
יתלה	<i>jitla</i>	Jitla	מאכין	הלתי
יתמה	<i>jitma</i>	Jitma	מאיין	המתי
יתניאל	<i>jatniel</i>	Jatniel	מאחמתך	לאינתי

Hebrejský tvar	Fonetická transkripce	Transkripce hebr. propria v ČEP	Atbaš hebr. propria	Retrográdní čtení hebr. propria
יתנן	<i>jítan</i>	Jitnán	מאחח	ננתי
יתר	<i>jattir</i>	Jatír (3), Jatir (1)	מאנ	רתי
יתר	<i>jeter</i>	Jeter (8), Jitro (1), Jitra (1), Jitrán (1)	מאנ	רתי
יתרו	<i>jitro</i>	Jitro	מאנף	ורתי
יתרי	<i>jitri</i>	Jitrejský (4), Jitrejec (1)	מאנס	ירתי
יתרן	<i>jitrán</i>	Jitrán	מאנח	נרתי
יתרעם	<i>jitreám</i>	Jitreám	מאנזי	מערתי
יתת	<i>jetet</i>	Jetet	מאא	תתי
כבול	<i>kavul</i>	Kabúl	לשפך	לובך
כבון	<i>kabbon</i>	Kabón	לשפח	נובך
כבר	<i>kevar</i>	Kebar	לשג	רבך
כדרלעמר	<i>kedorlaomer</i>	Kedorlaómer	לקנכוזיג	רמעלרדך
כוב	<i>kuv</i>	Kúb	לפש	בוך
כון	<i>kun</i>	Kún	לפח	נוך
כורש	<i>koreš</i>	Kýros	לפנב	שרוך
כוש	<i>kuš</i>	Kúš (22), Kúšijec (1), Kúšan (1)	לפב	שוך
כוישי	<i>kuši</i>	Kúšijec (22), Kúšan (1), Kúší (1), Kúši (1)	לפבם	ישוך
כושן	<i>kušan</i>	kúšanský	לפבח	נשוך
כושן רשעתים	<i>kušan rišatajim</i>	Kúšan (4), Rišátajimský (4)	גבזאמי לפבח	נשוך מיתעשר
כות	<i>kut</i>	Kút	לפא	תוך
כזבא	<i>kozeva</i>	Kozeba	לעשת	אבוך
כזבי	<i>kozbi</i>	Kozbí	לעשם	יבוך
כזיב	<i>keziv</i>	Kezíb	לעמש	ביוך
כיון	<i>kijun</i>	Kijún	למפח	נויך
כלאב	<i>kilav</i>	Kíleab	לכתש	באלך
כלב	<i>kalev</i>	Káleb (36), Kelúbaj (1)	לכש	בלך
כלבי	<i>kalibbi</i>	Kálebovec	לכשם	יבלך
כלהו	<i>keluhu</i>	Keluhí	לכצף	והלך
כלוב	<i>keluv</i>	Kelúb	לכפש	בולך
כלח	<i>kelach</i>	Kelach	לכנ	חלך
כליון	<i>kiljon</i>	Kiljón	לכמפח	ניולך
כלכל	<i>kalkol</i>	Kalkol	לכלך	לכלך
כלל	<i>kelal</i>	Kelal	לכך	ללך
כלמד	<i>kilmad</i>	Kilmad	לכיק	דמלך
כלנה	<i>kalne</i>	Kalné (2), Kalno (1)	לכחץ	הנלך
כמהם	<i>kimham</i>	Kimhám (3), Kínhám (1)	ליצי	מהמדך
כמוש	<i>kemoš</i>	Kemóš	ליפב	שומך
כנה	<i>kane</i>	Kané	לחץ	הנך
כני	<i>kenani</i>	Kenaní	לחחם	ינגך
כנידו	<i>kananjahu</i>	Kónanjáš	לחחמצף	והינגך
כנידו	<i>kenanjahu</i>	Kenanjáš (3), Kónanjáš (2)	לחחמצף	והינגך
כנען	<i>keaan</i>	Kanaan	לחוח	נענך

Hebrejský tvar	Fonetická transkripce	Transkripce hebr. propria v ČEP	Atbaš hebr. propria	Retrográdní čtení hebr. propria
כנענה	<i>kenaana</i>	Kanaan (4), Kenaana (1)	לחזחן	הנענך
כנעני	<i>kenaani</i>	Kenaanec	לחזחם	ינענך
כנרת	<i>kinneret</i>	Kineretské (2), Kineret (2), Kinarót (1), Kinerótské (1), Kinerót (1)	לחנא	תרנך
כסיל	<i>kesil</i>	Orión (3), Kesíl (1)	לסמך	ליסך
כסלו	<i>kislev</i>	kislev	לסכף	ולסך
כסלון	<i>kislon</i>	Kislón	לסכפח	נולסך
כסלון	<i>kesalon</i>	Kesalón	לסכפח	נולסך
כסלות	<i>kesullot</i>	Kesulót	לסכפא	תולסך
כסלות תבור	<i>kesullot tavor</i>	Kislót (1), Tábor (1)	אשפנ לסכפא	תולסך רובת
כסלחים	<i>kasluchim</i>	Kaslúchan	לסכנמי	מיחלסך
כספיא	<i>kasifja</i>	Kasífja	לסומת	איפסך
כפירה	<i>kefira</i>	Kefíra	לומנין	הריפך
כפר העמונה	<i>kefar haammona</i>	---	לוג צויפחן	רפך הנומעה
כפר העמני	<i>kefar haammoni</i>	Kefar-amóní	לוג ציזחם	רפך ינמעה
כפתור	<i>kaftor</i>	Kaftór	לואפנ	רותפך
כפתרי	<i>kaftori</i>	Kaftórec	לואנם	ירתפך
כרוב	<i>keruv</i>	Kerúb-adán (1), Kerúb-adón (1)	לנפש	בורך
כרי	<i>kari</i>	tělesná stráž	לגם	ירך
כרית	<i>kerit</i>	Kerít	לגמא	תירך
כרכמיש	<i>karkemiš</i>	Karkemiš	לגלימב	שימכרך
כרכס	<i>karkas</i>	Karkas	לגלס	סכרך
כרמי	<i>karmi</i>	Karmí	לגים	ימרך
כרמל	<i>karmel</i>	Karmel	לניך	למרך
כרמלי	<i>karmeli</i>	Karmelský	לניכם	ילמרך
כרן	<i>keran</i>	Keran	לגח	נרך
כרשנא	<i>karšena</i>	Karšena	לנבחת	אנשרך
כרתי	<i>kereti</i>	Keretejec (9), Kerét'an (1)	לנאם	יתרך
כשך	<i>kesed</i>	Kesed	לבק	דשך
כשדים	<i>kasdīm</i>	Kaldejec (46), Kaldejsko (5), Kaldejský (3)	לבקמי	מידשך
כתיים	<i>kittim</i>	Kitejec (5), Kitejská (1)	לאמי	מיתך
כתליש	<i>kitliš</i>	Kitliš	לאכמב	שילתך
לא דבר	<i>lo davar</i>	---	כת קשג	אל רבד
לא דבר	<i>lo devar</i>	Lódebar	כת קשג	אל רבד
לא עמי	<i>lo ammi</i>	Lóami (1), Nejsou-lid-műj (1)	כת זים	אל ימע
לא רחמה	<i>lo ruchama</i>	Lórucháma	כת גנין	אל המחך
לאה	<i>lea</i>	Lea	כתין	האל
לאל	<i>lael</i>	Láel	כתך	לאל
לאמים	<i>leummim</i>	Leumejec	כתימי	מימאל
לב קמי	<i>lev kamaj</i>	---	כש דים	בל ימק
לבאות	<i>levaot</i>	Lebaót	כשחפא	תואבל

Hebrejský tvar	Fonetická transkripce	Transkripce hebr. propria v ČEP	Atbaš hebr. propria	Retrográdní čtení hebr. propria
לבונה	levona	Lebóna	כשפחץ	הנובל
לבן	lavan	Lában	כשח	נבל
לבנה	livna	Libna	כשחץ	הנבל
לבנה	levana	Lebána (2), Luna (1)	כשחץ	הנבל
לבנון	levanon	Libanón (43), Libanónský (8)	כשחפח	נונבל
לבני	livni	Libní	כשחם	ינבל
לך	lod	Lód	כק	דל
להבים	lehavim	Lehában	כצשמי	מיבהל
להר	lahad	Lahad	כצק	דהל
לובים	luvim	Lúbijec (3), Lúbim (1)	כפשמוי	מיבול
לוד	lud	Lúd (4), Lúd'an (1)	כפק	דול
לודים	ludim	Lúd'an (2), Lud'an (1)	כפקמי	מידול
לוז	luz	Lúz	כפע	זול
לוחית	luchit	lúchitský	כפנמא	תיחול
לוחש	locheš	Locheš (1), Lócheš (1)	כפנב	שחול
לוט	lot	Lot	כפט	טול
לוטן	lotan	Lótan	כפטח	נטול
לוי	levi	Lévi (43), Léviotec (22)	כפם	יול
לחי	lechi	Lechí	כנם	יחל
לחמי	lachmi	Lachmí	כנים	ימחל
לחמס	lachmas	Lachmas	כניס	סמחל
לטושים	letušim	Letúšejec	כטפבמי	מישוטל
ליש	lajiš	Lajiš (4), Laviš (1), Lajša (1)	כמב	שיל
לכה	lecha	Léka	כלץ	הכל
לכיש	lachiš	Lakíš	כלמב	שיכל
למואל	lemuel	Lemúel (1), Lemóel (1)	כיפתך	לאומל
למך	lemech	Lámech	כיל	כמל
לעדה	lada	Laeda	כזקץ	הדעל
לעדן	ladan	Laedán	כזקח	נדעל
לפידות	lappidot	Lapidót	כומקפא	תודיפל
לקום	lakkum	Lakúm	כרפי	מוקל
לקחי	likchi	Likchí	כרנם	יחקל
לשם	lešem	Lešem	כבי	משל
לשע	leša	Leša	כבו	עשל
מאה	mea	Meá	יתץ	האם
מבחר	mivchar	Míibchár	ישננ	רחבם
מבני	mevunnaj	Mebúnaj	ישחם	ינבם
מבצר	mivcar	Míibśár	ישהנ	רצבם
מבשם	mivsam	Míibśám	ישיבי	משבם
מגביש	magbiš	magbíšský	ירשמב	שיבגם
מגדו	megiddo	Megido	ירקף	ודגם
מגדול	migdol	Mígdól	ירקפך	לודגם
מגדיל	magdiel	Magdíel	ירקמתך	לאידגם
מגדל אל	migdal el	Mígdal-el	ירקך תך	לדגם לא
מגדל גר	migdal gad	Mígdal-gad	ירקך רק	לדגם דג

Hebrejský tvar	Fonetická transkripce	Transkripce hebr. propria v ČEP	Atbaš hebr. propria	Retrográdní čtení hebr. propria
מגדל המאה	<i>migdal hammea</i>	Meá	ירקך ציתן	לדגם האמה
מגדל חננאל	<i>migdal chananel</i>	Chananeel	ירקך נחחתך	לדגם לאננה
מגדל עדר	<i>migdal eder</i>	Migdal-eder	ירקך זקנ	לדגם רדע
מגדל שכם	<i>migdal šechem</i>	šekemský	ירקך בלי	לדגם מכש
מגוג	<i>magog</i>	Mágog (2), Magóg (2)	ירפר	גוגם
מגפיעש	<i>magpiaš</i>	Magpiaš	ירומזב	שעפגם
מגרון	<i>migrón</i>	Migrón	ירגפח	גורגם
מרון	<i>madon</i>	madónský (1), mádónský (1)	יקפח	גודם
מדי	<i>madaj</i>	Mádaj (2), Méd (2), Médie (1)	יקם	ידם
מדי	<i>madi</i>	---	יקם	ידם
מדין	<i>midin</i>	Midín	יקמח	נידם
מדין	<i>midjan</i>	Midjánec (23), Midján (17), Midjánský (2), Midjánsko (1)	יקמח	נידם
מדיני	<i>midjani</i>	Midjánec (3), Midjánka (2), Medanec (1)	יקמחם	ינידם
מדמן	<i>madmen</i>	Madmén	יקיח	גמדם
מדמנה	<i>madmanna</i>	Madmana	יקיחן	הגמדם
מדמנה	<i>madmena</i>	Madména	יקיחן	הגמדם
מדן	<i>medan</i>	Medán	יקח	גדם
מהומן	<i>mehuman</i>	Mehúman	יצפיה	גמוהם
מהיטבאל	<i>mehetavel</i>	Mehetabel (2), Mehétabel (1)	יצמששחך	לאבטיהם
מהללאל	<i>mahalalel</i>	Mahalalel	יצככתך	לאללהם
מהר שלל חש בז	<i>maher šalal chaš baz</i>	---	בכך נב שע יצנ	רהם ללש שה זב
מהרי	<i>mahraj</i>	Mahraj	יצגם	ירהם
מואב	<i>moav</i>	Moáb (75), Moábec (26), Moábské (23), Moábská (2), Moábský (2), Moábsko (2), Moábka (1)	יפתש	באום
מואבי	<i>moavi</i>	Moábec (5), Moábka (3), Moábské (1), Moábský (1)	יפתשם	יבאום
מולדה	<i>molada</i>	Mólada	יפכקן	הדלום
מוליד	<i>molid</i>	Molíd	יפכמק	דילום
מוסרה	<i>mosera</i>	Móse	יפסנן	הרסום
מוסרות	<i>moserot</i>	Moserót	יפסנפא	תורסום
מועריה	<i>moadja</i>	Móadjáš	יפזקמין	הידעום
מוצא	<i>moca</i>	Mósa	יפהת	אצום
מורה	<i>more</i>	Móre	יפגין	הרום
מוריה	<i>morijja</i>	Mórija	יפגמין	הירום
מורשת נת	<i>morešet gat</i>	Mórešet-gat	יפגבא רא	תשרום תג
מורשתי	<i>morašti</i>	Mórešetický	יפגבאם	יתשרום
מושי	<i>muši</i>	Muší (4), Múši (4)	יפבם	ישום
מזה	<i>mizza</i>	Miza	יעין	הזום
מחויאל	<i>mechujael</i>	Mechújáel (1), Mechíjáel (1)	ינפמתך	לאיוחם
מחויים	<i>machavim</i>	Machavímský	ינפמי	מיוחם
מחול	<i>machol</i>	Machól	ינפך	לוחם

Hebrejský tvar	Fonetická transkripce	Transkripce hebr. propria v ČEP	Atbaš hebr. propria	Retrográdní čtení hebr. propria
מחזיאות	<i>machaziot</i>	Machaziót (1), Machaziót (1)	ינעמחפא	תואיזחם
מחידא	<i>mechida</i>	Mechída	ינמקת	אדיחם
מחיר	<i>mechir</i>	Mechír	ינמנ	ריחם
מחלה	<i>machla</i>	Machla	ינכין	הלחם
מחלון	<i>machlon</i>	Machlón	ינכפח	נולחם
מחלי	<i>machli</i>	Machlí	ינכם	ילחם
מחלקות	<i>machlekot</i>	Skalisko rozdělení	ינכרפא	תוקלהם
מחלת	<i>machalat</i>	Machalat	ינכא	תלחם
מחלתי	<i>mecholati</i>	Mechólatský	ינכאם	יתלחם
מחנה דן	<i>machane dan</i>	Danovský	ינחין קח	הנחם נד
מחנה דן	<i>machane dan</i>	Danovský	ינחין קח	הנחם נד
מחנים	<i>machanajim</i>	Machanajim	ינחמי	מינחם
מחסיה	<i>machseja</i>	Machsejáš	ינסמין	היסחם
מחת	<i>machat</i>	Machat	ינא	תחם
מטרד	<i>matred</i>	Matred	ישנק	דרטם
מטרי	<i>matri</i>	Matrí	ישגם	ירטם
מי זהב	<i>me zahav</i>	Mé-zahab	ים עצש	ים בהו
מידבא	<i>medva</i>	Médeba	ימקשת	אבדים
מידד	<i>medad</i>	Médad	ימקק	דדים
מיכא	<i>micha</i>	Míka	ימלת	אכי
מיכאל	<i>michael</i>	Míkael	ימלתך	לאכי
מיכה	<i>micha</i>	Míka (31), Micheáš (2)	ימלין	הכי
מיכיה	<i>michaja</i>	Míkajáš	ימלמין	היכי
מיכיהו	<i>michajahu</i>	Míkaja (1), Míkajáš (1)	ימלמצף	והיכי
מיכיהו	<i>michajehu</i>	Míkajáš (20), Míka (1)	ימלמצף	והיכי
מיכל	<i>michal</i>	Míkal	ימלך	לכי
מימין	<i>mijamin</i>	Mijamín	ימימח	נימי
מימן	<i>mijamin</i>	Mijámín (1), Mijamin (1), Mijamín (1), Minjamín (1)	ימיח	נמי
מיפעת	<i>mefaat</i>	Mefaát (2), Méfaat (2)	ימוזא	תעפי
מישא	<i>meša</i>	Méša	ימבת	אשי
מישאל	<i>mišael</i>	Míšael	ימבתך	לאשי
מישך	<i>mešach</i>	Méšak	ימבל	כשי
מישע	<i>meša</i>	Méša	ימבז	עשי
מישע	<i>meša</i>	Méša	ימבז	עשי
מכבנה	<i>machbena</i>	Makbena	ילשחין	הנבכ
מכבני	<i>machbannaj</i>	Makbanaj	ילשחם	ינבכ
מכונה	<i>mechona</i>	Mekóna	ילפחין	הנוכ
מכי	<i>machi</i>	Makí	ילם	יכ
מכיר	<i>machir</i>	Makír (21), Makírovec (1)	ילמנ	ריכ
מכירי	<i>machiri</i>	makírský	ילמנ	יריכ
מכמס	<i>michmas</i>	mikmáský (1), mikmáský (1)	יליס	סמכ
מכמש	<i>michmas</i>	Mikmás (8), Michmás (1)	יליב	שמכ
מכמתת	<i>michmetat</i>	Mikmetat (1), Michmet (1)	יליאא	תתמכ
מכנרבי	<i>machnadvaj</i>	Maknadvaj	ילחקשם	יבדנכ

Hebrejský tvar	Fonetická transkripce	Transkripce hebr. propria v ČEP	Atbaš hebr. propria	Retrográdní čtení hebr. propria
מכפלה	<i>machpela</i>	Makpela	ילוכץ	הלפכם
מכרי	<i>michri</i>	Mikrí	ילגם	ירכם
מכרתי	<i>mecherati</i>	Mekeratský	ילגאם	יתרכם
מלאכי	<i>malachi</i>	Malachiáš	יכתלם	יכאלם
מלוא	<i>millo</i>	Miló	יכפת	אולם
מלוך	<i>malluch</i>	Malúk	יכפל	כולם
מלותי	<i>malloti</i>	Malótí	יכפאם	יתולם
מלח	<i>melach</i>	Solné (9), Solné údolí (1)	יכץ	חלם
מלטיה	<i>melatja</i>	Melatjáš	יכטמץ	היטלם
מליכו	<i>melichu</i>	Malúk	יכמלף	וכילם
מלך	<i>melech</i>	Melek (4), Milkóm (2)	יכל	כלם
מלך	<i>motech</i>	Molek	יכל	כלם
מדכה	<i>milka</i>	Milka	יכלץ	הכלם
מלכי צדק	<i>malki cedek</i>	Malkisedek	יכלם הקך	יכלם קדץ
מלכי שוע	<i>malki šua</i>	Malkišúa	יכלם בפז	יכלם עוש
מלכיאל	<i>malkiel</i>	Malkiel	יכלמתך	לאיכלם
מלכיאלי	<i>malkieli</i>	malkielský	יכלמתכם	ילאיכלם
מלכיה	<i>malkija</i>	Malkijáš	יכלמץ	היכלם
מלכיהו	<i>malkijahu</i>	Malkijáš	יכלמצף	והיכלם
מלכירם	<i>malkiram</i>	Malkíram	יכלמני	מריכלם
מלכם	<i>malkam</i>	Malkám	יכלי	מכלם
מלכם	<i>milkom</i>	Milkóm	יכלי	מכלם
מלכת	<i>molechet</i>	Moleket	יכלא	תכלם
מללי	<i>milalaj</i>	Milalaj	יכלם	יללם
ממוכן	<i>memuchan</i>	Memúkan	ייפלה	נכומם
ממרא	<i>mamre</i>	Mamre	יינת	ארמם
מנוח	<i>manoach</i>	Manóach	יחפן	חונם
מנחם	<i>menachem</i>	Menachém	יחני	מחנם
מנחת	<i>manachat</i>	Manachat (3), Menúchoťan (1)	יחנא	תחנם
מנחתי	<i>manachti</i>	Manachaťan	יחנאם	יתחנם
מני	<i>minni</i>	Miní	יחם	ינם
מני	<i>meni</i>	---	יחם	ינם
מנימין	<i>minjamin</i>	Minjamín	יחמימח	נימינם
מנימן	<i>minjamin</i>	Minjamín	יחמיח	נמינם
מנית	<i>minnit</i>	Minít	יחמא	תינם
מנשה	<i>menašše</i>	Manases (104), Menaše (26), Manasesovec (15), Mojžíš (1)	יחבץ	השנם
מנשי	<i>menašši</i>	Manases (2), Manasesovec (1)	יחבם	ישנם
מסה	<i>massa</i>	Massa	יסץ	הסם
מספר	<i>mispar</i>	Mispar	יסוג	רפסם
מספרת	<i>misperet</i>	Misperet	יסוגא	תרפסם
מעדי	<i>maadaj</i>	Maadaj	יזקם	ידעם
מעדיה	<i>maadja</i>	Maadjáš	יזקמץ	הידעם
מעודך	<i>maoch</i>	Maók (1), Maaka (1)	יזפל	כועם

Hebrejský tvar	Fonetická transkripce	Transkripce hebr. propria v ČEP	Atbaš hebr. propria	Retrográdní čtení hebr. propria
מעון	<i>maon</i>	Maónu (4), Maón (3), Maóneć (1)	יזפח	נועם
מעונים	<i>meunim</i>	Meúnejec	יזפחמי	מינועם
מעונתי	<i>meonotaj</i>	Meónótaj	יזפחאם	יתנועם
מעזיה	<i>maazja</i>	Maazjáš	יזעמוז	היזעם
מעזי	<i>maaj</i>	Maaj	יזם	יעם
מעכה	<i>maacha</i>	Maaka	יזליץ	הכעם
מעכת	<i>maachat</i>	Maakat	יזלא	תכעם
מעכתי	<i>maachati</i>	Maakat'an (4), Maakatský (1)	יזלאם	יתכעם
מעץ	<i>maac</i>	Maas	יזה	צעם
מערת	<i>maarat</i>	Maarat	יזגא	תרעם
מעשי	<i>masaj</i>	Maesaj	יזבם	ישעם
מעשיה	<i>maaseja</i>	Maasejáš	יזבמוז	הישעם
מעשיהו	<i>maasejahu</i>	Maasejáš	יזבמוצף	והישעם
מף	<i>mof</i>	Memfis	יו	פם
מפיבשת	<i>mefivošet</i>	Mefibóšet	יומשבא	תשב'פם
מפים	<i>mupim</i>	Mupím	יומי	מיפם
מצביה	<i>mecovaja</i>	Mesóbajský	יהשמוז	היבצם
מצה	<i>moca</i>	Mósa	יהץ	הצם
מצור	<i>macor</i>	Egypt	יהפג	רוצם
מצפה	<i>micpa</i>	Mispa	יהויץ	הפצם
מצפה	<i>micpe</i>	Mispa (4), Mispē (2)	יהויץ	הפצם
מצרי	<i>micri</i>	Egypt'an	יהגם	ירצם
מצרים	<i>micrajim</i>	Egypt (297), Egypt'an (54), Egyptský (8), Egyptská (7), Misrajim (4), Egyptské (1)	יהגמו	מירצם
מקדה	<i>makkeda</i>	Makeda	ידקץ	הדקם
מקהלת	<i>makhelot</i>	Makhelót	ידצכא	תלהקם
מקלות	<i>miklot</i>	Miklót	ידכפא	תולקם
מקניהו	<i>miknejahu</i>	Miknejáš	ידחמצף	והינקם
מקץ	<i>makac</i>	Mákas	ידה	צקם
מראון	<i>meron</i>	---	יגתפח	נוארם
מרב	<i>merav</i>	Mérab	יגש	ברם
מרד	<i>mered</i>	Mered	יגק	זרם
מרדך	<i>merodach</i>	Marduk	ינקל	כדרם
מרדך בלאדן	<i>merodach baladan</i>	Meróðak-baladán	שכתקח ינקל	כדרם נדאלב
מרכי	<i>mordochaj</i>	Mordokaj	ינקלם	יכדרם
מרה	<i>mara</i>	Mara	יניץ	הרם
מרה	<i>more</i>	Móre	יניץ	הרם
מרוז	<i>meroz</i>	Meróz	יגפע	זורם
מרום	<i>merom</i>	Meróm	יגפי	מורם
מרות	<i>marot</i>	Marót	יגפא	תורם
מרי בעל	<i>meri vaal</i>	Meríb-baal	יגם שזך	ירם לעב
מריב בעל	<i>meriv baal</i>	Meríb-baal	יגמש שזך	בירם לעב
מריבה	<i>meriva</i>	Meríba (2), Meriba (2), Meribské (1)	יגמשץ	הבירם

Hebrejský tvar	Fonetická transkripce	Transkripce hebr. propria v ČEP	Atbaš hebr. propria	Retrográdní čtení hebr. propria
מריבה קדש	<i>meriva kadeš</i>	Kádeše	יגמשין דקב	הבירם שדק
מריבת קדש	<i>merivat kadeš</i>	Kádeše	יגמשא דקב	תבירם שדק
מריה	<i>meraja</i>	Merajáš	יגמין	הירם
מריות	<i>merajot</i>	Merajót	יגמפא	תוירם
מרים	<i>mirjam</i>	Mirjam (12), Mirjamě (3)	יגמי	מירם
מרמה	<i>mirma</i>	Mirma	יגמין	המרם
מרמות	<i>meremot</i>	Meremót	יגמפא	תומרם
מרנתי	<i>meronoti</i>	Meronótský	יגמאם	יתנרם
מרס	<i>meres</i>	Meres	יגם	סרם
מרסנא	<i>marsena</i>	Marsena	יגסחת	אנסרם
מרעלה	<i>marala</i>	Mareála	יגזכין	הלערם
מררי	<i>merari</i>	Meraríovec (19), Merarí (18)	יגנם	יררם
מרשה	<i>mareša</i>	Maréša	יגבין	השרם
משא	<i>maa</i>	---	יבת	אשם
משרפות מים	<i>misrefot majim</i>	Misrefót-majim	יגנופא ימי	תופרשם מים
משרקח	<i>masreka</i>	Masreka	יגנדין	הקרשם
מש	<i>maš</i>	Maš	יב	שם
משא	<i>meša</i>	Méša	יבת	אשם
משאל	<i>mišal</i>	Mišál (2), Mášal (1)	יבתך	לאשם
משה	<i>moše</i>	Mojžíš	יבין	השם
משובב	<i>mešovav</i>	Mešóbab	יגפשוש	בבושם
משזבאל	<i>mešezavel</i>	Mešézabel	יגמעשתך	לאבוזישם
משך	<i>mešech</i>	Mešek (8), Mešek-Túbal (1)	יבל	כשם
משלם	<i>mešullam</i>	Mešulám (17), Mešulam (8)	יבכי	מלשם
משלמות	<i>mešillemot</i>	Mešilemót (2), Mešilemít (1)	יגכפא	תומלשם
משלמיהו	<i>mešelemjahu</i>	Mešelemjáš	יגכמציף	והימלשם
משלמת	<i>mešullemet</i>	Mešulemet	יגכיא	תמלשם
משמנה	<i>mišmanna</i>	Mišmana	יגבין	הגמשם
משמע	<i>mišma</i>	Mišma	יגיו	עמשם
משעם	<i>mišam</i>	Mišeám	יגיו	מעשם
משרעי	<i>mišrai</i>	Mišraejec	יגזום	יערשם
מתושאל	<i>metušael</i>	Metúšael	יגפבתך	לאשותם
מתושלח	<i>metušelach</i>	Metúšelach	יגפבכך	הלשותם
מתן	<i>mattan</i>	Matán	יגח	נתם
מתנה	<i>mattana</i>	Matana	יגחין	הנתם
מתני	<i>mattenaj</i>	Matenaj	יגחם	ינתם
מתני	<i>mitni</i>	Mitnejský	יגחם	ינתם
מתניה	<i>mattanja</i>	Matanjáš	יגחמין	הינתם
מתניהו	<i>mattanjahu</i>	Matanjáš	יגחמציף	והינתם
מתקה	<i>mitka</i>	Mítka	יגדין	הקתם
מתרדת	<i>mitredat</i>	Mitredat	יגנקא	תדרתם
מתתה	<i>mattatta</i>	Matata	יגאין	התתם
מתתיה	<i>matitja</i>	Matitjáš	יגאמין	היתתם
מתתיהו	<i>matitjahu</i>	Matitjáš	יגאמציף	והיתתם
נא	<i>no</i>	Théby	יגח	אן

Hebrejský tvar	Fonetická transkripce	Transkripce hebr. propria v ČEP	Atbaš hebr. propria	Retrográdní čtení hebr. propria
נא אמוֹן	<i>no amon</i>	Théby (1), Amón (1)	חת תיפח	אן נומא
נב	<i>nov</i>	Nób	חש	בן
נבו	<i>nevo</i>	Nebó (9), Nébo (2), Nebo (1)	חשף	ובן
נבוזראדן	<i>nevuzaradan</i>	Nebúzaradán	חשפענתקח	נדארוזובן
נבוכדנאצר	<i>nevuchadneccar</i>	Nebúkadnesar	חשפלqחתהג	רצאנדוכובן
נבוכדראצר	<i>nevuchadreccar</i>	Nebúkadnesar	חשפלqנתהג	רצארדוכובן
נבושזבן	<i>nevušazban</i>	Nebúšazbán	חשפבשח	נבוזשובן
נבות	<i>navot</i>	Nábót	חשפא	תובן
נבח	<i>novach</i>	Nóbach	חשן	חבן
נבחז	<i>nivchaz</i>	Nibchaz	חשנע	זחבן
נבט	<i>nevat</i>	Nebát	חשט	טבן
נביות	<i>nevajot</i>	Nebajót	חשמפא	תויבן
נבל	<i>naval</i>	Nábal	חשך	לבן
נבלט	<i>nevallat</i>	Nebalat	חשכט	מלבן
נבשן	<i>nivšan</i>	Nibšán	חשבח	נשבן
ננג	<i>negev</i>	Negeb (33), Jih (10), Negebský (1)	חרש	בגן
ננה	<i>nogah</i>	Nógah	חריץ	הגן
נרב	<i>nadav</i>	Nádab	חקש	בדן
נרביה	<i>nedavja</i>	Nedabjáš	חקשמזין	היבדן
נהלל	<i>nahalal</i>	Nahalal	חצכך	ללהן
נהלל	<i>nahalol</i>	Nahalól	חצכך	ללהן
נהר פרת	<i>nahar perat</i>	Eufkrat	חצנ ונא	רהן תרף
נוד	<i>nod</i>	Nód	חפק	דון
נודב	<i>nodav</i>	Nódab	חפקש	בדון
נוחה	<i>nocha</i>	Nócha	חפניץ	החון
נון	<i>nun</i>	Nún (29), Nón (1)	חפח	נון
נועדיה	<i>noadja</i>	Nóadjáš (1), Nóadja (1)	חפזקמזין	הידעון
נח	<i>noach</i>	Noe	חן	חן
נחבי	<i>nachbi</i>	Nachbí	חנשם	יבחן
נחום	<i>nachum</i>	Nahum	חנפי	מוחן
נחום	<i>nechum</i>	Nechúm	חנפי	מוחן
נחור	<i>nachor</i>	Náchor	חנפנ	רוחן
נחלה	<i>nachla</i>	Nachala	חנכין	הלחן
נחליאל	<i>nachaliel</i>	Nachalíel	חנכמתך	לאילחן
נחלמי	<i>nechelami</i>	Nechelamský	חנכים	ימלחן
נחם	<i>nacham</i>	Nacham	חני	מחן
נחמיה	<i>nechemja</i>	Nehemjáš (5), Nechemjáš (3)	חנימין	הימחן
נחמני	<i>nachamani</i>	Nachamaní	חניחם	ינמחן
נחרי	<i>nachraj</i>	Nacharaj (1), Nachraj (1)	חננם	ירחן
נחש	<i>nachaš</i>	Náchaš	חנב	שחן
נחשון	<i>nachšon</i>	Nachšón	חנבפח	נושחן
נחשתא	<i>nechušta</i>	Nechušta	חנבאת	אתשחן
נחשתן	<i>nechuštan</i>	Nechuštán	חנבאח	נתשחן

Hebrejský tvar	Fonetická transkripce	Transkripce hebr. propria v ČEP	Atbaš hebr. propria	Retrográdní čtení hebr. propria
נחח	<i>nachat</i>	Nachat	חנא	תחן
נטופתי	<i>netofati</i>	Netófský (8), Netófan (1)	חטפואם	יתפוטן
נטעים	<i>netaim</i>	sadař	חטזמי	מיעטן
נטפה	<i>netofa</i>	netófský	חטוין	הפטן
ניבי	<i>nevaj</i>	Nébaj	חמשם	יבין
ניוח	<i>najot</i>	prorocký dům	חמפא	תוין
נינוה	<i>ninve</i>	Ninive	חמוחפין	הונין
ניסן	<i>nisan</i>	nísan	חמסח	נסין
נכה	<i>nechoh</i>	Néko	חליץ	הכן
נמואל	<i>nemuel</i>	Nemúel	חיפתך	לאומן
נמואלי	<i>nemueli</i>	nemúelský	חיפתכם	ילאומן
נמרד	<i>nimrod</i>	Nimrod	חיגק	דרמן
נמרה	<i>nimra</i>	Nimra	חיגין	הרמן
נמרים	<i>nimrim</i>	Nimrím	חיגמי	מירמן
נמשי	<i>nimši</i>	Nimší	חיבם	ישמן
נסרך	<i>nisroch</i>	Nisrok (1), Nisroch (1)	חסנל	כרסן
נעה	<i>nea</i>	Néa	חזין	הען
נעה	<i>noa</i>	Nóa	חזין	הען
נעיאל	<i>neiel</i>	Nefel	חזמתך	לאיען
נעם	<i>naam</i>	Naam	חזי	מען
נעמה	<i>naama</i>	Naama	חזיין	המען
נעמי	<i>naami</i>	---	חזים	ימען
נעמי	<i>noomi</i>	Noemi	חזים	ימען
נעמן	<i>naaman</i>	Naamán	חזיח	נמען
נעמתי	<i>naamat</i>	Naamatský	חזיאם	יתמען
נערה	<i>naara</i>	Naara	חזגין	הרען
נערי	<i>naaraj</i>	Naaraj	חזגם	ירען
נעריה	<i>nearja</i>	Nearjáš	חזגמיין	הירען
נערן	<i>naaran</i>	Naarán	חזגח	נרען
נה	<i>nof</i>	Memfis	חו	פן
נפג	<i>nefeg</i>	Nefeg	חור	גפן
נפוסים	<i>nefusim</i>	Nefúsejec	חופסמי	מיסופן
נפח	<i>nofach</i>	Nófach	חון	חפן
נפיש	<i>nafiš</i>	Náfíš (2), Nafíš (1)	חומב	שיפן
נפישים	<i>nefišsim</i>	Nefíšesejec	חומבסמי	מיסשיפן
נפתוח	<i>neftoach</i>	Neftóach	חואפן	חותפן
נפתחים	<i>naftuchim</i>	Naftúchan	חואנמי	מיחתפן
נפתלי	<i>naftali</i>	Neftalí (40), Neftalíovec (10)	חואכם	ילתפן
נציב	<i>neciv</i>	Nesíb	חהמש	ביצן
נציח	<i>neciach</i>	Nesíach	חהמן	חיצן
נקודא	<i>nekoda</i>	Nekód	חדפקת	אדוקן
נר	<i>ner</i>	Nér	חג	רן
נרגל	<i>nergal</i>	Nergal	חגרך	לגרן
נרגל שר אצר	<i>nergal sar ecer</i>	Nergal-sareser	בג חהג חגרך	לגרן רש רצא

Hebrejský tvar	Fonetická transkripce	Transkripce hebr. propria v ČEP	Atbaš hebr. propria	Retrográdní čtení hebr. propria
נריה	<i>nerija</i>	Nerijáš	חנמיץ	הירן
נתן	<i>natan</i>	Nátan	האח	נתן
נתן מלך	<i>netan melech</i>	Netan-melek	האח יכל	נתן כלם
נתנאל	<i>netanel</i>	Netaneel (11), Netanel (3)	האחתך	לאנתן
נתניה	<i>netanja</i>	Netanjáš	האחמיץ	הינתן
נתניהו	<i>netanjahu</i>	Netanjáš	האחמצף	והינתן
סבא	<i>seva</i>	Seba	ששת	אבס
סבאים	<i>seva'im</i>	Sebajec	ששתמי	מיאבס
סבכי	<i>sibbechaj</i>	Sibekaj	ששלם	יכבס
סברים	<i>sivrajim</i>	Sibrajim	ששנמי	מירבס
סבתא	<i>savta</i>	Sabta	ששאת	אתבס
סבתכא	<i>savtecha</i>	Sabteka	ששאלח	אכתבס
סדם	<i>sedom</i>	Sodoma (29), Sodomský (1)	סקי	מדס
סוא	<i>so</i>	Só	ספת	אוס
סודי	<i>sodi</i>	Sódí	ספקם	ידוס
סוח	<i>suach</i>	Súach	ספן	חוס
סוטאי	<i>sotaj</i>	Sótaj	ספטם	יטוס
סונה	<i>sevene</i>	Sevéne	ספחין	הגוס
סוסי	<i>susi</i>	Súsí	ספסם	יסוס
סוף	<i>suf</i>	Rákosové (24), Suf (1)	ספו	פוס
סופה	<i>sufa</i>	bouře	ספויץ	הפוס
סור	<i>sur</i>	Súr	ספג	רוס
סיון	<i>sivan</i>	síván	סמפח	גויס
סיוון	<i>sichon</i>	Síchon	סמנפח	גוויס
סין	<i>sin</i>	Sín (4), Sínská (2)	סמח	גיס
סיני	<i>sinaj</i>	Sínaj (22), Sínajská (13)	סמחם	יניס
סיני	<i>siní</i>	Síňan	סמחם	יניס
סינים	<i>sinim</i>	Síňan	סמחמי	מיניס
סיסרא	<i>sisra</i>	Sísera	סמסנת	אריסיס
סיעדה	<i>siaha</i>	Sía (1), Sía (1)	סמוציץ	ההעיס
סכות	<i>sikkut</i>	Sikút	סלפא	תוכס
סכות	<i>sukkot</i>	Sukót (12), Sukótský (1)	סלפא	תוכס
סכות בנות	<i>sukkot benot</i>	Sukót-benót	סלפא שחפא	תוכס תונב
סכיים	<i>sukkijim</i>	Sukejec	סלממי	מייכס
סככה	<i>sechacha</i>	Sekaka	סלליץ	הכס
סלא	<i>silla</i>	Sila	סכת	אלס
סלד	<i>seled</i>	Seled	סכק	דלס
סלו	<i>sallu</i>	Salú (1), Salaj (1)	סכף	ולס
סלוא	<i>sallu</i>	Salú (1), Salu (1)	סכפת	אולס
סלוא	<i>salu</i>	Sálú	סכפת	אולס
סלי	<i>sallaj</i>	Gabaj-salaj	סכם	ילס
סלכה	<i>salcha</i>	Salka	סכליץ	הכלס
סלע	<i>sela</i>	Sela (2), Séla (1)	סכו	עלס
סמגר נבו	<i>samgar nevu</i>	Samgar-nebú	סירג חשף	רגמס ובן
סמכיהו	<i>semachjahu</i>	Semakjáš	סילמצף	והיכמס

Hebrejský tvar	Fonetická transkripce	Transkripce hebr. propria v ČEP	Atbaš hebr. propria	Retrográdní čtení hebr. propria
סנאה	<i>senaa</i>	Senáa	סחתן	האנס
סנבלט	<i>sanvallat</i>	Sanbalat	סחשכט	טלבנס
סנה	<i>senne</i>	Sené	סחץ	הנס
סנואה	<i>senua</i>	Hasenua (1), Senúa (1)	סחפתן	האונס
סנחרוב	<i>sancheriv</i>	Sancherib	סחנמש	בירחנס
סנסנה	<i>sansanna</i>	Sansana	סחסחן	הנסנס
ססמי	<i>sismaj</i>	Sismaj	ססים	ימסס
ספ	<i>saf</i>	Sáf (1), Sipaj (1)	סו	פס
ספר	<i>sefar</i>	Sefár	סוג	רפס
ספרד	<i>sefarad</i>	Sefarad	סונק	דרפס
ספרויים	<i>sefarvajim</i>	Sefarvajim (4), Sefarvajím (1)	סונפמי	מירפס
ספרויים	<i>sefarvim</i>	Sefarvajec	סונפמי	מירפס
ספרח	<i>soferet</i>	Sóferet	סונא	תרפס
סרגון	<i>sargon</i>	Sargón	סנרפח	נוגרס
סרד	<i>sered</i>	Sered	סנק	זרס
סרדי	<i>sardi</i>	seredský	סנקם	ירס
סתר	<i>setur</i>	Setúr	סאפנ	רותס
סתרי	<i>sitri</i>	Sitrí	סאנם	ירתס
עבד	<i>eved</i>	Ebed	זשק	דבע
עבד אדם	<i>oved edom</i>	Obéd-edóm (19), Obéd-edómovec (1)	זשק חקי	דבע מדא
עבד מלך	<i>eved melech</i>	Ebedmelek	זשק יכל	דבע כלם
עבד מלך	<i>eved melech</i>	Ebedmelek	זשק יכל	דבע כלם
עבד ננו	<i>aved nego</i>	Abed-nego	זשק חרף	דבע וגן
עבדא	<i>avda</i>	Abda	זשקת	אדבע
עבדאל	<i>avdeel</i>	Abdeel	זשקתך	לאדבע
עבדון	<i>avdon</i>	Abdón	זשקפח	נודבע
עבדי	<i>avdi</i>	Abdí	זשקם	ידבע
עבדיאל	<i>avdiel</i>	Abdíel	זשקמתך	לאידבע
עבדיה	<i>ovadja</i>	Obadjáš (9), Óbadjáš (1), Abdijáš (1)	זשקמין	הידבע
עבדיהו	<i>ovadjahu</i>	Obadjáš	זשקמצף	והידבע
עבר	<i>ever</i>	Heber (9), Eber (5), Zaeufratí (3), Heberovec (1)	זשג	רבע
עברי	<i>ivri</i>	Hebrej (21), Hebrejka (3), Ibrí (1)	זשגם	ירבע
עבריים	<i>avarim</i>	Abárímské (2), Abarím (2), Abárím (1)	זשגמי	מירבע
עברון	<i>evron</i>	Ebrón	זשגח	נרבע
עברנה	<i>avrona</i>	Abróna	זשגחץ	הנרבע
עגלה	<i>egla</i>	Egla	זרכץ	הלגע
עגלון	<i>eglon</i>	Eglón	זרכפח	נולגע
עגלת שלישיה	<i>eglat šelišija</i>	Eglat-šelišija	בכמבמין זרכא	תלגע הישילש
עדא	<i>iddo</i>	Ido	זקת	אדע
עדד	<i>oded</i>	Óded (2), Odéd (1)	זקק	דדע
עדה	<i>ada</i>	Áda	זקץ	הדע

Hebrejský tvar	Fonetická transkripce	Transkripce hebr. propria v ČEP	Atbaš hebr. propria	Retrográdní čtení hebr. propria
עדוא	<i>iddo</i>	Ido (5), Idó (2)	זקפת	אודע
עדיאל	<i>adiel</i>	Adíel	זקמתך	לאידע
עדיה	<i>adaja</i>	Adajáš	זקמין	הידע
עדיהו	<i>adajahu</i>	Adajáš	זקמצף	והידע
עדין	<i>adin</i>	Adín	זקמח	נידע
עדינא	<i>adina</i>	Adína	זקמחת	אנידע
עדינו	<i>adino</i>	rozkoš	זקמחף	ונידע
עדיתים	<i>aditajim</i>	Adítajim	זקמאמי	מיתידע
עדלי	<i>adlaj</i>	Adlaj	זקכם	ילדע
עדלם	<i>adullam</i>	Adulám	זקכי	מלדע
עדלמי	<i>adullami</i>	adulamský	זקכים	ימלדע
עדן	<i>eden</i>	Edenu (12), Eden (4)	זקה	נדע
עדן	<i>eden</i>	Edenu (2), Eden (1)	זקה	נדע
עדנא	<i>adna</i>	Adna	זקחת	אנדע
עדנה	<i>adna</i>	Adna	זקחין	הנדע
עדנח	<i>adnach</i>	Adnach	זקחן	חנדע
עדערה	<i>adada</i>	Adeáda	זקחין	הדערה
עדר	<i>eder</i>	Eder (2), Éder (2)	זקנ	רדע
עדריאל	<i>adriel</i>	Adríel	זקנמתך	לאירדע
עוא	<i>avva</i>	Ava	זפת	אוע
עובד	<i>oved</i>	Obéd (9), Óbed (1)	זפשק	דבוע
עובל	<i>oval</i>	Óbal (1), Ébal (1)	זפשך	לבוע
עוג	<i>og</i>	Óg	זפר	גוע
עוה	<i>ivva</i>	Iva	זפיץ	הוע
עוים	<i>avvim</i>	Avejci (1), Avím (1), Avíjci (1)	זפמי	מיוע
עוית	<i>avit</i>	Avít	זפמא	תיוע
עוץ	<i>uc</i>	Ús	זפה	צוע
עורב	<i>orev</i>	Oréb	זפנש	ברוע
עותי	<i>utaj</i>	Útaj	זפאם	יתוע
עזא	<i>uzza</i>	Uza	זעת	אזע
עזאזל	<i>azazel</i>	Azázel	זעתעך	לזאזע
עזבוק	<i>azbuk</i>	Azbúk	זעשפר	קובזע
עזג	<i>azgad</i>	Azgd (2), Azgád (2)	זערק	דגזע
עזה	<i>azza</i>	Gáza	זעיץ	הזע
עזובה	<i>azuva</i>	Azúba	זעפשין	הבוזע
עזור	<i>azzur</i>	Azúr	זעפנ	רוזע
עזז	<i>azaz</i>	Azaz	זעע	זזע
עזיהו	<i>azazjahu</i>	Azazjáš	זעעמצף	והיזזע
עזי	<i>uzzi</i>	Uzí	זעם	יזע
עזיא	<i>uzijja</i>	Uzijáš	זעמת	איזע
עזיאל	<i>uziel</i>	Uzíel (15), Uzíelovec (1)	זעמתך	לאיזע
עזיאל	<i>aziel</i>	Azíel	זעמתך	לאיזע
עזיאלי	<i>azieli</i>	Ozíelec	זעמתכם	ילאיזע
עזיה	<i>uzijja</i>	Uzijáš	זעמין	היזע

Hebrejský tvar	Fonetická transkripce	Transkripce hebr. propria v ČEP	Atbaš hebr. propria	Retrográdní čtení hebr. propria
עזיהו	uzzijahu	Uzijáš	זעמזף	והיזע
עזיזא	aziza	Aziza	זעמעח	אזיזע
עזמות	azmavet	Azmávet	זעיפא	תומזע
עזן	azzan	Azan	זעח	נזע
עזקה	azeka	Azeka (6), Azéka (1)	זערץ	הקזע
עזר	ezer	Ezel	זעג	רזע
עזרא	eza	Ezdráš (19), Ezra (3)	זעגת	ארזע
עזראל	azarel	Azarel	זעגתך	לארזע
עזרה	eza	Eza	זעגץ	הרזע
עזרי	ezri	Ezrí	זעגם	ירזע
עזריאל	azriel	Azríel	זעגמתך	לאירזע
עזריה	azarja	Azarjáš	זעגמץ	הירזע
עזריקם	azrikam	Azríkam	זעגמדי	מקירזע
עזתי	azzati	Gázské (1), Gáza (1)	זעאם	יתזע
עטרה	atara	Atára	זטגץ	הרטע
עטרות	atarot	Atarót	זטגפא	תורטע
עטרות אדר	atarot addar	Atarót-adar	זטגפא תקנ	תורטע רדא
עטרות בית יואב	atarot bet joav	Atrót'an (1), Bét-joában (1)	שמא מפתש זטגפא	תורטע תיב באוי
עטרת שופן	atarot šofan	Atarót-šofan	זטגא כפוח	תרטע נפוש
עי	aj	Aj (25), Ajský (3)	זם	יע
עיבל	eval	Ébal	זמשך	לביע
עיה	ajja	Aj (1), Aja (1)	זמץ	היע
עיון	ijjon	Ijón	זמפח	נייע
עיטם	etam	Étam	זמטי	מטיע
עיי העברים	ijje haavarim	Ijé-abárfim	זמם צזשגמי	ייע מירבעה
עיים	ijim	Ijím	זממי	מייע
עילי	ilaj	Ílaj	זמכם	יליע
עילם	elam	Élam	זמכי	מליע
עין	ajin	Ajin	זמח	ניע
עין	en	---	זמח	ניע
עין גדי	en gedí	Én-gedí	זמח רקם	ניע ידג
עין גנים	en gannim	Én-ganífm	זמח רחמי	ניע מינג
עין דור	en dor	Én-dór	זמח קפג	ניע רוד
עין דר	en dor	Én-dór	זמח קג	ניע רד
עין דר	en dor	Én-dór	זמח קג	ניע רד
עין התנין	en hattannin	Dračí studna	זמח צאחמח	ניע נינתה
עין חדה	en chadda	Én-chada	זמח נקץ	ניע הדח
עין חצור	en chacor	Én-chasór	זמח נהפג	ניע רוצח
עין חרוד	en charod	Charód	זמח נגפק	ניע דורח
עין משפט	en mišpat	Énmišpát	זמח יבוט	ניע טפשמ
עין עגלים	en eglajim	Én-eglajim	זמח זרכמי	ניע מילגע
עין רגל	en rogel	Rogelu	זמח גרך	ניע לגר
עין רמון	en rimmon	Én-rimón	זמח גיפח	ניע נומר
עין שמש	en šemeš	Sluneční	זמח ביב	ניע שמש

Hebrejský tvar	Fonetická transkripce	Transkripce hebr. propria v ČEP	Atbaš hebr. propria	Retrográdní čtení hebr. propria
עין תפוח	<i>en tappuach</i>	Ěn-tapúach	זמח אופן	ניע חופת
עינים	<i>enajim</i>	Ěnajim (2), Ěnam (1)	זמחמי	מיניע
עינן	<i>enan</i>	Ěnan	זמחח	נניע
עיפה	<i>efa</i>	Ěfa	זמוץ	הפייע
עיפי	<i>efaj</i>	Efaj	זמום	יפייע
עיר	<i>ir</i>	Ír-nachaš (1), Írí (1), Ír (1)	זמג	רייע
עיר המלח	<i>ir hammelach</i>	Ír-melach	זמג ציכן	רייע חלמה
עיר החמרים	<i>ir hattemarim</i>	Palmové město	זמג צאינמי	רייע מירמתה
עיר שמש	<i>ir šemeš</i>	Ír-šemeš	זמג ביב	רייע שמש
עירא	<i>ira</i>	Íra	זמנת	ארייע
עירד	<i>irad</i>	Írad	זמנק	דרייע
עירו	<i>iru</i>	Írú	זמנף	ורייע
עירם	<i>iram</i>	Íram	זמני	מרייע
עית	<i>ajjat</i>	Aját	זמא	תייע
עכבור	<i>achbor</i>	Akbór	זלשפנ	רובכע
עכו	<i>akko</i>	Ako	זלף	וכע
עכור	<i>achor</i>	Akór	זלפנ	רוכע
עכן	<i>achan</i>	Akán	זלח	נכע
עכסה	<i>achsa</i>	Aksa	זלסץ	הסכע
עכר	<i>achar</i>	Akár	זלג	רכע
עכרון	<i>ochran</i>	Okran	זלגח	נרכע
עלא	<i>ulla</i>	Ula	זכת	אלע
עלוה	<i>alva</i>	Alva (1), Alja (1)	זכפץ	הולע
עלון	<i>alvan</i>	Alván (1), Alján (1)	זכפח	נולע
עלי	<i>eli</i>	Élí	זכם	ילע
עלמן	<i>almon</i>	Almón	זכיפח	נומלע
עלמן דבלתים	<i>almon divlatajim</i>	Almón-díblátajim	קשכאמי זכיח	נמלע מיתלבד
עלמת	<i>alemet</i>	Alemet	זכיא	תמלע
עמה	<i>umma</i>	Uma	זיץ	המע
עמון	<i>ammon</i>	Amónovec (99), Amón (3), Amónovský (2), Amónec (1)	זיפח	נומע
עמוני	<i>ammoni</i>	Amónec (6), Amónka (5), Amónský (4), Amónovec (1)	זיפחם	ינומע
עמוס	<i>amos</i>	Ámos	זיפס	סומע
עמוק	<i>amok</i>	Amók	זיפד	קומע
עמיאל	<i>ammíel</i>	Amíel	זימתך	לאימע
עמיהוד	<i>ammíhud</i>	Amíhud (7), Amíhúd (2), Amíchúr (1)	זימצפק	דוהימע
עמיזבר	<i>ammizavad</i>	Amízabad	זימעשק	דזימע
עמינדב	<i>ammínadav</i>	Amínadab	זימחקש	בדנימע
עמישרי	<i>ammíšaddaj</i>	Amíšadaj	זימבקם	ידישימע
עמל	<i>amal</i>	Ámal	זיך	למע
עמלק	<i>amalek</i>	Amálek (33), Amálekovec (2), Amálecký (1)	זיכר	קלמע
עמלקי	<i>amaleki</i>	Amálekovec (8), Amálek (2), Amálecký (1)	זיכדם	יקלמע

Hebrejský tvar	Fonetická transkripce	Transkripce hebr. propria v ČEP	Atbaš hebr. propria	Retrográdní čtení hebr. propria
עמנו אל	<i>immanu el</i>	Immanuel	זיחף תך	ונמע לא
עמסיה	<i>amasja</i>	Amasjáš	זיסמץ	היסמע
עמער	<i>amad</i>	Ameád	זיזק	דעמע
עמק	<i>emek</i>	Emek	זיד	קמע
עמק האלה	<i>emek haela</i>	dolina Posvátneho stromu	זיד צתכץ	קמע הלאה
עמק קציץ	<i>emek kecic</i>	Emek-kesis	זיד דהמה	קמע ציצק
עמרה	<i>amora</i>	Gomora	זיגץ	הרמע
עמרי	<i>omri</i>	Omri	זיגם	ירמע
עמרם	<i>amram</i>	Amrám (13), Amram (1)	זיני	מרמע
עמרמי	<i>amrami</i>	Amrámec	זינים	ימרמע
עמסא	<i>amasa</i>	Amasa	זיבת	אשמע
עמשי	<i>amasaj</i>	Amasaj	זיבם	ישמע
עמשסי	<i>amašsaj</i>	Amašsaj	זיבסם	יסשמע
ענב	<i>anav</i>	Anáb (1), Anab (1)	זחש	בנע
ענה	<i>ana</i>	Ana	זחץ	הנע
ענוב	<i>anuv</i>	Anúb	זחפש	בונע
עני	<i>unni</i>	Uní (2), Uni (1)	זחם	ינע
עניה	<i>anaja</i>	Anajáš	זחמץ	הינע
ענים	<i>anim</i>	Aním	זחמי	מינע
ענם	<i>anem</i>	Aném	זחי	מנע
ענמים	<i>ananim</i>	Anámec	זחימי	מינמע
ענמלך	<i>anammelech</i>	Anamelek	זחיכל	כלמענע
ענן	<i>anan</i>	Anan	זחח	בנע
ענני	<i>anani</i>	Ananí	זחחם	יננע
ענניה	<i>anonja</i>	Ananejáš (1), Ananja (1)	זחחמץ	היננע
ענק	<i>anak</i>	Anák (4), Anákovec (4), Anók (1)	זחד	קנע
ענקים	<i>anakim</i>	Anákovec	זחדמי	מיקנע
ענר	<i>aner</i>	Anér	זחג	רנע
ענת	<i>anat</i>	Anat	זחא	תנע
ענתות	<i>anatot</i>	Anatót	זחאפא	תותנע
ענתותי	<i>annetoti</i>	Anatótský	זחאפאם	יתותנע
ענתותיה	<i>antotijja</i>	Antótijáš	זחאפאמץ	היתותנע
ענתתי	<i>annetoti</i>	Anatótský	זחאאם	יתתנע
עפני	<i>ofni</i>	Ofní	זוחם	ינפע
עפר	<i>efer</i>	Éfer (2), Efer (2)	זוג	רפע
עפרה	<i>ofra</i>	Ofra	זוגץ	הרפע
עפרון	<i>efron</i>	Efrón	זוגפח	נורפע
עפרין	<i>efrajim</i>	---	זוגמח	נירפע
עציון נבר	<i>ecjon gever</i>	Esjón-geber	זהמפח רשג	נויצע רבג
עצם	<i>ecem</i>	Esem (2), Asem (1)	זחי	מצע
עצמון	<i>acmon</i>	Asmón	זחיפח	נומצע
עצני	<i>ecni</i>	oštěp	זחחם	ינצע
עקוב	<i>akkuv</i>	Akúb	זדפש	בוקע
עקר	<i>eker</i>	Eker	זדג	רקע

Hebrejský tvar	Fonetická transkripce	Transkripce hebr. propria v ČEP	Atbaš hebr. propria	Retrográdní čtení hebr. propria
עקרבִים	<i>akrabbim</i>	Svah štírů	זדגשמי	מיברקע
עקרון	<i>ekron</i>	Ekrón	זדגפח	נורקע
עקרוני	<i>ekroni</i>	Ekrónské (1), Ekróňan (1)	זדגפחם	ינורקע
עקש	<i>ikkeš</i>	Íkeš	זרב	שקע
ער	<i>ar</i>	Ar	זג	רע
ער	<i>er</i>	Er (7), Ér (3)	זג	רע
ערב	<i>orev</i>	Oréb (1), Havraní (1)	זגש	ברע
ערב	<i>arav</i>	Arábie	זגש	ברע
ערב	<i>arav</i>	Arábie (1), Arab (1)	זגש	ברע
ערבה	<i>arava</i>	Jordánská (5), Jordánský (1), Topolový (1), Araba (1)	זגשיץ	הברע
ערבי	<i>aravi</i>	Arab (5), Araba (2), Arabský (2)	זגשם	יברע
ערבתי	<i>arvati</i>	Arbátský	זגשאם	יתברע
ערד	<i>arad</i>	Arad	זגק	זרע
ערוער	<i>aroer</i>	Aróer	זגפזג	רעורע
ערי	<i>eri</i>	Éri	זגם	ירע
ערן	<i>eran</i>	Erán	זגח	נרע
ערוני	<i>erani</i>	eránský	זגחם	ינרע
ערעור	<i>aror</i>	Aróer	זגפג	רוערע
ערערי	<i>aroeri</i>	Aróerský	זגזגם	ירערע
ערפה	<i>orpa</i>	Orpa	זגויץ	הפרע
ערקי	<i>arki</i>	Arkejec	זגדם	יקרע
עשהאל	<i>asael</i>	Asáel	זגצתך	לאהשע
עשו	<i>esav</i>	Ezau (88), Ezauovec (5)	זגפ	ושע
עשיאל	<i>asiel</i>	Asíel	זגמתך	לאישע
עשיה	<i>asaja</i>	Asajáš	זגמץ	הישע
עשק	<i>esek</i>	Esek	זגד	קשע
עשות	<i>ašvat</i>	Ašvát	זגפא	תושע
עשן	<i>ašan</i>	Ašan (3), Ašán (1)	זגח	נשע
עשק	<i>ešek</i>	Ešek	זגד	קשע
עשחרות	<i>aštarot</i>	Aštarót	זגאגפא	תורתשע
עשחרת	<i>aštoret</i>	Aštoret (4), Aštarta (1)	זגאגא	תרתשע
עשחרת קרנים	<i>ašterot karnajim</i>	Aštarót-karnajim	דגחמי זגאגא	תרתשע מינרק
עשחרתי	<i>ašterati</i>	Ašterátský	זגאגאגאם	יתרתשע
עת קצין	<i>et kacim</i>	Et-kasín	זא דהמוח	תע ניצק
עתי	<i>ataj</i>	Ataj	זאם	יתע
עתיה	<i>ataja</i>	Atajáš	זאמץ	היתע
עתך	<i>atach</i>	Atak	זאל	כתע
עחלי	<i>atlaj</i>	Atlaj	זאכם	ילתע
עחליה	<i>atalja</i>	Atalja (15), Ataljáš (2)	זאכמץ	הילתע
עחני	<i>otni</i>	Otní	זאחם	ינתע
עחניאל	<i>otniel</i>	Otníel	זאחמתך	לאינתע
עתר	<i>eter</i>	Eter	זאג	רתע
פארן	<i>paran</i>	Páranská (6), Páran (5)	זתגח	נראף

Hebrejský tvar	Fonetická transkripce	Transkripce hebr. propria v ČEP	Atbaš hebr. propria	Retrográdní čtení hebr. propria
פגעיאל	<i>pagiel</i>	Pagíel	ורזמתך	לאיעגף
פרה צור	<i>peda cur</i>	Pedásur	וקץ הפנ	הדף רוץ
פרה צור	<i>peda cur</i>	Pedásur	וקץ הפנ	הדף רוץ
פרהאל	<i>pedahel</i>	Pedahél	וקצתך	לאהדף
פרהצור	<i>pedacur</i>	Pedásur	וקצהפנ	רוצהדף
פרון	<i>padon</i>	Padón	וקפח	נודף
פדיה	<i>pedaja</i>	Pedajáš	וקמץ	הידף
פדיהו	<i>pedajahu</i>	Pedajáš	וקמצף	והידף
פרו	<i>paddan</i>	Rovina	וקח	נדף
פרו ארם	<i>paddan aram</i>	Rovina	וקח תני	נדף מרא
פואה	<i>pua</i>	Púa	ופתץ	האוף
פיה	<i>puvva</i>	Púva	ופץ	הוף
פוט	<i>put</i>	Pút (4), Pútejec (3)	ופט	טוף
פוטסי פרע	<i>poti fera</i>	Potífera	ופטם ונז	יטוף ערף
פוטסיאל	<i>putiel</i>	Pútiel	ופטמתך	לאיטוף
פוטסיפר	<i>potifar</i>	Potífar	ופטמונ	רפיטוף
פוך	<i>puch</i>	---	ופל	כוף
פול	<i>pul</i>	Púl	ופך	לוף
פוני	<i>puni</i>	púvský	ופחם	ינוף
פונין	<i>punon</i>	Funón	ופחח	ננוף
פועה	<i>pua</i>	Púa	ופזץ	העוף
פורתא	<i>porata</i>	Pórata	ופנאח	אתרוף
פוחי	<i>puti</i>	Pútejec	ופאם	יתוף
פחת מואב	<i>pachat moav</i>	Pachat-moáb	ונא יפתש	תחף באום
פי בסת	<i>pi veset</i>	Pí-beset	ום שסא	יף תסב
פי החירת	<i>pi hachiroť</i>	Pí-chírot (2), Pí-chírót (1)	ום צנמנא	יף תריחה
פיכל	<i>pichol</i>	píkol	ומלך	לכיף
פינחס	<i>pinchas</i>	Pinchas	ומחנס	סחניף
פינן	<i>pinon</i>	Pínon	ומחח	נניף
פישון	<i>pišon</i>	Píšon	ומבפח	נושיף
פיתון	<i>piton</i>	Pítón	ומאפח	נותיף
פכרת הצנים	<i>pocheret haccევajim</i>	Pokeret (2), Sebjajimský (2)	ולנא צהשמי	תרכף מיבצה
פלאי	<i>pallui</i>	palúský	וכתם	יאלף
פלאיה	<i>pelaja</i>	Pelajáš	וכתמץ	היאלף
פלג	<i>peleg</i>	Peleg	וכר	גלף
פלדש	<i>pildaš</i>	Pildáš	וכקב	שדלף
פלרא	<i>pallu</i>	Palú (4), Palúovec (1)	וכפת	אולף
פלוני	<i>peloni</i>	Pelónský	וכפחם	ינולף
פלחא	<i>pilcha</i>	Pilchá	וכנת	אחלף
פלט	<i>pelet</i>	Pelet	וכט	טלף
פלשו	<i>palti</i>	Paltí (2), Paltejský (1)	וכטם	יטלף
פלשו	<i>piltaj</i>	Piltaj	וכטם	יטלף
פלטיאל	<i>paltiel</i>	Paltíel	וכטמתך	לאיטלף
פלטיה	<i>pelatja</i>	Pelatjáš	וכטמץ	היטלף

Hebrejský tvar	Fonetická transkripce	Transkripce hebr. propria v ČEP	Atbaš hebr. propria	Retrográdní čtení hebr. propria
פּלַטְיָהוּ	<i>pelatjahu</i>	Pelatjáš	וּכְטַמְצַף	והיטלף
פּלַיָּה	<i>pelaja</i>	Pelajáš	וּכְמִן	הילף
פּלַל	<i>palal</i>	Pálal	וּכַךְ	ללף
פּלַלְיָה	<i>pelalja</i>	Pelajáš	וּכְכִמִּין	היללף
פּלַשֶׁת	<i>pelešet</i>	Pelištea	וּכְבֵּא	תשלף
פּלַשְׁתִּי	<i>pelišti</i>	Pelištejec	וּכְבֵּאִם	יתשלף
פּלַשְׁתִּים	<i>pelištim</i>	Pelištejec	וּכְבֵּאִמִּי	מיתשלף
פּלַת	<i>pelet</i>	Pelet	וּכֵא	תלף
פּלַתִּי	<i>peleti</i>	Peletejec	וּכֵאִם	יתלף
פְּנוּאֵל	<i>penuel</i>	Penúel	וּחְפַתֵּךְ	לאונף
פְּנִיאֵל	<i>peniel</i>	Peníel	וּחְמַתֵּךְ	לאינף
פְּנִינָה	<i>peninna</i>	Penina	וּחְחִין	הננף
פַּס דַּמִּים	<i>pas dammim</i>	Pas-damím	וּס קִימִי	ספ מימד
פַּסְנָה	<i>pisga</i>	Pisga	וּסְרִין	הגסף
פַּסַּח	<i>paseach</i>	Paseach	וּסֵן	חסף
פַּסַּךְ	<i>pasach</i>	Pásak	וּסֵל	כסף
פַּסְפָּה	<i>pispa</i>	Pispa	וּסוּין	הפספף
פַּעוּ	<i>pau</i>	Paú (1), Paí (1)	וּזַף	ועף
פַּעוּר	<i>peor</i>	Peór	וּזַפֵּן	רועף
פַּעֲלַתִּי	<i>peulletaj</i>	Peúletaj	וּזְכֵאִם	יתלעף
פַּעֲרִי	<i>paaraj</i>	Paaraj	וּזִנֵּם	ירעף
פַּקוּד	<i>pekod</i>	Pekód	וּדַפֵּק	דוקף
פַּקַּח	<i>pekach</i>	Pekach	וּדֵן	חקף
פַּקַּחְיָה	<i>pekachja</i>	Pekachjáš	וּדְנַמִּין	היחקף
פַּרְאִם	<i>piram</i>	Pirám	וּגַתִּי	מארף
פַּרְהַ	<i>para</i>	Para	וּגִץ	הרף
פַּרְהַ	<i>pura</i>	Púra	וּגִץ	הרף
פַּרְוּדָא	<i>peruda</i>	Perúda (1), Perída (1)	וּגַפְקַת	אדורף
פַּרוּחַ	<i>paruach</i>	Parúach	וּגַפֵּן	חורף
פַּרוּיִם	<i>parvajim</i>	parvajimský	וּגַפְמִי	מיוורף
פַּרְזִי	<i>perizzi</i>	Perizejec	וּגַעַם	יזרף
פַּרְמַשְׁחָא	<i>parmašta</i>	Parmašta	וּגַיְבֵאֵת	אתשמרף
פַּרְנַךְ	<i>parnach</i>	Parnak	וּגַחַל	כנרף
פַּרְס	<i>paras</i>	Peršan (4), Perský (1), Persie (1)	וּגַס	סרף
פַּרְסִי	<i>parsi</i>	perský	וּגַסֵּם	יסרף
פַּרְעֹה	<i>paroh</i>	faraón	וּגַזִּין	הערף
פַּרְעֹשׁ	<i>paroš</i>	Pareoš	וּגַזֵּב	שערף
פַּרְעֻתוֹן	<i>piraton</i>	Pireatón	וּגַזַּאפַּח	נותערף
פַּרְעֻתוֹנִי	<i>piratoni</i>	Pireatónský	וּגַזַּאפַּחֵם	ינותערף
פַּרְפַּר	<i>parpar</i>	Parpar	וּגַוֵּן	רפרף
פַּרְץ	<i>perec</i>	Peres (14), Peresovec (1), Perasím (1)	וּגַה	צרף
פַּרְץ עֲזָא	<i>perec uzza</i>	Peres-uzza	וּגַה זַעַת	צרף אזע
פַּרְצִי	<i>parci</i>	peresk	וּגַהֵם	יצרף
פַּרְצִים	<i>peracim</i>	---	וּגַהֲמִי	מיצרף

Hebrejský tvar	Fonetická transkripce	Transkripce hebr. propria v ČEP	Atbaš hebr. propria	Retrográdní čtení hebr. propria
פרש	<i>pereš</i>	Pereš	וגב	שרף
פרשנדהא	<i>paršandata</i>	Paršandata	וגבחהא	אתדגשרף
פרת	<i>perat</i>	Euftrat	ונא	תרף
פשחור	<i>pašchur</i>	Paščúr	ובנפנ	רוחשף
פתואל	<i>petuel</i>	Petúel	ואפתך	לאותך
פתור	<i>petor</i>	Petór	ואפנ	רותך
פתחיה	<i>petachja</i>	Petachjáš	ואנמץ	היחתך
פתם	<i>pitom</i>	Pítom	ואי	מתך
פתרוס	<i>patros</i>	Patrós	ואנפס	סורתך
פתרסים	<i>patrusim</i>	Patrúsán	ואנסמי	מיסרתך
צאנן	<i>caanan</i>	Saanán	התחח	ננאץ
צבאים	<i>cevojim</i>	sebojjský	השחמי	מיאבץ
צבבה	<i>coveva</i>	Sóbeba	הששץ	הבבץ
צבוים	<i>cevojim</i>	Sebojím	השפממי	מייובץ
צביא	<i>civja</i>	Sibja	השמת	איבץ
צביה	<i>civja</i>	Sibja	השמץ	היבץ
צבעון	<i>civon</i>	Síbeón	השזפח	נועבץ
צבעים	<i>cevoim</i>	Seboím	השזמי	מעבץ
צדר	<i>cedad</i>	Sedad	הקק	דדץ
צדוק	<i>cadok</i>	Sádok (51), Sádokovec (2)	הקפד	קודץ
צדים	<i>ciddim</i>	Sídím	הקמי	מידץ
צדקיהו	<i>cidkijahu</i>	Sidkijáš	הקדמצף	והיקדץ
צובה	<i>cova</i>	Sóba	הפשץ	הבוץ
צוער	<i>cuar</i>	Súar	הפזג	רעוץ
צוף	<i>cuf</i>	Súf	הפו	פוץ
צופח	<i>cofach</i>	Sófach	הפון	חפוץ
צופי	<i>cofaj</i>	Sófaj	הפום	יפוץ
צופים	<i>cofim</i>	Ramatajim-sófim	הפומי	מיפוץ
צופר	<i>cofar</i>	Sófar	הפוג	רפוץ
צור	<i>cur</i>	Skála (7), Súr (5)	הפג	רוץ
צור ערב	<i>cur orev</i>	Havraní	הפג זגש	רוץ ברע
צורי	<i>cori</i>	Týřan	הפגם	ירוץ
צורי שדי	<i>curi šaddaj</i>	Surřšadaj	הפגם בקם	ירוץ ידש
צוריאל	<i>curiel</i>	Súriel	הפגמתך	לאירוץ
צורישדי	<i>curiřšaddaj</i>	Surřšadaj	הפגמבקם	ידשירוץ
צורפי	<i>corfi</i>	zlatník	הפגום	יפרוץ
צחר	<i>cachar</i>	---	הנג	רחץ
צחר	<i>cochar</i>	Sóchar (3), Sochar (1)	הנג	רחץ
ציבא	<i>civa</i>	Síba	המשת	אביץ
צידון	<i>cidon</i>	Sídón	המקפח	נודיץ
צידוני	<i>cidoni</i>	Sidóňan (8), Sidónec (2)	המקפחם	ינודיץ
צידני	<i>cidoni</i>	Sidóňan (3), Sidónec (2), Sidóňanka (1)	המקחם	ינדיץ
ציון	<i>cijon</i>	Sijón (118), Sijónská (1)	המפח	נויץ
ציחא	<i>cicha</i>	Sícha	המנת	אחיץ

Hebrejský tvar	Fonetická transkripce	Transkripce hebr. propria v ČEP	Atbaš hebr. propria	Retrográdní čtení hebr. propria
ציער	<i>cior</i>	Síor	המזג	רעיץ
ציץ	<i>cic</i>	květ	המה	ציץ
צלה	<i>cilla</i>	Sila	הכץ	הלץ
צלמון	<i>calmon</i>	Salmón	הכיפח	נומלץ
צלמנה	<i>calmona</i>	Salmóna	הכיוחץ	הנמלץ
צלמנע	<i>calmunna</i>	Salmuna	הכיוחז	ענמלץ
צלע	<i>cela</i>	Sela	הכז	עלץ
צלע האלף	<i>cela haelef</i>	Sela (1), Elef (1)	הכז צחכו	עלץ פלאה
צלף	<i>calaf</i>	Salaf	הכו	פלץ
צלפחד	<i>celofchad</i>	Selofchad	הכונק	דחפלץ
צלצח	<i>celcach</i>	Selsach	הכהן	חצלץ
צלק	<i>celek</i>	Selek	הכד	קלץ
צלתאי	<i>cilletaj</i>	Siletaj (1), Siltaj (1)	הכאם	יתלץ
צמרי	<i>cemari</i>	Semárec	היגם	ירמץ
צמריים	<i>cemarajim</i>	Semarájim (1), Semarajim (1)	היגמי	מירמץ
צן	<i>cin</i>	Sin	הח	נץ
צעיר	<i>cair</i>	Sáir	הזמג	ריעץ
צען	<i>coan</i>	Sóan (3), Sóanské (2)	הזח	נעץ
צעננים	<i>caananim</i>	Saananím (1), Saanajim (1)	הזחחמי	מיננעץ
צער	<i>coar</i>	Sóar (8), Soár (1)	הזג	רעץ
צפו	<i>cefo</i>	Sefó (2), Sefí (1)	הוף	ופץ
צפון	<i>cafon</i>	Sever (10), Safón (1)	הופח	נופץ
צפור	<i>cippor</i>	Sipór	הופג	רופץ
צפיון	<i>cifjon</i>	Sifjón (1), Sefón (1)	הומפח	ניפץ
צפים	<i>cofim</i>	---	הומי	מיפץ
צפניה	<i>cefanja</i>	Sefanjáš (9), Sofonjáš (1)	הוחמץ	הינפץ
צפנת פענח	<i>cofnat paneach</i>	Safenat (1), Paneach (1)	הוחא וזחן	תנפץ חנעף
צפר	<i>cofar</i>	Sófar	הוג	רפץ
צפרה	<i>cippora</i>	Sipora	הוגץ	הרפץ
צפת	<i>cefat</i>	Sefat	הוא	תפץ
צקלג	<i>ciklag</i>	Siklag	הדכר	גלקץ
צר	<i>cer</i>	Ser	הג	רץ
צר	<i>cor</i>	Týr (33), Týrský (3), Sór (1)	הג	רץ
צרה	<i>cereda</i>	Sereda	הנקץ	הדרץ
צרויה	<i>ceruja</i>	Serúja	הגפמץ	היורץ
צרועה	<i>cerua</i>	Serúa	הגפזץ	העורץ
צרוך	<i>ceror</i>	Serór	הגפג	רורץ
צרה	<i>cora</i>	Sorea	הגזץ	הערץ
צרעי	<i>cori</i>	Sorejec	הגזם	יערץ
צרעתי	<i>corati</i>	Soreatejec	הגזאם	יתערץ
צרפת	<i>corfat</i>	Sarepta	הגוא	תפרץ
צרה	<i>cerera</i>	Seréra	הגנץ	הררץ
צרת	<i>ceret</i>	Seret	הנא	תרץ
צרת השחר	<i>ceret haššachar</i>	Seret-šachar	הנא צכנג	תרץ רחשה

Hebrejský tvar	Fonetická transkripce	Transkripce hebr. propria v ČEP	Atbaš hebr. propria	Retrográdní čtení hebr. propria
צרתן	<i>cortan</i>	Saretan	הגאח	נתרץ
קבצאל	<i>kavceel</i>	Kabseel	דשהתך	לאצבק
קבצאים	<i>kivcajim</i>	Kibsajim	דשהמי	מיצבק
קברות התאוה	<i>kivrot hattaava</i>	Kibrót-taava	צאחפץ דשנפא	תורבק הואתה
קדמה	<i>kedma</i>	Kedma	דקיץ	המדק
קדמות	<i>kedemot</i>	Kedemót	דקיפא	תומדק
קדמיאל	<i>kadmiel</i>	Kadmíel	דקימתך	לאמדק
קדמוני	<i>kadmoni</i>	Kadmónec	דקיחם	ינמדק
קדר	<i>kedar</i>	Kédar (8), Kédarec (3)	דקג	רדק
קדרון	<i>kidron</i>	Kidrónský	דקנפח	נורדק
קדש	<i>kadeš</i>	Kádeše (11), Kádeš (3)	דקב	שדק
קדש	<i>kedeš</i>	Kedeš	דקב	שדק
קדש ברנע	<i>kadeš barnea</i>	Kádeš-barnea	דקב שנחזו	שדק ענרב
קהלתה	<i>kehelata</i>	Kehelata	דצכאץ	התלהק
קת	<i>kehat</i>	Kehatovec (16), Kehat (16)	דצא	תהק
קתתי	<i>kehati</i>	Kehatovec (8), Kehat (1)	דצאם	יתהק
קה	<i>keve</i>	---	דפיץ	הוק
קוליה	<i>kolaja</i>	Kólajáš	דפכמץ	הילוק
קוע	<i>koa</i>	Kóa	דפו	עוק
קויץ	<i>koc</i>	Kós	דפה	צוק
קורא	<i>kore</i>	Kóre	דפנת	ארוק
קורא	<i>kore</i>	Kóre	דפנת	ארוק
קושיהו	<i>kušajahu</i>	Kúšajáš	דפבמצף	והישוק
קטורה	<i>ketura</i>	Ketúra	דשפניץ	הרושק
קטרון	<i>kitron</i>	Kitrón	דשנפח	נורטק
קטת	<i>kattat</i>	Katat	דטא	תטק
קין	<i>kajin</i>	Kain (16), Kajin (3)	דמח	ניק
קינה	<i>kina</i>	Kína	דמוחץ	הניק
קיני	<i>keni</i>	Kénijec (11), Kinejec (1)	דמוחם	יניק
קינן	<i>kenan</i>	Kénan	דמוחח	נניק
קיר	<i>kir</i>	Kír	דמוג	ריק
קיר חרש	<i>kir cheres</i>	Kír-cheres	דמוג נגב	ריק שרח
קיר חרשת	<i>kir charaset</i>	kírcharešetský	דמוג נגבא	ריק תשרח
קיר חרשת	<i>kir chareset</i>	kírcharesetský	דמוג נגבא	ריק תשרח
קיר מואב	<i>kir moav</i>	Kír (1), Moábský (1)	דמוג יפתח	ריק באום
קורס	<i>keros</i>	Kéros	דמוגס	סריק
קיש	<i>kiš</i>	Kíš	דמב	שיק
קישון	<i>kišon</i>	Kíšon (5), Kíšonský (1)	דמבפח	נושיק
קישי	<i>kiši</i>	Kiší	דמבם	ישיק
קלי	<i>kallaj</i>	Kalaj	דכם	ילק
קליה	<i>kelaja</i>	Kelajáš	דכמוץ	הילק
קלישא	<i>kelita</i>	Kelíta	דכמשת	אטילק
קמואל	<i>kemuel</i>	Kemúel	דיפתך	לאומק
קמוון	<i>kamon</i>	Kamón	דיפח	נומק

Hebrejský tvar	Fonetická transkripce	Transkripce hebr. propria v ČEP	Atbaš hebr. propria	Retrográdní čtení hebr. propria
קנה	<i>kana</i>	Kána	דחץ	הנק
קנו	<i>kenaz</i>	Kenaz	דחע	זנק
קנזי	<i>kenizzi</i>	Kenazejec	דחעם	יזנק
קנת	<i>kenat</i>	Kenat	דחא	תנק
קעילה	<i>keila</i>	Keila	דזמכץ	הליעק
קציעה	<i>kecia</i>	Kesía	דהמוזץ	העיצק
קרח	<i>kareach</i>	Káreach (13), Karéach (1)	דגן	חרק
קרח	<i>korach</i>	Kórach (26), Kórachovec (11)	דגן	חרק
קרחי	<i>korchi</i>	Kórachovec (5), Korchjtec (1)	דגנם	יחרק
קריות	<i>kerijot</i>	Kerijót (2), Kerijót-chesrón (1)	דגמפא	תוירק
קרית	<i>kirjat</i>	Kirjat	דגמא	תירק
קרית ארבע	<i>kirjat arba</i>	Kirjat-arba (7), Arba (2)	דגמא חנשז	תירק עברא
קרית בעל	<i>kirjat baal</i>	Kirjat-baal	דגמא שיך	תירק לעב
קרית בעל	<i>kirjat baal</i>	Kirjat-baal	דגמא שיך	תירק לעב
קרית הארבע	<i>kirjat haarba</i>	Kirjat-arba	דגמא צחנשז	תירק עבראה
קרית היערים	<i>kirjat hajjearim</i>	Kirjat-jearím	צמזממי דגמא	תירק מירעיה
קרית חצות	<i>kirjat chucot</i>	Kirjat-chusót	דגמא נהפא	תירק תוצח
קרית יערים	<i>kirjat jearim</i>	Kirjat-jearím	דגמא מזממי	תירק מירעיה
קרית סנה	<i>kirjat sanna</i>	Kirjat-sana	דגמא סחץ	תירק הנס
קרית ספר	<i>kirjat sefer</i>	Kirjat-sefer	דגמא סוג	תירק רפס
קרית ספר	<i>kirjat sefer</i>	Kirjat-sefer	דגמא סוג	תירק רפס
קרית ערים	<i>kirjat arim</i>	kirjatárimský	דגמא זגמי	תירק מירע
קריתים	<i>kirjatajim</i>	Kirjatajim (4), Kirjátajim (2)	דגמאמי	מיתירק
קרן	<i>keren</i>	Keren-ha-púk	דגח	נרק
קרנים	<i>karnajim</i>	---	דגחמי	מינרק
קרקע	<i>karka</i>	Karka	דגדז	עקרק
קרקר	<i>karkor</i>	Karkór	דגדג	רקרק
קרתה	<i>karta</i>	Karta	דגאץ	התרק
קרתן	<i>kartan</i>	Kartan	דגאח	נתרק
קשיון	<i>kišjon</i>	Kišjón	דבמפח	נוישק
ראה	<i>roe</i>	Haróe	גתץ	האר
ראובן	<i>reuven</i>	Rúbén (38), Rúbenovec (31)	גתפשח	נבואר
ראובני	<i>reuvei</i>	Rúbenevec (10), Rúben (3), Rúbenský (1), Rúbenec (1)	גתפשחם	ינבואר
ראומה	<i>reuma</i>	Reúma	גתפיץ	המואר
ראה	<i>reja</i>	Reajáš	גתמץ	היאר
ראמות	<i>ramot</i>	Rámot	גתיפא	תומאר
ראמות גלעד	<i>ramot gilad</i>	Rámot (20), Gileád (20)	גתיפא רכזק	תומאר דעלג
ראמת נגב	<i>ramat negev</i>	Ramat-negeb	גתיא חרש	תמאר בגן
ראש	<i>roš</i>	Róš	גתב	שאר
רבה	<i>rabba</i>	Raba	גשץ	הבר
רבית	<i>rabbit</i>	Rabít	גשמא	תיבר
רבלה	<i>rivla</i>	Ribla	גשכץ	הלבר
רבע	<i>reva</i>	Reba	גשז	עבר

Hebrejský tvar	Fonetická transkripce	Transkripce hebr. propria v ČEP	Atbaš hebr. propria	Retrográdní čtení hebr. propria
רבקה	<i>rivka</i>	Rebeka	גשרין	הקבר
רגלים	<i>roglim</i>	Rogelím	גרכמי	מילגר
רגם	<i>regem</i>	Regem	גרי	מגר
רגם מלך	<i>regem melech</i>	Regem-melek	גרי יכל	מגר כלם
רדי	<i>raddaj</i>	Radaj	גקם	ידר
רהב	<i>rahav</i>	Rahaba	גצש	בהר
רהגה	<i>rohga</i>	Rohga	גצרין	הגהר
רודנים	<i>rodanim</i>	Ródanec	גפקחמי	מינדור
רומה	<i>ruma</i>	Dúma (1), Rúma (1)	גפיין	המור
רות	<i>rut</i>	Rút	גפא	תור
רזון	<i>rezon</i>	Rezón	געפח	נזור
רחב	<i>rachav</i>	Rachab	גנש	בחר
רחבות	<i>rechovot</i>	Rechobót	גנשפא	תובחר
רחביהו	<i>rechavjahu</i>	Rechabjáš	גנשמצף	והיבחר
רחבעם	<i>rechavam</i>	Rechabeám	גנשזי	מעבחר
רחבת עיר	<i>rechovot ir</i>	Rechobót-ír	גנשא זמנ	תבחר ריע
רחוב	<i>rechov</i>	Rechób (9), Rechob (1)	גנפש	בוחר
רחום	<i>rechum</i>	Rechúm (3), Rechum (1)	גנפי	מוחר
רחל	<i>rachel</i>	Ráchel	גנך	לחר
רחם	<i>racham</i>	Racham	גני	מחר
ריבי	<i>rivaj</i>	Ríbjaj	גמשם	יביר
ריפת	<i>rifat</i>	Rífat	גמוא	תפיר
רכב	<i>rechav</i>	Rekáb (12), Bét-rekab (1)	גלש	בכר
רכבים	<i>rechavim</i>	Rekábejec	גלשמי	מיבכר
רכה	<i>recha</i>	Réka	גליץ	הכר
רכל	<i>rachal</i>	Rákal	גלך	לכר
רם	<i>ram</i>	Rám	גי	מר
רמה	<i>rama</i>	Ráma (20), Ramat-mispa (1), Ramatajim-sóřím (1)	גיין	המר
רמון	<i>rimmon</i>	Rimón (8), Rimónu (7)	גיפח	נומר
רמון פרץ	<i>rimmon peres</i>	Rimón-peres	גיפח ונה	נומר צרף
רמונו	<i>rimmono</i>	Rimónó	גיפחף	ונומר
רמות	<i>ramot</i>	Jeramót	גיפא	תומר
רמות נגב	<i>ramot negev</i>	Rámot (1), Negeb (1)	גיפא חרש	תומר בגן
רמיה	<i>ramja</i>	Ramjáš	גימין	הימר
רמליהו	<i>remaljahu</i>	Remaljáš	גיכמצף	והילמר
רממתי עזר	<i>romamti ezer</i>	Rómamti-ezer	גייאם זענ	יתממר רזע
רמת	<i>remet</i>	Remet	גיא	תמר
רמת לחי	<i>ramat lechi</i>	Rámam-lechí	גיא כנס	תמר יחל
רמתי	<i>ramati</i>	Rámamtský	גיאם	יתמר
רנה	<i>rinna</i>	Rina	גחין	הנר
רסה	<i>rissa</i>	Risa	גסין	הסר
רסן	<i>resen</i>	Resen	גסח	נסר
רעו	<i>reu</i>	Reú	גזף	וער
רעואל	<i>reuel</i>	Reúel	גזפתך	לאוער

Hebrejský tvar	Fonetická transkripce	Transkripce hebr. propria v ČEP	Atbaš hebr. propria	Retrográdní čtení hebr. propria
רעי	<i>rei</i>	Reí	גזם	יער
רעליה	<i>reelaja</i>	Reelajáš	גזכמז	הילער
רעמה	<i>rama</i>	Raema	גזיץ	המער
רעמיה	<i>raamja</i>	Raamjáš	גזימץ	הימער
רעמסס	<i>rameses</i>	Rameses (4), Raamses (1)	גזיסס	ססמער
רפא	<i>rafa</i>	Bét-ráfa (1), Ráfa (1)	גות	אפר
רפאים	<i>refaim</i>	Refájec	גותמי	מיאפר
רפאל	<i>refael</i>	Refael	גותך	לאפר
רפה	<i>rafa</i>	Ráfa	גויץ	הפר
רפוא	<i>rafu</i>	Rafú	גופת	אופר
רפח	<i>refach</i>	Refach	גון	חפר
רפידים	<i>refidim</i>	Refídím (3), Refídím (2)	גומקמי	מידפר
רפיה	<i>refaja</i>	Refajáš	גומץ	היפר
רצא	<i>ricja</i>	Risja	גהמת	איצר
רצין	<i>recin</i>	Resín	גהמח	ניצר
רצה	<i>recef</i>	Resef	גהו	פצר
רצפה	<i>ricpa</i>	Rispa	גהויץ	הפצר
רקון	<i>rakkon</i>	Rakón	גרפח	נוקר
רקם	<i>rekem</i>	Rekem (5), Rekemem (1)	גדי	מקר
רקת	<i>rakkat</i>	Rakat	גרא	תקר
רשה	<i>rešef</i>	Rešef	גבו	פשר
רתמה	<i>ritma</i>	Ritma	גאיץ	המתר
שבם	<i>sevam</i>	Sebám	בשי	מבש
שבמה	<i>sivma</i>	Sibma	בשיץ	המבש
שגוב	<i>seguv</i>	Segúb	ברפש	בוגש
שדים	<i>siddim</i>	Sidím	בקמי	מידש
שוכה	<i>sochoh</i>	Sóko	בפלץ	הכוש
שוכתים	<i>suchatim</i>	Súkaťan	בפלאמי	מיתכוש
שטנה	<i>sitna</i>	Sitná	בטחץ	הנטש
שיאן	<i>sion</i>	Síon	במתח	נאיש
שכו	<i>sechu</i>	Sekú	בלף	וכש
שכיה	<i>sochja</i>	Sakejáš	בלמוץ	היכש
שכר	<i>sachar</i>	Sakar (1), Sákar (1)	בלג	רכש
שלמא	<i>salma</i>	Salma	בכית	אמלש
שלמון	<i>salmon</i>	Salmón	בכיפח	נומלש
שלמי	<i>salmaj</i>	Šamlaj (1), Šalmaj (1)	בכים	ימלש
שמלה	<i>samla</i>	Samla	ביכץ	הלמש
שניר	<i>senir</i>	Senír	בחמוג	רינש
שעיר	<i>seir</i>	Seír (28), Seírské (7), Seírovec (2)	בזמוג	ריעש
שעירה	<i>seira</i>	Seíra	בזמוץ	הריעש
שערים	<i>seorim</i>	Seórim	בזנמי	מירעש
שפמות	<i>sifmot</i>	Sifmót	בויפא	תומפש
שר סכים	<i>sar sechim</i>	Sarsekím	בג סלמי	רש מיכס
שראצר	<i>sarecer</i>	Sareser (2), Sar-eser (1)	בנתהג	רצארש

Hebrejský tvar	Fonetická transkripce	Transkripce hebr. propria v ČEP	Atbaš hebr. propria	Retrográdní čtení hebr. propria
שרה	sara	Sára	בנין	הרש
שרוג	serug	Serúg	בנפר	גורש
שרח	serach	Serach	בנן	חרש
שרי	saraj	Sáraj	בנס	ירש
שריד	sarid	Saríd	בנמק	דירש
שריה	seraja	Serajáš	בנמין	הירש
שריהו	serajahu	Serajáš	בנמצף	והירש
שרין	sirjon	Sirjón	בנמח	נירש
שרף	saraf	Ohnivec (1), Sáraf (1)	בנו	פרש
שואל	šaul	Saul (386), Šaul (5), Šaúl (4)	בתפך	לואש
שואלי	šauli	šaulský	בתפכס	ילואש
שאל	šeat	Šeal	בתך	לאש
שאלתיאל	šeatliel	Šealtíel	בתכאמתך	לאיתלאש
שאר ישוב	šear jašuv	Šearjašúb	בתג מבפש	ראש בושי
שאה	šeera	Šeera	בתגין	הראש
שבא	ševa	Sába (9), Šeba (7), Šeby (4), Šéba (2), Šebovec (1)	בשת	אבש
שבאים	ševaim	Šebajec	בשחמי	מיאבש
שבואל	ševuel	Šúbael (3), Šebúel (3)	בשפתך	לאובש
שבט	ševat	šebát	בשט	טבש
שבי	šovaj	Šobaj	בשם	יבש
שבי	šovi	Šóbi	בשם	יבש
שבנא	ševna	Šebna	בשחת	אנבש
שבניה	ševanja	Šebanjáš	בשחמין	הינבש
שבניהו	ševanjahu	Šebanjáš	בשחמצף	והינבש
שבע	ševa	Šeba	בשז	עבש
שבעה	šiva	Šibea	בשזין	העבש
שבר	šever	Šeber	בשג	רבש
שבתי	šabbetaj	Šabetaj	בשאם	יתבש
שגה	šage	Šagé	ברין	הגש
שדיאור	šedeur	Šedeúr	בקמחפג	רואידש
שדרך	šadrach	Šadrak	בקגל	כרדש
שהם	šoham	Šóham	בצי	מהש
שוא	ševa	Šeja (1), Ševa (1), Šavša (1)	בפת	אוש
שובב	šovav	Šóbab (3), Sóbab (1)	בפשש	בבוש
שובך	šovach	Šóbak (2), Šófak (2)	בפשל	כבוש
שובל	šoval	Šóbal	בפשך	לבוש
שובק	šovek	Šobek	בפסד	קבוש
שיה	šave	Šáve	בפיץ	הוש
שיח	šuah	Šúach	בפן	חוש
שיחה	šucha	Šúcha	בפנין	החוש
שיחי	šuchi	Šúchský	בפנס	יחוש
שיחם	šucham	Šúcham	בפני	מחוש
שיחמי	šuchami	šúchamský	בפנים	ימחוש
שילמית	šulammit	Šulamítka	בפכימא	תימלוש

Hebrejský tvar	Fonetická transkripce	Transkripce hebr. propria v ČEP	Atbaš hebr. propria	Retrográdní čtení hebr. propria
שומר	<i>šomer</i>	Šómer	בפיג	רמוש
שוני	<i>šuni</i>	Šúni	בפחם	יגוש
שונם	<i>šunem</i>	Šúnem	בפחי	מגוש
שונמית	<i>šunammit</i>	Šúnemanka	בפחמא	תימגוש
שיע	<i>šua</i>	Šúa	בפז	עוש
שיע	<i>šoa</i>	Šóa	בפז	עוש
שיעא	<i>šua</i>	Šúa	בפזח	אעוש
שיעל	<i>šual</i>	Šúal	בפזך	לעוש
שיפמי	<i>šufami</i>	šúfamský	בפויים	ימפוש
שור	<i>šur</i>	Šúr	בפג	רוש
שישן	<i>šušan</i>	Šúšan	בפבח	נשוש
שותלח	<i>šutelach</i>	Šútelach (3), Šútelachovec (1)	בפאכך	חלתוש
שחצים	<i>šachacim</i>	Šachasím	בנהמי	מיצחש
שחריה	<i>šecharja</i>	Šecharjáš	בנגמץ	הירחש
שחרים	<i>šacharajim</i>	Šacharajim	בנגמי	מירחש
שטים	<i>šittim</i>	Šítím	בטמי	מיטש
שטרי	<i>šitraj</i>	Šitraj	בטנם	ירטש
שיאן	<i>šion</i>	Šíon	במתח	נאיש
שיזא	<i>šiza</i>	Šíza	במעח	אזיש
שיחור	<i>šichor</i>	Delta (1), Nil (1)	במנפג	רוחיש
שיחור לבנת	<i>šichor livnat</i>	Libnát	כשחא במנפג	רוחיש תנבל
שילה	<i>šiloh</i>	ten, který z něho vzejde	במכץ	הליש
שילני	<i>šiloni</i>	Šíloský (5), Šíloan (1)	במכחם	ינליש
שימון	<i>šimon</i>	Šímón	במיפח	נמיש
שישא	<i>šiša</i>	Šíša	במבת	אשיש
שישק	<i>šišak</i>	Šíšak	במבר	קשיש
שכם	<i>šechem</i>	Šekem (2), Šekemovec (1)	בלי	מכש
שכם	<i>šechem</i>	Šekem (46), Šekemský (2)	בלי	מכש
שכמי	<i>šichmi</i>	šekemský	בלים	ימכש
שכניה	<i>šechanja</i>	Šekanjáš	בלחמץ	הינכש
שכניהו	<i>šechanjahu</i>	Šekanjáš	בלחמצף	והינכש
שכרון	<i>šikkaron</i>	Šikerón	בלגפח	נורכש
שלה	<i>šiloh</i>	Šílo	בכץ	הלש
שלה	<i>šela</i>	Šela (6), Šéla (2)	בכץ	הלש
שלים	<i>šallum</i>	Šalúm (26), Šalum (1)	בכפי	מולש
שלון	<i>šallun</i>	Šalúm	בכפח	נולש
שלוני	<i>šiloni</i>	---	בכפחם	ינולש
שלח	<i>šilloach</i>	---	בכך	חלש
שלח	<i>šelach</i>	Šelach	בכך	חלש
שלחי	<i>šilchi</i>	Šilchí	בכנם	יחלש
שלחים	<i>šilchim</i>	Šilchím	בכנמי	מיחלש
שלכת	<i>šallechet</i>	---	בכלא	תכלש
שלם	<i>šalem</i>	Šálem	בכי	מלש
שלם	<i>šillem</i>	Šilem (1), Šilém (1)	בכי	מלש

Hebrejský tvar	Fonetická transkripce	Transkripce hebr. propria v ČEP	Atbaš hebr. propria	Retrográdní čtení hebr. propria
שלמה	šelomoh	Šalomoun	בכיץ	המלש
שלמות	šelomot	Šelomót	בכיפא	תומלש
שלמי	šillemi	---	בכים	ימלש
שלמי	šelomi	Šelomí	בכים	ימלש
שלמיאל	šelumiel	Šelumíel	בכימתך	לאימלש
שלמיה	šelemja	Šelemjáš	בכימץ	הימלש
שלמיהו	šelemjahu	---	בכימצף	והימלש
שלמות	šelomit	Šelomít (3), Šelómít (3), Šelomót (2)	בכימא	תימלש
שלמן	šalman	Šalman	בכיח	נמלש
שלמנאסר	šalmaneser	Šalmaneser	בכיחתסג	רסאנמלש
שלני	šelani	šélský	בכחם	ינלש
שלף	šelef	Šelef	בכו	פלש
שלש	šeleš	Šéleš	בכב	שלש
שלשה	šališa	Šališa	בכבץ	השלש
שלשה	šilša	Šilša	בכבץ	השלש
שם	šem	Šém	בו	מש
שמא	šamma	Šama	בית	אמש
שמאבר	šemeber	Šemeber	ביתשנ	רבאמש
שמאה	šima	Šimea (1), Šimeam (1)	ביתץ	האמש
שמגר	šamgar	Šamgar	בירג	רגמש
שמד	šemed	Šemed	ביק	דמש
שמה	šamma	Šama (7), Šamót (1), Šamhút (1)	ביץ	המש
שמואל	šemuel	Samuel (135), Šemúel (2)	ביפתך	לאומש
שמוע	šammua	Šamúa	ביפז	עומש
שמי	šammaj	Šamaj	בים	ימש
שמידע	šemida	Šemída (2), Šemídáovec (1)	בימקז	עדמש
שמירעי	šemidai	šemídský	בימקזם	יעדימש
שמיר	šamir	Šamír (3), Šámir (1)	בימג	רימש
שמירמות	šemiramot	Šemíramót (3), Šemiramót (1)	בימגיפא	תומרימש
שמע	šama	Šama	ביז	עמש
שמע	šema	Šema	ביז	עמש
שמע	šema	Šema	ביז	עמש
שמעא	šima	Šimea (6), Šimeáj (1), Simea (1)	ביזת	אעמש
שמעה	šema	Šemaj	ביזץ	העמש
שמעון	šimon	Šimeón (29), Šimeónovec (15)	ביזפח	נועמש
שמעי	šimi	Šimeí	ביזם	יעמש
שמעיה	šemaja	Šemajáš	ביזמץ	היעמש
שמעיהו	šemajahu	---	ביזמצף	והיעמש
שמעני	šimoni	Šimeón	ביזחם	ינעמש
שמעת	šimat	Šimeát	ביזא	תעמש
שמעתים	šimatim	Šimeat'an	ביזאמי	מיתעמש
שמר	šemer	Šemer	ביג	רמש
שמר	šomer	Šómer	ביג	רמש

Hebrejský tvar	Fonetická transkripce	Transkripce hebr. propria v ČEP	Atbaš hebr. propria	Retrográdní čtení hebr. propria
שמרון	<i>šimron</i>	Šimrón	ביגפח	נורמש
שמרון	<i>šomron</i>	Samaří (85), Šomerón (2), Samařská (2), Samařské (2), Samařsko (1)	ביגפח	נורמש
שמרון מראון	<i>šimron meron</i>	šimrónsko-merónský	יגתפח ביגפח	נורמש נוארם
שמרוני	<i>šomroni</i>	Samařan	ביגפחם	ינורמש
שמרי	<i>šimri</i>	Šimrí	ביגם	ירמש
שמריה	<i>šemarja</i>	Šemarjáš	ביגמין	הירמש
שמריהו	<i>šemarjahu</i>	Šemarjáš	ביגמצף	והירמש
שמרית	<i>šimrit</i>	Šimrít	ביגמא	תירמש
שמרני	<i>šimroni</i>	šimrónský	ביגחם	ינרמש
שמרת	<i>šimrat</i>	Šimrat	ביגא	תרמש
שמשון	<i>šimšon</i>	Samson	ביגפח	נושמש
שמשי	<i>šimšaj</i>	---	ביגם	ישמש
שמשרי	<i>šamšeraj</i>	Šamšeraj	ביגנס	ירשמש
שמתו	<i>šumati</i>	Šumatejec	ביגם	יתמש
שן	<i>šen</i>	Šén	בח	נש
שנאב	<i>šinav</i>	Šineáb	בחחש	באנש
שנאצר	<i>šenaccar</i>	Šenasar	בחחהג	רצאנש
שנער	<i>šinar</i>	Šineár	בחזג	רענש
שעלבים	<i>šaalvim</i>	Šaalbím (2), Šaalabín (1)	בוזכשמי	מיבלעש
שעלבין	<i>šaalabbin</i>	---	בוזכשמח	ניבלעש
שעלבני	<i>šaalvoni</i>	Šaalbónský	בוזכשחם	ינבלעש
שעלים	<i>šaalim</i>	Šaalím	בוזכמי	מילעש
שעף	<i>šaaf</i>	Šaaf	בוז	פעש
שער	<i>šaar</i>	Rybná (4), Studničná (3), Koňská (3), Sřtepná (1)	בוזג	רעש
שער הגניא	<i>šaar haggaj</i>	Údolní brána	בוזג צרמת	רעש איגה
שער הישנה	<i>šaar hajšana</i>	stará brána	בוזג צמבחין	רעש הנשיה
שעריה	<i>šearja</i>	Šearjáš	בוזגמין	הירעש
שערים	<i>šaarajim</i>	Šaarajim	בוזגמי	מירעש
שעשגז	<i>šaašgaz</i>	Šaašgaz	בוזברע	זגשעש
שפו	<i>šefo</i>	Šefó	בוף	ופש
שפופם	<i>šefufam</i>	Šefúfam	בופוי	מפופש
שפופן	<i>šefufan</i>	Šefúfan	בופוח	נפופש
שפט	<i>šafat</i>	Šáfat (5), Šafat (3)	בוט	טפש
שפטיה	<i>šefatja</i>	Šefatjáš	בוטמין	היטפש
שפטיהו	<i>šefatjahu</i>	Šefatjáš	בוטמצף	והיטפש
שפטן	<i>šiftan</i>	Šiftán	בוטח	נטפש
שפי	<i>šefi</i>	Šefí	בוטם	יפש
שפים	<i>šuppim</i>	Šupím	בוטמי	מיפש
שפיר	<i>šafir</i>	Šafir	בוטמג	ריפש
שפם	<i>šafam</i>	Šafam	בוט	מפש
שפם	<i>šefam</i>	Šefám	בוט	מפש
שפמי	<i>šifmi</i>	Šifmejský	בוטים	ימפש

Hebrejský tvar	Fonetická transkripce	Transkripce hebr. propria v ČEP	Atbaš hebr. propria	Retrográdní čtení hebr. propria
שפן	šafan	Šáfan	בוח	נפש
שפעי	šifi	Šifí	בוזם	יעפש
שפר	šefer	Šefer	בוג	רפש
שפרה	šifra	Šifra	בוניץ	הרפש
שרביה	šerevja	Šerebjáš	בנשמץ	הירש
שרוחן	šaruchen	Šarúchen	בנפנח	נחורש
שרון	šaron	Šáron	בנפח	נורש
שרוני	šaroni	Šáronský	בנפחם	ינורש
שרי	šaraj	Šaraj	בנם	ירש
שרר	šarar	Šárar	בנג	ררש
שרש	šereš	Šereš	בנב	שרש
ששבצר	šešbaccar	Šešbasar	בבשהג	רצבשש
ששי	šašaj	Šašaj	בבם	ישש
ששי	šešaj	Šešaj	בבם	ישש
ששך	šešach	Šešak	בבל	כשש
ששן	šešan	Šešan	בבח	נשש
ששק	šašak	Šášak	בבר	קשש
שת	šet	Šét (8), Šetovec (1)	בא	תש
שתלחי	šutalchi	šútelašský	באכנם	יחלתש
שתר	šetar	Šetar	באג	רתש
האנת שלה	taanat šiloh	Taanat-šílo	אחחא בכץ	תנאת הלש
תארע	tarea	Taeréa	אחגז	עראת
תבור	tavor	Tábor	אשפג	רובת
תבל	tuval	Túbal	אשך	לבת
תבני	tivni	Tibní	אשחם	ינבת
תבערה	tavera	Tabéra	אשזיגץ	הרעבת
תביץ	tevec	Tebes	אשה	צבת
תגלת פלאסר	tiġlat pileser	Tiglat-pileser	וכתסג ארכא	תלגת רסאלף
תגרמה	togarma	---	ארניץ	המרגת
תדמר	tadmor	Tadmór	אקיג	רמדת
תדעל	tidal	Tideál	אקיך	לעדת
תובל קין	tuval kajin	Túbal-kain	אפשך רמח	לבות ניק
תוגרמה	togarma	Togarma (2), Bét-togarma (2)	אפרניץ	המרגות
תוח	toach	Tóach	אפן	חות
תוחו	tochu	Tochú	אפנף	וחות
תולד	tolad	Tólad	אפכק	דלות
תולון	tolon	---	אפכפח	נולות
תולע	tola	Tóla	אפכז	עלות
תולעי	tolai	tólský	אפכזם	יעלות
תוקחת	tokhat	Tokhat	אפדצא	תהקות
תחכמי	tachkemoni	Tachkemónský	אנליחם	ינמכחת
תחן	tachan	Tachan	אנח	נחת
תחנה	techinna	Techina	אנחץ	הנחת
תחני	tachani	tachanský	אנחם	ינחת

Hebrejský tvar	Fonetická transkripce	Transkripce hebr. propria v ČEP	Atbaš hebr. propria	Retrográdní čtení hebr. propria
תחפנחס	<i>tachpanches</i>	Tachpanchés	אנוחנס	סחנפחת
תחפניס	<i>tachpenes</i>	Tachpenés	אנוחנס	סינפחת
תחרע	<i>tachrea</i>	Tachréa	אננז	ערחת
תחש	<i>tachaš</i>	Tachaš	אנב	שחת
תחת	<i>tachat</i>	Tachat	אנא	תחת
תחתים חרשי	<i>tachtim chodši</i>	Tachtím-chodší	אנאמי נקבם	מיתחת ישדח
תילון	<i>tilon</i>	Tílón	אמכפח	נולית
תימא	<i>tema</i>	Téma	אמית	אמית
תימן	<i>teman</i>	Téman	אמיה	נמית
תימני	<i>temani</i>	Témanský	אמיהם	ינמית
תימני	<i>temni</i>	Témní	אמיהם	ינמית
תיצי	<i>tici</i>	Tisejský	אמהם	יצית
תיריא	<i>tírja</i>	Tírja	אמנמת	אירית
תירס	<i>tíras</i>	Tíras	אמנס	סרית
תכן	<i>tochen</i>	Token	אלח	נכת
תל אביב	<i>tel aviv</i>	Tel (1), Tel Abíb (1)	אך תשמש	לת ביבא
תל חרשא	<i>tel charša</i>	Tel-charša	אך ננבת	לת אשרח
תל מלח	<i>tel melach</i>	Tel-melach	אך יכן	לת חלמ
תלאשר	<i>telaar</i>	Telasár	אכתבנ	רשאלת
תלגת פלאסר	<i>tillegat pileser</i>	Tilgat-pilneser (2), Tiglat-pileser (1)	וכתסנ אכרא	תגלת רסאלף
תלח	<i>telach</i>	Telach	אכן	חלת
תלמי	<i>talmaj</i>	Talmaj	אכים	ימלת
תלשר	<i>telaar</i>	---	אכבנ	רשלת
תמוז	<i>tammuz</i>	Tamúz	איפע	זזמת
תמח	<i>temach</i>	Tamach	אין	חמת
תמנה	<i>timna</i>	Timna (6), Timnata (5)	איחין	הנמת
תמני	<i>timni</i>	Timna'an	איחם	ינמת
תמנע	<i>timna</i>	Timna	איחז	ענמת
תמנע	<i>timna</i>	Timna	איחז	ענמת
תמנת חרס	<i>timnat cheres</i>	Timnat-cheres	איחא ננס	תנמת סרה
תמנת סרח	<i>timnat serach</i>	Timnat-serach	איחא סנן	תנמת חרס
תמנת סרח	<i>timnat serach</i>	Timnat-serach	איחא סנן	תנמת חרס
תמר	<i>tamar</i>	Támar	אינ	רמת
תנחמת	<i>tanchumet</i>	Tachumet (1), Tanchumet (1)	אחניא	תמחנת
תעו	<i>tou</i>	Toí (3), Toú (2)	אזף	ועת
תעי	<i>toi</i>	---	אזם	יעת
תענך	<i>tanach</i>	Taanak (5), Taenak (1)	אזחל	כנעת
תפוח	<i>tappuach</i>	Tapúach	אופן	חופת
תפל	<i>tofel</i>	Tófel	אוך	לפת
תפסח	<i>tifsach</i>	Tifsach (1), Tipsach (1)	אוסן	חספת
תפת	<i>tofet</i>	Tófet	אוא	תפת
תקהת	<i>tokhat</i>	Tokhat	אדצא	תהקת
תקיה	<i>tikva</i>	Tikva	אדפין	הוקת
תקיע	<i>tekoa</i>	Tekóa	אדפז	עוקת

Hebrejský tvar	Fonetická transkripce	Transkripce hebr. propria v ČEP	Atbaš hebr. propria	Retrogradní čtení hebr. propria
תְּקוּעֵי	<i>teki</i>	Tekójský	אֲדָפוּם	יעוקת
תְּרַאֲלָה	<i>tarala</i>	Tarala	אֲנִתְכֵן	הלארת
תְּרַחֲקָה	<i>tirhaka</i>	Tirháka	אֲנִצְרֵן	הקהרת
תְּרַחַח	<i>terach</i>	Terach	אֲנֵן	חרת
תְּרַחֲנָה	<i>tirchana</i>	Tirchana	אֲנַחֲן	הנחרת
תְּרַמָּה	<i>torma</i>	tajně	אֲנִיץ	המרת
תְּרַעֲתִים	<i>tiratim</i>	Tireat'an	אֲנִזְאֲמִי	מיתערת
תְּרַצָּה	<i>tirca</i>	Tirsa	אֲנַחֲן	הצרת
תְּרַעֲשׁ	<i>tereš</i>	Tereš	אֲנֵב	שרת
תְּרַשִּׁישׁ	<i>taršiš</i>	Taršiš	אֲנֵבֵב	שישרת
תְּרַתַּק	<i>tartak</i>	Tartak	אֲנַאֲד	קתרת
תְּשֻׁבֵי	<i>tišbi</i>	Tišbejský	אֲבֵשֵׁם	יבשת

Apendix č. 2

Hebr. tvar	Transkripce ČEP	Gematrie
אגא	Ageus	5
אגג	Agag	7
גד	Gádovec (30), Gád (29), Gádova (9), Gádské (1)	7
אדד	Hadad	9
אהד	Óhad (1), Ohad (1)	10
בדד	Bedad	10
זאב	Zéb	10
יה	Hospodin	10
אדו	Ido	11
אחב	Achab	11
גוב	Gób	11
אחאב	Achab	12
גוג	Góg	12
חבב	Chóbab	12
אבי	Abí (1), Abija (1)	13
אהוּא	Ahava	13
הדד	Hadad	13
והב	Vahéb	13
זבד	Zábad (5), Zabad (3)	13
זו	zív	13
חגב	Chágab	13
אטד	Goren-atád	14
בבּי	Bebaj (4), Bébaj (2)	14
גיא	Údolí (4), Údolní (3)	14
גיא	---	14
דוג	Dóg	14
דוד	David (1055), Davidovec (1)	14
בוז	Búz	15
גבּי	Gabaj-salaj	15
הדו	Indie	15
הוד	Hód	15
זא	Záza	15
חבה	---	15
אהוד	Ehúd	16
אחז	Achaz	16
איה	Aj (4), Aja (2)	16
חדד	Chadad	16
אגגוּע	Agagovec	17
אוי	Eví	17
גדי	Gadí	17
גדי	Gádovec (12), Gadí (2), Gád (2), Gádský (1)	17
גז	Gázez	17

Hebr. tvar	Transkripce ČEP	Gematrie
זבח	Zebach	17
טוב	Tób	17
אביה	Abijáš (23), Abíja (1)	18
בוי	Bavaj	18
הני	Hegaj	18
חגבה	Chagába	18
יוב	Jób	18
אחור	Echúd	19
אחי	Échi	19
אחי	Achí	19
איוב	Jób	19
בטח	Betach	19
גדגדה	Gudgóda	19
הדי	Hidaj	19
זבוד	Zabúd	19
זבי	Zabaj	19
חיה	Eva	19
טבח	Tabech	19
יהר	Jehúd	19
יואב	Jóab (143), Joáb (1)	19
אזבי	Ezbaj	20
דודו	Dód (5), Dódaj (1)	20
חזה	Kol-choze	20
ידו	Jidó	20
יובב	Jóbab	20
בגוי	Bigvaj	21
בדיה	Bedjáš	21
גח	Grach	21
הני	Ageus	21
הני	Chagí	21
חובה	Chóba	21
חזו	Chazó	21
יהוא	Jehú	22
אחוח	Achóach	23
זבדי	Zabdí	23
אזוי	Úzaj	24
אחיה	Achijáš	24
דויד	David	24
זבודה	Zebúda	24
חוי	Chivejec	24
ידי	Jadaj	24
יטה	Júta (1), Juta (1)	24
אביהוא	Abíhú (11), Abíhúa (1)	25
אחיו	Achjó	25
אכד	Akad	25
בוזי	Búzský (2), Buzí (1)	25

Hebr. tvar	Transkripce ČEP	Gematrie
דדוהו	Dódavah	25
זיזא	Zíza	25
חביה	Chobajáš	25
ינבהה	Jogbeha (1), Jogboha (1)	25
יואח	Jóach	25
יוחא	Jócha	25
יחבה	Jechuba	25
אחזי	Achazaj	26
חגיה	Chagijáš	26
חדיד	Chadíd	26
יהוה	Hospodin	26
יטבה	Jotba	26
אביהוד	Abíhúd	28
די זהב	Dí-zahab	28
זבדיה	Zebadjáš	28
יחדו	Jachdó	28
כוב	Kúb	28
זיזה	Zína	29
ידיה	Jedajáš	29
יהדי	Johdaj	29
אביטוב	Abítúb	30
אחיהו	Achijáš	30
הודיה	Hódijáš	30
חזיה	Chazajáš	30
יהודה	Juda (277), Judsko (75), Judovec (30), Judejec (24), Júda (2), Judská (2), Judské (1), Judský (1)	30
כזבא	Kozeba	30
אחיהוד	Achíhúd	31
חוזי	Chózaj	31
אלא	Éla	32
בל	Bél	32
טוביה	Tóbijáš	32
זיזה	Jizijáš	32
אבל	Abel	33
אחיהו	Achóchejský (2), Achóchijský (2), Achóchí (1)	33
ידידה	Jedída	33
יחיה	Jechijáš	33
אחיהוד	Achíhúd	34
בבל	Babylón (115), Bábel (2)	34
זבדיהו	Zebadjáš	34
יהוזבד	Józabad	34
זיז	Jazíz	34
לד	Lód	34
גבל	Gebal	35
גבל	Gebal	35
יהודי	Judejec (20), Žid (4), Jehúdí (3), Jehúdija (1)	35

Hebr. tvar	Transkripce ČEP	Gematrie
אהל	Ohel	36
אהל	Ohola	36
אחיטוב	Achítúb	36
אלה	Éla (1), Ela (2)	36
הודויה	Hódavjáš (4), Hódva (1)	36
לאה	Lea	36
אחזיהו	Achazjáš	37
בלה	Bála	37
גידל	Gidél	37
הבל	Ábel	37
זכאי	Zakaj	37
חטיף	Chatíl	37
יהואחז	Jóachaz	37
אדבאל	Adbeel (1), Abdeel (1)	38
אויל	Úel	38
בול	búl	38
ניחזי	Géchazí	38
גילו	Gílo	38
טוביהו	Tobijáš	38
אלדר	Eldad	39
כזבי	Kozbí	39
כזיב	Kezíb	39
להד	Lahad	39
אכזיב	Akzíb	40
בלגה	Bilga	40
בלדד	Bíldad	40
חלב	Cheleb	40
יחזיה	Jachzejáš	40
לוד	Lúd (4), Lúd'an (1)	40
אחלב	Achláb	41
גאיל	Geúel	41
דבלסקא	Díblatská	41
בילה	Bílha	42
חלד	Cheled	42
טבאל	Tabeal	42
טבאל	Tabel	42
יבאל	Jábal	42
יוכבד	Jókebed	42
איכבוד	Í-kábód (1), Íkábód (1)	43
ידידiah	Jedidjáš	43
יחדיהו	Jechdejáš	43
לוז	Lúz	43
אביאל	Abíel	44
אוזל	Úzal	44
אוזל	Úzal	44
אלזבד	Elzabad (1), Elzábad (1)	44

Hebr. tvar	Transkripce ČEP	Gematrie
אליאב	Elífab (19), Eliáb (2)	44
חול	Chúl	44
חלעה	Chelea	44
יגאל	Jigál	44
אדם	Adam	45
בילגי	Bilgaj	45
גבאלע	Gebalec	45
הם	Hám	45
זבול	Zebúl	45
חלבה	Chelba	45
לוט	Lot	45
אדליא	Adalja	46
אמה	Ama	46
חגלה	Chogla	46
חזאל	Chazael	46
חלח	Chalach	46
לוי	Lévi (43), Léviotec (22)	46
מאה	Meá	46
אול	Úlaj	47
חלדה	Chulda	47
יואל	Jóel	47
גדולה	---	48
גדיאל	Gadíel	48
חלי	Chalí	48
חם	Chám	48
יובל	Júbal	48
לחי	Lechí	48
אהליאב	Oholíab	49
אובל	Obíl	49
אחלי	---	49
אחלי	Achlaj (1), Achláj (1)	49
אלידד	Elídad	49
דל'ה	Delajáš	49
ח'אל	Chíel	49
מו'אב	Moáb (75), Moábec (26), Moábské (23), Moábská (2), Moábský (2), Moábsko (2), Moábka (1)	49
אדמה	Adma	50
אדמה	Adama	50
איזבל	Jezábel	50
גזם	Gazam	50
ידאלה	Jidala	50
אדום	Edóm (54), Edómec (14), Edómské (4), Edómsko (1)	51
אמי	Amí	51
גחם	Gacham	51
נא	Théby	51
אביטל	Abítal	52

Hebr. tvar	Transkripce ČEP	Gematrie
אליהו	Elijáš	52
אליחבא	Eljachba	52
בן	Ben	52
זהם	Zaham	52
זימה	Zima	52
חדלי	Chadlaj	52
חלדי	Cheldaj	52
כלב	Káleb (36), Kelúbaj (1)	52
מגוג	Mágog (2), Magóg (2)	52
מזה	Miza	52
נב	Nób	52
אבים	Abijám	53
אבן	Eben-ezer	53
אהליבה	Oholíba	53
אליהוא	Elíhu (10), Elíhu (1)	53
בן	Bét-hagan	53
יגלי	Joglí	53
כלאב	Kíleab	53
מגדו	Megido	53
דן	Dan (48), Danovec (16), Dana (1)	54
זבדיאל	Zabdíel	54
מדי	Mádaj (2), Méd (2), Médie (1)	54
מדי	---	54
אדמי	Edómský (4), Edómeč (3)	55
אדן	---	55
גבִימִסְכֵי	gebímský	55
דומה	Dúma (2), Dúmĕ (1)	55
דליהו	Delajáš	55
חילז	Chílez	55
לכה	Léka	55
ננב	Negeb (33), Jih (10), Negebský (1)	55
אביגיל	Abígajil (16), Abígal (1)	56
אחזם	Achuzam	56
בדן	Bedán	56
גמזו	Gimzo	56
הוהם	Hóham	56
חזיאל	Chazíel	56
נדב	Nádab	56
און	Ón (3), Áven (1)	57
חטיל	Chatíl	57
מידבא	Médeba	57
אביהיל	Abíhajil (1), Abíhajil (1)	58
גדלiah	Gedaljáš	58
דדן	Dedán	58
חן	Chén	58
זיאל	Jezíel	58

Hebr. tvar	Transkripce ČEP	Gematrie
כבול	Kabúl	58
כלוב	Kelúb	58
כלח	Kelach	58
מידד	Médad	58
נבו	Nebó (9), Nébo (2), Nebo (1)	58
ננה	Nógah	58
נח	Noe	58
אחילוד	Achílúd	59
דנה	Dana	59
חווילה	Chavíla	59
יחואל	Jechíel	59
מואבי	Moábec (5), Moábka (3), Moábské (1), Moábský (1)	59
אחיאם	Achíam	60
ודן	Dan	60
נבח	Nóbach	60
נוד	Nód	60
אביחיל	Abíchajil	61
אדומי	Edómec (2), Edómka (1)	61
אדון	---	61
אתבן	Achbán	61
בטן	Beten	61
כלהו	Keluhí	61
לאל	Láel	61
נבט	Nebat	61
אסא	Ása	62
בני	Baní (13), Bání (2)	62
בני	Buní (2), Búní (1)	62
חמטה	Chumta	62
טבליהו	Tebaljáš	62
כלבי	Kálebovec	62
נודב	Nódab	62
אונו	Óno (2), Ón (1)	63
בונה	Búna	63
גלל	Gálal (2), Galal (1)	63
דגון	Dágon	63
חנה	Chana	63
יזליאה	Jizlfa	63
יחדואל	Jachdíel	63
מחידא	Mechída	63
סבא	Seba	63
דני	Danovec (3), Dana (1)	64
מי זהב	Mé-zahab	64
אדני	Hospodin	65
אחומי	Achúmaj	65
בן הדר	Ben-hadad	65
הלל	Hilél	65

Hebr. tvar	Transkripce ČEP	Gematrie
גוזן	Gózan	66
גלגל	Gilgál (38), Bét-gilgál (1)	66
דנהבה	Dinhaba	66
חנדר	Chenadad (3), Chénadad (1)	66
יון	Jávan (8), Řek (1)	66
יחזיאל	Jachaziel (5), Jachziel (1)	66
אבירן	Abídan	67
אלול	elúl	67
יבנה	Jabne	67
נבחז	Nibchaz	67
סוא	Só	67
אזני	Ozní	68
בנוי	Binúj	68
דדני	Dedánec	68
זינא	Zína	68
חילך	vojskem	68
יגדליהו	Jigdaljás	68
יחמי	Jachmaj	68
אבירב	Abínádab (12), Amínadab (1)	69
אחון	Achján	69
גוני	Gúní	69
דינה	Dína	69
יחזיאל	Jechielí	69
נוחה	Nócha	69
זבינא	Zebína	70
זוזים	Zuzejec	70
ידון	Jadón	70
מכי	Makí	70
נחבי	Nachbí	70
וניה	Vanjás	71
זנוח	Zanóach	71
יהוכל	Jehúkal (1), Júkal (1)	71
יונה	Jonáš	71
מיכא	Míka	71
נדביה	Nedabjás	71
אליאל	Elíel (7), Eliela (3)	72
בכים	Bokím	72
בסי	Besaj	72
דיבון	Díbón (5), Dibón-gád (2), Dibónu (1), Dibón (1), Díbon (1)	72
חסד	Chesed	72
יבין	Jabín	72
נבי	Nébaj	72
אזניה	Azanjás	73
בניהו	Benajás	73
גליל	Galilea	73
גללי	Gilalaj	73

Hebr. tvar	Transkripce ČEP	Gematrie
חכילה	Chakíla	73
חכליה	Chakaljáš	73
חסה	Chósa (2), Chosa (1), Chósu (1), Chósy (1)	73
חדסה	Hadasa	74
ינוח	Janóach	74
סוח	Súach	74
אחינדב	Achinádab	75
נבע	Geba (14), Gibeá (2), Gibejská (1)	75
הלם	Helem	75
יהודים	žid	75
כנה	Kané	75
מיכה	Míka (31), Micheáš (2)	75
נכה	Néko	75
עדא	Ido	75
אדניהו	Adónijáš (23), Adonijáš (2), Adonijáš (1)	76
גבעא	Gibeá	76
גזוני	Gizónský	76
יוני	Jávanec	76
כון	Kún	76
עבד	Ebed	76
אולם	Úlam	77
במהל	Bimhál	77
גיחון	Gichón (5), Gíchón (1)	77
יבניה	Jibnijáš	77
יבניה	Jibnejáš	77
יהונדב	Jónadab	77
מלוא	Miló	77
עבדא	Abda	77
עוא	Ava	77
געה	Goa	78
חלם	Chelem	78
יבוס	Jebús	78
כבון	Kabón	78
מלח	Solné (9), Solné údolí (1)	78
עדר	Óded (2), Odéd (1)	78
עזא	Uza	78
בעז	Bóaz	79
גמול	Gamúl	79
דלילה	Delfíla	79
טלם	Telem	79
יחלאל	Jachleel	79
עדה	Áda	79
עוג	Óg	79
גבעה	Gibeá (37), Gibeat (1), Gibejský (1)	80
כלל	Kelal	80
סודי	Sodí	80

Hebr. tvar	Transkripce ČEP	Gematrie
עי	Aj (25), Ajský (3)	80
אחסבי	Achasbaj	81
אילם	Élim	81
אמם	Amám	81
חזיון	Chezjón	81
יכליהו	Jekolja	81
ימלא	Jimla	81
עדוא	Ido (5), Idó (2)	81
עיה	Iva	81
חלחול	Chalchúl	82
לבן	Lában	82
נבל	Nábal	82
עובר	Obéd (9), Óbed (1)	82
עזה	Gáza	82
גלים	Galím	83
גמלי	Gemalí	83
יאזניה	Jaazanjáš (4), Jezanjáš (1), Jizanjáš (1)	83
מגדול	Migdól	83
מחלה	Machla	83
אבימאל	Abímael	84
אגלים	Eglajim	84
חמול	Chámul (2), Chamúl (1)	84
חנוך	Henoch (7), Chanók (6), Enoch (3)	84
ידע	Jáda	84
מגדל גד	Migdal-gad	84
מחול	Machól	84
עזגד	Azgd (2), Azgád (2)	84
עז	Azaz	84
אלמודד	Almódad	85
אפד	Efód	85
חמואל	Chamúel	85
יכוליה	Jekolja	85
מולדה	Mólada	85
מיכיה	Míkajáš	85
סוט	Sótaj	85
עיה	Aj (1), Aja (1)	85
דבלים	dibljimský	86
כיון	Kijún	86
עבדי	Abdí	86
אבידע	Abída	87
אביעד	Otec věčnosti	87
אלון	Alón	87
אלון	Elón	87
בלאדן	Baladán	87
בלהן	Bilhán	87
בסודיה	Besódjáš	87

Hebr. tvar	Transkripce ČEP	Gematrie
זיע	Zia	87
חסדיה	Chasadjáš	87
ימואל	Jemüel	87
לבנה	Libna	87
לבנה	Lebána (2), Luna (1)	87
להבים	Lehában	87
עזי	Uzí	87
חילם	Chélam	88
חלן	Chelón	88
חלן	Cholón	88
חנכי	chanócký	88
יבוסי	Jebúsejec (30), Jebúsejský (6), Jebusejec (1)	88
לובים	Lúbijec (3), Lúbim (1)	88
לחמי	Lachmí	88
מגדיאל	Magdíel	88
מחלי	Machlí	88
עזיא	Uzjáš	88
גולן	Gólan	89
יחלעלי	jachleelský	89
עדא	Adajáš	89
טלאים	Telaím	90
ידוע	Jadúa	90
יועד	Jóed	90
יכין	Jakín (5), Jákin (3)	90
יעדו	Jeedo	90
לודים	Lúd'an (2), Luď'an (1)	90
למך	Lámech	90
מוליד	Molíd	90
מלך	Melek (4), Milkóm (2)	90
מלך	Molek	90
עזובה	Azúba	90
אלני	elónský	91
הומם	Hémam (1), Hómam (1)	91
מיכיהו	Míkaja (1), Míkajáš (1)	91
מיכיהו	Míkajáš (20), Míka (1)	91
נבלט	Nebalat	91
סלא	Sila	91
עבדיה	Obadjáš (9), Óbadjáš (1), Abdijáš (1)	91
פוא	Púva	91
ניא מלח	Solné údolí	92
לבי	Libní	92
סבכי	Síbekaj	92
עזיה	Uzjáš	92
פואה	Púa	92
אבץ	Ebes	93
אהליבמה	Oholíbama	93

Hebr. tvar	Transkripce ČEP	Gematrie
גדולים	---	93
חמוטל	Chamútal	93
חפה	Chupa	93
טוב אדונייה	Tób-adónijáš	93
יבנאל	Jabneel	93
לבונה	Lebóna	93
נחלה	Nachala	93
אופז	Úfaz	94
חמולי	chamúlský	94
כלמד	Kilmad	94
מדן	Medán	94
מלטיה	Melatjáš	94
סלד	Seled	94
אדמים	Adumímský	95
דניאל	Daniel (26), Daníel (2), Daníjel (1)	95
המן	Haman	95
יכניה	Jekonjáš	95
יסכה	Jiska	95
לוטן	Lótan	95
מחויאל	Mechújáel (1), Mechíjáel (1)	95
מלכה	Milka	95
עדיהו	Adajáš	95
עזיזא	Azíza	95
פוט	Pút (4), Pútejec (3)	95
אבן האזל	Ezel	96
אמנה	Abána (1), Amána (1)	96
חלבון	chelbónský	96
ילון	Jalón	96
יפו	Jafa	96
מלוך	Malúk	96
סלו	Salú (1), Salaj (1)	96
עכו	Ako	96
אונם	Ónam	97
אילון	Ajalón	97
אילון	Elón	97
אמון	Amón (17), Ámon (1)	97
גיא המלח	Solné údolí	97
גמדים	Gamad'an	97
זיף	Zif	97
מהישבאל	Mehetabel (2), Mehétabel (1)	97
סלוא	Salú (1), Salu (1)	97
סלוא	Sálú	97
עבדיהו	Obadjáš	97
נחם	Nacham	98
עזיהו	Uzijáš	98
צדך	Sedad	98

Hebr. tvar	Transkripce ČEP	Gematrie
אפֿיח	Afíach	99
דמנָה	Dimna	99
חנֿיאל	Chaníel	99
ידעֿיָה	Jedajáš	99
פדֿיָה	Pedajáš	99
צבבָה	Sóbeba	99
בן חֿיָל	Ben-chajil	100
חולֿוֹן	Cholón	100
יהועֿדָה	Jóada	100
יכֿינֿי	jákinský	100
ימֿלֿךְ	Jamlék	100
כלֿכֿל	Kalkol	100
מדֿוֹן	madónský (1), mádónský (1)	100
מיֿכֿל	Míkal	100
מני	Míní	100
מני	---	100
סלֿי	Gabaj-salaj	100
אימֿים	Emejec	101
זבֿולֿוֹן	Zabulón	101
מיֿכֿאל	Míkael	101
מלאֿכֿי	Malachiáš	101
עלֿא	Ula	101
בלֿע	Bela (12), Belovec (1)	102
בעֿל	Baal	102
בֿעֿי	Besaj	102
זיֿפָה	Zífa	102
חמֿדָן	Chemdán	102
מבֿני	Mebúnaj	102
אבֿימֿלֿךְ	Abímelek	103
גילֿני	Gíloský	103
גֿעֿל	Gaal	103
צבֿיָא	Sibja	103
צֿיבָה	Sóba	103
צֿיבָא	Síba	103
חמֿוֹן	Chamón	104
מדֿין	Midín	104
מדֿין	Midjánec (23), Midján (17), Midjánský (2), Midjánsko (1)	104
מחֿוֹים	Machavímský	104
מנֿוּחַ	Manóach	104
נחֿום	Nahum	104
נחֿום	Nechúm	104
סדֿם	Sodoma (29), Sodomský (1)	104
אלֿעֿד	Elead	105
גֿלבֿע	Gilbóa (7), Gilbóe (1)	105
הֿימָן	Héman (16), Hémanovec (1)	105
זבֿולֿני	Zabulónský	105

Hebr. tvar	Transkripce ČEP	Gematrie
יהודע	Jójada	105
יהץ	Jahsa (6), Jahas (3)	105
ימימה	Jemíma	105
ימנה	Jimna	105
כלנה	Kalné (2), Kalno (1)	105
כמהם	Kimhám (3), Kinhám (1)	105
מלכיה	Malkijáš	105
מסה	Massa	105
סככה	Sekaka	105
עזויהו	Azazjáš	105
פדיהו	Pedajáš	105
המונה	Hamóna	106
יהלאל	Jehalelé (1), Jehalelel (1)	106
ינום	Janím	106
מליכו	Malúk	106
נון	Nún (29), Nón (1)	106
פוך	---	106
אונו	Ónan	107
בעלה	Baala (4), Baalská (1)	107
גלעד	Gal-ed	107
גלעד	Gileád (66), Gileádské (2), Gileádovec (1), Gileád'an (1)	107
למואל	Lemúel (1), Lemóel (1)	107
עבדאל	Abdeel	107
צביה	Sibja	107
דדנים	Dódanec	108
חטיפא	Chatíffa	108
חנן	Chanan (7), Chánan (5)	108
יעזיהו	Jaazijáš	108
מגדל אל	Migdál-el	108
עגלה	Egla	108
עובל	Óbal (1), Ébal (1)	108
אחימלך	Achímelek	109
אחימן	Achíman	109
אחימן	Achíman	109
בזק	Bezek	109
בעל גר	Baal-gád	109
גיא הנם	Hinómské	109
יפדיה	Jifdejáš	109
לעדה	Laeda	109
ציחא	Sícha	109
אלדעה	Eldáa	110
אלעדה	Eleada	110
דימון	Dimóna (1), Dímón (1)	110
ימינ	Jámin (3), Jamín (3)	110
יעל	Jáel (6), Kozorožčí (1)	110
מללי	Milalaj	110

Hebr. tvar	Transkripce ČEP	Gematrie
עלי	Elí	110
בטנים	Betoním	111
דעואל	Deúel	111
יהויכין	Jójakín (11), Konjáš (3)	111
יעלא	Jaela (1), Jaala (1)	111
מלכיהו	Malkijáš	111
עלוה	Alva (1), Alja (1)	111
קוה	---	111
בלעי	belský	112
בקו	Bukí	112
יבוק	Jabok	112
עיבל	Ébal	112
נחמיה	Nehemjáš (5), Nechemjáš (3)	113
סבאים	Sebajec	113
פלג	Peleg	113
גמליאל	Gamlíel	114
חנון	Chanún	114
מדיני	Midjáneć (3), Midjánka (2), Medanec (1)	114
עדלaj	Adlaj	114
אלידע	Eljáda	115
יאק	Jáke	115
נחלל	Nahalal	115
נחלל	Nahalól	115
סלכא	Salka	115
סנא	Sené	115
עדיאל	Adíel	115
עזאזל	Azázel	115
עמא	Uma	115
אסנא	Asna	116
כליון	Kiljón	116
כסלו	kislev	116
סנאא	Senáa	116
פול	Púl	116
בעליה	Baaljáš	117
גידעם	Gideóm	117
גילעד	Gileádský (9), Gileádoveć (1)	117
יעואל	Jeúel	117
מכבנא	Makbena	117
עבדיאל	Abdíel	117
פלא	Palú (4), Palúoveć (1)	117
בנינו	Benínu	118
חלף	Cheleř	118
חנני	Chanani	118
חנס	Chánes	118
עזיאל	Uzíel (15), Uzíeloveć (1)	118
עזיאל	Azíel	118

Hebr. tvar	Transkripce ČEP	Gematrie
בן אוני	Ben-óni	119
בעל זבוב	Baal-zebúb	119
פלחא	Pilchá	119
פלט	Pelet	119
ימיני	---	120
ימיני	Benjamínec (7), Benjamínovec (2), Jemínec (1), Jemíní (1)	120
כסיל	Orión (3), Kesíl (1)	120
מעו	Maaj	120
מף	Memfis	120
סין	Sín (4), Sínská (2)	120
עילי	Ílaj	120
פדהאל	Pedahél	120
אלמלך	Alamelek	121
אצל	Ásel (6), Asal (1)	121
יעיאל	Jeíel	121
לאמים	Leumejec	121
מכונה	Mekóna	121
נינוה	Ninive	121
סינה	Sevéne	121
עבד אדם	Obéd-edóm (19), Obéd-edómovec (1)	121
פלאי	palúský	121
אבל מחולה	Abel-mechóla	122
בען	Beón	122
זלפה	Zilpa	122
יועאלה	Jóel	122
יקב זאב	Vlčí	122
מכבני	Makbanaj	122
סנואה	Hasenua (1), Senúa (1)	122
ענב	Anáb (1), Anab (1)	122
אבל מים	Ábel-majim	123
בנעא	Binea	123
בקיהו	Bukijáš	123
חנניה	Chananjáš	123
מחסיה	Machsejáš	123
אלעזר	Eleúzaj	124
ידלף	Jidláf	124
מעדי	Maadaj	124
עדן	Edenu (12), Eden (4)	124
עדן	Edenu (2), Eden (1)	124
הנע	Hena	125
חזקי	Chizkí	125
ידיעאל	Jedíael	125
נעה	Néa	125
נעה	Nóa	125
עדנא	Adna	125
ענה	Ana	125

Hebr. tvar	Transkripce ČEP	Gematrie
פליה	Pelajáš	125
צלה	Sila	125
מכנדבי	Maknadbaj	126
סיון	síván	126
עוים	Avejci (1), Avím (1), Avíjci (1)	126
פלאיה	Pelajáš	126
בענה	Baana (11), Baaná (1)	127
ניא המון גונ	Údolí (2), Góg (2)	127
נמואל	Nemúel	127
עזן	Azan	127
אליפז	Elífaz	128
חלץ	Cheles	128
יעזיאל	Jaaziel	128
מנדל המאה	Meá	128
עזיאל	Ozítelec	128
ענוב	Anúb	128
חנמאל	Chanameel	129
חנניהו	Chananjáš	129
יהוחנן	Jóchanan	129
יפלט	Jaflet	129
מעדיה	Maadjáš	129
נחליאל	Nachalíel	129
עדנה	Adna	129
עיטם	Étam	129
פלטז	Paltí (2), Paltejský (1)	129
פלטז	Piltaj	129
כנני	Kenaní	130
מלכם	Malkám	130
מלכם	Milkóm	130
נף	Memfis	130
סיני	Sínaj (22), Sínajská (13)	130
סיני	Síňan	130
עיים	Ijím	130
עין	Ajin	130
עין	---	130
עני	Uní (2), Uni (1)	130
אלימלך	Elímelek	131
אפים	Apajim	131
אצם	Osem (1), Osen (1)	131
גבעון	Gibeón (32), Gibeónská (2), Gibeónský (1)	131
מלכאל	Malkíel	131
בלק	Balák	132
מעזיה	Maazjáš	132
עבדון	Abdón	132
עדנח	Adnach	132
גדעון	Gedeón	133

Hebr. tvar	Transkripce ČEP	Gematrie
זעון	Zaavan	133
נפג	Nefeg	133
עמיזבד	Amízabad	133
חופם	Chúfam	134
חכמוני	Chachmóní (1), Chakmóní (1)	134
מדמן	Madmén	134
מחלון	Machlón	134
סיחון	Síchon	134
עדין	Adín	134
רדין	Rovina	134
פלטיה	Pelatjáš	134
טלמון	Talmón	135
מועדיה	Móadjáš	135
מעכה	Maaka	135
מצה	Mósa	135
עבד נגו	Abed-nego	135
עדינא	Adína	135
עמיהוד	Amíhud (7), Amíhúd (2), Amíchúr (1)	135
עניה	Anajáš	135
אלעלה	Eleále	136
חזקיהו	Chizkijáš (121), Jechizkijáš (1)	136
מהללאל	Mahalalel	136
מעוך	Maók (1), Maaka (1)	136
סוסי	Súsí	136
עיון	Ijón	136
פוטיל	Pútíel	136
אמוץ	Amós	137
גידעני	Gideóní	137
מוצא	Mósa	137
נמואל	nemüelský	137
חלק	Chelek (1), Chelekovec (1)	138
חפים	Chupím	138
לבנון	Libanón (43), Libanónský (8)	138
לחמס	Lachmas	138
מנחם	Menachém	138
נחלמי	Nechelamský	138
נפח	Nófach	138
אחיסמך	Achísamak	139
אלחנן	Elchánan	139
דקלה	Dikla	139
חננאל	Chananeel	139
יחצאל	Jachseel (2), Jachasíel (1)	139
יפלטי	Jaflétejec	139
מדמנה	Madmana	139
מדמנה	Madména	139
יעני	Jaenaj	140

Hebr. tvar	Transkripce ČEP	Gematrie
מימן	Mijámin (1), Mijamin (1), Mijamín (1), Minjamín (1)	140
סכיים	Sukejec	140
ספ	Sáf (1), Sipaj (1)	140
עדינו	rozkoš	140
עכנ	Akán	140
עמל	Ámal	140
פדון	Padón	140
פיכל	píkol	140
פלטיהו	Pelatjáš	140
פלל	Pálal	140
צן	Sin	140
קלי	Kalaj	140
אמצי	Amsí	141
אספ	Asaf (44), Asafovec (2)	141
אפלל	Eflál	141
גבעוני	Gibeóhan (6), Gibeónský (2)	141
כנניהו	Kónanjáš	141
כנניהו	Kenanjáš (3), Kónanjáš (2)	141
מהומן	Mehúman	141
מלכיאלי	malkielský	141
סמכיהו	Semakjáš	141
אליקא	Elíka	142
אצליהו	Asaljáš	142
בליעל	---	142
בלעם	Bileám	142
בעלי יהודה	Baalím (1), Juda (1)	142
חדקל	Chidekel	142
אבצן	Ibsán	143
גדעוני	Gideóni	143
צבאים	sebójský	143
זמזמים	Zamzumec	144
חופמי	chúfamský	144
נטפה	netófský	144
עדלם	Adulám	144
צדים	Sidím	144
יהועדן	Jóadan	145
יפנה	Jefune	145
נועדיה	Nóadjáš (1), Nóadja (1)	145
קליה	Kelajáš	145
יחזקיהו	Chizkijáš (4), Jechizkijáš (2)	146
סוף	Rákosové (24), Súf (1)	146
פוני	púvský	146
אמנון	Amnón	147
זיפים	Zífejec	147
מצביה	Mesóbajský	147
עון גדי	Ěn-gedí	147

Hebr. tvar	Transkripce ČEP	Gematrie
עין חדה	Ěn-chada	147
חלקי	Chelkaj	148
חלקי	---	148
חפני	Chofní	148
לקחי	Likchí	148
מחנים	Machanajim	148
נא אמון	Théby (1), Amón (1)	148
פסגה	Pisga	148
פסח	Paseach	148
אצבון	Esbón	149
יחצאלי	jachseelský	149
מקדה	Makeda	149
קדמה	Kedma	149
אלפלט	Elpelet	150
יעכן	Jaekán	150
יעלם	Jaelam	150
מימון	Mijamín	150
סיעהה	Síaha (1), Sía (1)	150
עילם	Ělam	150
קלישא	Kelíta	150
אליעם	Elíam	151
אליפל	Elífal	151
יסמכיהו	Jismakjáš	151
לא עמי	Lóami (1), Nejsou-lid-mŭj (1)	151
סופה	bouře	151
סנבלט	Sanbalat	151
עמיאל	Amíel	151
קוליה	Kólajáš	151
אמציהו	Amasjáš	152
בנימן	Benjamín (104), Benjamínovec (30), Benjamínec (12), Binjamín (4), Benjamínská (4), Ben-jamín (1), Benjamínsko (1)	152
בעלים	baal	152
יבלעם	Jibleám	152
נציב	Nesíb	152
אביסף	Ebjásaf	153
בצלאל	Besaleel (8), Besalel (1)	153
עדעדה	Adeáda	153
אביאסף	Abíasaf	154
דלען	Dilean	154
לעדן	Laedán	154
עדלמי	adulamský	154
יהועדין	Jóadan	155
עכסה	Aksa	155
פלליה	Pelajáš	155
קנה	Kána	155
ופסי	Vofsí	156

Hebr. tvar	Transkripce ČEP	Gematrie
יוסף	Josef (181), Josefovec (11), Józef (1)	156
יחזקאל	Ezechiel (2), Jechezkél (1)	156
ממוכן	Memúkan	156
אלון	Alván (1), Alján (1)	156
פאו	Paú (1), Paí (1)	156
ציון	Sijón (118), Sijónská (1)	156
מחנה דן	Danovský	157
מחנה דן	Danovský	157
קנו	Kenaz	157
נחמני	Nachamaní	158
נצח	Nesíach	158
צבויים	Sebójím	158
אחיקם	Achíkam	159
חלקיהו	Chilkijáš	159
עגלון	Eglón	159
אליפלט	Elífelet (6), Elípelet (2)	160
בן חנן	Ben-chanan	160
יכים	Jakím (1), Jákim (1)	160
מכמס	mikmáský (1), mikmásky (1)	160
נעם	Naam	160
סלע	Sela (2), Séla (1)	160
ענם	Aném	160
פלטיאל	Paltiel	160
פסך	Pásak	160
צידון	Sidón	160
קון	Kain (16), Kajin (3)	160
גיא בן הנם	Údolí (14), Hinóm (10)	161
נעיל	Neíel	161
נקודא	Nekód	161
פועה	Púa	161
אליפלהו	Elífflehú	162
צירני	Sidóňan (3), Sidóňec (2), Sidóňanka (1)	164
חבצניה	Chabasinjáš	165
יקמיה	Jekamjáš	165
נעמה	Naama	165
עיפה	Éfa	165
קינה	Kína	165
יוקים	Jokím	166
כסלון	Kislón	166
כסלון	Kesalón	166
מעון	Maónu (4), Maón (3), Maónec (1)	166
עבד מלך	Ebedmelek	166
עבד מלך	Ebedmelek	166
עוץ	Ús	166
עמון	Amónovec (99), Amón (3), Amónovský (2), Amónec (1)	166
פנואל	Pentúel	167

Hebr. tvar	Transkripce ČEP	Gematrie
קנוי	Kenazejec	167
כסלחים	Kaslúchan	168
יקטן	Joktán	169
דלפון	Dalfón	170
ימנע	Jimna	170
יפיע	Jafia (4), Jáfija (1)	170
מפים	Mupím	170
ניסן	nísan	170
נעמי	---	170
נעמי	Noemi	170
סינים	Síňan	170
ססמי	Sismaj	170
עיפי	Efaj	170
ענים	Aním	170
ענן	Anan	170
צירוני	Sidónan (8), Sidónec (2)	170
קיני	Kénijec (11), Kinejec (1)	170
אבי אלבון	Abí-albón	171
אליעני	Elienaj	171
אניעם	Aníam	171
יוספיה	Jósifjáš	171
כספיא	Kasifja	171
פניאל	Peniel	171
בן עמי	Ben-amí	172
בנימיני	Benjamínec	172
בעליס	Baalis	172
יעבץ	Jaebes	172
אבינעם	Abínoam	173
אדני בזק	Adoní-bezek	174
אדני בזק	Adoní-bezek	174
מכפלה	Makpela	175
יעוץ	Jeús	176
לקום	Lakúm	176
עמוני	Amónec (6), Amónka (5), Amónský (4), Amónovec (1)	176
עמוס	Ámos	176
עמינדב	Amínadab	176
פלוני	Pelónský	176
צוף	Súf	176
צפו	Sefó (2), Sefí (1)	176
קוע	Kóa	176
קמואל	Kemúel	177
עקוב	Akúb	178
אחינעם	Achínoam (6), Achínóam (1)	179
נטעים	sadař	179
עינים	Ěnajim (2), Ěnam (1)	180
עינן	Ěnan	180

Hebr. tvar	Transkripce ČEP	Gematrie
ענני	Ananí	180
אליסף	Eljásaf (5), Eljasáf (1)	181
אפק	Afek (7), Afík (1)	181
יהויקים	Jójakím	181
יעקב	Jákob	182
לב קמי	---	182
עזקה	Azeka (6), Azéka (1)	182
דן יען	Dan-jaan	184
עמעד	Ameád	184
צופח	Sófach	184
עזבוק	Azbúk	185
עמסיה	Amasjáš	185
ענניה	Ananejáš (1), Ananja (1)	185
פננה	Penina	185
קדמאל	Kadmiel	185
אלקנה	Elkána	186
אפקה	Afeka	186
בעלירע	Beeljáda	186
פונן	Funón	186
צופי	Sófaj	186
אליועני	Eljóenaj	187
יעקבה	Jaakoba	187
בוצץ	Bóses	188
פקח	Pekach	188
דפקה	Dofka	189
כנען	Kenaan	190
מנימון	Minjamín	190
פינן	Pínon	190
פקוד	Pekód	190
ציץ	květ	190
זלע	Sela	190
אליקים	Eljakím	191
אלנעם	Elnaam	191
צאן	Saanán	191
אליהועני	Eljóenaj	192
פנעאל	Pagíel	194
חפצי בה	Chefsibah	195
חקופא	Chakúfa	195
כנענה	Kenaan (4), Kenaana (1)	195
עלמון	Almón	196
קויץ	Kós	196
קמון	Kamón	196
עמוני אל	Immanuel	197
כנעני	Kenaanec	200
מנימון	Minjamín	200
מעץ	Maas	200

Hebr. tvar	Transkripce ČEP	Gematrie
עצם	Esem (2), Asem (1)	200
צדוק	Sádok (51), Sádokovec (2)	200
צלף	Salaf	200
הקויז	Kós	201
ארא	Ara	202
ארב	Arab	203
באר	Beér (3), Studna (1)	203
בעל המון	Baal-hamón	203
פקחיה	Pekachjáš	203
בארא	Beéra	204
גרא	Géra	204
קדמוני	Kadmónec	204
אדניקם	Adoníkam	205
אדר	Adár	205
אדר	---	205
ארד	Ard	205
גבר	Gibar	205
גבר	Geber	205
גרב	Gáreb (2), Garéb (1)	205
הר	Hór	205
ארגב	Argób (3), Argóba (1)	206
ברד	Beredem (1), Bered (1)	206
דבר	Debír (11), Lidbir (1)	206
הרא	Hára	206
ראה	Haróe	206
אור	Ur (3), Úr (1), Ur-kasdím (1)	207
גדר	gederský	207
רבה	Raba	207
רהב	Rahaba	207
בארה	Beer	208
הגר	Hagar	208
יצחק	Izák	208
פינחס	Pinchas	208
אחר	Achér	209
ארח	Arach (3), Árach (1)	209
גור	Gúr	209
הדר	Hadar	209
אגור	Agúr	210
אטר	Ater	210
בעל חנן	Baal-chanan	210
בקבוק	Bakbúk	210
גזר	Gezer	210
דור	Dór (3), Dórská (2)	210
חבר	Cheber	210
חרב	Choréb	210
נעמן	Naamán	210

Hebr. tvar	Transkripce ČEP	Gematrie
עמק	Emek	210
ענמים	Anámec	210
ענמלך	Anamelek	210
עפני	Ofní	210
צען	Sóan (3), Sóanské (2)	210
קינן	Kénan	210
רחב	Rachab	210
אלפעל	Elpaal	211
ארוד	Arvad	211
ארוד	Aród	211
גחר	Gachar	211
זרד	Zered	211
מקניהו	Miknejáš	211
אדמי הנקב	Adamí-nekeb	212
ברי	Berí	212
גדרה	Gedera	212
ירב	---	212
צבעים	Seboím	212
צלפחד	Selofchad	212
ארבי	Arbejský	213
בארי	Beer (1), Beérí (1)	213
גדור	Gedór	213
רהגה	Rohga	213
חוקק	Chúkok	214
חור	Chúr	214
ירד	Jered	214
רדי	Radaj	214
ארדי	---	215
ארדי	Aridaj	215
זרח	Zerach	215
יהוצדק	Jósadak	215
מצפה	Mispa	215
מצפה	Mispa (4), Mispé (2)	215
צדקיהו	Sidkijáš	215
צלמנה	Salmóna	215
קעילה	Keíla	215
אריה	Arjé	216
דברי	Dibrí	216
חבור	Chabór	216
חבקוק	Abakuk	216
מנדל חננאל	Chananeel	216
מעוניים	Meúnejec	216
עמוק	Amók	216
צלמון	Salmón	216
ראיה	Reajáš	216
רחוב	Rechób (9), Rechob (1)	216

Hebr. tvar	Transkripce ČEP	Gematrie
אורי	Urí (7), Uri (1)	217
אחרח	Achrach	217
גדר	Gederský	217
דבורה	Debóra (9), Debora (1)	217
חרדה	Charadě (1), Charada (1)	217
יאר	Nil	217
בראיה	Berajáš	218
הגרי	Hagrejec (4), Hagrí (1), Hagrejský (1)	218
חרי	Chorejec (4), Chorí (2)	218
ירח	Jerach	218
צבעון	Sibeón	218
צלצח	Selsach	218
אחימעץ	Achímaas	219
בקבוקיה	Bakbukjáš	219
יגור	Jagúr	219
בריאח	Baríach	220
גירי	Girzejec	220
גרו	---	220
חברי	cheberský	220
יבחר	Jibchár	220
ענק	Anák (4), Anákovec (4), Anók (1)	220
עצני	oštěp	220
צלק	Selek	220
צפים	---	220
ארודי	Arvád'an	221
ארודי	Aródi	221
ארך	Erek	221
יאר	Jaír	221
יארי	Jaírský	221
יורה	Jóra	221
יורה	---	221
אוריה	Urijáš (32), Úrijáš (4)	222
בקר	Beker	222
חרדי	Charódský	222
יריב	Jaríb	222
כבר	Kebar	222
ריבי	Ríbaj	222
רכב	Rekáb (12), Bét-rekab (1)	222
חירה	Chíra	223
צקלג	Siklag	223
קבצאל	Kabseel	223
חורי	Chúraj	224
חורי	Churí	224
חורי	Chorí	224
יקדעם	Jokdeám	224
ירוח	Jaróach	224

Hebr. tvar	Transkripce ČEP	Gematrie
ירחו	Jericho	224
זרחי	Zerachejec	225
חזיר	Chezír	225
יזרח	Jizrašský	225
יטור	Jetúr	225
סנסנה	Sansana	225
פספה	Pispa	225
רבה	Réka	225
אזרחי	Ezrachejský	226
יורי	Jóraj	226
ציפיים	Ramatajim-sófím	226
צפון	Sever (10), Safón (1)	226
ברכה	Beraka	227
זכר	Zeker	227
חר הגדגד	Chór-gidgád	227
אוריהו	Úrijáš	228
בכרו	Bokrú	228
ברוך	Báruk (24), Barúk (2)	228
חרהיה	Charhajáš	228
כרוב	Kerúb-adán (1), Kerúb-adón (1)	228
זרחיה	Zerachjáš	230
יחזרה	Jachzéra	230
יעקן	Akan (1), Jaakan (1)	230
כרי	tělesná stráž	230
מקץ	Mákas	230
ארכי	Arkijský (4), Arkejec (1), Arkíjský (1)	231
ניא הצבעים	Seboímské	231
יריהו	Jerijáš	231
רחביהו	Rechabjáš	231
בכרי	---	232
בכרי	Bichrí	232
חדרך	Chadrák	232
יריבי	Jeríbjaj	232
זכור	Zakúr (6), Zákur (3)	233
יקבצאל	Jekabseel	233
עין ננים	En-ganím	233
יריחו	Jericho (43), Jerišská (6), Jerišský (1), Jerišské (1)	234
פס דמים	Pas-damím	234
אפס דמים	Efes-damím	235
צפניה	Sefanjáš (9), Sofonjáš (1)	235
יראיה	Jirijáš	236
צפיון	Sífjón (1), Sefón (1)	236
אריוך	Arjók	237
ברכיה	Berekjáš	237
זכרי	Zikrí	237
לא דבר	---	237

Hebr. tvar	Transkripce ČEP	Gematrie
לא דבר	Lódebar	237
רבלה	Ribla	237
רחל	Ráchel	238
יזרחיה	Jizrachjáš	240
עמלק	Amálek (33), Amálekovec (2), Amálecký (1)	240
רם	Rám	240
אמר	Imer (8), Imér (2)	241
ארם	Aramejec (43), Aram (26), Aramejský (6), Arám (1), Aramské (1)	241
זרבבל	Zerubábel	241
אראלי	Aréli	242
אריאל	Aríel	242
זכריה	Zekarjáš (21), Zacharjáš (4)	242
מרב	Mérab	242
קבצים	Kibsajim	242
אברם	Abram	243
גמר	Gomer (5), Gómer (1)	243
יהוירב	Jójarfb	243
רגם	Regem	243
מרד	Mered	244
אדרם	Adorám	245
הרם	Horám	245
מרה	Mara	245
מרה	Móre	245
רמה	Ráma (20), Ramat-mispa (1), Ramatajim-sófím (1)	245
גבריאל	Gabriel	246
נפוסים	Nefúsejec	246
אומר	Ómar	247
אחרחל	Acharchel	247
ירואל	Jerúel	247
אברהם	Abraham	248
אוריאל	Uríel	248
זכריהו	Zekarjáš (15), Zakarjáš (1)	248
חרם	Charím (10), Chárim (1)	248
חרם	Chorem	248
רחם	Racham	248
ברזילי	Barzilaj	249
הדרם	Hadorám	249
מבחר	Mibchár	250
נר	Nér	250
עמלקי	Amálekovec (8), Amálek (2), Amálecký (1)	250
רכל	Rákal	250
אלצפן	Elsáfan	251
אמרי	Imrí	251
אמרי	Emorejec (57), Emorejské (2)	251
ארמי	Aramejec	251
ארן	Oren	251

Hebr. tvar	Transkripce ČEP	Gematrie
ארן	Aran	251
הרום	Harum	251
יריאל	Jerfel	251
מורה	Móre	251
עמק האלה	dolina Posvátného stromu	251
רומה	Dúma (1), Rúma (1)	251
ארומה	Aruma	252
ברים	Béřejec	252
ראומה	Reúma	252
אבירם	Abíram	253
אבנר	Abnér (59), Abínér (1)	253
ברכאל	Berakeel	253
גרמי	Hagarmí	253
חרמה	Chorma	253
יברכיהו	Jeberekjáš	253
מטרד	Matred	253
מרוז	Meróz	253
חמור	Chamór	254
רחום	Rechúm (3), Rechum (1)	254
הדורם	Hadóram	255
הרן	Háran	255
ימרה	Jimra	255
מהרי	Mahraj	255
מריה	Merajáš	255
רמיה	Ramjáš	255
רנה	Rina	255
אהרן	Áron (322), Áronovec (23)	256
אמריה	Amarjáš	256
יורם	Jóram	256
עצמון	Asmón	256
זמרי	Zimrí	257
מריבה	Meríba (2), Meriba (2), Meribské (1)	257
נמריה	Gemarjáš	258
חירם	Chíram (20), Chúram (10)	258
חרן	Cháranu (7), Cháran (5)	258
ירחם	Jerochám (5), Jerócham (4), Jerocham (1)	258
מחיר	Mechír	258
אדני צדק	Adonisedek	259
אחירם	Achíram	259
מטרי	Matrí	259
ראובן	Rúben (38), Rúbenovec (31)	259
ברחמי	Barchúmsky	260
גרזים	Gerizím	260
יקמעם	Jokmoám (1), Jokmeám (1)	260
יקמעם	Jekameám	260
ירמי	Jeremaj	260

Hebr. tvar	Transkripce ČEP	Gematrie
אדורים	Adórajim	261
אליצפן	Elísáfanovec (2), Elísáfan (1), Elísafan (1)	261
ארדון	Ardón	261
יהורם	Jóram	261
מוריה	Mórija	261
אמריהו	Amarjáš	262
ארונה	Aravna	262
זמירה	Zemíra	262
רזון	Rezón	263
נמריהו	Gemarjáš	264
חורן	Chavrán	264
חירום	Chíram	264
ירדן	Jordán (144), Zajordání (24)	264
מרדך	Marduk	264
נחור	Náchor	264
סרד	Sered	264
הפציץ	Pises	265
נריה	Nerijáš	265
רסה	Risa	265
בחורים	Bachurím	266
בחרומי	Bacharúmský	266
חברון	Chebrón (64), Chebrónovec (1)	266
סור	Súr	266
חורמ אבי	Chúram	267
חרבונא	Charbóna	267
יראון	Jirón	267
בעל מעון	Baal-meón	268
חרני	Chorónský	268
חרס	Sluneční	268
נחרי	Nacharaj (1), Nachraj (1)	268
אחורמי	achíramský	269
ראובני	Rúbenovec (10), Rúben (3), Rúbenský (1), Rúbenec (1)	269
יקנעם	Jokneám	270
כרמי	Karmí	270
כרן	Keran	270
מכיר	Makír (21), Makírovec (1)	270
מכרי	Mikrí	270
ענקים	Anákovec	270
ער	Ar	270
ער	Er (7), Ěr (3)	270
אסיר	Asír	271
ירמיהו	Jeremjáš (135), Jirmejáš (11)	271
ברע	Béra	272
עבר	Heber (9), Eber (5), Zaeufratí (3), Heberovec (1)	272
ערב	Oréb (1), Havraní (1)	272
ערב	Arábie	272

Hebr. tvar	Transkripce ČEP	Gematrie
ערב	Arábie (1), Arab (1)	272
רבע	Reba	272
רכבים	Rekábejec	272
בערא	Baara	273
חסרה	Chasra	273
דרע	Dára	274
מרדכי	Mordokaj	274
סרדי	seredský	274
עדר	Eder (2), Éder (2)	274
ערד	Arad	274
קציעה	Kesía	275
חברוני	Chebrónec	276
חרחס	Charchas	276
רעו	Reú	276
עזר	Ezel	277
ערבה	Jordánská (5), Jordánský (1), Topolový (1), Araba (1)	277
בעור	Beór	278
דרדע	Darda	278
עורב	Oréb	278
עזרא	Ezdráš (19), Ezra (3)	278
יער	Jaarské	280
מכירי	makírský	280
עיר	Ír-nachaš (1), Írí (1), Ír (1)	280
ערי	Éri	280
צלמנע	Salmuna	280
רעי	Reí	280
אריסי	Arísaj	281
ממרא	Mamre	281
עירא	Íra	281
רפא	Bét-ráfa (1), Ráfa (1)	281
עברי	Hebrej (21), Hebrejka (3), Ibri (1)	282
עזרה	Ezra	282
ערבי	Arab (5), Araba (2), Arabský (2)	282
נרגל	Nergal	283
עזר	Azúr	283
עין עגלים	En-eglajim	283
רגלים	Rogelím	283
לא רחמה	Lórucháma	284
עטרה	Atára	284
עירד	Írad	284
אדרעי	Edreí	285
ארפד	Arpád	285
יערה	Jaera	285
מרמה	Mirma	285
פרה	Para	285
פרה	Púra	285

Hebr. tvar	Transkripce ČEP	Gematrie
רפָה	Ráfa	285
מְרוֹם	Meróm	286
עִירוֹ	Irú	286
בְּרִיעָה	Bería (10), Beríovec (1)	287
יַעֲזֵר	Jaezer (11), Jaazer (1)	287
עֲזָרִי	Ezrí	287
רַפּוּא	Rafú	287
אֵיעֶזֶר	Íezer	288
חֶפֶר	Chefer (6), Cheferovec (1)	288
חָרֶף	Cháref	288
יַרְחָע	Jarcha	288
רֶפַח	Refach	288
אֲחִירָע	Achíra	289
יֶרַח־מֵעַל	Jerachmeel	289
אֲבִיעֶזֶר	Abíezer (5), Abíezerovec (2)	290
הַדְּעָזֵר	Hadad-ezer	290
יַעִיר	Jaír	290
כַּרְמֵל	Karmel	290
מִירְיָם	Mirjam (12), Mirjamě (3)	290
עַכָּר	Akár	290
צֵר	Ser	290
צָר	Týr (33), Týrský (3), Sór (1)	290
אֵלְסָר	elasarský	291
אֶסֶר	Eser	291
פְּרוּדָא	Perúda (1), Perída (1)	291
רֵמַלְיָאֵשׁ	Remaljáš	291
אַרְצָא	Arsa	292
בְּנֵי יַעֲקֹב	Bené-jaakán	292
בֶּסֶר	Beser	292
בְּרִיעֵי	beríjský	292
עֲזַרְיָאֵשׁ	Azarjáš	292
יֹעֶזֶר	Jóezer	293
בְּאֵר אֵילִים	Beer-élim	294
מַלְכֵי צֶדֶק	Malkísedek	294
נִמְרֹד	Nimrod	294
פְּרוּחַ	Parúach	294
אֲדַרְמֵלֵק	Adramelek	295
נִמְרָא	Nimra	295
רֵפַיָאֵשׁ	Refajáš	295
אֲחִיעֶזֶר	Achíezer	296
עַכּוֹר	Akór	296
צוּר	Skála (7), Súr (5)	296
רִמּוֹן	Rimón (8), Rimónu (7)	296
אֹפִיר	Ofir	297
בֹּסְרָא	Bosra	297
זִמְרָן	Zimrán	297

Hebr. tvar	Transkripce ČEP	Gematrie
מראון	---	297
פרזי	Perizejec	297
איעזרי	iezerský	298
חמרן	Chamrán	298
חפרי	cheferský	298
חריף	Charíf	298
עכבור	Akbór	298
צחר	---	298
צחר	Sóchar (3), Sochar (1)	298
ירחמאלי	Jerachmeelec (1), Jerachmeelovec (1)	299
מגרון	Migrón	299
צרדה	Sereda	299
יער	Jeser	300
כרכס	Karkas	300
כרמלי	Karmelský	300
מרס	Meres	300
ארמני	Armón	301
ארנן	Arnán	301
ארנן	Ornán	301
הצללפוני	Haslelponí	301
הרמון	Harmón	301
טברמון	Tabrimón	301
רציא	Risja	301
ברק	Bárak	302
רמונו	Rimónó	302
שבא	Sába (9), Seba (7), Šeby (4), Šéba (2), Šebovec (1)	303
דקר	Deker	304
חצור	Chasór	304
חצרו	Chesrav (1), Chesró (1)	304
חרופי	---	304
חרויץ	Charús	304
חרמון	Chermón (6), Chermónské (5)	304
קדר	Kédar (8), Kédarec (3)	304
אבי העזרי	Abíezerský	305
אדנירם	Adóníram	305
ישהר	Jishár	305
בדקר	Bidkar	306
צורי	Týřan	306
צלע האלף	Sela (1), Elef (1)	306
ארנון	Arnón	307
קורא	Kóre	307
קורא	Kóre	307
רבקה	Rebeka	307
רעואל	Reúel	307
שיא	Šeja (1), Ševa (1), Šavša (1)	307
אלעזר	Eleazar (41), Eleasa (31)	308

Hebr. tvar	Transkripce ČEP	Gematrie
חריפי	Charífský	308
יצחר	Jesochar	308
עזראל	Azarel	308
קרח	Káreach (13), Karéach (1)	308
קרח	Kórach (26), Kórachovec (11)	308
שגה	Šagé	308
הדר רמון	Hadad-rimón	309
חצר גדה	Chasar-gada	310
יצרי	Serí (1), Jisrí (1)	310
צעננים	Saanáním (1), Saanajim (1)	310
קיר	Kír	310
רודנים	Ródanec	310
רסן	Resen	310
שובב	Šóbab (3), Sóbab (1)	310
אוויל מרודך	Evíl-merodak	311
גור בעל	Gúr-baal	311
מוסרה	Móse	311
צרויה	Serúja	311
רפאל	Refael	311
שגוב	Segúb	311
שבט	šebát	311
שוה	Šáve	311
חדש	Chodeš	312
ירבעל	Jerubaal (10), Jerubalovec (3), Jerubaal-Gedeón (1)	312
סברים	Sibrajim	312
שבי	Šobaj	312
שבי	Šóbi	312
ברוך בלאדן	Beródak-baladán	313
חורנים	Chóronajim	314
שוח	Šúach	314
אשדוד	Ašdód	315
חשבה	Chašúba	315
ישהרי	Jishárec (2), Jishár (1)	315
ישבאב	Ješebáb	315
כפירה	Kefíra	315
עדריאל	Adríel	315
עמרה	Gomora	315
רעליה	Reelajáš	315
רעמה	Raema	315
אבישג	Abíšag	316
חשוב	Chašúb	316
ירבש	Jidbáš	316
חדשה	Chadaša	317
אליעזר	Eliezer	318
יזרעאל	Jizreel	318
ישוב	Jašúb	318

Hebr. tvar	Transkripce ČEP	Gematrie
עזריאל	Azriel	318
קרחי	Kórachovec (5), Korchíjec (1)	318
שיזא	Šíza	318
חושא	Chuša	319
סרגון	Sargón	319
שוחא	Šúcha	319
חורונים	Chóronajim	320
ישבח	Jišbach	320
ישי	Jišaj	320
נבוזראדן	Nebúzaradán	320
עירם	Iram	320
עמרי	Omrí	320
ענר	Anér	320
ערן	Erán	320
קטורה	Ketúra	320
רחבעם	Rechabeám	320
יושה	Jóša	321
ירפאל	Jirpeel	321
ישוה	Jišva	321
פראם	Pirám	321
בעל צפן	Baal-sefón	322
יביש	Jábeš (8), Jábešský (2)	322
יהואש	Jóaš	322
ירבעם	Jarobeám (102), Jarobéam (1)	322
ישבי	---	322
עבריים	Abárimské (2), Abarím (2), Abárim (1)	322
עברן	Ebrón	322
אבישי	Abišaj (20), Abšaj (5)	323
אסר חדן	Esarchadón (2), Esar-chadón (1)	323
חטוש	Chatúš	323
חוישי	Chúšaj	324
כסד	Kesed	324
שוחי	Šúchský	324
אשדודי	Ašdód'an (3), Ašdódské (1)	325
חשביה	Chašabjáš	325
ישיה	Jišijáš	325
נערה	Naara	325
רעמיה	Raamjáš	325
אישהוד	Íšhód	326
יאשיה	Jóšijáš	326
ישי	Jišví	326
כוש	Kúš (22), Kúšijec (1), Kúšan (1)	326
שכו	Sekú	326
עברנה	Abróna	327
יזרעאלי	Jizreelský	328
ישובי	jašúbský	328

Hebr. tvar	Transkripce ČEP	Gematrie
שׁוֹבֵךְ	Šobak (2), Šófak (2)	328
אֱלִיחֹרֶף	Elíchoref	329
יַעֲרִים	Lesní hora	330
נִסְרוֹךְ	Nisrok (1), Nisroch (1)	330
נַעֲרֵי	Naaraj	330
סַנְחֵרִיב	Sancherib	330
עֲרָנִי	eránský	330
אַכִּישׁ	Akíš	331
אֶפְרַיִם	Efrajim (114), Efrajimské (34), Efrajimovec (17), Efrajimec (3), Efrajimský (1), Efrajimsko (1)	331
חֲשַׁבְיָהוּ	Chašabjáš	331
יִשִּׁיָּהוּ	Jišijáš	331
סִיסֵרָא	Sísera	331
פָּאֲרָן	Páranská (6), Páran (5)	331
רֵפָאִים	Refájec	331
שׁוֹכָה	Sóko	331
שֵׁאֵל	Šeal	331
יֹאשִׁיָּהוּ	Jóšijáš	332
מִבְּצָר	Míbsár	332
אַשְׁבֵּל	Ašbel	333
יֹשִׁבְיָהוּ	Jóšibjáš	333
רֵגֶם מֶלֶךְ	Regem-melek	333
חַרוּמָף	Charúmaf	334
עֵין דָּר	Ěn-dór	334
עֵין דָּר	Ěn-dór	334
אַבְנֵי הָעֶזֶר	Eben-ezer	335
נַעֲרִיָּה	Nearjáš	335
שָׂכִיָּה	Sakejáš	335
שֵׁלָה	Šílo	335
שֵׁלָה	Šela (6), Šéla (2)	335
כּוּשֵׁי	Kúšijec (22), Kúšan (1), Kúší (1), Kúši (1)	336
מִצְרַיִם	Egypt	336
פְּרָוִים	parvajimský	336
אַלּוּשׁ	Alúš	337
אֱלִישׁוּר	Elísúr (4), Elísur (1)	337
גִּדּוֹן	Kídon	337
יֹשִׁיָּהוּ	Jóšavjáš	337
צוּרִיָּאֵל	Súriel	337
שָׂאוּל	Saul (386), Šaul (5), Šaúl (4)	337
חֲפָרַיִם	Chafarajím	338
שׁוֹבַל	Šóbal	338
שֵׁלַח	---	338
שֵׁלַח	Šelach	338
יִשׁוּחַיָּהוּ	Ješóchajáš	339
שְׁבּוּאֵל	Šúbael (3), Šebúel (3)	339
אַרְמֵי צוּבָא	Aramejec (3), Sóba (3)	340

Hebr. tvar	Transkripce ČEP	Gematrie
לַיִשׁ	Lajiš (4), Laviš (1), Lajša (1)	340
מַלְכֵי־רָם	Malkíram	340
מִצְרַיִם	Egypt'an	340
מַשׁ	Maš	340
נִמְרִים	Nimrím	340
סֶפָר	Sefár	340
עֵין דּוֹר	Ěn-dór	340
עֶכְרָן	Okran	340
פֶּרַס	Peršan (4), Perský (1), Persie (1)	340
צִמְרֵי	Semárec	340
רֶקֶם	Rekem (5), Rekemem (1)	340
שֵׁם	Šém	340
מִשָּׂא	---	341
מִשָּׂא	Méša	341
שָׂמָא	Šama	341
שֶׁבֶם	Sebám	342
אַבֵּל כֶּרָמִים	Ábel-keramím	343
אַשְׁבֵּלֵי	ašbelský	343
גֵּשֶׁם	Gešem	343
זִיפְרוֹן	Zifrón	343
לֹחֶשׁ	Locheš (1), Lócheš (1)	344
סֶפָרָד	Sefarad	344
רִפְדִים	Refídím (3), Refídím (2)	344
שֶׁמֶד	Šemed	344
הַשֵּׁם	proslulý	345
מַרְעֵלָה	Mareála	345
מֹשֶׁה	Mojžiš	345
שֹׁהַם	Šoham	345
שִׁלָּה	ten, který z něho vzejde	345
שָׂמָה	Šama (7), Šamót (1), Šamhút (1)	345
אֵלִישָׁה	Elíša	346
שִׁמְעָה	Šimea (1), Šimeam (1)	346
שִׁבְמָה	Šibma	347
שָׂאוּל	šaulský	347
חַשׁוּם	Chašum (4), Chašúm (1)	348
חֻשִׁים	Chuším	348
עֵין חַרּוֹד	Charód	348
שִׁלְחֵי	Šilchí	348
גַּשְׁמוּ	Gašmu	349
מִשׁוֹבָב	Mešóbab	350
עַמְרָם	Amrám (13), Amram (1)	350
עֶפֶר	Ěfer (2), Efer (2)	350
פַּרְנָךְ	Parnak	350
פֶּרְסִי	perský	350
קֶרֶן	Keren-ha-púk	350
רֶסִין	Resín	350

Hebr. tvar	Transkripce ČEP	Gematrie
שמי	Šamaj	350
שן	Šěn	350
אמרפל	Amráfel	351
אשכל	Eškól (4), Eškol (1), Eškolský (1)	351
ישמא	Jišma	351
מגדל עדר	Migdal-eder	351
מישא	Meša	351
מרדך בלאדן	Meródak-baladán	351
מרסנא	Marsena	351
אשימא	Ašima	352
בשן	Bášan (36), Bášanský (1)	352
יבשם	Jibsám	352
מרי בעל	Meríb-baal	352
אלישיב	Eljašíb	353
אשבן	Ešbán	353
גשן	Gošen	353
שבאים	Šebajec	353
שבנא	Šebna	353
שנאב	Šineáb	353
חושם	Chušam	354
חצרון	Chesrón	354
מריב בעל	Meríb-baal	354
שדים	Sídím	354
שוחם	Šúcham	354
מגביש	magbíšský	355
עפרה	Ofra	355
ערפה	Orpa	355
פרעה	faraón	355
אשנה	Ašna	356
מושי	Muší (4), Múši (4)	356
פעור	Peór	356
רקון	Rakón	356
אנוש	Enóš	357
חפרע	Chofra	358
חשים	Chuším (1), Chušima (1)	358
נחש	Náchaš	358
קיר מואב	Kír (1), Moábский (1)	359
שטים	Šítím	359
דרקון	Darkón	360
ישן	Jášen	360
לכיש	Lakíš	360
משך	Mešek (8), Mešek-Túbal (1)	360
עמרמי	Amrámec	360
פערי	Paaraj	360
צער	Sóar (8), Soár (1)	360
קדרון	Kidrónský	360

Hebr. tvar	Transkripce ČEP	Gematrie
שכם	Šekem (2), Šekemovec (1)	360
שכם	Šekem (46), Šekemský (2)	360
סמגר נבו	Samgar-nebú	361
שיאן	Šíon	361
שיאן	Šíon	361
נישן	Gěšan	363
עון רגל	Rogelu	363
עיר המלח	Ír-melach	363
בני ברק	Bené-berak	364
דישן	Díšan	364
חושים	Chúšima	364
חצרוני	chesrónský	364
שטנה	Sitná	364
שוחמי	šúchamský	364
חשבנה	Chašabna	365
ישנה	Ješána	365
צרעה	Sorea	365
קטרון	Kitrón	365
ושני	Vašní	366
חשבון	Chešbón	366
ירקון	Jarkón	366
כמוש	Kemóš	366
צוער	Súar	366
שוני	Šúni	366
שבניה	Šebanjáš	367
ברקוס	Barkós	368
חשבדנה	Chašbadána	369
דישון	Dišón (6), Díšan (1)	370
לשם	Lešem	370
מישך	Měšak	370
נערן	Naarán	370
עקר	Eker	370
פרץ	Peres (14), Peresovec (1), Perasím (1)	370
ציער	Síor	370
צעיר	Sáír	370
צפר	Sófar	370
צרעי	Sorejec	370
קורס	Kéros	370
רצף	Resef	370
שכמי	šekemský	370
שלם	Šálem	370
שלם	Šilem (1), Šilém (1)	370
משאל	Mišál (2), Mášal (1)	371
צרועה	Serúa	371
שלמא	Salma	371
איל פארן	El-páran	372

Hebr. tvar	Transkripce ČEP	Gematrie
בשלם	Bišlám	372
שבע	Šeba	372
אשבע	Bét-ašbéja	373
בעשא	Baeša	373
נעש	Gaaš (2), Gaašský (2)	373
שבניהו	Šebanjáš	373
כשדים	Kaldejec (46), Kaldejsko (5), Kaldejský (3)	374
חשבניה	Chašabnejáš	375
פדן ארם	Rovina	375
צפורה	Sipora	375
רצפה	Rispa	375
שמלה	Samla	375
שלמה	Šalomoun	375
ארם מעכה	Aramejec (1), Maaka (1)	376
ישבי בנב	Jišbí (1), Benób (1)	376
כושן	kúšanský	376
עזו	Ezau (88), Ezauovec (5)	376
צופר	Sófar	376
צפור	Sípór	376
שוע	Šúa	376
שוע	Šóa	376
שלום	Šalúm (26), Šalum (1)	376
שבעה	Šíbea	377
שועא	Šúa	377
שמואל	Samuel (135), Šemúel (2)	377
אלוני ממרא	Mamre	378
אשכנז	Aškenaz	378
אבשלום	Abšalóm	379
אלוניא ממרא	Mamre	379
גדן נכון	Nákon	379
מספר	Mispar	380
מצרים	Egypt (297), Egyptan (54), Egyptský (8), Egyptská (7), Misrajim (4), Egyptské (1)	380
ערקן	Arkejec	380
פרצי	peresk	380
צמרים	Semárajim (1), Semarajim (1)	380
שלמי	Šamlaj (1), Šalmaj (1)	380
שלמי	---	380
שלמי	Šelomí	380
הושע	Hósea (13), Ozeáš (3)	381
מישאל	Míšael	381
בלשן	Biššán	382
מבשם	Míbsám	382
נשפא	Gišpa	384
עשיה	Asajáš	385
פדה צור	Pedásur	385

Hebr. tvar	Transkripce ČEP	Gematrie
פדה צור	Pedásur	385
פדה צור	Pedásur	385
פוטפר	Potffar	385
שכניה	Šekanjáš	385
שלמיה	Selemjáš	385
יועש	Jóaš	386
יעוש	Jeúš	386
יעשו	Jaasaj	386
צורפי	zlatnřk	386
שלון	Šalúm	386
שפו	Šefó	386
בעשיה	Baasejáš	387
שלחים	Šilchím	388
אבישוע	Abišúa (4), Abišua (1)	389
אבישום	Abišalóm	389
שפט	Šáfát (5), Šafat (3)	389
יושב חסד	Júšab-chesed	390
יעשו	---	390
יעשו	Jišř (3), Jišeř (2)	390
משיבאל	Mešézabel	390
שלני	šělský	390
שפי	Šefř	390
יהושע	Jozue (201), Jěšua (27), Jóšua (14), Ješúa (1)	391
ישימאל	Jesímíel	391
שכניהו	Šekanjáš	391
שלמיהו	---	391
יהושבע	Jóšabat (2), Jóšeba (1)	393
חשופא	Chasúř	395
ישעיה	Ješajáš	395
ישפה	Jišpa	395
לטושים	Letúšejec	395
מנשה	Manases (104), Menaše (26), Manasesovec (15), Mojžíš (1)	395
הושעיה	Hóšajáš	396
ספרוים	Sefarvajim (4), Sefarvajím (1)	396
ספרוים	Sefarvajec	396
שונם	Šúnem	396
שלוני	---	396
אבל השטים	Ábel-šitím	397
ישבי לחם	Jašúbř-lechem	400
לשע	Leša	400
מכמש	Mikmás (8), Michmás (1)	400
מנשי	Manases (2), Manasesovec (1)	400
נמשי	Nimši	400
קרנים	---	400
שילני	Šiloský (5), Šilóan (1)	400
אכשא	Akšáf	401

Hebr. tvar	Transkripce ČEP	Gematrie
ישעיהו	Izajáš (32), Ješajáš (3)	401
נבשן	Nibšán	402
אבת	Obót	403
אשבעל	Ešbaal (1), Eš-baal (1)	403
גֵרָר	Gerar (7), Gerarský (1)	403
גַת	Gat	403
חַשְׁמוֹנָה	Chašmóna	403
בַּקְבָּקַר	Bakbakar	404
חַשְׁמוֹן	Chešmón	404
קָדֵשׁ	Kádeše (11), Kádeš (3)	404
קֵדֶשׁ	Kedeš	404
שֶׁפַטְיָאֵשׁ	Šefatjáš	404
אֵלֵעָשָׂה	Eleása (4), Eleasa (2)	406
בִּגְתָא	Bigta	406
בַּעַל חַצוֹר	Baal-chasór	406
בַּעַל חֶרְמוֹן	Baal-chermón	406
עֶפְרוֹן	Efrón	406
עֲשָׂאֵל	Asáel	406
שׁוּאֵל	Šúal	406
שִׁמּוֹן	Šimón	406
אֲבַגְתָּא	Abagta	407
חַת	Chetejec (10), Chét (2)	408
שׁוֹבֵק	Šobek	408
אַרְרַט	Ararat	410
בִּזְתָּא	Bizet	410
יְהוֹשָׁפָט	Jóšafat	410
מֵשֻׁלָּם	Mešulám (17), Mešulam (8)	410
עֶפְרַיִם	---	410
קִישׁ	Kiš	410
שֵׁלֶף	Šelef	410
שָׁמַע	Šama	410
שָׁמַע	Šema	410
שָׁמַע	Šema	410
שֶׁפַטְיָהוּ	Šefatjáš	410
אֵלִישָׁע	Eliša	411
אִתַּי	Itaj (7), Itaj (2)	411
טַבַּת	Tabat	411
טַבַּת	---	411
עַמְשָׂא	Amasa	411
עֲשִׂיָּאֵל	Asíel	411
שְׁלִמְיָאֵל	Šelumíel	411
שִׁמְעָא	Šimea (6), Šimeáj (1), Simea (1)	411
יִשְׁבָּק	Jišbák	412
אַבֵּל מִצְרַיִם	Abel-misrajim	413
אֵלִישֶׁבַע	Elišeba	413
גַּתִּי	Gatský (8), Gatské (1), Gaʿan (1)	413

Hebr. tvar	Transkripce ČEP	Gematrie
זתוא	Zatú	414
נחשון	Nachšón	414
פלדש	Pildáš	414
תוח	Tóach	414
הררי	Hararský (4), Ararský (1)	415
שמעה	Šemaj	415
אחוזת	Achuzat	416
שמוע	Šamúa	416
אלישוע	Elíšua (1), Elíšua (1)	417
בתייה	Bitja	417
נבושזבן	Nebúšzabán	417
עיי העבריים	Ijé-abárím	417
חתי	Chetejec (37), Chetejský (2), Chetejka (1)	418
יחת	Jachat (5), Jáchat (3)	418
טבחת	Tibchat	419
ירקעם	Jorkoam	420
מישע	Méša	420
מישע	Méša	420
מעשי	Maesaj	420
עמשי	Amasaj	420
עשן	Ašan (3), Ašán (1)	420
פרצים	---	420
קישי	Kiší	420
שלמן	Šalman	420
שמעי	Šimef	420
שפם	Šafam	420
שפם	Šefám	420
תוחו	Tochú	420
בהן בן ראובן אבן	Bohan (2), Rúben (1), Rúbenovec (1)	421
אשען	Ešeán	421
הושמע	Hóšama	421
הרורי	Harórský	421
זוחת	Zóchet	421
חנית	Chagíta	421
יעשיאל	Jaasiel	421
חרחור	Charchúr	422
ישבעם	Jášobeám	422
עקרבים	Svah štirú	422
נבוכדנאצר	Nebúkadnesar	423
ויזתא	Vajzata	424
שמידע	Šemída (2), Šemídaovec (1)	424
התך	Haták	425
מעשיה	Maasejáš	425
שמעיה	Šemajáš	425
יטבתה	Jotbata (2), Jotba (1)	426

Hebr. tvar	Transkripce ČEP	Gematrie
כּוּת	Kút	426
עין רמוֹן	Ěn-rimón	426
עֶקְרוֹן	Ekrón	426
שֶׁלְמוֹן	Salmón	426
עֲזֵרִיקָם	Azríkam	427
קוּשִׁיָּהוּ	Kúšajáš	427
חֲצַר סוּסָה	Chasar-súsa (1), Chasar-súsím (1)	429
יָבֵשׁ גִּלְעָד	Jábeš (11), Gileád (10), Gileádský (1)	429
אֵלִישַׁפַּט	Elíšafat	430
רַעַמְסֵס	Rameses (4), Raamses (1)	430
שִׁפִּים	Šupím	430
שִׁפְמִי	Šífmejský	430
שִׁפָּן	Šáfan	430
מַעֲשֵׂיָהוּ	Maasejáš	431
מֵשֶׁלֶמְיָהוּ	Mešelemjáš	431
עֲצִיּוֹן גֶּבֶר	Esjón-geber	431
שִׁמְעִיהוּ	---	431
תּוּבַל	Túbal	432
עֵין חַצוֹר	Ěn-chasór	434
עַמִּישַׁדַּי	Amíšadaj	434
שִׁמְרֵעִי	šemídský	434
יְהוּדִית	Jehúdit	435
יִשְׁמַעְיָהוּ	Jišmajáš	435
מִשְׁמָנָה	Mišmana	435
עֶקְרוֹנִי	Ekrónské (1), Ekrónan (1)	436
שׁוּפְמִי	šúfamský	436
מְנַדֵּל שֶׁכֶם	šekemský	437
אַשְׁפֵּנַז	Ašpenaz	438
בֶּתוּל	Betúl	438
תֵּלַח	Telach	438
בֶּתוּאֵל	Betúel (9), Bétúel (1)	439
לִבְאוֹת	Lebaót	439
שִׁפְטָן	Šiftán	439
בִּזְיֹתְיָהוּ	Bizjótja	440
יִשְׁפָּן	Jišpán	440
נַפִּישׁ	Náfíš (2), Nafíš (1)	440
תּוֹלַד	Tólad	440
אֵילָת	Elót (3), Élat (2)	441
אֶלְקָשִׁי	Elkóšský	441
אַתָּם	Ětam	441
יִשְׁמַעְיָהוּ	Jišmajáš	441
בֵּית אֵל	Bét-el (65), Bételské (1), Bételský (1)	443
גִּלְיָת	Goliáš	443
דַּמָּשֶׁק	Damašek	444
זַחְלָה	Zóchelet	445
יִתְלָה	Jitla	445

Hebr. tvar	Transkripce ČEP	Gematrie
תל אביב	Tel (1), Tel Abíb (1)	445
אדמתא	Admata	446
פישון	Pišon	446
אילות	Élat	447
אליאתה	Eliata (1), Elijata (1)	447
גדלתי	Gidaltí	447
זתם	Zétam	447
במות	Bamót	448
חמת	Chamát (1), Chamat (1)	448
חמת	Chamát	448
מחת	Machat	448
פרץ עזא	Peres-uza	448
שחצים	Šachasím	448
תמח	Tamach	448
המדתא	Hamedat	450
מררי	Meraríovec (19), Merarí (18)	450
משמע	Mišma	450
משעם	Mišeám	450
שעלים	Šaalím	450
שעף	Šaaf	450
אלישמע	Elišama (13), Elšáma (4)	451
אמתי	Amítaj	451
ישמעאל	Jišmael (25), Izmael (20), Jišmáel (3)	451
תימא	Téma	451
איתאל	Ítel (2), Ítiel (1)	452
שעלבים	Šaalbím (2), Šaalabín (1)	452
גתים	Gitajim	453
גתים	Gitajim	453
תמוז	Tamúz	453
דתן	Dátan	454
דתן	Dótan	454
חותם	Chótam	454
לוחית	lúchitský	454
בנתן	Bigtan (1), Bigtana = Bigtan (1)	455
ננבת	Genubat	455
יתמה	Jitma	455
פוטי פרע	Potífera	455
יותם	Jótam	456
בית האלי	Bételský	458
בית חגלה	Bét-chogla	458
בית חגלה	Bét-chogla	458
בעל פעור	Baal-peór	458
חמתי	Chamátan	458
נבות	Nábot	458
נחת	Nachat	458
תחן	Tachan	458

Hebr. tvar	Transkripce ČEP	Gematrie
יקשן	Jokšán	460
שפעי	Šifí	460
איתן	Ětan	461
אתני	Etní	461
גבתון	Gibetón	461
ישמעאלי	Izmaelec (6), Izmaelský (2)	461
באר לחי ראי	Studnice Živého, který mě vidí	462
שעלבין	---	462
שעלבני	Šaalbónský	462
תבני	Tibní	462
גינת	Gínat	463
סבחה	Sabta	463
תחנה	Techina	463
אחימות	Achímót	465
נרות	prorocký dům	466
קישון	Kíšon (5), Kíšonský (1)	466
קשיון	Kišjón	466
שמעון	Šimeón (29), Šimeónovec (15)	466
זיתן	Zétan	467
נביות	Nebajót	468
תחני	tachanský	468
בית און	Bét-áven (5), Bétávenská (1)	469
בית דגן	Bét-dágon	469
גנתוי	Ginetoj	469
כתיים	Kitejec (5), Kitejská (1)	470
עקש	Íkeš	470
עשק	Esek	470
עשק	Ešek	470
קרקע	Karka	470
שמעני	Šimeón	470
תכן	Token	470
אלתולד	Eltólad	471
מחזיאות	Machaziót (1), Machaziót (1)	472
בן זוחת	Ben-zóchet	473
הר חרס	Har-cheres	473
בית דגון	Bét-dágon	475
כפר העמני	Kefar-amóní	475
ידוחון	Jedútún (14), Jedútúnovec (2), Jedítún (1)	476
כפר העמונה	---	476
מלכי שוע	Malkíšúa	476
תעו	Toí (3), Toú (2)	476
בור הסרה	Sira	478
חצר עינן	Chasar-énan (3), Chasar-énón (1)	478
מחלת	Machalat	478
גלילות	Kruhý	479
עית	Aját	480

Hebr. tvar	Transkripce ČEP	Gematrie
עמשסי	Amašsaj	480
עתי	Ataj	480
תלמי	Talmaj	480
תעי	---	480
סבתכא	Sabteka	483
נבעתי	Gibeatský	485
עתיה	Atajáš	485
מלותי	Malótí	486
סכות	Sikút	486
סכות	Sukót (12), Sukótský (1)	486
עוית	Avít	486
עותי	Útaj	486
אשקלון	Aškalón	487
טבעות	Tabaót	487
עזתי	Gázské (1), Gáza (1)	487
חלתן	Chetlón	488
מחלתי	Mechólatský	488
בית מלוא	Miló	489
טפת	Táfat	489
בית לחם	Betlém (30), Bét-lechem (3), Betlémský (1), Betléman (1)	490
יפת	Jefet	490
מלכת	Moleket	490
מתן	Matán	490
עתך	Atak	490
בית נמול	Bét-gamúl	491
תביץ	Tebes	492
תולון	---	492
דיפת	Dífat	494
תפוח	Tapúach	494
מתנה	Matana	495
צרה	Seréra	495
תמנה	Timna (6), Timnata (5)	495
פוחי	Pútejec	496
צרוך	Serór	496
תילון	Tilón	496
אשקלוני	Aškalónské	497
יפתח	Jiftách (26), Jiftach (1)	498
מנחת	Manachat (3), Menúchoťan (1)	498
מנית	Minít	500
מתני	Matenaj	500
מתני	Mítnejský	500
נתן	Nátan	500
עמק קציץ	Emek-kesis	500
תימן	Téman	500
תמני	Timnaťan	500
אשר	Ašer (32), Ašerovec (9), Ašér (1)	501

Hebr. tvar	Transkripce ČEP	Gematrie
אתנן	Etnán	501
יתניאל	Jatniel	501
ראש	Róš	501
בעלת	Baalat	502
שבר	Šeber	502
אתבעל	Etbaal	503
חצר אדר	Chasar-adár	503
מנפיעש	Magpiaš	503
פתחיה	Petachjáš	503
תדעל	Tideál	504
בית הלחמי	Betlémský	505
מתניה	Matanjáš	505
קחת	Kehatovec (16), Kehat (16)	505
שרה	Sára	505
שארד	Šeera	506
שור	Šúr	506
שפופם	Šefúfam	506
תולע	Tóla	506
אשור	Asýrie (29), Ašúr (16), Asyrský (8), Asyřan (4)	507
זרש	Zereš	507
בעלות	Bealót (1), Alót (1)	508
בשור	Besórský	508
חנתן	Chanatón	508
חרש	Chereš	508
מנחתי	Manachat'an	508
שרח	Serach	508
תל מלח	Tel-melach	508
גנתון	Gintón (1), Ginetón (1)	509
גשור	Gešúr	509
הר חרמון	Chermónské	509
חרשא	Charša	509
קטת	Katat	509
שרוג	Serúg	509
ישר	Ješer	510
יחנן	Jitnán	510
עתלי	Atlaj	510
פלת	Pelet	510
שרי	Sáraj	510
שרי	Šaraj	510
תימני	Témanský	510
תימני	Těmni	510
תיצי	Tisejský	510
תפל	Tófel	510
אסנת	Asenat	511
אשרי	Ašerovec	511
מתניהו	Matanjáš	511

Hebr. tvar	Transkripce ČEP	Gematrie
תקוה	Tikva	511
נעתם	Gátam	513
חרשה	Choreš	513
שריד	Saríd	514
אשחור	Ašchúr	515
נתניה	Netanjáš	515
עתליה	Atalja (15), Ataljáš (2)	515
קהתי	Kehatovec (8), Kehat (1)	515
שריה	Serajáš	515
גרנשי	Girgašejec	516
כסלות	Kesulót	516
שפופן	Šefúfan	516
תולעי	tólský	516
אשורי	Ašúrec	517
ירושא	Jerúša	517
פתואל	Petúel	517
שרביה	Šerebjáš	517
אבישור	Abíšur	519
אחישר	Achíšar	519
גשורי	Gešúrejec	519
שטרי	Šitraj	519
דריוש	Dareios (8), Darjaveš (2)	520
ענת	Anat	520
פלת	Peletejec	520
פתם	Pitom	520
שכר	Sakar (1), Sákar (1)	520
יהונתן	Jónatan	521
נתניהו	Netanjáš	521
שריהו	Serajáš	521
שדיאור	Šedeúr	521
בעל פרצים	Baal-perasím	522
עזמות	Azmávet	523
שחריה	Šecharjáš	523
שדרך	Šadrak	524
שיחור	Delta (1), Nil (1)	524
כורש	Kýros	526
אחישחר	Achíšachar	527
בצלות	Baslút	528
תחכמוני	Tachkemónský	528
אחיתפל	Achítöfel	529
לפידות	Lapidót	530
מעכת	Maakat	530
עתני	Otní	530
צלת	Siletaj (1), Siltaj (1)	530
אלנתן	Elnátan (4), Elnatan (3)	531
בית פלט	Bét-pelet	531

Hebr. tvar	Transkripce ČEP	Gematrie
נתנאל	Netaneel (11), Netanel (3)	531
אשראל	Asarel	532
בצלית	Baslít	532
עדיתים	Adítajim	534
אלתקה	Elteke	536
בית עדן	Dům rozkoše	536
אשראלה	Asaréla	537
פחת מואב	Pachat-moáb	537
בית האצל	Bét-esel	538
חלקת	Chelkat	538
חרנפר	Charnefer	538
מעכתי	Maakaťan (4), Maakatský (1)	540
עלמת	Alemet	540
קהלתה	Kehelata	540
שמר	Šemer	540
שמר	Šómer	540
תענך	Taanak (5), Taenak (1)	540
יכתאל	Jokteel	541
ישראל	Izrael (1315), Izraelec (520)	541
אספחא	Aspata	542
אשראלי	asríelský	542
אשריאל	Asríel (2), Asríelovec (1)	542
ניא יפתח אל	Jiftach-el	543
שמאבר	Šemeber	543
שמגר	Šamgar	543
יערי ארגים	Jaare (1), Oregím (1)	544
נפתוח	Neftóach	544
מרשה	Maréša	545
מתקה	Mítka	545
ארם נהרים	Dvojříčí (5), Aramejec (2), Aramské (1)	546
ישראלה	Jesaréla	546
ערוער	Aróer	546
ערעור	Aróer	546
פיתון	Pítón	546
שומר	Šómer	546
אשורם	Ašúrejec	547
בית מעכה	Bét-maaka	547
תפסח	Tifsach (1), Tipsach (1)	548
גרשום	Geršóm (9), Geršómovec (3), Geršom (2)	549
במות בעל	Baal (1), Bamót-baal (1)	550
נפישעים	Neffšesejec	550
ערערי	Aróerský	550
קדמות	Kedemót	550
קנת	Kenat	550
שמיר	Šamír (3), Šámír (1)	550
שמרי	Šimrí	550

Hebr. tvar	Transkripce ČEP	Gematrie
חמת צובה	Chamát-sóba	551
ישראלי	Izraelka (1), Izraelec (1), Izraelský (1)	551
פי בסת	Pí-beset	552
נטופתי	Netófský (8), Netófan (1)	555
שמריה	Šemarjáš	555
שרון	Šáron	556
יקותיאל	Jekutiél	557
שחרים	Šacharajim	558
גרשון	Geršónovec (10), Geršón (7)	559
עון משפט	Ěnmišpát	559
ישמרי	Jišmeraj	560
פרפר	Parpar	560
שניר	Senír	560
שריין	Sirjón	560
תמנע	Timna	560
תמנע	Timna	560
עתניאל	Otniel	561
שמריהו	Šemarjáš	561
גרשני	Geršónovec (4), Geršónský (2), Geršónská (1), Geršón (1)	563
און שארה	Uzen-šeera	564
כדרלעמר	Kedorlaómer	564
שרוחן	Šarúchen	564
ישרון	Ješurún	566
שרוני	Šáronský	566
צור ערב	Havraní	568
נעמתי	Naamatský	570
נפתלי	Neftalí (40), Neftalíovec (10)	570
צפת	Sefat	570
שער	Rybná (4), Studničná (3), Koňská (3), Střepná (1)	570
כרשנא	Karšena	571
ברשע	Birša	572
ניא חרשים	Gě-charašfm	572
נבוכדראצר	Nebúkadnesar	573
באר שבע	Beer-šeba (32), Beeršebská (1)	575
באר שבע	Beer-šeba (32), Beeršebská (1)	575
מקהלת	Makhelót	575
מעונתי	Meónótaj	576
מקלות	Miklót	576
שכרון	Šikerón	576
תקוע	Tekóa	576
ניא החרשים	údolí řemeslníkū	577
בית מעון	Bét-meón	578
בית מעכה	Ábel-bét-maaka	580
אבל		
פרש	Pereš	580
רשף	Rešef	580

Hebr. tvar	Transkripce ČEP	Gematrie
שׁוּר	Seír (28), Seírské (7), Seírovec (2)	580
שָׂרָף	Ohnivec (1), Sáráf (1)	580
שֵׁפֶר	Šefer	580
אֶלְתֶּקֶן	Eltekón	581
מַחְלָקוֹת	Skalisko rozdělení	584
בֵּית הַמַּעֲכָה אֶבֶל	Abel-bét-maaka	585
שֵׁירָה	Seíra	585
שֵׁרְיָה	Searjáš	585
שִׁפְרָה	Šífra	585
בֵּית עֶקֶד	Bét-eked	586
יְרוּשָׁלַם	Jeruzalém	586
תְּקוּעֵי	Tekójský	586
נַפְתָּחִים	Naftúchan	588
נֵיא צַפְתָּה	Sefata	589
שַׁעַר הַנֵּיא	Údolní brána	589
כַּרְכַּמִּישׁ	Karkemiš	590
נֶתָן מֶלֶךְ	Netan-melek	590
פְּעֻלַּתַי	Peúletaj	590
שַׁפִּיר	Šafír	590
בִּצְקָת	Boskat	592
פַּשְׁחֹר	Pašchúr	594
יַעֲרֵשְׂיָשׁ	Jaarešjáš	595
שִׁמְרוֹן	Šimrón	596
שִׁמְרוֹן	Samaří (85), Šomerón (2), Samařská (2), Samařské (2), Samařsko (1)	596
תּוּבַל קַיִן	Túbal-kain	598
מִיפְעַת	Mefaat (2), Méfaat (2)	600
קַרְקֹר	Karkór	600
שִׁמְרוֹנִי	šimrónský	600
בֵּתֵר	Béterské	602
גֵּתֵר	Geter	603
אַרְפַּכְשָׁד	Arpakšád	605
דַּבֵּרַת	Daberat	606
רֹחַ	Rút	606
שַׁמַּרְנִי	Samařan	606
תַּחְפַּנְחָס	Tachpanchés	606
זֵטָר	Zetar	607
חֵרֵת	Cheret	608
תַּבּוֹר	Tábor	608
תַּחְפַּנֵּס	Tachpenés	608
תֵּרַח	Terach	608
אַרְבּוֹת	Arubót	609
בְּאֵרוֹת	Beerót	609
יַתִּיר	Jatír (3), Jatir (1)	610
יֵתֵר	Jeter (8), Jitro (1), Jitra (1), Jitrán (1)	610
שֵׁשַׁי	Šašaj	610

Hebr. tvar	Transkripce ČEP	Gematrie
ששי	Šešaj	610
שישא	Šiša	611
ברתי	Berótaj	612
רבית	Rabít	612
אביתר	Ebjátar	613
בארתי	Beerótský (4), Beeró'an (1), Berótský (1)	613
ברותה	Beróta	613
גדרות	Gederót	613
ארידתא	Aridata	616
יתרו	Jitro	616
רחבות	Rechobót	616
אילון בית חנן	Elón (1), Bét-chánan (1)	617
גדרתי	Gederatský	617
חירת	Pené-chírót	618
בית ברה	Bét-bara	619
בית גדר	Bét-gáder	619
ברזיית	Birzavit	619
יתרו	Jitrejský (4), Jitrejec (1)	620
משרעי	Mišraejec	620
צורי שדי	Suršadaj	620
צורישדי	Suršadaj	620
שערים	Seórim	620
שנער	Šineár	620
שערים	Šaarajim	620
ששך	Šéšak	620
הותיר	Hótir	621
יאתרי	Jeotraj	621
תיריא	Tírja	621
בלשצר	Belšasar	623
עין הפוח	Ěn-tapúach	624
בית בראי	Bét-birí	625
בור עשן	Bór-ašan	628
בית רחוב	Bét-rechób	628
בכורת	Bekórat	628
בקעת און	Pláň kouzel	629
ישישי	Ješšaj	630
כרית	Kerít	630
כרתי	Keretejec (9), Keré'an (1)	630
שר סכים	Sarsekím	630
שלש	Šeleš	630
בית כר	Bét-kar	632
בלשצאר	Belšasar	632
שלשה	Šališa	635
שלשה	Šilša	635
תראלה	Tarala	636
רמת	Remet	640

Hebr. tvar	Transkripce ČEP	Gematrie
תמר	Támar	640
שנאצר	Šenasar	641
אל ברית	bůh smlouvy	643
תדמור	Tadmór	644
משרקה	Masreka	645
עין התנין	Dračí studna	645
רתמה	Rítma	645
תרמה	tajně	645
בית ארבאל	Bét-arbél	646
מרות	Marót	646
רמות	Jeramót	646
ראמות	Rámot	647
תגרמה	---	648
פרעש	Pareoš	650
רמתי	Rámatský	650
שמשי	---	650
ששן	Šešan	650
איתמר	Ítamar	651
ארמית	aramejsky (3), aramejský (1)	651
אתרים	Atárím	651
חמת דאר	Chamót-dór	653
בת רבים	Batrabímská	654
תוגרמה	Togarma (2), Bét-togarma (2)	654
ירמות	Jarmút	656
ירמות	Jeremót (6), Jeramót (1)	656
מריות	Merajót	656
שושן	Šúšan	656
בית הרם	Bét-rám	657
גדרתים	Gederótajim	657
בתרון	Bítrón	658
אנחרת	Anacharat	659
יתרן	Jítrán	660
אסתר	Ester	661
מריבה קדש	Kádeše	661
תרחנה	Tirchana	663
ירימות	Jerímót (5), Jerimót (2)	666
סתור	Setúr	666
רמון פרץ	Rimón-peres	666
בית הרן	Bét-háran	667
כנרת	Kineretské (2), Kineret (2), Kinarót (1), Kinerótské (1), Kinerót (1)	670
מכרתי	Mekeratský	670
סתרי	Sítrí	670
עתר	Éter	670
תירס	Tíras	670
תארע	Taeréa	671
בית פצץ	Bét-pases	672

Hebr. tvar	Transkripce ČEP	Gematrie
עלמן דבלתים	Almón-diblátajim	676
בית הכרם	Bét-kerem	677
תבערה	Tabéra	677
תחרע	Tachréa	678
בית בעל מעון	Bét-baal-meón	680
פרת	Eufrat	680
שעשזו	Šaašgaz	680
שלמנאסר	Šalmaneser	681
בית חורון	Bét-chorón	682
ערבתי	Arbátský	682
בת הערבה	Bét-araba	684
ארם דמשק	Aramejec (1), Damašek (1), Aram (1)	685
עטרות	Atarót	685
אפרתה	Efrata	686
מרמות	Meremót	686
פתור	Petór	686
פורתא	Pórata	687
רמת לחי	Rámat-lechí	688
צרת	Seret	690
ריפת	Rífat	690
אפרתי	Efratejec	691
נת חפר	Gat-chefer	691
בית הערבה	Bét-araba	694
תרצה	Tirsa	695
נת החפר	Gat-chéfer	696
יריעות	Jeríót	696
ראמת נגב	Ramat-negeb	696
שמשון	Samson	696
נת רמון	Gat-rimón	699
מרנתי	Meronótský	700
רקת	Rakat	700
שרר	Šárar	700
ששק	Šášak	700
שת	Šét (8), Šétovec (1)	700
רמות נגב	Rámot (1), Negeb (1)	701
חצר שועל	Chasar-šúal (3), Chasal-šúal (1)	704
חצרות	Chaserót	704
בעלת באר	Baalat-beer	705
קרתה	Karta	705
דבשת	Dabešet	706
כפתור	Kaftór	706
בית נמרה	Bét-nimra	707
בית צור	Bét-súr (1), Bét-sur (1)	708
תחש	Tachaš	708
כפתרי	Kaftórec	710
מערת	Maarat	710

Hebr. tvar	Transkripce ČEP	Gematrie
קריית	Kirjat	710
שישק	Šišak	710
תרהקה	Tirhāka	710
מוסרות	Moserót	712
שבתי	Šabetaj	712
תשבי	Tišbejský	712
פי החירת	Pí-chírot (2), Pí-chírót (1)	713
בעל ברית	Baal	714
ושתי	Vašti	716
קריות	Kerijót (2), Kerijót-chesrón (1)	716
ישבקשה	Jošbekáša	717
חשתי	Chúšatský	718
יתרעם	Jitreám	720
עת קצין	Et-kasín	720
חצור חרתה	Chasór-chadata	721
אשדודית	ašdódsky	725
קדש ברנע	Kádeš-barnea	726
בית השטה	Bét-šita	731
בעל שלשה	Baal-šališa	737
אשתאיל	Eštaól	738
ספרת	Sóferet	740
צרתן	Saretan	740
אשתאלי	Eštaólec	742
בעל תמר	Baal-támar	742
בשמת	Basemat	742
חצרמות	Chasarmávet	744
שוחלה	Šútelach (3), Šútelachovec (1)	744
אשתמה	Eštemo	746
פתרוס	Patrós	746
שתלחי	šútelášský	748
קרתן	Kartan	750
שלכת	---	750
שמתי	Šumatejec	750
ראמות גלעד	Rámot (20), Gileád (20)	754
אשתון	Eštón	757
נחשחא	Nechušta	759
כתליש	Kitlíš	760
קריחים	Kirjatajim (4), Kirjátajim (2)	760
בית שן	Bét-šan	762
בית שאן	Bét-šeán	763
בית שאן	Bét-šeán	763
ישימות	---	766
בית פעור	Bét-peór	768
עין שמש	Sluneční	770
צרתתי	Soreatejec	770
צרפת	Sarepta	770

Hebr. tvar	Transkripce ČEP	Gematrie
שאלתיאל	Šealtíel	772
בת שבע	Bat-šeba	774
עשוה	Ašvát	776
שוכתיים	Súkat'an	776
שלמות	Šelomót	776
מתושאל	Metúšáel	777
בת שוע	Šúa (1), Bat-šúa (1)	778
מספרת	Misperet	780
שלמית	Šelomít (3), Šelómít (3), Šelomót (2)	780
מתושלח	Metúšelach	784
שולמית	Šulamítka	786
חצר התיכון	Chasér-tíkón	789
פתרסים	Patrúsan	790
שראצר	Sareser (2), Sar-eser (1)	791
בית לעפרה	Bét-leafra	797
שרש	Šereš	800
פרעתון	Píreatón	806
שינמיה	Šúnemanka	806
חתת	Chatat	808
נחשתן	Nechuštán	808
תחת	Tachat	808
יתת	Jetet	810
משלמת	Mešulemet	810
פלשת	Pelištea	810
שמעת	Šimeát	810
אשתמע	Eštemóa (3), Eštemoa (1)	811
גבעת שאול	Gibea (1), Saul (1)	812
קריה בעל	Kirjat-baal	812
קריה בעל	Kirjat-baal	812
משלמות	Mešilemót (2), Mešilemít (1)	816
פרעתוני	Píreatónský	816
חתייה	Chetejka	818
קיר חרש	Kír-cheres	818
שאר ישוב	Šearjašúb	819
פלשתיה	Pelištejec	820
אחשורוש	Achašveróš (30), Xerxes (1)	821
קריה סנה	Kirjat-sana	825
שפמות	Sífmót	826
צפנת פענח	Safenat (1), Paneach (1)	828
יששכר	Isachar (33), Isacharovec (8), Isacharský (1), Jisakar (1)	830
מפיבשת	Meffibóšet	832
מתתיה	Matata	845
פכרת הצבים	Pokeret (2), Sebjajimský (2)	847
שמשרי	Šamšeraj	850
בית לבאות	Bét-lebaót	851
מתתיה	Matitjáš	855

Hebr. tvar	Transkripce ČEP	Gematrie
פלשתים	Pelištejec	860
שמעתים	Šimeat'an	860
מתתיהו	Matitjās	861
ארם בית רחוב	Aramejec (1), Bét-rechób (1)	869
תפת	Tófet	880
חלקת הצרים	Chelkat-súrím	883
חצצון תמר	Chasesón-támar	884
ארם דרמשק	Aramejec (1), Damašek (1), Aram (1)	885
עטרות אדר	Atarót-adar	890
רחבת עיר	Rechobót-ír	890
ששבצר	Šéšbasar	892
שמרון מראון	šímrónsko-merónský	893
בארת בני יעקן	Beerót (1), Jaakanovec (1)	895
בית דבלתים	Bét-díblatajim	898
תנחמת	Tachumet (1), Tanchumet (1)	898
מכמתת	Mikmetat (1), Michmet (1)	900
שטר	Šetar	900
תרש	Tereš	900
תקהת	Tokhat	905
בית תפוח	Bét-tapúach	906
עקר הרעים	Bét-eked	911
בית		
תוקהת	Tokhat	911
ירבשת	Jerúbešet	912
אחשתרי	Achaštarí	919
עיר שמש	Ír-šemeš	920
שלל חש בו	---	922
מהר		
ענתות	Anatót	926
יגר שהדותא	Jegar-sahaduta	929
ענתותי	Anatótský	930
תלשר	---	930
תלאשר	Telasár	931
בית ענת	Bét-anat	932
בית ענת	Bét-anat	932
בית עזמות	bétazmávetský	935
נהר פרת	Euftrat	935
ענתותי	Anatótský	936
בית ענות	Bét-anót	938
תל חרשא	Tel-charša	939
שמרת	Šimrat	940
שער הישנה	stará brána	940
ענתותיה	Antótjās	941
סכות בנות	Sukót-benót	944
שמרית	Šimrít	950
בת אשרים	---	953

Hebr. tvar	Transkripce ČEP	Gematrie
מורשתי	Mórešetšský	956
רממתי עזר	Rómamítí-ezer	967
חרשת הגוים	Charóšet	972
עיר התמרים	Palmové město	975
בעשתרה	Beeštera	977
קרית ארבע	Kirjat-arba (7), Arba (2)	983
קרית הארבע	Kirjat-arba	988
שמירמות	Semíramót (3), Šemiramót (1)	996
שיחור לבנת	Libnát	1006
איש בשת	Íš-bóšet	1013
ישב בשבת	Jóšeb (1), Bašebet (1)	1016
פרמשחא	Parmašta	1021
קרית ערים	kirjatárímský	1030
פרשנדחא	Paršandata	1035
קרית יערימ	Kirjat-jearím	1040
מתרדת	Mitredat	1044
קרית היערים	Kirjat-jearím	1045
קרית ספר	Kirjat-sefer	1050
קרית ספר	Kirjat-sefer	1050
בית שמש	Bét-šemeš (18), Bétšemešan (1)	1052
מריבת קרש	Kádeše	1056
בית השמשי	Bétšemešský	1067
אזנות תבור	Aznót (1), Tábor (1)	1072
נרגל שר אצר	Nergal-sareser	1074
בית מרכבות	Bét-markabót	1080
בית המרכבות	Bét-markabót	1085
תרתק	Tartak	1100
עטרת שופן	Atarót-šófan	1115
משרפות מים	Misrefót-majim	1116
בית יואב עטרות	Atrót'an (1), Bét-joában (1)	1116
תרעתים	Tireat'an	1120
כסלות תבור	Kislót (1), Tábor (1)	1124
קברות התאיה	Kibrót-taava	1125
עגלת שלישיה	Eglat-šelišija	1158
תמנת חרס	Timnat-cheres	1158
תמנת סרח	Timnat-serach	1158
תמנת סרח	Timnat-serach	1158
בית הישמות	Bét-ješimót	1173
תחתים חדשי	Tachtím-chodší	1180
בית הישמות	Bét-ješimót	1183
תאנת שלה	Taanat-šílo	1186
צרת השחר	Seret-šachar	1203
תגלת פלאסר	Tiglat-pileser	1204
תלנת פלאסר	Tilgat-pilneser (2), Tiglat-pileser (1)	1204
תרשיש	Taršiš	1210

Hebr. tvar	Transkripce ČEP	Gematrie
קריית חצות	Kirjat-chusót	1214
קיר חרשת	kírcharešetský	1218
קיר חרשת	kírcharesetský	1218
מורשת נח	Mórešet-gat	1349
ארתחשסתא	Artaxerxes	1370
ארתחשסתא	Artaxerxes	1370
עשתרת	Aštoret (4), Aštarta (1)	1370
עשתרות	Aštarót	1376
עשתרתי	Ašterátský	1380
כושן רשעים	Kúšan (4), Rišátajimský (4)	1396
ארתחשסתא	Artaxerxes	1610
עשתרת קרנים	Aštarót-karnajim	1770

Apendix č. 3

Transkripce ČEP	Hebr. tvar prorpia s koncovkou ון-	Fonetická transkripce
---	מראון	<i>meron</i>
---	אדון	<i>addon</i>
---	תולון	<i>tolon</i>
Abdón	עבדון	<i>avdon</i>
Abí-albón	אבי אלבון	<i>avi alvon</i>
Ajalón	אילון	<i>ajjalon</i>
Almón	עלמון	<i>almon</i>
Alón	אלון	<i>allon</i>
Alván, Alján	עלון	<i>alvan</i>
Amnón	אמנון	<i>amnon</i>
Amón, Ámon	אמון	<i>amon</i>
Amónovec, Amón, Amónovský, Amónec	עמון	<i>ammon</i>
Ardón	ארדון	<i>ardon</i>
Arnón	ארנון	<i>arnon</i>
Asmón	עצמון	<i>acmon</i>
Aškalón	אשקלון	<i>aškelon</i>
Baal-hamón	בעל המון	<i>baal hamon</i>
Baal-chermón	בעל חרמון	<i>baal chermon</i>
Baal-meón	בעל מעון	<i>baal meon</i>
Bét-áven, Bétávenská	בית און	<i>bet aven</i>
Bét-baal-meón	בית בעל מעון	<i>bet baal meon</i>
Bét-dágon	בית דגון	<i>bet dagon</i>
Bét-chorón	בית חורון	<i>bet choron</i>
Bét-meón	בית מעון	<i>bet meon</i>
Bitrón	בתרון	<i>bitron</i>
Dágon	דגון	<i>dagon</i>
Dalfón	דלפון	<i>dalfon</i>
Darkón	דרקון	<i>darkon</i>
Díbón, Dibón-gád, Dibónu, Dibón, Díbon	דיבון	<i>divon</i>
Dimóna, Dímán	דימון	<i>dimon</i>
Dišón, Díšan	דישון	<i>dišon</i>
Efrón	עפרון	<i>efron</i>
Eglón	עגלון	<i>eglon</i>
Ekrón	עקרין	<i>ekron</i>
Elón	אלון	<i>elon</i>
Elón	אילון	<i>elon</i>
Elón, Bét-chánan	אילון בית חנן	<i>elon bet chanan</i>
Elón, Bét-chánan	אילון בית חנן	<i>elon bet chanan</i>
Esbón	אעבון	<i>ecbon</i>

Esjón-geber	עציון גבר	<i>ecjon gever</i>
Eštón	אשתון	<i>ešton</i>
Gat-rimón	גת רמון	<i>gat rimmon</i>
Gedeón	גדעון	<i>gidon</i>
Geršónovec, Geršón	גרשון	<i>geršon</i>
Gibeón, Gibeónská, Gibeónský	גבעון	<i>givon</i>
Gibetón	גבתון	<i>gibbeton</i>
Gichón, Gíchón	גיחון	<i>gichon</i>
Gintón, Ginetón	גנתון	<i>ginneton</i>
Hadad-rimón	הדר רמון	<i>hadad rimmon</i>
Harmón	הרמון	<i>harmon</i>
Chamón	חמון	<i>chammon</i>
Chanún	חנון	<i>chanun</i>
Chasér-tíkón	חצר התיכון	<i>chacer hattichon</i>
Chasesón-támar	חציון תמר	<i>chaccon tamar</i>
Chebrón, Chebrónovec	חברון	<i>chevron</i>
chelbónský	חלבון	<i>chelbon</i>
Chermón, Chermónské	חרמון	<i>chermon</i>
Chermónské	הר חרמון	<i>har chermon</i>
Chesrón	חצרון	<i>checron</i>
Chešbón	חשבון	<i>chešbon</i>
Chešmón	חשמון	<i>chešmon</i>
Chezjón	חזיון	<i>chezjon</i>
Cholón	חולון	<i>cholon</i>
Ijón	עיון	<i>ijjon</i>
Jadón	ידון	<i>jadon</i>
Jalón	ילון	<i>jalon</i>
Jarkón	ירקון	<i>jarkon</i>
Jávan, Řek	יון	<i>javan</i>
Jedútún, Jedútúnovec, Jedítún	ידותון	<i>jedutun</i>
Ješurún	ישרון	<i>ješurun</i>
Jirón	יראון	<i>jiron</i>
Kabón	כבון	<i>kabbon</i>
Kamón	קמון	<i>kamon</i>
Kesalón	כסלון	<i>kesalon</i>
Kidrónský	קדרון	<i>kidron</i>
Kijún	כיון	<i>kijjun</i>
Kiljón	כליון	<i>kiljon</i>
Kislón	כסלון	<i>kislon</i>
Kíšon, Kíšonský	קישון	<i>kišon</i>
Kišjón	קישיון	<i>kišjon</i>
Kitrón	קטרון	<i>kitron</i>
Kún	כון	<i>kun</i>
Libanón, Libanónský	לבנון	<i>levanon</i>
madónský, mádónský	מרון	<i>madon</i>
Machlón	מחלון	<i>machlon</i>

Maónu, Maón, Maónec	מעון	<i>maon</i>
Migrón	מגרון	<i>migron</i>
Nachšón	נחשון	<i>nachšon</i>
Nákon	גרן נכון	<i>goren nachon</i>
Nún, Nón	נון	<i>nun</i>
On, Áven	און	<i>on</i>
Padón	פרון	<i>padon</i>
Pireatón	פרעתון	<i>piraton</i>
Pišon	פישון	<i>pišon</i>
Pítón	פיתון	<i>piton</i>
Pláň kouzel	בקעת און	<i>bikat aven</i>
Rakón	רקון	<i>rakkon</i>
Rezón	רזון	<i>rezon</i>
Rimón, Rimónu	רמון	<i>rimmon</i>
Rimón-peres	רמון פרץ	<i>rimmon peres</i>
Salmón	צלמון	<i>calmon</i>
Salmón	שלמון	<i>salmon</i>
Samaří, Šomerón, Samařská, Samařské, Samařsko	שמרון	<i>šomron</i>
Samson	שמשון	<i>šimšon</i>
Sargón	סרגון	<i>sargon</i>
Sever, Safón	צפון	<i>cafon</i>
Sibeón	צבעון	<i>civon</i>
Sidón	צידון	<i>cidon</i>
Sifjón, Sefón	צפיון	<i>cifjon</i>
Síchon	סיחון	<i>sichon</i>
Sijón, Sijónská	ציון	<i>cijjon</i>
síván	סיון	<i>sivan</i>
Šalúm	שלוון	<i>šallun</i>
Šáron	שרון	<i>šaron</i>
Šikerón	שכרון	<i>šikkaron</i>
Šimeón, Šimeónovec	שמעון	<i>šimon</i>
Šímón	שימון	<i>šimon</i>
Šimrón	שמרון	<i>šimron</i>
šimrónsko-merónský	שמרון מראון	<i>šimron meron</i>
Talmón	טלמון	<i>talmon</i>
Théby, Amón	נא אמון	<i>no amon</i>
Tilón	תילון	<i>tilon</i>
Údolí, Góg	גיא המון גוג	<i>ge hamon gog</i>
Zaavan	זעון	<i>zaavan</i>
Zabulón	זבולון	<i>zevulun</i>
Zifrón	זפרון	<i>zifron</i>

Bibliografie

1. Užité počítačové databáze

BibleWorks for Windows, prog. M. S. Bushell, M. D. Tan, BibleWorks, verze 4.0.032c, 1999.

הארכיון התורני, verze 2.4, New York – Jerusalem 1996–1997.

Encyclopaedia Judaica, CD-ROM Edition Version 1.0., 1997.

2. Užité slovníky

Alcalay, Reuben, *The Complete Hebrew – English Dictionary*, Jerusalem 1970.

Even Shoshan, Avraham, *המלון החדש*, Jerusalem 1992.

Even Shoshan, Avraham, *המילון העברי המרכז*, Jerusalem 1993.

Gesenius, Wilhelm, *Hebräisches und Aramäisches Handwörterbuch*, 17. vyd., Berlin – Göttingen – Heidelberg 1962.

Holladay, William L. (ed.), *A Concise Hebrew and Aramaic Lexicon of the Old Testament: Based upon the Lexical Work of Ludwig Koehler and Walter Baumgartner*, Grand Rapids 1971.

Jastrow, Marcus, *A Dictionary of the Targum, the Talmud Babli and Yerushalmi, and the Midrashic Literature*, Philadelphia 1903¹, Brooklyn 1967.

Köhler, Ludwig; Baumgartner, Walter, *Hebräisches und aramäisches Lexikon zum Alten Testament*, sv. I. – IV., Leiden 1967–1990.

Pražák, Josef M., *Latinsko-český slovník*, Praha 1937.

Theological Wordbook of the Old Testament, R. Laird Harris, Gleason L. Archer Jr., Bruce K. Waltke (a další), Chicago – Illinois 1980, in: *BibleWorks for Windows*, verze 4.0.032c, 1999.

3. Užitá literatura

Augustini, Aurelii, *De Doctrina Christiana*, in: *Liber Secundus*, 16, 23, in: www.sant-agostino.it.

Barr, James, „The Symbolism of Names in the OT“, in: *Bulletin of the John Rylands University Library of Manchester*, 52, 1969 – 1970, str. 11–29.

Barr, James, „The Synchronic, the Diachronic and the Historical: A Triangular Relationship?“, in: Johannes C. De Moor (ed.), *Synchronic or Diachronic? A Debate on Method in the Old Testament.*, Leiden – New York – Köln 1995, str. 1–14.

Beattie, D. R. G., *Jewish exegesis of the Book of Ruth*, Sheffield 1977.

Ben Moše z Vídně, Izák, ספר אור זרוע, Zhitomir 1862.

Beneš, Jiří, *Dvanáctka. Úvod do studia Malých proroků*, Praha 2006.

Bible, Písmo svaté Starého i Nového Zákona, Ekumenická rada církví 1985.

Biblia Hebraica Stuttgartensia, ed. K. Elliger, W. Rudolph, Stuttgart (1966, 1977, 1983) 1990⁴.

Boadt, L., „Intentional Alliteration in Second Isaiah“, in: *CBQ*, 45, 1983, str. 353–363.

Bohl, F. de Liagre, „Wortspiele im Alten Testament“, in: *JPOS*, 6, 1926, str. 196–212.

Brown, J., „Eight Types of Puns“, in: *PMLA*, 71, 1956, str. 14–26.

Brown, R., *The Enjoyment of Midrash: The Use of the Pun in Genesis Rabba*, disertace, Hebrew Union College 1980.

Casanowicz, Immanuel Moses, „Paronomasia in the Old Testament“, in: *JBL*, 12, 1893, str. 105–167.

Casanowicz, Immanuel Moses, *Paronomasia in the Old Testament*, Boston 1894.

Daněk, Slavomil, *Literárně-kritický úvod do Starého Zákona, přednášky na Husově evang. bohosl. fakultě 1929/30*.

Dejmalová, Kateřina, *Starozákonní antroponymie v českých překladech bible*, dipl. práce na Filosofické fak. UK, Praha 1993.

Demsky, Aaron (ed.), *These Are The Names, Studies in Jewish Onomastics*, sv. 1–3, Ramat Gan 1997.

Demsky, Aaron, „Names and No-Names in the Book of Ruth“, in: Aaron Demsky, Joseph A. Reif, Joseph Tabory (ed.), *These are the Names, Studies in Jewish Onomastics*, Ramat Gan 1997¹, 2001², str. 27–37.

Doudna, Gregory L., *4Q Peshar Nahum: A Critical Edition*, Sheffield 2001, str. 253–265.

Eissfeld, Otto, *Molk als Opferbegriff im Punischen und Hebräischen und das Ende des Gottes Moloch*, Halle – Saale 1935.

Enelow, H. G., „The Midrash of Thirty-Two Rules of Interpretation“, in: *The Jewish Quarterly Review*, sv. 23, č. 4, 1993, str. 357–367.

Fishbane, Michael, *Biblical Interpretation in Ancient Israel*, Oxford 1989.

Flavius, Josephus, *Antiquitates Judaicae*, in: <http://pace.cns.yorku.ca>.

Flusser, David, *Ježíš*, Praha 2002.

Fowler, Jeaneane D., *Theophoric Personal Names in Ancient Hebrew. A Comparative Study*, in: *JSOT*, 49, Sheffield 1988.

Garsiel, Moshe, *מדורי שמי שמות במקרא*, Ramat Gan 1987.

Garsiel, Moshe, *Biblical Names*, Tel-Aviv 1991.

Garsiel, Moshe, *Biblical Names: A Literary Study of Midrashic Name Derivations and Puns*, Ramat Gan 1991.

Garsiel, Moshe, „Implicit Puns Upon Names as Subtle Colophons in the Bible“, in: Joshua J. Adler (ed.), *Haim M.L. Gevaryahu Memorial Volume*, Jerusalem 1990, str. 1–8.

Garsiel, Moshe, „Wordplays, Puns and Puns Upon Names as a Literary Rhetorical Device in the Book of Samuel“, in: *BM*, 42, 1998, str. 1–14.

Garsiel, Moshe, „Puns upon Names as a Literary Device in 1 Kings 1-2“, in: *Bib*, 72:3, 1991, str. 379–386.

Garsiel, Moshe, „Puns upon Proper Names and Place Names in the Book of Samuel“ (hebrejsky), in: *Studies in Bible and Exegesis*, III, Moshe Goshen-Gottstein - In Memoriam, Ramat Gan 1993, str. 105–120.

Garsiel, Moshe, „Puns upon Names: Subtle Colophons in the Bible“, in: *JBQ*, 23, 1995, str. 182–187; „Word Play and Puns as a Rhetorical Device in the Book of Samuel“, in: Scott B. Noegel (ed.), *Puns and Pundits: Wordplay in the Hebrew Bible and Ancient Near Eastern Literature*, Bethesda 2000, str. 181–204.

Garsiel, Moshe, *Biblical Names, A Literary Study of Midrashic Derivations and Puns*, Tel Aviv 1991.

Gevirtz, S., „Of Patriarchs and Puns: Joseph at the Fountain, Jacob at the Ford“, in: *HUCA*, 46, 1975, str. 33–54.

Glück, J. J., „Paronomasia in Biblical Literature“, in: *Semitics*, 1, 1970, str. 50–78.

Gordis, Robert, „Personal names in Ruth“, in: *Judaism*, 35, 1986, str. 298–299.

Grabbe, L., *Etymology in Early Jewish Interpretation: The Hebrew Names in Philo*, Atlanta 1988.

Grünberg, Samuel, *Biblische Eingennamen als Quelle jüdischer Kulturgeschichte und Bibelexegese*, 1936.

Hanson, R. P. C., „Interpretations of Hebrew names in Origen“, in: *Vigiliae Christianiae*, 10, str. 103–123.

Harduf, David Mendel, *ילקוט השמות הפרטיים שבתנ"ך ומדרשיהם*, Tel Aviv 1964.

Hartman, L., „Into the name of Jesus“, in: *Journal of New Testament Studies*, 20, 1973, str. 432–440.

Heidenheim, W. (ed.), *Gebetbuch für das Schluss- und Freudenfest*, překl. S. Bamberger, Basel 1982.

Heller, Jan, „Namengebung und Namendeutung“ s podtitulem „Grundzüge der alttestamentlichen Onomatologie und ihre Folgen für die biblische Hermeneutik“, in: *EvTh*, 27, 1967, str. 255–266; též in: *BEATAJ*, 10, 1988, str. 71–82.

Heller, Jan, „Namengebung und Namendeutung. Grundzüge der alttestamentlichen Onomatologie und ihre Folgen für die biblische Hermeneutik“, in: *EvTh*, 27, 1967, str. 255–266; též in: *BEATAJ*, 10, 1988, str. 71–82.

Heller, Jan, „An der Quelle des Lebens“, in: *BEATAJ*, 10, 1988, 83–103.

Heller, Jan, „Der Name Eva“, in: *ArOr*, 26, 1958, str. 636–656.

Heller, Jan, „Noch zu Ophra, Ephron und Ephraim“ in: *VT*, 12, 1962, str. 339–341.

Heller, Jan, „Ursprung des Namens Israel“, in: *Communio Viatorum*, 7, 1964, str. 236nn; též in: *BEATAJ*, 10, 1988, 105nn.

Heller, Jan, *Biblická jména*, Hořovice 1950.

Heller, Jan, „Kain a Abel“, in: *Český bratr*, 1950, str. 97nn.

Heller, Jan, „Metathesis (Oz 13,14 - 1K 15,55)“, in: *EPI TO AYTO - Sborník k pětadesátinám Petra Pokorného*, Praha 1998, str. 62–76.

Heller, Jan, *Pozdní sklizeň*, Praha 2000, str. 44–57.

Heller, Jan, *Výkladový slovník biblických jmen*, autor. spolupráce Robert Řehák, Praha 2003.

Hiller, Matthaeus, *Onomasticum sacrum*, Tübingen 1706.

Hugger, V. P., „Die Alliteration im Psalter“, in: Josef Schreiner (ed.), *Wort, Lied, und Gottesspruch: Beiträge zu Psalmen und Propheten. Festschrift für Joseph Ziegler*, Würzburg 1972, str. 81–90.

Hunsberger, David R., *Theophoric Names in the Old Testament and Their Theological Significance*, disertace na Temple University, Michigan 1969.

Cherry, Russel Thomas, *Paronomasia and Proper Names in the Old Testament: Rhetorical Function and Literary Effect*, disertace, Southern Baptist Theological Seminary 1988.

Childs S., Brevard, *Biblical Theology of the Old and New Testaments*, London 1992.

Ibn Ezra, Moše, *ספר העיונים והדיונים, על השירה העברית*, překl. a ed. A. Š. Halkin, Jerusalem תשל"ה.

Jones, Alfred, *Dictionary of Old Testament Proper Names*, Grand Rapids, Michigan 1990.

Knauf, Ernst A., „Alter und Herkunft der edomitischen Königsliste Gen 36,31-39“, in: *ZAW*, 1985, 254-53.

Knappová, Miloslava, *Jak se bude vaše dítě jmenovat?*, Praha 2001.

Kogut, Simcha, „Midrashic Derivations regarding the Transformation of the Names Jacob and Israel according to Traditional Jewish Exegesis: Semantic and Syntactic Aspects“, in: Mordechai Cogan; Barry L. Eichler, Jeffrey H. Tigay (ed.), *Tehillah le-moshe: Biblical and Judaic Studies in Honor of Moshe Greenberg*, Eisenbrauns 1997, str. 324–325.

Komárek, Karel, *Osobní jména v českých biblích*, Olomouc 2000.

Komárek, Karel, „Biblická osobní jména v morfologickém systému češtiny“, in: *Propria v systému mluvnickém a slovotvorném*, Brno 1999, str. 54–58.

Komárek, Karel, „Studium biblických osobních jmen v české onomastice“, in: *Onomastické práce*, 4, Praha 2000, str. 232–237.

- Kornfeld, Walter, „Beiträge zur alttestamentlichen Namensforschung“, in: *Mélanges bibliques et orientaux en l'honneur de M. Henri Cazelles*, in: *Alter Orient und Altes Testament*, sv. 212, Neukirchen – Vluyn 1981, str. 213–218.
- Kornfeld, Walter, „Der Moloch, Eine Untersuchung zur Theorie O. Eissfelds“, in: *WZKM*, sv. 51, 1952, str. 287–313.
- Kornfeld, Walter, „Onomastica aramaica und das Alte Testament“, in: *Zeitschrift für die Alttestamentliche Wissenschaft*, 88, 1976, str. 105–112.
- Kostomlatský, Josef (red.), *Výklady Biblí Kralické*, Tábor 1886–1888.
- Kraeling, Emil G., „Metušelach“, in: *ZAW*, 40, 1922, str. 154–155.
- Lagarde, Paul Anton de, *Onomatistica sacra*, Hildesheim 1966.
- Lachs, Samuel T., „Hadassah that is Esther“, in: *Journal for the Study of Judaism*, sv. X, 2, str. 219–220.
- Layton, Scott C., *Archaic Features of Canaanite Personal Names in the Hebrew Bible*, Harvard Semitic Monographs, 47, Atlanta 1990.
- Layton, Scott C., „Leaves from an Onomastician's Notebook“, in: *ZAW*, 108, 4, 1996, str. 608–620.
- Lindsay, W. M. (ed.), *Isidor of Sevilla: Etymologiae*, Oxford 1911.
- Lisowsky, Gerhard, *Die Transkription der hebraeischen Eigennamen des Pentateuch in der Septuaginta*, disertace, Basel 1940.
- Lutterer, Ivan, „K starozákonní antroponymii v ekumenickém překladu bible“, in: *Listy filologické*, 1992, suppl. II., str. 93–95.
- Lutterer, Ivan, „Proper Names in the Czech Bible Translation“, in: Helena Pavlincová; Dalibor Papoušek (ed.), *The Bible in Cultural Context*, Brno 1994, str. 207–208.
- Mandelkern, Solomon, *Die Neubearbeitete Hebräisch-Chaldäische Bibel-Concordanz*, Leipzig 1884.

McCartney, E. S., „Puns and Plays on Proper Names“, in: *CJ*, 14, 1919, str. 343–358.

Michálek, Emanuel, „K vlastním jménům v nejstarší české bibli“, in: *Acta onomastica*, XXXVI, 1995, str. 151–154.

Nehari, Yehiel, „מדרשי שמות מקראיים במדרשי חז"ל – הבחינה הלשונית“, in: Aaron Demsky (ed.), *These Are The Names, Studies in Jewish Onomastics*, sv. 2, Ramat Gan 1999, str. 31–50.

Nestle, Eberhard, *Die Israelitischen Eigennamen nach ihrer Religionsgeschichtlichen Bedeutung*, Haarlem 1876.

Nestle, Eberhard, „Some Contributions to Hebrew Onomatology“, in: *AJSL*, 13, 1896 – 1897, str. 169–176.

Nobel R., Paul, „Synchronic and Diachronic Approaches to Biblical Interpretation“, in: *Literature and Theology*, 7, 1993, str. 130–148.

Noegel, Scott B., „Atbash in Jeremiah and Its Literary Significance: Part 1“, in: *JBQ*, 24/2, 1996, str. 82– 89; „Atbash in Jeremiah and Its Literary Significance: Part 2“, in: *JBQ*, 24/3, 1996, str. 160–166; „Atbash in Jeremiah and Its Literary Significance: Part 3“, in: *JBQ*, 24/4, 1996, str. 247–250.

Noegel, Scott B. ed., *Puns and Pundits: Wordplay in the Hebrew Bible and Ancient Near Eastern Literature*, Bethesda 2000.

Noth, Martin, „Gemeinsemitische Erscheinungen in der israelitischen Namengebung“, in: *Zeitschrift des deutschen morgenländischen Gesellschaft*, 81, 1927, str. 1–45.

Noth, Martin, *Die israelitischen Personennamen im Rahmen der gemeinsemitischen Namengebung*, Stuttgart 1928; reprint: Hildesheim – New York 1980.

Pěkný, Tomáš, *Historie Židů v Čechách a na Moravě*, Praha 1993.

Pike, Dana Marston, *Israelite Theophoric Personal Names in the Bible and Their Implications for Religious History*, Pennsylvania 1990.

Prudký, Martin, „Janu Hellerovi a čtenářům jeho textů“, in: Jan Heller, *Pozdní sklizeň*, Praha 2000.

Radday, Yehuda, „Humor in names“, in: Yehuda Radday & Athalya Brenner, *On Humour and the Comic in the Hebrew Bible*, Sheffield 1990, str. 59–97.

Ralphs, A., ed. *Septuaginta*. 6th ed. Stuttgart: Privilegierte Württembergische Bibelanstalt, 1959.

Rankin, O. S., „Alliteration in Hebrew Poetry“, in: *JTS*, 31, 1930, str. 285–291.

Reifmann, Jakob, משיב דבר, Vídeň 1866.

Richter, Wolfgang, *Materialien einer althebräischen Datenbank*, St. Ottilien 1996.

Rokeah, David, „A new onomasticon fragment from Oxyrhynchus and Philo's etymologies“, in: *JTS*, 19, str. 70–82.

Roth, C. ed. a další, *Encyclopaedia Judaica*, 16 sv., Jerusalem 1972.

Řehák, Robert, „Užití synchronní analýzy v biblické onomatologii“, in: *Religio*, 7, 1999, str. 73–76.

Řehák, Robert; Puršl, Ladislav, „Kabala, mystika Židů“, in: *Dingir*, 1, 2001, str. 14–16.

Sasson, Jack, „Word Play in the Old Testament“, in: *Interpreter's Dictionary of the Bible*, Abingdon 1976, str. 968–970.

Scholem, Gershom, *Major Trends in Jewish Mysticism*, New York 1946.

Scholem, Gershom, „Gematria – In Kabbalah“, in: *Encyclopaedia Judaica*, Jerusalem 1972.

Schaff, Philip, *St. Augustin's City of God and Christian Doctrine*, New York 1890, in: www.ccel.org/ccel/schaff/npnf102.v.v.xvi.html.

Shmuel, Sambursky, „On the Origin and Significance of the Term Gematria“, in: *JJS*, 29, 1978, str. 35–38.

Segert, Stanislav, „Paromasia in the Samson Narrative in Judges XIII–XVI“, in: *VT*, 34.4, 1984, str. 454–461.

Segert, Stanislav, „Assonance and Rhyme in Hebrew Poetry“, in: *Maarav*, 8, 1992, str. 171–180.

Shereshevsky, Esra, *Rashi. The Man and His World*, New York 1982.

Silbermann, Rabbi A. M., *Chumash with Targum Onkelos, Haphtaroth and Rashi's Commentary*, Devarim, Jerusalem 1934.

Simonis, Johann, *Onomasticum Veteris Testamenti*, Halae Magdeburgicae 1741.

Simonis, Johann, *Novi Testamenti et librorum apogryphorum V. T.*, Hala 1962.

Sládek, Pavel, *Rabi Šelomo Jichchaki; Komentář ke Svitku Rút*, Praha 2000.

Soden, Wolfram von, *Akkadisches Handwörterbuch*, Wiesbaden 1959 –1981.

Stemberger Günter, *Talmud a midraš*, Praha 1999.

Sukenik, E. L. ed. a další, *Encyclopaedia Mikrait*, 8 sv., Jerusalem 1952 – 1982.

Tov, Emanuel, *Electronic Resources Relevant to the Textual Criticism of Hebrew Scripture*, in: <http://rosetta.reltech.org/TC/vol08/Tov2003.html>.

Weinberg, Refael, *תולדות שם, על משמעות השמות הפרטיים בתורה*, Jerusalem 2003.

Zakowitsch, Yair, *כפל מדרשי שם*, Jerusalem 5731 (1970/1971).